

Augus de Ancona sup
libros p̄or

pri prio

Super libros porum Aristotelis Augustini de Ancona

In illo tempore d[ixit] I[hesu]s d[iscipulis] s[uis] hanc parabolam. Simile est
regnum celorum homini regi qui voluit ponere rationem cum
servis suis. Et cum incepisset rationem ponere oblatus est ei
unus qui debebat decem milia talenta. Cum autem non
haberet unde redderet iussit eum dominus eius venundari
et uxorem eius et filios et omnia que habebat et reddi. Procidens
autem servus ille rogabat eum dicens patientiam habe in me et
omnia reddam tibi. Misertus autem dominus servi illius dimisit
eum et debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille
invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum
denarios et tenens suffocabat eum dicens redde
quod debes. Et procidens conservus eius rogabat eum
dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi.
Ille autem nolebat et abiit et misit eum
in carcerem donec redderet debitum. Videntes autem
conservi eius que fiebant contristati sunt valde et venerunt et
narraverunt domino suo omnia que facta fuerant. Tunc
vocavit illum dominus suus et ait illi serve nequam omne debitum
dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit
et te misereri conservi tui sicut et ego tui misertus sum.
Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus
quoadusque redderet universum debitum. Sic et pater meus
celestis faciet vobis si non remiseritis unusquisque
fratri suo de cordibus vestris.

Matthei xviij

Lectura super libros veterum Arist. et de anima. Fratris Augustini de Ancona Ordinis S. Augustini

754

Incipit scriptum fratris Augustini de Ancona egregii doctoris fratrum heremitarum ordinis sancti Augustini episcopi

Sicut dicit philosophus circa principium tertii physicorum speculando de omnibus prior est ea speculatio quae est de propriis. Inquantum propriis videtur esse posterior manifestatio est tamen quilibet speculatione sive intellectione considerandum attenditur. Prima est potentia intellectiva, secunda est obiectum intelligibile, tertium est modus intelligendi, ex quibus quolibet investigare possumus speculationem quae procedit speculationem propriorum. Primo igitur hoc patet ex parte potentiae intellectivae. Nam secundum commentatorem in tertio de anima sicut se habet intellectus in genere intelligibilium sic se habet materia prima in genere sensibilium. In prima autem materia in receptione suarum formarum sensibilium sic videmus quod prius recipit ipsas formas universales et mediantibus formis universalibus recipiuntur in ea formae particulares quousque deveniatur ad formam individualem cuius ipsa materia proprie est susceptiva ut dicit commentator in secundo metaphysicae. Sic ergo erit de intellectu in receptione suarum formarum intelligibilium quod prius intelligimus ipsa universalia et mediantibus speciebus universalibus [illegible]

[illegible]

quia non. quia generaliter in 4° methaphisice. Sicut illo verbo methaphisica con-
siderat de omnibus de quibus considerat dyalectica dicit enim
Philosophus in 4° loicam esse in perscrutacione de rebus communibus quia
utraque considerat de ente simpliciter et sophista quod utriusque scientie est
simpliciter est subiectum. Si ergo ens simpliciter est subiectum in logica non
erit ipse sillogismus. Probatur. Item videtur esse subiectum in scientia circa quod illa scientia
versatur. Sed secundum avicennam in methaphisica sua. logica est de secundis in-
tentionibus adiunctis primis. ergo ipse secunde intentiones erunt
subiectum in tota logica. non ergo erit sillogismus. Amplius logica inven-
ta est ad rectificandum actus et conceptus racionis. cum enim intel-
lectus sit potentia prima ignitione intellectum in intelligendo et infor-
mando suos conceptus potest errare. Sicut patet per infi-
cacionem (?) intellectus ne erraremus in actibus et conceptibus
quos intellectus formamus est logica inventa et acquisita. actus
et conceptus racionis erunt subiectum in logica et non sillogismus simplici-
ter vel ut supponitur. In oppositum est. quia id videtur esse subiectum in scientia circa
quod principaliter intenditur in illa scientia. Sed hec conclusio sillogismus
principaliter intenditur in tota logica. ergo sillogismus in ipsa logica
erit subiectum. Dicendum quod in ista questione duo sunt declaranda
primo quali diversitate aliqui assignant in logica subiectum
Secundo erit ostendendum quod subiectum in logica debet poni sillogismus. Et
propter primum est sciendum quod logica in multis videtur differre ab
aliis scientiis realibus. prima est quia cum logica sit de entibus
racionis ipsa logica possumus uti in omnibus scientiis. Unde
... dicit quod philosophus considerat ut est et ut est
quod distinctum de nulla scientia reali sit. Secunda differentia est quia lo-
gica est de actibus et conceptibus racionis necessario in talibus concep-
tibus error contingit. Nam sicut quod in arguendo dice-
batur logica principaliter est inventa ad rectificandum nostrum intellectum
in suis actibus. alie autem scientie reales ad hoc non sunt prin-
cipaliter invente sed sunt in speculacione et consideracione ipsarum
rerum. Tertia differentia est quia logica primo et per se considerat secundas
intenciones ex consequenti autem considerat ipsas res in quantum iste
secunde intenciones fundantur in rebus mediantibus intencionibus
primis. Scientie autem reales primo et per se considerant ipsas res
de quibus sunt. ex consequenti autem considerant intenciones ipsas propter
relaciones quas ipse res habent ad intellectum. Ex hiis tri-
bus differentiis apparet possunt tres posiciones de subiecto logice.
Nam aliqui attendentes quod logica utimur in omni scientia et
quod ipsa logica erit de ente dixerunt ens racionis esse
subiectum in logica. Sed isti non bene dixerunt. quia non videtur assig-
nari subiectum in logica. sed quod est utens et sicut quod erit de
ente. quia sicut hoc non habet declarata principia nec declaratas par-
tes. Sed debet subiectum in logica assignari sed quod est docens
quia secundum hec ipsa logica habet declarata principia declaratas
partes et passiones quantum ad ipsum subiectum requiritur. Alii autem consi-
derantes quod logica est inventa ad rectificandum nostros
conceptus et actus racionis. dixerunt autem actus et conceptus racionis esse
subiectum cum opinione tanquam sollempni a magistris doctoribus
posite non contradicimus. Sed sicut autem eis dicimus subiectum in lo-
gica conceptus et actus racionis non in communi sed circa illum conceptum
et illum actum esse subiectum in logica per quem magis possumus
rectificare nostrum intellectum ne erret intelligendo. hic autem
est sillogismus. Unde sillogismus erit subiectum in logica. Alii autem viden-
tes quod logica est de secundis intencionibus dixerunt subiectum esse
in logica secundas intenciones. Sed isti assignant subiectum sed quod
est utens quantum ad primum fecerunt sed quod modum possi-
bile erat quod secunde intenciones erunt subiectum in logica. Sed
si volumus assignare subiectum in logica sed quod est docens. oportet nos
assignare determinatum subiectum sicut in logica sed istum modum con-
siderandi habet declarata principia et partes et passiones obvius (?)
sis ergo opinionibus istis dicimus subiectum in logica esse sillogismum quia
duplici via ostendere possumus scilicet. duo que ipsi subiecto videntur com-
petere. primo est quod subiectum videtur esse principaliter et finaliter intentum in qualibet
scientia. Secundum est quod subiectum videtur esse tale per cuius cognitionem vitetur
omnis error et omnis obliquitas illius scientie. Sed hec duo con-
petunt ipsi sillogismo ad cuius intellectum est considerandum quod sicut dicit philosophus
in 3° de anima. duplex est operatio intellectus. una est qua ipse intellectus intel-
ligit simplicia et simplices conceptus. alia est qua ipse intellectus spe-
culatur et intelligit ipsa composita. addit quidam et tertiam
operationem per quam intellectus discurrit et sillogizat de uno in aliud. Iste
autem operaciones sic se habent quod prima ordinatur ad secundam. et secunda
ordinatur ad tertiam. quecumque autem ita est quod aliqua ordinan-
tur ad aliud illud ad quod ordinantur habet racionem principaliter et finaliter
intenti sicut ille videtur esse finis principaliter intentus ad quem ordinantur
omnes alii fines. Cum ergo ceteri conceptus et ceteri discursus
ordinentur ad istum conceptum et ad istum discursum qui est sillogismus
ipse sillogismus erit subiectum in logica cum principaliter et finaliter in logica si-
cut dictum est intenditur. Hec racio declaratur alia via.
Nam ille discursus videtur poni subiectum in logica per cuius igno-
ranciam erratur in omnibus discursibus et conceptibus. et per cuius cog-
nitionem vitatur omnis error et omnis obliquitas in ceteris con-
ceptibus et actibus. Sed per cognitionem istius discursus qui est
sillogismus possumus per se cognito verificare ceteros nostros
conceptus et discursus. Sicut enim intellectus simpliciter puta geometer
... non errat per se cum talia ... non differat
sed potest in talibus errare per accidens in quantum scilicet ... un-
... intellectum quod non est sine continuo et tempore. ipse intellectus non
applicabit debitum genus debite differencie. Sed in intellectu
ipsa composita et in discursu de principiis ad conclusiones ipse in-
tellectus per se et errare potest. Cognitio ergo illius discursus
est nobis necessaria per cuius cognitionem possumus vitare talem
errorem et tales obliquitates. Sed hec autem est discursus sillogisticus. ergo ipse
sillogismus sive discursus sillogisticus videtur poni subiectum in logica. Hiis
visis argumentis non est difficile respondere. nam cum arguebatur
primo ex auctoritate commenti quod ens erit subiectum in logica. dicendum quod ens
possit dici subiectum in logica pro ut ipsa est scientia communis et prout logica
utimur in omnibus scientiis realibus. sed secundum istum modum non videtur sibi
assignari subiectum. quia non est sed tertium modum est scientia sed magis est modus
sciendi. Ad secundum dicendum quod secunde intenciones non sunt subiectum in
logica cum nominibus secundarum intencionum in omnibus scientiis utamur
nam omnes scientie generaliter ... nomina secundarum
intencionum videntur utique quando autem logica instruit secundas inten-
ciones et quid sint secunde intenciones presenti operi non con-
gruit declarare. Sed si contingat vos scribere in topicas
hoc in loco declarabitur. Ad tertium est dicendum cum arguebatur
quod conceptus racionis erunt subiectum in logica. dicendum quod conceptus racionis esse
subiectum in logica concedimus non universaliter. sed illum conceptum dicimus esse
subiectum in logica per quem ceteri conceptus habent rectificari et regulari
et iste est sillogismus sicut in corpore questionis declaratum est.

Supposito sillogismum simpliciter esse subiectum in tota logica sicut
declaratum est sine dubio in precedenti questione queritur utrum
talis sillogismus sic simpliciter sumptus sit subiectum speciale in hoc libro.
Et videtur quod sic. quia sillogismus simpliciter est subiectum in tota logica ut dic-
tum est. Sed de tali sillogismo agitur in libro priorum. ergo idem sillogismus
erit subiectum in libro priorum et in tota logica. Preterea omnis sillogismus vel

est universalis non contractus ad aliquam materiam specialem vel contractus ad aliquam materiam specialem applicatur, sed de syllogismo universali determinatur in libro Priorum et talis syllogismus est subiectum in tota logica. Ergo in libro Priorum et in tota logica talis syllogismus est subiectum. In contrarium est quia non est subiectum totius scientiae sed libri Priorum in quo determinatur de syllogismo simpliciter et quasi per se loquendo et non in tota logica. Respondeo dicendum quod in prima quaestione unum supponitur et aliud quaeritur. Supponitur enim quod syllogismus simpliciter sit subiectum in libro Priorum, sed cum talis syllogismus simpliciter possit esse subiectum in tota logica quaeritur utrum talis syllogismus sit subiectum hic et ibi. Propter quod duo sunt declaranda. Prima via sic patet. Nam primo dicitur proprie subiectum in scientia de quo philosophus agit in illa scientia et cuius gratia omnia quae determinantur in illa scientia determinantur. Sed de syllogismo simpliciter sumpto et gratia syllogismi simpliciter sumpti omnia quae determinantur in libro Priorum propter talem syllogismum et eius conditiones habendas determinantur. Nam si contingat aliquem philosophum descendere ad aliquos terminos speciales in illo libro hoc non facit propter ipsum syllogismum simpliciter sumptum, quia de ratione talis syllogismi est ut solum ferat in terminis communibus non applicatos ad aliquos terminos speciales, sed hoc facit propter exemplum, quod quidem exempla ponimus non ut ita sit sed ut sentiat qui addiscit, sicut dicitur in ... hoc. Ergo cum de tali syllogismo sic universaliter sumpto principaliter agitur in libro Priorum, talis syllogismus erit in illo libro subiectum. Secundo hoc idem probatur ex parte traditionis doctrinae quae de ipsa logica tradita est. Nam simpliciter prius secundum philosophum primo sunt nota universalia et confusa magis, postea autem ex hiis fiunt cognita principia distinctius(?). Et quia ipsa traditio doctrinae debet conformari nostro modo intelligendi, oportet prius ut tradatur cognitio de aliquo in universali et ex illa cognitione universali eadem cognitio singulariter procedendo, quia nisi ille modus in tradendo scientiam observaretur, multociens et idem oporteret multociens repetere, eo quod cognitio universalis in qua sunt particularia est necessaria, et ideo nisi prius cognitio universalis haberetur, in quolibet particulari talem cognitionem repeteret. Cum ergo syllogismus possit dupliciter considerari, universaliter scilicet et contractus, debuit ut de ipso syllogismo universaliter sumpto cognitio universalis traderetur, ne talem cognitionem universalem cogeremur in diversis particularibus syllogismis repetere. Et quia in libro Priorum talis cognitio universalis syllogismi traditur, ideo syllogismus sic universaliter sumptus est subiectum in libro Priorum, et sic declaratum est id quod quaestio supponebat sicut visum est.

Restat ergo declarare id quod quaestio quaerit, scilicet quod non est idem syllogismus simpliciter subiectum in tota logica et in hoc libro. Ad cuius intellectum est sciendum quod syllogismus simpliciter potest dupliciter accipi. Primo quod in syllogismo simpliciter includitur omnis acceptio syllogismi et non sit aliqua consideratio syllogismi vel universalis vel particularis vel probabilis vel demonstrativi quae subterfugiat considerationem syllogismi simpliciter sumpti, et talis syllogismus simpliciter qui complectitur universaliter omnem acceptionem syllogismi erit subiectum in tota logica. Nam ad syllogismum simpliciter qui in tota logica ponitur esse subiectum pertinet determinare et considerare non solum de syllogismo universali de quo determinatur in libro Priorum sed etiam de syllogismo probabili et demonstrativo de quibus determinatur in libris partibus artis novae. Secundo potest accipi syllogismus simpliciter prout non includitur acceptio syllogismi simpliciter contracti ad aliquam materiam specialem. Nam in syllogismo simpliciter qui est subiectum in libro Priorum non includitur consideratio syllogismi demonstrativi sive dyalectici, quam tamen considerationem includit in syllogismo simpliciter qui est subiectum in tota logica, quod sic declaratur(?) ex ... in naturalibus. Hic volumus dicere quod corpus mobile sive ens mobile simpliciter est subiectum in libro Physicorum et in tota philosophia naturali; verumtamen tale corpus mobile simpliciter ut est subiectum in libro Physicorum non includit in se considerationem corporis mobilis contracti sive ad situm sive ad formam, quam tamen considerationem corporis mobilis particulariter accepti includit in corpore sive ente mobili ut est subiectum in philosophia naturali. Et sic patet quod aliter accipitur syllogismus simpliciter ut est subiectum in tota logica et ut est subiectum in libro Priorum, sicut aliter accipiebatur corpus mobile simpliciter ut erat subiectum in philosophia naturali et ut erat subiectum in libro Physicorum, quod quaestio principaliter quaerebat. Ad primum ergo dicendum quod syllogismus simpliciter est subiectum in libro Priorum et in tota logica, sed aliter accipitur simpliciter in uno syllogismo quam in alio ut declaratum est. Ad secundum vero cum dicebatur quod in libro Priorum determinatur de syllogismo non contracto, dicendum quod consideratio ipsius syllogismi contracti licet non includatur in syllogismo determinato in libro Priorum, includitur tamen in syllogismo qui est subiectum in tota logica sicut in quaestione visum est.

Ostenso ergo syllogismum simpliciter subiectum esse in libro Priorum, restat quaerere utrum talis syllogismus sit genus ad dyalecticum et ad demonstrativum. Et videtur quod sic. Quia id quod se habet ad aliqua per differentias formales videtur esse genus respectu illorum, sed syllogismus simpliciter se habet ad syllogismum dyalecticum et ad demonstrativum ut probabilem(?) per differentias aliquas formales ut probabitur. Ergo dicitur proprie genus respectu eorum. Quod autem se habet ad eos per differentias formales sic probatur. Nam dici de omni est principium formale syllogismi ut habetur in ipso Priorum, sed istud principium formale addit demonstrativus syllogismus super syllogismum simpliciter, cum non sit idem dici de omni ut est principium syllogismi simpliciter et ut est principium syllogismi demonstrativi. Nam ut dici de omni est principium formale syllogismi simpliciter solum includitur universalitas subiectorum, ut quod nihil sit sumere sub subiecto de quo non dicatur praedicatum, sed prout dici de omni est principium syllogismi demonstrativi non solum includitur in se universalitas subiectorum sed et temporis, ut quod nunquam aliquid sit et aliquando non. Ergo syllogismus demonstrativus addit supra syllogismum simpliciter differentiam formalem, cum dici de omni quod est principium formale sit aliud in uno syllogismo quam in alio ut ostensum est. Praeterea genus est quod praedicatur de pluribus differentibus specie. Sed demonstrativus et dyalecticus syllogismus differunt specie, ergo syllogismus simpliciter erit eorum genus. Quod autem differunt specie isti duo syllogismi probatur, quia mediante differentia materiali distinctionem specierum non causant diversa media. Cum ergo duo syllogismi dyalectici differunt numero, et dyalecticus et demonstrativus differunt specie, cum differant plus quam numero. In contrarium est quia de ratione generis est ut non includat differentias, sed syllogismus simpliciter includit differentiam syllogismi. Ergo syllogismus simpliciter non est genus. Respondeo dicendum quod ipsum genus potest tripliciter considerari: primo in se, secundo in ratione differentiarum per quas dividitur, tertio in ratione specierum quae per divisionem constituuntur. Sed ergo hiis tribus modis ratione probare possumus syllogismum simpliciter non esse genus ad dyalecticum et ad demonstrativum. Primo ratione generis in se considerati. Nam ut dicitur genus in se consideratum non dicitur includere aliquem actum neque aliquas differentias formales quae faciunt esse species. Nam species proprie est illa quae includit in se aliquas formales et actuales. Genus ergo puram potentiam dicitur quod si non est unum simpliciter ... in se ... media est forma media inter potentiam et actum et tamen vere respectu differentiarum. Nam genus respectu differentiarum sola potentia nominatur. Unde et ille Porphirius ait quod genus habet omnes differentias potentia, actu vero nullam. Cum ergo syllogismus simpliciter includit in se differentias formales syllogismi, scilicet dici de omni vel de nullo, quae sunt principia formalia syllogismi simpliciter ut supra dictum est, nunquam syllogismus simpliciter poterit esse genus. Immo si volumus recte loqui omnes alii syllogismi accipiunt differentias formales ab ipso syllogismo simpliciter, propter quod si syllogismus simpliciter includit differentias formales in se syllogismi, cum hoc sit contra rationem generis, sequitur syllogismo simpliciter nunquam ratio generis competere poterit. Secundo idem sumitur ex parte differentiarum per quas ipsum genus ad species contrahitur. Nam differentiae contrahentes ipsum genus non dicuntur esse materiales sed formales. Nam si differentiae contrahentes genus essent materiales, cum ex differentia materiali non causatur differentia in specie sed in numero, solum genus per differentias materiales contractum non faceret differentiam in specie sed in numero, et sic non praedicaretur de pluribus differentibus specie sed de pluribus differentibus numero, quod est contra philosophum Porphirium et contra totum Praedicamentorum(?). Cum ergo syllogismi demonstrativus et dyalecticus non addant super syllogismum simpliciter nisi solum differentias materiales, nunquam syllogismus simpliciter poterit se habere ad eos ita quod sit eorum genus. Quod autem necessitas et probabilitas quibus ipsi syllogismi simpliciter non sint differentiae formales syllogismi sed materiales sic probatur. Nam forma syllogismi est ipsum dici de omni quod nunquam sunt

sub sbo de q no dicit pdicatur ut ee al' e cor omis
ho e al. g ois ho e cor. p tato i ad sillo e dici de om
ireta for silli. qr al' sunt sb cor e dissoit pipz q sit
ima ppone. tho sunt sb ali q sit i minori ppone tho
sunt sub ali q ho sunt sb cor e dissoit pipz. n g sunt
sb sbo. s. sub ali de q no dicit pdicatur. s. ipz cor hi g oz
dici sillo e ipz dici de oi q e pn forle silli no ad
dit sillis demriatiue l dinc sup silli sip imo mag
ab ipo accipiunt sa. g demosti sillis addit sup silli
sip q pdicat neccitatem me neq pdicatur de necce i sit sbo e sillis
dia addit sup sip q pdicat pbabitatem q pbabitas e q necitas
cu sit dee males tenetes se ex pte me e no ex pte for
sillo e ipz silli sip taq g ohe no poterunt cu g no
heat on p dias males sz forles tm ut declaratu est.
tria io sunt ex pte spez q ostruit sb a gne. na
spes ostitute sub a gne sic se hent q nuq una spes
pot ee una cu alia cu ad inuice differat p specificaz dif
ferecia qn imo no solu differt spez sz e accen spez. t
qr sz om i li de aia differt inb leois ambs cu
qn aie cor differt. Cu g ostigat unu e eundez silli
fm i eisdez tis cu eisdez ppoibz. e sz eidez mo e fig
ee dia e demriatiu. nuq i duo silli potit ee spez
r silli sip q a idez sillis fcus i eisdez tis possit ee dy
ale e demostu sic pbat. na dico ois fig tribz li
ostenta ht tres. e angul e hi. g e angls ht tres de
mostro dicet istu sillz ee demriatiu e nec. qr o
sidaret i' necia hitud q e it pdi tur e sbz. dyal vo
dicet istu eudez sillin ee dyatiuz e pbales qr no osi
daret hitu necciaz pdi e sbi. sz mag osidaret hi
tu q pdicat locale e pbales ut p tato dicet hec tres p
dicti de tria lo. qr qcqd de gene e de spe. pz g q illu
eundez sillin fcm i eisdez tis q demostror dicet
neciu e demriatiu. diale dicet pbales e dia tiuz
e q nuq duas spes existes sb uno gre pot sit
ee una spes n e mali n formar loco. nuq i duo
silli q un sillis ee posset poterint ee due spez r
silli sip q declare uolebam. Ad idez i oppo dd
q id q e forle r uni pot ee male r alteri. sz g di
ci de oi de q deciat i li posti sit forle r demrois
e r silli demostrati. e cu male r silli sip cu n
addat sup dici de oi de quo deciat i li por n uli tez
tpz e q pdicat necitatem me. Ad sz cu dicebat q sillis
dia e demriatiu differt pl q mo. dd q no plus
differt sillis dya e demriatiu q duo silli dialetici
n i qbz diz malibz aticedentibz q pz p phi. i topi. v
dic q plus differt aq hausta ul tracta ab uno fote
ul' ab aq hausta ab alio fonte q ab ea q e hau
sta ul' tracta ab eodez fonte. e tn ois aq oi aque
e eade i nuo. pntelligendum e g ista dicta i qbz dicu mali
bz anteceditbz q no fac dicz spez. hus g declatis ad
expositionez lre intendam.

Primu oz dic ee quid e de q e itencio e de
liber. i e pot e q p pncipalibz hentur ad exponend
sic alii lib phi i duas ptes diudi pt. i m
phemiu e tractatu. ps executiua incipit i
qn g tres ti sic se hent ad inuice e de cad eciam
p pus e ostendendu q i phemio dicitur q cu pcognito ulis
a dicendis i ope max qn p e exhibetu e logu. na ut

dr. z. rethor. si nego ee hic. e puu no ee itend
phemio. cu g sillis sip de q deciat i li i heat ua
riam p diusa genera ppoiuz. e p diusa gna figuraz co
giuit ut deinis p ns silli i phemio docet q daz p g
i uli e postea i tractatu de unoquoq iorz declaret spalr
e distincte uolens g phs dare q daz ogitoez ulez de pns
silli sip ab i phemio duo facit. qr p ostinuat se ad
dicta. so exequit de pposito sca ps incipit. ppo g e ozo
e c. Circa p ad h duo facit. qr p otit se ad dicta r
silli demostri de q e pncipal e final itencio. so ad
ea que dictura e i pte phemiali h li. sca ps incip i.
deinde declare q e ppo e qd tin e c. pp p. sic pot for
mari io questio alius ordiant ad ad taq ad fi
id q ht ronez fis e pncipalr itendi e dicit id dz itencio
vsali. sz sillis simp e omes alii silli ad sillin demo
strat taq ad fiez pnr ordiant. g dem sillin demo
stra p celeiu itende e dicit ipz dz itencio mea pncipalr v
sali. de hac roe i lra n ponit n' conclo solu. Non aut qd
ppo oz dicere dicit q e de q e itencio. e qr itencio mea est
dicit ipz fiez. io dicit demriacoez. e de disciplina demostratiua
dz pnr vsali. Queret aut alis dicit istaz roez quid
demro ht roez fis. Ad q sic sciendum p posti e. demro
e sillis apodiccon. i. faciens scire. demro g no est
fiuis. qr no e ipz scire sz ht cae ipz scire. scia g
e demro hnt se sic ca e effectus. na cu demro fit
ex pmis e ueris. ht cae e efficie i aia nra ipaz sciaz.
vn ht se r ei i gene cae efficietis. scia vo cica p
ipaz demroez taq p q daz organu itellec. ht se r e
i gene cae final. volens g phs dare dicaz ie ista
duo dixit q sua itencio erat cica demroez tanq
dca id q cae ht e effice ipaz sciaz. e de disciplina
demriati taq de hita e scia acqsita p demrone. pz
g q accipit demrone ppe. e disciplinaz demriatiua
demro no e fis sz disciplina demriati ht roez finis
r ei accipit tn fine large demriatis sillis pot hic
ronez fis saltez r alior sillor. qr ad ipz ordiant
taq ad fiez cu ipe solus heat generare sciaz e n
alii. Est a osiderando q ut coit dr. demro cu
sit q da discsus dicitur ad i motu e i fit. disciplina vo
q e hit exns i aia dr ad i q ete. qr aia sedendo et
qescendo fit sciens e pdens. ut dz. vii. phi. e qr
ppositio cica die causalitaca rei put e i motu dixit
phs cica demroez. qr no h ppo. de. demonstr. ie p
ut e i q ete. Subiunxit q sua itencio erat de disciplina
demriatiua. Deinde cu dicit. deinde declare q e ppo.
i pte i phs dat itencoz r eoz q deinceps e i phemio
isti li. pot aut forin de h una sola tal. quaq ht de
clare de aliq re spalr e distincte oz declare pus de
ipa e de ei pnais vlr e sucinte. sz i h li declaranda
e de sillo sip spalr e distincte. g pus declarand e de ipo
e de pns ei uli. h e g q dicit q declarand e deinde
i. post pncipales itencoz quid e ppo e qd tin e qn ad
pn matialia silli e qd sillis dicto differt e de scip
de ipo e q s pfcus e q s ipfcus q ad pfccones omes
ipz no p sz. sz postea declarand erit qd e ee i toto ul
no ee hic i illo. i. pdicari i sbis ul econ. e qd dic de
oi aut de nllo sbi. e h q ad pn forlia ipi silli.
Queret a alis cu phs i mediate dixit q p optebat

dicē de demone et de discipli determinati qr nō exeqēt
de sillo demonstratio sz potius exeqēt de sillo simpr et de p
tibz ei. dicd q h' ē dict̄ me fiez et ea q sūt ad fiez. qz cū
ipe fis nō possit hēri sine his q sūt ad finez plus
ē dētiand de his q sūt ad fiez ut exempl' de tatis et
dētiatis ipe fis. hēat et acq'rat. uez qz ea q sūt ad
fiez nō diligunt i dētiant n' pp ipz finē io ipe fis
plus et mag' itendr q ea q sūt ad fiez cū pp q. vnū
q q3 et id mag. nā lz i firm' plus et mag' desideret sani
tatez taq fiez q ipaz medicinaz taq id q ē ad
fiez i exequēdo tn plus oz ipz sume medicinā q sani
tatez. sanitas g' plus ē i intētōe i firm q ipa me
dicina. sz medicina ē pō i execucōe cū sanitas sīn ipa
hēri nō possit. cū g' demonstratiā discipli se habeat tam
q fis sillis vō simpr taq id q ē ad fiez nō i intētōe
pōr ē sillis demonstratiis i execucōe vō pōr ē sillis simpr
vn phs signāt qn dedit itenc' sua de silli demō
strati n' dixit q plus oportebat detiare sz q prō oporte
bat dicē etia q erat itencōlvolēs p h' hīe q sillis
demonstrati pōr erat itēcōe. cū v' dedit itēcōez su
az de silli simpr dixit q detiand erat qdemit ppō
et qd eni' significans p hec q sillis simpr et prim' sua p
ora erat i execucōe et io plus de ipo detiand ē. ē
ac q sidēand q i. vj. s. eni ppō. pfcm et ipfcm ee
i toto ul' dici de oi aut de nllo. sic se hñt ad iuicē
q duo istoz se tenēt ex pte me silli. s. eni ppō.
naz oīs sillis qstat ex tbz tminis et duabz ppōnibz
taq ex ptibz malibz suis. dici a' de oī ul' de nllo
et ee i toto et nō ee i toto se tenēt ex pte foz sylois
tice. nā ee i sillo ē rēa foz eiq ē r' dici de oi ut qn i
n' ē sume sb sbo et q n' dicat pdi pp q d' de oi cō
ordiez sylostica i ptat pfcz nō et ipfcz se tenēt ex
pte tota silli. et lz ipfcio mag' se teneat ex pte me
pfcio uō mag' ex pte foz. qz cū aliq' silli se pfci sic
illi q' sūt i p' fig' et q nō peccāt i foz n' i m. aliqui
nō se sip' i pfci sic aliq' sci q' peccāt i m et i foz. et
io p tanto demi ē q pfco et ipfco qsequit ipz silli q ad
se to. et sic pz q lz hic sit noiata vj. posse tn de cobi
nari. q duo i ista se tenēt ex pte m. s. ts. et ppō. duo
vē ex pte foz. s. ee i toto et dici de oī. reliq' aut duo
s. pfcio et ipfectio tenēt se ex pte tocī. ppō g' ē
oro affir' et c. In pte i ph' exequit de ppō de tiaq
i h' pte de sillo simpr v. l' et sucite et q de ppō dicit
ē i tentātu simpr sipr et distincte. Adem' eni' ē si q
sillis et ad sui vli tem' pt sicēi. p q ad sua pri
mā lia. s. fo q' ad forlia. et q' ad pfces qseqtes ipz
et sz. h' tria te istud phs i tres ptes prī' dicō pt
na i p' pte ph' dētiat de ptibz malibz et sa li te p
tibz forlibz i ē aut dētiat de ipa qsisione p q' ipi
silli ipfci hñt pfici et redug ad pfcōs. fa ps i capl'
r. i toto a' ee alterz alto ē. et i capl' i'. qm at ē ois p
posicō at i ee a' neēe et. ad h' ad ite p pnis ē sa
q. iiij. se illa sz phi i p' cop' p q possim hundare
iq' re q' ē ppōnū supsco. sz ē qates vniq q dicā.
ē cōia et uers. iiij. ē silli' qsidandō. pñte clamando
g phs de ma silli h. iiij. f ordiez facit. qz p' sūt ipaz
ppōnez po' diffinicōez ei et fo pōit quotiēs ipa ppō
dicit. et distingit d' iucōnez. qito a' pōr silliu

qsidat'. fa ps i capl' i'. h' at a'. vlis at pti' et c. t. m
qpit i'. distr a' demostria ppō adya'. iiij. i'. n' at
distabit ut fiat ex utrisqz sillis et c. In p' g' pte phs
sūt ipaz ppōez po diffinicōez ei dicēs ppō ē o' affir'
alic' pdi' de a' sb l' negā' alic' pdi' ab a' sb. et
Quiesier a' a's etia i' pte quo diffirt o' a ppō. ad
q' ppō dē ē q p a' positio ppōes pmisse ipe ppōnes ap
pellat qz p a' pōnit. s. p qne. s. p g' ipa ppō sz ppe
tate vocē dz pōi p a' et ad a' ordinat. o' uō est
vlioz ipa ppōe. qz nō icludit i se tale ordiez ut s
p alio pōnat et ad a' ordinet. sz so' ipa o' icludit
i se pdi' et sbz. oīs g' ppō ē o'. q' oīs ppō icludit
i se pdi' et sbm q ipa o' n' tn oīs o' ē ppō. qz
n oīs orō ad a' ordinat et p a' pōit q ē de rōe ppōs
vz g' se hīe o' et ppōis sic se het gen' ad spēz. vn
phs signāt i diffiniendo ppōez dixit q ppō ē o'
p h' tetigit gē ppōis affir' alic' de a' l' negā' alic'
ab a' et p h' tetigit diez. q oīs diffō qstat ex gē
et dīīs. cū g' qr iq' distr ppō ab ōne d' dz qpicai
a sb ter pōt ee orō et ppō. nā i' ide q ē o' p'm i
cludit i se pdi' et sbz si ponat i sillo q ordinet
ad qnez vocabit ppō. sz sz iōnez distr orō a ppōe
cū sit vlioz ipa ut dēclatū ē. Circa qsidand q h'
diffic' ppōis a' q' ppōi demonstrate et a' ppōi dia
na demonstrate ppōi queit simpr. q oīs ppō demonstrata
simpr ē affir' ac pdi' de a' sb dicit eni qveit
s gd. qz n ē affir' simpr alic' pdi' de a' sb n' cū
sfordie alti ptis. Impo qsidand ē q affir' ac
de a' ul' negō ac ab a' possit d' diffic ppōis
nā cū h' diffiat ppō i toto dz qtc dicit et demon
stratiue cū diffō sp queniat oī qtento sb diffinito
ē g' dicit ppō nō sit affir' alic' de a' l' negā'
alic' ab a' nisi pnt pōit i sillo et p h' q ipa ppō
pōit i sillo differt ab ōne q p h' pōit p a' et ad
a' ordinat q nō qpetit orōi. bn dē ē q affir' ac
de a' l' negā' ac ab a' sc dre ppōis h' diffite
tue se illa ps. h' at a'. vlis aut pti' et c. In q pte
ph' pōit qdes ipa ppō dicat. etia q duo fac. qz
p' pōit tenbre dīone de ipa ppōe. so mb' diōis
explanat seu manifestat. i' dico a' vlez. qtinuet
g' sic ad pre'. bn d' q ppō ē orō affir' l' neg'
ac p h'. sz h' ppō aut ē vlis aut ptir aut idefinite
at a' vlis. qz q'lz res p' d' qsi q' ad psēs spectat
p' q' ad sum ee spēa' et uls. s q' qsidaret n
icl' i se qdictes me et ee idiuiduale. nā hō
sz sum ee spēa' nō icludit i se qdictes ptiures
sz qs pt ee sortes l' plo et sz q' nā hōa repit
i a' ee idiuiduali. so pōt qsidari ipa nā rei q'
ad ee sigtiz et actū s q' qsideret icl't i se qdic
coes ptculares me p q' nā rei vacat idiuidū
et h' aliq'. nā i idiuiduz ide ē q i diuisū i se et ab
oī a'. q n qtentus n' p a' qdictoes ptiures m. et
p a' ppētes ei q ita sit i uno idiuiduo q n re
pit i alio. sz g' q n rei accipit sb ee idiuidu
alis ee sigto sic accipi vna ppō et uocat ppō sīn
sic cū d' sortes ē al' l' plo ē erit. sz ii q nā rei ac
cipit sb ee vli et sb ee specifico sic acci ppō
q accipit cū sig' vli ul' sine sig'. si at hi'nt

acipiat sn sig° ai h' mo idetiate stet p q h pti
gcepto sb ipa sic acipiat pro idefi^ta sic qu dico
ho ambulat l' ho. c si a' huic n° addit sig. h'
ed' i qrat addit s' sig° ule. et sic acip^2 ulis pro
dico om ho cur. l' nlls ho cur. si no addit s' p
ti^re sic acipit ptic^is pro cu dr qua ho abulat ul
qua no abulat. et sic pz sufficiecia diois pro
nu q h' phs posit. Queret a' ad qr phs i nu
merando oia g^a pponu no noiauit pponez sin^ter
do q sic i nec^te e declatu. pro sin^tis acipie
ex na rei osidata sb ee assigto. put het esse
i na sensi^li. tex phs detiat h' de ppe n sctat
a^cau m^ sesi lez tad ad ee i diduale et sigtu s
mag detiat de ipa. put het fieri i tris colbz
pp q de ipa ppone pti^li que het si itio pn^ti
isigto illaz fecit mecoez. Dem qu d^r. d^o at
ulez manifestat mb^s diois dices d^o at. i. m e. eadem
expono ulez qre ppo^ez q oi a^t nlli i ee sig^at. i.
ppez ulez appello q acipit cu sig° uli affir°
ul neg^a. et z. h pti^re ppez uaco q alic l' no
alic i ee significat. Indefi^ta at ppone acipio
q i ee ul no i ee sig^at sn sig° tm uli ul pti^ti
ut cnior eatez e disciplia qntu ad ppone i
defuntaz affir^ua. l' uoluptas n e sumu bo
q ad ppo^ez nega^ua. Est a' osid° q ad h q pro sit
singu^ris no i digem^t aliq° sig°. q cu hc modi
pro acipiat ex na rei pticulair osidta ide
rei et ide modi q da singula^ter sige. h si na rei
acipiat sb ee uli h ide rei sit ulis ide tn
modi significadi e pti^ris h i distincte sig^cet qlibz
pti^re. ut g^a distiete et detiate sig^cet h' ha b3
ticu^re et ule. i digem^s qbzda sig° ulibz et pticu
q q dez sig° h no sit ulia l' pticularia. q oi n e
ule h qm uli c sig° ut dr po piar^at. fa aut tn
hi sig° sig^re detiate ulez et pti^rez ppo. Deide
cu d^r. diffe at. In pte i^a post phs dixit i ue
ctione quid e. diffe pro d'a^ca a demra^ta cotin
et g° dem e sup q pro e o affir^a alic pdi^ti de a^o
sbo h no eodez mo quenit ista diffo d'a^tica demo
strate. pro d'a nat. diffe a' pro demra^tia a dya^tica
qm p q. demra^tiua pro e supo alt^ius ptis
cdictois. i. demra^tiua pro tal' e q no acipie q^lib3
b3 pte cdictois i differet h sp acipit una
ptez. s. pte uera. on sb dit q demrator n i
rogat ut sc. tanl heat e ul no h sumit ille
q demrat pte sp uera. dicia z. ul p se. h pro
dya^tica e intrrogacio cdictois. i. no detiate acip
unaz ptez h intrrogat q ps cdictois s^t coedat
et q illa cclu^e ppo^i et silo zat. Est a' osid° q cu
ipe dya^cus pcedat ex pbablibz. q3 utq3 ps cdic
tois pot ee pbal^s no n pt detiate sumere una pte
n' ab ipo rende s^a coedat. on phs signat at. q d
pro dya^ca e intrrogacio cdictois. q3 no n' cu intr
rogacoe pot acipe una pte detiate. demrator n
q2 ex necus simpl'r pcedit io sn intrrogacoe sumit
pte una detiate ppq phs dixit q pro demostr
atiua e sp supo alt^ius ptis cdictois. Querit
aut a' d. q2 n vz q dya^ca pro differat a demra^ua
na cu utq3 put i gredit sillm supmat una pte
detiate. n vz q q ad h' una pro differat ab a^a. co d' q
sic dr i b°. priu^s ee q e qn e nate e ee. nuq g°
ad^a utq3 ps cdictois ucificabr. h g° ade pro de
mrative et dya^ce. q3 put ig^r dinit actualr sillm q
libz acipit una ptez detiate. al' tn acipit una
ptez demrata pro et al' pro dya^ca. q3 pro demra^ua
sic acipit una ptez. s. uaz. q no pot acipe alia
s. flaz. demr^ca io pro sic acip^r una ptez q tn pt
acipe alia et put in sillo ponit. na sic sic dictu e
cu utq3 ps cdictois sit pbabil' i dya^cis tm pt
una ptez acipe sic alia. et h pz p sile de futuro
ctigenti ciriatio. na ctiges ad utlibz no diffe
a ncio p hec q utq3 ps ctigetis ad ut libz ac
tuali^r uificetur ut q actu comit naualle bellu
q no comitat. h p tanto differt q3 utraq3 ps
ctigentis ad utrulibz pot uificari. q3 ita pote
rit comitti nauale bellu sic n comitti. et sic potit
tui q iadi sic n iadi. utq3 tn ps ncii nuq po
test i differet uificari. neq sic ncii eius occiet
sol ita possit no ocari. sic g° diffe pro ncia de
mra^tia a dya^ca. sic differt ctiges ad utrulibz
a ncio sicut p supiora e declatu.
Nichil a' distabit et^c. posteq phs sic osnd^it
quid diffe pro demostratia a dya^ca i pte
illa posit sill^is ostdaco quo. s. una pro
queniat cu alia cu q dico fiat q3 p° fiat ipo dic
tu e pro detiat de oi q3 a° pn^o malt ipr silli
s de tio. ii. ps icipit ibi. Demu uo uaco et^c. Cu
p° duo fiat. q3 p° pot quenienciaz it ppo^ez de
mratiaz et dya^cez. p° epilogat eu q° dixi se de
ipis ppoibz excusando se a sbtili psctacoe ipaz
in icipit i^a. q d g° e ppo et^c. Terminu g° i^a ps g°
ad pce^ter. de3 e g°. q demra pro e supo alt^ius
ptis detiate. dya^ca uo e itrrogacio utrusz ptis c
dictois. et i h diffe una ab a^a. aut p sec^a
nl' distabit si ex utisq3 ppoibz fiat sills. i. put
ppones demra^ue et dya^ce ponut i sillo una n dif
fert ab a^a. q2 utq3 e supo uni^r ptis detiate.
on aut. na p q3. et qui demrat et q itrogat
silozat sumes aliq° de a° ee ul no ee. et z
demostrator q dya^ce put silozat acipiut a^tca
ppones affir^az ul nega^az detiate. qr si ita e
pro silo^ca q hic diffie est sup^r affir^a ul nego
alic pdi^ti de a° sbo h dem mo. i. put pot in
sillo. h ne credat pp ista d^ca q una pro i sillo
differat ab alia subiugit i uicte dicez dices q
demra^tiua pro sic e supo alt^ius ptis q cu supta
e p p^rmas et ueras et ppcias. h dya^ca ppez pcdcu
i. i q^uirentg e intrrogacio cdictois silozanti ii e
supo pbabil' tm et appentis ut dcm e i topicis.
Est aut c h^i° q nuq uni^r ciiidez sills pot utq3
pte cdictois cclu^i. na si elec utraq3 pte c
dictois cclu^dat d^a e q3 pe no e un^u tdez sills
h plures. cu g° tu d^ra^e silli q e demrati sit un
sills oz q i utq3 ponat una ps cdictois detiate.
Un h' g° un^u no diffe ab alio. Un phs signat at
q tu demrator q dya^c put silozat sumut ad

Nota (left margin, beside "nu q h' phs posit")
Nota (left margin, beside "singu^ris no i digem^t")
Nota (left margin, beside "ipe dya^cus pcedat")
Nota (left margin, beside "atiua e sp supo")
similitudinem (right margin)

i ee alic ul no ee veritate. Simpl e 9sidand q q
ad psens dra dup assigri pot m dra cu demo
stratiui q e demrator nuq irrogat s3 sup sumr
dra uo cu ex plurib precedat sp irrogat et hanc
dra3 phs tetigit 9. cu dixit. no e irrogat s3 sumit
q demostrat. ad dra e q dra sit quecuq3 pte 9
dictois i differe pone i sillo demrator no altra
pte veritate. s. uera e nega. et hac dra3 phs tetigit
li cu d q ppo demsativa e sumpta p pte et uas 9
uo p pbabilia et appetra. Simp e 9sid q phs sigu
ter ait ppo ee silo 1. silli sup q h diffe ee affir
maua alic dea ul neg alic aba s3 dem mo
sup. 1. put pot i sillo. na cu ppo sit ora q p a
posico nuq affir alic dea sup veritate 9pe
ut ppoi dra ee n sm dem mo. 1. put pot i sillo
q ppo dra i cludit ppoe sup 9sidata q h' dif
fini. ia ppo sup dca d3 ee affir alic dea det
mate s3 dicu3 mo put. s. i sillo poit. et q3 p
li differe ppo ab one q utraq3 pte accipit i veritia
te. li dem 9. sumit q affir ul neg alic dea ve
ritate sumit dec ppois simp Deinde cu d. qd est
ppo ec. in pte 1a phs epilogat ea q dca se de ppo
demra et dra excusando se a sbtili psecucione
ipar dicens qd g e ppo et q diffe ppo dra a de
mostra. et quo ppo silo 1. ppo simp dca a q3
illa3 sbtilit veritate dicet in sequentib3 ad pse
te3 cu utilitatez sufficiat nob ea q nc de eis dca
sint veritata. Est a 9sidandu q sbtil dra int
ppoe demratia3 et dra dm i p posti 2 i 1o ca.
sciri ac opiari vnuqq3 de 1 i 1o h. mag veritate
p ea q dicet fact qd e ppo. et quo diffe una ppo ab
alia i sequentib g pot itelli li h posti. v sbtilr et mar
dabit i seqntib. a. i hisq sect. et q dicet i h
h 1 cor q dca sut mag ptient et sbtili. dicet qd e
ppo et quo hent diusa nota. et quo e poit i sillo
p q poitez diffe ppo ab orone. na supi ut a3 e
sp i tractatu dix mag sbtili veritate ea q i p
he dm ulr et sbtilr. Simp e 9sid q sic diffe
ppo sillo et a ppone demratia et dra sic diffe sills
sup a sillo demtio et dra na sic 9 mo i sillo3 hnt
gnr sillm sup. sic 9 mo i ppon hnt 9be ppo sil
lo 1. ppoe sup dca3. d g phs q so i sequentib3
dicet quo ppo demratia diffe a dra s3 quo ppo
silo diffe a q3 illa3 declab3 Deinde e d. enu
no uoco ec. i pte 1 phs veritat de 9ad a pn ma
li ipi silli. s. de tmo eta q duo fac. q3 p descbit
ip3 tmi. 2o describit et nouficat q e sills. fa ps
iapit 1 sills e o ec. petit g hc. dq e s q e ppo
no phs. tmi e uaco i zq resoluit ppont pdi
q est vn te ppo et de q predicat. 1. sb3 q e albus
tmi. n ca ablo poiatus et sbz sut ti ppois n h
ant bitu adiuico vn ait appoito ul diuisio esse
l no e q qd e ee sup e bitudo pdi et sbi. Est
a 9sid q i ppe res ht solu ex qb3 h gnati sic
scda i h degnacoe e g ppo ex tis 9pnat et gnet
oz q i ppos tios taq3 i ptes 9po tes gnantes ipar
resoluat. q3 g ppo poit i diffimcoe et descpcoe
tmoz io phs pai veritant de ppo q de tio. Et

ueret a a s cu ppo 9ponat ex tis sic resoluit q p phs
n dixit ts ex q 9poi ppo sic dix ts e i q ppo resolui
ad q sic dem e 9. tota 1a doctna ad demo
stroi pn e i ueta. a mia a ut d3 p posti e sills
facies scire. e g 9 scia sit p cas et p 9gitoe ca3 et pn
ut i a d3 oz ipa3 demratone resoluie 9ncl i ppoe
et ppois i digtates sas ut possit aggnare scia
vn hec dca cu tota 1a scia d3
resolutoria eo q cu 9dicit ad demracoez ht re
soluie effectus i cas et pn a medi i pn imedta. 1. m
ex cas mediatas 9ceptoes q sut pn i mediata eo q n p a
s3 p se ipa sut 9gta l3 g ppo 9ponat ex tis sicut
resoluit i ipos. q3 tn 9g rei mag hec p resolo
ne3 et via resolutoria q p uia 9positua. io notifi
cando et describendo tmi3 mag dix ts e i q resol
uit ppo q ex q ppo 9poi. Simp 9gnet a s q e
isto ee de q phs lo cu ait q sb3 pdi ul st ci ppos
appo tn ee l diuiso. Ad q d ad psec sperit ens
sic ee d p accipi p p ceniia veritate e sub3 rei s
q res qlib3 ht distin et i pdi to respi de q ee lo
phs v. met. cu ait q ens p se dicit i x. pdi ta
et vij. met. scribz q d isto e o i dicat qd e ee a o
mo accipi ee put d veritate ppois de q ee lo 9 tre
v. met. cu3 d q qd de ete collocat vno mo sb
qdib3 accnts. na cu qlib3 res no sit 9poibilis
cuilib3 rei io oz q sit a ta hitudo it pdi ti et
sb3 pt ex eis possit 9poi a ta ppo. Istud g ee
de q phs li lo n ad e q hitudo a ta recepta mt
pdi ta et sb3. ut cu d3 ho e al istud ee n pl dic
n q nota hitud et 9positoez ite hoiez et al ee na
cu uo d3 ho no e al istud ee denota h dicez
ee fla3. vn phs sigit ait q sb3 et pdi ti n sc ti
ppois n posito ee q fac affir l diuiso n ee q fac
negoez. Isz g ee q d veritate ppois e diffe ab 1o
ee q dic eenr a3 rei. p q3 i d ee pot ee sin cu 9
phendat i sc x. pdi ta istud at ee sp e accns
q3 ut allec tis e p 9 tez h ee collocat i qdi b3
accntis. Eo diffe li ee ab 1. q3 p 1d ee res repo
nit i pdi to veritate. istud u ee n p se n pre
dicatione hat ee i vno pdi to s3 i mltis. q3 cu n
dicat n sola hitu et 9positoez ht reduci ad oia illa
pdi ta i qb3 hnt ee ti q e hitudo. Eo diffe isto
ee ab 1o. q3 1d ee s3 se e a ta res i mones no hnt
reali ter et euu ter n p ip3 ee. h a q dic ueritatez
ppois s3 se n g. na cu n sit ad n r rone s3 sem
eire. vn phs p pmai l sepe de ee ait q ip3 ee n
e sig rei ee ul no ee. q3 sup3 pu dixim s se
n e. et sbiugit eu3 q3 sc istud ee sigt q da co
posi q sine 9ponas n e itellie. e g q3 q est
isto ee de q phs li lo ad q e ee exprimes veritate
et fli tez ppois. q q3 ee e diffe ab a o ee. sicut
declatu3 e. Deinde e d. sills e o ec. i pte i ph
diffinit et describit ip3 sills. et q duo fac. q
o fac q d e. 2o excep de quib3 dam p sciebz 9se
quentib3 ip3 sills. sa ps iapit 1. psectu no uoco
ec. d g dem e 9. qd ppo e qd tmi. et q se ptes
mater silli. restat g dicet qd e sills. dm at q
sills e o q poitis. 1. ordiatis i mo et fig 9pntu

.i. duab; ppo(n)ib; ad inui(cem) ex neccitate. a(d) accidit .i. q(uod) ab
hiis q(ue) posita s(un)t .i. ab ipsis p(re)missis . eo q(uod) h(ec) s(un)t .i. ipse
ipas premissas (con)stringit i(n) medio(?) cu(m) h(oc) neccitatis dicens
d(e) a(ccidenti) eo q(uod) h(ec) sint p(ro)p(ter) h(oc) (con)iugi(?) . q(uod) di(xit) (con)ti(nue)(?) d(icitu)r seq(ui) de ne
cessitate p(ro)p(ter) p(re)missa (et) tn(?) p(ro)p(ter) a(lia) t(er)mi(n)os extr(emo)s (con)i(un)g(it) q(uod)
s(u)biugit i(n) medio p(ro)p(ter) h(oc) no(n) (con)iunge(re) nulli(us) extr(emitatis) t(er)mi(n)i(?) in
dige(re) ut app(ar)eat necc(essita)te(m) .i. ut appareat n(e)c(ess)ia (con)c(lusi)o seq(ui)
ex p(re)missis positis i(n) sillo (et) tn ex a(liis) exth(?) . Est
(que)stio q(uare) p(hilosophus) h(ic) q(uod) i(n) descripc(i)o(n)e silli posuit q(uod) (con)iunct(?)
sillo cu(m) sp(eci)eb(us) augmentac(i)o(n)is. na(m) etimema i(n) duc(ti)o
(et) ex(emplu)m q(ue) dam ordes sunt p(ro)p(ter) h(oc) u(e)l q(uod) i(n) d(ic)to sillo posuit q(ui)b(us)
d(ic)i(tur) differt ab o(mni)b(us) hiis d(ic)t(is). na(m) p(ro)p(ter) h(oc) g(ener)i d(icitu)r q(ui)b(us)da(m) dif
ferr sill(ogismu)s ab ep(ic)h(erema)te i(n) q(uo) no(n) q(ui)b(us)da(m) s(ed) vna p(ro)p(ositi)o posit(a)
alia no(n) i(n) me(n)te retinet(ur). p(ro)p(ter) h(oc) aut(em) q(uod) additur po(sit)is
diff(ert) sill(ogismu)s ab i(n)ductione (et) ex(empl)o i(n) q(ui)b(us) l(ice)t sint plures p(ro)po(sitiones)
no(n) tn sunt posite .i. ordi(n)ate i(n) modo (et) fi(gur)a. (et) sic p(atet) q(uod)
o(mn)i posit(o) tamq(uam) gen(us) residuu(m) u(er)o tamq(uam) d(ifferenti)a. Amp(lius)
q(uesti)o e(st) q(uare) cu(m) p(hilosophus) d(icat) (con)c(lusio)nem seq(ui) ex p(re)missis de ne(cessita)te
i(st)a n(e)c(ess)itas n(on) s(i)t i(n)te(lligen)da e(ss)e q(uo)d ad e(ss)e s(ed) q(uo)d ad i(n)ferri. na(m)
cu(m) nec(essari)o possit (con)cludi (et) sillo(gizari) ex f(a)l(s)is ut patebit i(n)
fo(rma) l(ibr)o. (et) f(a)lsu(m) nu(n)q(uam) possit e(ss)e cu(m) v(er)o q(uo)d ad e(ss)e oz(?) q(uod) in
tali sillo p(re)misse no(n) sint cu(m) neccitatis (con)c(lusio)nis q(uo)d ad
// non
e(ss)e s(ed) q(uo)d ad i(n)ferri s(olu)m q(uia) s(i)t cu(m) (con)c(lusio)nis q(uo)d ad e(ss)e. S(ed)
q(uo)d ad i(n)ferri s(olu)m sit cu(m) (con)c(lusio)nis (et) (con)c(lusi)o n(e)c(ess)e s(equi)t(ur) ex p(re)
missis. u(er)u(m) tn i(st)a n(e)c(ess)itas s(olu)m e(st) (con)cludi (et) q(uo)d ad e(ss)e (con)c(lusio)nis
s(ed) a(liis) (con)sillac(i)o(n)is (et) q(uo)d ad i(n)ferri s(olu)m sicut d(ic)tu(m) e(st).
Quereret a(liqu)is q(ua)re n(on) v(idetu)r d(ic)tu(m) q(uod) sill(ogismu)s sit o(rd)o
s(ed) mag(is) v(idetu)r q(uod) sit ord(in)es eo q(uod) q(ui)lib(et) p(re)missaru(m) o(rdo) q(ui)
da(m) e(st). d(ic)to q(uod) s(ecundu)m loc(um) ex(positor)es hu(n)c passu(m) q(uod) q(ua)r(e) n(on)
h(ab)e(tur) d(ubiu)m. q(uia) s(ed) cu(m) cu(m) d(icitu)r sill(ogismu)s e(st) o(rd)o d(icitu)r i(n)tell(igitu)r q(uod) sill(ogismu)s sit q(ui)
da(m) ordina(ti)o (et) (con)generies o(rati)onu(m) ad i(n)uice(m). Possum(us)
ta(men) a(liter) dice(re) p(ro)p(ter) q(uod) s(ecun)d(u)m q(uod) sill(ogismu)s e(st) (con)seq(uen)cia q(ue)da(m) na(m)
p(re)misse h(abe)nt r(ati)o(n)e(m) a(n)tece(dent)is. (con)c(lusi)o u(er)o h(abe)t r(ati)o(n)e(m) (con)seq(ue)ntis
sic e(r)g(o) ex a(n)tece(dent)e (et) (con)s(equent)e resultat o(rd)o q(ue)da(m). sic ex p(re)
missis tamq(uam) ex a(n)tece(dent)e (et) (con)c(lusio)ne tamq(uam) ex (con)s(equent)e q(ue)da(m)
o(rdo) (con)flari d(icitu)r. (et) i(st)a v(idetu)r e(ss)e i(n)ten(ti)o p(hilosoph)i q(uan)do diffinit(?)
sill(ogismu)m e(ss)e o(rati)o(n)e(m) s(u)biu(n)x(it) quo i(n)tell(igen)dat i(st)a o(rati)o(n)em
dice(n)s i(n) q(ua) positis q(ui)b(us)da(m) q(ue) h(ab)e(n)t locu(m) a(n)tis s(ecundu)m
a(liud) .i. (con)c(lusi)o q(ue) retinet locu(m) (con)s(equent)is (et) s(ecundu)m ex p(re)missis sic
ex a(n)tece(dent)e s(equi)t(ur) (con)s(equen)s. Amp(lius) a(liqu)is q(ue)reret a(liqu)is v(tru)m (con)c(lusi)o sit
a(liu)d a p(re)missis (et) v(idetu)r q(uod) sic. q(uia) nu(n)q(uam) vnu(m) (et) ide(m) h(abe)t
r(ati)o(n)e(m) ca(us)e (et) effectus r(espect)u sui ip(siu)s. cu(m) e(r)g(o) p(re)misse sint ca(us)e
(con)c(lusio)nis. v(idetu)r q(uod) s(ic) (con)c(lusi)o d(icitu)r e(ss)e a(liu)d a p(re)missis. p(ro)p(ter) c(ontr)a(rium) e(st) a(liu)d
e(ss)e s(ecundu)m a(liu)d. h(ec) p(re)misse ut d(ic)tu(m) e(st) sint ca(us)a (con)c(lusio)nis. e(r)g(o)
r(ati)o(n)e q(uod) p(ro)p(ositio). p(ro)p(ter) h(oc) maiusculte(?) d(icit) p(hilosoph)us i(n) l(ibr)o cu(m) a(liqu)id ex p(re)
missis ordi(n)atis i(n) m(od)o (et) fi(gur)a n(e)c(ess)ario e(st) seq(ui) a(liu)d .i. (con)c(lusio)ne(m)
d(ic)to q(uod) (con)c(lusi)o e(st) a(liu)d a p(re)missis pot(est) d(ici) i(n)te(llig)i. p(rimo) q(uod) sit a(liqu)a
res a p(re)missis. s(ecund)o q(uod) h(abe)at aliu(m) m(od)o(s) (con)cludi p(re)ut e(st)
(con)c(lusi)o q(uod) ut i(n) p(re)missis existit. si e(r)g(o) i(n)telligat(ur) p(ri)mo m(od)o
(con)c(lusi)o no(n) e(st) a(li)a res a p(re)missis. na(m) maior extremitas et
minor q(ue) unite cu(m) medio faciu(n)t p(re)missas e(ad)e(m)
extremitates unite i(n)t(er) se faciu(n)t (con)c(lusio)ne(m). na(m) (con)c(lusi)o no(n) e(st) a(liu)d
q(uam) maior extremitas (con)clusa de minori (et) vnita cu(m)
ea. cu(m) e(r)go maior extremitas vnita cu(m) medio faci
at vna(m) p(ro)p(ositi)o(n)e(m) (et) minor i(n)d(e) vnita cu(m) eode(m) faci
at alia(m). (et) e(ad)e(m) postea unite i(n)t(er) se faciat (con)c(lusio)ne(m)
s(ed) istu(m) m(od)o (con)c(lusi)o no(n) erit a(li)a res a p(re)missis. si u(er)o i(n)
telligat(ur) q(uod) (con)c(lusi)o sit a(liu)d a p(re)missis h(oc) e(st) q(uod) h(abe)at aliu(m)

m(od)o(s) (con)cludi h(ab)e(tur) ve(ri)tate(m). na(m) l(ice)t maior (et) minor extremitas
no(n) sit a(li)a q(uam) (con)c(lusi)o h(oc) e(st) q(uod) sit a(li)a res h(abe)t tn aliu(m) m(od)o(s) (con)cludi
q(uia) ut maior (et) minor extremitas vniu(n)t(ur) i(n) medio (et) faciu(n)t
p(re)missas h(abe)nt r(ati)o(n)e(m) ca(us)e r(espect)u sui ip(siu)s ut postea vniu(n)t(ur)
i(n)t(er) se (et) faciu(n)t (con)c(lusio)ne(m) h(abe)t r(ati)o(n)e(m) effectus p(ro)ut vni(untu)r due
extremitates i(n)t(er) se q(uam) a(nte)q(uam) vnite cu(m) medio h(abe)bat r(ati)o(n)e(m) ca(us)e r(espect)u
h(uius) e(st) i(n)(con)ueniens q(uod) vna (et) e(ad)e(m) res h(abe)at r(ati)o(n)e(m) ca(us)e (et) effectus
r(espect)u sui ip(siu)s (et) diu(er)sa(m) a(liqu)a(m) (con)cepc(i)o(n)e(m). na(m) s(ecundu)m p(hilosoph)i .3. ph(isicorum) e(ad)e(m)
res e(st) actio (et) p(assi)o. tn ut d(icitu)r i(n) sex p(ri)n(cipii)s. p(assi)o e(st) effectus il
latio(n)e(m)q(ue) actio(n)is e(ad)e(m) e(ni)m res ut e(st) ab agente h(abe)t r(ati)o(n)e(m)
ca(us)e (et) u(oc)ant(ur) actio q(ue) ut recipit(ur) i(n) s(ubiect)o h(abe)t r(ati)o(n)e(m) eff(ect)us et
u(oc)ant(ur) p(assi)o. sig(nific)at(ur) q(uo)d q(ue)r(it)ur ut p(assi)o sit a(li)a ab actio(n)e d(icitu)r d(e) q(uo)d
no(n) e(st) a(li)a q(uo)d sit a(li)a res s(ed) e(st) a(li)a q(uia) h(abe)t a(liu)m m(od)o(s) (con)cludi. na(m)
si actio no(n) h(abe)ret a(liu)m m(od)o(s) (con)cludi diu(er)su(m) a m(od)o (con)cludi
ip(siu)s p(assi)o(n)is n(on) faceret ista duo p(re)dica(men)ta diu(er)sa no(n) tn ob(stan)te
q(uod) actio (et) p(assi)o s(un)t vna res eo tn ip(s)o q(uod) actio h(abe)t a(liu)m m(od)o(s)
(con)cludi a p(assio)ne. ip(s)a actio u(er)e pot(est) dici a(li)a a p(assio)ne sic vn(de)
p(re)dica(men)tu(m) v(er)e e(st) a(liu)d. (et) tu(n)c pot(est) d(ici) ab a(li)o p(re)dica(men)to. sic (et) l(ice)t q(ue)d(am)
extremitates vnite cu(m) me(dio) h(abe)nt r(ati)o(n)e(m) p(re)missaru(m) (et) p(er) (con)se
q(uen)s r(ati)o(n)e(m) ca(us)e unite u(er)o i(n)t(er) se h(abe)nt r(ati)o(n)e(m) (con)c(lusio)nis (et) ex h(oc)
r(ati)o(n)e(m) effectus vnu(m) tn i(ste)ru(m) p(u)ta (con)c(lusi)o pot(est) d(ici) u(er)e aliud
a p(re)missis sic actio pot(est) d(ici) u(er)e a(li)a a p(assio)ne ut ex p(re) su
p(er)iori declaratu(m). ad ar(gumen)ta no(n) p(atet) solo p(er) ea q(ue) d(ic)ta s(un)t i(n)
corp(ore) q(uesti)o(n)is. Amp(lius) q(ue)reret a(liqu)is ut(rum) (con)c(lusi)o sit de e(ss)entia
silli. (et) v(idetu)r q(uod) no(n). q(uia) de e(ss)entia rei n(on) e(st) n(isi) m(ateri)a (et) for(m)a s(u)a
s(ed) m(ateri)a silli s(un)t p(ro)p(osition)es (et) c(etera) ut sup(r)a d(ic)tu(m) e(st). for(m)a e(nim) no(n)
v(idetu)r e(ss)e d(icen)d(u)m de o(mn)i u(e)l d(icen)d(u)m de nullo. cu(m) e(r)g(o) (con)c(lusi)o n(ec) (?) istoru(m)
sit v(idetu)r q(uod) ip(s)a (con)c(lusi)o no(n) sit de e(ss)entia silli. d(ic)to q(uod) (con)c(lusio)nem e(ss)e de
e(ss)entia silli t(ri)plici via q(uo)ad p(re)sens o(st)e(n)de(re) possum(us)
p(rim)a via sumit(ur) ex p(ar)te e(ss)entie. s(ecund)a ex p(ar)te diffi(niti)o(n)is silli.
.3. no(n) sumet(ur) ex p(ar)te m(ateri)e (et) for(m)e ip(siu)s silli. p(rim)a via sic
p(atet). na(m) id p(ro)p(ri)e de e(ss)entia rei nu(n)cupat(ur) q(uo)d dat (com)pleme(n)
tu(m) (et) e(ss)e ip(s)i rei. vn(de) ultima d(ifferenti)a d(icitu)r e(ss)e e(ss)e(n)tialis (et) s(u)bstancial(is)
ip(s)i rei eo q(uod) e(ss)e (com)pletu(m) ip(s)i rei tribuit. cu(m) e(r)g(o) d(icitu)r
cui(us) sillo(gismi) h(abe)at e(ss)e (com)pletu(m) n(isi) i(n) ip(s)a (con)c(lusio)ne imo ip(s)a
(com)plet r(ati)o(n)e(m) silli de e(ss)entia silli ip(s)a (con)c(lusi)o pot(est) d(ici). s(ecund)o h(oc) idem
declarat(ur) ex p(ar)te diffi(niti)o(n)is. na(m) ut vult p(hilosoph)us .vi. me(taphisi)ce .i.
diffi(niti)o e(st) s(er)mo explicatiu(us) q(ui)d(dit)atis (et) e(ss)ent(ie) rei q(uo)n(ia)m i(n)
v(er)a diffi(niti)o(n)e n(ih)il d(e)b(e)t poni n(isi) q(uod) e(st) de e(ss)e(nti)a diffi(niti)(?) q(uia)
cu(m) diffi(niti)o e(ss)e(nti)al(ite)r p(re)dicet(ur) de diffi(ni)to p(ri)mo m(od)o d(icen)di p(er) se sic
scribi(tur) p(ri)o posterio(ru)m. n(on) d(icitu)r ip(s)a diffi(niti)o dice(re) a(liu)d exp(li)c(i)te n(isi)
q(uod) ip(su)m diffi(ni)tu(m) dic(it) i(m)pli(ci)te. cu(m) e(r)g(o) i(n) diffi(niti)o(n)e silli posita
a p(hilosoph)o i(n) l(ite)ra ponat(ur) ip(s)a (con)c(lusi)o (et) ip(s)a (con)c(lusi)o e(st) de e(ss)entia silli. .3.
idem manifestari p(ot)e(st) ex p(ar)te for(m)e (et) m(ateri)e sillo(gism)i. na(m) de
e(ss)entia rei ut i(n) argume(n)to dicebat(ur) e(st) for(m)a (et) m(ateri)a ei(us) s(ed)
m(ateri)a silli s(un)t p(ro)p(ositi)o(n)es (et) c(etera). for(m)a no(n) ip(s)a (con)c(lusi)o. e(r)g(o) (con)c(lusi)o de e(ss)en(tia)
silli erit. q(uod) a(utem) (con)c(lusi)o sit for(m)a silli pot(est) d(ici) declarari p(er) sic.
na(m) ut sup(r)a d(ic)tu(m) e(st) sill(ogismu)s e(st) (con)seq(uen)cia q(ue)da(m) i(n) q(ua) p(re)mis
se h(abe)nt r(ati)o(n)e(m) a(n)tece(dent)is (et) p(ro) (con)s(equen)s r(ati)o(n)e(m) s(u)b(iect)i. (con)c(lusi)o retinet
locu(m) (con)s(equent)is. (et) sic h(abe)t r(ati)o(n)e(m) p(re)dica(men)ti. cu(m) e(r)g(o) a(n)tecede(n)s
(et) s(u)b(iectu)m teneat locu(m) m(ateri)e (con)s(equen)s no(n) (et) p(re)dica(men)tu(m) h(abe)nt locu(m)
for(m)e. q(uia) ip(s)a (con)c(lusi)o tenet locu(m) for(m)e i(n) ip(s)o sillo de e(ss)entia
silli erit ip(s)a (con)c(lusi)o. (et) istud pot(est) i(n) alia via declarari. na(m)
p(rinci)p(iu)m for(m)e silli e(st) dici de o(mn)i u(e)l de nullo. h(oc) aut(em) nu(n)q(uam)
i(n)ue(n)it(ur) n(isi) i(n) ip(s)a (con)c(lusio)ne. na(m) d(ici) de o(mn)i e(st) q(uan)do n(ih)il e(st) su(mere) s(u)b s(ubiect)o
de quo p(re)dicatu(m) no(n) dicat(ur). s(ed) nu(n)q(uam) p(re)dicatu(m) d(icitu)r de
eo q(uod) sumit(ur) s(u)b s(ubiect)o n(isi) i(n) ip(s)a (con)c(lusio)ne. na(m) i(n) (con)c(lusio)ne ip(s)a maior
extremitas p(re)dicat(ur) de minori q(uia) minor extremitas supra

fiunt in premissis sub specie maioris extremitatis. et sic
patet quod ipsa conclusio est de essentia silli cum sit forma eius uel id in quo
completur eius forma et tanto magis est de essentia eius quanto in
ipsa forma magis est de essentia rei quam ipsa materia. argumentum ad
solutionem est iam predicta.

lectio. Ex defectu vero sillin uocamus etc. in parte ista philosophus deter
minat de sillis perfectis et imperfectis. et primo de perfec
tis. secundo de imperfectis. secunda pars incipit ibi. imperfectum
vero etc. continuet ergo sic. boni ergo dixit de uoce silli conclu
sionis euidentem quod non est non indiget alio extrinseco et quod talis
est perfectus sillis. ideo patet. sed perfectum sillin uoco. id est no
lo me exponere quod appello perfectum sillin quod illum sil
logismum appello perfectum qui nullius alterius indiget. id est qui nullo alio
indiget preter ea que in geritus per ablatos. propter ea que sunt supposi
ta hoc est preter propositiones et terminos positos in sillo ut appareat ne
cessarium. id est ad hoc quod conclusio de necessitate sequatur ex premissis.

nota. Est autem aduertendum quod secundum philosophum in libro celi et mundi esse totum et p
fectum idem secundum formam. differunt autem per modum. nam quod in quantum
dicitur est in quantitate continua dicitur totum in perfectione rei et
forma dicitur perfectum sicut ergo id dicitur totum cui non deficit aliqua pars
sic perfectum id appellatur perfectum cui non deficit aliqua perfec
tio eorum que sibi debentur. et hoc modo loquitur philosophus de perfecto
-2- q°. in quinto methaphysice. ut quod perfectus medicus dicitur ille cui non deficit
ad eorum que pertinet ad artem medicine. sic ergo perfectus sillis
dicitur ille qui habet totum quod est de ratione silli et cui non deficit
ad eorum que ad perfectionem silli spectant. Deinde cum
dicit imperfectum vero uoco etc. exequitur de imperfecto sillo. di
cens imperfectum uoco sillin qui indiget vnius propositionis con
uersione uel plurium. id est conuersione plurium propositionum que conuersi
ones necessarie sunt. hoc est faciunt necessario sequi conclusionem ex p
missis per suppositos terminos qui semper idem remanent. non autem
per suppositas propositiones que per conuersionem contrasignificant. Est
autem considerandum quod silli perfecti sunt in prima figura et tamen in aliis possunt perfici
et reduci ad perfectos per conuersionem. secundo per impossibilem et per
conuersionem et impossibilem similiter et sic dicuntur quod silli prime figure sunt
imperfecti dum sunt in aliis et reducuntur per impossibilem sic et alii. philosophus
ergo uolens ostendere imperfectionem silli autem quod illi dicuntur imperfecti
silli qui indigent vnius propositionis conuersione uel plurium
alii dicitur uel plurium. id est plurium propositionum conuersione. uel plurium
hoc est conuersione et impossibili similiter. Ampliandum considerandum est quod con
uersio et impossibilis non mutant terminos. et quod in propositionibus conuersis et
conuertentibus semper remanent idem termini quod non mutantur nisi significa
tiua ipsorum terminorum. propositiones tamen non remanent eadem cum ubi semper propositio
conuertitur alium in partem terminorum. termini ergo suppositi in sillo imperfecto necessarii
sunt ad inferendam conclusionem cum illi semper eadem remanent in
perfecto et imperfecto sillo. propositiones tamen supposite et accepte in
sillo imperfecto non sunt necessarie cum debeant conuerti et impossibili
ad hoc ut necessario inferant conclusionem. hoc est ergo quod philosophus dicit quod
terminis quibus indiget sillis imperfectus. scilicet conuersio et impossibile necessaria
sunt. id est necessario conclusionem inferre faciunt per suppositos terminos non
autem per suppositas propositiones. Ampliandum considerandum est quod cum dicimus con
uersionem et impossibile necessaria esse ad inferendum conclusionem uel ut
consequentia inferat ex premissis per suppositos terminos non autem per
suppositas propositiones dicitur intelligendum de propositionibus suppositis in sillo imperfecto
et de propositionibus que non dum sunt conuerse et impossibiles. Non autem dicitur
intelligendum de propositionibus conuersis et suppositis in sillo iam perfecto. quod ille
necessarie sunt ad inferendam conclusionem sic et terminus.

In toto autem esse alterum altero etc. Postquam philosophus superius
declarauit de principiis silli. supponit ubi et significare in parte ista declarat
de principiis formalibus eius. circa quod duo facit quia primo declarat de
dici de omni et de nullo que sunt principia formalia silli. secundo ponit quan
dam diuisionem de ipsa propositione que facit ad declarationem con
uersionis que est totum quod intendit in hoc philosophus. secunda pars incipit
ibi. quoniam autem omnis propositio etc. circa primum ad huc duo facit quia
primo ostendit quod dici de omni et esse in toto idem sunt. secundo distinguit
alterum illorum exequitur de ipso dici de omni. secunda pars incipit ibi.
dici de omni est quando nichil est sumere sub etc. In prima parte pot
sic formari ratio quecumque aliqua duo sic se habent adin
uicem quod non differunt in se nisi per aliquam rationem illa possunt
dici simpliciter eadem. sed esse in toto et dici de omni in se non differunt
nisi per aliquam rationem. ergo esse in toto et dici de omni idem sunt. de
hac ratione ponit philosophus solum conclusionem dicens esse alterum. id est
subiectum in toto altero. id est in toto predicato. et alterum. id est predicatum dici
et predicari de omni altero. id est de omni suo contento sub ipso idem est.
Est autem considerandum quod predicatum et subiectum habent rationem totius. nam
genus comparatum ad speciem. species vero ad individuorum
de quibus predicatur. subiectum autem habet rationem partis respectu predicati sicut indiui
dua rationem partis habent respectu speciei et species respectu generis. predicatum ergo habet
esse in subiectis per modum predicationis. subiectum uero habet esse in predicato per
modum partium subiectiuarum in suo toto. habitudo ergo quam subiecta
uel partes subiectiue habent in predicato uocatur esse in toto. sed habitudo
quam predicatum habet esse in subiectis et predicari de ipsis uocatur dici de omni uel
predicari de omni contento sub ipso predicato. et quia idem est subiectum esse in toto
hoc est in predicato et predicatum esse in subiectis et predicari de ipsis. nam non subia
cerent in predicato sicut in suo toto et predicata in suis subiectis sicut totum in
suis partibus subiectiuis predicatum non predicaretur de subiectis et subiecta
non subiacerent predicatis. quia ergo idem est predicatum esse in subiectis et subiecta in
predicato licet sit alia habitudo. ideo bene dicit philosophus quod esse alterum
hoc est subiectum in toto altero. hoc est in predicato. et alterum. id est predicatum dici de omni
altero. id est de omni suo idem est. Queret autem aliquis utrum p
omnem modum sit idem esse in toto suo et dici de omni et videtur quod non.
quia subiectum est alterum a predicato ut dicit philosophus in littera. sed dici de
omni est conditio predicati. esse vero in toto est conditio subiecti. sic ergo subiectum
et predicatum differunt ita dici de omni et esse in toto vnum differt
ab alio. quod esse in toto et dici de omni idem sunt realiter differunt
tamen secundum rationem quod sic declaratur. nam non est alia habitudo per quam predicatum
dicitur de omni contento sub suo et uocatur dici de omni et per quam subiectum est
in predicato et uocatur esse in toto sicut non est alia uia secundum philosophum tertio physicorum
qua itur a thebis ad athenas et athenis ad thebas realiter
non secundum rationem solum. et sicut non est alia res actio et passio ut super
prius dicebatur. et ut patet per philosophum tertio physicorum. sed eadem res
prout refertur ad agentem uocatur actio prout uero ad patientem uo
catur passio. sic realiter loquendo una et eadem habitudo realis
est que prout refertur ad predicatum subiecta uocatur dici de omni prout autem subiecta ad
predicatum uocatur esse in toto. nec hoc est inconueniens quod una et ea
dem res per aliam et aliam rationem comparata ad diuersa sortiatur
uaria et diuersa uocabula sicut una et eadem res sortitur
nomen actionis et passionis prout comparatur ad agentem et patiens
sicut dictum est. Ad argumentum uero dicendum quod non sequitur. si predicatum et subiectum
differunt realiter quod habitudo vnius ad alterum debeat
realiter differre sicut non sequitur si agens et patiens differunt
realiter quod propter hoc actio et passio realiter differant. quia id idem quod
fluit ab agente uocatur actio prout recipitur in passo
uocatur passio et id quod respectu subiecti ad subiecta uocatur dici de omni
prout subiecta comparantur ad predicatum uocatur esse in toto. Ampliandum
queret aliquis quod si dici de omni et esse in toto non differunt nisi secundum

moveri et dici de omni importet talem ordinem sillogisticum ut inferius declarabitur, esse in toto huic eundem ordinem importaret quod non videtur verum, quia esse in toto non plus videtur dicere nisi quod sub eo sit in predicato. Dicendum quod si philosophus diffiniret esse in toto sicut diffinit dici de omni, sicut per dici de omni tota forma sillogistica importatur, sic per esse in toto totus ordo sillogisticus exprimeretur. Nam sicut dici de omni est quando nichil est sumere sub subiecto de quo non dicatur predicatum, sic possumus diffinire esse in toto quando nichil est sumere sub subiecto quod non habeat esse in toto predicato. Nam si dicitur omne animal est substantia, omnis homo est animal, ergo omnis homo est substantia, in isto sillogismo est illud predicatum formale esse in toto, quia id quod sumitur sub isto subiecto quod est animal quod sit in minori extremitate habet esse in eo predicato quod est substantia et sic sit in conclusione. Isto enim modo importaretur forma sillogistica per hoc predicatum dici de omni, ut quando id quod sumitur sub subiecto quod sit in minori extremitate sumitur postea sub predicato quod fit in conclusione predicatum. Ergo quasi notificet quod est esse in toto sicut notificatum est quod est dici de omni, per utrumque tota forma sillogistica importatur. [illegible] cum dicitur: dici autem de omni predicari etc., exigere philosophus de dici de omni diffinitionem et notificando ipsum. Dicendum autem sicut forma [illegible] quecumque autem duo sunt super eadem, sufficit alterum illorum diffinire et notificare, quia notificato et descripto uno sufficienter notificatur et describitur reliquum. Sed esse in toto et dici de omni sunt eadem ut supra declaratum est, ergo sufficit alterum diffinire/notificare. Ergo ipsum dici de omni dicens/dici de omni predicari dicimus quando nichil est sumere subiecti, id est sub subiecto, de quo alterum, hoc est predicatum, non dicatur, et de nullo similiter, quod dicimus de nullo predicari quando nichil est sumere sub subiecto a quo non removeatur predicatum. Est autem considerandum quod licet esse dici de omni et esse in toto utrumque importet totam formam sillogisticam ut patuit superius, magis tamen philosophus diffinit dici de omni quam esse in toto. Causa ideo est quia magis exprimitur forma sillogistica per dici de omni quam per esse in toto. Nam per dici de omni exprimitur totus ordo predicandi, quod patet per diffinitionem suam. Quia dicitur de omni predicari ut philosophus ait quando de eo quod sumitur sub subiecto predicatur predicatum, et quia discursus sillogisticus est quidam ordo predicationis. Nam in maiori propositione maior extremitas predicatur de medio, et in minori vero medium predicatur de minori, in conclusione autem maior extremitas predicatur de minori. Ideo quia per dici de omni exprimitur qualiter predicatum predicatur de subiecto, per esse autem in toto denotatur quomodo subiectum habeat esse in predicato quam quomodo predicetur predicatum de subiecto, ideo philosophus magis diffinivit dici de omni quam esse in toto, cum plus importet ordo [illegible] ut prius manifestatum est. Queret autem aliquis utrum in quolibet sillogismo ex propositione universali sit predicatum dici de omni vel de nullo. Dicendum quod [illegible] huic [illegible] dici de omni est inter propositionem universalem et dici de omni. Nam propositio universalis non plus videtur dicere nisi quod subiectum universaliter distribuatur per predicatum, sed dici de omni totum ordinem sillogisticum importare [illegible] quod secundum eundem [illegible] si dicimus omne animal est corpus, ad hoc quod ista propositio sit universalis sufficit quod animal universaliter distribuatur per corpus. Sed si debet esse predicatum dici de omni, non solum oportet quod subiectum universaliter distribuatur per predicatum quod sit in maiori propositione, sed quod id accipiatur sub subiecto quod sit in minori quod postea distribuatur per predicatum in conclusione. Si ergo dicatur omne animal est corpus, omnis homo est animal, ergo omnis homo est corpus, [illegible] est hic predicatum dici de omni, quia id accipitur sub animali quod est subiectum, puta homo, quod postea distribuitur per predicatum, scilicet per corpus, [illegible] quod sit in conclusione. Per dici ergo de omni vel de nullo tota forma sillogistica exprimitur. Cum ergo queritur utrum in quolibet sillogismo est propositio universalis sit predicatum dici de omni, dicendum quod non. Nam in sillogismis

factis in prima et secunda figura reperitur propositio universalis, cum nullus sillogismus absque universali propositione fieri possit ut inferius declarabitur, non tamen in predictis sillogismis reperitur dici de omni. Cum hoc predicatum non sit nisi in sillogismis factis in prima figura habeat esse, quod patet. Nam si in sillogismis factis in prima et secunda figura esset illud predicatum dici de omni, non reducerentur perfecti sillogismi ad sillogismos factos in prima figura, quia per illud predicatum essent perfecti, quod patet esse falsum. Nam philosophus omnes sillogismos in secunda et tertia figura reducit ad primam ut autem possit inveniri ad predicatum quod probat sillogismos secunde et tertie figure sic invenit predicatum probantia sillogismos prime figure ut infra declarabitur. Ad presens autem tantum dictum sit quod non oportet in quibus omnibus sillogismis in quibus reperitur propositio universalis quod sit predicatum dici de omni sicut superius declaratum est. Amplius queret aliquis utrum dici de omni possit esse predicatum materiale sillogismi sicut est predicatum formale eius. Dicendum quod forma est illa qua unaquaeque res dicitur perfecta et completa. Unde communiter forma est perfectio quedam et complementum rei. Cum ergo dici de omni est predicatum formale sillogismi quando per tale predicatum quod per tale formaliter sillogismus est completus et perfectus, propter quod bene dictum fuit superius quod dici de omni ut erat predicatum formale sillogismi super totum ordinem sillogisticum completum importabat. Si ergo predicatum dici de omni accipiatur prout explicite et complete importat ipsum ordinem sillogisticum, ut quando actualiter id quod sumitur sub subiecto quod sit in minori propositione distribuitur et concluditur de predicato quod sit in conclusione, tunc predicatum dici de omni sic est predicatum formale quod non est predicatum materiale. Si vero accipiatur dici de omni potentialiter prout sub propositione universali potest sumi aliquid, tunc omnis propositio universalis potest dici predicatum dici de omni materiale. Et quia in omni sillogismo est aliqua propositio universalis, ideo in omni sillogismo est predicatum dici de omni materiale, cum dici de omni materialiter non sit aliud quam propositio universalis. Cum ergo queritur utrum dici de omni possit esse predicatum materiale sillogismi sicut est predicatum formale, dicendum quod potentialiter dici de omni est predicatum materiale sillogismi super [illegible] quam propositio universalis. Formaliter autem et actualiter dici de omni est predicatum formale quod non est predicatum materiale.

Amplius queret aliquis utrum philosophus loquitur hic de dici de omni prout est predicatum formale vel prout est predicatum materiale. Dicendum quod philosophus loquitur hic de dici de omni ut est predicatum formale sillogismi, quod patet per diffinitionem quam posuit de ipso in textu. Nam formaliter dici de omni est quando nichil accipitur sub subiecto de quo non dicatur predicatum. Et quia hoc modo dici de omni importat actualiter totam formam sillogisticam, ideo de ipso ut est predicatum formale et non materiale sillogismi determinat hic philosophus. Nam dici de omni ut est predicatum materiale sillogismi habet esse in propositionibus [illegible] dici de omni in textu sub eis potest ad suum actualem quia sic est dici de omni formaliter acceptum super est autem declaratum. [illegible] dici de omni formaliter accepti solum est intentio de predicato formali sillogismi.

~~[illegible]~~ propositionem autem in esse autem necesse autem contingere etc. Postquam philosophus fecit determinationem de predicatis [illegible] et formalibus sillogismi, in parte ista determinat de conversione per quam sillogismi imperfecti ad perfectos reducuntur. Dividitur autem pars ista in partes. Nam primo philosophus de propositionibus quedam dicens ponit [illegible] de ipsarum conversione declarat. [illegible] conversionem [illegible] [illegible] universalem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicantes [illegible] multiplicantur [illegible] illa [illegible] conversiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] necessario autem contingenti [illegible] propositionum [illegible] in esse de necessario et de contingenti autem fuit affirmative alie negative

11 6

sz magis q3 allocucōez .i. sz vnū q3 q3 mō loq3 di
cat ap pd pposic sui cū mō nēctis sine cū mō cōti
gens sive sīt mō q sit de i ce. tīi mō ē q istaz
mō ppōnū affir aze 7 ncīaz. Et de ce nc̄cio 7 cōtin
ri ut a ēt vles a ptres. a' ī de sīte te supplerit
mior q i stus declabit qm p tot mōs mltipliat
ppōes oz ipas q̄uisiones tāq ppnes ipaz p oēs
istos mōs mltipl. Est a' cōsto q vn̄ istoz mōz i
dicendi 7 mltipdi ppōnes ptinet ad sbz ipi ppos
.s. q alie sit de i ce alie de nc̄cio. a' de cōtigenti i
ali uō mō ptinet ad qualitatem ei. ut q a' sit af
firīe a' neg. sz cū mō spectat mag ad ei qualitatem .s.
q a' sit ules a' ptres. uoles g° phs ōndere q ppōes
oēs istos mōs uariati hnt cōuisiones iō p° ost mōs ua
riandi 7 mltiplicandi ppōes. Queret a' ās vt cōuisio
sit i tīs l' i ppōib3 tanq i sbo 7 vtq sit i ppōib3. q.
vna ppō cōuitit i alia n vn' tīs i a' tīm. nō ei dicit
hō al' g° al' hō. sz dicit oīs hō ē al' g° q'dā al' ē hō.
Dō q sic d' phs 3°. phi'. a'i s' mutat n. sic g° uidet
i cōuisione 7 tn̄smutacōe rez nālium. ita sīo m̄ ui
dicitur deterni i cōuisione 7 tn̄smutacōe sc̄a p arte
nīaz. In tn̄smutacōe a' rez nālū sicut uides q eūz
ig' tn̄smuttit i aq una for nō fit a' ita q for ig'
nō cōuitat i for aq. sz mā q ē sb vna for fit sb a'
ut m̄ q ē sb for aq fit p'ea sb for ig'. i mā g° q ē sb3
gnacois tal' mot 7 tal' tn̄smutacois sui tal' cōuisio ig'
i aq l' eō ht ee tanq i sbo. attēdēd cū ē q lz gnā°
pūte mot hat ee i mo sui i mā tn̄smutal' tanq
i sbo n tn̄ gnat mā nz gnat for sz tō cōpoi ut n
gnat for ig' l' m̄ sz tō cōpoi ig' gnat. tō accipit
lz rō tn̄smutacois 7 mot q̄redā sit i m̄ tn̄smutal'
tanq i sbo ppo / sic g° dic de cōuisioe 7 tn̄smutacōe
nēt ta i ppōib3 7 tīs p'uraz arcez. na cōuisio cū sit
q'dam mot i ipis tīs ht ee tanq i ppo sbo q ti
sut m̄ ppō 7 cōuisois n tn̄ cōuitit ti nz cōuitit ppō
q ē vnio tioz. sic nz gnat for nz m̄ sz ti cōppo
cōuitit. na n ē a'd ppō q' vnio tioz ad iuicez. iō
tō h' cōpoi ppō .s. cū tīs 7 tī cū ppōne cōuitit 7 p
h' p3 rn° ad ar. q lz vn' tīs nō cōuitit i a' tīm
p se accept vnit tn̄ cū tio a' p ad ubu q unio
fac ppoz bn̄ cōuitit. na ut diximus cōuisio n ē
ti p se nz ppōis p se sz toti cōpoi. Amp q̄ret
ās ut una ppō possit i a' cōuiti 7 v' q n. q' p cōuisi
one 7 tn̄smutacōe una for tn̄smutat i a' sz una
for n fit a' sic for ig' n fit for aq. g° una ppō
n pot tn̄smutari 7 cōuiti i a'. Dō q ē ponere possu
vna ppoz cōuiti i a'. p° ex pte signis. 2° ex pte tioz.
3°. ex pte ppōis. ex pte signis h' ponere. na sim
pli i h'. p'rafi 7 ncia 7 ubū trāspōtā iō signe cū
g° cōuisio nl' sit a' q'' q'dā trāspōsicio pti i sb3 7 sbi
i ptaz. na iō q i ppōne cōuitete ē sb3 i ppōe cōuisa
ē ptm. q tn̄ sp' remanet iō signatū tal' cōuisio
7 trāspōsicio fi pot na idez signe ppō cōuitēs 7 cōuisa
lz una significet p' signū mag' ptculiar q a' sic qm̄
vlis ppō cōuitat i ptem ptez. sō h' p3 ex pte tioz. nam i
ppōne cōuitente 7 cōuisa sp' idez remanet lz una ppō
mutet i a' sic vlis i ptem ptez. na si dicat oīs hō ē
al' q'dā al' ē hō. idē ti hō 7 al' sp' idē remanent

q'uis ppōes tn̄smutent ulēs i ptrēs ul' ptrēs mt se 7
cētē. h' p3 q cōuisio ē i ppōe tioz. ppt q phs dixit supi' cō
uisione ee necīaz p suptos tios n a' p supcōs ppōs
7 i sic dicit i cā sc̄a sc̄i q silli i' sc̄a sc̄e m p sc̄a p sc̄a
unt tn̄ assuptis cōbriaz .s. cōuisioe 7 cōuisioe q cōu
sio 7 cōuisio necīo i sit tīs sic i' dic. cū' iō tota i
sui ex pmanēcia tioz i ppo cōuitēte 7 cōuisa. sig°
ti sp' idez remanet q euqz uariet ppōes vna ppō
potit i a' cōuiti. q ideo ti remanet i utq3 sicut
declātū ē. 3°. h' idez p3 ex pte ppōis. na i ppōib3
cōuitētib3 7 cōuisis h' reptitur q vna ppō in alia
itelligit. nā qm vlis i ptem cōuitit ptrs i ulī
itelli. si a' ulis i ulez 7 ptrs i ptrez cōuitat cū
sp' cōuitat affir i affir 7 neg i neg una i a'
de nc̄cīaāte itelliget. 7 q ee iō q itelli i a' sc̄e
ad iō i q° itelligi iō una ppō i a' cōuiti pt. ad iō
q obiciebat dō q sic ig' qm cōuitit i aq l' ego
vna for n fit a' sz m̄ q erat sb vna for fit sb a'
sic qm ppō vna cōuitat i a'. una ppō nō fit a'
sz ti q erat sb ppōne cōuitēte fiut p'ea sb cōuisa
7 sic p3 q ppō pot cōuiti. Deinde c° o°. ulm q̄dē
p'uatiuaz 7c. In pte i'a phs detiat de ipā cōuisione
ppt q sc̄a q supi' n fuit declātū quō cōuisio uariā
sz uariacōne 7 mltiplicacōne ipaz ppōnū. iō i pte i'a
phs o° cōuisione uariari 7 mltipl' penes mltipl'
ppōnū. ppōes a' ē sīali diuidūt. q ul' sc̄e i ce
ul' de cōtigenti l' de nc̄cio. ita g° fac phs. q p° de
tiat de cōuisione ppōnū de i ce. sō de cōuisioe ppōnū
de nc̄cio. 3°. de cōuisioe ppōnū de cōtig. sc̄a ps i
cipit i'. eodē mō a' se hebit i nc̄cio 7c. 3. ibi.
i cōtigētib3 uō. cīa p° phs .iiij. fac s' q ppōes
de i ce cōdiup' uariat. na uariat p' negōne
7 affir a p' vle 7 ptrē. s' diōnez sup' sc̄az p°
g° detiat de cōuisione ulis negat. sō de cōuisioe
vlis affir. 3°. detiat de cōuisione ptrs affirmatiue
.q. o° ptrez neg nō cōuiti. sc̄a ps i capit i'. p'di
catiuaz a' cōuiti 7c. 3. i'. ptrez a' cōuita nc̄ce ē 7c.
.q. ibi p'uatiuaz a' nō nc̄ce. Do° g° ulez q'az p'uā
tiuaz nc̄ce ē i tīs cōuiti. cōtinuet sicad supioza.
dcīz ē q ppōnū a' sūt affirmatiue a' negatiue. 7 q cōuisio
se n' ppōis sic ppōnū sbi. iō si ppō ē neg 7 cōuisio ne
gatiua erit. vni ait q p'uatiuaz ppōez ulez nc̄ce ē cō
uti i tīs. i. i a' ppōez ulez neg. ut si nlla volup
tas ē bō 7 n bō erit uoluptas. Queret a' ās de
ex phi q n v3 q nulla voluptas sit bō. nā in
tellc̄e 7 speculācē ē bō mayie uoluptuosū et
mayie delectalē sic d3 .e. ethi. āpli' apetit oēs
q̄dit 7 desidat bō 7 mayie voluptate 7 delac
g° v3 q uoluptas hat racē bōi. Dō q bō
t' distig. q q'dā ē bō honestū q ē bonū in
tellectus q v'sat circa itelli'la. 7 circa ea q sūt re
gulata p itellectū 7 istō bō ē bō simpl' eo q ht
stabile 7 firmū sb3 7 fundatū. q'dā a' ē bō utile
q n ē bonū simp' eo q recedēte utilitate tal' bōi
tas locū nō ht. a'd nō ē bō delectalē 7 istō q
nō ē bō simp' q lz delectac 7 uoluptate ht 7
aliq le. ita tn̄ voluptas nō ē itelli' sz sensibil'
q nō ē p itellectū 7 rōez 7 reglata. imo obfuscat

mite dicez cu g° phs d' n volup lonz lo de uo
lupte sshli obfuscate z obtenebrate ipz ite. na
lo de volupte ipi ite. qz tal' voluptas e sumu
bo q i hac hra pot sic posuerit phi. z p h patz
ro ad oba. Amp qret a's de gusice vlis
neg ut i tis gutat z v3 q no. qz multe istanac
inueniut. na n se. nlls senex e' puer. g° nlls pu
er e' senex. s' n se. n' cuius e fcia. g° nlla fcia
e cuius. amp no se ii potens ee hoies e al'. g°
n' ho e al'. dd q ad h q a' ppo i a' guti possit
ta requirit p requi tpus gueniens ut q ti tp
po' acceptu p eode tpe sumat i ppone gutete
z gusa. z h° mo ista ppo nlls puer erit senex p
tpe psenti e fla. na puer q e mo i psenti erit
senex i futo. si n accipiat p futo tpe tc e' ua. na
puer i futo tpe e' senex i futo. z sic i' ppo g
usa uno mo e va a° m fla s3 p div'sitate tepz i
gutes pt ee va z fla. na nlls senex e' puer p
senec q e i psenti q n sit puer i futo ua s3 p se
ne q e' i futo q n sit puer ul' q n possit ee f
e. io si accipiant ti p eodez tpe psenti l' futo
sp una gutet i aliaz. vn i' dz sic guti n' senex
erit puer. g° n q e' puer e senex. s3 ad h qd
una ppo i a' guti psit reqrit i sexu guenientia
na dz q ppo guetes sit i sexu masculio l' feino sic
ppo gusa. z si sic ppoes accipiut p eode sexu. tc
i' ppo n cuius e fcia. gutet bn i i' nlla fcia
e cuius. na cu dz. n' cuius e fcia. sse e q nlls
cuius masculo e fcia. z tuc bn se q n' fcina
e cuius masculi. 3° ad h q ppo gutat req i ac
l' ipo corr'ncten' ut q ppo gutes z gusa corcesso
dait se adiuicē i ac' ul' i po. z tc i' ppo n po
tes ee al' e al'. e poli. z no actua'. na q no du
e n' i po. n e al' actua' gutet bn i i'. g° n ho
q' n du e. e al' actua'. z sic si ppoes gutens z co
usa hnt h ta. s' i tpe no dinz ut q' una sit de
futo. a° de psti. z hent i sexu gueniens ut qd
una sit sexus masculi a' fei. z ulti hnt i actu
z i po conuenien' ut si una e i ac z reliq. si una
i po z a'. sp ppoes ad inicez neg guttut z istans
dissoluntur ut pz psupi dta. ¶ Deinde cu dic
pdicatiua a' zc. dtiat de gusice ulis affir' di
ces. pdicatiuaz a' i affir'. sup ppoes vlez nai e
guti n tn uli sic neg s3 i pte hec e ptic' ut ois
voluptas e lo. g° lo qdaz e' voluptas. Et a' gsid
q ex h pz phs supi locutu fuisse de volupte sslt
cu dix n voluptas e bonu. cu h dicat oez volup
tatez ee bonaz lo de volupte sup q e i ac itells
ul' possu dic q phs lo ex pro q ita ponut n ut
ita sit s3 ut sentiat q' dsicit fici i fcii dicet q
rerer a' a's q' vlis affir' n gutit uli sicut
neg. dd q pl' negat neg q ponat affir. n
eu dz q si ois ho affir' e de ali q oe al' affir' tur
de oi hoie. na cu dz ois ho e al' e sens q ois ho
sit tale al' cu gpetit ua hua. s. al' rale. s3 si eo
uerteret ulit dd g° al' e ho. tc i toto suo ambitu
affir' et de hoie z q al' i sua vlite gphedit asi
nu z leonez seqret q ho eet asin' z leo. duo

g° i gueniens seqret si vlis affir' gutet vli. p' e
qz guittet i tali gusice fala gsequntis a supiori
ad i fius affirmdo dd ois ho e al'. g° oe al' e ho. tc
arguat. oe al' e ho. asin' e al'. g° asin' e ho. s3 m
gens e q vlis affir' gutet vli. tc ita sig' vle pos
set addi ad pticz sic ad sbz. dd ois ho e al'. g° oe
al' e ho q e g phs i li° piar'. z i h° i' sic dicet
i fius/ qr aut sig' vle no pot addi ad pdi'tu
sic ad sbz utq possim dic ois ho e oe al' i fra
clare ostendet ad psez a' tn dtn sit q vlis affir'
n gutit vli. s3 ptic' p i' z a' i gueniens q seq
ret. ¶ Deinde cu d' ptic' a' z ot q ptic' affir'
gutit vn d' ptic' a' affir' guta nece e ptic'
na si voluptas e qda lo z lo erit qda voluptas.
Est a' gsi° q de ppone ptic' affir' q n gutat
n pot dari i staca eo q sbz no i plus q ptic. n ptic
i plus q sbz. z dato q alin ptic sit i plus q sbz
sic cu dz quoda ho e al' toc tn sig' ptic addi
al' ptic z no vli pz de hoie. ¶ Priuatiaz a' zc. In
pte i phs negat gusione a ptic' neg dicet. p'
uatiaz a' ptic' ltz. li e neg' ptic' n nece. q. n e
nece ipaz guti. na no e nece si ho n i sit ali e ali
h e q qda al' no sit ho q pp h al' n i sit alic hoi
ut q qdaz ho no sit al'. Est a' gsi° q supiora
actua' itelligunt i i fiorib3. supiora vo no gtinet
i feriora n i po eo q supiora sunt maioris abit
z mag vlia q i fiora pp q al' q e vli z supi ho
pot negai ab ipo hoie pticulari dd qda al' no
e ho. no a' pot negai al' ab ipo hoie vli i toto
suo abitu cu actua' gtineat i ipo negaret a' al'
vli ab hoie si gutetet ptic' nega'. na dd q
da al' no e ho remouet ab hoie al' ptic' suptuz
s3 cu gutat g° qda ho no e al' remouet ulr i to
suo abitu. Queret a' a's ut possit guti ppo
ptic' neg z v3 q sic. na sp ppo pot guti qn tmi
p eode stant i sto z pdi'to. s3 dd qdaz al' n e ho
al' q negat de hoie e al' irronale. g° gutendo qda ho
n e al' sili stabit al' negatu i i' ppoe gusa p ali
irronali. amp plus negat vlis neg q ptic neg
s3 ulis neg gutit. g° ptic neg gutet. amp
se qda ho no e asin'. g° qda asin' n e ho. ad q e
i ppoe gutete icludat ppo gusa dz q tm negetur
ppo gusa q negat ppo gutens. vn qaes inueniut
duo ti quoz vn icludat i a° hit se tn i pl' q ille
i q° icludit. z i plib3 repiat sic sunt ho z al'. naz
al' centur icludit i hoie repit tn i plib3 q ho tc
no dz q si al' negat ab hoie toc ei q ht i alus
no hentib3 n hiaz repiri q pp h negetur ab ipo
vli z toc ei q eent icluda i hoie. si tn ppo gusa
n negat al' uli ab ipo hoie s3 negat d p q al' ht
i alus sseb3 repiri sic a ppo gutens fciat. tc ptic
nega' bn gutet. na bn se qda al' no e ho. g°
quidaz ho no e al' q repit i alus ab hoie no tn co
utet sn i' addicte. z qz simp' dz q sn additio
dz. io sup' ppo ptic' nega no gutit. z h dz itelli
i tmis eentiale ordiez adinice hentib3 sic se supio
ra z i fiora n a' dz itelli i tis oio disparatis z dis
tictis sic sunt ho z asin'. na i talib3 ppo neg' ptic

bu̅ ɔu̅tit. vel q̅ q̅ se̅ tot̅ l̅r sem̅ cu̅ oibꝫ se̅. cu̅
i oibꝫ t̅ls tal' ɔu̅sio simp̅' n̅ posse s̅' ut supi' est
osn̅ e̅. io apho p̅dca ɔu̅sio negat̅. ad i̅dem su̅ i
opp̅o. ad q̅ius u̅ stent p̅ eodeꝫ i p̅p̅oe ɔu̅tetre 7 co
u̅sa. vn̅ cu̅ illoꝝ cioꝝ i plus se h̅et q̅ aliu̅s. sic
al' ipl' q̅ ho̅ vn̅ cu̅ i vna p̅p̅oe neget p̅ticl'm
a̅ no̅ vl̅r. p̅ tanto tal' ɔu̅sio mala e̅. si t̅n p̅ sta
ti ei eod̅e mo̅ stet i utraqꝫ p̅p̅oe. 7 eodeꝫ mo̅ nege̅
al' i p̅p̅oe ɔu̅tete 7 ɔu̅sa poteit neg̅ p̅ticl'a ɔu̅ti
sic dc̅m e̅. s̅. Ad ad q̅ ad q̅ io ul̅is neg̅a ɔu̅
tit' ul̅r. q̅ id q̅ negat ɔu̅tes p̅p̅o negat ɔu̅sa 7 n̅
plus una q̅ a̅ q̅ no̅ e̅ de p̅ticl'i neg̅a sic visu̅ e̅. ad
tan̅ vo̅ p̅tinit solo. q̅ i t̅ls de spatis 7 distinctis tal'
ɔu̅sio fi p̅t. Amp' ɔ̅rec̅ q̅s cu̅ supi' ph̅s fe
cerit menco̅z de p̅p̅oe i defi̅ta q̅ h n̅ determiant de ei'
ɔu̅sione sic determiant de ɔu̅sioe al'r p̅p̅onu̅. ad q̅
ph̅s p̅ eodeꝫ accipit p̅p̅oeꝫ p̅ticl'ez 7 i defi̅ta. vn̅ i ste
n̅ dicet q̅ id' fit sil'r ex p̅p̅oe p̅ticl'i 7 i defi̅ta su̅pta
e̅ cu̅ sa̅ q̅ p̅ticl'is p̅p̅o affir̅ ɔu̅ti p̅ticl'. neg̅ no̅
no̅. s̅ i defi̅ta. n̅ affir̅ 7 neg̅a ɔu̅tit n̅ eo m̅ q̅
p̅ticl'is neg̅a ɔu̅tit. s̅. cu̅ addicoe aliq̅. na̅ dd̅o ho̅
e̅ al'. si dꝫ e̅e i̅ta p̅p̅o oꝫ q̅ sit al' q̅ repit i hoie q̅
nc sua ɔu̅sa eit i̅ta. al' e̅ ho̅ q̅ no̅ eit v̅a n̅ cu̅
addicone. na̅ al' i sua vl̅ite n̅ e̅ ho̅ q̅ eet
asin'. si g̅ dꝫ e̅e v̅a. e̅ v̅a ɔu̅i̅ta addicte q̅ al' e̅
ho̅ q̅ repit i hoie. sil'r neg̅a i defi̅ta no̅ ɔu̅tit
n̅ cu̅ addictoe. na̅ dd̅o al' no̅ e̅ ho̅ e̅ v̅a p̅ ali
u̅rsali q̅ no̅ e̅ ho̅ cu̅ ɔu̅sa e̅. g̅o ho̅ no̅ e̅ al' q̅
no̅ e̅ v̅a n̅ cu̅ i̅ta addicne q̅ ho̅ no̅ sit id q̅ repit
i a̅ls spebꝫ ab hoie. 7 q̅ eodeꝫ mo̅ ɔu̅tit p̅p̅o i de
fita v̅a affir̅a q̅ neg̅a. sic p̅p̅o p̅ticl'is neg̅a s̅. cum
addicoe. io ph̅s faciendo meco̅z de p̅ticl'i fecit meco̅z
de indefinita.

Rursu̅ g̅ si p̅uat̅ ul̅is. a. b. p̅p̅o 7c. p̅q̅ m̅
ph̅s determiat quo ɔu̅sis p̅p̅oibꝫ ɔu̅se ɔ
u̅sioes [illegible] delet. in p̅te i̅ta determ̅ ɔu̅sioes p̅
bat ea q̅ fac. n̅ s̅ q̅. i̅ p̅p̅onu̅ ɔu̅sioes p̅bat
na̅ p̅ p̅bat ɔu̅sioneꝫ ul̅is neg̅e. s̅. ul̅is [illegible] affir̅.
s̅. p̅ticl'is affir̅. e̅. vo̅ p̅bat p̅ticl'ez neg̅ n̅ ɔu̅ti.
s̅a p̅s i capit i. si n̅ oi. b. e̅ i'. sil'r a' 7 si p̅ticl'is e̅
p̅p̅o 7c. e̅. i'. si alic eo̅z q̅ s̅. b. n̅ i e̅. a. 7c. io̅ g̅
p̅mu̅ sic p̅uata̅ ul̅is. a. b. p̅p̅o. i. p̅ sit ul̅is
neg̅a q̅ sup̅ dꝫ ɔu̅ti. si g̅ nulli eo̅z q̅ s̅. b. i e̅. a.
n̅c eo̅z q̅ sut. a. i eit. b. h̅ e̅ ista p̅p̅o neg̅. nullꝫ b.
e̅. a. ɔu̅tit i ista. nullu̅. a. e̅. b. q̅ si i̅ta ɔu̅sio se
h̅etur itentu̅. si u̅o no̅ se̅ detur opp̅o. opp̅o̅ at̅
isti n̅. a. e̅. b. e̅ i̅ta. ad. a. e̅. b. sit g̅ isto. a. c.
aliq̅. g̅o. a. q̅ e̅. c. e̅. b. s̅. c. e̅ ad i̅pꝫ. b. sic s̅bꝫ
e̅ aliqd p̅dicatu̅ p̅p̅ q̅ si i̅ta e̅ f̅la ad. a. q̅ e̅. c.
e̅. b. oꝫ q̅ ei opposita. s̅. n̅. a. e̅. b. q̅ fuit ɔu̅s isti
p̅p̅ois ɔu̅ite. n̅. b. e̅. a. sit v̅a. na̅ q̅ ñcuq̅ꝫ opposit
ɔu̅tis repug̅it an̅ceti ɔu̅tia b̅oa e̅. Est a' co
sida̅ndo q̅ cu̅ de q̅libꝫ v̅ificet affir̅ ul' neg̅ ad ista̅
p̅p̅oeꝫ. n̅. b. e̅. a. ul' seq̅t ista. n̅. a. e̅. b. l' ei opp̅o̅ta
affir̅a q̅ e̅ ad. a. e̅. b. ista a' no̅ p̅t seq̅. na̅ sic. a.
ul̅i negat ab i̅p̅o. b. dd̅o n̅. b. e̅. a. ita e̅e q̅ ne
get a quolibꝫ p̅ticl'i ɔ̅tento sub i̅p̅o. b. eo q̅ nega
to ul̅i negat̅ q̅libꝫ p̅ticl'e s̅b i̅p̅o ul̅i ɔ̅tentu̅. 7 q̅

ad. a. puta. c. e̅ ad ipi'. b. acceptu̅ s̅b i̅p̅o. oꝫ i̅pꝫ
a. ul̅i negatu̅ ab i̅p̅o. c. sic ul̅i negat ab i̅p̅o. b.
bn̅ g̅ ait ph̅s q̅ nu̅q̅ i̅ta ad. a. c. e̅. b. p̅t sta
re cu̅ i̅ta. n̅. b. e̅. a. eo q̅. c. sit ad ipi'. b. sic
nu̅q̅ affir̅a p̅t stare cu̅ neg̅a s̅' opp̅o̅ta. si g̅ ista
ad. a. puta. c. e̅. b. no̅ p̅t stare cu̅ illa. n̅. b.
e̅. a. 7 no̅ p̅t ad i̅pꝫ seq̅' oꝫ q̅ seq̅t ei opp̅o̅ta. s̅. i̅ta
nullu̅. a. e̅. b. Amp' e̅ ɔ̅sid̅o q̅ q̅ñcu̅ꝫ ɔu̅s no̅
p̅t stare cu̅ an̅cete 7 n̅ se̅ ad i̅pꝫ an̅s. te oppoi
ɔu̅tis p̅t stare cu̅ an̅cete. ut si ad lapide̅ n̅ seq̅
al'. oꝫ q̅ opp̅o̅ alis cu̅ i̅p̅o lapide stare possit p̅
opp̅o g̅ q̅ñcu̅q̅ꝫ opp̅o ɔu̅tis repugnat an̅ceteti
7 cu̅ an̅cete n̅ ɔ̅patit stare. tuc ɔu̅s ad i̅pꝫ an̅
cedens se̅. si g̅ opp̅o̅ta isti' ɔu̅tis. puta nullꝫ. a.
e̅. b. repugnat ei an̅ceti. s̅. huic. n̅. b. e̅. a. oꝫ
q̅ i̅pꝫ ɔu̅s seq̅t ad an̅s 7 sic bn̅ ɔu̅. Querit
a' ad's de cu̅ h' d̅ci q̅r e̅ q̅ cu̅ opp̅o ɔu̅tis repug̅at
an̅ceti e̅ b̅oa ɔu̅ia. dd̅o q̅ s̅ ph̅r. p̅. posti̅. ɔ̅dcio
e̅ oppoico cui' n̅ e̅ m̅e s̅ se p̅ q̅ sa̅ q̅ a̅ta fuit
opp̅o̅ta ɔ̅dictoi. a̅ca ɔ̅ic. a̅ca vo̅ p̅uatie. q̅ta a' re
latie sic t̅didit ph̅s i p̅tusu̅ oppoicis g̅ ɔ̅ic re
pit m̅e cu̅ s̅ for̅ q̅ s̅ s̅bꝫ s̅ for̅. q̅ int' albu̅
7 nig̅ repit for̅ media coloz̅ sic fuscu̅ 7 palli
du̅. s̅ s̅bꝫ vo̅ repit m̅e. q̅ ad s̅bꝫ i ueit q̅ no̅
e̅ nꝫ nig̅ nꝫ m̅e colore coloratu̅ sic se̅ ex̅a
diafana ut aer 7 aq̅. i oppo̅tis a' p̅uat̅ repit
m̅e s̅ s̅bꝫ. l̅ꝫ n̅ s̅ for̅. na̅ repit ad s̅bꝫ p̅uta
lap̅s q̅ nꝫ e̅ cecu̅ nꝫ uides. si u̅ sit opp̅o̅ta i m̅eta
sic sanu̅ 7 eg̅. h̅nt 7 m̅e s̅ s̅bꝫ q̅ nꝫ sanu̅
e̅ nꝫ eg̅. i relate a' opp̅o̅ta ut duplu̅ 7 dimidiu̅
m̅e h̅nt. sola g̅ opp̅o̅ta ɔ̅dictoe s̅ei q̅ n̅ m̅ h̅nt
m̅e nꝫ s̅ for̅ nꝫ s̅ s̅bꝫ p̅ q̅ n̅ce e̅ alteꝝ op
positoꝝ ɔ̅dictoe v̅ificari no̅ so̅ de exn̅tibꝫ i reꝝ n̅a
imo e̅t de hu̅s q̅ i reꝝ n̅a e̅e no̅ h̅nt v̅ificat
ɔ̅dictoi. na̅ de n̅lo p̅t dici q̅ h̅it e̅e ul' q̅ n̅ h̅t
e̅e. vn̅ bn̅ ait ph̅s i p̅d'is illo. c̅. q̅ncq̅ a' solet
oppoi q̅ i oibꝫ alus oppoibꝫ no̅ e̅ n̅ce alteꝝ op
positoꝝ e̅e veꝝ ul' f̅lm. s̅ h' so̅ v̅itateꝝ h̅t i op
posi̅tis ɔ̅dictoe ul' i hu̅s q̅ sut opp̅o̅ta s̅ affir̅e 7
negone. si g̅ ex n̅a ɔ̅dictois h̅et q̅ alt' oppo
sitoꝝ v̅ificet oꝫ q̅ si ɔu̅s no̅ se̅ ad an̅s q̅ ei'
oppositu̅ ɔ̅dictoe seq̅t cu̅ h̅ sit n̅a ɔ̅dictois al
teꝝ oppositoꝝ i ee q̅ si opp̅o ɔu̅tis repug̅t an̅cti
7 n̅ seq̅ ad i̅pꝫ oꝫ i̅pꝫ ɔu̅s ad an̅s seq̅u. Tertio
g̅ isto p̅n̅ q̅ ph̅s assumit ad p̅bandu̅ ɔu̅si
ones. s̅. q̅ si oppositu̅ ɔu̅tis repugnet an̅ceti p̅i
ɔu̅ia e̅. bn̅. e̅ veri a̅ls p̅n̅ls q̅nto p̅ veri p̅n̅a
roborat' 7 fortificat. na̅ i m̅ete roborat' p̅ istud
p̅n' de q̅l'ꝫ affir̅ ul' neg̅ v̅a p̅ q̅ p̅ p̅n̅a p̅n̅a ɔu̅uz
s̅aaꝝ p̅bant 7 roborant 7 p̅ i̅pꝫ stabilitate h̅n
tent 7 firmi̅tez. Deinde cu̅ dic. si no̅ oi. b. i
est. a. p̅bat ɔu̅sioeꝫ ul̅is affir̅e dicens. si oi. b.
in e̅. a. 7 b. alic. a. i e̅ q̅ si ista ɔu̅sio seq̅t
h̅et p̅p̅oi. si no̅ det opp̅o. vn̅ ait. na̅ si nulli. sup
a. i e̅. b. n̅. b. ulli. a. i erit. s̅ positu̅ erat p̅ ul'
affir̅a oi i ee. Est a' ɔ̅sid̅o q̅ ad p̅bandu̅ i̅ta ɔ
u̅sioeꝫ ois ho̅ e̅ al' g̅o q̅dam al' e̅ ho̅ e̅ accipiendu̅
oppositu̅ ɔu̅tis. s̅. h' q̅dam al' e̅ ho̅. s̅ i̅ta n̅ al' e̅ ho̅

ꝯntat p ꝑcetra ꝯ̃sioẽ ũtra. nll' hõ ẽ al' q̃ resp'
antecedenti h' ꝯñtis .s. hinc oĩs hõ ẽ al' p̃p q'ap
paret ꝯntrar boẽ ẽẽ. nã ut dcm̃ ẽ qñcuq; op
positũ ꝯñtis repugnat antecti pa ꝯñtia ẽ bona
ꝯ ueia. Queret' a'as ut qñ ex opposito co
sequẽtis sẽ opposituũ antecedentis sit bona ꝯntia. dõ
q̃ tota iõ qr ad antecedẽs sẽ ꝯñs ẽ q̃ ip̃; ꝯñs
ẽ i plus q̃ antecedẽs ut si ad hõiẽ sẽ al'. al' ẽ
i plus q̃ hõ. sẽ g° si ꝯña dz ẽẽ bona oz q̃ ꝯñs
sit i pl' q̃ ans. sig° pot ondi q̃ oppo' antecẽtis sit
i plus q̃ oppo' ꝯñtis sic qñ ad ans sẽ ꝯñs est
bona ꝯsequẽtia eo q̃ ꝯñs i plus ẽ q̃ ans. ita i
qñ ad oppo' ꝯseqñtis sẽ oppo' antecẽtis. bona ꝯña
erit. h' a' sic ondit. nã qñto nego addit tio sĩ
hoi tãto reddit ip̃; mag' coẽr. q̃ p plib; fiat
ip̃; vifican̄. sic si nego addat' hõi ut dicat' nõ hõ
i plior ẽ ip̃õ ali enĩ p plib; ftabit q̃ nõ al'
nã nõ hõ vificat' de asino ⁊ leone. q'r asin' ⁊ leo
ñ sũt hõies n' hñt naz hũaz i sẽ. s; nõ al' ñ
vificat' de eis. q'r h' nõ sũt hõies sẽ tñ alia. sic
g° ad hõiẽ sẽ al'. q'r al' ẽ i plus q̃ hõ ⁊ de pli
b; vificatur q̃ hõ. ita ad nõ al' q̃ ẽ oppo' ꝯñtis
sẽ nõ hõ q̃ oppo' antis. eo q̃ nõ hõ ẽ i pl' q̃ nõ
ñ al'. ⁊ de plib; vificat'. bona ẽ g° pbatio q̃ ꝯña i
phi ad pband' ꝯu'sioẽs q̃ qñcuq; ad oppo' ꝯse
quẽtis sẽ oppo' antis pa ꝯña bona ẽ. Uid
eñ d'. silr a' ⁊ pbat ꝯu'sioẽs ptis affir' dicẽs
nã si. a. ĩẽ aliq°. b. ⁊ b. aliq° eoꝝ q̃ sẽ. a. neẽ
ẽ i eẽ ei p q̃. q'r si. a. nlli. b. ĩẽ. n'. a. aliq° eoꝝ
q̃ sũt. b. i ẽnt ⁋ a' ꝯsidãdo q̃ h. b. pñta al' i
psit ẽẽ i pl' q̃. a. h' ẽ i pl' q̃ hõ. ⁊ io aliq° pset
vidẽi q̃ ñ seqret' ista ꝯu'sio. q̃dã. a. ẽ. b. h' ẽ
quidã hõ ẽ al'. g° q̃dã. b. ẽ. a. i. q̃dã al' ẽ hõ ĩde
tñ sig° ptis s' additi. al' ñ i sua uli'te immo ꝯ
hẽt ad stadũ p ptẽ ali. s. p hõie. q̃ si sig' ptẽ
nõ adderet ipĩ ali nõ seqret'. ẽ al' g° ẽ hõ. ad
dẽndo g° sig' ptẽ ipĩ ali dicẽm' q̃ ista ẽ bona
ꝯu'sio. q̃dã hõ ẽ al'. g° q̃dã al' ẽ hõ. q̃ si n' sẽ
de oppo'. nllm al' ẽ hõ. s; ista ñ al' ẽ hõ ꝯuẽit'
i hac. ñ hõ ẽ al' p ꝯu'sionẽ vlis negẽ. h' a' nll'
hõ ẽ al' repugn' ptẽ q̃ dicebat q̃dã hõ ẽ al' eo
q̃ ẽ ꝯdictoria ei' ut supi' dictũ ẽ q̃ qñ oppo' co
sequẽtis repugnat añti pa ꝯña ẽ bona. Dem
de eñ d'. sicut. ⁋ ĩẽ. In pte ista ph's pbat ptẽ
neg' ñ ꝯuti. unde ait. si q̃. a. aliq° eoꝝ q̃ sẽ. b.
ñ ĩẽ. ñ neẽ ẽ ⁊ b. aliq°. a. ñ ĩẽẽ. ꝯpoit tios
sĩiles dicẽs. ut si. b. q̃dã sit al'. a. ñ hõ. hõ ei
ñ ĩẽ oĩ ali q̃ q̃dã al' puta asin' nõ ẽ hõ. al'
tñ ei hõi ĩẽ ⁊ ñ ñ sẽ. q̃dã al' ñ ẽ hõ. g° q̃dã
hõ nõ ẽ al'. q'r al' i pl' ẽ q̃ hõ. ⁊ sic nõ ꝯuti
ptis neg'. Queret a'as. q'r vl' oĩo f° q̃
ptis neg' ñ ꝯuertit'. nã eodẽ mõ ꝯuẽit' ptis
sic i dẽfita. s; i dẽfita neg' ꝯuẽit'. q'r bñ seq'
lap' ñ ẽ al'. g° lapis nõ ẽ hõ. g° silr ꝯuẽret p
ar's neg' seq̃retur g° q̃dã al' ñ ẽ hõ. g° q̃dã hõ
nõ ẽ al'. dõ q̃ si concedim' ptẽ negam' vlẽ
nẽ ꝯuti ñ possim' h' inuiciẽs uitare. s. q̃ in
q̃bidã; tñs tñ neg' ptis q̃ i dẽfita ꝯueit' ꝯuti.

A p'e q̃ sad' q̃ ꝯu'sio nõ ẽ a'd q̃ tñsponit pta i sib; ⁊
eo q̃ n g° ptẽ ẽ decẽn' sbi i plib; tñ repit' q̃ ip'
sbm' de nõ oz q̃ hipsit tcouet' pticul'. ab ip̃o sbg'
q̃ sbi remoueat' vli'. ab ip̃o p'to. sic p; de hõie ⁊
ali'. nã al' ẽ pdm̃ ẽentiale ip̃i hõie i plib; tñ h'
repm̃ q̃ ip'e hõ. io nõ ẽ uerũ q̃ si al' pticul' ne
gat' ab hõie q̃ p p'h hõ vli' negẽt' ab ali. i talib;
g° eis eñm phi hic vlr q̃ ptis neg' nõ ꝯuti
vñ ph's eñ dixit i lra ꝓponẽ ptẽ neg' ñ eo
ita posuit eẽ de hõie ⁊ ali q' sũt ti ẽentiale o'
vier. adiunce hñtes. s; si accipiat' pdm̃ tale q̃d
sõ accñtali ⁊ hẽat s'bo sic albũ ⁊ hõis. de
ta i deft'ta q̃ ptis neg' ꝯuiteret. nã bñ sẽ. q̃dã
albũ ñ ẽ hõ. g° q̃dã hõ nõ ẽ albũ. i talib; g°
tñs accñtale ordẽ adiuicez hñtib; pdca ꝓpõ
ꝯuitit. ⁊ q'r i q̃bidã sẽ ista ꝯu'sio i q̃bidã
uõ nõ possum' dicẽ q̃ ꝓpõ ptis neg' ꝯuitit
⁊ q'r ñ ꝯuitit s; a'd ⁊ a'd hñtis tioꝝ. Uez q̃a
q̃ ẽ p sẽ tale ẽ supi' tale. io eñ i tis hñtib; p
sẽ ordẽ adiuice tali' ꝯu'sio locũ nõ hẽat.
ph's simpl' dixit tales ꝓpõẽs ñ ꝯuti. Dem
eñ d'. eodẽ a' mõ. In pte ista ph's docet ꝯu'sionẽ
ꝓponũ de neẽio. ⁊ q̃ duo facit. q'r p' oñ q̃ eo
dẽ mõ ꝯuitit' ꝓpõẽs de neẽio sic ꝯuitit' ille de i
ẽẽ. sõ ip'is ꝯu'sioẽs pbat ⁊ declat p tios. .2. p'
i capitẽ. nã si neẽ ẽ ẽẽ. d' g° q̃ eodẽ m' se hẽbit
⁊ i neẽis ꝓpõib; .i. eodẽ m' ꝯuitet' ꝓpõẽs de neẽ
sic ꝯuitit' ꝓpõẽs de i ẽẽ. nã p q̃. q'r vlis neg'
de neẽio ꝯuitit' vli' i tis sic sup' ꝯuitit' vlis neg'
de i ẽẽ. ⁊ p sẽ s; affir' utq; pticul' q'r sicut
vlis affir' ꝯuitit' i ptẽ. ⁊ ptis i ptẽ i ꝓpõib;
de i ẽẽ sic ꝯuigit' i ꝓpõib; de neẽio. Que
reret a'as q'r ph's facit mẽcõẽ ꝓponũ de neẽio
si eodẽ mõ ꝯuitit' sic ille de i ẽẽ. dõ q̃ i isto li'
ñ dẽtat de a'o sillo ꝯ'cto l' de a'o sillo ꝯsali s;
agit h' de sillo sip'r ⁊ uli' sup'to. ⁊ q'r vlẽ h'
i sũs pticul' reseruãi io ad pposita sp'ectat de
clare de varie'te silli sup' q' h' uariãi p ꝯtin
gẽs ⁊ neẽ. ul' p p'ba' ⁊ appens. l' ⁊ p vnifor'et
mixtũ. ⁊ ul'im' p ꝯu'sinũ ⁊ eẽulare. ⁊ q'r ꝓp'
f; ma silli ut sup' dcm̃ ẽ. io sic hic ph's de
tmiat de ꝯu'si'te silloꝝ sic ad eñ sp'ectat dẽa
re de ꝯu'si'te ꝓponũ. ꝯu'sio a' ẽ q̃dã pte ꝓpõni io
s; q̃ uariãtur ꝓpõẽs ita uariant' ꝯu'sioẽs h' g° q̃t
sũt ꝓpõẽs tot debeat ẽẽ ꝯu'sioẽs. nõ tñ oz q̃ alio
mõ ꝯuitit' ꝓpõ de neẽio q̃ ꝓpõ de i ẽẽ. q̃ sicut
i ꝓpõib; de i ẽẽ ꝯu'sio ẽ tñspõ pta i sib; ita in
ꝓpõib; de neẽio. ph's g° q̃ mẽcõm feceat siĩ
ꝓpõib; de neẽio noluit mẽcoẽz face de ꝯu'
sione. h' eodẽ mõ ꝯuitit' iste sic ⁊ de i ẽẽ ut i
lra dicit. Dem eñ ait. nã si neẽ ẽ. a. ⁊ c.
q'r dixat sup' ꝓpõẽs de neẽio eodẽ m° ꝯuti sicut
ꝯuitit' ꝓpõẽs de i ẽẽ. io i pte ista pbat q̃ eodẽ
mõ ꝯuertit'. ⁊ dicit' p'o ista i ptes tres. nã
p'o pbat vlẽ neg' ꝯuti ul' i tis sic illa de i
ẽẽ. sõ pbat vlẽ affir' ꝯuti p ticul' sil' eñ hec
q̃ p ptis affir' ꝯuitit' i ptẽ. an ocm' ptẽ ne
g' ꝓp' eadẽ eñ ñ ꝯuti sic illa de i ẽẽ. ⁊a p'e

oppositione. si autem ex necessitate a omni b inest etc. Tertio particularis
non privativa etc. Dicit ergo bene dictum est quod universalis negativa de
necessario convertitur universaliter in terminis sicut illa de inesse. nam per hoc quod
si necesse est nullum a esse b. necesse est nullum b esse a. et per hoc quod
conversio sequitur probatur accipiendo oppositum consequentis quod repugnat
antecedenti. unde arguit si contingit b aliquod a. contingit et aliquod b
contingeret per conversionem particularis affirmative. sed ista aliquod a contingit
esse b. repugnat priori que dicebat necesse est nullum a esse b.
ergo prima conversio bona est. nam semper tenet quod quandocumque oppositum
consequentis repugnat antecedenti prima consequentia bona est. Est autem advertendum
quod cum dicitur quoddam contingit esse b esse oppositum huius antecedentis
necesse est nullum a esse b. debet intelligi pro contingenti necessario et non
pro contingenti ad utrumlibet. nam oppositum contradictorium debet esse certe
de contingenti ad utrumlibet non repugnat necessario negative
supposito. propter necesse est nullum a esse b. et contingit aliquod a esse
b. accipiendo contingens ad utrumlibet saltem pro illa parte per quam
potest non esse tale contingens non repugnat ad invicem immo
simul stare possunt. si ergo aliquod a contingit esse b debet esse oppositum
huius necesse est nullum a esse b. oportet accipere contingens pro necessario quia
hoc modo est aliquod a contingit esse b est oppositum contradictorium huius
necesse est nullum a esse b. Queritur autem utrum
universalis negativa de necessario convertitur. Dicendum quod ex parte terminorum
et ex parte consequentie probari potest propositionem negativam de necessario
converti universaliter. nam sicut in propositione affirmativa illi termini sunt necessarii
qui non solum pro tunc universaliter in esse sed in omni tempore inesse sibi
omnibus existentibus sibi subiecto. propter quod propositio de necessario addit super
propositionem de inesse universalitatem temporis. sicut vult philosophus in posterioribus. quia
ergo propositio de necessario affirmativa requirit terminos coniunctos tales
terminos quod unum necessario in alio includatur. sic propositio ne
gativa de necessario requirit tales terminos quod unum ab alio
necessario removeatur. ut non solum illius pro tunc universaliter et omni
tempore negetur a predicato. predicatum universaliter et semper absolute et ab omnibus
existentibus sibi subiecto sit remotum. ut si necessario nullus homo est
asinus et necessario nullus asinus est homo. ex parte consequentie ista propositio
probatur. nam si sic non necesse est nullum hominem esse asinum. ergo necesse
est non asinum esse hominem. habet propositio si non detur oppositum quod
est necesse est aliquem asinum esse hominem. sed prima convertitur in hanc
necesse est aliquem hominem esse asinum quod recte repugnat priori
que dicebat necesse est nullum hominem esse asinum. et tu supple
etc. quia quandocumque oppositum consequentis repugnat antecedenti prima con
sequentia est bona. ut sepius probatum est. Deinde cum dicit
Si autem ex necessitate. probat conversionem universalis affirmative per quod
habebit conversionem particularis affirmative. quia utraque particulariter convertitur
propter quod simul tractat de una probando eas. dicit autem
ergo quod si ex necessitate omne a est b. necesse est aliquod b esse a.
et hoc probat in metaphora quia non de necessitate aliquod b est a. ergo
per conversionem particularis affirmative non de necessitate aliquod a est
b. repugnat priori quod dicebat omne a de necessitate est b.
prima ergo consequentia bona fuit. Deinde cum dicit particularis autem
ostendit quod particularis negativa de necessario non convertitur. sicut nec
etiam de inesse. unde arguit. particularis autem negativa non convertitur propter
eandem causam quam supra dixi. supra in conversione particularis negative
de inesse. Est autem advertendum quod si non sequitur quoddam animal non est
homo. ergo quidam homo non est animal. quia falsum est quod homo negetur
ab aliquo in sua universalitate supposito. licet possit animal particulariter ac
ceptum negari ab homine. multo magis non sequitur necessario
quoddam animal non est homo. ergo de necessitate quidam homo non est animal
quia si superior falsa est multo magis est falsa cum additione necessarii.

In contingentibus vero quoniam multipliciter dicitur
Postquam philosophus determinavit de conversione propositionum de inesse
et necessario. In parte ista determinat de conversione propositionum
de contingenti. Ad cuius evidentiam est sciendum quod cum conversio
sit propter terminos propositionum oportet ipsas conversiones variari
cum multipliciter dicitur. sed quia variatur et multiplicatur contingens propositiones. In
determinando ergo de conversione propositionum de contingenti philosophus duo fa
cit. quia primo ostendit quod ipsum contingens non univoce est simpliciter dictum. secundo
declarat quod secundum diversitatem contingentis diversificatur. tamen uno
modo propositiones de contingenti convertuntur. secunda pars ibi. in manifes
tis quidem etc. In prima parte intendit tale [illegible]. Et per se alia
talia sicut [illegible] ipsa [illegible] consequentia illa
sunt. sed contingens est [illegible] quia multipliciter dicitur contingens. ergo
alia talia erit conversio contingentis. de ista ratione post
philosophus in [illegible] ostendens ipsum contingens multipliciter dicitur
et in [illegible] tamen est simpliciter eodem modo
convertuntur propositiones de inesse et de necessario. non potest. sed in contingentibus
multipliciter dicitur contingens simpliciter non convertuntur eodem modo propositiones
et quia multipliciter dicitur contingens ostendit dicens. nam per quod
quod necessarium et non necessarium et possibile contingens dicitur. Est
tamen advertendum quot modis hic accipiatur contingens. ad
quod sciendum antequam huiusmodi passum exponatur. philosophus non accipit hic
contingens nisi duobus modis. scilicet pro contingenti ad utrumlibet
et pro contingenti pro possibili. unde sciendum quod philosophus dicat
necessarium contingens dialogice. non necessarium ad utrumlibet
philosophus vero quia aliter possibile intelligit contingens pro possibili. et hec
videntur consonare litere in [illegible]. nam in exequendo et in processu
est philosophus in se [illegible] de modis contingentis non videtur exequi nisi
de contingenti ad utrumlibet et de possibili. Sed istud non est bene
dictum. nam contingens ad utrumlibet non habet dici per necessarium
et non necessarium. eo quod partes contingentis ad utrumlibet non
est una magis necessaria et determinata quam alia. quod tamen oporteret
si diceretur per necessarium et non necessarium. nam in quantum per aliquam contingens
esset necessarium haberet unam partem necessariam et determinatam. quia
hic est de ratione necessarii. sic patebit in alia questione quod habet unam
partem determinatam. utrumque non tamen contingens non esset necessarium
et possibile. et sic non esset contingens ad utrumlibet. cum partes sui
differenter se habent. dicimus ergo quod tripliciter accipit hic
contingens. primo pro contingenti necessario. secundo pro contingenti ad utrum
libet. tertio pro contingenti possibili quod est communis ad utrumque. primo intellige
cum dicit necessarium. secundo tamen adiungit et non necessarium. tertio non
cum subinfert possibile contingens dicimus. et quod omnibus istis modis
accipiatur contingens non solum per literam istam sed et per literam
sequentem apparebit. Amplius queritur autem utrum contin
gens possit esse necessarium. et videtur quod non. quia contingens est quod potest
se aliter habere. sed necessarium est id quod non contingit aliter se habere
sicut dicitur primo posteriorum. ergo contingens non potest esse necessarium. Dicendum
quod sicut patet ex divisione contingentis posita a philosopho in hac litera
necessarium potest dici contingens. nam secundum ipsum necessarium et non necessarium
et possibile contingens dicimus. Ad cuius evidentiam est sciendum quod hec
differunt contingens ad utrumlibet et contingens necessario. quia con
tingens ad utrumlibet utrumque potest esse verum indifferenter
ut si contingit cras esse navale bellum vel non esse
ita potest esse vera ista quod non sit navale bellum
~~vel non esse ita potest esse vera ista~~. sic quod si sit sub ipsi
necessario. utrumque potest indifferenter verificari non potest
ut si contingit cras oriri solem vel non oriri. ita enim
determinate vera est ista quod oriretur cras sol quod eius opposita vera esse

non poterit. quod si sic dicimus inventum augmenti difficultatem contingenti, quia licet modo numquam contingens poterit esse necessarium, propter quod est intelligendum quod contingentium quaedam sunt quae non habent determinatam causam et magis ad unam partem quam ad alteram. Sic sunt futura contingentia, ex quibus contingentibus futuris non habentibus determinatam causam accipitur contingens ad utrumlibet. Quaedam vero sunt etiam contingentia quae determinatam causam habent per se, sed impediri possunt per accidens, nec determinatum effectum producunt. Nam quod ex semine olivae generetur oliva hoc est per se necessarium; quod enim iste effectus proveniat ... generatio per se causam habet. Verum quia aliquando impedimento superveniente per accidens contingere potest quod ex ipso semine olivae non generabitur oliva, in talibus necessitas non est, dum quod de contingentibus reservari potest contingentibus secundum possibile vel contingens quod est eodem ad necessarium et ad contingens ad utrumlibet per se et possibile reservatur in contingenti ad utrumlibet. Eo quod de contingens ex hoc videtur esse suppositum, quod non magis sit determinatum ad unam partem quam ad aliam, quod est proprium contingentis ad utrumlibet. Ex consequenti tamen et per accidens contingens illud quod necessitatem habebit esse, nam sicut necessaria habentia determinatam causam in natura per se sunt necessaria, possunt tamen per accidens impediri. Sic in talibus non per se sed per accidens contingens poterit reperiri. Unde philosophus in fine dicet in illo capitulo de contingentibus autem prius diximus quod necessarium equivocetur contingens dicemus. Hoc est analogice, scilicet aliquando prout per se reservatur ipsum contingens in contingenti ad utrumlibet, quod in contingenti necessitas, ut ex superioribus est declaratum. Verum aliquando contingens prout possibile sit genus ad contingens necessarium et ad utrumlibet, ad praesens non sit nobis cura declarare, sed in capitulo de contingentibus haec et plura de contingentia et necessitate declarabuntur.

Deinde cum dicit: In affirmativis. In parte ista philosophus ostendit quomodo se diversificant contingentibus dissimiliter et non uno modo propositiones convertuntur. Et dicit quod duo facit, quia primo ostendit quod in propositionibus affirmativis de contingenti quocumque modo accipiatur contingens eodem modo convertuntur propositiones sicut in illis de inesse. Secundo manifestat quod in negativis non eodem modo convertuntur. Secunda pars incipit ibi: In negativis non autem. Dicit ergo quod in affirmativis quidem similiter se habebit secundum conversionem in omnibus. Nam probat quod si a omni aut alicui b contingit, et b alicui a contingit, et accipitur probat accipiendo oppositum conversi dicens: nam si nulli a, si nulli b contingit esse a, tunc nulli a contingeret esse b, nam ostensum est prius quod universalis negativa convertitur in terminis. Sed ista nulli a contingit esse b repugnat priori quae dicebatur omni a vel alicui a contingit esse b. Ergo prima conversa fuit bona.

Et ita omnino quod universalis affirmativa et particularis convertitur particulariter. Unde quod philosophus quod hic dicit omni a vel alicui a contingit esse b, cum loquatur tamen universaliter affirmativa quam particulariter, quod utraque habet conversionem particularem in contingentibus sicut in illis de inesse. Et improbatio est quod cum dicitur contingit nulli a esse b, esse oppositum huius contingit omni vel alicui a esse b, dum accipitur contingens in generali pro necessario, ut sit sensus contingit nulli a esse b, id est de necessitate nulli a quod est b. Nam hoc modo ostensum est prius quod convertitur negativa universalis in terminis, scilicet negativa de necessario, quod si negativa acciperetur de contingenti ad utrumlibet non esset verum, dum philosophus quod eius conversio prius est ostensa in fine ostendet quod negativa talis contingentis non convertitur universaliter prima non sic.

Deinde cum dicit: In negativis non similiter. In parte ista ostendit philosophus quod in negativis de contingenti non eodem modo propositiones convertuntur, ad cuius intellectum est sciendum quod supra dictum est contingens est distinctum, scilicet necessarium, pro possibili et ad utrumlibet similiter. Secundo philosophus declarare quod in negativis propositionibus de contingenti non eodem modo propositiones convertuntur sicut in illis de inesse. Duo facit, quia primo ostendit propositiones negativas de contingenti necessario et de contingenti possibili eodem modo converti sicut convertuntur negativae propositiones de inesse. Secundo declarat quod non est similis conversio in propositionibus negativis de contingenti ad utrumlibet. Secunda pars incipit ibi: Quaecumque vero ut in pluribus et cetera. Prima pars dividitur in partes duas, quia primo proponit intentum, secundo probat. Secunda pars incipit ibi: Nam si contingit a et cetera.

Dicimus ergo sic in prima parte ad propositum: dicimus quod similis se habet conversio in propositionibus affirmativis de contingenti sicut in illis de inesse. Verum propositionibus in negativis non similiter se habet conversio. Sed quaedam contingentia dicuntur in eo quod ex necessitate non inest quod ad contingens necessarium, vel in eo quod non ex necessitate inest quod ad contingens pro possibili sumitur, id est similiter se convertunt, ut si quis dicat hominem non esse equum quod ad contingens necessarium vel album nulli tunicae inesse quod ad contingens pro possibili: iste sunt secundum convertentur convertentur in similiter negativae universales sicut in illis de inesse. Unde aliquod horum quae dicit, scilicet hominem non esse equum ex necessitate non inest, id est pro possibili, scilicet album non inesse tunicae non necesse est inesse et sic convertuntur propositiones istas, scilicet sicut in illis de inesse.

Quaerit autem aliquis quomodo per necesse est non esse intelligitur negativa de contingenti necessario et per non necesse est esse intelligitur negativa contingentis pro possibili. Ad quod possumus probare primo ex parte equipollentiae, secundo ex parte exemplorum quos philosophus in littera ponit. Ex parte equipollentiae hoc sic probatur. Nam negativa de possibili est esse sive de contingenti pro possibili est non esse, sive contingens est non esse, cum equipolleat ista in eodem ordine: non necesse est esse. Sed quando duae propositiones ad invicem equipollent, una per alteram potest et designari. Cum ergo iste duae propositiones equipolleant ad invicem, scilicet contingens est non esse et non necesse est esse, una poterit per alteram accipi et intelligi. Sed ista contingens est non esse est negativa istius contingens est esse. Ergo ista non necesse est esse erit negativa istius contingens est esse. Volendo ergo philosophus accipere negativam contingentis pro possibili, non accipit hanc contingens est non esse vel possibile est non esse, sed accipit equipollentem ei, scilicet istam: non necesse est esse. Philosophus ergo quod philosophus dicit in littera quod illa dicuntur contingentia quae non ex necessitate insunt intelligit negativam contingentis pro possibili. Sed per aliud illa dicuntur contingere quae non insunt ex necessitate intelligit negativam de contingenti necessario. Nam necesse est esse et necesse est non esse differunt. Propter quod sicut ista non necesse est esse eo quod equipolleat huic contingens est non esse est negativa istius contingens est esse, sic ista necesse est non esse est negativa istius necesse est esse. Secundo hoc probatur ex parte exemplorum positorum in littera. Nam philosophus accipiendo propositionem negativam de contingenti necessario accepit terminos ei hominem et equum qui se ex necessitate ad invicem repugnantiam habentes. Sed accipiendo negativam contingentis pro possibili accepit terminos ei subiectos album et tunicam qui ad invicem repugnantiam necessario non habent, sed solum contingenter et possibiliter. Unde in littera dicitur quod horum quod unum [illegible] eorum uni alteri ex necessitate non inest, scilicet homo equo; alterum, scilicet album tunicae, non necesse est inesse.

Deinde cum dicit: Nam si contingit et cetera. Probat propositum, scilicet quod negativa de contingenti necessario et possibili convertitur in terminis. Unde ait: nam si contingit nulli homini equum esse, et homini contingit non esse equum, et hoc quantum ad contingens necessarium. Et si nulli albo contingit esse tunicam, et nulli tunicae contingit esse album, et hoc quantum ad contingens pro possibili. Quod si ista conversio non sit data, oppositum quod est aliqua alba necessario est tunica. Sed ista convertitur in hanc aliqua tunica necessario est alba, sicut dictum est prius quod convertitur particularis de necessario in terminis. Sed ista aliqua tunica necessario est alba repugnat priori quae dicebat contingit nulli tunicae esse album. Ergo prima

9uisio bona fuit esse. ancedit phs q silis e de pticulari
neg. na sic pticularis neg de inesse no 9uitit. sic ista
de 9tingenti nccio de possi. Est aut 9sideradum qd ista
9tingens n albu esse tunicam se ista ut dcm e 9tigit nullam
tunicam esse albu. q si no se. sequitur ei oppositum q e no
9tigit n tunicam esse albu cui ecoplet ista nccie e
aliqua tunicam esse albu. phs tamen accidit rpositionem istius 9tingit
nullam tunicam esse albam no accipit ei oppositionem directe q
e n 9tigit nullam tunicam esse albu sic tamen e sz accipit
ecopletem istius directe oppositam q e ista nccie e aliqua tuni
cam esse albu. et hec ipse posuit in lra cum dic. si ei alicui
albo nccio i e tunica et albu tunice alic i erit ex ncce
Deinde cum dic. quaecumque vero ut in pluribus etc. in parte ista phs
ostendit q n eodem m 9uertitur pposicio 9tingens ad utrumlibet negativa sicut
9uertitur ille de inesse et nccio. dicit q facit tria. q2 p
facit q dcm e. 2o declarat quo affirmativa de m negativa
uo de dicto hunt affirmativam figuram. 3o fiteo phs 9tinuat
se ad tractatum de silli simplr q silli demonstrativi. sa
ps incipit ibi. nc aut dicemus tum cum huius q dcm se. etc.
.3. ibi. huius vero determinatis 9tinuet g sic. in prima psad
pcedenter dcm e q silis se ht 9uisio in ppoibus affirmativis
9tingentibus p possibili et nccio. et de 9tingenti ad utrumlibet nono p3.
sz quauis dicuntur 9tingentia ut in pluribus et in eo q nata sunt
q3 adm determinatas 9tingentes pluis n silis se hebit in pticula
tis 9uisioibus. h e in 9uisione ppositionum negativarum. sz in
ppoibus tal 9tingentibus ulis qcc negativa n 9uitur. pticularis vero
9uitur. h a f. q ulis negativa n 9uitur. pticularis vero 9uitur
in 9tingentia ad utrumlibet. manifestum erit infra qn de 9tingenti
dicemus. Est aut 9siderandum q ideo n silis se ht 9uisio in
ppoibus negativis 9tingentibus ad utrumlibet et in ppoibus de inesse siue
de nccio. na in ulis neg 9uitebatur in terminis. pticularis vero no
9uitebatur. hic eo ulis negativa no 9uitur pticularis vero 9uitur.
Amplius 9siderandum e q ulis negativa 9tingentis ad utrumlibet no
9uitur possibile bn et male intelligi. na q n 9uitatur adeo m fim
e ut phs ptet infra i e de 9tingenti ulis negativa 9uitur in
affirmativam. vn cum tales ppositiones 9tingentes ad utrumlibet n se magis
determinate ad ptem negativam q ad ptem affirmativam. possunt negative in
affirmativas et affirmativa in negativas 9uerti. vn bn 9uitur in oppositam
qualitatem sic phs infra dicet. sz si intelligatur q ulis
negativa talis 9tingens n 9uitatur in terminis. sicut negativa 9uitatur
in negativam de veritate ht q hic dr. sz cum qr negativa tal co
tingentis n 9uitur in terminis sic negativa de inesse et nccio infra
i e de 9tingenti assignabitur causa hec et declarabitur. qr pticularis negativa
istius 9tingentis 9uitatur. Circa hec aut nota ut 9tingens
ad utrumlibet ht notificari p esse in pluribus et p esse innatum q
vero q no. q3 9tingens ad utrumlibet no e magis determinatum
ad unam ptem q ad aliam. sz 9tingens natum ul ut in pluribus
ad unam ptem magis q ad aliam determinatum esse videtur. na idem
natum hic ostendit. q3 ycctur 9tingens natum et ut in pluribus et
amplius phs. s. i. e. de 9tingenti appellat 9tingens ad utrum
libet infinitum 9tingens et q no e natum esse ul determinatum
magis hoc q illud ut ambulare siue terremotum. sz tale
9tingens n e natum ut in pluribus g male descriptum e co
tingens ad utrumlibet p esse innatum l ut in pluribus. In 9trarium
e phs h q loquitur de 9tingenti ad utrumlibet ait. quecumque di
cuntur 9tingentia in eo q nata sunt et ut in pluribus n silis fit
9uisio et q loquitur de 9tingenti ad utrumlibet manifestum
e q3 sermo iste de 9tingenti ulis negativa n 9uitur in terminis sz
in oppositam qualitatem. ad q quidam huic passui sic exponunt.
dicunt ei phs q phs dicat illa dicuntur 9tingentia ut in pluribus in
determinate 9tingens infinitum. phs uero q addit in eo q nata sunt
intelligit 9tingens natum et utraque istorum dicuntur loquendo 9tingentia ad vt
libet. sz ista e valde extorta exposicio. na sic dicebatur
in argumento 9tingens ad utrumlibet indeterminate se ht ad vtram
q3 ptem q n e de 9tingenti nato et ut in pluribus eo q illud
9tingens natum esse videtur determinatum magis ad ptem unam q
ad aliam. et magis ut in pluribus q in paucioribus. p. phs i. e.
de 9tingenti distinguit 9tingens natum et ut in pluribus a 9tingenti
infinito. male g dicunt q p 9tingens ut in pluribus phs in
telligit 9tingens infinitum propter q aliter e dicendum. q phs intendit
hic probare q n silis e 9uisio in negativis ppoibus co
tingentis ad utrumlibet et in negativis ppoibus de inesse l de
nccio. na ppositiones de inesse l nccie negative 9uitur in terminis
ut negativa in negativam. sz ppositiones negative 9tingentis ad utrumlibet no
9uitur in terminis. sz in oppositam qualitatem ut negativa in affirmativam in
quibuscumque g 9tingentibus tal dissilitudo 9uisionis reperitur
illa potius 9tingentia ad utrumlibet nuncupamus. istud aut
9tingens in quo ulis negativa n 9uitur in terminis sz in oppositam qualitatem
e duplex ut phs dicet. s. unum e q plerumque fit et defi
cit a nccio ut canescere homines ul augeri l minui
aliud u 9tingens infinitum q no e magis sic l n sic ut am
bulare siue terremotum l aliud q cum fit sz aut utrumque
istorum 9tingentium ulis negativa n 9uitur in terminis sz in oppositam
qualitatem sic dicet infra propter q utrumque istorum potest co
tingens ad utrumlibet appellari. phs g in predicto passu quo ulis
negativa 9tingentis ad utrumlibet n 9uitur tetigit p 9tingens
s. 9tingens natum ul ut in pluribus q3 ex ppoibus talis
9tingentis possit fieri sillogismus n aut tetigit 9tingens q a
cum et indifferenter euenit. q2 l ex ppoibus istius 9tingentis
possit fieri sillogismus n tamen bonus. eo q ht inde inordinatum sicut
infra declarabitur. Deinde cum dic. nc aut tum cum huius q
dcm se etc. In parte ista declarat phs q affirmative ppositiones
de m. negative no dcm hunt affirmativam figuram. et dico facit
q2 p facit q dcm e. 2o probat. sa ps incipit ibi. na co
tingit. 9tinuet g sic. dcm e ulis negativa 9tingens
ad utrumlibet n 9uitur sz hec erit manifestum qr n co
uertitur qn de 9tingenti dicemus in ipso tractatu
cum huius q dcm fuit tamen manifestum sit qm 9tingere
nulli aut 9tingere alicui inesse ul no inesse ht affirmativam
figuram. ista ppositio 9tingit nullum hominem esse eq et 9tin
git esse aliquam tunicam no esse albam hunt affirmativam figuram
eo q modus 9tingentis sp remanet affirmatiuus. Deinde cum
dicit. na 9tingit. probat q aiat ex silitudine ppositionum
de inesse. q2 sic ppositio de inesse in q hoc verbum e re
manet affirmatiuum ht affirmativam figuram. sic ppositio de
modo in q modus remanet affirmatiuus de3 hunt affirmativam
figuram. vn aut. na p q3. q2 9tingit et e silr ordina
tur q ad ppositiones de inesse et de modo e aut qn quibuscumque
adiacens ponitur affirmativa ht figuram in oratione ut e n bonum
ul e no albu ul simplr e n hoc sup affirmativam sic
erit in ppoibus de modo vbi iste modus 9tingens remanet
affirmatiuus. sz quod iste ppositiones e no bonum ul e n album
sit affirmativa ostendit p 9sequentiam inferius g tamen ad
9uisiones silis se hebunt iste sic in aliis de inesse. Est
aut 9siderandum q ideo phs in h 9sistit sic se ht h verbum est
in ppoibus de inesse ita se 9tingens in ppoibus de modo sz e

[illegible marginal note]

qn̄ p̄z tcīu adiacēs affir̄ sp̄ facit affir̄ācō̄ g
ꝓpōes modales i q̄bꝫ iᵗᵉ mō ɔtigens remanebit
affir̄e l̄ hebit affir̄ fig̃. Amp̄ ɔsid̄ ē q̄
sic ɔicet i sic isti p̄mi lı̄ı̄. ista ē affir̄ ē hō nō
alb̄. cui neg̃ ē n̄ ē hō alb̄ q̄r si ɔtiges te sill̄
ordiāt aı̄ᵈ fāat ɔtiges i ꝓpōib; modalib; q̄ fāat
ē i ꝓpōib; de i ee sic qn̄ hēr v̄bū ē remanet affir̄
facit affir̄ ꝓpōez. ut cū dᵒ hō ē n̄ albꝫ. qn̄ v̄o ne
gatū fāat neg̃ dō. n̄ ē hō alb̄. ita qn̄ ɔtin
gēs affirmabꝫ cit affir̄ ꝓpō. ut si dᵒ ɔtigit hō
n̄ ee alb̄ qn̄ v̄o ɔtiges negabꝫ cit neg̃ ꝓpō dō
n̄ ɔtigit hōiez ee alb̄. ꝫ quō iᵗᵉ sit affir̄ ul' neg̃
cū si isti p̄mi lı̄ꝰ ꝑ ordiez ɔtīc appebit. De
īde cū ā' hui' declatis. In pte ista finito ꝑhēio
ɔtinuat se ad tractatū vii. art. huiꝰ v̄o declatis
.i. declatis p̄nˢ formalib; i malibꝫ silli i uli. et nō
declato de ipā ɔusioe q̄ ē p̄ni reduˢ i ꝑfcōes sill̄
ad ꝑfcōs. dō ē iā i tractatū sp̄r apacuᵗ. aq̄ō
dictū ē i ꝑhēio vlr ɔfusē ꝑ q̄ q̄ ad p̄ni mā
lia silli et qn̄ q̄ ad fig̃. et quō q̄ ad mō. q̄ mō
et fig̃ ꝑtēāt ad for̄ silli fiat oīs sill̄ sipl' et
tūc ɔtiᵃᵗ se ad demīacōez. vii. art. v̄o ꝑsēt. ꝫ
postea .i. ꝑ declacōe; silli sip̄ dicem̄ de demiacōe
eo q̄ vlior ē sill̄ p̄us dicend̄ ē de sillō q̄ de de
mōstrcōne et h̄ plat. nā oīs demīa sill̄ ē. sꝫ cū
nō tū oīs sill̄ demīa ē. Est ā' ɔsid̄ q̄ rō
phi q̄r p̄ ult declare de sillō sipl' q̄ de demīaᵗᵉ
i h̄ q̄ ɔsistit. q̄ mā ɔg̃ tūr mō itelliˢ iap
ab vlibꝫ i ɔfusis. ꝫ sill̄s ē vlior demīacōne
gᵒ de sillō simpl' p̄us declandū ē. ista v̄o sū
data ē sup duabꝫ ꝓpōibꝫ q̄ ꝑā hēt ꝑ phm̄ v̄
dꝫ q̄ p̄us sūt nob̄ nota vlia i ɔfusa mag̃. sꝫ
ꝓpō hēt hic. nā sill̄s vlior ē demīacōe. q̄ rōē
vlius ꝑ'us aq̄ nō ɔūtꝰ ꝑbsistētī ɔūa. ꝫ oīs
demrō ē sill̄s n̄ tū sē ecō q̄ oīs sill̄s sit demrō
sic dꝫ i lrā. Amp̄ ē ɔsid̄ q̄ sup' demr̄ ē ꝑ q̄ i
qn̄ et quō fiat oīs sill̄s eo q̄ dem sit ē de p̄niˢ
m̄alibꝫ et formalibꝫ silli dez q̄ de dōs p̄niˢ de
clatur est sup' vli ɔfusē. io exeqndū ē de
eis et de ɔusiōe sillōꝫ distincte et ꝑticlr. q̄ sp̄
vle et ɔfusū hēt rōez ꝑhemi. p̄ ei q̄ ē distīc
tū et ꝑticlr sup̄tūr. io bn̄ dcm̄ ēcūc sup q̄ to
ps precedēs usq; ad pte; istaꝫ dꝫ dici ꝑhēm
isti libri. In pte v̄o ista q̄n g' tres ei sic se ha
bent incipit phs tractatū. Tractatus

xvii. lectio

Quando g' t's ti sic se hēnt ad se phe
mio i pte ista ponitur tractat ad cuiꝰ
iteˡˡᵉᵐ est sc̄d q̄ ꝑ phi. 2ᵒ. phi. ars imi
tat n̄ā. nā nr̄ ite imitat ite dinū q̄ ē ei
ymago. sic g' ite nr̄ imitat ite' diuīꝫ.
ita oꝫ artificialia ꝑducta ab ite' nr̄o imita
ri nālia ꝑducta ab ite' dinō. i nā aut cuilibꝫ
rei ea ꝑ ordiez ɔspicim' s. sbaꝫ v'tutē et opēz.
q̄ ea ꝑ ordinez tangit phs ꝑ' de aīa. v̄ dic
q̄ nā apta nata sic facit ꝑ nāz ite' sbam
rei q̄ apta natā ite' v'tutez ꝑ sic facit dei
ope; desigr. Cū g' sill̄s sit ad artificiali
ꝑductū ɔfoᵉtur ꝑ nr̄m ite' ꝫ ēē oꝫ i ipso sillō

inveiri si artificialꝰ ꝑducta a nr̄o ite' dꝫ imitari nā
lia fōita et ereata ab ite' dino. Declando g' phs de
sillō sipl' huiꝰ ordiez tenet. q̄ ondit p̄o ex quibꝫ
et q̄libꝫ hēt integritē et gnāri sba silli sipl'. Scd̄o declat
de iuētiōe medii ꝑ cuiꝰ iuētiōez et v'tute ɔ sē ex ꝑ
missis. 3ᵒ. exequit de ꝑtate sillōꝫ. quō aliq̄ silli
sit potētes ad vna ɔ'nez. aliq̄ v̄o ad plēs. Primū
istoꝫ ptinet ad sbaꝫ silli. ꝫ ad v'tutez et tciū ad
ei opōnez. sz p̄s i capit .i. cū me p̄mi lı̄ı̄. quō
aut p̄donet cm̄ de. 3. i ipn̄ si lib. Inquītis g'
figuris et p̄ q̄ntis ad cui' a' p̄ p̄tis. adh' est
scd̄ q̄ sba silli nā silli sic et sba cuilibꝫ rei nal'
ex duobꝫ hēt itegri et gnāri. ex mā .s. et fōr. mā
a' silli sūt ꝓpōes et ti q̄ ꝓpōes dr' ꝓpōsic ɔside'. Primū
fōr. Scd̄o difformit. ꝑit vna ꝓpō pōt ɔmisceri ul'
vniri cū alia. ut ꝓpō de i ee cū illa de ɔti' l' necio
for̄ v̄o silli ē q̄ sit i mō et fig̃ ꝑa ia de oi l' de nullo
i declando g' phs ex quibꝫ et qualibꝫ hēt itegri nā
et sba silli. ea facit us; ad faꝫ ptez p̄nˡᵉˢ h' ptis
opis assignaꝫ .i. quō a' p̄donet c'm. q̄ p̄o ondit
ex quibꝫ ꝓpōibꝫ hēt gnāri sba silli i tribꝫ figis
vniformr acceptis. Scd̄o declat quō p̄dicat sill̄s hēt
itegri et gnāri ex ꝓpōibꝫ mixtis et difformit sup
tis i eisdez fig̃. 3ᵒ. maifestat sufficieᵗᵃ figaꝫ
et mōꝫ q̄ ad for̄ silli spectat reduᵗᵒ oes fiᵍ ad sbaꝫ
sz p̄s phaˡ i capit .i. qm̄ a' diuisū ē i ee q̄ē. 3. ibi.
qm̄ g' q̄ hui' fig̃ sē silli ēē. Scd̄a ps p̄ne ɔ'mūdit
i ptes tres. q̄ p̄ phs docet quō sill̄s hēt si ex ꝓpo
sicōibꝫ vniformr sup̄tis i p̄a fig̃. Scd̄o h' idez docet
i sc̄a. i tcīa. isto idez maifestat i tcīa. sz p̄s i capit
ibi qn̄ v̄o idez hunc q̄dez oī et e. 3. ibi. sic ā idez
h' quidez oī ullō nō ullī ēē. ꝓp ꝑ ē ūc q̄ si uo
lum' scire ꝑfēt itegitatez et ꝑfcōnez silli ēaoꝫ
nos ɔsidare. p̄ ea ex q̄bꝫ sill̄s itegri et form̄ hēt.
Scd̄o scire nos oꝫ q̄d ē vnūq̄q; illaꝫ q̄ ad itegri
tatez silli requit. 3ᵒ. huiꝰ vitis declem' ipꝫ silli
itegre et formare ꝑ diuīsōs mōs. In declando
g' phs gnōnez et itegritatez sill̄ ex ꝓpōibꝫ vni
formr sup̄tis i p̄a fig̃ ea facit. q̄ p̄o ondit
ad ꝑfcōnez silli requiri tres tīos quoꝫ duo
sūt extmitates et uū nō hēt rōez mediꝰ. Scd̄o no
tificat q̄d unūq̄q; istoꝫ. et 3ᵒ. sill̄ hēnte oīa
ista format ꝑ diuīsos mōs isti' p̄e sic. sz p̄s i
capit .i. qn̄ aut me' de. 3. ibi. si ei a. de oi b.
Continuet' g' sic ista ps ad pcedētia. oīs demīst
tio ē sill̄s. nō tū oīs sill̄s ē demiaᵒ. ex q̄ seq̄ q̄
sill̄s ē vlior demiacōe. et q̄ ab vlibꝫ ꝫ icipi ɔg'
ēēz declem' i ape. io a sillō ē icipid. Qn̄ g' tres ei
sic se hēnt ad iuicez ut postrem' sit i toto me
et me' .s. et ē i toto p̄o. ul' sic q̄a ad affirtōez sill̄
ul' nō sic q̄ ad nega' et sic se hēntibꝫ tis nāe
ē ex sillm ee ꝑfcū ex' mitatibꝫ. Est a' ɔsid̄
q̄ rō phi i h' ē ɔsistē q̄ oīs sill̄s ɔstat ex dua
bꝫ ꝓpōibꝫ et tbꝫ tis. nā ex vna ꝓpōne sill̄s si nō
pōt. sꝫ ex dōbꝫ tīs duē ꝓpōes nō possūt ee n' vnꝰ
illoꝫ tīoꝫ sic i toto p̄o. h' ē i maiori ex'miᵗᵉ
assignat sibi. et postrem' ex'miꝰ ē mīoez ex'mitas
sit i ipso et ꝑdicet' de ea. g' oꝫ tres ee tīos ad uñ

quoꝝ vnꝰ vniat cū aˡˢ duobꝫ ꝯstiᵗᵘᵗ duas ꝓpōes
ex quibꝫ ꝓpōibꝫ uł extremitatibꝫ de nccīᵗᵉ sequet̄
pclā ꝯ. Sed ꝯtͣ p̄dcā ī quinq̄ ſic ꝑcedit ī pͥmo ꝯſtituit ꝑ ſūe ſic diuidit nccīo ee
pſcā sillꝫ ex extremitatibꝫ ſic ſe hn̄tibꝫ tēs ut
dcm̄ ē. n̄ ē ſp̄ ītelli ^ ıᵗᵃ nccīas ēīlı ᵗᵘˢ ꝓꝑ qd. Sꝫ
aliqn̄ ē ſoˡ illacōis ꝯq̄. nā cū ver̄ poſſit sillor
ʒari ꝯcludi ex fſis. ꝯˢⁿ nō poſſit ee cū vī in
ee n̄de ꝓꝑ qd. ſꝫ solū ī inferēdo ꝯq̄. lɔꝫ ꝗ̄ extrem
tates aliꝗ faciāt nccīo pfcm̄ sillm̄ ī ēēndo ꝓꝑ qᵃ
aliꝗ ſoˡ ī inferēdo ꝯq̄. ſic ꝗn̄ p̄miſſe ſūt fſe ee
ꝯ ē ūa ut dcm̄ ē. Cꝫ ēt ꝯᵗᵃ aᵈ ſı́c ut vnı̄ ꝗm̄
ex ebꝫ tēs poſſit ꝯcludi ^ ꝯᵒ ſillo. Ad q̄
ſicut nˡ ꝑ ſe ipꝫ gnāt n̄ ꝑ aliqd ad puta ꝑ ageꝫ ꝯ
nˡ ꝑ ſeipꝫ ꝯcludꝫ ſꝫ ꝑ aliq̄ ad. puta ꝑ meᵒ ēmı̄
cū gᵒ ī ꝯne dr̄ notet ēēa hn̄ıtudo pti ad ſbm̄
n̄q̄ ıᵗᵃ hn̄ıtudo pti ꝯcludet̄ de ſbō n̄ iſta hn̄ıtudo
ꝑ eiſtet ī meᵒ ꝑ ex moꝝ cū ſp̄ ꝗ̄ exiſtit ī effectu
ꝯ aᵒ mō ıᵃ ꝑ eiſte ī ſua cā lɔꝫ gᵒ hn̄ıtuᵒ pti ex
ſbi ſiue maioꝛ ꝯ mīoꝛ extrem ᵗᵘˢ ꝗ hn̄ıtudo ē ī ꝯ
ne ꝑ eiſte ī p̄miſſıs ꝑ meᵘ ēīn. nā ī p̄miſſis
maioꝝ ꝯ mīoꝝ extremitas vniūt ī meᵒ ī ꝯne vō
vniūt int̄ ſe. ſꝫ h̄ nūq̄ pōt fi nıſı ꝗꝫ ex ebꝫ ēīnıs
ꝗꝫ vnᵒ tēᵒ ē maioꝛ extremitas. ꝯ aliᵘ ē mīoꝛ ex
tremitas. tēᵘ vō tēīn hēbit roēꝫ meᵘ ꝑ q̄ ſe vniet
ī vtrq̄ extremıᵗᵉ adh̄ ut ī ꝯne extremıᵗᵉˢ poſſiñᵗ vni
ri īt ſe. nccīo gᵒ ſūt tres tēīni ī ſillo ut dᵗ phs
ī lrā. ꝗ̄ hēat ſe ad īuicē ita ut meᵈⁱᵘ tēs vnit cū
maioꝛi extremıᵗᵉ faciat vnā ꝓpōēꝫ. vnıt vō cum
mīoꝛi extremıᵗᵉ faciat aˡꝫ. ꝯ ſic ī p̄miſſıs eᵗ hn̄ıtu
do pti ꝯ ſbi. ſiuē maioꝛıſ ꝯ mīoꝛıſ extrem ᵗᵃˢ ꝑ meᵘ
ī ꝯne vō eiᵗ iſta hn̄ıtudo pti ī ſbī īt ſe. gᵒ in
sillo erūt nccīo tres tēīni q̄ oꝛdīati ad īuicē faci
at duas ꝓpōnes. ex qᵒ ꝯ ſeq̄ē ꝗ̄ oīs pfcus ſillꝯ
ꝯſtat ad mīnꝰ ex tribꝫ tēīs ꝯ duabꝫ ꝓpōibꝫ ſic ꝯ
clatūꝫ ē. Sed ꝯ ſıᵗ q̄ret̄ aᵈ ſı́c ut maioꝛ ꝓpō hēat
roēꝫ totıus ꝑ meᵘ ꝯ medīᵘ tēᵉ hēat roēꝫ totıus
ꝑ mīoꝛıſ extrem ᵗᵃˢ. ꝯ vꝫ q̄ n̄. ꝗꝫ toᵐ dꝫ ꝑ ꝑtıb. ſꝫ
maioꝛ extremitas nō pōt ee toᵐ ꝑ meᵘ. ꝗꝫ toᵐ nūq̄
p̄ ēēnl de pte. cū gᵒ maioꝛ extremitas p̄dicet
ēēnˡ ꝯ meᵒ dcō oīs hō ē al. ꝯ medīᵘ tēᵉ ēēnlr p̄
dicet de mīoꝛi extremıᵗᵉ dcō. ſoꝛ. ē hō. nūq̄ a
vnū iſtoꝝ poterit hēre roēꝫ totıᵘ ꝑ aliᵘ. Ingīu
ē phs t'nq̄ın dᵗ. ꝑ tēīnı. ſꝫ ē maioꝛē extremıᵗᵉꝫ
hēᵗ roēꝫ totıᵘ ꝑ meᵘ. ꝯ meᵘ dıᵗ hēre roēꝫ totıus
ꝑ mīoꝛıſ extrem ᵗᵃˢ. Ad q̄ diſtiguit ꝗ ꝑˣ toᵐ
ꝯ. toᵐ vle. totū ꝑōle. ꝯ toᵐ integꝛle. toᵐ vlē ē al'
ꝑ ſuaꝫ ſpēꝫ. toᵐ ꝑōle ē aīa ꝑ ſuaꝫ poꝫ. toᵐ vō inte
grꝛle ē domᵘ ꝑ ſuaꝫ ꝑtıū q̄titatiuaꝫ ex qbꝫ ꝯſ
ſtıt̄. iſta aᵘ toᵃ ſic ſe hēnt. ꝗꝫ ſolū toᵐ vle p̄dıᵗ
ēēnlᵗ de ſuıs ꝑtıbꝫ. ſic alᵉ ēēnlr p̄ de ſuıs ſpēbꝫ
eo ꝗ̄ toᵃ q̄ditas alıs ī qlıbꝫ ſua ſpē reſeruat. toᵐ
vō ꝑōle de ſuıs ꝑtıbꝫ ēēnlr p̄dıcarı n̄ pōt. eo ꝗ̄ aīa n̄
reſeruat ī qlıbꝫ ſua pōᵉ. ꝯ ſıᵗ toᵐ integꝛle de qlıbꝫ
ſua pte integꝛlı ēēnlr p̄dıcarı nō pōt. Cū gᵒ phs dıᵗ
p̄ tēīnı hēre roēꝫ totıᵘ ꝑ meᵘ. ꝯ meᵘ ꝑ mīoꝛıſ
extrem ᵗᵃˢ ītellı de toᵒ vlı. ꝯ nō de toᵒ ꝑōlı ul' de toᵒ
integꝛlı. Sciᵈ ē tn̄ ꝗ̄ ſp̄ ptū dꝫ ee ī plꝰ ꝯ ālı
ſto tale ꝗn̄ ē p̄dıcō ſupıoꝛıſ de īfıoꝛı. eo ꝗ̄ ſub

ıᵒ ꝑtō dꝫ accıpı ad puta medīᵘ tēīnᵘ ſb̄ ꝗᵒ poſtea
accıpıt̄ mīoꝛ extremitas. ꝯ ꝗꝫ ꝗ̄ ulıᵘ ī plıs ſe hēt
ē toᵐ ꝑᵘ eı ꝗ̄ ē magᵉ ꝑtıcıᵘˡᵉ. ıō vnū tēe realı
pōt ee toᵐ ꝯ ꝑs ꝑᵘ ſuı ıpıᵘ ut ē ſupıᵘ ꝯ īfıus. ut
ē ſbꝫ ꝯ pdıcatꝫ ut hō ī q̄ ē hō ꝯ al' ē ſupıᵘ ſeıꝑ ō
nā ıq̄ ē al' hēt plᵉs ꝑtes ſbıectıas ut plᵉs ſpēs
de qıbꝫ p̄dıcat̄. ꝗ ꝑ ꝯnˢ al' hēt roēꝫ totıᵘ ꝑ ſıııpı
ut pē de hoıe. ꝯ ıtē roēꝫ ēēnlr de hoıe de ꝗᵒ
p̄dıcat̄. ꝗ̄ hō ē vna ꝑs ſbıctıā alıs ꝯ tn̄ ē oꝯ pıeſ
vnt. ꝗꝫ nō ē ꝯ roēꝫ totıᵘ ulıs ꝑᵘ de pte ſbıtıā
ıō al' ēēnlr p̄ dꝫ de hoıe. ꝯ maioꝛ extremitas p̄dıcat̄
de meᵒ. ꝯ medīᵘ tēīnᵘ p̄dıcat̄ de mīoꝛi extremıᵗᵉ nō
obſtāte ꝗ̄ vnū hēᵗ roēꝫ totıᵘ vlıs ꝑᵘ alteᵘ ut ē
ꝑ ſupıoꝛa declaratūꝫ. Decıde cū dᵗ tercıo ac
meᵒ. In pte ıᵗᵃ phs declāt ꝗ̄ ē vnūq̄q̄ꝫ iſtoꝝ
q̄ ad ītegrıᵗᵃᵗᵉꝫ ſıllı requıruᵗ. ꝯ tı. gᵒ ſıc. bın dcm̄
ē ꝗ̄ oıs ſıllꝯ ꝯſtat ex ebꝫ tēıs. ꝗꝫ vnᵘ hēᵗ roēꝫ
meᵘ duo vō hēnt roēꝫ extremoꝝ. ꝯ aut ꝑ ſꝫ. ſꝫ meᵒ
vocō ıᵈ ꝗ̄ ꝯ ıpm̄ ī aˡᵒ ꝯ aᵈ ī ıpō ē. ꝗ̄ ꝑōe ſıᵗ medīᵘ
extremıᵗᵃᵗᵘ. nō ꝗ̄ ē ıpē ī aˡᵒ. ꝯ alıᵘ ī ıpō ē toᵐ. ꝯ ſıᵗ
aᵈ ꝯſıᵈ ꝗ̄ meᵒ hēᵗ ꝑtıcıpāte de vtrq̄ꝫ extremoꝝ.
vn̄ dꝫ. phs ſcılꝫ ꝗ̄ meᵒ ꝯpatū ad vtrūq̄ꝫ
extremoꝝ hēᵗ roēꝫ vtrıuſq̄ꝫ extremı. ut fuſcuꝫ ꝯpa
tuꝫ ad albū hēᵗ roēꝫ nıgꝛı. ꝯpatū vō ad nıgꝛ
hēᵗ roēꝫ albı. hꝫ aᵘ ꝑtıcıpatıoēꝫ extremoꝝ meᵒ
hēre n̄ pōt n̄ ex ꝑōe q̄daꝫ. ut ꝗ̄ meᵒ ſıc dıſpo
natᵘ ꝑ extremoꝝ. ꝯ extrema ſıc dıſponātᵘ ꝑ meᵘ ꝗ̄
meᵒ de ıpſıs ꝑtıcıᵗᵃ poſſıt. medīᵘ gᵒ tēīnᵘ ī ſıllo ſıᵗ
medīᵘ ꝑōe. ꝗꝫ eo ıpō ꝗ̄ medīᵘ tēīnᵘ ſbıcıᵗ maıoꝛı
extremıᵗᵃᵗı hēᵗ roēꝫ mīoꝛıſ extremıᵗᵃᵗıs de cuıᵘ roēe
ē ſbıcı. In hꝯ vō p̄dıcat̄ de mīoꝛi extremıᵗᵉ hēᵗ roēꝫ
maıoꝛıſ extremıᵗᵃᵗıs de cuıᵘ roēe ē p̄dıcarı. n̄ gᵒ extrema
eēnt ſıc dıſpoſıᵗᵃ ꝑ meᵘ. ꝯ meᵘ ꝑ extremoꝝ ꝗ̄ ſ.
medīᵘ tēs eēt ī alıo ꝯ ſbıceret̄ ꝯ alıᵘ eēt ī ıpō et
ıpē p̄dıcaret̄ de eo nūq̄ dıceret̄ meᵘ. ꝓpᵗ ꝗ̄ phs
ſıgnıᵗ dıc ꝗ̄ ꝑōe ſıᵗ medīᵘ. ꝗꝫ ex ꝑōe ıſtoꝝ ex
moꝝ ad meᵘ ꝯ meᵘ ad extrema ıncıᵗ nᵗᵘ meᵘ ut
dcm̄ ē. Sed ꝯ ſıᵗ aᵈ ꝯſıᵈ ꝗ̄ ſıc de roē meᵘ eſt
ſbıcı ꝯ p̄dıcarı ut de vtrq̄ꝫ extremo poſſıt p̄dıcarı. ıta
de roēe extremıtatū ē ee ī aˡᵒ ꝯ p̄dıcarı de alıo ꝯ ıın
phs nō blır aut ıllas ee extremıᵗᵃᵗᵉˢ ꝗ ıpā ē ī alıo
q̄ ad maıoꝛē extremıᵗᵃᵗᵉꝫ. hꝫ ē ī q̄ extremo alıᵘ ē
medīᵘ. ſ. tēīnᵘ ꝗᵒ ad mīoꝛē extremıᵗᵃᵗᵉꝫ. Decıde
cū dᵗ ꝑ cı. a. ꝓpıtıs huıᵘ ꝗ̄ hn̄t ītegrıᵗᵉ ſbꝫ
ſıllı. ꝯ notıfıcatō ꝗ̄ ē vnūq̄q̄ꝫ ıllorꝫ. ī pte ıᵗᵃ
docet foꝛıe ꝯ ītegrıᵗᵉ ſıllm̄ ꝑ dıuſes mōs hꝫ ꝑe
ſıᵍ ꝗ̄ ꝯ. ſ. ꝗꝫ ꝑᵒ facıᵗ hꝫ ī mōıſ ꝑ lıbı. ſo ın
mōıſ ꝑtıcıbꝫ. facıᵗ. ſꝫ aᵘ hꝫ. ex ꝑ adhꝫ duo fa
cıᵗ. ꝗꝫ ꝑᵒ dıſpoıt mōs utıles ꝯ mōs ꝯcludētes
dıuſe. ſo dıſpoıt mōs ī utıles ꝯ ꝯcludētes ī dırecte.
ſıᵗ ı. ſıᵃ ꝑᵒ quıdē formāt gᵒ ꝑ ſıllꝫ ī duobꝫ mōıs
vlıbꝫ ꝑ ſꝫ. ꝯ. ꝗ̄ ſı. a. de oı. b. ſıııp p̄dıcat̄. a. b. de
oı. c. nccē ē. a. de oı. c. p̄dıcarı. ꝯ hꝫ ꝗ̄ ad tēıos gn̄a
lesꝯ vō ad tēıos ſpāles. ſı ſbıā p̄dıcat̄ de alı. ꝯ al'
p̄dıcat̄ de hoıe. nccē ē ſbāꝫ de hoıe p̄dıcarı. ꝯ ꝗ̄ ī ıſto
ſıllo aſſumendo ē dıcı de oı. ıō aᵘ ꝗ̄ ꝑ ıus dcm̄ ē
quō accıpımᵘ ul' quō dıcı dᵗ de oı. tūc ꝑōıᵗ mōᵐ
negᵃᵗᵘᵐ. ꝯ. ꝗ̄ ſı. a. de nullo. b. b. aᵘ de oı. c. ſıııp.

particulari sequitur ergo conversio negativa q^a a. nulli c. inest. sed q°
ad terminos universales, quod autem ad terminos speciales, sicut lapis de nullo
aliquo particulari, animal autem de omni homine particulari, necesse est lapidem de
nullo homine predicari. / Consequenter autem ostendit quod in ambobus privatis
sillogismis directe concluditur conclusio in minore per dici de omni. Nam ut
prius tamen est dicta de omni et quando primo quod dispositio per sillogismum in
premissis disponit per ea proprie in conclusione, ut dicendo omne
animal est substantia, omnis homo est animal, ergo omnis homo est substantia, per certo
ista conclusio directe se exprimit per dici de omni, quia hoc quod
est minor extremitas disponit in premissis. pariter quod est
secundum primum sillogismum et medium tamen dispositio per ea proprium
in conclusione, hoc est per ipsam scilicet quod est maior extremitas, num
quid ergo potest esse directa conclusio nisi minor extremitas predicetur
de medio in premissis, et concludatur de minori extremita
te in conclusione. sed ideo patet in secundo modo negativo, nam sic ista
conclusio minore concluditur per dici de omni, sic in negativa conclusione con
cluditur per dici de nullo. ¶ Consequenter autem dicit sillogismos quod ex op
positis in modis utilibus et conclusionibus ex negativa conclusione
in particulari ponuntur modi inutiles, ratio et forma conclusionis
a^{ta} non concluditur. Nam cum necesse est sequi quod ipse figu
ram ... extremitate negativa non sequitur conversa directe et ex necessitate.
... ex ambabus negativis non sequitur a^{ta} conclusio; in hoc non secundo est
propositum. postea sic et tamen absis sic patebit. Secundo ergo faciat
plus, quia primo ostendit quod ipse figura minor extremitate negativa vel se
ex necessitate; secundo ondit si alie propositiones fiunt negative.
ibi. non enim p^s. In prima parte intendit tales rationes.
Cum aliquis propositiones sic ordinant in sillogismo quod ex tali or
dinatione proponitur non sequitur ratio a^{ta} conclusio directe, non universalis
nec particularis, ille sillogismus non est bonus, sed in minori extremitate negativa
in prima figura ex tali dispositione propositionum non sequitur directe aliqua
conclusio, quia non magis affirmativa quam negativa. ideo extremitate tali dispositione
non est sillogismus. hoc ergo quod dicit in prima quod cum omne inest, hoc est
quod maior propositio sit affirmativa in qua maior extremitas predicatur
de medio. / uero per scilicet medium nulli extremo, ita quod minor
sit negativa in qua medium predicatur de minori extremitate, sic dis
positis propositionibus non est sillogismus extremitatum, id est, ideo non
concludetur extremitas de extremitate in conclusione. ideo quod plus
esse. hoc est per propositiones dispositas in tali ordine. nullum accidit ne
cessarium. hoc est non sequitur a^{ta} conclusio de necessitate illarum dictarum.
et hoc est quod subiungit. et eo per quod quod omni et nulli convenit.
postea in esse. hoc est ita non sequitur conclusio nec sic affirmativa
negativa. et ideo potest conclusio super dictas rationes. quia ex quo non sequitur
a^{ta} conclusio directe nec universalis nec particularis, nullum accidit necessarium per
omnes plures, id est per tales propositiones sic ordinatas non est sillogismus
universalis. / quia nec universalis nec particularis sit necessaria. / tum autem nullum ac
cidit necessarium per hoc non est sillogismus. / et potest terminos ex
quibus tamen conclusio affirmativa quam negativa sequitur ex tali ordine propositionum
tum omni inesse, ex quibus sequitur conclusio affirmativa sicut isti animal, homo, et
equus. / dicendo omnis homo est animal, nullus equus est homo, et tamen sequitur omnis
equus est animal. / et tamen non nulli inesse, ex quibus non sequitur conclusio affirmativa
sed isti: animal, homo et lapis. / dicendo omnis homo est animal, nullus lapis
est homo, sequitur tamen conclusio negativa quod nullus lapis sit animal. / Conse
quenter autem ostendit quod sic directe concludit, est quando maior extremitas
predicatur de minori in conclusione, ita indirecte concluditur est quando minor
extremitas de maiori predicatur. scilicet ergo minori extremitate negativa in
prima figura possit sequi conclusio particularis negativa, non tamen predicatur conclusio se
directe. eo quod ipse minor extremitas concluditur de maiori
in conclusione quod patet in predictis terminis. Nam dicendo nullus homo est animal

non est homo, sed dicendo sequitur conclusio negativa, sequitur illa. ergo quoddam animal non
est equus. tamen octavus modus directe sine ex universali affirmativa et universali
negativa minori concludentibus particularem negativam indirecte, ut omnis
homo est risibile, nullus asinus est homo, ergo quoddam risibile non est asinus
indirecte. ergo potest sequi a^{ta} conclusio minori extremitate negativa in ipsa
figura sicut in octavo modo predicto sicut numquam tamen sequitur directe, propter
quod plus signat autem quod tali dispositione extremitate non fit sillogismus
extremitatum, hoc est numquam directe extremitas concluditur de extremitate.
¶ Amplius autem ostendit quod plus non negat ipse a^{ta} conclusio se
quod minori extremitate negativa in prima figura, sed negat quod non sequitur a^{ta}
conclusio directe, quia in differenti potest sequi tam affirmativa quam negativa
universaliter, quia nec universalis nec particularis sit necessaria. ¶ Diceret
autem aliquis, vero sequitur hoc, quia si sequitur dicta conclusio scilicet affirmativa et negativa,
nulla earum erit necessaria per ea quod posita sunt. Dicendum quod hoc pos
sunt probare ex diffinitione sillogismi. nam sillogismus est oratio in qua
positis quibusdam necesse est accidere aliud per ea quod posita sunt.
hoc autem necessitas ut superdictum est non semper est quantum ad esse. sed
quantum ad illationem solum. In hoc tamen una necessitas convenit cum
alia, quia sicut necessitas essendi determinata est ad unum, pariter
ita necessitas illationis determinata est ad unum in sequendo. cum
illa non sit determinata quantum ad esse quod sit indeterminata quantum ad esse
et ad non esse. Ita in non sit necessaria quantum ad inferendum quod sit in
determinata ad inferendum affirmativam sicut negativam. Si ergo propositiones
sic se situent in sillogismo quod ex eis ita possit sequi
conclusio affirmativa sicut negativa, non sequitur aliquid. hoc est aliquid de necessitate
illationis per propositiones sic ordinatas non erit sillogismus, nam
diffinitio sillogismi hoc dicit quod necesse est sequi aliud per ea quod posita
sunt. hoc est ergo quod dicit plus in littera quod quando propositio conversa est nulli per
terminos quod quando propositiones sic se disposite quod potest sequi conclusio affirmativa
et negativa, nullum accidit necessarium per ea quod posita sunt, et cum non sequitur
aliquid necessario non est sillogismus. Ex hiis ergo quod ponuntur in dif
finitione sillogismi plurie positum in his omnes sequi ex propositionibus
sic ordinatis sed potest esse conveniens in aliis ut de
claratum est. ¶ Consequenter autem dicit, non enim quoniam predicat quod nec ex
ambabus negativis non sequitur a^{ta} conclusio directe in ipsa figura universali
autem, nec quando primum medio nec medium postremo nulli inesse, nec
super sic se habentibus terminis erit sillogismus. et potest terminos ex
quibus sequitur conclusio affirmativa vera et negativa similiter, tamen ex quibus se
quitur affirmativa vera sicut isti. scientia, linea et medicina. dicendo sic.
dicendo nulla linea est scientia, nulla medicina est linea, tamen sequitur conclusio affirmativa
vera quod omnis medicina est scientia. tamen ex quibus sequitur conclusio vera
negativa sicut isti. scientia, linea, unitas. dicendo nulla linea est scientia.
nulla unitas est linea. sequitur conclusio negativa vera quod nulla unitas sit scientia.
Tunc exprimit quantum ad primos modos universales. dicens manifestum est quod est
in hac figura sillogismus quando termini sic se habent in terminis universalibus, id est quantum
ad modos universales, quando est sillogismus et erit. scilicet necessarium est hoc
terminos ut diximus. et sic se habebit tamen super sic ordinati
fuerint super propositiones erit sillogismus. / Consequenter autem ostendit quod ex minori
extremitate negativa non sequitur a^{ta} conclusio sic in universalibus convenientibus; solum
est per sic quantum ad non modos concludentes directe. Nam in
aliis figuris bene sequitur aliquid ex minori extremitate negativa sicut
patebit in tercia in duobus modis indirecte concludentibus.
sed potest a^{ta} conclusio sequi minori extremitate negativa, sed quod ex aliis
propositionibus extremitatibus negativis non sequitur aliquid, hoc non solum
convenit primis figuris sed quod omnibus aliis. Nam in nulla figura ex premissis
negativis aliquid sequitur. plus tamen ad idem in generis dicitur si
minor ponatur negativa in prima figura et sic alie propositiones accipiantur
negative, quod vitatur hoc ista in generis sequitur in sequentibus modis

recte concludit at tantum est illa sic ex puris negativis in prima
ad sequitur veritate necessario per ea que posita sunt. sic minori
existente negativa in prima figura nichil concludit nec sequitur
necessario veritates sed ipse est inutilis coniugatio propter quod sillogizandus
est ex utraque suppositione. Queret aliquis ad ut in prima figura ad
sequendum ex puris negativis sequitur quod sic quia in prima figura concludit conclusio ne.
sed numquam removetur in conclusione extremitas nisi in premissis
medium removeatur ab utraque extremitate. sed si medium ab utraque
extremitate removetur utraque propositio erit negativa. ergo ex puris negativis
ad sequitur. Dicendum quod formaliter non concluditur ex aliquibus premissis
nisi per virtutem dici de omni vel dici de nullo. Nam cum omnis conclusio sit
affirmativa vel negativa conclusio affirmativa concluditur per virtutem dici de omni. ne
gativa vero per virtutem dici de nullo. Si igitur ex puris negativis
in prima figura sequeretur aliqua conclusio per dici de omni vel de nullo. aut
esset affirmativa aut negativa. affirmativa non. quia ad hoc quod maior ex
tremitas uniatur cum minori in conclusione oportet quod uniatur cum medio
in premissis. negativa similiter non potest. quia oportet ut ad sumatur sub
medio sive sub subiecto aliquo in conclusione removeatur predicatum. Est
autem diligenter notandum quod sumi in sillogismo sit dici de omni dici de
nullo. ipsum oportet esse aliquam propositionem affirmativam. nam dici de nullo est quando nichil
est sumere sub subiecto aliquo non removeatur predicatum. sed sub subiecto
non potest sumi aliquid nisi una propositio sit affirmativa. ut si dicatur
nullum animal est lapis. oportet aliquid sumi sub animali puta hominem vel fortem
ad hoc ut lapis qui est predicatum removeatur ab homine vel a forte
supposito sub animali. Sumatur igitur homo sub animali dicendo omnis homo est animal. et
tunc in conclusione removebitur lapis ab homine dicendo. igitur nullus lapis est
homo. Constat igitur ex negativis numquam potest sequi per dici de nullo nisi aliqua propositio
sit affirmativa. multo magis conclusio affirmativa concludi non poterit
nisi aliqua vel una propositio affirmativa existat. eo quod dici de omni
est quando de eo quod sumitur sub subiecto in premissis quod sit per affirmationem
aliquam affirmetur predicatum in conclusione. Dicamus igitur quod sumi sit dici
de omni sive de nullo cum oportet sumere aliquid sub subiecto et ad
non possit fieri sine aliqua affirmativa. numquam ex puris negativis aliqua
conclusio per dici de omni vel de nullo formaliter concludi poterit. quod declarare
volebamus. Deinde cum dicit. Manifestum autem quod etc. In
parte ista philosophus docet integrare et perficere sillogismos imperfectos primos
et quod dictum est. quia prius posuit modos utiles directe concludentes
per dici de omni. hic ponit modos inutiles indirecte concludentes. Sunt
predicti tres vel . . . lecto sumuntur. Si autem ad minorem extremitatem
universale ponatur priori dicendo. quod prius posuit eam ex quibus integri
non et perfecti sunt sillogismi perfecti. hic ponit sillogismos perfectos esse perfectos
sicut. Primo dicit. Dicit igitur sicut prima parte ad partem. Dicendum est
quod terminis universalibus existentibus concludentes eo modo quo diximus necesse est
esse perfectum sillogismum universalem. mutatur per se. sed hoc quod dicit ut in il
le predicatur sub habet ad aliud. hic est ad ipsum medium. itaque unius
terminorum unitur cum medio faciat unam propositionem universalem. alter vero ter
minorum unitur cum eodem medio faciat propositionem particularem quam
universalem. quando ponitur ad maiorem extremitatem ita quod maior
propositio sit universalis vel particularis vel privativa id est quod universalis propositio maior
vel sit affirmativa vel negativa particularis ad minorem extremitatem ponatur.
itaque minor propositio sit particularis sic se habentibus terminis
necesse est sillogismum esse perfectum. quia universalis ponitur ad minorem
extremitatem vel aliquibus alio modo se habeat. distinguatur autem termini
quam supra determinatum sit. impossibile. hic est impossibile esse perfectum sillogismum. et
tunc exponit se quid appellet maiorem extremitatem et quid
appellet medium. dicendo autem. id est medium expono maiorem extremitatem
tantum. in quo medium est. hoc est cum subiectum in quo sub ipsum medium. mi
norem vero sub extremitatem appello quod sub medio est. hoc est de

quod praedicatur ipsum medium. Deinde cum dicit. Insit enim a. omnis.
hic ponit exemplum quibus habet integrum et perfectum sillogismum in parte prima ipsius sillogismi
in terminis communibus ponit. unde ait. insit a omni b. id est maior propositio sit
universalis. dicendo omne b est a. b autem alicui c. itaque minor sit
particularis dicendo quoddam c est b. tunc sequitur per dici de omni. igitur quoddam
c est a. et hoc est quod dicit quod sic est de omni predicatur ut ex principio dictum
est necesse est a alicui c inesse. et hoc in terminis communibus. In terminis
vero specialibus dicendo omnis homo est animal. quoddam risibile est homo. igitur quod
dam risibile est animal. et sic ponit modo negativam dicendo. quod si a quidem
nulli b inest. b autem alicui c. itaque minor sit particularis affirmativa
necesse est a alicui c non inesse. ista autem conclusio sequitur per dici de nullo
sed quod sit dici de nullo determinatum est prius. In terminis vero singu
laribus sic. sicut dicendo nullus homo est lapis. quoddam album est homo.
sequitur igitur quoddam album non est lapis. concludit igitur quod sic se habentibus
terminis erit sillogismus perfectus. unde ait. quod erit sillogismus perfectus
et similiter quod particularis fuerit indefinita. unde ait quod similiter
si indefinita sit b c propositio affirmativa. nam idem sillogismus fieri in
definite et particulari supposito. Contra istam rationem quod una
quod pluralis existit minori existente negativa in prima figura ad sequitur con
clusionem. quia maioris propositionis . . . sed ista sequitur
conclusio minori existente negativa igitur in prima figura sequitur. Probo.
In octavo modo hoc propositionis sic se habet particularis minori existente
negativa igitur sicut in aliis figuris hic sequitur. Probo. quando sic conclusio
ex premissis per virtutem dici de omni et est bonus sillogismus. sed dicendo
omnis homo est animal. nullus equus est homo. igitur omnis equus est animal. ista est
conclusio vera et sic ex huiusmodi premissis per virtutem dici de omni quia
non sumitur sub subiecto neque non dicitur predicatum. igitur ex minori
existente negativa in prima figura ad sequitur. ut patet in predicto sillogismo. et
Intelligendum est quod philosophus in littera qui dicit quod si minor est negativa
non sequitur ad sed est coniugatio inutilis. Dicendum quod philosophus non negat
ex minori existente negativa non sequitur aliquam conclusionem indirecte
et non formaliter. sed negat quod directe et formaliter per virtutem dici de
omni. talis conclusio non sequitur. quia si formaliter concluderet in prima figura minori
existente negativa non sequitur aliqua conclusio directe et veritate diversi
via ostendere possumus. sed duo quidem in sillogismo sunt considerata. primum est
dici de omni et dici de nullo quod spectat ad formam ipsius sillogismi. secundum
est propositiones et terminos quae habent rationem materiae in sillogismo. Primum secundum pluribus
habet ex parte ipsius dici de omni et de nullo quod sunt principia
formalia sillogismi. nam numquam invenimus in uno et eodem sup
posito duas contrarias formas existere. eo quod contraria simul existere
non possunt. Sed minori existente negativa sed dici de omni
scilicet affirmativa et negativa. eo quod tali dispositione existente est contra
dictio omni et nulli inesse ut philosophus ostendit in littera. si igitur aliqua conclusio
posset sequi formaliter cum affirmativa et negativa sit contraria in uno
et eodem sillogismo essent duae contrariae formae. nam cum conclusio negativa
concluditur per virtutem dici de nullo. affirmativa vero per vir
tutem dici de omni quod si minori existente negativa duae conclusiones
sequerentur oporteret in uno et eodem sillogismo duo principia for
malia contraria existere. scilicet dici de omni et de nullo. Nam formaliter loquendo
numquam per dici de omni concluditur nisi affirmativa. et numquam per dici de
nullo concluditur nisi negativa. si igitur minori existente negativa est
dicere contra omni et nulli inesse sed duo principia contraria in eodem
sillogismo existere. quod cum sit falsum erit et falsum ex quo sequitur
scilicet quod minor possit esse negativa in prima figura. Secundo philosophus hoc
idem ex parte propositionum quae sunt sicut materia sillogismi. nam licet ex
falsis propositionibus possit sequi verum quia sed non propter quid ut di
cetur infra. ex veris tamen numquam potest sequi falsum. sed si ex maiori
affirmativa et ex minori negativa sequeretur aliqua conclusio directe ipse quoque

dicte. ne cogantur duo particularia ambo in eodem sillo poni
ul' ista q eet affirmativa sp ul' negativa. quecumque ponatur sp
ex necis seque verum. Na si sp seqr affirmativa. tc ex veris
sequitur falsum. dado ois ho e al. nllus lapis e ho. g ois
lapis e al. si no sep se negativa. tc g ex veris seqr fl
dado ois ho e al. nllus eqs e ho. g nllus eqs e al.
Concludamus g tam ex veritate propositionum q ex pte prior
d' de ol et de nllo q nuq in eodem sillo ee possit
q ex minori existente negativa directe in p figura no seqr
aliqua conclusio. Ad p g dado q no e manens pos sa fia
ex h q in ipa ex minori existente negativa ad seqr cu
ipe n concludat p d' de oi ul' de nllo eo q me
ubiq pt. pp q indiget reduci ad p tanq imp
fectum ad pfcm. Ad 2 vo au dz q in. vn.
mo p fie se g ex minori existente negativa. dado q se in
directe sz q mo accedimus q possit ad seq ex
minori negativa ut in cor quois dcm e. Ad 3 dd
q n se illa conclusio affirmativa p d' de oi. q tunc seqret
sep affirmativa. et p ons seqret falsum ex necis ut pa
tuit in aus cis pus positis.

Si aut ad minorem. Postq phs docuit forte
sillos pticulares concludentes directe in pte ista
ponit ea ex quibus tal' ira sillogizatio in
modis ptcularibus impediri pot. Ad e enim cu est
sciendum q est pt impedim ne in duobus modis pticularibus
p figure conclusio dicta seqr. p ex minori existente uli l'af
firmativa ul' negativa. so ex minore existente pticulari negativa
et tercio ex ambobus indiffinitis. sive ex ambobus pticularibus
ul' affirmativis ul' negativis existentibus. Circa h phs tria facit
qr p o ex minori existente uli n seqr ones deciarae. so declat q ex minori existente pticulari cu tn sit
negativa n se alia conclusio. sz e inutil' coniugatio. et 3
h idem manifestat si ambe ppones pticulares ponant
affirmative ul' negative. Sa i. n q'n ad maiorem et
ubi. nz si alte. Circa p d. s. qr p o gnt ex minori
existente uli affirmativa no seqr alia conclusio. eo q e dare
tios oi et nlli inee. So subiungit q idem se si po
ngr minor vlis negativa. Sa i. rursus si. b. Cn
g ista ps ad pcedentes. dcm e q sp e lo sills in
deffinito l' pticulari supposito du tn maior sit vlis. mi
vo indefinita ul' pticularis. aut p sce, si ad minorem
extremitatem pdat vle l' ptem ul' negativum. i. si minor
ppo ponat vlis l' affirmativa ul' negativa sic se habentibus
tis n fit sills nc affirmativus nc negativus [illegible]
nego indefinita ul' pticulari supposita sup maiori ppone
ut si. a. quod alte. b. i e. ul' n i e. h e q ma
ppo sit pticularis affirmativa ul' negativa. dado ad. b. e. a. b.
aut oi. c. i e ita q minor sit vlis affirmativa dado. o e
. c. e. b. sic dispositis ppositionibus n se alia conclusio detiate
eo q e dare tios oi et nlli inee. et tunc ponit tios
ex quibus se conclusio affirmativa ul' negativa et im inee sicut
bo hitus pacienti. dado qdam hitus e bonus. ois dis
ciplina e hitus. g ois disciplina e bo. ti no n
inee sut isti. bonu hitus et disciplina. dado quam
hitus e bo. ois in disciplina e hitus. g n in disciplina
e bo. Est a' conclusio q p veritates d' de oi ex ma
iori pticulari et minori vli nlla conclusio detiate seqr pt.
eo q d' de oi tunc in sillo repitur qm de eo q sumi

tur sub ptcu sz sub pticulari no pot sumi vlis. sz potius
e conuo. cu g minor ppo sep sumat sb maiori si maior
ppo ponat pticularis minor vo vlis ex tali ordine pponum
nuq seqr alia conclusio detiate p d' de oi. Deinde cu
dic. rursus si. b. qr ponit q si minor ponat vlis ne
gativa remanente pticulari maiori n seqr alia conclusio. vn ait.
rursus si. b. quidam nlli. c. a. vo alicui. b. i e l' n ine.
. i. si maior sit pticularis affirmativa ul' negativa. dado ad. b. e. a
ul' no e. a. du tn minor sit vlis negativa. dado sic. n
. c. e. b. sic dispositis tis n se alia conclusio. n est aliqs sills
eo q e dare tios oi et nlli inee. ti inee sut isti. albu
eqs. cignus. dado qdam eqs e albus. nllus cignus e eqs. seqr
q q ois cignus sit albus. Tm vo nlli inee. sut isti
albu eqs corvus. dado qdam eqs e albus. nllus corvus
e eqs. g nllus corvus e albus. tc subiungit sup q idem
i genis accidet si indefinita. a. b. i. si maior ponit indefinita
idem seqr ac si ponat pticularis. Est a' conclusio q corvus
et cignus se alia conplexionis oppo. Na sicut ois corvus
e nger. eo q e ca' hens ee i tali ma sic conplexionata
vn ipm sp coitat nigredo. sic ois cignus e albus. eo
q hec ee in tali ma sic conplexionata q ipm coitat
albedo et neq nigredo coitat corvum. albedo v' coitatur
cignum. io dado ois cignus e albus e va. et dado nllus corvus
e albus simil' e va. ex pdcis g tis se ta conclusio affirmativa vera
q et negativa vera sic declatum e. Item at ad q n no
seqr conclusio ex maiori pticulari affirmativa et vli minori negativa cu
seqr i. ix. mo h p fie conclusio ex tis sic ordinatis dado q
bn seqr indirecte conclusio pticularis ex talibus tis sic dispositis dado
sic. qdam ho e risibil'. nllus asinus e ho. g qdam risibile no
e asinus. no tn ista conclusio directe p veritatem d' de oi se ex
pmissis q pz. qr si directe conclusio pfecte seqret ex pmissis
no reduceret iste. ix. mo ad. e. pe maiori et mi
nori conversis simpliciter et p transpositionem. eo q nuq pfectum
reducit ad pfectum sz sp ipfectum ht p fia p illo
q e pfectum. et qr phs no negat quin seq ex maiori
pticulari et ex minori vli negativa indirecte ut supius dcm e
sz negat q directe et formaliter p veritatem dici de omni
tal' conclusio ex tis sic ordinatis n se. immo inutil' e coniu
gatio. sa de eo tal' q h n h e locu. Deinde e dic.
n q'n ad maiorem. In pte ista phs ons q ex maiori
affirmativa vli. et ex minori pticulari negativa no seqr alia conclusio
directe. Cu q. d. c. s. q dicit h pbat. na p hoc pbat
ex pte tior. Na h posito e dare tios oi et nlli inee.
so h pbat ex veritate ppois indefinite. Sa i. amp. a quid
pm p s dicit i p. d. et p o ondit ex minori vli af
firmativa et maiori pticulari negativa no seqr aliqua conclusio. so o
hec idem ut maior pdat vlis negativa. sa i. rursus a.
nlli. b. n g sic. Crapo ad pcedentes dcm e q ex maiori
existente pticulari et minori vli no se alia conclusio. n q'n quidem
ad maiorem extremitatem vle ponit ul' ptem ul' pvatium
vo psce. ad minorem ponit pvatium ptcle no fit sills
indefinite ul' pticulari supposito. i. si sumatur minor indefinita
ul' pticularis du mo sit negativa n se conclusio. ut si. a. quidem
oi. b. i e. b. aut alicui. c. ul' no oi i e sic dispositis
tis n se alia conclusio. q pbat. qr h posito e dare tmos
oi et nlli inee. vn ait. cu ei no i e me h ee et nlli
seqr p. i. minori extremitati supposite sb me. i e sz p. i.
maior extremitas affirmativa et negativa. qr tis sic ordinatis

sed conclusio affirmativa et negativa. Et ideo possunt termini omni et nulli inesse et
sunt isti: animal, homo, album. Deinde sub ipso homine de quibus non pre-
dicatur homo sumatur cignus et nix. Animal igitur quod est maior extremi-
tas de uno illorum terminorum scilicet de cigno predicatur omni, de
alio nullo scilicet de nive nullo, quare ex quo sequitur conclusio affirmativa et negativa
non erit sillogismus. ¶ Est autem considerandum quod in tertia tantum sic sunt ac-
cipiendi termini secundum intentionem philosophi ut per animal intelligatur maior extre-
mitas, per hominem vero intelligatur medium, sed per album in-
telligatur minor extremitas. Et ut sub ipso albo su-
mantur duo termini de quibus non predicatur ipse homo quod ponitur
esse medium, sit iste nix et cignus. Quibus igitur illorum terminorum
cui homo quod est medium non inest esse et nullum sequitur propositum. Hoc est
ipsum animal quod ponitur esse prima extremitas. Dicendo omnis homo est animal,
quoddam album sic nullus cignus est homo. Igitur omnis cignus est animal. Et
hec est ad terminos inesse. Quantum vero ad terminos non inesse sic: omnis homo
est animal, quoddam album sic nulla nix est homo. Sed conclusio quod nulla
nix sit animal. Accipiendo igitur terminos sub albo de quibus non predi-
catur homo, unum tantum illorum terminorum inest animali omni sic cigno,
alteri non nulli sic nivi et verificatur dictum philosophi in littera
dicentis quod de eo aliquo non inest medium hoc esse contingit sequi
propositum. ¶ Deinde cum dicit Rursus etc. probat hec eadem
in consequens sequi si maior ponatur universalis negativa et minor
ponatur particularis negativa. Unde dicit Rursus si a quidem nulli
b, b vero alicui c non insit, termini sic ordinati se
habent ad conclusionem affirmativam et negativam. Termini vero omni et nulli inesse sunt isti:
inanimatum, homo, album. Deinde sub albo sic prius sumantur
duo termini de quibus non predicatur homo puta cignus et
nix. Quorum secundum inanimatum quod ponitur esse maior extremitas
de hoc quidem omni predicabitur scilicet de nive, de hoc vero nullo
scilicet de cigno. Dicendo nullus homo est inanimatus, quoddam album sic
nullus cignus est homo. Sed conclusio quod nullus cignus sit inanimatus. De-
inde sic: nullus homo est inanimatus, quoddam album sic nulla
nix est homo. Sed conclusio quod omnis nix sit inanimata. Similiter igitur
ponatur universalis affirmativa similiter universalis negativa dummodo tamen minor sit
particularis negativa, semper dantur termini omni et nulli inesse ut declara-
tum est. ¶ Queritur autem utrum quare philosophus docet sumere
terminos sub albo ad hoc quod inveniantur termini omni et nulli inesse
cum tamen inveniri possint absque eo quod sumantur sub albo.
Nam dicendo omnis homo est animal, quidam lapis non est homo, igitur nullus
lapis est animal. Habent termini nulli inesse. Dicendo vero omnis homo
est animal, quidam cignus non est homo. Sed conclusio quod omnis cignus sit
animal. Ex hoc habentur termini omni inesse. ¶ Dicendo quod hoc possit in-
veniri tamen non sumptis sub minori extremitate, ex quo tamen
sequitur tam affirmativa quam negativa, tamen quia propositio particularis semper debet
sumi in terminis contingentibus, ideo sumendo quod minor propositio de-
beat esse particularis negativa oportet sumere terminos contingentes.
Sunt igitur isti termini contingentes scilicet homo et album. Nam album
contingit inesse homini et non nulli. Si igitur animal quod ponitur esse maior
extremitas debeat concludi affirmative et negative de albo
quod ponitur esse minor extremitas oportet sub ipso albo sumere
tales terminos de quorum uno animal predicetur omni, de
alio non nullo. Nam de albo non potest predicari animal affirmative et
negative. Sed dicendo omne animal est album et nullum animal est album. Sed si
accipiantur duo alba sub albo contenta scilicet sumpto puta nix
et cignus, de altero de uno omni de alio vero nullo predicatur ut
philosophus dicit in littera. Patet igitur quod si minor propositio particularis negativa
debet esse in terminis contingentibus oportet quod sub ipso omni sumantur
tur duo termini de quibus animal omni et nulli inesse predicabitur ut

declaratum est. ¶ Deinde cum dicit Amplius si particulare etc. ex
utroque propositionis indefinite. Unde dicit Amplius quando indefinitum est aliquid
eorum quod sit b c non inesse, id est illa propositio ad c non est b. Habet
veritatem prout indefinita. Propositio autem indefinita particularis habet differen-
tiam veritatis, quia potest verificari pro universali negativa et pro particulari
negativa. Hoc est igitur quod dicit vero et ac super ad c non est b. Quia
sic sumptis propositionibus nulli inesse. Hoc est nullum c est b. Ex quo potest
verificari ad c non est b. Non erit sillogismus. Hoc est idem est
prius, scilicet quod ex maiori affirmativa et ex minori negativa vel ex
ambabus negativis non fit sillogismus in prima figura. Et tunc concludit
quod si minor esset particularis negativa et esset bonus sillogismus tunc
secundum esset si minor esset universalis negativa. Unde dicit manifestum est
quoniam in eo quod termini sic se habent non erit sillogismus. Et pro quo
quia esset negativa in hiis, id est si ponatur quod fit sillogismus ex
minori particulari negativa sequitur etiam quod fit bonus sillogismus ex minori
universali negativa quod superius improbatum est. Et tunc subiungit quod idem
in genus ostendit si universalis privatim ponatur remanente
tamen ~~sint~~ particulari minori negativa. ¶ Est autem considerandum quod propositio
philosophi super quam probatio fundatur ad probandum quod ex particulari ne-
gativa minori non sequitur, ad est illa: quod non sequitur ad antecedens
non sequitur ad consequens. Maior autem propositio est antecedens et minor est consequens.
Quod igitur non sequitur ad maiorem extremitatem que habet rationem an-
tecedentis non sequitur ad minorem extremitatem que habet rationem consequentis.
Sed universalis negativa non sequitur ad maiorem extremitatem, quod dici-
tur est supra quod minori extremitati negativa nil sequitur, igitur similiter non
sequitur ad minorem. Sed supposito quod minor sit particularis negativa
potest verificari pro universali negativa, quia si esset bonus sillogismus ex
minori particulari negativa, esset similiter bonus ex minori universali negativa
quia quod sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. Si igitur universalis negativa sequitur
ad minorem particularem negativam que habet rationem consequentis, sequitur similiter
ad maiorem extremitatem que habet rationem antecedentis. Hoc est igitur quod
dicit philosophus in littera quod manifestum est quoniam in eo quod termini sic se
habent scilicet quod minor sit particularis negativa non fit sillogismus. Et
subiungit causam: esset enim in hiis, id est esset et sillogismus ex minori
negativa quod supra improbatum est. ¶ Queritur autem utrum
hoc sit verum quod non sequitur ad antecedens non sequitur ad consequens. Et videtur
quod non. Nam sic arguere a destructione consequentis est locus; arguere
autem a destructione antecedentis est malum argumentum. Sed dicendo
sic quod non sequitur ad antecedens non sequitur consequens videmur arguere
a destructione antecedentis. Similiter dicendo sic quod sequitur ad consequens
sequitur ad antecedens videmur arguere a positione consequentis et ad
destructionem antecedentis. Sic ad positionem alicuius arguere posi-
tionem hominis vel ad destructionem hominis arguere des-
tructionem alicuius est malum argumentum. Videtur igitur ratio philosophi peccare
per fallaciam consequentis quando dicit quod non sequitur ad antecedens non sequitur ad
consequens et quod sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. ¶ Dicendum quod non
est intentio philosophi dicere quod si non est antecedens non est consequens, ut si non
est homo non est animal. Nam sic arguere esset ad destructionem
antecedentis. Nec est etiam intentio dicere quod si est consequens quod sit antecedens,
ut si est animal quod propter hoc sit homo. Quia sic arguere esset ad positionem conse-
quentis. Et in talibus argumentis semper committitur fallacia consequen-
tis ut in argumento dicebatur. Sed vult dicere quod si aliquid non est
consequens antecedentis non est consequens ad consequens antecedentis, ut quod non
est consequens ad hominem non est consequens ad animal. Et hec ratio regula
communis inducta a philosopho est valde vera. ¶ Ad cuius evidentiam
est sciendum quod semper consequens debet esse in plus quam antecedens sicut animal est
in plus quam homo. Non potest esse in plus quam animal. Igitur quod non est
consequens ad hominem non est consequens ad animal quod habet rationem consequentis

i' hois eo q si ad no e vli' hoie no potit ee uli' ali. 7 q3 ut dem e 9ns sp oz ee uli' suo an'te si ad no erit 9ns ad hoiez no e' 9ns ad al'. bn g° d' phs q n se ad ans n se ad 9ns. io tn q e 9ns ad al'. bn erit 9ns ad hoie. q si ad e vli' 7 con' ali erit vli' 7 coius hoie. g° si ad e 9ns 9ns erit 9ns ad ipz ans. 7 ut q3 g° regla vificat. s. q si ad no sequit ad ans no se ad 9ns. q erit p'reg. 7 si ad sequit ad 9ns se ad ans que diat sa reg'a. ar'a a' i 9iuz sca pcedebat fla yma ginacoe. na arguebat ac si phs argueret ad des trucoez antis q pz ee flm. na n arguit q si no e ans q n sit 9ns. s3 ar' q id q n e 9ns ad ans n pot ee 9ns ad 9ns ipi' antis ut est supi declatu3. Demde cu d'. n3 si ambo. o' qno ex pis ptcib' no pot sequi a'ca 9°. ee q d. d. q3 po fiat q dem e. fo 9clut q'daz 9nes seq tes ex pmissis. sa i'. maife e. 9ti g° sic. dem e q ex mi' pti' neg'a n' se/n3 si ambo 7 ualla ptira sit. i. n3 si abe ponat ptes siue ptie sit puatie. aut h q e ptm. h3 a' puatm. ul' h q dem idefitur. h3 a' defimcu. ul' abo idefita q cuq3 mo 9bmet. n erit a's sill's a'co mo. Tuc pot tios oi 7 nulli ice. et i ee se ulti. al' ho albu. 9co q daz albu e al'. ul' no e al'. quida ho e alb' l' n e alb' g° se 9° q ois ho sit al'. cum vo n i ee se i'. al' albu lap. 9co q da albu e al' ul' no e al'. q dam lap e albz ul' no e albi se 9° q n lap sit al'.

Et a' 9sid° q ppoes ptes aut idefite aut posse 9bmai idefit cu ptib' aut pe 9bmam idefite it se. Si 9bmet' int se h3 erit trip'r. q ul' ambe erut affir'e ul' abe erut neg'e. ul' vna erit affir'a 7 reliq erit neg'a. Si idefite q3 l' ambe erut affir'e ul' abe erut neg'e. vl' vna erit affir'a 7 reliq neg'a. Si at 9bmet ptes cu ide fitis h' e' o'. q aut ptis 7 idefita erut ambe affir'e. ul' vna e' affir'a 7 reliq erit neg'a quo cuq3 mo 9bmet' adiuice. ex pis ptcib' l' i m defitis no pot fi sill's.

Deinde cu dicit. mai fe e. 9clut q'daz 9nes sequetes ex pmissis q sut tres. q3 pia e ptinet soluz ad mos ptes h' pe fig'e. sa ptin3 ad pfcoez sillo' pfcoz i hac fig'a. tertia vo ptin3 ad suffi'a ppoun. pa 9° talis e maife e. s. ex tcis. q m qui fit sill's ptis in hac fig'a. ne e se h're tmos ut dixim'. 7 q ei se hentib3 nullo m fit. s. sill's. Sa 9° e q pala e ex hui q tota sut. q m oes q i hac fig'a fiut sillo se pfci. et p q3. q oes pficiut p ea q ex pn° su mut. s. p pn'a d' de oi 7 de nullo. 7 9cludunt p hac fig'as. Na p q3. q3 oi 7 nulli alic' eni alic' inee. h' e ppo vlic affir'a 7 neg'a. 7 ppo pnis af fir'a 7 nega'a p hec fi'a 9cludi pot. 7 hac fi'a q tot h't p fcoes. 7 a' q a' reducut sic patebit nec p' fig'e. Est aut 9sid° q ois ppo ul' e ulis ul' ptis. 7 rursus ul' e affir'a ul' neg'a. ppe g° ppones ul' posse 9cludi dicte ul' idirecte. si di recte sic 9cludunt i. q. mois p' sic. si no idi recte sic 9cludut i. q. mois ei de sic. q mois

idirecte 9clu'tes h3 phs no pcat ordiate eo q de hns q sut pactis n e cura arti ex diuisis tn locis 9 inge' ibi' i utilib3 q's ipe pot posse elia siue tn di recte siue idirecte iste ppoes 9clu'r. vi'tet h' dem phi q oia ple'ta 9cludut p istaz fi'a3. Circa ista laoc q vna q° pm'. s. ut ex pis idefitis ul' ptib3 possit fi sill's. 7 vz q sic. q p ptm pot accipi ide fita sic d' phs i lia. s3 sb ppone idefita pot fi sup cio. sb 9co. ho e al'. soz e ho. g° soz e al'. P3 vtaq3 pot vlis ppo i' pot fuan foz sillo'ca. s3 9co h' e al'. ppo vz ee ulis eo q no stat p a'io pti'. 7 p3 de plib3 q 9plet roez vlis. g° ubicuq3 h' ppo pot i' foz sillo'ca fuari poterit. P3. sill's expoitor'o e boni sill's. 7 tu phs p ipz n plicet a's sillos. 9' tal' sill's ex pis ptcib3 7 singulib3 h't fi. g° ex pis ptcib3 sill's fi pot. Inoiuz e phs i lia qui ait q ex pis ptcib3 l' idefitis sill's fi no pot. 9' d' q dua roe pbare possum' ex pis ptcib3 ul' idefitis n' 9nc seq' dicte 7 sillo'ce. p° ex pte tioz. so ex pte d' de oi 7 de nullo q e pn' forma'lia silli. P' g° pba' h' ex pte tioz. na si ex pis ptcib3 seq' aliq' sillo'ce. tuc manete illa foz sillo'ca sp' foz h'e seqret. s3 si accipiant pe ptcu'a e dare tios oi 7 nulli i ee ut phs d' i lia. pp q° ex talib3 tis in differet pot seq' 9 affir' 7 neg'a. vl' g° sp vna 9° detiate seq' ex pmis ptcib3 sit' foz sillo'ca re fuan d3. ul' si utq3 i dent pot sequi. s. affir'a 7 neg'a. optebit vna ee ua3 7 reliq fla3. manen tib3 pmissis sp ueris. g° alibi3 pmissis extib3 ptcib3. ul' seqe sp vna 9 detiate ul' i dent pot seq' ul' affir'a l' neg'a. 9' vna 9° detiate seq' no pot. eo q h3 phm e dare tios oi 7 nulli i ee. tale dis pone extre n' pot seq' utq3 affir' ul' neg'a i dent eo q nuq dua 9tra posse ee sil' va l' fla. cu g° af fir'a 7 neg'a sit 9tie optebit altaz ee va3 7 altera fla3. 7 tuc ex ueis seqe' fl3 q ee no pot. ex pte g° tioz oi 7 nulli i ee q s phs pot pbare possum' ex pis ptcib3 no seq' ad forli 7 sillo'ce. S. hic ide p ban pot ex pte tioz d' de oi 7 de nullo q se pn'a forlia silli. Na d' de oi ut e pn' forle silli sipli d' vli'ter sbor. s3 nuq sb slo pot fi ulis supco sb n' roe sig' vlis h3 ei ho sit tin' cois no tn est coit 7 vli' suptu cu sig'o vli. io sigit 9co ho e al'. d3 ppo idefita eo q mrefere pot s' addi tra3 sig'o vle q ptie. nuq g° fit distribuco ptcu'm sb a'co sb coi ul' idefito n' roe sig' vlis. 7 q3 ut dem e d' de oi i portat vle3 distribucoe3 sbor cu3 forli. lo'co sub ppoe pti' ul' idefita no possit. 7 o' fm absq3 ppone vli. nuq sill's ee poterit. eo q d' de oi q e pn'a forle silli sipli i portat vlitate sbor. pp q sp a'taz ppoez vlez reqrit. Ad p' g° d' q ppo idefita no mag stat p uli q p ptcu'n mag tn tialit' ad stand' p pti' q p vli. io sb ipo no pot sin aliq sing're. eo q n mag stat p vno q p a'o. i vno stat p vno 7 n p plib3. h3 i defite sic ptes stat p vno pti' h3 i detiate sb hoie g° suppto sm sig'o vli no pot sin soz. l' p lo i dent. eo q ho n stat n' p vno tm. q uis di

cat p° vniu ī declare. ¶ Ad .2. dō q dō lō ē al' eq̄pō vlis. no tn̄ vli supra. ā cū dr̄ q̄ p̄t de plib; dō q n̄ p̄t de plib; s; p̄t de vno ā de fit tn̄ ā in declaratē de illo vno p̄t. ¶ Ad .3. dō q n̄ itendi l; declare ut sill's exposito° sit bon' sill's ul' no eo q dēh' istius fiet spūlis qō ā° q b vr obmis sū ad declarātōē; q̄sin clar° ondēt. ad p̄ses g° suf ficiat scire q si alo intualla ponāt p̄tūra nl' ide sitā ex eis sill's si no p̄ot.

C 2m ¶ Dicendo vō ūt. Postq̄ ph' declarauit quō de bēat forā silli vlēs q̄ptūres i p̄ fig̃a. In p̄te ista ot q̄ hē p̄cēi silli form possūt i s̄a figa. et q .d. f. q p̄ ucat formo; sillo; ulius ho ucat formo; sillo; p̄ti°uu. s̄a i°. Si a' ad aliq;.

¶ Ad eundem° a' p̄ p̄tis ē s̄cd° q i ista s̄a fig̃a ali accipiūt ex̄trmi°tes ā media; q̄ i p°a. Nā hic me° no hēt ūq̄ rōe; me° eo q de utr°q; ex̄trm°te p̄t. ex̄trm tates ā n̄ retinet rōe; ex̄tmo;. eo q s̄p s̄biciūt. ex q° sē ullm sill; ēē p̄fcm i ista fig̃a. Nec q p qu̇siōē ā cūsiōē; p° p̄ficia 10 i°to; sillo; formōnē; ā ip̄ formō; sc̄re delemi ut ad p̄fcōs cōs reduci pos sint. 3. g° fac ph' q p° ot quō me° ā ex̄tma accipi unt i hac fi°. q no eodē m̄ sic i p° fi°. p q mito tal' accep̄ me° ā ex̄tmo; q̄sti°tt s̄a; fi°. ho exh' declat ull; sill; ēē p̄fcm i hē s̄a fi° ā ē manifestat q̄l' m hic s̄a fi° silli formāt. ā q̄li p p° fi° p̄ficiant s̄a i°. p̄ssg° n̄ mo .3. i°. ulib; g° opti g° sic i°ta .2. fi° ad p°. dein̄ ēq qn p̄m ē ē i tō me°. ā me° ē ē itō p° ticō. tal' ordiā° me° ad ex̄ma q̄sti°tt p° fi° no p̄; .qn̄ ide; .i. ide me° ē hunc q de oi alti no nlli .i. qn de vna ex̄trm°te p; affir° ā de alta neg° l' utr°q; oi l' utr°q; nlli. ita q de utr°q; p̄dicet affir°e ā de utr°q; p̄dicet neg°e fi° q̄ de h' uoco s̄a;. ¶ Hic declat q̄ appl lat me° ā q̄d appellat ex̄ma i hē fi° .d. Dico aū .i. expono me° i hac fi° q p° de utr°q; ex̄trm°te ex̄trm°tes v° f. dico pdica teq̄b; p° l; .i. me° ē ē. ¶ Que s̄biugit diā; ex̄trm°tes me° .d. maio; v° ex̄trm° sup applō. q̄ iux° me° ē ē p°ōita .i. ma° ex̄tas appellat h q̄ mlāt āp̄pīq̄ē ad na; me° .i. mīo;ē ū. f. ex̄trm°tē appello q logi' sita ē a me°. ¶ Fite s̄bi h̄ē diā; me° p° ex̄mo; .d. q me° q̄des poi fora ex̄tr°tū; eo q n̄ claudi .j. ex̄ma cū p̄ dicet de utr°q;. ē ē p° distate ā p̄oē eo q' hēt rōē p̄ti. ¶ Ht a' q̄sd° q ph' ph' q ot me° ē ē p̄ti de vna ex̄trm°te oi. de a' vō nlli ite°tt mos utils h' se fi°. nā s̄p i mōis ulib; h' .2°. fi° ē vna p̄pō af fir°a alta vō ne°a. eo q ex p̄us affir°is n° ex p̄us ne°is nl' seq' p°. p q ē i i°ta fi° s̄a s̄p optēat ā; nē; ēē ne ga°ta; q me° sic se hē ad p°missas ut de vna p̄t oi de alta vō nllo. p i° a' q s̄biugit me° i ēē ut; oi ā utr°q; nlli ite°tt mos iutiles ist' se reg°. nā ut dcm ē ex p̄us affir° ā p̄us ne°is i hē fi° n̄ q̄clu° dātā q°. ¶ Dicet a' ad quō me° ā ex̄ma q̄nt p° ut q̄sti°tt p° s̄a; ā q̄nt q̄sti°tt ista .2. fi°. Vō q i°ta dr̄a ē i tribus. p°a dr̄a ē q me° i p° fi° i vna q̄pōe p̄t ā i alta s̄biciē. ex q° sc̄ me° no hēt rō; me° s; q ē i s̄a fi°. Na; de rōē me° vnir ēē duo. p° ē p̄ti ab utr°q; ex̄tmo; vn̄ .d. ph' s̄cib; q me° q̄patū ad utr°q; ex̄° hē rōē; uctus ex̄trm.

sic rubeū q̄patū ad albū hē rōnē; mig°. s; ip̄; nig° q̄patū ad nig° hēt rōē; albi. s; q q̄petit ipi me° ē q vniat ā q̄nectat ex̄ma. na p̄p q̄n exiōnē q° hēnt ex̄ma cū me° vniūt ā q̄nec tūt i° se s̄p°. q̄dictō me° no repit' i me° p° ut hēt ēē i s̄a fi°. nā cū i s̄a fi° ut biq; p̄dicē me° l; possit p̄ticatū de nā ma°is ex̄trm°tis de ē de ē s̄bici. d̄t g° me° ut ē i p° fi° aut ē i s̄a fi° p h' q i' p̄t ā s̄biat. p q oia q sc de rōē me° s' q̄pe tūt. s; p̄ue repit i s̄a fi° s̄p p̄t. io so° vna q̄ dictō me° s' q̄petit. ¶ S°dā dr̄ q ex̄trm°tes ut q̄ stituūt p° fi° eq̄li distāt a me°. ut v° q̄stituūt s̄a; fi° ma°ē ē p°ta iux° me°. mi° a' ē logi' sita a me°. Nā maio; ex̄tas p° d' ēē iux° me°. tū q i q̄ōne p̄t. p q q̄ueit ē me° dē rōē ē s̄p p̄ti i s̄a fi°. tū q ma°o ex̄tas p° p̄oi iux° me°. mīo° vō iux° me° n̄ p̄oi n̄ p̄oē maioris ex̄ti°s. io ī ei d;ē ēē logi' sita. ¶ Tr̄a dr̄a ē q i p° fi° me° claudit .j. ex̄ma. vn̄ p̄one sit me°. eo q rōē sit q hēt i t maiorē ā mīorē ex̄trm°tē q̄petit s' io me°. s; i s̄a fi° p̄oi me° foras ex̄tm°tū. p q p̄one hēt q sit p° ā tū sit me°. nā cū me° i s̄a fi° tene at locū maioris ex̄tm°tis cui q̄petit io p̄itatis io maiorē ex̄t°tē. ph' s̄p appllat p° tim ex p̄oē ā situ q̄ hē me° i s̄a fi° q̄pe°tt s' ēē p°. ubiq; aū ph' logi' de tali me° q p̄oē fit p° q a' a° d;as it me° ā ite ex̄ma p̄ue repiūt i p° fi° ā i s̄a p̄o;nē tagit ph' i l'ra. nā p° tagit ē d°. me° a' uoco i hac fi° q de ut°q; p̄t. s̄a; v° tagit ē d°. ex̄trm°tes v° ma°tes q̄ p°ta ē iux° me°. tēā a' d;a; tagit cū s̄bi h̄ē. p̄oit a' me° q̄de foras ex̄trm°tū. ā s' h p̄s i p̄s; d̄ixi i p̄tes .3. s; ne aīm audient° q̄fundi n̄ i p̄tiū rut°a°ns. s; p̄oti i text' ph' clara expr̄e h' ē i sequitib; i sill's itedimi. ¶ Deide cū d°t. p̄ssg° ex hus q dcī sc̄ ot ull; sill; ēē p̄fcm i ista s̄a fi° vn̄ aū p̄ssg° sill's n̄ ē i hac fi° eit tn̄ p̄ot p̄ficā ulib; ā no ulib; ex̄ntib; eis. nā cū dēi silli no possit p̄fica p̄o° de oi l' de n̄ p̄se lo° n̄ sc̄ p̄fca. s; p̄ sc̄ p̄fica si ad p° fi° reducāt. ¶ Et a' q̄sid° q p̄fcō rei ē ex for° sua sic i p̄fcō ē ē ex ma° e g° d' de oi l' de n° sit p̄us forā silli ut plies dcī ē. ā q i°ta n̄ repiūt i sillis s̄a; m̄ s̄a fi° s; tn̄ ulēs ā q p̄ti°es p̄ut p̄fica si redu° q̄t ad p° fi°. ¶ Deīn ē d° ...q; in p̄tē i°ta manifestat q̄l' i hē .2. fi° formāt silli vlēs. ē ā q .d. f. q p° p̄oit mos utiles. .2. p°ot mos i utiles. s̄a i°. s̄a. m. oi .n. mo° a' vlēs h' se fi° assignēt duo. p°m h; ma iorē neg° ā mīorē affir°. s; s; hēt ma°tē affir° ā mi°tē ne°. duo g° fac. q p° fortū p° mō ā alt; cū reducē ad .2. p° pro fort s; mo ā cū reduc̄ ~~ut~~ ad eundē mō. s̄a i°. rurs° g° h. oi. d°t g° ulis. g° ē sit cū. h' ē ex̄° ulib; g° sill's i hē fi° ita cū q me° hunc q de oi illi ū nlli .i. de vna ex̄te p̄dicet ul'r ā affir°. de a' ū neg° ul'r. ulibus mō fit p°uatiu. h' ē g° q̄cūq mō p̄oat neg° siue ad ma°tē ex̄trmitatē siue ad mīorē. a' vō n̄ mō sup et sill's. ā p°ot dcōs .d. p̄dicet ē .m. de .n. q̄de nllo .i. maio; p̄pō sit ne°a. dō ullm .n. ē .m. de .x. ū

pdicet ei ita q' mīor sit affir. dato oē. x. ē. m. et
ōuitat ma⁹ sc̄ ɔ ip̄s m̄ p̄e fiḡ. dato nlls. m. ē. n.
oē. x. ē. m. g° nlls. x. ē. n. h' ē g' q' d'. qm̄ s̄ cō
uat puatiā. nlls. m. icit. n. poitū a' eit oē. m.
icē. v. i. poitū eit q' mīor eit affir. qⁱ sē. n.
nlls. x. icē. h' ɔūsu ē p'. s. q' ex maiori neg.
ɔ minori affir sē ɔ̄ neg. i sc̄o mō p̄e fiḡ. p q'
s' seqt h' si ɔūitat ma⁰ⁱ ne ūtas ē. Est a'
ɔsi° q' p. m. plr icē mē p. n. icē ma⁹ exit
s; p. x. icē m̄ eēm acaipiat g' p ē tēr
mibz tres ē ɔpsalles ex q'bz fiat sills i p' mō h'
sc̄ fiḡ. tē clari' apparebit q' p ɔūsioez ma⁹ re
ducit ad. p' mō p̄e fiḡ. dato nlls asin⁹ ē hō
oē risile ē hō. g' n' risile ē asin⁹. i' sills pfcs
ē i p' mō sc̄ fiḡ. ɔūitat g' ma⁰ⁱ simpl'. n' asin⁹ ē
hō. nlls hō ē asin⁹. ɔiugat cū mⁱ affir. h'
tur i mē sc̄ mō p̄e fiḡ. Qm̄ ē d'. nlls
si. m. poit s; mō ul sc̄ fiḡ. d. nlls si. m. q' dē
oi. n. i ē. x. ū nlli. seqt q' x. nlli. n. icit. tē
dcet ɔūitē neg. d. ūa si. m. nlli. x. ē x. nlli
. m. icit. ɔiugat g' ista mīor ɔūsa cū ma
ioē affir q' poita erat oi i ē ē fiat tūsō sē
qē ɔ neg. s. n. x. ē. n. ē sic eit fia p' fi ad
h' cū q' sit neg. poit ɔūti simpl'. ē tē eit
ioē sills q' p'us h' ē g' q' d'. qm̄ a' ɔūitat p
natā. ē x. nlli. n. icit. qⁱ s' sup ɔūsa ɔūc
eit idē sills q' p'us. p'uit a' q' h' p' sct ōndi
ipsā ducedo ad i p'oie. ē tē ɔclut q' ma⁹ ē
i hac fiḡ sill. eē heūtibz sē eis ut cam ē ū tū
pfcs. ē h' pbat ūa nō s' exhis g' sc̄ ipm̄ ē.
dtoi ē dē illo. s; ex a' pbat ncciū p ɔūsioez
ē tūsioez ut declatu ē. Est a' ɔsi° q' si fi
at tal' sills i sc̄o mō sc̄ fiḡ. dato. oē risile ē hō
n' asin⁹ ē hō. seqt ɔ° q' nlls asin⁹ sit risil'. si
i' sills d; reduci ad p' mō p̄e fiḡ. oz q' mior
ɔūitat simpl'. ē fiat ma⁰ⁱ ē ei q' e p'ia d; cō
ūti simpl'. ē tūc hebit p' fiḡ ē icit idē sills cū
sills p'ncⁱ sc̄o ut plr d' i tri. dato n' hō est
asin⁹. oē risile ē hō. seqt ɔ° ɔūitē q' n' risile
sit asin⁹. ē ista mō p' ma⁰ⁱ ēxitas dē mīori. s.
asin⁹ dē risil. s; i p' sillo m'ᵒⁱ p' dē ma⁰ⁱ
p' q' bñ d' plr q' ūt ɔūitat. p'uatiua. ē. n. nlli
. x. icit. ē q' tres tē ɔūe neg. ɔūersa.
Cam' q' ɔsid° q' n' sō p'tas sills pot redu
ci ad p' mō p̄e fiḡ p ɔūsioez ē tūsioez ut dē
claratū ē i p'ncte. oim q' pot reduci p i p'oie ut
plr d' i tri. dato oē risile ē hō. nlls asin⁹ ē
hō. g' n' asin⁹ ē risil. q' si ista ɔ° nō sc̄ ac
cipiat eī opp° ɔiugat cū maiori ē i fiat op
p° ū mīoris p p' mō p̄e fiḡ. dato oē risile ē
hō. oīs asin⁹ ē risil. i' tē ē opp°ta ɔūe poitis
silli. sc̄ ɔ°. g' oīs oīs asin⁹ ē hō. p'ūt g' dicat
ph' i tri q' ē ostēnte li ē ad i p'oie reducem
tes. Qm̄ au; d'. si a'. m. oi. n. poitis mōis
ē libz utilibz iste sc̄ fiḡ. h' pot i utiles ɔiug
nes. ē q' ca fac q' p' pot q' ex p'is affir
n' seq'tur i sc̄a fiḡ. ē p' ondit q' ex p'is neg n' sc̄.
ē ɔclud' ad pfcoz sillaz eē nccia; ulla habit
ē ordiat ēnoz dē q' ūt sē e iniciō. s' fa. n; eit
sills. ē i. ma⁰ⁱ eg ɔūi g' d'. dē eq' tis sic sē
hētibz ut diximⁱ fit sills. a' p' s. si. n. dē oi
. m. ē x. pdicet n' ē sills. eo q' tali dispoē exn
tē. s. q' ate p'o° sit affir ē dare tīos oi ē nlli
i eē. ti i eē sut i'. sba al' hō. oē al' ē sba. oīs hō
ē sba. g' oīs hō ē al'. ē ti uō nō i eē sē ti. sba.
al' lap. dato oē al' ē sba. oīs lap ē sba. g' n' lap
ē al'. i utsq; g' tis me° d; sē sba. Est at
ɔsi° q' i sa fiḡ me° d's sp' ɔ d; eē neg. cū g' ex
p'is affir n' possit seq' ɔ° neg. oz salte aliq
neg. p'mssar eē affir. ē g' h' p'ūt sc̄ fiḡ q'
ex p'is affir n' sē. ūa i p'a ē i tūa fiḡ eo q' a
ɔ° affir i eē possit l' ulis l' puris ex p'is affir
bñ p' ad seq'. Qm̄ ē d'. n; eit p' q' n; ex
p'is neg i sc̄. fiḡ ad sē. d. q' n; eit sills qm̄ tē
tē. n. n' dē. x. nllo p'ur. m. eo q' s' ē i ueīre
tīos oi ē nlli i eē tali ordine p'oitū exnte. ti i eē
sē i' ut lra al' hō ita q' lra sit me°. dato. n' al'
ē lra. n' hō ē lra. sē q' oīs hō sit al'. ē ti uō n'
i eē sut ista. lra al' lap. dato n' al' ē lra. n' lap ē
lra. sē tū q' nlls lap sit al'. tūc ɔclut g' q' n'
ex p'is neg ab sē ma⁰ⁱ ē. s. ex hus q' dā sunt
qm̄ si sit sills ex ulibz tis nccē ē tīos sē hēre ut ·90·
i p'n° diximⁱ a' a' sē hētibz n' sit nccu. Et
reret a' as ut ex ambabz neg seqt ad m
sa fiḡ. ē tā q' sic. q' si affir° ē ca affir° ois ē ne
gacō ē ca negōis cū g' i sa fiḡ sp' ɔ° sit neg. p
misse neg erūt ca ulti ɔ° neg ē ū p'misse
affir. g' ex p'is neg ad sē i sa fiḡ. Dō q' n' oz
a' a' remoueri ut sē si remouet ab a' uno ē n' ex
pedit q' risile ē hō ut sē remoueat dato q' remo
ueat ab asino. poitt g' asin⁹ hēre roez me° ē
ab eo potuit remoueri risile ē hō. ē p ɔ° erūt duc
p'oes neg ē tū sē ɔ° affir ūa. posse g' sic sē hēre
a' a' uno ē alie tūi q' si remouet ab illo ne
remouet a m' sē. sic ē dē al' ē lapide i' lra. aliq
v' h' remoueat ab illo n' tū ē nccm ea remoueri
ut sē sic ē dē hoīe tali r' lra. ē q' fi ulti mōd
ē dare tīos oi ē nlli i eē ex p'is neg id ex p'oibz
sic supius n' sē ad. ē qm̄ d; q' sic affir ē ca affir
ois ita ca neg ē ca neg. Dō q' nō oz a' bas p'o
nes eē neg. s; sufficit altez ūn eē neg. ad
cuius eni° ē sc̄o q' ois sills p'iatis i mat hinc p'n°
q' ēq' remouet ab a' remouet ab oi eo q' ē id s'
ut si al' ē ē cū hoīe ē lap remouet ab al' oz q'
ipm lapidē remoueri ab hoīe. suffic g' una exitate
remoui ab ipo me° ad h' q' una ab alta remoueat
i ɔ° ne. n' g' oz ambas exitates eē neg ad h' q' g' sit
neg. s; reqⁱrit q' una sit affir ē alta neg nec
alte d; eē affir ut p'ncte pot p' hita. Qm̄ cū
ɔ' fiat ad aliu m p'ncte ē ca p'seq' dē mōis p'ncibz
h' sc̄ fiḡ ēca q' ca facit. q; p' poit ēcm mō. sō dis
poit q' ūtur. ē t poit mōs iutiles p'ncites ɔ istos
mōs p'ncites. fa i'. nlls si. m. q' dē. tūa i'. si a' dē. x.
ɔūi g' sic ad p'ncte. tē; ē q' ɔtigit ul'es sillos
eē pfcos. aut p sē si ad aliū sit ul' me°. h' est
si ad una exitatez p'cit me° ul' qm̄ ad ma° q' fuit

ulli. h' enolo d3 poi ad ma^re exi^tes ul' ptic ul' pua
ita q maior poe ee vlis affir^a in e^t ad m^a a' et
puat. t oppoite .i. mior d3 ee pti^s t oppo^ta vli.
eo q si vna e affir^a reliq d3 ee neg^a io expoit se.
d' a' oppoite. si ul' e q e affir^a pti^a a' puati ul'
eo^e. si vl' e q e puatin. pti^a a' affir^a sic se hentib3
ois nec e si sillm puatm fiat^r et expoit tios d.
Na si. m. n. qo ulli ita q ma^or sit vlis ne^a .x. a'
alic i e. ita q mi^or sit pti^s affir^a et nece e .n. alic
.x. n i ee. quutat g^o ma^or sip^r t hec e p fi^a vn aut
qm a' quutat p .m. nlli .n. ieit. s3 poitu erat .s. i
nnoi alic .x. i ee. vn d' q e .n. alic eo q ie .x.
ieit .i. sc^s 9° ne^a a sic eit psor sills p pri fig^e
Est a' 9s^o q i^te tre mo 9stat ex ulli negatia
a pti^a affir^a. pti^a ne^a 9cludat^r. dco nlls lap
e ho. qda sba e ho. g^o qda sba n e lap. si i^te sills
d3 reduci ad .e. p fi^e quutat ma^or sip^r t htur
qrt mo p^e fi^e. sp g^o i mois ta vlib3 q puaib3
h' se fi^e. vn ppo d3 ee oppo^ta alti i q^l te ut ph3 d^r
i lra eo q 9o h' sp d3 ee ne^a q 9o ne^a n e ex pis
affir^ais n e ex pis ne^ais 9cludi pot ut sti 9stetu
est. Dem eu d^e .m. sa .n. poit q'rtu mo d.
purks .n. qo oi .m. i e. h e ma^or sit vlis affir^a
.x. a' alic no i sit .i. mior sit pti^s ne^a. tc nece
e .n. alic .x. n iee q si n se ista f. seqe ei oppo^o vn
aut .n. a si oi ie. t cu ista affir^a iungit eu maiori
vli t i fert oppo^o mioris q e pti^s ne^a. h e g^o qo
duat. pt^e a' m. de oi .n. tc nece e ex hus duab3
affir^s. s. ex ma^ri affir^a t ex oppo^ta 9us. m. oi .x.
i ee .i. seqe 9 vlis affir^a i po mo p^e fi^e. s3 poitu
erat .s. i mnoi alic n i ee. tuc 9tingit q eadem
denuo e^t. et .m. qo oi .n. i e .x. a' n oi. q equpol
let alic n iee est sills. qm no oi .x. i e .m. i3
seqt^r 9^r pti^s 9o neg^e sic pus. eo q n ee t ad no
equpollent adiuuicem. io qcq' vificat de vna t de
reliq^a. Esra a' 9sid^o q si sills fcus i e^e mo hui
9e fi^e d3 reduci ad p mo p^e fi^e 93 q l' fiat p i
pole. ut si diat oe risi^le e ho. qdam eq no e ho
g^o quida eq n e risi^le fiat oppo^o h' 9us. qda eq
ne risi^le. q e ois eq e risi^le t iugat cu ma^ri vli
pcui silli t i fat oppo^o mioris dco oe n^le e
ho. ois eq e risi^le. se q ois eq sit ho. i^ta 9o e
oppo^ta mioris q dicebat qdam eq no e ho. Gira
ca i^ta lea3 q unaqo pmi^le ex pis affir^is se
q e ad i sa fi^e. t vz q sic. qr i sa fig^a me^us utbiqz
ptur. s3 dco ois ho e al'. oe risi^le e al'. seqe q
oe risi^le sit ho. i^ta q e va. t se ex pmissis de
quib3 me^us q e al' sp pt. Jo. q cuq3 t eide3
st eadez i t se st eade3. s3 ho t eq^s st eade3 i ali
g^o poterit ee eade3 i t se. se g^o ois ho e al'. ois
eq e al'. g^o ois eq e ho. Jnolu3 e ph' i lra
d. ex pis affir^is n^l sequi. Dd q' tpli pbare
possumi i sa fi^a ex pis affir^is n^l seq' for^l^r
p^o ex pte 9us. So ex pte p^n d' de oi t de nllo
3° ex pte me^ii t q ex pte 9us sic p^z. Na i sa
fi^a sp 9° d3 ee ne^a. Cui ro e. qr si a^ta pmissa^z
remouet a me^o o3 ipam remoueri ab oi eo q e idem
cu ipo me^o. Cu g^o vna extmitas vniat i pmissis

cu ipo me^o eo q e affir^a. a^a no remouet ab ipo me^o
eo q e neg^a o3 i 9ne vniq extmitates ab alteris remo
ueri t q 9o neg^a n e ex pis affir^is n e ex pis ne
ga^is 9cludi p^t io suppo^to q i sa fi^a 9o debeat
ee ne^a. o3 salte altera pmissa^z ee ne^a. So
h' idez p^z ex pte d' de oi t de nllo. Na p dicto i
p^a fi^a ex pis affir^is 9o se. eo q n e sumere sb
sbo de q^o n dicit pti. Cu g^o i sa fi^a me^us utbi
q3 pdicet no potit hic rone sbi t' alic extm^e p^o
ambe extm^tes hebt rone me^ii sbi t' ei^s. Et q
sp sbm e i mi^o q pdic3 utq3 extmitas hebit
se i mm^o q ipz me^us p tales me^us hus se i pl^us
q lib3 extremoz ponli^r. t p vtute dici de oi nq
vna extm^tas 9cludet de a^a. h e 6° de ide d' de om.
ut me^us sit i mi^o q ma^or extmitas t i pl^us q minor
ut rone q e i mi^o hat rone sbi. t rone q e i pl^us hat
rone pdi. Et si diceret q e possit ee quti^les p q
vn' tioz n eit i pl^us q alt sic patuit i sillo sin
fco de hoc t de risi^li. vn q^l3 i de^nt poterit hre
rone sbi t rone pdi. Dicem q p h' 9tutibi^tes tio^z
n argui i sa fi^a ex pis affir^is ad posse sequi
9ne g^o for^z sillo^m. s. d' de oi p m^a no hat. s3 bn
a^r q si fiat tal' sills ex pis affir^is i sa fi^a te
facili pot reduci ad pria fi^az. Na3 g^a m^ri puta
ne quutibi^us tioz vlis affir^a pot 9uti i vle3.
io si a^r i tris 9utibib3 ex pis affir^is i sa fi^a no
e i' for^z sillo^m reduca^r tn ad for^z q^ra i sa ma^re
sip^r i me^e erit i' for^z sillo^m. C3^o h' ide declat^r
ex pte me^ii. na ut de3 e me^us i sa fi^a utbiq3 p
tur t e i pl^us q lib3 extmoz for^r lo^o. h3 g^a me
pst se hre eq^li tn ex^s. s3 no o3 q si a^a duo
vniut i a^o coi q pp h' vniant in t se. ut si
ho t eq^s vniat i ali pp h' vniat in t se. pnt g^o
sic se hre duo extma ad me^us ut ph3 d^r q si v
mat i me^o vniut t i int se. sic ho t al' vniutur
i sba viuit t i t se. ali a' a^m duo bn vniut in
vno me^o. tn i t se vniri no pnt. ut lap t al' vi
unt i sba. n tn vniut i t se. Et qr tali disp^one
extnte. s. q me^us pdicet i utq3 ext^te e dare tios oi
i ee ut qn extma i me^o t vniut i 9ne i t se t e dare
tios nlli i ee ut qn extma ita vniut i me^o q tn
i t se vniri n pnt. io ex ppoib3 sic suptis i nlla
9o determiate seq' pt. 9cludam g^o tn ex pte 9us q
ex pte dici de oi q t ex pte me^ii q ex pis affir^is
i sa fi^a n' se. Jdo p^o g^o dco q i pdco sillo n e
for^z sillo^m cu i ppe for^z d' de oi t de nllo resuari
no possit eo q me^us sp pdicet i sa fig^a ut dcm est.
Jdo l' dco q n e idez al' q pdicat de hoie t de eq^o
io sillat^r i tris. dco ois ho e al'. ois eq e al' ho.
g^o o3 accipe tale me^us q p ide i vtrq3 sit p vt
q3 e mo. ut ph' accipit i i^to l^o. t tuc si vniut
extma i tali me^o bn vniut t i t se. Jia n i repit
de ali t' hois t eq^i ut declatum est.

Dlat de .x. pp^o ph' si^l i posuit mos vti
les isti^s 3^e fi^e ta vles q ptic^es. jn pte ista
poit ea q sut pcale 9 mos ptic^es h assignat
Jdo cu ite e sa^do q tpr poti^s redi ut 9° ciudet
n seqe ex pmissis i i^tis mois pticib3. p^o si ma^or

:90:

sit ꝑticularis. minor sit vlis. ꝓpo si utraqꝫ ꝓpo sit affirmatiua
ul' utraqꝫ sit negatiua. et si ambe sint ꝑticulares l' in
definite. et ig° facit phs. q̃ respondit ex maiori ꝑticulari
n' sequit'. ꝓpo o' li ad si utraqꝫ ꝓpo ponatur ee circa fi
ut q' alte sit affirmatiue ul' negatiue. et declar' id ide
si alte ponatur indefinite l' ꝑticulariter. fa r. qm̃ a' silis sit
fc. scia r' s; nꝫ si aliqua. oñ g° sic ad pcedens. dic
ti e. q' si maior sit vlis. minor vo ꝑticularis. e bon'
sillis. aut pꝫ. sic. r. qd oi c. n. u' n oi ꝑtin
m. i. q' minor sit vlis affirmatiua. maior q' ꝑticularis
negatiua. no erit bon' sillis. imo i utili ꝯiug° q' pꝫ
q' sic dispositis t'is e dare t'ios oi c nulli i ee
ddo. q̃dam sba no e al'. ois corui e al'. se ꝯ°
oi i ee. s. q' ois corui sit sba. t'i no i ee. ddo
q̃dam albu no e al'. ois corui e al'. se tn ꝯ° q'
nullus corui sit albus. ite subiungit phs q' s' n erit
sillis. qm̃ maior e ꝑticularis affirmatiua. minor uo ulis negatiua
vn dr'. n' qm̃ d. x. qd nllo sup pt. m. d. n.
u' aliq' expoit t'ios oi c nulli i ee. Ti i ee sit
sba al' lapis. ddo q̃dam sba e al'. nullus lapis e
al'. se q' ois lapis sit sba. t'i uo n i ee sit isti sba
al' scia. ddo q̃dam sba e al'. nulla scia e al'. seq'
ꝯ° q' nulla scia sit sba. ꝯclud' g° q' qm̃ vle e oppo
ꝑticulari. ostensu e qm̃ erit q' qm̃ no erit sillis. na qm̃
vle e maior extremis. ꝑticulare uo minor. ite e bo' sillis
qm̃ a' e co'. t'c uo e bo' sillis. ☞ Esta' ꝯsid°
q' diuite ꝑ v'tute d' d' oi d' nllo i n figa ex
maiori ꝑticulari. ex minori uli n' pt seq' a. q. na
si i e figa ponat maior ꝑticularis. h' e q'z ne sb quo
dꝫ si' supo sp sbicit. s; tn i tali sillo dꝫ d' d'
oi assigri. oꝫ q' fiat ccꝯso. utꝫ maior q' potest
ꝑticularis fiat minor. et minor fiat maior. na cu sb ꝑ
ticulari n possit sub vlis. s; poti' ecouso. d' d' oi m
i tali sillo nuq' hebit ee cu d' d' oi sit qm̃ n'
e sumere sb sbo d' q° no dicit ꝑti. et q' sb sbo
ꝑticulari n' sub pot ut dictu e. n' oi i nulla figa ex tn
lib; t'is sic ꝯdit' ad soli. tcou'te ꝯcludi pt.
Dein qd d' qm̃ ac ost' g° ee i utile ꝯiuga
cōez qm̃ alte sint siles. et q' d. f. q' o' ex
ptis negatiuis n' seq'. ꝓpo declat q' n' ex ptis affirmatiuis
fa r. rursus ꝑuua. ꝯti g° sic. dictu e q' ex maiori
ꝑticulari et minori uli n' se. a no sit sillis. s; qm̃ ꝓpones
sut siles sic ut qm̃ alte sit affirmatiue ul' alte negatiue nllo
n erit sillis. sic g° ꝑus ꝑuatiue et ule ponat' ad i
maior extremitate. ut. m. nulli qd. n. i. minor sit vlis
negatiua. r. at alte no isit. ita q' minor sit ꝑticularis i
negatiua. t'is g° sic dispositis. ꝯ' t' oi c nulli. x. i ee. n.
i. se ꝯ° vlis affirmatiua c neg'. t'ini n. i ee sit i. m
g̃ri mx al'. ddo. ddo n mx e mg. q' dat al' n e
mg. se q' n al' sit mx. ite e subiungit. q' t'ios oi
i ee. no. n. sumere si. m. alte qd. x. i e. alte aut
no. na si dicit q'. n. oi. x. m e. i. si dicit q' seq'
tur vlis affirmatiua iugat et ai maiori vli q' e. m.
nulli. n. i ee. ex q'b; se q'. n. nulli. x. i ee. s; datu
erat i minori alte i ee. no g° ꝯtigit t'ios sumere i
ex h' ꝯclud' q' ostensu e h' ex i defito. h' e expposite
fita q' pt v'ificari ꝑ vli negatiua. h' e g° q' d'. qm̃.
a. vm e alte. x. n i ee. et si nulli i e. nulli tn i est.

n e aut sillis. q' maior q' n' nunc erit. ☞ Esta' ꝯsid°
uez phs q' n sit dare t'ios oi i ee i h' ꝑnte ꝯsiste. q'
minor ꝓpo q' potest ee ꝑticularis negatiua ꝯpatiatur secu sua
sbꝯiaz affirmatiuam. h' supposito si dicit q' maiori vli negatiua
et minori ꝑticulari negatiua seq'e ꝯ° ulis affirmatiua. tc uigitur
vlis affirmatiua q' potest seq' ex talib; pmissis cu maiori
vli negatiua. ddo nllꝫ. n. e. m. oe. x. e. n. se q' n. x.
sit. m. s; ista ꝯ° repugnat minori q' dicebat secu; posse
ꝯpati sua sbꝯiaz affirmatiuam. h' e g° qd d' phs. na si
n. oi. x. i e. m. nulli. n. seq'. eo q'. m. nulli. x. i
erit. s; poitu erat alte i ee. na tcim e q' minor pt
ee va. et si alte quide i e. alte aut no. ☞ Amp' at
ꝯsid° q' h' n possit fieri ex maiori vli negatiua. et ex
minori negatiua ꝑticulari seq' aliq' ꝯ° negatiua. supposito
q' minor possit secu ꝯpati sua sbꝯiaz ut tcim e
tn h' pot plani ex idefito. na ad negatiua vlez se
negatiua ꝑticularis potest g° vlis negatiua ꝑ ꝑticulari negatiua. s; ex
duab; ulib; negatiuis n pt seq' aliq' ꝯ° ut tcim e. q'
g° no se ex ꝑticulari negatiua. q' q' no se ad ans n seq'
ad ꝯns antecedentis. d' g° phs. qm̃ a' uez e n i ee alte
. x. et si nulli i e. i. ꝑticularis negatiua v'ificari pot ꝑ vli negatiua
nulli aut tn i e n erat sillis sup' i. q' n' ne erit.
☞ Cu ee a' as ut' possit i ueni t'i oi i ee ex maiori
vli negatiua et ex minori ꝑticulari negatiua. et q' sic. na si di
cat n' albu e mg. q̃da cigni no e mg. se ꝯ° oi
i ee. s. q' ois cigni sit albus. ☞ Ad q' a' ꝓpo ꝑticularis
ꝓpe ht si t'is ꝯtigentib; i t'is u' necis no ht fieri
ꝓpo ꝑticularis s; mag' ꝓpo vlis. et q' ꝯtigentia ꝑtinet ee
an ee. io ꝓpones sb ꝯte q' ponitur ee ꝑticulares ꝑtinet ee
sil' re. eo q' affirmatiua p' secu ꝯpati negatiua ad ꝯ°. In
t'is v' necis. eo q' necia sp sut declarata ad ee ꝓpones
i fte sil' ue ee no ꝑtinet. supposito g° q' h' ꝓpo q̃dam
cigni n e mg. q' potest ee ꝑticularis ꝯpatiatur secu su
aꝫ sbꝯiaz affirmatiuam. s. q̃daz cigni e mg. n seq'e
g° ꝯ° affirmatiua. q' tc ex i affirmatiua cu maiori neg' ꝯclu
dere ulis negatiua q' repugnat ꝑticulari affirmatiue. accipiendo g° ꝑticulare
negatiuam i t'is ꝯtigentib; sic dꝫ accipi et sic phs accipit
eā i l'ra. n e sumere t'ios i ee ut declaratu e. s; dꝫ h'
ondi ex idefito. Amp' a' q'et a's ut' ꝑ ꝑticulari
negatiua possit accipi vlis et q' qm̃. q' ꝑticularis negatiua
ꝯpatitur secu sua sbꝯiaz affirmatiua ulis uo no. na
vlis negatiua et ꝑticularis affirmatiua sut oppo ꝯdictorie q' se no
ꝯpatiuntur ad inuice. Insup e phs q' utꝫ d' i l'ra
s. q' ꝑticularis negatiua possit v'ificari ꝑ vli negatiua et q' co
patiatur secu sua sbꝯiaz affirmatiua. ☞ Ad q' i pl' se
het ꝑticularis negatiua q' vlis negatiua. na bn se q' si nullus ho
e albus q' q̃da ho n sit albus. n tn se ecouso ꝓp q' se
hnt sic ans et ꝯns. et q' ꝯns ꝑ de plib; v'ificatur
q' ans. de plib; v'ificatur ꝑticularis negatiua q' het rone
ꝯntis q' vlis negatiua q' ht rone antis. potest g° ꝑticularis
negatiua secuꝫ ꝯpati sua sbꝯiaz affirmatiuam q' no ꝯpatitur
secu vlis neg'. sic al' pt secuꝫ ꝯpati volatile et
aq̃tile q' n ꝯpatitur secu ho q' ht roz antis r' ipi
alis ꝑ ꝑticulari g° negatiua potest stare vlis negatiua. sic
al' potest stare ꝑ ipo hoie. uez q' i plus se ht ut ꝯ
ꝯns e ꝑticularis q' vlis. io cu affirmatiua ꝑticulari stare potest
ꝑticularis negatiua cu q' no potest stare vlis negatiua. g° utꝫ
tcim phs v'ificari potest. et q' vlis negatiua possit stare ꝑ

particulari. et quod particularis negativa sequitur convertuntur possit sua subcontraria affirmativa ut potest esse per hanc materiam. Deinde cum dicit rursum particulari, declarat quod si altera sit affirmativa non sequitur conclusio contra. quia. d. f. ex quibus fiat hic sequitur quod maior ponitur universalis, sed quod maior ponitur particularis ibi. Si autem universalis dicit, ergo determinat quod ex talibus propositionibus non fit syllogismus. Si minus sit particularis et universalis componatur ut m. n. omni inesse. x. aut alicui in sit, sic dispositis terminis contingit n. omni et nulli x. inesse. Contingit invenire terminos et omni et nulli inesse. Termini non inesse scilicet album cignus lapis. Dico omnis cignus est albus, quidam lapis est albus, sed quod nullus lapis sit cignus. Sed terminos sub contingit quod terminos omni inesse non est sumere per eandem causam quam supra, sed ex indefinito. [illegible] Et ultimo ostendit quod si particularis negativa potest stare ita per negativam sicut per affirmativam, posset aliquis videri quod non sit dare terminos nulli inesse. Quod particularis potest verificari per negativam, sic non est dare terminos omni inesse. Eo quod particularis posset verificari per affirmativam sub ea que de uno affirmativa quam de uno negativa. Nam si ponatur concludi aut de universali negativa, si potest esse ex maiori universali negativa et ex minori particulari qualitercumque accepta sit, affirmativa sive negativa, sed universalis non potest concludi nisi maior sit semper universalis.

Deinde cum dicit si autem universalis, ostendit quod si universalis ponatur ad minorem extremitatem et cetera. Unde ait: quod si universalis ponatur ad minorem extremitatem, scilicet m. quod est x. nulli, n. minor sit universalis negativa, n. autem alicui non inesse, ita quod maior sit particularis negativa, sic se habentibus terminis contingit omni et nulli inesse. Termini inesse sint animal album corvus. Dico quod animal non est album, nullus corvus est albus, sed tamen contingit quod omnis corvus sit animal. Termini vero non inesse sint animal lapis corvus. Dico quoddam lapis non est album, nullus corvus est albus, sed tamen contingit quod nullus lapis sit animal. Item ponit quod similiter contingit invenire terminos, si propositiones ponantur privative. Termini non inesse sint animal album nix. Dico quoddam animal est album, omnis nix est alba, sed contingit negativa quod nulla nix sit animal. Termini non inesse sint animal album cignus. Dico quoddam animal est album, omnis cignus est albus, sed contingit quod omnis cignus sit animal. Concludit ergo ex predictis quod manifestum est quando propositiones sint similes scilicet ita quod hec sit universalis, illa vero particularis, dummodo altera sit affirmativa, vel altera negativa, nullo modo erit syllogismus. Ultimo ostendit quod qualitercumque contineantur propositiones sive quod maior sit universalis et minor particularis et econverso, dummodo altera sit affirmativa, vel altera negativa, ita quod fiunt similes sicut in secunda figura ex eis declaratur non conclusio sequi potest. Nam ut tamen est sicut in hac figura conclusio semper debet esse negativa, et quod neque ex puris negativis neque ex puris affirmativis conclusio negativa sequi potest, ideo oportet semper alteram esse affirmativam et alteram esse negativam. Bene ergo dicit Philosophus quod quando propositiones sunt similes figure, nullo modo erit syllogismus.

Deinde cum dicit neque si alicui, in parte ista ostendit Philosophus quod ex particularibus in secunda figura nulla sequitur ratio. Istam partem dividit primo in duas partes quarum in prima facit quod dictum est, in secunda concludit duo correlaria sequentia ex predictis, secunda ibi: palam autem et cetera. Dicit ergo sicut ad precedentem scilicet quod neque ex puris affirmativis universalibus neque ex puris negativis, neque si secunda sit universalis altera non particularis, dummodo propositiones sint similes fit ex eis aliquid syllogistice, sed neque si alicui utrique inest vel non inest. Ita quod altera sit particularis affirmativa et altera negativa, vel huic quidem omni illi vero non omni, vel neutri omni vel indefinite, ita quod una sit affirmativa et altera negativa vel indefinita, qualicumque modo accipiantur, nullo modo ex eis syllogismus fieri potest. Eo quod est dare terminos omni et nulli inesse. Termini inesse sint animal album homo. Dico quoddam animal est album, quoddam inanimatum est album, sed contingit negativa quod nullum inanimatum sit animal. Et hoc patet ac

apud invenire propositiones negativas et sequentes contra conclusionem. Concludit ergo Philosophus ex predictis quod manifestum est ex predictis quando se habent termini ad invicem ut dictum est supra fit syllogismus ex necessitate, et si sit talis syllogismus necesse est terminos sic se habere ut dixi. Ultimo autem ostendit quod sic dicens. Sed propositiones particulares ipse habent similiter in materia contingenti, et ideo homo et animal particulariter se habent respectu albi quod affirmative et negative particulariter de ipso albo verificari possunt. Nam in tali est verum quoddam animal est album et quoddam animal non est album, et similiter in tali est verum quidam homo est albus et quidam homo non est albus, tamen iste homo et animal habent necessitatem universaliter, et ideo si universalis accipiatur propositio particularis talium terminorum affirmative vel negative, semper concluditur ex eis conclusio universalis affirmativa necessaria, scilicet quod homo sit animal. Similiter est de homine et tali respectu albi, sic est de animali et inanimato respectu eiusdem albi. Nam aliquod et inanimatum contingit esse particulariter albo et ideo affirmative et negative propositiones particulares ex talibus terminis formari possunt, aliter tamen et inanimatum habent necessario repugnantiam, propter quod concluditur universalis negativa, scilicet quod nullum inanimatum sit animal. Et quia quando accipiuntur propositiones particulares sive affirmative sive negative semper est sumere terminos omni et nulli inesse ut declaratum est, ideo ex propositionibus particularibus non fit syllogismus.

Deinde cum dicit palam autem, ponit duo correlaria sequentia ex predictis, sed primum est quod palam autem est ex hiis que dicta sunt, quod omnes syllogismi facti in hac figura sunt imperfecti. Palam est enim quod perficiuntur assumptis quibusdam que vel insunt terminis de necessitate sicut conclusio [illegible] vel ponuntur ut propositiones, ut quando per impossibile ostendimus. Secundum correlarium est quod non fit syllogismus affirmativus per hanc figuram, sed omnes sunt privativi particulares.

Deinde cum dicit quod omnes autem, hic reducunt per conversionem, quod quando conversio necessario inest terminis, quod ut dictum fuit secundum conversionem est prima terminorum, quidam non omnes reducuntur per impossibile, unde ergo syllogismus est perfectus per se, quare indiget perfici per conversionem vel per impossibile ut Philosophus dicit. Cum autem dicit quod ipse correlarium quod sunt ex predictis, non tamen est prima intentio. Nam consequenter bene sequitur ex premissis, non tamen est principaliter intenta. Et ideo primum duo sunt tamen sequuntur ex premissis non tamen sunt principaliter intenta, ideo ipse correlaria appellari debet.

Circa istam lectionem querit una questio, principaliter utrum syllogismus factus in secunda figura sit perfectus. Et videtur quod sic. Omnis syllogismus cuius premisse necessario inferunt conclusionem perfectus syllogismus esse videtur, sed Philosophus in littera sic dicit syllogismus factus in secunda figura ordinem communem quo ordinari debet syllogismus fit ex necessitate, ergo talis syllogismus est perfectus. Item. Id quod potest generare sibi simile in natura debet esse perfectum, sed syllogismus factus in secunda figura per conversionem etiam potest generare syllogismos perfectos, ergo illi syllogismi sunt perfecti. Verum quia primus syllogismus perfectus dicitur declarat maior enim quam ipsa perficit generantem perfectam.

Contra. Si non sit perfectus, Philosophus de eis declarare non debet maiorem cum organa propositionum per quas fit conclusio possit. Nunc autem de eis declarat, et ideo si specialibus figuris ordinatur, ergo videtur quod sit perfectus. Item. Ingenium est Philosophi in hac illa, scilicet quod concluditur omnes tales syllogismos factos in secunda figura esse imperfectos.

Dicendum quod secundum Philosophum perfectum dicitur omnino. Omne totum et perfectum scilicet in forma et debito in materia aut alicuius, quod complectio et perfectio non appliciter ad diversam formam diversa necessitatem. Nam qui in quantitate discreta non est omne in quantitate continua dicitur totum in forma non dicitur perfectum, ex quibus verbis habere possumus quod cuicumque deficit forma deficit et perfectio. Cum ergo syllogismi facti in secunda figura deficiant recta forma syllogismi, scilicet dici de omni et dici de nullo, quia ut Philosophus dicit est sua principalis forma syllogismi, concludit Philosophus omnes syllogismos factos in hac figura esse imperfectos, quia dici de omni et dici de nullo in syllogismis factis in secunda figura reperiri non habent modo est. Nam dici de omni et quam non est sumere sub subiecto de quo non dicatur predicatum, et dici de nullo est quam non est sumere sub subiecto a quo non removetur predicatum. Sed quia medius in secunda figura semper predicatur et non subicitur, sub ipso autem predicato sumuntur sub subiecto, ideo in talibus syllogismis formatis in secunda figura ipse dici de omni et dici de nullo non inveniuntur. Et licet ergo ibi non sit locus de perfectione, sed ut ei non deficiat

immediate per propositionem suam absque alio extrinseco adveniente; syllogismi facti in sua figura perfecti dicuntur quia [illegible] in primo [illegible] accepto per se manifeste, perfecti dicuntur quia non indigent praeter ea quae supposita sunt ut appareat necessarium. Item in loco philosophus hic de perfecto et dicit omnes syllogismos huius figurae esse imperfectos. Similiter loquitur de perfecto non simpliciter sed in genere; perfectum habet eam quae competit secundum suam naturam, sed quia habent esse in tali genere, syllogismi facti in secunda figura, si fiat ex terminis ordinatis eo modo quo ordinari debent in tali figura, perfecti dicuntur ad perfectum. Perfectum secundum aliquem modum quia tamen comparando ipsum ad alterum habet rationem imperfecti; sic syllogismi facti in secunda figura, si fiat secundum dispositionem terminorum et modorum competentem secundae figurae, quae habet imperfectionem, continet talis figura perfecta dicitur. Unde in loco philosophus de perfecto intra eodem quia manifestum est quod si tamen reducuntur ad immediate ut dictum est ex necessitate fit syllogismus; comparando tamen istos syllogismos secundae figurae ad syllogismos primae figurae imperfecti dicuntur, eo quod illi immediate perficiuntur per principia dici de omni et de nullo, postquam principia immediate perfecta non perficiunt syllogismi secundae figurae, sed indigent quibusdam aliis, scilicet conversione et transpositione, ut per principia sit perfecta. Dicitur igitur perfecta syllogismi secundae figurae per se non perficiuntur ad primam figuram, secundum quod perfecta perficiuntur per principia formalia primae figurae, sed non immediate sed mediantibus aliis. Ad primum igitur dicendum quod licet perfecta in se et naturaliter in tali figura concludant inferentes, sunt tamen imperfecti respectu syllogismorum primae figurae ut dictum est. Ad secundum dicendum quod syllogismi secundae figurae manifesti in sua imperfectione angustias propositiones [illegible] et consonantes non generant syllogismos secundae figurae, sed talis conversio facta tales syllogismos generare potest.

Ad tertium dicendum quod ille qui declarat de recto declarare debet de obliquo, et quia rectum ad obliquum reducitur, patet. Unde cum syllogismi secundae figurae possint habere aliquam perfectionem prout perfecta absque eo quod reducantur ad primam figuram, ideo clarius ostenditur. Capitulum 3.

Si autem eidem [illegible] disposita secundae figurae, quae in eis diversi modi syllogismorum fieri possunt. In parte prima ostendit dispositionem tertiae figurae secundum diversitatem modorum syllogismi qui in ipsa fieri possunt. Circa quod philosophus tria facit, quia primo ostendit in tertia figura differentiam ab aliis, eo quod aliter accipitur medium et extrema hic quam in aliis. Secundo ostendit quod ipsarum conditio est in tertia figura in hoc quod syllogismi utrobique fiunt [illegible] perfecti. Tertio vero exequitur formam diversorum modorum syllogismi qui in tertia figura fieri habent. Facit primo perfectum quod syllogismus est universalis [illegible], quantum ad primam partem dicit sic ad propositum: dictum est quod si medium de utroque extremo praedicatur, quod est tertiae figurae, aliter patet. Hoc verum est in eadem medio omni vel nullo. Hoc est ad extremum vel nulli vel alteri inesse illud quod praedicatum de eodem medio; hic quaerit figuram ut non est. Tunc subiungit quod appellat medium et quod appellat extrema in hac figura dicens medium autem in hac dico de quo ambo extrema praedicantur; extrema vero quae de ipso medio praedicantur, sed maiorem appello in hac figura quod longius situm est a medio, minorem vero, scilicet extremitatem quae propinquius, scilicet situm est ad medium. Amplius medium in tertia figura ponitur quod foras extremitatum, ultimum vero positione. Est autem considerandum quod in tertia dispositio ista et hic differt a dispositione secundae figurae, quia ibi medium de utroque extremo praedicatur, hic autem utroque extremo subicitur. Secunda quia in maior extremitas propinquior erat medio, minor vero longius sita erat a medio; hic autem contrario, minor extremitas propinquior est medio contrario, quia medium ipsum subicitur propter quod dicitur est minori extremitati de qua dicitur esse subiecta; longius vero distat a medio maior extremitas eo quod de eodem est ipsa propositio. Tertio differt quia medium est in prima propositione quo prius loco maioris extremitatis quae habet rationem praedicatis; hic vero est ultimum quia prius loco minoris extremitatis quae habet rationem ultimi in ordine syllogismi. Propter positionem maioris extremitatis, secundo medio et tertio minoris extremitatis. Ergo medium in tertia figura ponitur loco minoris extremitatis ut dictum

est ultimum dispositione et non primo. Amplius autem considerandum quod medium tamen in secunda figura et tertia figura ponitur quod foras extremitatum; aliter in secunda figura medium utrobique praedicatur, hic autem utrobique subicitur propter quod ipsum medium ipsum est foras extra extremitates, nec usque claudit infra extrema propositiones, illius duabus figuris medium ratione medii non sit secundum [illegible] ut de ratione medii in quantum sit per se claudens infra extrema. Deinde cum dicit Perfectus quidem igitur non erit, ostendit quod conditio tertiae figurae est sicut secundae, praedictus quod syllogismus fit in hac figura possibilis tamen et perfectus ubi et non ubi eis extremitatibus ad medium. Et est considerandum quod in hac tertia duae figurae convenit quod syllogismi in neutra figura fiunt ipsi perfecti, sive sit universales sive particulares, per inordinationem ipsius medii, tamen ut dictum est medium utrobique ponitur foras extremitatum et propter hoc rationem medii amittit. Convenit etiam syllogismi primarum duarum figurarum in hoc quod licet sit imperfectus potest tamen perfici vel per conversionem et transpositionem vel per impossibile sic sicut patuit et hic magis patebit. Deinde cum dicit Universaliter quidem in partem tertia philosophus exequitur formam diversorum syllogismorum huius figurae et tria facit, quia primo ostendit quo formam habent syllogismi affirmativi et negativi universales huius figurae, secundo exequitur de modis particularibus affirmativis et de modis particularibus negativis, secunda ibi Si hoc quidem sit universale, tertia ibi Si autem. Secundum ad hoc dividitur in partes tres, quia primo ponit primum modum huius figurae universalem affirmativum, secundo universalem negativum, tertio ponit inutilem coniugationem, secunda ibi Cum si R. Quo, tertia ibi Si autem. Dicit igitur quod quando P et R quae sunt extremitates insunt omni S scilicet universali, hoc est quando extremitates ponuntur universaliter de ipso medio affirmative, sequitur quod aliquando R inerit P ex necessitate, sic ex positione eius perfectio erit quia convertitur propositio, scilicet minor in ea, scilicet aliquo R, et sic conversa minori particulariter et reducitur iste modus ad tertium primae figurae; unde dicitur quod quoniam P inerit omni S, dico omni S etiam P in aliquo R, dico ad S et R necesse est P inesse alicui R; hoc est secundum rationem conversionis, scilicet quia ad R necesse P. Postea subiungit illud syllogismum posse probari per impossibile et per expositionem, unde dicit Est autem per impossibile et per expositionem facere demonstrationem, nam si ambo, scilicet extrema omni S [illegible] medio inesse universaliter affirmative, sumitur ad certum quod scilicet S hoc est sumatur ad suppositum medium particulare, scilicet N; huic enim supposito sub ipso medio et P et R inerit ex necessitate, id est de ipso particulari termino supposito sub medio probatur extremitas et sic et probatur inesse et hic quod contingit quod alicui R inerit P. Est autem considerandum quod iste primus modus tertiae figurae constat ex ambabus universalibus affirmativis particulariter affirmativam concludentibus, et probatur per philosophum tripliciter: maiore extremitate et per conversionem minoris, et per S non inesse ipsi medio, de quo ambo extrema praedicantur, dicendo omne S est P, omne S est R, ergo quoddam R est P. Si inest non similiter dicendo omne risibile est animal, omne risibile est homo, sequitur ergo quod quoddam homo sit animal. Et si convertatur minor universalis affirmativa in particularem affirmativam habebitur tertius modus primae figurae dicendo omne risibile est animal, quoddam homo est risibile, sequitur ergo quod quidam homo sit animal. Amplius autem considerandum quod philosophus in littera exposuit probando istum syllogismum per conversionem minoris universalis in particularem, ut in medio tamen est per quae convertitur. Probatur iste modus per se modus primae figurae. Secundo enim probando supra potest per impossibile accipiendo oppositum conclusionis cum minori inferendo oppositum maioris. Nam si dicatur non sequitur conclusio, quidam homo est animal quae est conclusio prioris syllogismi, probatur in primo modo hoc tali figurae accipiendo eius oppositum, quod est nullus homo est animal, et cum ista ponatur minor prioris syllogismi et inferatur oppositum maioris dicendo nullus homo est animal, omne risibile est homo, sequitur quod non risibile sit animal, quod est oppositum maioris prioris syllogismi qui dicebat omne risibile est animal. Sic ergo tamen modo perfectum syllogismum probat primum modum tertiae figurae per conversionem; hic secundo modo per impossibile perficitur primi eiusdem modi per impossibile. Tertio modo perfectio huius syllogismi potest [illegible] per expositionem. Nam regula est philosophi in topicis quod quaecumque uni et eidem sunt eadem inter se sunt eadem, et si particulariter sunt eadem in alio sunt eadem particulariter secundum sic ergo sub ipso medio quod

sbicit sp i mois h fic accip aliq pticul. tc sic ex qat
i illo ptn accepto sb meo oz q ptic qnt i qne it se.
Expo g ito mo pbabimus qne seq ptic ex vlibz ergo
q ite sb me sup pticat. ¶ Queret a as qr oz ad su
me sb ipo me i qo qat exma q ptic qat it se. nam
me h sp sbicat a hic iocz ptis r exmoz. sufficit g
exma vin vli i ipo me ut i qne viant it se absqz
eo q suat ad ad sb ipo me. Dd q i ta ppo poitia
a pho i tot. q ecqz vin r ead sec cadz. it se cadz oz sic
ncos q eo m q a ta qut i ao qut a me se fz illu f
q i t qsit. Na si ho aleo qat iali se q qat it se i
q sit alia a qualt. r si a ta vlia qutc i ao ptn se q
queiat ptic it se. lz g me sep sbicat i ista t fia r
ex h hic ioz ptis r pti eo tn ipo q tali me appoi
sig vle no oz ee ve ptie pp qd ii ee psz si exma v
mit tali me cu i ipo vmant vli q pph delcat
i qne it se vin ptic. sz si sb ipo me suat ad ptic q
sit ve ptie tc no hebit du q si exma vniit i tali
meo ptn supto sb meo qn i qne vuit i se ptic
g si volum pbe qne ptie seq ex vlibz delem g
expone q sb ipo meo ad ptie sume delem i qo supa
exma pticul plam e q ptic it se vin dz i qne.
Isto g mo poctim istu p modu t fig pbic p expoe
ut ph docet i lra. ¶ Dem cu d. r si r. quedam oi dis
po t fmo e fic d. r si r. qd oi i. mioz sit vlis affir
p a nlli i e. ita q maoz sit vlis neg cit sill q n
p alic. r. n i eit ex neca. Tuc oz ei pfcoz. Na tac
mo et dennois. h e redtois i pbacois isti cu p
mo. q pficit p qusioez mioris. vn qusa. r. s. ppoe
i qusa im vli affir i ptic. et redeus ad. q.
mo p fic d. q q contet p i ppole qqd i ipoi. na
sic pm h fic pficiebat p ipo le sic r iste pfici po
teit. ¶ Est a qsid q iste fr mo qtat ex uli neg
r vli affir ptie neg qclub. dco n. s. e. p.
oe. s. e. r. se q qdi. r. e. p. vl i eis spalibz dcdan
ho e eq. ois ho e risib. se q q qda risile n sit
eq. Si g qutat mioz vlis affir i ptie affir
hebit qre mo p fic dco n ho e eq qda risile
e ho g qda risile no e eq. pot e pri pfci istius
fi mo i n so p qusioez sz p i ppole accido oppo qmis
cu ma n i fcdo oppo ei sic i p sillo fem e. n
¶ Dem e d. si a nlli poit qugnes iutiles pcea
tes q i tos mos cc q ea facit. ma p o ex ma n af
fir a r m n neg n l seq. fo o b iacz ex ab ab neg
r e expo lo ea qda fc de mois vlib isti e fig a
i. n qn abo. e ubi. ma e g ti g ofi deme q se
sill si ei ordient eo mo q ordia dz. aute pst.
si ite. r. s. qd nlli. ita q mioz pp sit vlis neg
p nio. oi. ita q maoz sit vlis affir nec sill. eo
q tali dispoe exnte i e fic e dare tios oi. r nlli
i ee. Termi i ee sut i. al ho equus. dco omis
ho e al. n ho e eq se q. oi i ee. s. q ois eq sit
al. ei uo no i ee sc istu. al iauatu ho. dco ois ho
e al. n ho e i auat. se q nlli i ee. s. q n i auatu
sit al. Tuc pbo q n ex pis ne vsi ita fic ad seq
vn aut. n qn abe. s. exn tes pne de n meo e sill
q r eis sic ordiatis e iueire tios oi r nlli i ee. ti
i ee sc isti. al eq i auatu. dco n i auatu e ho. n

i auatu e eq i se q nlli i ee. s. q n eq sit ho. ¶ Dee
m e d. ma e eg. exeplo a ea q d a sc de mois ulibz
i hc fi d. q ma e qn eit r qn n eit sill i hac fia
ex eis vlibz na qn ei sume ptie e sill. qn alic
i e exitas. i. qn ambo ex ma sit vlia tue ex eis se
q ptis affir sic putuit i p mo. qn vo pua n eit
sill. eo q i n fit ad se expis ne qn vo pua tu
alteu affir si ita sit q ma sit pua te. mioz v af
fir e sill. qn alic no i e exitis exitu. Na s oz
diatis eis se q ptis ne sic patuit i fo m h fic.
si a sit eo itaq ma sit affir mioz v neg n eit
sill sz i util qiugo. ¶ Queret a as qr i i ta tia
fi a ex ma n affir r mioz vli neg n fit sill. ¶ Dd
q d ups viali ondc possu p ex pte qusiois. Na i
pi fia mioz sp e affir. r q r e fia dz reduci ad p
p qusi ez oz i tali fia ondoez ee affir ad h ut illa
i mioz affir qusa possit p ea reduci ad p a fi az
p qusi ez mioris. na qutete i qusa oz ee eide q ll tis
ppc. si mioz qusa p e fic e affir oz mioze t fig
que qutat e ee affir. ¶ L. h ide p plu expte
fore sillo. Na dem e s. q qn ei alic silli s e dis
poiut ita q si mag deciate se vna ex tali oz
diacoe q alia puta affir l neg tc i n fuat for
sillo. imo e i util qiug. q ex ma e uli exnte af
fir r m n neg q tr iueiu pacos tios ut pz i lra.
io phs eis sic ordiatis i i ta fia d n seq. ¶ De
ide e d. sib qdeqz pte i ta ph disso t mos ptis af
fir eum q d. fi q p dispoit e mo. fo disso qrtu
sni. ru si si. r. alic do g ita dem e de mois vlibz
sz sib qde tioz sit vli ad me alle no pticu. si utqz
e ptiu. tc n ee e fi siller sup ptis si ita sit q
alt eiu sit vlis. na su ppoli ut dz fuit. s. sill
fi n pt. Et tc disso t pacim mo i eis. Na si. r. oi
s. i sit. i. mioz sit ulis affir n ee e eis s e dispoi
tis. r. p. alic r. i ee i qne. ¶ Tuc docet i tu mo
reduce ad p a fic d. qn. ec ontit mioz affir a
i eit. s. alic. p. r te g e dispo t fiet p fic. vn. a r q
qn. r. oi. s. i e. ita q ista sit ma oz. s. aut alic
p. i eit. seqt q. p. i sit alic r. ¶ Est a qsidand
q i te tu mo qstat ex ma n ptn affir r ex m n
vli affir a qclub ptie affir a ut qdi. s. e. p.
oe. s. e. r. g qda. r. e. p l i eis spalibz ut qdam
risile e ho. oe risile e al. g qdaz al e ho. Si g i te
rtius mo dz reduci ad p a fic az oz q maoz qutat
r fiat qusio. dco oe risible e al qudam ho e ri
g qudam ho e risi al. r sic e reduct ad t mo
p fic. ¶ Dem ad dicit. rursu si. r. poit qrtuz
mo isti fic d. rursu si. r. i e alic. s. i. mioz sit
ptis affir. p. v oi. s. i sit. ita q ma o sit vlis
affir. tc n ee e. p. alic. r. i ee. na ide mo demo
stra t ei q rti mo i e e m. q z p qusi ez mi sic
duci ad p a fi az d tn q e deminare i tu mo p in
pole r p expoez quadz i p2iozibz sillis fem e. ¶ Est
a qsid q abo isti mo i ptie t pnt pfici p i ppole
r p expoe sic r priores ules. ¶ Triph g istoz silloz
pfcio ostedi pot p qusioez fo p expoez r uo p
i pole q a sit plo p expoz tum e i mois ulibz. ut
¶ Amp a qsid q i te qrtus mo qstat ex ma ti uli

affirmativa et ex minori particulari affirmativa ut omnis homo est animal quidam homo est currens ergo quoddam currens est animal propter quod non indiget nisi sola conversione minoris et sic reducitur ad tercium modum prime figure.

Queritur autem ad quid valet ista minor particularis per exposicionem probari possit [illegible] quando probantur per exposicionem [illegible] ad sub [illegible]

[illegible]

Si autem unum quod [illegible] sit [illegible] philosophus docuit formationem sillogismorum [illegible] affirmativarum [illegible] negativarum [illegible]

[illegible]

infra clarius ostenderetur.

[illegible]

mi͡oz ſicat posse stare cum pti^ri affir^ua. tē alr̄ p̄misse erūt af
fir^ue. q̄r una ē^t vlis. s. ma^r. alt'a vero ē^t pti^ris. s. mīoz ex
q̄bz seq̄t ꝯ pti^ris affir^ua q̄ ē ꝯ̄dō^a ipi^s vlis ne^e q̄ d̄z posse
ꝯcludi. sic ſūmē tios nlli ī ee / ꝯⁱngit ḡo d^r phs q̄. s.
alic'. r. ī ē alic' n. i. si mīoz poteit vīfi^ri p sua ꝯ̄ā. q
. p. ī ē oī. s. q̄r ma^or poi vlis affir^a. tū ex hus duabz
seq̄t q. p. alic'. r. ieit. h' ē seq̄t ꝯ pti^ris affir^a. sz potiu
erūt nlli ī ee. i. potiū erūt q̄ debet seq' ꝯ̄° pti^ris ne^ua.
Camp' ꝯsi^d q̄ ē i^ta ītutil' ꝯiug^o n̄ posse pbari p sup
conē tioz nlli ī ee d̄z pbāri ex infi^to. Nā mīoz q̄ poit
pti^ris ne^ua potit vifici p vli ne^a. q̄r mīoz ex̄ntē ne
gatia n' seq̄but ī pa fi^a n̄o potit seq̄ni n̄c ex pti^ri ne
q. p vli stare potit ut dcm̄ ē. h' ē ḡo q̄ d^r phs q̄ tū ī ee
finiz ē alic' n ī ee ꝯ nlli ī ee. h' ē cū mīoz ponat ulis ne^ua
n̄ seq̄but ab s' ma^r q̄m n' nē seq̄t. s. q̄n mīoz ē pti^ris
ne^ua. Deīn ē d' si a' puats potit sexti mō h' ē fi^e
ēda q. d. f. q̄r p̄ō poit ꝯgnes utiles fō inutiles. sa^r i. q̄n
at mīoz dispoit ḡo p istū sexti mo^o. d. si at puatiu^o
sit ulis tioz. q̄n ita fuit q̄ ma^r fuit puats. i. ma^or sit
vlis ne^a. mīoz a' pts. h' ē mīoz sit pti^ris affir^a. erit sill's
ut si. p. nlli. s. ī sit. r. at alic'. s. ī ē. tūc. p. alic'. r. n̄o
ieit. nuīs^a ē ī ē p' fi^a. r. s. h' ē mīoz p̄rē ꝯ̄uīsa. Est
a' ꝯsi^d q̄ i^te sexto mo^o ꝯstat ex ma^ri vli ne^ua. z ex mi^ri
pti^ri affir^ua ꝯclu^bz pti^res ne^a dō nlls hōe eq̄ ꝯ̄ hō
ē n' ḡo q̄dā n^l n ē eq̄ / ꝯ reduat ī^te sexto mo^o ad. e. p̄
fi^e mīoz p̄tia pti^ri ꝯūsa simp'. Deīn ē d' q̄n aut
mīoz potis mois tā vlibz q̄s pti^bz h' ē fi^e. ī n ptei^ta
ponit ītiles ꝯiugnes p̄atesꝯ mōs h' ē fi^e. Ad
cu^i eui^dē ē sad^o q. ē ꝯ^i n ꝯcludi a^ta ꝯnez dēciate ī hac
fi^a p^o ex ma^ri vli affir^ua ꝯ m^i pti^ri ne^a / s'o ex a'
bibz ne^is q̄r vna sit vlis ꝯ relic̄ pti^ris / tē ex alūb^o
pti^bz / ta ḡo fatt sz q. hus ti ītiles ꝯiugnes rō
uet / sa^r. i. q̄n ambe puatia. ē i^l. n̄ si utq̄z d^r ḡo
q̄ ēm a' mīoz ē fuit puats. ita. s. q̄ ma^or sit vlis
affir^ua n erit sill's eo q̄ ē dūc tios oī ꝯ nlli ī ee. Tīm
ī ee sei^ti. al' hō fiu. acrpi^do fi. ru p oī ali filiu n
hnte ite. ꝯ q. alu ē aīatū. ꝯ ali n. / dō ē fiu ē al'
/ q̄dā fiu n ē hō. seq̄t ꝯ oī ī ee. s. q oīs hō sit al'. ē
hō n̄o ī ee sei^ti. al' sca fiu. dō ē fiu ē al'. q̄dā
fiu n̄o ē sca. seq̄t ꝯ nlli ī ee. s. q n̄ sca sit al'. ī ucb̄z
ḡo ꝯ̄bz fiu d̄z poi me sic phs d^r. Deīn ē d' n̄
q̄n alo. reonet ꝯiuga^ez ītile seq̄ re ex ababz ne^is
. d. q n' q̄n ālo puati ponūt sup eī lon sill's. ita
q vel q̄e tīn sit vlis. alt'a vō pti^ris. ꝯ m^or sit vlis
ad me^or. Nā tali dispoē ex̄nte n̄o sē ad dēciate cū
ꝯtigat tios oī ꝯ nlli ī ee. Tīm ī ee sei^ti. al' hō fiu
/ dō / q̄dā fern n ē al' / n fiu ē hō / seq̄t ꝯ oī ī ee. s. q
oīs hō sit al'. Tīm v̄o n ī ee sei^ti. al' sca fiu. dō q
dā fiu n ē al' / nllū fiu ē sca seq̄t ꝯ nlli ī ee. s. q̄d
nllū sca sit al'. Tūc s'bungit q. s' ꝯ^it ē ma^r poit
vlis ad me^or. mīoz v' pti^ris. Nā ꝯ^it tios oī ꝯ nlli ī ee
Tīm n̄o ī ee sei^t i^n corui mx albu. dō nllu albū
ē coruus / q̄dā albū n̄o ē mx. seq̄t ꝯ nlli ī ee q̄ si mx
sit corui. Ti v' oī ī ee n phat sim ut p̄ed^r si ita ē q
alic' q̄te. s. ī ē alic' a' n. i. si mīoz q̄ poit pti^ris ne^ua
ꝯpitat sem sua s'b'ꝯ̄az affir^e. nā si. p. oī. r. ī sit
. r. at alic'. s. tē. p. alic'. s. ieit. sz potiu erit nlli
ee. s. ī mīoz / ē ḡo i^te fi^to mīand. sic fem ē p' ī a' s.

Est a' ꝯsi^do q. plat phi q̄r n̄o ē sume tios oī ī ee
cū poit maioz ulis ne^ua ꝯ mīoz pti^ris ne^ua / h' ꝯstitit
p̄ncipal' / Nā si ex talibz p̄missis dicat posse seq' oī ī ee
ul' vlis affir^ua tē acapiat h' vlis affir^ua cū pti^ri affir^ua
q̄s pot sem ꝯ̄pati pti^ris ne^ua / tūc ex talibz ꝯ̄pōibz con
cludet pti^ris / sic ꝯcludet oppō ipi^s ulis ne^ua q̄ ponit
ē ma^or tal' silli / Nā dcm̄ ē q. mīoz pti^ris ne^ua pot sem
ꝯ̄pati pti^ri affir^ua / ꝯ q. sicut ali affir^e q̄ ē poit posse se
qui tal' pti^ris accipiat / ꝯcludet ī ē oppō ipi^s ma^ris ne^e
/ h' ē ḡo q. d' phs. q. si. p. oī. r. ī sit. h' ē si ponat seq' ꝯ
vlis affir^ua. r. a' alic'. s. ī ē. i. mīoz poit pti^ris affir^a
p q. vificet ne^ua ex istis seq̄t q. p. ieit alic'. s. hec
ē seq̄t ꝯ pti^ris affir^ua / sz potius erit. s. ī mīoz nlli
ī ee. ē ḡo ex mafi^to mīand sic pus. Amp' a' ꝯsi^o
q. si ma^or poit vlis ne^ua ꝯ mīoz pti^ris ne^ua cū pti
cu^lis posse vifi^ri p vli ne^a sic ex p̄ms ulibz ne^bis
n' seqni pot. sic nz cū mi^or poi pti^ris q̄r vlis ne^a pro
ꝯ̄tā accipi pt ex talibz ꝯ̄pōibz n' seq' pot. ꝯ h' ē plure
ex iacfi^to sic sup dcm̄ ē. Deīn cū dicit. nz si alicui.
ꝯ^it ex p̄is ptibz n' seq' vn̄ ait. nz si alic' me^d utq̄z. s.
ex mīoz ī sit affir^ue ul' n̄o ī ē. s. ne^e ul' vn^a q̄dez tioz
alic' n ī ē. ita q. vna sit affir^a a'^a n ne^e. Et h' q̄d
alic'. alu n̄o n̄o alic' r iacfi^to nllo mō ꝯ̄tīcuq̄z ac
cipiat ē sill's. Ti ee oī ī ee sei^lt. al' hō album
dō q̄dā albu ē al'. q̄dā albu ē hō / ḡo oīs hō ē
al'. Tīm n ee nlli ī ee sei^t i^n. al' ī aīatū album.
dō q̄dā albu ē al'. q̄dā albu ē īaīatu
ḡo nllu ī aīatū ē al'. Est a' ꝯsi^o q. cū h' sp ge
ſbicat. ꝯ s' ipo pti^ri n̄o posse ad sin. n s' posse
aliq' sbici cū ip̄z sit s'bz r^ua a' oz l utq̄z ī ee ꝯ̄pōez
vlez. ul' salte vna ad h' ut s'b ysa ad sin posse
ꝯ̄li cuq̄z ḡo ꝯbinet ꝯ̄pōes pti^res / l q. utq̄z sit affir^e
l utq̄z ne^e l vna ne^a ꝯ relic̄ affir^ua. nūq̄ ex ea
d's sill's fo^r^t fi potit. Deīn cū dicit. mā^r ē ꝯ
ꝯclu^t q̄dā couē^a seq̄tia ex p̄missis / ē tā q. d. f. q̄r p
fiat q. dcm̄ ē. / s'o spā^r dēciat de duobz mōis p fi^e ī
dicte ꝯcludēt^bz. sa^r i. ex p̄to a' / ꝯ t ḡo q. mā^r ē q̄n
sit sill's ex n̄ca^te ꝯsi sit sill's n̄ce ē tios s' se h' ē
ut sup dcm̄ ē / mā^r ē q. cū h' q̄n ē silli ipsa sat
ī h' fi^a. ē ei pficiūt assūptis q̄bdā. s. ꝯ̄uī^ne ꝯ
tūspōe. Et q̄n ī h' fi^a n̄ ē sillare nlē nz affir^e
nz nega. sz sup sp pti^re. pala ī ē q̄n ī oībz fig^s
n fit sill's cū utq̄z tīi sūt puati. n a cū se pti^res utq̄z
n' ex p̄is ne^is n' ex p̄is ptibz fit oīo nēm i^a ca fi^a.
Est a' ꝯsi^o q. ē. e. cōrīe^a ex p̄atis seq̄ tial' z n̄o
p^n sit iteta ꝯclusa duo i^rc sūt ꝯ̄pā h' ē fi^e. s.
q. si sills d̄z ē oz tios s' se h' ē utq̄ me^s utq̄z ex
m^ti sbicat / ꝯ s' a^c ꝯ dōnes sin^a tracte / ꝯ q. sp ꝯ
cludat pti^re tū nlē / a^a r n̄o so^m ꝯpetit huic t
fi^e sz a' ꝯpetit fe fi^e / Nā q. ee silli pficiūt assūp
tis q̄dā. puta ꝯūsi^ne ꝯ trāspōe / ꝯ q. n' ex p̄is ptibz
a^ta ꝯ^o ꝯclu n so^m ꝯpetit i^a fi^e sz a' fi^e se ut supi^us
dcm̄ ē. Deīn ē d' ex p̄to a' / dēciat sp^r de duo
mōis p fi^e ī ducte ꝯclu^bz. d. ex p̄to a' ꝯ p̄uatiuo
sūpto fit sill's mīoris ex̄i^tis ad maiorē ꝯcluden
mi^ore ex̄ñte de maiore. ut si. a. q̄dē oī. b. q̄ntū ad
octauū mō p fi^e / v. ma^or ē ulis affir^ua ul' alic' q̄tū
ad nonū mō^or v' ma^or ē pti^ris affir^a. b. at nlli. c. q̄

ad minorem que in utroque modo est universalis negativa. Et conversis propositionibus nate est c alicui a non inest. Hic est conclusio particularis negativa per quartum modum prime figure. Hic sillogizat in aliis figuris. Nam silli qui sunt in secunda et tertia figura perficiuntur per conversionem sive sillogizatur per ex contrariis per quem indirecte per impossibile probatio ponitur esse factus sillogismus in omnibus figuris. Est autem considerandum quod particula littere philosophus tangit duos modos prime figure indirecte concludentes scilicet octavum et nonum. Nam octavus constat ex universali affirmativa et universali negativa concludens particularem negativam indirecte. Ergo quod minor extremitas concludit de maiore; sic ergo maior continetur in particulari affirmativa et constat conversio est quartus modus prime figure. Nonus non modo constat ex particulari affirmativa et universali negativa concludens particularem negativam indirecte. conversis ergo propositionibus sequitur conclusio directe per quartum modum prime figure. Circa autem litteram quod una quo particularis [illegible] modi isti est figure debent esse sex [illegible] quanto ad est [illegible] tanto magis est plus [illegible] per figura est [illegible] ergo magis dicitur multiplicari modi in [illegible] quod in alia figura. [¶] Postea in tertia est figura non concludit nisi una conclusio particularis negativa in [illegible] non sola particularis sed et universalis. ergo modi illarum figurarum plures esse debent quam modi prime est figure. [¶] In quantum est philosophus in littera ponens sex modos hic est figure. Ideo quia ista que ordinem declarare per quod sic modi prime figure sufficientia modorum secundum figuram declarabitur quod in tertia figura ponitur. vi. modi tantum in alia quod quo assumpta prima conclusio [¶] Propterea secundo est sciendum quod in prima figura concluduntur omnia problemata. Nam hoc problemata concluduntur ut philosophus dixit. hec autem dupliciter directe concludendo maiorem extremitatem de minori vel indirecte predicando minorem extremitatem de maiori in conclusione. Si primo modo sic in prima figura ponuntur. 4. modi quorum sufficientia sic habetur. Nam omnis propositio vel est universalis vel particularis. accipiendo indefinitam pro particulari sicut philosophus eam accipit. Si ergo concludatur universalis hec erit dupliciter quia vel concludatur affirmativa et sic est primus modus vel concludatur negativa et sic est secundus modus. Si non concludatur particularis hec erit similiter dupliciter vel affirmativa et sic est tertius modus vel negativa et sic est quartus modus. [¶] Sed hic propositiones concludant indirecte sic in prima figura ponuntur quinque modi quorum hic modus accipiuntur quia vel ita indirecto est ex parte conclusionis solum in qua in conclusione minor extremitas de maiori vel non solum est ex parte conclusionis sed ex parte premissarum in quantum ipse premisse non ordinantur eo modo quo ordinari debent. sic ergo primo modo sic accipiuntur. 3. modi in directa prime figure. Nam illi. 3. modi non dicuntur indirecti racione premissarum eo quod premisse in eis ordinantur eo modo quo ordinari debent. et quando ordinantur in. 3. modis dictis est figure. propterea sicut tamen per modi prime figure dicuntur indirecti et inutiles racione premissarum quia dispositione et ordinantur eo modo quo debent ordinari. Sed. 3. modi minores indirectorum non possunt dici indirecti vel inutiles racione premissarum cum premisse ita ordinentur in eis sicut in tribus directis ut dictum est. Quare ergo quinti modi dicuntur indirecti racione conclusionis in quantum minor extremitas predicatur de maiori in conclusione. Sed si indirecto non solum sit ex parte conclusionis sed ex parte premissarum sic accipiuntur alii duo modi indirecti prime figure. quia indirecto est ex parte conclusionis in quantum minor extremitas predicatur de maiori in conclusione sicut est in aliis et ex parte premissarum. quia maior propositio est in eis negativa et quia minori existente negativa nihil sequitur. ideo duo predicti modi non solum indirecti sed et dicuntur inutiles coniugationes. Et ex hoc patet plenius quod philosophus tangit in textu duos modos in hac littera est figure. Nam hic in hac littera tractat de simplici generatione sillogismorum in prima figura quia concludit philosophus declaravit de inutilibus coniugationibus omnium figurarum quando scilicet nihil ex premissis negativis

nihil ex premissis particularibus in tertia figura ad secundam. cum ergo isti duo modi sint inutiles coniugationes racione minoris existentis que est semper in eis negativa ideo quia de istis superius in prima figura non fecerat philosophus mentionem sed cum aliis coniugationibus inutilibus tractavit. tertius autem vero alii modi indirecti cum solum sint indirecti racione conclusionis hic philosophus non fecerat mentionem. sed in secundo ubi de perfectione et imperfectione sillogismorum ex parte conclusionis agitur declarabit. [¶] Modo restat ostendere sufficientiam sillogismorum in secunda figura. [¶] Propterea quia sciendum quod in secunda figura non concluditur affirmativa sed semper negativa. propositio autem negativa dupliciter est scilicet universalis et particularis. Si ergo concludatur universalis negativa ex maiori negativa et minori universali affirmativa sic est primus modus secunde figure. Si vero econverso scilicet ex maiori affirmativa et minori universali negativa sic habetur secundus modus secunde figure. Si vero concludatur particularis hoc est dupliciter. Nam cum maiori existente particulari in secunda figura nihil sequitur oportet maiorem esse universalem et minorem particularem. Si ergo concludatur particularis ex minori particulari affirmativa sic est tertius modus. Si vero ex minori particulari negativa sic est quartus modus. quatuor ergo sunt modi utiles in secunda figura tantum plures. [¶] Restat ergo declarare de modis tertie figure. Ad cuius intellectum est sciendum quod in tertia est figura semper concluditur particularis cum medium semper in ea subiciatur. hec autem dupliciter contingere potest. quia particularis concludi potest ex premissis universalibus et ex universali et particulari. Si ergo concludatur ex premissis universalibus hoc est dupliciter. quia aut ex premissis universalibus affirmativis et sic est primus modus tertie figure. Si vero ex universali affirmativa et negativa universali sic est secundus modus tertie figure. Si autem concludatur particularis ex universali et particulari hoc est dupliciter quia vel affirmative vel negative. Si autem affirmative hoc est etiam dupliciter. aut enim ex maiori particulari affirmativa et minori universali negativa et sic erit tertius modus vel ex maiori universali affirmativa et minori particulari et hic est quartus modus est figure. Si vero concludatur negativa tunc est duplex quia vel ex maiori negativa particulari et minori affirmativa universali et sic est quintus modus vel ex maiori negativa universali et minori affirmativa particulari et sic est sextus modus. et sic patet illa causa quam proposuimus declarandam. [¶] Ideo posterius ergo cum dicitur quod est magis formale magis multiplicatur. Dicendum quod forma non videtur nisi per materiam et quia pluribus modis conclusio variatur propositiones sunt materia tertie figure quam propositiones sunt materia secunde figure. ideo plures modi assignentur est figure quam aliis figuris. Ad aliud dicendum quod ideo quia hic semper concluditur particularis est dare plures modos hic quam in alia figura in quibus concluditur universalis. nam particularis pluribus modis variatur quam universalis. ideo ista particularis dicitur esse in figura universalis non in unico declarato esse ponitur.

Manifestum est autem quod omnes [¶] Postquam philosophus ostendit generationem simplicem sillogismorum in omnibus figuris. In parte ista ostendit omnes sillogismos secunde et tertie figure perfici per sillogismos prime figure et quod dicit facit duo. quia primo facit quod intendit secundo ostendit omnes sillogismos reduci ad primam figuram. Secunda ibi. Est autem reducere. Primo ergo philosophus intendit talem racionem. omnes silli secunde et tertie figure perficiuntur per ipsos vel ostensive per conversionem scilicet utriusque propositionis vel ipsos sillogismos prime figure. ergo omnes silli per sillogismos prime figure perficiuntur. Deinde ergo quando omnes imperfecti silli qui sunt superius in secunda et tertia figura perficiuntur per primam figuram. istam est quo predicti silli in tertie posuit maior est. Deinde quando ei ostensive aut per impossibile concluduntur omnes. Et sillogizat minorem enim utrumque autem fit per primam figuram. et hoc ipse probat. Nam silli perfecti ostensive concludebantur omnes per conversionem autem faciebat primam figuram. silli vero perfecti per impossibile quando deducebantur ad inconveniens hoc est ex falso opposito conclusionis sillogismus fit per primam figuram. et manifestat per sillogismum factum in tertia figura. dicitur si a alicui b non inest. c autem omni inest et si aliquo extrema premittentes affirmative de medio sequitur quod a alicui b inest. Nam si nulli hoc est si non sequitur hic sequitur eius oppositum quod est nulli b est a. coniungatur cum minori affirmativa quod omni c est b. ex quibus sequitur quod nulli c nullo a inest. id est sequitur universalis negativa. sed positum est quod omni inest. nam maior ponebatur ubi

affirmativa est repugnantie vniversalis negative que ponitur concludi per impossibile. Secundum autem quartum tertie figure. Nam omnes sillogismi utrarumque duarum figurarum reducuntur et ad primam figuram vel per conversionem vel per impossibile. ¶ Est autem considerandum quod sillogismi per impossibile perficiuntur per vniversales prime figure. Omnes enim sillogismi in quibus est conclusio particularis perficiuntur particulariter per impossibile, eo quod opposita ipsius particularis est vniversalis; que opposita vniversalis si accipiatur cum altera premissarum que est vniversalis. Nam in omni sillogismo oportet esse aliquam propositionem vniversalem, et tunc poterit concludi vniversalis ex vniversalibus vel per primum vel per secundum modum prime figure; sic fient sillogismi affirmativi vel per secundum modum sicut fient sillogismi negativi. Nam si concluditur omnis homo est albus, omnis homo est substantia, ergo quedam substantia est alba. Iste sillogismus potest in tertio modo tertie figure, potest tamen perfici per impossibile reducendo ipsum ad secundum modum prime figure accipiendo oppositum conclusionis coniungendo ipsum cum minori et inferendo oppositum maioris, dicendo nulla substantia est alba, omnis homo est substantia, ergo nullus homo est albus, quod sicut est contra ita et ... est conclusio patet. ¶ Deinde cum dicit: Est autem reducere. Docet reducere omnes sillogismos secunde et tertie figure ad sillogismos prime figure, et cum quod ea facit, quia primo docet reducere sillogismos secunde figure ad sillogismos prime figure; secundo docet reducere particulares prime figure ad vniversales per mediationem secunde figure; tertio declarat quod sillogismorum tertie figure quidam reducuntur immediate, quidam autem mediate secunda figura, vel quod non in prima figura etiam: quod vero mediate. Dicit ergo secundo, tertium est quod omnes sillogismi secunde et tertie figure sunt ipsa, et quod ea ipsum reducuntur ad perfectionem. Non enim solum convenit reducere omnes sillogismos ad sillogismos prime figure. Nam quod sillogismi secunde figure reducuntur et perficiantur per illos manifestum est, sed non omnes eodem modo, sed superius vniversales secunde figure reducuntur in vniversales prime figure. Particulares quidem conversa. Hec est per conversionem vniversalis negative particularis autem utrique per deductionem ad impossibile. ¶ Est autem considerandum quod modi vniversales secunde figure reducuntur ad modos vniversales prime figure per conversionem; alter tamen reducitur per quartum (?) sic. Nam primus reducitur immediate per conversionem maioris, secundus autem reducitur per conversionem minoris vniversalis negative et transpositionem, quia illa minor negativa fiat maior, ad hoc ut reducatur ad secundum modum prime figure vel maior est negativa. Omnis autem particulares secunde figure licet possit per conversionem reduci ad particulares prime figure et respectu earum ad vniversales prime reduci debent; oportet eos reduci per impossibile, ex quo per locum accipiendo oppositum conclusionis cum altera premissarum vniversali et sillogizando semper in vniversalibus prime figure non. ¶ Contingit autem ut vniversales modi secunde figure possint reduci ad primam figuram per impossibile. Quod quia in modis vniversalibus secunde figure conclusio est vniversalis negativa, opposita est particularis affirmativa, si igitur accipiatur ista particularis affirmativa que est opposita vniversalis negative cum altera premissarum, concludetur contrarium conclusionis (?) et non vniversalis. Nam vniversalis non est ex particularibus concludi potest (?). Sillogismi ergo vniversales secunde figure debent reduci ad vniversales prime, nunquam hoc per impossibile fieri poterit. Nam sillogismi modi per impossibile probari possunt, quia conclusio est particularis vel est opposito vniversali accepto cum altera premissarum vniversali probatur per aliquem modorum vniversalium prime figure. ¶ Deinde cum dicit: Qui autem in prima figura. Ostendit modos particulares prime figure reduci ad vniversales eiusdem figure tamen mediante secunda figura et dicit quia primo docet reducere primo modos particulares et secundo sinistra (?) figura. Iste autem probatus dicit ergo quod sillogismi particulares prime figure perficiuntur quidem per se et per eosdem (?) hic est per vniversales modos eiusdem figure, sed hoc non immediate, sed mediate secunda figura. Conversim autem est a prima figura contradicente per impossibile reducentes (?) quod superius fit per se (?) figuram quod accidat in terminis ut si a omni b, et b alicui c, sequitur quod a alicui c. Dicit quod si non detur oppositum, quod est nulli c, et accipiatur cum a, omni b, affirmativa que est omnis b est a, ex quibus sequitur quod nulli b est c, per primum modum secunde figure, et conventur (?) maior, sic probabitur secundo modo prime figure, sic ergo

dicit quod iste sillogismus perficitur. ¶ Est autem considerandum quod si dicatur omne album est substantia, quoddam homo est album, ergo quidam homo est substantia. Iste sillogismus factus in tertio modo prime figure non potest reduci ad vniversales eiusdem figure per conversionem neque per impossibile immediate. Nam ex opposito istius conclusionis, quod est nullus homo est substantia, cum maiori non sillogizabitur in prima figura, sed in secunda figura dicendo nullus homo est substantia, omne album est substantia, ergo nullus homo est album. Verum quia modi vniversales secunde figure reducuntur ad modos vniversales prime figure ut superius dictum est, ideo isti modi particulares reducuntur ad eos mediate modis secunde figure. ¶ Contingit autem quod modi particulares prime figure sunt perfecti per se et per eosdem modos hic est per vniversales eiusdem figure. ¶ Quod quia nullus sillogismus dicitur perfectus nisi per ea que sunt prima sive formale ... Nam omnis perfectio sumitur a forma. Iste autem formale primum est quod principaliter reperitur in modis vniversalibus. Nam dici de omni est quoddam esse sub subiecto de quo non dicatur predicatum, sed sub ratione particularis non sunt potest; in modis ergo particularibus non dici de omni nec tale quod in eis est autem proprie ratio vniversalis; propter quod perfecta dici possunt in se ratione dici de omni quod in eis reperitur, perficiuntur tamen per modos vniversales eiusdem figure, eo quod huiusmodi perfectionem non habent ex se in quantum sunt particulares, sed habent ipsam a modis vniversalibus in quibus ad vniversalitatem reperitur ratio que dicitur in eis esse dici de omni quod est principium formale sillogismi. ¶ Deinde cum dicit: Similiter autem hic declarat hic iterum in quarto modo prime figure, dicens quod similiter autem accidit in privativo sillogismo per impossibile. Nam si a nulli b, et b alicui c, ideo sequitur quod a alicui c non inesse quod si non sequatur detur eius oppositum quod est omni c esse a, ... autem nulli inest, hoc est accipiatur et maior que est b est a, ex quibus sequitur quod nulli c inest b, hoc autem media figura, id est secunda figura. Et ex hoc sequitur quod omnes sillogismi particulares ad vniversales modos prime figure reducuntur. Nam si sillogismi particulares prime figure reducuntur per impossibile ad vniversales modos secunde figure, cum modi vniversales secunde figure reducuntur ad vniversales prime, relinquitur ad vltimum quod particulares modi prime figure reducuntur ad modos vniversales eiusdem figure, hic est quod dicit quod conclusio quia quemadmodum in figura media sunt sillogismi omnes reducuntur in sillogismos vniversales prime figure, quia non sunt ipsi particulares ad eos qui sunt in medio manifestum est quod et particulares prime figure reducuntur ad eos sillogismos qui sunt in prima figura vniversales. ¶ Est autem considerandum quod iste quartus modus reducitur ad secundum modum prime figure per primum modum secunde figure sicut tertius reducebatur ad primum. Si dicatur nullus albus est lapis, quidam homo est albus, ergo quidam homo non est lapis. Si iste sillogismus debeat reduci per impossibile, hoc fiet per secundum modum accipiendo oppositum conclusionis per maiori dicendo omnis homo est lapis, nullus albus est lapis, ergo nullus albus est homo, et tunc si convertatur minor et fiat transpositio habebimus secundum modum prime figure. Istud ergo sciendum per faciem figure sicut littera dicit. ¶ Amplius autem considerandum quod modi particulares prime figure non reducuntur ad modos vniversales secunde figure ut per illos perficiantur, quia qui iste in prima figura est non potest per se leviter esse cum perfectionis etc., sed reducuntur in illos ut per eos reducantur in vniversales prime. Nam licet modi particulares prime figure perfectiores sint modis vniversalibus secunde figure, eo quod in eis dici de omni resultat quod non fit in illis, sed quia ad hoc quod reducantur ad vniversales prime figure non est hic in ... medius illis. ¶ Deinde cum dicit: Qui vero in tertia figura. Ostendit quod sillogismi tertie figure reducuntur in vniversales prime figure non tamen eodem modo. Nam vniversales reducuntur immediate per impossibile, particulares vero per conversionem reducuntur in particulares prime figure, sed particulares prime figure iterum reducuntur in vniversales. Sic quod habent reduci in vniversales prime figure; oportet ergo quod primo mediante particulares tertie figure ad vniversales prime figure reduci. Hoc est ergo quod philosophus dicit quod sillogismi vero qui sunt in tertia figura cum vniversales quidem sunt, statim perficiuntur per illos sillogismos vniversales. Quando autem sunt particulares perficiuntur per particulares sillogismos prime figure

Nota tertio est quarto quomodo
omnes reducuntur in prime
figure universales sillogismos.
Notandum.

Secundum hoc reducti sunt sillogismi mediantibus his (?) ergo a priori
et sic reducuntur. Sicut concludit quantum est ex quo
sequntur silli oportet esse vel non esse. hec est affirmatio vel negatio
ad eos qui sunt ex eadem figura ad invicem, et ad alios ex aliis.
hec est ad sillogismos alterius figure. Est autem considerandum quod omnes in modis
particulares tertie figure reduci possunt ad universales prime per impossibile. Nam
cum tertia figura semper concludat particularem sit opposita eius semper erit universalis que
accepta cum altera premissarum illi concludet ex eis universalem
vel per se vel per modos prime figure ergo per hoc et demonstratum est quod particulares tertie figure re-
duci ad particulares prime figure. hec est intelligendum de illis modis particularibus
qui non sunt per impossibile reducti. quia per ostensivum reduci possunt. silli enim
particulares aliqui dicuntur perfici ostensive per conversionem et sic redu-
cuntur ad modos particulares prime figure. secundo per impossibile et sic redu-
cuntur ad universales eiusdem figure. ¶ Circa tertiam lectionem queritur utrum
quod probatur ut omnes silli perfecti habeant per universales prime figure et
videtur quod non. quia quod non est perfectum in se non potest esse causa perfecta
perfectionis aliorum. sed silli prime figure non sunt perfecti. ergo non sunt causa per-
fectionis aliorum. Contra. quod autem non sit perfecta sic probatur. nam silli
universales prime figure probantur per dici de omni et de nullo quod ultra continent
sillogismos et illos non forte sed virtutem. ergo ad ista prima
debent reduci silli et non ad ipsos sillogismos. ¶ Ad hoc dicendum quod omnis
perfectio que probatur de aliquo est per aliquid principium et per illa principia
dicitur esse perfecta et non per seipsam. Sed philosophus per totum istum li-
brum docet necessario consequentiam sequi ex premissis per principia dici
de omni et de nullo. et hec tantum in modis universalibus prime figure quam in aliis.
ergo ad ista principia dicitur fieri reductio et non ad sillogismos. ¶ In
contrarium est philosophus in littera. ¶ Dicendum quod dicitur possunt probare alios
sillogismos perfici per universales sillogismos prime figure. hoc est ex parte principiorum
dici de omni et de nullo que sunt principia perficientia omnes sillogismos. Hoc
ex contrario quod videtur in consequentibus omnis. Propter hoc secundo declaratur
nam sicut in perfectio rei consequitur ipsam rem ex parte materie. sed per-
fectio rei consequitur ipsam rem ex parte forme. Dici autem de omni est forma
silli vel ad ad formam pertinens. ille ergo sillus est perfectus in
se et causa perfectionis aliorum est perfectus quod habet formam vel hoc perfectionem
in se includit et alii non includunt nisi videlicet illi. Tales autem sunt silli
universales prime figure. Nam cum dici de omni non sit aliud quam ipse ordo sil-
logismi. sed quod adsunt sub illo in premissis de quo predicatur
dicitur sub in conclusione. hec in sillogismis prime figure hic expresse non iungitur
cum medio sub eis predicatur vel subicitur. In modis vero particularibus
prime figure hec perfectio reperitur sed non est nisi quod participant
ad universalitatem. et constat quod est tale participatione reducitur
ad id quod est tale per essentiam et per id perficitur. cum in sillogismis uni-
versalibus prime figure perfecte et quasi essentialiter reperiatur et in aliis non re-
periatur nisi per participationem. oportet omnes sillogismos ad eos reduci et
per eos perfici. ¶ Ad hoc autem declarandum potest ex conditione que
videmus in conceptibus nostris. Nam sicut videmus in simplicibus con-
ceptibus intellectus sic arbitrari debemus in conceptibus compositis
in conceptibus autem simplicibus sic videmus quod est dare aliquem conceptum
simplicissimum per quem ceteri conceptus resolvuntur et perficiuntur. hoc autem
conceptus simplicissimus sed antecedentem est ipsum esse sive ipsum ens. nam
primo quod imprimit intellectui est ipsum ens sed eidem annexum et
quodque percipit intellectus intellectui. puta quod intelligitur quantum vel
quale. non intelligitur nisi super conceptum non informat conceptum
ipsius entis. per conceptus ergo ipsius entis quod intellectui primo informat
ceteri conceptus ab ipso intellectu intelliguntur. et per illum per quos con-
ceptum resolvuntur et perficiuntur. sic ergo est in conceptibus composi-
tis. Nam intellectui imprimuntur composita puta enuntiationes vel
propositiones. primo informat aliqua enuntiatio simplicissima et completa composito

per quam ceteri conceptus compositi probantur et perficiuntur. hoc autem enuntiatio
sive conceptus compositus sed per hoc est medium est de quolibet esse vel
non esse. Nam ad illud primum omnia principia reducuntur et per ipsum perfi-
ciuntur. sic ergo erit dare aliquem conceptum sillogisticum compositum ad quem
omnes alii conceptus sillogistici reducuntur et per ipsum perficiuntur. hic
autem sunt conceptus sillogistici universales prime figure qui immediate perficiuntur per dici
de omni et de nullo. et ceteri modi universales prime figure non reducuntur in
alios sillogismos sive conceptus sillogisticos vel in principia dici de omni et de nullo
quia non sunt silli. sed sunt ei principia perficientia ipsos sillogismos. Nam sicut hec
enuntiatio de quolibet esse vel non esse non reducitur ad aliam
aliam enuntiationem compositam. et non habet dignitatem et perfectionem sed reducitur
tamen in ipsos terminos qui non sunt enuntiatio vel propositio. sed sunt
termini enuntiationis et propositionis. sic silli universales prime figure non reducun-
tur in alios sillogismos cum non habeant alios universaliores eis. sed re-
ducuntur in dici de omni et de nullo que non sunt silli. sed sunt principia per-
ficientia et probantia ipsos sillogismos. per sillogismos ergo universales prime
figure omnes alii silli perficiuntur et ad ipsos reducuntur ut declaratum est. ¶ Ad primum ergo dicendum quod silli universales prime figure non redu-
cuntur ad dici de omni et de nullo tamquam ad sillogismos. sed tamquam
ad terminos et ad principia probantia et perficientia eos. Et per hoc patet res-
ponsio ad secundum. Nam eo ipso quod probatur consequentiam necessario sequi ex premissis
per dici de omni et de nullo datur intelligi quod non fit reductio ad
ea tamquam ad sillogismos sed tamquam ad principia sillogismos perficientia.

Titulus lectionis tertie

Quoniam autem diversum est. Expedita prima parte principali
huius primi libri in qua declarata est forma sillogismorum ex propositioni-
bus de inesse simpliciter. In parte ista philosophus exequitur
secundam partem in qua venatur formas sillogismorum ex propositionibus mixtis
et uniformibus supradictis. ¶ Ad cuius evidentiam est sciendum quod cum
hic determinetur de sillogismo applicabili ad omnes materias sciendum est quod licet
in omni materia habeat formam. materia autem silli potest tripliciter variari. pro eo
quod talis sillus formetur ex propositionibus de inesse et contingenti et
eo quod formetur ex propositionibus de contingenti et necessario. Nam
propositiones sunt materia silli. Tota ergo ista tractatur de forma sil-
logismorum mixtorum in hiis tres partes principales dividitur. Secundo de con-
tingenti ibi quando autem hec contingit. Tertio philosophus
quatuor per ordinem facit. nam primo ostendit diversitatem propositionum ut
ex hoc habeatur diversa forma sillogismorum. Secundo declarat eodem modo
formam in sillogismis ex propositionibus necessariis sicut formari supradictis sic
ex propositionibus de inesse simpliciter acceptis. et hoc manifestat
illam habitudinem non habere locum in aliquibus modis secunde figure et
quarto docet formare sillogismum ex propositionibus de inesse et necessario quod
est philosophi intentum. Secunda ibi In necessariis quidem. Tertia ibi Prima autem
figura quarta ibi accidit autem quandoque. Dicit ergo secundum illud exemplum ad pre-
cedens. Dicit autem quod quoniam sic se habent silli de inesse et non de inesse in omni
figura. aliud autem per se quoniam diversum est inesse et ex necessitate inesse et con-
tingere inesse. id est quod diversa est propositio de inesse a propositione de necessario
et contingenti quod probatur. quia multa in se sunt quidem. hec est multa predicata
insunt suis subiectis. non tamen ex necessitate. Alia non neque ex
necessitate. nec insunt omnino. contingit tamen inesse. Ostendit quoniam et sillus in
unoquoque horum diversus erit et non similiter se habentibus terminis. hoc est
forma sillogismi ex illis terminis non similiter se habentibus. sed hec quod
sillus fiet ex propositionibus necessariis. ille non ex hiis qui simpliciter
insunt. hoc est ex propositionibus de inesse simpliciter. ille autem ex contingentibus
alius non. super existentibus propositionibus mixtis ad invicem. ¶ Est
autem considerandum quod intentio philosophi in hoc consistit principaliter quod ex aliis et aliis
propositionibus habet formari alius et alius sillus. sed propositiones de inesse
et de necessario et de contingenti sunt alie et alie. ideo ex eis formabitur
alius et alius sillus. ¶ Circa autem ad hoc ut ex diversitate propositionum

sequitur dulcitas silli. Et dicendum quod non. quia illa sunt dulcia que
sunt alia in forma et in substantia sed non est aliud sillogismus formaliter in dulcis
propositionibus. ergo dulcitas propositionum non facit dulcitatem silli.
In consequenti est philosophus in littera. Modo quod hic diximus superius
sillogismus semper non est gratia ad dirigendum et ad determinationem eo quod non
concludit ipsum per dictas formas sed per quietam habitudines in materiales
dulcitas ergo propositionum de inesse et de necessario et de contingenti non est
dulcitas silli formaliter. cum contingentia sive pluralitas aut necessi
tas non sint formales differentie silli sed materiales solum. sic ergo huma
nitas non est genus ex hoc quod dulsificat per accidens [illegible] sed per
ticipationem speciei sue humanitatis omnes homines sunt unus homo
sic sillogismus non dicitur alius formaliter ex hoc secundo ex hoc quod dul
sificatur per modum contingentem sive modum necessarium. sed ista dulsi
tas solum attendenda est per accidens et per dulsas differentias
materiales. dulsius ergo sillogismus fit ex dulsis propositionibus ut
philosophus dicit in littera. sed illa dulsitas solum est attendenda secundum ma
teriam etc. Deinde cum dicit. Ergo in necessariis quidem. decla
ravit quod eodem modo fit sillogismus ex propositionibus necessariis et in esse
unde ait quasi concludendo quod in necessariis quidem fere sic se habent
silli sicut et in hiis que insunt. hoc est in propositionibus de inesse.
Nam silli positis terminis et in hiis que insunt. i. in propositionibus
de inesse. et in hiis que ex necessitate insunt et non insunt
et erit et non erit sillogismus. hoc est eodem modo fiet sillogismus ex
terminis suppositis et modo necessariis et similiter modo necessariis. Et ne
intentio silli videatur esse eadem subiungit dissimili
ter. vere distabit in eo quod adiacet terminis ex necessitate esse
vel non esse. i. differentia est in hoc quod propositiones de necessario sumuntur cum
adiacentia necessitatis affirmative vel negative. silli vero de inesse
sine tali adiacentia accipiuntur. Sed quod non sit eadem silli dissi
militer quod in privatis dicitur continetur in toto esse et de omni dicitur ut as
signavimus hec est sic continuatur propositiones de inesse necessarie sunt ex
positiones de necessario et sic de dici de omni et esse in toto as
signavimus in illis sillis dicitur quod in illis. unde concludit ergo in aliis
quidem. hoc est in sillis de necessario et contingenti que sunt alii ab illis
de inesse dicitur concludet per conversiones quo ergo sunt necessaria. et
quomodo in eo quod inesse. Nam eo modo concludet quod necessaria per
conversionem in sillis de necessario sicut in sillis de inesse. Sed
aliquis considerat quod cum sillogismus fiat ex propositionibus necessariis non addat
super sillogismum factum ex propositionibus de inesse super nisi quandam ne
cessitatem modi. Nam propositiones necessarie eodem modo convertuntur
affirmative et negative universales et particulares sicut propositiones de inesse sicut ut
superius dictum est causa de conversione. ideo sillogismus eodem modo fiet
ex propositionibus necessariis et ex propositionibus de inesse simpliciter. Dicendum tamen
est in hec ex propositionibus necessariis adiacet terminis necessitas. con
tingentibus vero adiacet contingentia. Et dicendum necessitas et
contingentia propositionis adiacent terminis. quia per modum compositi significantur
et non per modum substantie. cum non significat per se stare sed in
alio existere. Nam si dicatur homo de necessitate est animal hec necessi
tas non intelligitur per se stare sed significatur in hiis terminis quod per se sta
bunt esse. bene ergo ait philosophus quod eodem modo fiet sillogismus ex pro
positionibus necessariis et ex propositionibus de inesse nisi dicatur quod necessi
tas adiacet terminis superius in propositionibus de necessario nec autem in pro
positionibus de inesse. Deinde cum dicit. In prima autem. ostendit
ista sillogismus non esse in quarto modo prime figure nisi in quinto et
unde ait. In prima autem figura quando fuerit universalis affirmativa particularis
vero privativa [illegible] quantum ad quartum modum medie figure quod con
stat ex maiori universali affirmativa et minori particulari negativa. Et
rursus in tertia figura quando universalis quidem privativa particularis vero privativa

non dicitur et cetera. deinde sub sic et in aliis modis. sed necesse est expositorem
est utique non est. de hac facit sillogismum. i. necesse est exponere ipsam
per terminos necessarium per ulterius. et ex illa cum qualibet alia vel supra in
sillo facit sillogismum necessarium. et ei necessarium. et in hiis. hoc est in propo
sitionibus sic expositas et in exponentibus quod probat. quia si de
posito sillogismus necessarius est. erit sillogismus de illo [illegible] hoc est de
expositore. nam expositum est aliquo modo ipsum quod idem aliquid est. hoc
est aliquo modo ipsum exponens. Et subiungit quod utrumque sillogismus fit
ipsi figura. nam expositum et exponens in figura sibi habent. Sed
[illegible] quod qui modo fit et quomodo modo et sic sic per ex
positionem reducatur et perficiatur. quia per terminum necessarium exponens
per ulterius [illegible] homo de necessitate est aliquod lapis de necessitate
non est aliquod. ergo quidam lapis de necessitate non est homo. Tunc exponatur
per terminos per ulterius et fiat sillogismus in eadem figura in ipso modo sed omnis
homo de necessitate est aliquod quod sic nullus lapis de necessitate est aliquod. ergo
nullus lapis de necessitate est homo iste sillogismus expositorius est in secunda figura in ipso
modo. et si concludatur minori [illegible] fiat iste sillogismus reducatur ad secundum
modum prime figure istum modum exponet quintum modum in eisdem
terminis quidam homo de necessitate non est lapis. omnis homo de necessitate est
aliquod. ergo quiddam aliquod de necessitate non est lapis. tunc exponatur
minor per terminum negativum per ulterius sic prius et fiat sillogismus
in ipso modo et sic qui ulterius reducatur ad quartum prime
per conversionem minoris affirmative. hoc est ergo quod philosophus dicit necesse est
expositorem. hoc est ulterius necessarium expositorem per terminos necessarium aliquid
utrique non inesse hoc est per terminum ulterius sillogismi et aliquid quod
utrique est necessarium de hac. hoc est de ulterius necessario facere sillogismum.
Queret aliquis utrum hoc sit verum quod per terminus necessarium pos
set exponi per ulterius. et dicendum quod non. nam non sequitur quidam homo
non est albus. ergo nullus homo est albus non esset bona consequentia. quia
quidam homo sicut nullus homo est albus. Modo quod propositiones necessa
rie et contingentes quomodo opposito modo se habent. Nam propositio contingens
semper dicitur esse per terminus similitatem contingere debeat. ulterius vero
propositio contingens [illegible] esse non potest. nisi forte ipsa contingens
accipiatur pro necessario. sed propositio necessaria semper dicitur esse ulterius cum ne
cessarium sit id quod omni tempore inest ut dicitur primo posteriorum. et si per terminus
propositio necessaria [illegible] hoc est per terminum in duobus tamen. In propositionibus
ergo necessariis est quod per se notum per terminos per ulterius exponi
potest. cum necessitas non competit particulari nisi per ulterius. In tali
bus ergo propositionibus quodcumque est verum de expositore est verum de opposito
in modo de exposito non est verum nisi in de expositis. sed in propositionibus con
tingentibus hoc non habet veritatem. Nam in talibus propositionibus magis
exponentem ulterius per terminos cum contingentia competit ipsis particularibus
nec ulterius competit nisi in de particularium. Cum ergo philosophus hanc pro
bationem inducit in terminis necessariis [illegible] in talibus propositionibus
[illegible] habere non potest. Item queret aliquis utrum in duo
silli facti ex propositionibus necessariis reduci possint per impossibile sicut
silli facti ex propositionibus de inesse per impossibile reducuntur. Modo
quod utrum philosophus dicit est per [illegible] per impossibile est accipere oppositum conclusionis
negative cum altera premissarum concludere et inferre oppositum
alterius premisse quod in consequentia est ab opposito. si ergo isti
silli per impossibile compleret oportet accipere oppositum conclusionis necesse
particularis negative. Nam si in hiis duobus sillis semper concluderet
particularis negativa et inferret oppositum alterius premisse. Modo omnis
homo de necessitate est aliquod quidam lapis de necessitate non est aliquod. ergo qui
dam lapis de necessitate non est homo. et oppositum est non necesse est quidam
lapidem esse hominem. et contradictorie quemdam lapidem esse hominem. Nam
iste due equipollent cum sit [illegible] in secundo [illegible]. Si ergo
accipiatur ista contingens ulterius cum maiore bene concludet

oppositum minoris dicendo omnis homo de necessitate est albus. conclusio erit omnem lapidem esse hominem. ergo conclusio omnem lapidem esse album. que conclusio est opposita minori que dicebat quemdam lapidem de necessitate non esse album. Sed si sic reducerentur isti duo silogismi per impossibile duo inconvenientia sequerentur. primum est quia primus silogismus per impossibile non esset ex propositionibus necessariis sed ex una necessaria et alia contingente. Cum ergo philosophus hic intendat ostendere quod isti forent silogismi necessarii ex propositionibus necessariis et quod aliqui per silogismos per impossibile necessarios perficiantur. cum eodem modo debeat ostendi sicut illi de inesse. qui non ex propositionibus mixtis sed ex propositionibus pure de inesse forent et per eos in eisdem propositionibus [illegible] perficiantur. talis probatio per impossibile hic non habet locum. Secundum inconveniens est. nam philosophus non dicit [illegible] quod ex minori de necessario et maiori de contingenti sequitur conclusio de contingenti. propter quod si per hunc modum probassent isti modi necessarios hic probatio non fuisset per evidentiora et notiora sed magis per inevidentiora quorum facere si isti duo silogismi necessarii per impossibile reducerentur tunc oppositum conclusionis necessarie fieret [illegible] ut ex superioribus declaratum est. ¶ Deinde cum dicit. accidit autem quoniam. In parte ista docet philosophus fore silogismos ex propositionibus de inesse et necessario etiam quod [illegible]. et primo docet istam mixtionem in prima figura. secundo venatur ipsam in secunda figura. tertio ostendit hic idem in tertia figura. secunda ibi. In secunda autem figura. tertia ibi. In postrema autem figura. circa primum philosophus tria facit. nam primo docet fore silogismos ex propositionibus de inesse et necessario in modis universalibus. secundo reducit inutiles coniugationes. tertio docet hanc mixtionem in modis particularibus. secunda ibi. Si autem a b contingit. tertia ibi. In particularibus autem silogismis. Dicit ergo sic tamen est quod ex aliquibus propositionibus de necessario sequitur conclusio necessaria sicut illis de inesse. aut propter hoc accidit in quibusdam altera propositione solum existente necessaria fieri necessarium silogismum vel non utrumlibet [illegible]. sed quod est ad maiorem existentem scilicet maiorem propositionem esse necessariam. et hoc declarat in terminis dicens ut si a omni b ex necessitate sumptum tamen est in esse quantum ad affirmativam. vel non esse quantum ad negativam. b autem c in esse tantum. id est minor propositio sit tantum de inesse. sic enim sumptis propositionibus ex necessitate a inerit c. vel non inerit. id est sequitur conclusio necessaria vel affirmativa vel negativa. quod probat in [illegible]. nam quia omni b ex necessitate inest vel non inest a. hoc est ipsum a predicatur de b vel affirmative vel negative. c autem est aliquod eorum que sunt b. eo quod c sumitur sub b in maiori. manifestum est quod c inerit ex necessitate alterum horum scilicet in conclusione vel a vel b. sed b non est sic [illegible]. ergo de ipso c probatur a necessario in conclusione aut affirmative aut negative. ¶ Est autem considerandum quod ex maiori de necessario et ex minori de inesse sequitur conclusio necessaria philosophus probat per virtutem dici de omni. nam si maior est universalis necessaria de medio predicatur, oportet quod necessario predicetur de omni eo quod sumitur sub medio vel sub ipso subiecto. Cum ergo minor extremitas sub ipso medio sumatur oportet quod maior extremitas de minori in conclusione de necessitate predicetur. ¶ Licet autem iste ut hic sit verum quod ex maiori de necessario et minori de inesse sequitur conclusio de necessario et videtur quod non quod sequitur esse necessaria arguendo sic. omnia provisa a deo sunt necessaria sed omnia etiam sunt provisa a deo. ergo omnia etiam sunt necessaria. ¶ Dicendum quod ipsius se habet propositio de inesse quod propositio de necessario. nam omnis propositio necessaria includit in se propositionem de inesse. sicut omnis homo includit in se animal. non tamen econverso. Cum ergo quod ex maiori de necessario et ex minori de inesse sequitur conclusio necessaria et ita. conclusio illa de necessario includit in se illam de inesse et regulatur per eam non tamen econverso. ¶ Est autem considerandum quod est duplex necessitas ut potest haberi ex libro perihermenias. una est necessitas absoluta ut necesse est hominem moveri vel esse rationale. alia est necessitas conditionata. ut necesse est hominem ambulare quando ambulat. Nam secundum philosophum in libro perihermenias omne quod est quando est necesse est esse. quo modo et ipsa contingentia [illegible] esse necessaria quando actu sunt. et hoc modo omnia dicuntur esse necessaria comparata ad [illegible] cum ipse cognoscit res non solum ut habent esse ex suis causis proximis sed quia operationes sunt necessitas absoluta. sed quia cognoscit ipsas res ut sunt in causa futurum sunt. que operationes sunt necessitas conditionata. Cum ergo philosophus dicit quod ex maiori de necessario et ex minori de inesse sequitur conclusio necessaria. intelligendum est quando maior est necessaria absolute non quando est necessaria secundum conditionem. per hoc patet responsio ad superius obiectum.

¶ Deinde cum dicit. Si autem a b quidem omni. removet inutiles coniugationes. dicens quod dictum sit quod ex maiori de inesse et minori de necessario non sequitur conclusio necessaria. secunda ibi. ex terminis manifestum est. ergo dicit dicendum est quod si maior propositio est necessaria quod tunc sequitur conclusio necessaria. aut patet. si a b quidem. hoc est maior propositio non est necessaria. b autem c. hoc est minor est necessaria non erit conclusio necessaria quod si diceretur sequi conclusio necessaria sequeretur oppositum maioris propositionis de inesse. et hoc est quod dicit. nam si accidet a alicui b inesse de necessitate per primam et etiam secundam figuram quod in maioris propositionis que ponebatur inesse erunt necessaria. sed hoc falsum est. sicut quod minor propositio que ponitur de inesse sit necessaria. ¶ Nam contingit tale esse b. cui possibile est a nulli inesse. hoc est maior propositio affirmativa de inesse potest secum compati suam negativam quod non potest illa de necessario. est autem considerandum quod si diceretur omne animal est album. omnis homo de necessitate est animal. ergo omnis homo de necessitate est albus. Si ponatur hic conclusio necessaria sequeretur ex illa maiori de inesse et ex minori necessaria sequeretur per primam et etiam secundam figuram quod quoddam animal de necessitate sit album. nam animal est animal tamen cum nullum album inesse de necessitate. Ex autem sequitur per primam figuram manifestum est si accipiatur ista conclusio necessaria quam diceret sequi ex talibus propositionibus cum minori conversa. dicendo omnis homo de necessitate est albus. quoddam animal de necessitate est homo quod est conversa minoris sequitur per tertium modum prime figure quod quoddam animal de necessitate sit album. Sed per tertiam figuram ista conclusio sequitur non convertendo minorem. dicendo omnis homo de necessitate est albus. omnis homo de necessitate est animal. ergo per primum tertie sequitur quod quoddam animal de necessitate sit album. sed ista conclusio non potest stare cum illa maiori de inesse ut declaratum est. ¶ Comparando autem considerandum quod licet ex maiori de inesse et ex minori de necessario non sequitur conclusio de necessario ut patuit per terminos inmediate assignatos. bene tamen sequitur conclusio de inesse. ita quod sive maior ponatur de necessario sive minor semper potest sequi conclusio de inesse. Nam si ex duabus propositionibus de inesse sequitur conclusio de inesse ut in omnibus formis generis silogismorum dictum est. multo magis sequitur talis conclusio si altera premissarum fuerit de necessario. cum maiorem efficaciam habeant in inferendo quascumque conclusiones propositiones de necessario quam de inesse quam due propositiones de inesse tantum. ¶ Deinde cum dicit. ex terminis autem. declarat hic idem ex parte terminorum. dicens quod ex terminis manifestum est quod non erit conclusio necessaria sumpta ex maiori de inesse et minori de necessario ut si a quidem sit motus. b animal. hoc est medium sit animal. in quo autem c homo. et sic dispositis terminis non sequitur conclusio necessaria. nam homo est ex necessitate animal quod est minor de necessario. motus autem non ex necessitate predicatur de animali. maior de inesse. neque de homine. et propter hoc hec conclusio quod non est necessaria. Tunc subiungit quod eadem ratione est. si a b. hoc est maior propositio negativa ponatur de inesse. quia semper non sequitur conclusio necessaria sicut quando ponitur affirmativa. ¶ Est autem considerandum quod animal est talis terminus cum de necessitate non sit motus ipsum tamen animal de necessitate inest homini. sicut ergo dicitur hic. omne animal est

vtralibet

darapti

mouens. ista est propositio de inesse. omnis homo de necessitate est animal; non tamen sequitur quod omnis homo de necessitate sit mouens. ¶ Deinde cum dicit *in particularibus autem* ostendit istam mixtionem in modis particularibus eodem modo se habere sicut in modis vniuersalibus. Vnde ait quod in particularibus syllogismis similiter quando est necessaria vniuersalis, et conclusio est necessaria. Sed si particularis necessaria sit, conclusio non erit necessaria, siue sit particularis propositio vniuersalis quantum ad terminos, siue sit priuatiua quantum ad qualitatem. Modo tunc docet istos modos formare in terminis. Dicit enim quod sit prima vniuersalis necessaria et a contineat omni b et sit solum ex necessitate; b autem alicui c, et sit solum sic dispositus terminis quod maior vniuersalis sit de necessario. Sequitur ergo a alicui c inesse ex necessitate. Et hoc probat per dici de omni. Nam c est sub b et b est sub a. Aut omni a inest ex necessitate. Ergo oportet supponere quod a alicui c insit ex necessitate. Nam dici de omni est quando nichil sumitur sub subiecto de quo non dicatur praedicatum. Et eo modo quo sumitur sub subiecto eo modo quod ipsum praedicatum dicitur de eo. ¶ Deinde dicit quod similiter est de contrario modo quae est negatiua. Nam si maior necessaria fuerit, sequitur conclusio necessaria. Vnde ait: Similiter autem et si priuatiuus est syllogismus. Nam eadem erit demonstratio. Et subiungit philosophus coniugationes inutiles contrarios modos praedictos remoto casu. Sicut praedictum est, necessaria vniuersalis non supponitur de inesse, non erit conclusio necessaria. Nam haec positio non euenit impossibile quando non in vniuersalibus syllogismis; nam sic illud de impossibili ad quod sequitur impossibile, sed id dicitur possibile ad cuius positionem non impossibile euenit. Possibile est ergo non sequi conclusionem necessariam ex maiori vniuersali de inesse et ex minori de necessario, quod hic positio nullum nobis euenit impossibile. Similiter autem hic sicut in priuatiuis. Nam non sequitur: si nullum animal mouetur, et quidam homo de necessitate est animal, quod quidam homo necessario non moueatur. Et non ad plenum ex maiori de inesse et ex minori de necessario non sequitur conclusio necessaria in modis particularibus affirmatiuis vel negatiuis. Sed isti scilicet mouens, animal et homo sicut in vniuersalibus accipiebantur. ¶ Est autem considerandum quod cum eodem modo ex maiori de inesse et ex minori de necessario non sequitur conclusio necessaria in modis particularibus quod in modis vniuersalibus in quibus aliae propositiones sunt vniuersales.

¶ Circa istam lectionem quaeritur vna quaestio propter quam videtur aliquis syllogismus possit dici mixtus. Et videtur quod non. Nam syllogismus non solum nominat praemissas sed et conclusionem. Cum ergo mixtio solum reperiatur in praemissis et non in conclusione, videtur quod syllogismus non debeat dici mixtus. Praeterea miscibilia vnita in mixto non sunt in ipso mixto sub propriis formis sicut patet de elementis quae non habent esse in ipso elementato sub propriis formis. Cum ergo propositiones de inesse et de necessario et de contingenti sub propriis formis et sub propria virtute in syllogismo esse habeant, videtur quod syllogismum mixtum facere non possint. ¶ Praeterea secundum philosophum de generatione mixtio est miscibilium alteratorum vnio. Sed propositiones in syllogismo non alterantur nec corrumpuntur. Ergo mixtionem aliquam facere non poterunt. In contrarium est philosophus qui docet formare syllogismum ex diuersis propositionibus. Quod cum non faciat syllogismum simpliciter, videtur quod faciat syllogismum mixtum. ¶ Dicendum quod sicut dicit philosophus in secundo physicorum: ars imitatur naturam. Ars ergo non est natura sed imitatur ipsam. Itaque in arte tamen et syllogismo et syllogismo sic mixtum imitatur quod imitatur. Cum ergo mixtio syllogismorum sit ab arte, mixtio vero elementorum sit naturalis, inter istas mixtiones syllogisticas reperiri sicut mixta illa quae sunt ab arte et quae a natura esse habent. In mixtione autem naturali elementorum ad inuicem duo videmus. Primo ad primum praeter alterationem et remissionem elementorum in mixto, quod non in tanto vigore nec in tanta virtute elementa habent esse in mixto quantum habent existentia sub propriis naturis, eo quod ipsum mixtum corrumperetur si tamen miscibilia eo modo existerent in mixto quo existunt in propria natura et in propria excellentia. Oportet ergo elementa esse in mixto in quadam consonantia et in quodam medio et existere in ipso modo remisso et non in sua excellentia nec in sua natura excellenti. Vtrum autem ex hoc elementa sint in mixto sub propriis formis substantialibus vel solum secundum suas virtutes ita quod formae mixti virtualiter contineant ipsa elementa non secundum suas proprias formas non est praesentis considerationis declarare. Et sufficit autem scire quod elementa aliquo modo sunt in mixto quamuis sine propriis naturis permanentia. ¶ Secundo autem quod in mixtione naturali percipimus est praedominatio alicuius elementi a quo ipsum mixtum denominatur. Nam licet in quolibet mixto omnia elementa existant, in aliquo tamen vnum magis praedominatur. In aliquibus vero magis aqua et sic de aliis. Et ideo elementi praedominantis ipsa mixta naturam illius elementi sortiuntur. Sicut dicimus mixta aliqua esse terrestria, aliqua vero aquea, et alia aerea. Nam semper elementum quod virtualiter praedominatur magis in ipso mixto habet trahere et regulare alia elementa ad naturam suam. Vnde mixta aquea videmus nutriri in aquis, aerea vero in aere. Et vult per virtutem et praedominium illius elementi mixtum denominatur et regulatur. Dicemus ergo quod in mixtione syllogismorum et vnum et alterum praedictorum reperitur. Aliquid vero non inuenitur in tali mixtione nisi forte secundum similitudinem. Nam licet propositiones de inesse et de necessario et de contingenti vniantur in tali syllogismo, non tamen vniuntur in eo modo remisso quo dicebantur elementa existere in mixto naturali, sed secundum propriam virtutem et secundum formas proprias vnaquaeque propositio in tali syllogismo mixto habet esse. Quod patet sicut mixta non habent aliam formam quam syllogismus vnius formae super dici de omni et de nullo quae sunt principia formalia syllogismi, philosophus assignet eodem modo in utroque syllogismo quod non est de ipso mixto. Nam forma mixti naturalis est alia a forma cuiuslibet miscibilium et sicut diuersitas mixtorum est diuersitas formae. Aliquo ergo modo sunt propositiones in syllogismo quo sunt elementa in mixto, cum propositiones secundum propriam virtutem et secundum proprias naturas sint in syllogismo. Elementa autem habent esse in mixto secundum esse debile et remissum et non secundum naturas proprias. Dicitur tamen syllogismus mixtus propter syllogismum vnius formae acceptum. Nam syllogismus factus ex propositionibus de inesse et de necessario potest dici mixtus respectu syllogismi facti ex propositionibus de inesse tantum. Ad aliud quod dicebatur quod in mixtione naturali per praedominantiam alicuius elementi a quo totum mixtum denominatur, perfecte in syllogismo inuenitur. Nam sicut totum mixtum dicitur terrestre vel aqueum ratione elementi praedominantis et trahentis alia elementa ad naturam suam, sic totus syllogismus dicitur aliquando necessarius vel aliquando contingens ratione propositionis praedominantis et regulantis alias propositiones, sicut patet de propositione de inesse et de necessario. Nam maior de necessario habet regulare minorem de inesse. Ideo omnis syllogismus factus ex propositionibus sic diuersis dicitur mixtus. Totus tamen dicitur necessarius ratione propositionis regulantis et includentis in se propositionem alteram, a qua propositione praedominante totus syllogismus denominatur. Patet ergo quomodo propositiones diuersae faciunt syllogismum mixtum et quomodo non. ¶ Ad primum ergo dicendum quod conclusio aliquando dicitur necessaria et aliquando contingens ratione alicuius propositionis quae in se aliam includit. Ideo conclusio est mixta sicut praemissae. Denominatur tamen a propositione praedominante ut dictum est. Ad secundum dicendum quod propositiones non sunt in syllogismo eo modo quo elementa sunt in mixto, sicut dictum est in corpore quaestionis. Sed dicitur syllogismus mixtus propter diuersas propositiones. Et per hoc patet responsio ad tertium.

In secunda autem figura. Postquam philosophus ostendit qualis fit syllogismus ex propositionibus de inesse et de necessario in prima figura, in parte ista hanc mixtionem docet in secunda figura. Et circa hoc duo facit. Nam primo docet modos vtiles. Secundo remouet inutiles coniugationes illorum modorum. Vbi

mixt'

et contingenti docet hanc mixtionem in modis perfectis. Fa. i.
fiat propositio. tertia .i. Secundum autem se habebit. propositio dicitur m
.d. p. quia propositio disponit per modum illius se figure. Secundo dispo
nit secundum modum eiusdem figure. Fa. i. consequentia secundum conclusio et ter
tio quomodo sequitur conclusio necessaria in prima figura. autem. patet in secunda figura sit
privativa quod propositio universalis necessaria et conclusio est necessaria. sed si propositio
quod sit necessaria et conclusio non est necessaria. et disponit in terminis
b. d. sit enim privativa prius quod necessaria. et a. b. quod
nulli ex necessitate a. maior sit universalis necessaria necessaria. c. a
in terminis. hic minor sit de inesse universalis affirmativa simpliciter. quoniam
ergo convertitur privativa necessaria quod est nullum a. est b. a. autem
omni c. inest in minori quia sequitur per primam figuram quod c. inest in
nulli b. ex necessitate quia probatur quod c. est sub a. ergo quod de
ipso predicatur b. quod non sumitur sub suo termino de quo non dicatur
partium. ¶ Est autem conclusio quia iterum per modum se figure maior est
universalis necessaria. sic ergo in prima figura oportebat de necessario maiorem
esse de inesse et minorem de necessario si conclusio necessaria debebat sequi
ita hic iterum modo oportet necessariam esse necessariam. ad hoc ut conclusio necessaria
sequatur dicendo. ergo de necessitate nullum b. est a. et c. est a. sequitur
quod nullum c. de necessitate sit b. Nam convertendo maiorem necessariam scilicet
nullum b. de necessitate est a. nullum a. de necessitate est b. habebitur ergo sim(ilis)
modo prime figure. vel in terminis specialibus. dicendo nullus lapis de necessitate
est animal. omnis homo est animal. ergo nullus homo de necessitate est lapis. convertitur
maior simpliciter et erit prima figura. Tunc sumitur in medio termino dis
positionem se modi. d. secundum autem et sicut a. c. hic est minor privativa
privativa. nam si a. nulli c. contingit. scilicet ex necessitate. ita
quod contingens accipiatur pro necessario et c. nulli a. ponatur in esse
per conversionem. a. autem omni b. inest. ita quod maior sit universalis
affirmativa. quare sequitur quod nulli eorum quod sunt b. contingit a. hic
sequitur conclusio necessaria negativa per conversionem cum premissarum et per con
versionem conclusionis fit prima figura. Verum alterum fit enim prima figura in cum fu
erit convertatur conclusio quod est nullum c. de necessitate est b. convertitur nullum
b. de necessitate est c. hic ergo quod dictum est nullum ergo b. c. inest convertitur
enim superius ipsa conclusio necessaria. ¶ Est autem conclusio quia in secunda figura si propositio
est negativa. dicitur ergo ista necessaria oportet esse necessaria oportet premissam necessariam
esse necessariam. uterque virtute eius conclusio necessaria sequitur. et plus quod
ista negativa sit minor oportet quod fiat maior ad hoc quod illam
de inesse regulare possit. tamen ergo requiritur ad perfectionem
ultimi modi. quod necessaria sit necessaria. secundo quod illa negativa
convertatur et fiat maior et ideo requiritur conversio conclusionis quia
omnia patent per terminos. dicendo omnis homo est animal. nullus lapis de
necessitate est animal. sequitur ergo nullus lapis de necessitate est homo. si iste
sillogismus oportet perfici per modum prime figure oportet quod minor convertatur
et fiat maior. et quod conclusio simpliciter convertatur. dicendo sic nullum
animal de necessitate est lapis. omnis homo est animal. ergo de necessitate nullus
homo est lapis. ¶ Deinde cum dicit. Similiter autem propositio. In parte ista
reducit inutiles coniugationes. et dicit quod tamen faciat secundo quod tertio
probatur ex universali necessaria affirmativa et ex necessaria de inesse non se
quitur conclusio necessaria. Nam primo loco probat ex propositione prime figure
secundo ex parte conclusionis necessarie que ponitur sequi. et probat hic idem
ex parte terminorum. Fa. i. amplius autem. tertio ibi. amplius autem si terminos
contingit ergo. sic. dicens est quod sequitur conclusio necessaria si necessaria premissa po
natur necessaria. sed si propositio necessaria supponatur non erit conclusio ne
cessaria. quod si dicatur sequi in sit enim a. omni b. ex necessitate
et affirmativa sit de necessario. c. autem nulli insit tamen. hic est necessaria
sit de inesse sequitur conclusio ergo negativa sit prima figura. Sed omnium
est in prima figura quando enim non est necessaria que est ad minorem
extremitatem privativa non conclusio erit necessaria quia sicut non sequebatur

conclusio necessaria ex tali dispositione. in illius hic etiam similiter erit ex
necessitate. ¶ Est autem conclusio iterum philosophus hoc consilium. silli se figure perfi
ciuntur per primam figuram. non est maior potentia ad concludendum conclusionem aliquam
in secunda figura quam in prima figura. cum in ista non concludatur nisi in virtute illius. sed in
prima figura minore existente de inesse et minore de necessario non seq
uitur conclusio de necessitate. ergo secundum in ista figura talis conclusio non sequitur. Nam negativa
se figure oportet esse maiorem existentem ipsa figura quando minore existente non
se in prima figura propter quod si convertatur negativa se figure reducetur ad primam
figuram et erit maior existens. ideo si talis propositio est de inesse conclusio non po
terit esse necessaria. ¶ Quia autem iterum ex necessaria affirmativa et
ex necessaria de inesse sequitur conclusio necessaria et dicit quod conclusio quia potentior est
ad concludendum affirmativa quam negativa. ergo multo magis poterit
concludi necessaria ex affirmativa necessaria quam ex necessaria. In quo innuit
philosophus quod dicitur tale coniugationem esse inutile. ¶ Dicit quod silli se
figure reducuntur ad primam figuram si ergo talis coordinatio propositionum. scilicet
quod negativa sit de inesse. affirmativa vero sit de necessario non potest in
conclusionem necessariam in prima figura. non in ista ordinatione talem conclusionem potest
in se figura. Nam si ex premissis sic ordinatis sequeretur conclusio necessaria
in se figura oportet talem conclusionem posse concludi per primam figuram cum
omnes modi se figure reducuntur ad modos prime figure quia autem in prima
figura conclusio necessaria non sequitur ex necessaria de inesse. et ex affirmativa de necessario
maiore. nam in prima figura minor non potest esse necessaria eo quod minor
existente necessaria in prima figura non sequitur. oportet ergo maiorem esse necessariam. et quod
sic conclusio oportet esse necessaria. oportet maiorem esse necessariam cum habeat regulare
minorem. nam minor per maiorem regulatur. et ideo in prima figura
ex tali dispositione propositionum conclusio necessaria non sequitur. ex quo sequitur non in
se figura ut declaratum est. Ad id ergo quod obicitur quod affirmativa est
potentior necessaria. dicendo quod sic affirmativa est cum affirmativis. ita negativa
est cum negativis. in affirmativis ergo sillogismo quando conclusio affirmativa est necessaria oportet
maiorem propositionem esse necessariam. sicut in sillogismo negativo oportet negativam
esse necessariam ad hoc quod conclusio sit necessaria necessaria. ¶ Deinde cum dicit amplius
autem. probat ista mixtionem esse inutilem ex parte conclusionis necessarie
que dicitur sequi. Nam si dicatur sequi conclusio necessaria ex maiore affirmativa de
necessario et ex minore necessaria de inesse. dicendo omne b. de necessitate
est a. nullum c. est a. ergo nullum c. de necessitate est b. et accipiatur in
conclusio negativa conversa cum conversa maioris affirmative et sillogizetur per x.
modum prime figure quod aliquod c. de necessitate non sit a. dicendo nullum b. de
necessitate est c. quoddam a. de necessitate est b. ergo quoddam a. de necessitate
est c. sed ista non potest stare cum minori necessaria de inesse que di
cebat nullum c. est a. nam ita probatur dicendo omne c. est a. et sic non compa
tiuntur secum necessaria. hoc est ergo quod dicit philosophus amplius autem. si super posue
rimus terminos. si conclusio est necessaria. hoc est si ponatur conclusio necessaria. c. alicui
a. non inesse ex necessitate. quod probatur. Nam si b. nulli c. inest ex
necessitate. et ista est conclusio necessaria quam ponit posse concludi convertatur
tunc et c. nulli b. inerit ex necessitate. Tunc cum conversa huius accipiatur
conversa maioris que est quod b. alicui a. necesse est inesse
sicut dicit quod omni b. ex necessitate inerit. scilicet si maior est universalis affirmativa
de necessario quare ex istis sequitur quod c. alicui a. necesse est non inesse. sed
nulla prohibet hoc a. recipi esse omne c. contingit inesse. hoc est nulla
prohibebit minorem necessariam de inesse verificari pro affirmativa. ¶ Est
autem conclusio quia si dicatur omnis homo de necessitate est animal. nullum album est
animal. ergo nullum album de necessitate est homo. Sed ista conclusio dicatur se
quia ex premissis sic ordinatis. et accipiatur conversa illius
conclusionis cum conversa maioris. dicendo nullus homo de necessitate est album.
quoddam animal de necessitate est homo. ergo quoddam animal de necessitate est album.
sed ista conclusio stare non potest cum minori necessaria de inesse. que
est nullum album est animal. Nam animal est tale quod contingit esse album con
tingit inesse. hoc est ergo quod ait philosophus quod nulla prohibebit a. hoc est in prima

me accipi hui' e oe .c. h' e oe albu 9tigit i ee z p
9ms ptis nea nccia cu ipa stare no pot. Dem
cu d'. amp. plat h' itez ex pte tioz .d. amp. et
si tios ponetes s' 9nte. qm 9 no e ncca .i. 9clo
nccia no se ex pmissis sic ordinatis ondit ex pone
tinoz. ut sit .a. al' .b. no ho .c. aut albu. 9ponet
s' supte sit ita q ma sit de nccio affira .s. ista. ois
ho de nccia e al' .i. mioz vo sit pua de i ee .s. ista
nllu albu e al'. de 9cludet .b. de .c. ex tis s' ordi
natis q ho nlli albo i e. sz n ex ncci. Et h' pt q 9
tigit hoiez si albu .n. tn do al' nlli albo i e. H' est
9tigit 9nez nea de i ee vl si n p affira n tn
min ex nte nea. qr cu ho sup sit maor z mioz
ne e 9 nccia n tn e sip' nccia. sz hac suppone sca
.s. q mioz nea sit sp va. Est a' 9sio q ex ma
iori affira de nccio z ex min nea de i ee seq' possit
nea de nccio no sip' sz 9dictoria. Naz dco ois ho
ho de ncci e al'. n albo e al' bn se. g n albu de
ncci e ho. suppoto q mioz nea de i ee sit sp va .s.
q n albu sit al'. Naz cu al' sit i pls q ho si alled
negat ab oi ali. oz q neget s' ab oi hoie. donec
g ista e va .n. albu e al'. e z ista va nllz albu e
ho. sz q ista no e va nccia .n. albu e al' .n e g
ista ncci .n. albu e ho. imo 9tigit oez hoiez si al
bu sz h' n 9tigat don' ita e va .n. albu e al' bn
g aut phs q cu h' sit ve .s. maor z mioz et 9 nca
no sip' sz ex oppoe ut declatu e. Dem cd'. s' at
docet facere sillz ex tis ppoibz mixtis i mois ptibz
z d .s. q p fac q dem e sco remouet inutiles 9iu
gones z max ce q itiz mo u' ita mixtio n ht lce.
Rursu sit pua. d g q 9 se hebit i ptibz sillis i
sup sic hitu e i sillis vlibz. Na qn pua quide
ppo vlis fuit z nccia. z sup mioz ptis affira vel et
9 nccia. qn a' pta fuit ulis. puatia vo ptis
de i ee e 9 nccia. Et tut h' q tem e explanat p tios
.d. sit a' p puatia vlis z nccia. z b quide nlli .a.
9tigit i ee ex ncci. c. a' alic' .a. i sit tm. qm g
9tiit puatia .z. b. nlli .a. 9tigit ex ncci i ee. h'
e maor nea de nccio 9tiit. dco n .b. e .a. 9tiait
ista sic. n .a. e .b. c. a' alic' .a. i e. Naz mioz e ptis
affira de i ee qr ex ncci alic' eoz q sit .c. no i est
.b. i. seqt 9 ptis nea de nccio. Est a' 9sio q
sic i q'to mo p' sic ex uli nea de nccio z ex min
ptis affira de i ee seqbat i ncce 9 de nccio. sic i
ito ctio m isti' se sic tal' 9 seqt p p q si dicat .n
al' de ncci e lap. q dz ho no e lapis seqt i ncce
p 9ditioz maris q q dz ho de ncci no sit lap. n
Dem cu d'. rursu si pua. of isaz mixtione
no here lcuz i. e mo se sic. vu aut. rursu si pua
z ulis nccia. 9ppoat .a. b. ptm. h' e maor sit vlis
affira de nccio. si g .a. oi .b. i e ex ncci .c. a' abc
.a. n i e. qm n i eit .b. alic' .c. mai e. sz no ex ncci
.i. bn seqt 9 de i ee ex ppoibz sic dispotis. na idez
tm ad tenmoez q i vlibz sillis. sz n sic pua nca
pticlt supta n e z isto mo 9 nccia p coste
tios eit demro. i. q 9 nccia no seqt ex puatia
nccia ptis pt ondi p tios supi pontos i sillis vlib
Est a' 9sio q i q'tus mo se sic 9stat ex vli
affira z ptis nea 9clu' bz ptis nea. si g ponat z ulis
affira de nccio z mioz ptis nea de i ee. no seqt
9 nccia p coster tios supi pontos. dco ois ho de
ncci e al'. q dea albu no e al'. bn seqt q q dea albu
no sit ho. sz n cuz mo nccitis. si q q daz albu nce
no sit ho. vltius e si p ptis nea ponat de nccio.
vlis vo affira ponat de i ee. tal' 9 de ncci n sequit
q p tios clos ondi pot a' tn ordi tos ita q p me
accipiat ho. dco oe albu e ho. q dai al' no e ho. ne
cessa seqt 9 ptis nea de i ee sic plus. sz n cuz
m ncci. h' e g q dic phs. q si ponat pta ulis de
nccio. ul' a' ut puatia ptis de nccio siat 9 de
nccio n seqt. q p coster tios e demro. Rnet
a' a' q ista mixtio no ht lcuz i q'to mo isti'
se sic. Od q i sa sia sep e 9 nea si g ponat
9 nccia 9cludi p istu mo q itiz oz a'z pmissaz
ee siles 9clu'm affira a' q ponit de i ee. tn q pon
affira no pt ee 9clom sillis. e s q dz 9cludi d
beat ee ptis nea. Ex ma g affir de nccio z
ex mioz ptis nea de i ee no seqt 9 de nccio d
co q ma affir ponat de i ee. z mioz ptis nea
de i ee. n seqt 9 nccia. eo q tal' mixtio i mois
ne vis p se sic lcuz no ht. Naz i dicebat q si af
fira erat nccia z nea de i ee no seqt 9 de nccio
sz no ptis nea ponat de nccio. z vlis affira de
i ee n seqt 9 de nccio eo q ptis n lez regu
lare no pot. n valet ea trahe ad sua n'az sz poti
9 .n. i vlis ponet de i ee simpl'r. sz forli loq
do ex ma uli de i ee. z ex mi ptis nea de ne
cessario seq' no pot ut declatu e. Oica i tra
laone q vna 9o pn' ut i sa sia ex uli nea
de nccio. z ex affira de i ee seqt 9 de nccio d'z
q mo. q z q pot si p vnu no dz si p pla ut pot
hri ex p phi. si g 9 nccia seqt ex alta de ncc
tm si sunt sillare ex abubz de ncci. P. si
ex talibz pmissis seqret 9 ncca. de ex uers seq
ret F' q pz p tios dco nlls lap de ncci e ho. oe
albu e ho. g n albu nccio e lapis. P. sicut
maor extas ifert 9nez. ita z mioz. g sic 9clu
9 ncci ide maris extus q ponit de nccio. ita z dz
9cludi 9 de i ee. ide mioris extis q ponit de i
ee. In 9tru e phs i lra. Od q sillis h' tra
dit e applicat ad oez sillz 9triu tu ad sillz
dyacuz q z ad sillz temrarium. Cu g phs isti
distingbat duo gna ppon .s. ppoz de i ee sipr
9ppoz de i ee ut nc. pot si ut sillis pba. sz n ncci
ul demrati. eo q nccitas addit s' ee uli te
poz. si g debeat 9cludi 9 nccia ex nea de nccio
z ex affira de i ee oz illa de i ee i ee sip' z no ut
nuc. ad h' aut q tal' ppo de i ee sit de i ee sipr
oz q i de ncc sp sit maor ut sz de i ee possit re
glare z ipaz trahere ad naz sua ad h' q stet p i
de i ee ut nc. Cu g i sa sia maor ppo sp sit nea
ul' p 9ditioz l' p 9nsioz. eo q 9 sp e i nea sicut
i p sia ex ma nea de nccio z ex mioz affira
de i ee. seqbat 9 de nccio eo q maor potit re
glare mioze de i ee ut staret p illa de i esse
sipr. z n p illa de i ee ut nc. ita i sa sia ex talibz

premissis 9 necia concludi poterit aut silli sic sit 9
cludat ex virtute prime sit. Ad pri dicendum quod cum 9clu
9 necia ex ambabus de necio e 9 9o vinuocu vel p
cas vinocas. sed quando 9cludit 9o necia ex altera de ne
cessario et ex altera de ine e 9o 9clusa qui p cas eq
uocas. ergo h non seq 9o eodem modo. Ad 2m dicendum
q minor de ine e falsa. non enim e uerum q omne album sit ho
vim nec de ine simpliciter nec de ine ut nunc vitatem h quod
omne album sit ho. Ad 3m dicendum q licet maior et minor t
extremitas intret 9nem non tamen 9o se sicut illi extremitas q
non h aliam regulare. et quia illa de necio h regulare
illa de ine. ideo 9o nec se nat illi de necio et non
illi de ine. nec 9tenta in illa de necio idem in 9ci ee.
1 Postquam in prima figura posuit doceat mixtiones
ex propositionibus de necio et de ine in pa et in sa fa in
pte ista docet hic mixtiones in 3a figura et d. f.
q2 po docet hic mixtione in modis vlibus af
firmatiuis. sedo in modis particularibus ne. fa 1a. sicut. h quod
dicitur. ciam p 3a facit. q p disponit p modum iste
tercie sit. sedo disponit sed modo. et tercio remouet i
utilem 9iugonem. fa 1a. rursum si a.c. et 1a sicut
patia. Ad euidentiam a per primo e sciendum q primi modi
3e sit 9stat ex duabus vlibus affirmatiuis. Sig maior
ponatur de necio et minor ponatur de ine sequitur 9o
de necio p 9uersionem minoris. Si non minor ponitur de
necio seqt et 9o de ne p 9uersionem maioris et p tiis
positis 9ti g 9. impossibilem ad pcedentem dicendum e qui mixtio
propositionum de necio et de ine hat fieri in pa et in sa fi.
aut p sed. i pa extrema sine eius qr vlibus existibus
ad me. ita q ambe ppones sit vles et pus vtriusque
propositionibus utrilibet sit necia. h e utrilibet ideo e i pot
poni de necio siue maior siue minor et 9o et necia et ista e
dispositio p modi 3e sit. si h qr sit plura illa non
pertinua qm pertinua fuit necia et 9o erit necia. qn
a pertinua non fuit necia nec erit 9o necia et h e dispositio
si minor. Tercio h q tamen e exemplat p terminos d. sit eius
patie ppones p utrique. a.a. et b. in sito a. c. i. maior
et minor extremitas ponitur vli affirmatiue de me. necia
aut sit a.c. i. maior ppositio sit de necio. qm g. oi a.
ie c. i. minor ponitur vlis de ine q 9uitur pitur dum
aut. et c. alicui b. ie. eo q vlis 9uitur piter qr sic a.
ie oi. c. ex necitate et c. alicui b. q e 9uersa minoris de
ine. et a. alicui b. necio ie q. patet. na. c. sub b. e. i. minor
extremitas ponitur sub me. sit g. pa sa 9uersione minoris.
Deinde subiungit q silis 9o 9cluditur si minor ponatur
de nec p 9uersionem minoris fa de ine. Dum aut. sit a
ondet et si b. c. e necia. h e minor. 9uitur cui et c.
alicui a. i. maior ulis de ine 9uitur i pticularem. qr si
oi. c. ie b. ex necitate et sub minor ponatur de ine
pticularis aut 9uersa ponitur maior de ine. seqt q a. ie
alicui b. h e sequitur 9o necia sicut et plus. Est aut
9siderandum q inter superius dicta e omnes modi 3e sitare 9cludunt
i virtute p sit. cum g in 3a sa minor possit esse maior
i pa. et in pa sa ponatur maior de necio et minor de ine
seqt 9o de necio. Ideo sicut silr 9o se in 3a sa sit maior
sit minor ponatur de nec cum utraque possit esse maior in
pa sa ut tamen e. Deinde cum dicit rursum si a et sa a. c.
disposit. sed modo isti tercie sit. d. rursum sit a. c.
quod pertinua. h e minor. b. c. non affirmativa necia a sit
priuatiua. qm g. 9uitur c. alicui b. i. minor ulis af
firmatiua de ine 9uitur i particularem. a. aut nulli c. ex necitate
ita q maior sit de nec. necia. b. ei alicui a. i erit ex
necitate. h e seqt 9o necia. na. b. sub c. e. i. minor ex
tremitas e sub me. et minor regulatur p maiorem. Est a
9siderandum istum sed modum 9stare ex uli affirmativa et ex uli necia
sig minor necia ponatur de nec. minor non ulis affir
de ine. si minor ulis affirmativa de ine 9uitur i particularem
reducetur ad. c. modum p sit. vel maior ulis negativa cat
necia et minor particularis affir. Deinde cum dicit si a' pertinua
particularis. remouet inutilem 9iugonem. cum istum sed modum
et d. f. q2 p. f. q tamen e. sedo declarat de modis particularibus
affirmativis ultime sit. fa 1a. Si a' h quidem ulr. et p' d. f.
sed q dicit p ex affirmativa de necio et ex ne de ine.
non seq 9onem de nec. fa 1a. amp. et p terminos 9ti g 9
tamen e q necia existente de nec seqt 9o de nec. aut p
sed. si pertinua sit nec non est 9o necia. et h. plur. sit
cum b. c. h e minor pertinua et necia. a. c. aut. h e maior
sit pertinua tamen necia. qm g. 9uitur affir. c. i erit alicui
b. ex necitate. qr si accipiatur 9uersa de necio cum maior
necia de inec. bene sequitur 9o de ine. sed non de nec. h
e g q aut. qr si a. signo nulli eorum q sint c. i e. c.
at alicui eorum q sunt b. a. aut alicui eorum q sunt b. non i
erit. sed non ex necitate. Na 9similiter e in p sa qm pertinua
tia propone non existente nec. nec 9o est nec. Est aut
9siderandum q in tercia sa sicut 9o e particularis pp q modi vles istius
3e sit p 9uersionem reducuntur ad particulares p sa. ita affir
reducitur ad affir et ne ad negativam. In modo ad e.
negativa p sit necia existente de necio et minor de ine p
ticularis seqbitur 9 de necio. g in 3o sedo modo negativo
tercie sit cum habeat reduci ad e. modum p sit p 9uersionem
vlis in particularem. talis mixtio locum non het. hoc e g q
dicat phs in tma q 9similiter e in pa sa pertinua non ex
istente necia non seq 9onem nec. Amp. a' 9siderandum
q d. pot p bene ex maiori necia de ine et minori de ne
cessario non seq 9onem necia. p q 9o sp e silis alicui
e premissarum. pp q si 9o e nec negativa oz q assileatur
premisse negative non affirmative. qr si premissa necia e de
ine bene potest seq 9o de ine sed non de nec. cum premis
sa necia non ponatur esse de necio. Sedo h ideo patet plus
ex h q maior h regulare minorem et non eque. cum g et
maior negativa ponatur de ine. minor vero ponatur de
necio non potest illa de ine regulare illam de nec
ut 9o necia seqt. Deinde cum dicit amp. p hec
idem ex parte terminorum. d. amp. et sic p terminos ponentes
sit maior. sit cum a. quod bonum. h e maior extremitas. i q
at b. alicui c. non eque g bonum quod 9tigit nulli eque
ie. ita q ista negativa sit de ine. aliquod vero non e eum
eque ie. sed non e nec aliquod non esse bonum. i. sed non seq
tur ex illis premissis 9o de nec. s. q q dicitur aliquod non sit
bonum. sicud 9tigit esse aliquod esse bonum q si non 9cedatur hac
esse de 9tingenti. s. esse aliquod e bonum eo q aliquid alia sunt ve
nenosa. ideo nec sunt mala accipiatur de aliquo tamen
et h e q dicit q si non h pot sed vigilare vel dormire
tamen potentia. na esse aliquod e susceptibile horum. quando nec
eque e vigilans omnis eque de necitate e aliquod non sic pp hec
q quedam aliquid necio non sit vigilans. et ondit q si ei

vli ad me. h' e sit ita q vli pdicet de me. tam e qm eit g de nec si sup ordient ei eo mo quo ordian dr. — Est a' qsio q sopn' et vigilia i sit oib; alib; s dedatu tpe. na s; phs ide sopno et vigilia n e pol' al' sp ee vigilas ul' dormiens. it e pol' alic' ali i ee sompniu ita q no vigilet l' eg s; aliqdo i e ei sopnus talis vigilia. pot g h ee in oe al' e vigilas de i ee ut nc. s; no de inee simp' q' icliu' vsitatez tpe. Queret a' as ut h sit ver q oe al' sit susceptibile hoz. s. sopni et vigilie. et vz q no. q sopnus cat' ex evaporacone nutmti ascedete ad cerebz. s; mlta st alia carentia cereb. sic st mlta alia capita n hentia sicut dr i pmitis. g no oib; alib; i e sopn' et vigilia. In g'm e phe i lra. — Pd q s; phs ide sopno et vig. oia alia volatia g'sibilia cuatam sopno g'cant et vigi. h' dr' ondi pot. p quide ex pte sensus cui' sopnus pa' exutit. na ut i eodez li' h' et. sopnus e pa' pmi sensitiui. In sopno ei ligat' ee s;. na evaporaco ascendes a loco digonis ad cerebz et i frigant'. Indescendedo vo p sua frigiditatez et glutate; ht obstrue oes meat' p quos i fluit spus ais i organa exteriora et attrahit calorē et spm ad pte itiorez ut vtus nutritiua g fortet. et i suo vigore existat. vn si i ucniat i' nutmetuz i q posit agē sopn' pot. quo n oz agē i humidu radicale et te sopnus nocet. sic g pa' n pot ee sine ppo sto. n' s; pot esse sn ppa pine cu sopn' ut tam e sic pa' s; q b;cuq; alib; i e s' oz eis sopnu et vigiliaz tanq ppas panes i ee. — Sed h' dez phu pt ex pte ofoms spus Na quib;cuq; i e a ofpo' s; naz cu na gpleuit opone; illa oz illa gesse a talli ofone. ofo a' spui e ips alimetu recipe et p calorez i eis existentez a' mo ips digere. et p gns gtigit ipa alia dormire. gcludam g ex deis. tale' rez sp' eo so spus oib; aialib; i st. s; sens' n e pa' spui. et ex opacone spui ht cam. g oz sopnu et vigilia oib; alib; i ee g oe al' e hoz susceptibile. — Ad id a' q dicebat aialia n hre caput l' cerebz. dd q hnt ad loco capitis l' loco cerebri uo i aliqb; alib; e mai eis sopnu i ee. i aliqb; v n. eo q hnt forte testa ut dr plix i lra. — Deinde cu dr sia h' gde. docet hic mixtioez i mois ptib; etia q d. s. qz p o' quo i talib; mois pot gcludi g nccia. fo declat qualr talis g gcludi n pt. sa i'. sia pti'. d' g. sia h q tm s'ficat vli ille vo pticat ei pncipats sit utq; cui q ita eit q cum vlis sint neccis et g eit nccia. Naz eadez demo q e pmis qz reducetur pgiusigs. vn ait. qtu ei ptis affira sip. signece e. b. oi. c. i ee. ita q mior sit vlis affir de neio. a. at alic. c. ita q ma' sit ptis dem ee. de nece e. b. alic. a. i ee. et h pgiusis ptis a ptisse. Naz si b. alic. a. et a. alic. b. nec i e eo q ptis gutit sip. ista g e diisio tcij moi. Dic subiugit dispo qrti moi. d. si. a. c. h' est ma' sit nccia vlis et b. c. sit ptis dē cēna b. sub. c. e de seqe sip g de neio pgiusis ptimis. — Est a' gsio q tu mo ulc' e sic h' te

dua i mec i eaūz p' pgiusie a p tusio et pgusie gms sic e eaus mo. l' pgusioe; imis ptis sip sic e qrt' mo. si g i' ex ma'n affir du de neio et ex m'n ptis de i ee seqbat g de nec eo q ma' ht reglare mioze oz et i h' s moi s ex tali dispoe ppoiu tale gnez seq. — Deinde cu dic sia a' ptis. declat q si ponat ptis de nec i a'ro istoz mor n seqe g de neio. et dno faat s q h' du' pt. sa ibi. amp a' ex tis ptis g sic. dem e q si ponat vlis de nec q seqe g de nec s; si ptis e nccia. n eit g nccia. et h plat. sit ei. b. c. h' e mior i qrto mo ptis et nccia. a. aut. h' e ma' i sit oi. c. n tn ex neci s; sic tm de i ee. g gusa. b. c. h' e mior ptis et pa sia gppo vlis n nccia. ptis a' nccia. s; sup exnte tali dispoe i pa sia no seqbat g nccia. qr nec i hus. — Est a' gsio dez phi i h' gsiste pri. et sia n e ma'ns vtutis ad gclud' a'm gnez q p sia cu moi t' sic no gcludat ad n ex vtte mioz p' sic. s; i t' mo p' sic ex ma' vli affir de i ee et ex mioz ptis affir de neio no potat seq g in l'to forei tal' g ex ppoib; sic ordiatis i t' sia n seqe. — Deinde cu dic amp. pt h' io d' re. d. amp a' ex tis mai. sit ei. a. qd. h' e ma' exntas vigila'. b. a. h' e mior exntas bipes. i q a. c. h' e i me al'. g. b. alic. c. nece e i ee. a. a. c. na ma' e de i ee. s; a. no nec ipi. b. n ei e nece aliq bipedez dorire ul' uigilare. Dic subiug q s'et p eosdez tios ondetur. et si. a. c. h' e ma' ppo sit ptis et nec et h' q'ade mo ulte sic. — Est a' gsio q si dicit sic. oe al' e vigilas. qdā al' nec e bipes g no se q qdaz bipes neio sit vigilas. na ma ppo sunt de i ee ut nc. tam e ei s. q h' sopn' et vigi oib; alib; i st n tn nec sp dormit l' vigilat cu g ma' ulis de i ee no posit inoletan p illaz de neio q posit ptis ex talib; tiis apperē pot q no seqtur g de nec ex ma' de i ee et ex mioz de neio i qrto mo iste tec sic. — Amp. a' gsio q p eosdez tios pri pot i tcio mo ex maiori de neio. et ex mioz de i ee n seq' gnē de neio. Naz dco sic. qdaz al' nec e bipes. oe al' e uigilas n se q qdaz vigilas nec sit bipes Naz h' ma' ponat de neio eo tn ipo q e ptis n pot reglare illa de i ee sip ut stet p ee sip vni ph appellet eā gtigētez. q' q' ue; e. qz e de i ee ut nc. p q de gtigt e q' ad iez h' no accipiat eu mo gtigetie. — Deinde cu dr. si aut h' quide. In pte ista docet mixtioez i mois ptiuib; etia q ea faait. qz po docet hec i septo mo ulte sic so negat hic mixtione a qnto mo et tio ondit diuz nec sillz de i ee simliter sillz neeam. sa i. qn a' affira. et i' niai e g' pa g sic. dem e q si sit g nega' i ptib; affir. aut p h' sillz qdaz tios. h' e mi' sunt sem alleis h' e ma' sunt pnats. qm pnats quide sunt necessari et ulis. de g e nccia. et h' declat p tios . d. si. a. nlli. b. gtigit ex nec. ita q maior

negativa sit de necessario b autem alicui c insit, tamen quod minor sit tantum de inesse, tunc necesse est a alicui b non inesse. Est autem considerandum quod si dicatur sic: nullum c de necessitate est a, quoddam c est b, ergo quoddam b de necessitate non est a, contradictio particularis non sequitur ex premissis secundum ordinationes. Propter quod si convertatur minor particularis et reducatur ad quartum modum prime figure, ex maiori de necessario et ex minori de inesse sequebatur conclusio de necessario. Ergo secundum illud in sexto modo huius figure conclusio de necessario sequitur. Dicendum licet contradictio ex hoc quod cum maior ponatur universalis et necessaria et minor ponatur particularis, cum necessaria potest maior regulare minorem et trahere ipsam ad naturam suam, ut sic sit pro esse simpliciter conclusio necessaria.

Deinde est dicendum quod aristotiles ostendit hanc mixtionem non habere locum in quinto modo istius figure, dicens: quando autem affirmativa necessaria ponatur particularis, propter quod contingit inutilem combinationem fieri et in sexto modo vel universalis privativa particularis propter quod contingit hanc mixtionem non habere locum in quinto modo neque conclusionem necessariam. Et huius probat: nam eadem quod in conclusione superius que in propositionibus erant, ponit terminos in secundo modo in esse, scilicet animal, vigilans, homo, ita quod homo sit medius terminus, quedam homo non est vigilans, omnis homo de necessitate est animal, non sequitur quod quoddam animal non sit vigilans, licet ergo quod dicit aliquid necesse est alicui albo inesse, vigilans autem contingit nulli, ita quod necessaria sit de inesse et minor probatur sit de necessario et non necesse est alicui aliud inesse vigilantem, id est non enim necessario sequitur conclusio necessaria ex talibus premissis, quia aut privativa particularis est necessaria. Talis sit terminus bipes movens animal: dicendo sic, quoddam animal necesse est bipes esse, animal est movens, non sequitur quod quoddam movens necesse non sit bipes.

Est autem considerandum quod sive maior particularis ponatur de necessario et minor universalis ponatur de inesse, sive econverso quod minor universalis sit de necessario, maior vero particularis sit de inesse, in isto quinto modo conclusio de necessario non sequitur, quoniam probatur potest per ea que predicta sunt. Nam si maior ponatur necessaria que est particularis, regulare non posset maiorem cum ambe sint diverse quantitatis. Si vero minor universalis ponatur de necessario cum in isto modo universalis sit necessario affirmativa, si concluderet conclusio sillogismi premisse ex quo assignatur negativa, cum in isto quinto modo conclusio negativa habeat. Sed particularis negativa ponitur de inesse tantum necessaria, ergo ipsa affirmativa de necessario, necessaria consequi non potest. Si vero dicatur quod maior particularis necessaria poterit fieri minor per conversionem dico quod talis conversio non habet locum, quia ipsa fieret minor existente negativa, nec sequitur per illa eadem inconveniencia et per consequens terminos per quos in propositionibus et maior in quarto modo prime figure consequitur hanc mixtionem non habere locum. Ostendi potest quod quinto modo ista figure sic non competit ut declaratum est.

Deinde cum dicit: manifestum autem quod esse dicitur etiam sillogismum necessarii et etiam sillogismum de inesse, et quod causa fiat quia ipse facit quod terminus est, sic declarat conclusionem sillogismi alicuius premissarum. Et est epilogus et ea que dicta sunt de ista mixtione secundum tertium. In utraque autem etiam necesse est quod dicto generaliter est superius ex dictis quoniam quandoque non est sillogismus si utraque propositiones sit de inesse, necessarius vero. Hic est sillogismus necessarii est alicui propositio necessaria.

Est autem considerandum quod propositio de inesse propositionem de necessario regulare non potest, sed potius econverso. Sic ergo una propositio ponatur de necessario, altera non de inesse, eo modo quo ordinatum dixi in sillogismo illa de inesse trahebatur ad naturam illius de necessario. Sed cum illa de inesse illam de necessario regulare non poterit, ad hoc ergo quod fiat sillogismus de inesse exigitur quod alia propositio sit de inesse, sed ut fiat sillogismus necessarii requiritur quod una sit de inesse et alia

de necessario, eo quod illa de inesse per illam de necessario regulatur, ut patet ex mixtione ex propositionibus de necessario et de inesse superius considerata.

Deinde cum dicit: premissis utique autem declarat in sillogismo conclusionem esse sillogismi alicuius premissarum, dicens aliter, in utraque autem affirmativa sillogismis existentibus necesse est alteram propositionem sillogismi esse conclusionem. Et exponit quid appellet esse sillogismum conclusionem, dicendo autem sillogismum esse similem, ut si necesse quidem vel inesse significet, similiter et necessaria conclusio sit. Si ergo premissarum sit necessaria, ex quo sequitur quod non potest esse conclusio necessaria vel de necessario non existente aliqua premissarum necessaria vel de inesse. Et hic est quod dicit quod causa premissa quoniam non erit sed conclusio necessaria nec quod in esse non supponatur nisi necessaria, vel quod in esse significet propositione. Unde conclusio quantum ad istam mixtionem de qua agitur de necessario. Sed hic est de sillogismo necessario mixto quando fit, et quod dictum habeat ad esse sufficit ponere tantum et eadem pro dicto propterea apposuit pene.

Circa istam lectionem queritur una questio, primo ut conclusio debeat esse similis alicui premissarum et videtur quod non. Nam ex duabus propositionibus de necessario sequitur conclusio de inesse et tamen conclusio de inesse non est similis premissis de necessario. Propter quod videtur huic propositioni non esse veram quod conclusio sit similis alicui premissarum.

Propter ergo dicendum quod ex ambabus de inesse sequitur conclusio de contingenti quod non est similis alicui premissarum de inesse, ergo non semper conclusio est similis alicui premissarum.

Propter illud debet conclusio assimilari in eam virtute concludendi. Sed hec expositio meo iudicio dicit esse meo similis et non premissis. In omni autem est perplexio.

Quod quod conclusio est effectus premissarum, effectus autem debet assimilari sue cause. Dicendum est tamen quod similitudo non attendi debet in virtute, sed magis attenditur in specie rei. Nam filius non assimilatur patri in generatione, immo in hoc filius a patre distinguitur. Sed assimilatur ei in specie vel in natura, eo quod filius est homo sicut pater generans. Premisse ergo duplicem comparationem possunt per modum sive sue virtutis nec similitudinis. Sed ratione mediantis in virtute conclusionem inferunt. Conclusio ergo assimilatur premissis in specie quandoque vel in natura, non autem in medio eo quod medium ipsum conclusio non intrat. Nam si esset de specie sive cause non tamen in virtute ipsarum conclusio imitatur. Sic et conclusio est de specie premissarum, non tamen in medio ipsarum premissas imitatur, assimilatur ergo conclusio vel ambabus premissis cum est sillogismus uniformis vel alicui premissarum cum est sillogismus mixtus. Nam conclusio se habet illi conclusioni quod mater cum medio habet maior virtute sicut masculus et femella uniuntur ad productionem filii, non tamen filius semper patri et matri assimilatur, sed aliquando alteri eorum tantum, sed quod virtus fuit magis et tamen potens ad productionem filii. Sic et conclusio non semper assimilatur ambabus premissis sed aliquando alteri eorum tantum et maxime existentis de necessario vincta cum medio habet maiorem virtutem quam minor, eo quod habet regulam per ipsam et trahit ad naturam eius, propter quod conclusio necessaria sequitur et premisse assimilatur illi de necessario et non illi de inesse, nisi in quantum in illa de necessario illa de inesse includitur. Et per hoc patet ratio ad dictum primum argumentum. Nam per tantum ex duabus de necessario sequitur conclusio de inesse et ex ambabus de inesse sequitur conclusio de contingenti, quia in conclusione necessaria intelligitur conclusio de inesse et in illa de inesse includitur illa de contingenti. Ad aliud dico quod conclusio non debet assimilari medio sed premissis, ut patuit in declarando questionem.

De contingenti autem. Postquam philosophus determinavit de mixtione propositionum de inesse et necessaria, quarum ex eis sillogismus mixtus formatur, dicit. In parte prima determinat de sillogismo facto ex propositionibus de contingenti, vel forte simplicius, et quod philosophus tamen facit. Et primo philosophus determinat de ipso contingenti, sed secundum ipsum distinctionem et multiplicem distinctionem; secundo determinat forte sillogis ex propositionibus de contingenti in prima et in secunda figura. Tertio determinat forte sillogismos in propositionibus de inesse et de contingenti; est secunda ibi quando. Ergo autem tertia prima ibi si autem hic quod.

Quando enim autem propositionis esse sic dico

quod contingens potest tripliciter considerari. Uno modo quantum ad eius notitiam vel diffinitionem. Secundo quantum ad propositiones ex ipso formatas coniunctim. Tertio quantum ad eius multiplicem acceptionem. Antequam ergo philosophus descendat ad formationem sillogismi ex propositionibus de contingenti, ita per ordinem facit. Nam primo ponit ipsius contingentis notificationem, secundo distinguit propositionem contingentem, et tertio adiungit eius multiplicem acceptionem. Secunda ibi: accidit autem omnes. Tertia ibi: declaratis autem hiis etc. Circa primum philosophus tria facit, quia primo ponit ipsius contingentis descriptionem, secundo subiungit membrorum descriptionis declarationem, tertio ex descriptionis declaratione ponit conclusionem. Secunda ibi: Nam necessarium equivoce. Tertia ibi: Erit igitur. Circa primum duo facit, quia primo posuit intentum, secundo exequitur. Secunda ibi: Dico autem contingens. Dicit igitur sic, continuando se ad predicta: dictum est supra de propositionibus de necesse et de inesse, qualiter ex eis sillogismi utiliter et mixti in omni figura fieri possunt. Autem post hec quando et quomodo et per que sit sillogismus de contingenti dicemus, et quomodo quantum ad formam, quando quantum ad modum, et per que quantum ad propositiones et terminos sumptos, erit omnis sillogismus de contingenti. Est autem considerandum quod, ut pluries dictum est, sillogismus hic traditur et applicatur ad omnem materiam sillogismi, scilicet probabilem sive necessariam. Et ideo declarando de ipso sillogismo simpliciter, secundum quod potest per omnes terminos variari, non quod sillogismus contingens vel necessarius addat super ipsum sillogismum aliquam differentiam formalem, sed solum addit determinationes materiales, que quamvis dicantur materiales, scilicet necessitas et contingentia vel probabilitas, quas addit sillogismus necessarius et contingens super sillogismum simpliciter, licet sint formales respectu sillogismi necessarii et contingentis, sunt tamen materiales respectu sillogismi simpliciter. Sicut licet conditiones materie et proprietates in individuo sint formales respectu ipsius individui, eo quod si diffiniretur individuum tales proprietates et conditiones non ponerentur in diffinitione eius, materiales tamen dicuntur respectu quidditatis simpliciter. Quando ergo philosophus dicit quod dicendum est post hec quando et quomodo et per que fiat omnis sillogismus de contingenti, non est intelligendum ipsum sillogismum contingentem habere aliam formam vel figuram essentialiter differentem a forma vel figura sillogismi simpliciter, sed solum materialiter, sicut materialis sillogismi simpliciter, licet necessitas et probabilitas dicantur formales de proprietate respectu sillogismi necessarii et contingentis. Queret autem aliquis quare post sillogismos de necesse et de inesse dictum est de sillogismo de contingenti, cum prius a nobis sint declaranda communia et confusa magis, sicut dicit philosophus primo physicorum. Cum ergo contingens sit prius et communius ipso necesse, eo quod ad propositiones de necesse vel de inesse se habet ut de contingenti, non tamen e converso, et id appellat prius aliquo non convertitur consequentia subsistendi, sicut dicit in predicamentis, ergo prius erat de contingenti etc. Dicendum quod prius declarandum est ordine doctrine de partibus quam de toto, eo quod partes in diffinitione totius ponuntur. Nam partes diffinitionis sunt nobis notiores diffinito. Nam licet aliquis habeat rationem totius prout plura species, ut tamen hominis vel capitis, in cuius diffinitione ponitur hec ratio partis. Cum ergo necessarium ponatur in descriptione contingentis, ut inmediate patebit, nec philosophus exigitas precedit declarationem contingentis, in cuius diffinitione oportet ipsum contingens ponere et ipsum necessarium per necessarium notificare de ipso necessario declaratum fuerit. Non obstante ergo quod contingens habeat rationem communis et universalis respectu necessarii, prius sunt notificandum necessarium quam contingens. Sed hic sicut dominus videmus contradicere ei quod dicit philosophus primo physicorum: non autem nota vel diffinita prius esse nobis nota ipsis diffinitionibus. Ad quod dicendum quod partes diffinitionis alicuius diffiniti possunt dupliciter considerari. Primo in quantum explicant explicate et distincte id quod ipsum diffinitum dicit indistincte. Et quia cognitio indistincta quantum ad nostrum modum intelligendi precedit cognitionem distinctam et declaratam, ideo veritatem hec dicit philosophus quod prius sunt nota ipsum nomen vel diffinitum quam eius partes. Alio autem modo possunt considerari partes diffinitionis ut sunt quedam res per se non per intellectum

notificant ipsum diffinitum, et sic non habemus aliquam notitiam de partibus descriptionis vel diffinitionis alicuius rei, cum per eas ipsum diffinitum notificare non possimus. Non igitur scirem quid esset necessarium, sed semper per eum ipsum contingens notificare possem. Quia si igitur penitus ignorarem diffinitionem, sic non scirem quid esset animal, nunquam per ipsum hominem notificare possem, ut declaratum est. Deinde cum dicit: dico autem, exequitur de intento et scribendo notificando ipsum contingens, unde ait: dico autem, id est notificando et exponendo ipsum contingens, id quod non existente necessario, posito autem ipso in esse, propter hoc nil accidit impossibile. Est autem considerandum quod nomen et verbum contingit concretum et abstractum unam et eandem rem significant, tamen differunt in modo significandi, ita quod contingens sumptum verbaliter et nominaliter idem significant, differunt tamen in modo significandi. Et quia ex contingenti sumpto nominaliter et verbaliter potest propositio formari, ideo philosophus utrumque in descriptione contingentis apposuit. Amplius autem considerandum quod philosophus describit ipsum contingens per abnegationem duorum oppositorum, scilicet necessarii et impossibilis, que proprie ad invicem opposita esse dicuntur. Nam proprie id dicitur necessarium quod habet causam determinatam in rerum natura ut fiat et producatur in esse. Impossibile non dicitur id quod nullam causam habet ut fiat, sed ut non sit possibile fieri. Contingens vero nec habet causam necessariam ut sit, nec habet causam impossibilem ut nullo modo possit fieri. Unde igitur ipse philosophus diffinit ipsum contingens dicens: contingens est quo non existente necessario, posito tamen in esse non propter hoc accidit impossibile. Queret autem aliquis utrum contingens habeat diffinitionem per non necessarium et per non impossibile, et videtur quod non, quia diffinitio habet exprimere et notificare essentiam diffiniti, ut patet habetur ex septimo metaphysice. Sed per abnegationem autem non habet ad notificandum quod est, sed quod non est. Ergo per abnegationem necessarii et impossibilis non poterit notificari quid est contingens, sed quod non est. Amplius nihil diffinitur per suum contrarium, sed necessarium et impossibile sunt contraria ipsi contingenti, eo quod posito uno removetur reliquum. In contrarium est philosophus in littera. Dicendum quod contingens proprie diffiniri non potest, sed potest aliquo modo describi et notificari. Nam omne quod diffinitur proprie oportet quod habeat causam determinatam et necessariam explicantem quidditatem et essentiam eius, et que de essentia rei non est causa per accidens sed causa per se determinata. Cum contingens per se causam habere non possit, ideo proprie diffiniri non potest. Sed quod contingens aliquo modo describi et notificari possit sic declaratur. Nam omne id quod habet causam per accidens per id quod habet causam per se notificari et describi habet. Dupliciter ergo videmus ordinem huius descriptionis competere contingenti, primo ex parte necessarii, secundo ex parte impossibilis, quorum quodlibet in eius diffinitione ponitur. Primo ergo hoc ex parte necessarii. Nam id dicitur contingens quo non existente necessario, quod non est intelligendum contingens non esse necessarium id est esse actu, nam contingens ut aliquid potest esse necessarium, dicitur eo quod omne quod est quando est necesse est esse, ut dicit primo periarmenias. Intelligendum est ergo contingens non esse necessarium id est causam. Nam necessarium habet causam determinatam, ut solem oriri vel ex semine hominis generari hominem. Et si contingat causam necessariam vel effectum non producere, forte ratione indispositionis materie, hoc sit per accidens, eo quod ipsa causa necessaria semper est apta nata suum effectum producere. Contingens autem causam per se causam determinatam non habet. Et si contingat unam partem contingentis magis evenire quam aliam, hoc est per accidens, ut quando contingat navale bellum cras et quod non contingat, vel quod tunc magis incidat causa quam quod non incidat, cum unum istorum non magis habeat causam determinatam quam aliud, utrumque indifferenter evenire potest. Notificatur ergo contingens per non necessarium, eo quod necessarium habet causam determinatam, contingens

non non. Consequenter manifestat terminum impossibile. Nam sicut illud appellatur necessarium quod habet necessitatem et inclinationem ad productionem effectus, ita illud appellatur impossibile quod habet repugnantiam ad productionem effectus, ut impossibile est hominem generari ex semine asini vel solem non currere eo quod isti effectus talibus causis repugnant. Contingens ergo notificatur per impossibile. Nam licet contingens determinatum non habeat cum tamen in esse ponatur non repugnat sive causae. Notificatur ergo contingens per abnegationem necessarii et impossibilis tamquam per ea quae per se eius habent. Et per hoc patet responsio ad primum. Ad secundum dicendum quod contingens non est oppositum ad necessarium neque ad impossibile immo potest stare cum quolibet illorum ut infra clarius patebit. Item cum dicitur. Nam necessarium in parte prima declaratur in quo descriptione ipsius contingentis et dicendum falsum quod per ipsum possibile intelligitur. Secundo probatur falsum primum quia quando arguitur hoc est contingens sic ad propositum. Verum tamen est quod contingens non est necessarium. Nam ipsum necessarium non equivoce contingens dicens, id est contingens non habet rationem necessarii nisi equivoce.

q°. Queritur autem de illud ut utrum equivoce dicatur contingens. Dicendum quod ipse philosophus saepe accipit equivocum pro analogo. Nam consuetudo philosophi est in suis libris loycis ea appellare equivoca quae sunt nomina analoga. Unde in primo topicorum sanum dicitur esse equivocum ad urinam et ad cibum. Et Porphyrius ait in suo libello quod si quis entia vocet omnia equivoce nuncupabit quod quidem secundum philosophum in quarto metaphysicae sub analogo cadat, id est ens de decem praedicamentis et sanum de urina et de alio analogice praedicatur. Et quia iste philosophus modo loquitur de contingente quod analogice dicitur de necessario et de non necessario per se, equivocum appellavit. Dicendum ergo quod contingens pro possibili sumptum dicitur de contingenti necessario non per se univoce neque per se equivoce sed analogice, scilicet per prius et posterius. Ad evidentiam huius est sciendum quod cum contingens pro possibili dicatur de eo quod potest esse vel non esse. Utrumque talis potentia ad esse et ad non esse reperitur in contingenti propter possibile prout habet esse. Et quia ista contingentia propter naturam se habent ad istam possibilitatem, scilicet contingens ad utrumlibet contingens ut in pluribus et necessarium. Ideo talis potentia ad esse et ad non esse sed per prius et per posterius in illis reservatur. Nam in contingenti ad utrumlibet per eundem modum haec potentia reservatur cum ea quae secundum tale contingens eveniunt non magis sint determinata ad unam partem contradictionis immo utraque indifferenter eveniat. In contingenti vero ut in pluribus licet potentia habet ex contingenti eo quod talia quae in pluribus eveniunt licet deficiant a necessario magis tamen sunt determinata ad unam partem contradictionis quia magis sunt determinata ad esse quam ad non esse. In contingenti autem sumpto pro necessario ista potentia posterius habet esse quam in praecedentibus. Nam necessarium per se loquendo semper est determinatum ad esse cum in eo nulla potentia ad non esse includi non potest. Habet tamen contingens a quo non appellari ipsum necessarium dispositionem per quod ad potentiam extendi quae potest in contingenti ad utrumlibet et in contingenti ut in pluribus reservatur. Sed quod ad potentiam non extenditur. Aliud est per actus in quo ipsum necessarium per actus inquantum prius per se semper sit determinatum ad esse. Sic ergo ens de substantia et de aliis praedicamentis praedicatur analogice, scilicet per prius et posterius eo quod ratio entis per prius reservatur in substantia quam in accidentibus immo in accidentibus reperiri non habet nisi ratione substantiae quia accidentia non sunt entia nisi quia sunt entis sicut dicitur in septimo metaphysicae. Sic est in nostro contingentis potest per prius habere esse in contingenti ad utrumlibet quam in contingenti ut in pluribus vel in contingenti necessario quia immo quia in illis non contingentis reservatio non habet nisi in quantum sunt in potentia ad non esse quam per se habet esse in contingenti ad utrumlibet per actus vel ex continuitate talis

inductionis. Equivoce ergo id est analogice necessarium dicitur contingens. Ex quo patet non esse illarum sonum esse verum qui hunc textum philosophi exposuerunt. Nam aliqui dicunt contingens pro possibili esse genus ad contingens necessarium et contingentis ad utrumlibet quod patet non esse verum cum de ratione generis sit equaliter et secundum unam rationem in suis speciebus reservari quod contingenti non competit ut ex dictis est declaratum. Aliqui non autem ipsum contingens pure equivoce praedicari. Quorum positio patet non esse vera cum potentia ad esse et ad non esse et aliis quae in contingenti ad utrumlibet reperiatur. Concludamus ergo ex supradictis media via tenentes ipsum contingens pro possibili de contingenti ad utrumlibet et de contingenti nato et quod ut in pluribus non per se equivoce neque per se univoce sed analogice, scilicet per prius et posterius praedicari quod cum omnibus istis modis contingens in isto capitulo accipiatur. Item cum dicitur quando autem probatur in tertia ratione supradicta ex propositionibus modalibus scilicet quod contingens possit dici necessarium. Unde ait quando autem hoc quidem, scilicet necessarium est contingens ex affirmationibus et negationibus supra oppositis modo dicendo. Nam non contingit esse et impossibile esse et necessarium non esse vel idem sunt per omnem modum vel sequuntur se ad invicem sed contrarie vel sed equipollenter. Ergo oppositae huius quae sunt contingit esse et non necesse non esse et non impossibile esse vel sunt eaedem vel consequuntur se ad invicem sed contradictorie sic. Tunc subiungit philosophus quod cum de omni eo quod est affirmatur vel negatur esse vel non esse supra de contingenti verificatur affirmativa vel negativa de necessario. Sed prima non verificatur de contingenti necesse non esse quia tunc idem quod est contingens esset impossibile cum impossibile esse et necesse non esse equipolleant. Ergo de contingenti verificabitur non necesse non esse. Sed contingens esse et non necesse non esse ad invicem equipollent et sunt eadem necessario. Ergo potest dici contingens esse.

Est autem considerandum circa hoc quod philosophus hic sub primo fundamentum quod de quolibet affirmatio vel negatio vera. Cum ergo contingens sit aliquid vel de ipso erit vera ista, scilicet necesse non esse vel eius contradictoria. Sed necesse non esse de contingenti dici non potest quia tunc de eo diceretur impossibile esse. Ergo non necesse non esse quae est eius contradictoria de ipso contingenti verificabitur. Sed non necesse est non esse vel necesse est esse quod idem est et contingit esse sunt eadem. Ergo necessarium potest dici contingens. Item cum dicitur et ergo primo descriptio contingentis declarata sunt, erit ergo contingens necessarium et non necessarium contingens. Est autem considerandum hic quod consequenter sequitur ex hiis quae dicta sunt de ipso contingenti in isto capitulo. Nam quod contingens non sit necessarium habetur ex descriptione ipsius contingentis in qua dicebatur quod contingens est quo non existente necessario posito cum in esse nihil accidit impossibile. Sed quod ipsum contingens sit necessarium habetur ex declaratione ipsius contingentis. Verum tamen est quod non necesse est non esse et necesse est quod idem est et contingit esse sunt eadem sive consequuntur se ad invicem. Unde ergo dicit philosophus quod concluditur ex praemissis. Erit ergo contingens necessarium et non necessarium contingens. Item cum dicitur accidit autem in parte ista ponit philosophus propositiones de contingenti esse quas facit. Quia ideo dicit propositiones de contingenti quantum in oppositione qualitate ex descriptione contingentis supra data huius consequentiae probat ratio removet quandam dubitationem ex praemissis. Facit primo quod cum ei contingens. Et secundo ibi. Ad evidentiam autem primae partis est sciendum quod cum prius philosophus supra declaravit de consequentiis expediebat specialiter declarare sequentia in isto capitulo de consequentiis eo quod non eodem modo consequuntur propositiones de contingenti sicut aliae propositiones consequuntur. Nam propositiones de contingenti consequuntur in oppositione qualitatis ut affirmativa et negativa. Sed aliae propositiones consequuntur ut affirmativa affirmativae et negativa negativae. Hoc ergo quod dicit philosophus quod propositiones quae sunt secundum contingere consequuntur sibi invicem. Et expositio quod appellet oppositum sibi invicem, id est contrariae.

materie exposito non affirmationes negationibus ut affirmativa modi convertitur in negativam modi. Sed affirmativa modi verbi convertitur in negativam dicti vel verbi ut ait. Sed quecumque affirmationes habent similes sed oppositum, ut est ea que contingit esse et ea que contingit omni convertitur in illam que contingit non omni, et illa que contingit nulli vel non omni, qualiter ista contingit alicui non omni. Et similiter ea que est contingit alicui convertitur in eam que est contingit non alicui. Et eodem modo se habebit in omnibus aliis cum propositionibus universalibus quam particularibus de contingenti. Est autem considerandum quod Philosophus in hoc particulari negativi ut iste contingit hominem currere et ista non contingit hominem currere (?) contingit non hominem currere. Nam ad habendam negationem alicuius propositionis affirmative modalium ferenda est negatio ad modum tamen ad verbum sed Philosophus ibidem propositio ergo modalis affirmativa de contingenti ad verbum liber non convertitur in eius negationem simpliciter, sed convertitur in negationem dicti vel verbi quia hec propositio affirmativa de contingenti contingit hominem ambulare convertitur in hanc contingit hominem non ambulare et non convertitur in istam non contingit hominem ambulare quamvis sit negativa dicti vel verbi propositionis affirmative, sed oppositum habent tamen affirmative similem eo quod modo semper remaneat affirmatio. Unde ergo ait Philosophus exposito hic convertitur D. dico autem converti non affirmationes negationibus simpliciter sed quecumque habent affirmationes similes sed oppositum.

Quomodo autem dicitur quoniam autem ex descriptione contingentis semper adiuncta habes … contingentes sic sunt super diffinitionem quod contingens est quod non existente necessario ex quo Philosophus intendit tale esse. Id quod est contingens non est necessarium. Quia autem non est necessarium possibile est non esse vel contingit non esse, ergo quod contingit esse contingit autem non esse. Propositiones ergo de contingenti conversio in oppositam qualitatem ex diffinitione contingentis manifesta est. Hoc est ergo quod dicit Philosophus: quoniam enim contingens non est necessarium … quia autem non est necessarium possibile vel contingens est non esse, ergo manifestum est quoniam si contingit a in esse b affirmative contingit non in esse necessarium, et si omni contingit in esse ubi et affirmative et omni contingit non in esse ubi et negative. Tunc subiungit quod similiter est in particularibus affirmationibus. Nam eadem demonstratio est sicut in universalibus. Est autem considerandum quod contingens diffinitur per ablationem necessarii et impossibilis. In quo ergo contingens non est impossibile potest esse. In quo autem non est necessarium potest non esse, et sic accidit contingenti quod ad posse esse et posse non esse quamvis sed sua descriptione conceptio affirmativa convertitur in negativam et econverso, ut si contingit omnem hominem ambulare contingit autem non omnem hominem ambulare.

De materia cum dicit ita habet removet quandam dubitationem: dicit enim quod ista propositio contingit hominem currere convertitur in istam contingit hominem non currere. Eadem ergo ratione quod esset propositio necessaria quod Philosophus rationes ait. Secundum autem hanc propositionem scilicet convertens et conversa … Nam contingere … plus esse … Et … supplenda est littera cum hic verbum est … affirmationem … faciat propositionem affirmativam … ergo iste modo contingens … affirmativam semper faciat propositionem modalem affirmativam.

Est autem considerandum quod secundum Philosophum in hoc particulari quod sic esse et non esse habent declarare veritatem et falsitatem propositionis de inesse, ita contingere et non contingere habent declarare veritatem et falsitatem in propositionibus modalibus. Nam sicut ad habendam negationem istius propositionis affirmative de inesse est homo albus ferenda est negatio super verbo dicendo non est homo albus, sic si volumus habere negationem propositionis contingentis affirmative negatio debet poni super ipsum modum dicendo contingit esse, non contingit esse. Semper ergo loco alie propositiones de contingenti scilicet convertens et conversa se patiuntur eo quod modus contingentis semper … negatio accipitur semper remanet affirmativa. Nam dicendo contingit hominem esse album si ista convertatur in hanc contingit hominem non esse album utroque dicitur affirmative cum

modus utrobique affirmatur. Formetur ergo sic: sicut se habet esse et non esse ad affirmationem et negationem in propositionibus de inesse, ita se habent contingere et non contingere ad affirmationem et ad negationem in propositionibus modalibus ipsius contingentis. Sed remanente hoc verbo est affirmato in propositionibus de inesse semper est propositio affirmativa, ergo remanente modo contingentis affirmato in propositionibus modalibus semper erit propositio affirmativa cum contingere et esse hic ordinentur.

Circa istam litteram queritur utrum propositio de contingenti convertatur in oppositam qualitatem. Et videtur quod non, quia propositio affirmativa et negativa sic se habent ad invicem quod si una est vera reliqua est falsa. Sed propositio convertens et conversa sic se habent ad invicem quod se compatiuntur in veritate et falsitate. Ergo una non poterit esse affirmativa altera existente negativa cum utraque simul vera vel falsa esse non poterit. Propositio contingens sic est quod posito in esse non sequitur aliquid impossibile, sed si ergo contingit hominem esse album et hominem non esse album que possunt esse conversa, alio ista ponatur in esse duo contradictoria erunt simul, quod est impossibile. Non ergo propositio de contingenti convertitur in oppositam qualitatem ut affirmativa in negativam. In contrarium est Philosophus in littera.

Dicendum quod in ista questione ne laboretur in evidenti primo ostendemus quid sit conversio in oppositam qualitatem. Secundo distinguemus inter propositiones de contingenti et inter alias propositiones. Tertio ex hiis declarabitur propositiones de contingenti converti in oppositam qualitatem et non alias. Propter primum est sciendum quod qualitas propositionis est affirmatio et negatio. Substantia non est significatum ipsius. Nam sicut grammaticus substantiam nominis appellat significatum eius, qualitatem vero eius appellat modum significandi ipsius, quia vel significat per modum … vel per modum appellati … dicitur significare substantiam et qualitatem, eo quod de ipso nichil sensibiliter potest aliquid significari nomine eius quod ad substantiam nominis pertinet. Et per hoc modum significandi significat quia vel per modum … vel per modum appellati quod spectat ad qualitatem eius. Ita logicus substantiam propositionis dicit esse eius significatum per vocem significatum expressum. Unde propositionis appellat veritatem significatam; negationem vero et affirmationem qualitatem propositionis appellat eo quod omnis propositio vel per modum affirmationis vel per modum negationis significat. Quando ergo propositio affirmativa convertitur in affirmativam tunc est conversio eiusdem qualitatis. Sed quando propositio affirmativa convertitur in negativam tunc est conversio opposite qualitatis cum affirmatio et negatio habeant opponi ad invicem. Nec differt quod negatio sit negatio … vel simpliciter ad hoc quod conversio dicatur opposite qualitatis, sufficit enim quod in negativa ponatur negatio et quod in affirmativa talis negatio non ponatur. Declaratum est ergo primum quod proponebatur declarandum.

Secundo volumus dare differentiam inter propositiones contingentes et alias propositiones. Sciendum autem quod ad presens spectat triplicem differentiam assignare possumus inter propositiones contingentes et alias propositiones.

Prima differentia est quod propositione affirmativa de contingenti intellecta intelligitur eius negativa, quod declarari potest: scilicet ostensive et ducendo ad impossibile. Nam cum contingens non sit magis determinatum ad esse quam ad non esse, in ipso contingenti affirmativo supposito et per se accepto ita intelligitur esse sicut non esse, propter quod si dicatur contingit hominem esse album in ista propositione intelligitur ista contingit hominem non esse album ostensive eo quod esse et non esse in ipso contingenti per se intelliguntur. Secundo hoc idem probabitur ducendo ad impossibile. Nam si ad istam contingit hominem esse album non sequitur ista contingit hominem non esse album, ergo sequitur eius opposita que est ista non contingit hominem esse album; sed non contingit impossibili equipollet et conversim. Patet ergo si ad istam contingit hominem esse album non sequitur ista contingit hominem non esse album, tunc sequitur ad ipsam ad impossibile

quod est falsum. Quia tamen duo contradictoria simul stare possent. In aliis autem propositionibus sive modalibus sive de inesse non sic se habet negativa ad affirmativam nec se necessario includunt nec econverso, immo mutuo se excludunt et una alteri repugnat. Secunda differentia est ex parte veritatis et falsitatis. Nam propositionum contingentium affirmativa cum negativa in quantum contingit simul esse vera, nec una est magis vera quam alia. In aliis autem propositionibus semper si una est vera reliqua est falsa, ut si affirmativa est vera et negativa est falsa et econverso, nisi forte fiat in materia contingenti, et tunc licet non eodem modo sint propositiones de contingenti, tamen magis in quantum sunt de contingenti dicuntur. Propositiones autem de contingenti ulterius habent quod se compatiuntur in veritate et falsitate eo quod semper sunt in materia contingenti, et sunt de contingenti non solum ratione modi sed etiam ratione rei. Tertia autem differentia est quia propositio de contingenti negativa in qua affirmativa convertitur non est simpliciter negativa cum modus contingentis semper in utraque propositione remaneat affirmatus. Unde si dicatur sic: homo non est albus, licet haec propositio sit simpliciter negativa, nec aliquo modo de suo intellectu includat affirmationem, si tamen modus contingentis addatur includit propositionem affirmativam. Unde contingit hominem non esse album stare potest pro affirmativa quae ex una parte est infinita. Sed cum in aliis propositionibus modus contingentis non apponitur, affirmativa semper est affirmativa simpliciter et negativa semper est negativa simpliciter, quia modus contingentis in eis negationem diminuere non habet, sicut facit in propositionibus de contingenti. Ex his tribus differentiis concludamus propositiones de contingenti converti in oppositis qualitatibus et tamen non alias, quod tertio dicebatur declarandum. Nam propositiones quae sic convertuntur licet contrariam habeant in se naturam, una includit alteram quod erat prima differentia, et compatiuntur se adinvicem in veritate et falsitate quod erat secunda differentia. Et si una est affirmativa talis, etiam altera est negativa et saltem falsa aliquo modo quod ponebatur pro tertia differentia. Et quia haec tria propositiones de contingenti in se habent et non aliae, ut manifestum est ex dictis, ideo solum ipsae et non aliae in oppositas qualitates convertuntur. Ad primum ergo dicendum quod propositiones de contingenti contradictoriae et contrariae simul stare possunt in veritate et falsitate, ut dictum est.

Ad secundum dicendum quod contingens possibile ad quodlibet simpliciter potest poni in esse, non tamen simul, licet utrumque in divisione possit poni. Qualiter tamen istud principium debeat intelligi, in tractatu de possibili posito in esse non sequitur impossibile infra clarius ostendetur.

Determinatis autem his quae pertinent ad notificationem contingentis et consequentium proponendam quaestionem. In praesenti primo philosophus posuit eius multiplicem acceptionem. Contingens quod philosophus facit ponendo quod sicut contingens dicitur multipliciter, sic ipse declarat quod secundum convenientiam contingentis dicuntur et conveniunt conversiones propositionum ipsius. Et est maxime necessarium contingentis disciplina determinata esse propter trahendum non. Et quia tota contingentia se ad modum syllogismorum vel ex propositionibus de contingenti vitiose et distorte sumptis fecerunt. Conveniens igitur fuit ut disciplina artis quam de contingente traderet sicut dictum est quod contingens et quomodo eius propositiones convertuntur. Determinatis igitur his rursum quam a capite incipientes dicimus quod contingens duobus modis dicitur. Uno quidem modo dicitur contingens quod plurimum fit, id est quod ut in pluribus evenit et deficit aliquando, ut hominem canescere sive in senectute vel augmentum vel minui vel omnino quod natum est esse magis scilicet ad unam partem quam ad aliam. Hoc tamen contingens non continue habet necessarium eo quod non semper est homo. Sed cum homo est, accidit ut in pluribus est, quod canescat, sed aliquando non deficiat. Alio autem modo dicitur contingens infinitum quod sic et non sic possibile est evenire, ut animal ambulare vel ambulante fieri terraemotum, solum tamen vel omnino quod casu fit. Istud non magis est aptum natum esse sic quam non sic. Hic est enim non magis determinatum ad unam partem quam ad aliam. Est autem considerandum quod contingens prius supra notificavit ipsum contingens non tamen distinxit in se. Hic distinguit ipsum ante et ab ipso perquirendum abnegatione ipsum descripsit. Et ideo volens dare doctrinam ipsius contingentis in se quasi a principio determinatum faciens de contingenti, ait: determinatis autem his rursum dicimus contingens duobus modis. Unum primum autem considerandum quod contingens natum dicitur contingens ut in pluribus eo quod causa talis contingentis magis est apta nata tales effectus producere quam non producere. Nam ex debilitate caloris et ex habundantia frigidi habet canities causari et quia communiter loquendo hoc in senibus reperitur, ideo homines canescere in senectute dicitur contingens ut in pluribus, non tamen est necessarium. Tum quia non est semper homo, ideo destructo subiecto destruitur accidens. Vel etiam dato quod semper sit homo, potest tamen impediri canities ex aliqua contrarietate complexionis quae utraque per se loquendo videtur non repugnare.

Tertium autem considerandum quod contingens ad utrumlibet appellatur a philosopho contingens infinitum. Nam infinitum secundum unum modum accipiendi idem est quod indeterminatum. Et quia contingens ad utrumlibet non est magis determinatum ad unam partem quam ad aliam, ideo infinitum contingens nominari potest. Nam quod animal ambulare fiat terraemotus est omnino ad utrumlibet et infinitum, non quidem quia terraemotus non habeat per se causam, quia secundum philosophum in metheororum causa terraemotus est repercussio exhalationis siccae ad cavernas terrae, ita quod vapores sicci exeuntes in terram repercussi ex calore solis in eis superiori compatiuntur, volentes exire et exitum liberum non invenientes cavernas terrae repercutiunt et terrae motum causant. Ambulare autem hominis per se causam habet, quia forte recipit per se vel motor. Sed coniunctio istorum duorum effectuum adinvicem non habet causam determinatam, immo omnino indeterminata et infinita, eo quod ista duo ita poterunt et simul concurrere sicut non concurrere. Nam talia quae sic eveniunt dicuntur esse contingentia infinita, de quibus omnino sunt omnia quae a casu et a fortuna eveniunt sicut dicitur in libro. Quartum autem aliquis ut contingens dicitur duobus modis et videtur quod non, quia si contingens diceretur solum duobus modis esset divisum eius quod tamen est in principio istius libri quod dicitur, fuit quod ipsum necessarium contingens dicimus. In contingenti est philosophus hoc in principio istius lectionis. Dicendum quod causae in determinate habentes se ad esse et ad non esse sunt illae quae complent rationem ipsius contingentis. Habent autem se ad producendum aliquem effectum vel ad non producendum in omni causa causata non est ita necessaria quin aliquo modo per se vel per accidens impediri non possit. Licet enim ultimum sit necessarium causa huius terrae, licet tamen causaliter pariter non est necessaria hoc terrae eo quod non est necessarium causaliter pariter esse et licet sit necessarium solem oriri ex parte tamen causae potest occurrere causas causatas regulantes per hoc effectus impediri et impediri sunt alia vel aliqui vel ex parte causae per causas regulantes esse causas causatas vel ex parte actionis earum causarum quae recipiunt in materia dispositione eo quod actus activorum sunt in patiente et disposito impediri potest vel per se vel per accidens. Et propter hoc omnes ipso ad non esse aliquo modo reservantur.

Circumstantiis ergo quae ipso ad esse vel ad non esse ex quibus principium sumitur contingentis in causa causata quam accipitur invenitur. Nam in causa causata hoc ipso invenitur per se et per omnem modum sicut est in causa quae non est magis determinata ad unam partem quam ad aliam, immo utrumque indeterminate scilicet et esse et non esse ex tali causa evenire potest. Sic praecipue sunt illa quae ex nostro libero dependent arbitrio quia ad istarum causarum sic indeterminate se habent ad esse sicut ad non esse reducuntur omnia contingentia ad utrumlibet. Et omnia casualia et fortuita. Causalia omnia illa quae non magis sunt apta nata sic evenire quam aliter sicut dicitur in libro. In aliqua autem causa talis ipso reperitur

Sunt ad ambulandum

per se sed non per se

pse sз n̄ p oēз mō eo q' eē ꝗ nō eē n̄ ī dūnt ī tali cā
eq p'n' hēt eē sз mag' sit deᵗiata ad vnā ptē q̄ ad aᶻ
sic hoīez canesce in senectute lз ꝗ pse in aliq̄ sene ī
pedīri possit. mag' tn̄ canicies ē apta nata ex tali
cā. puta ex senectute euenīre. Et ad istā cāз reducūt
oīa ꝯtīgētia nata ut ī plibз eueniēn. sic ꝗ dз ī lrā.
Ina'ᵐ a' cā lз pō repit sз pacīns ī q' pse loᵒ sз ē
de se deᵗiata ad vnū tal' effcus puta ad eē. lз pac
aᵒes ipedīri hēāt. ꝗ ponēs q̄ ad lз ipā potētia ad n̄ eē
īueniri possit. ꝗ ad istā cāз reducimt natīa q̄ phs
ī p'n'ᵒ isti capli cāᵉ ꝯtīgēnᵃ appellauit. Nōm g'ᵒ ꝯtī
gētis p oēз mō repit ī ꝯtīgētī ad utlibз pse n̄ iue
nit ī ꝯtīgᵗⁱ ut ī plibз. sз pacīns lз eē ī ipis natus
Et sᵉ pз ꝯtīsia textus. qz si ꝯtīgēs accipiat cōit. sic
dз tribз mōis quō nos supius accepimᵘ. Si uō accipiat
ppe sᵉ ꝗ dз duobз mōis quō phs accipᵗ ipzlз. Si n̄ sūa
tur mag' ppe. sᵉ n̄ dz n̄ vno mō. s. de ꝯtīgᵗⁱ ad utlз.

Deinde cū dᵗ ꝯtīgētē. In pte iᵃ pōit ꝯuenientiā et
dñiaз ꝯūsiōis ppositū īt ista duo ꝯtīgētīa. d. q' utrqз
ꝯtīgēs ꝯūtit sз oppoᵗᵃˡ ppōes. ut affirᵛᵉ ī negᵃˢ et
q̄ adhuc ē ꝯuenientia īt ꝯūsione eorз nō tn̄ eodē
mō. sз tn̄ q' natū ē sēpez eē. lз ē ꝯtīgens natū eō
ūtit ei q' eū n̄ eē ex nāᵗⁱᵗ. i. ꝯūtit ī ꝯtīgēs raz
eīn p q̄ si ꝯtīgit hoīez n̄ canesce. s. rarō. lз ē n̄ ꝯ
ūtitur ꝯtīgēs natū. aut pз ī fiᵗⁱ ꝯtīgᵗⁱˢ ꝯūtit
ei q' n̄ᵉ mag' sit aptū natū ī ul' ī ᵒ in sup aptum
natū ē euenire. ꝗ ꝗtū ad lз ē dñīa īt ꝯūsiᵉ ī ᵗᵒʳ a.

Et ꝗ' aliō q' tn̄ ꝯtīgēs ad utlibз q̄ ꝗ ꝯtīᵗⁱˢ ut
ī plibз ꝯūtit ī oppoᵗᵃ q̄lītē nō tn̄ eodē mō. sз ꝯtīgᵗⁱˢ
ut ī plibз ꝯūtī ī aᵈ geri ꝯtīgᵗⁱ q̄z ꝯūtī ī ꝯtīgens
raz. ul' ut ī paucioribз. nā ut dcm̄ ē. s. lз cā ex q̄
sūt ꝯtīgᵉⁿˢ natū psit pduᵉ ī n̄ pduce suū effcm
mag' ē tn̄ deᵗiata ad vnā ptez q̄ ad aᶻ ut sen
tus ē mag' deᵗiata ad caniciez pondē q̄ ad pdu
cendū suū ꝯūī. In paucioribз tn̄ ꝗ raro istā effcm
ipedīri n̄ ē ī ꝯueniens. ꝯtīgit hoīez canesce q' ē ꝯ
tīgēs natū ꝯūtit ī ista ꝯᵗⁱᵗ hoīez n̄ canesce. ꝑ ꝯtī
gēs raz. i. ī paucioribз pōt ꝗ ꝯūti ī ista. n̄ necē ē hoīez
canesce q̄ eqpollз huic. ꝯtīᵗⁱᵗ hoīez n̄ canesce. eo q'
n̄ ꝯᵗⁱᵗ n̄ eē. ꝗ n̄ necē ē eē sūt ī eo ordīe ꝗ eqpollet
adīuicē. sз ꝯtīgᵗⁱˢ ī fiᵗⁱ ī ad utlз ꝯūtit ī ide genꝰ
ꝯtīgᵗⁱˢ nā sic ꝯtīgᵗⁱˢ ē hoīez n̄ ambulare. eo q' hui
n̄ ē mag' aptū natū sᵉ q̄ n̄ sᵉ euenire ut dз ī lrā.

Deinde cū dᵗ disciplīᵃ aē. oᵗ de q̄ ꝯtīgᵗⁱ pōt eē dis
ciplīa ꝗ demrō. ꝗ de q̄ nō. ꝯtī g'ᵒ sᵗ. dcm̄ ē q' ꝯtīgēs
dr duobз mōis. s. de ꝯtīgᵗⁱ nato ꝗ ī fiᵗᵒ. sз īt ista duo
ꝯtīgētīa ē dñīa. aut p q̄z disciplīa ꝗ sillз demrats
nō ē ex ī fiᵗⁱˢ ꝯtīgētibз eo q' meᵒ tal' ꝯtīgētis ē in
deᵗiatuз. nō psēt ex hiis q̄ nata sūt. i. ex ꝯtīgᵇᶻ na
tis ꝗ ut ī plibз discīᵃ ꝗ demrō eē pt. ꝗ nō solūз
demrō. ut ꝗ ī pene oēs orōnes l' ꝯsidaᶜⁿᵉˢ dñᵃ sup
de sᵉ ꝯtīgᵇᶻ sūt. Ex ill' a'. s. ex ꝯtīgᵇᶻ ī fiᵗⁱˢ pōt eē
sᵉ sillīn nō tn̄ solз qī. lз tn̄ quō sē hēāt ꝗ quō ex eis
pnt sᵉ silli demrati ꝗ dñᵃᶜⁱ ī sequtibз sup lᵉˢ ptibз
diffinitē mag' īte a' ī iᵗᵒ lᵒ oīs qī ꝗ quō ꝗ qs
sillз hēt sᵉ ex ppōibз ꝯtīgēᵇᶻ sз q' pt ordinari
ī mō ꝗ ī fiᵃ. Et a' ꝯsiᵒ q' oīs discīᵃ ꝗ oīs
sillз demrats ē ex vno meᵉ deᵗiato ad vnā ꝯnez

deᵗiatē. eo q' demrō ē ex hiis q̄ ipōlᵉ ē aᵗ se hēre ut pt
hū ex p' ptiᵒ. sī n̄ sit disciplīᵃ dñᵃᶜⁱ ul' pluᵃˡⁱ ē deᵗi
nata ad vnā ptē cū fodīe altius. ex ꝯtīgᵗⁱ g' ī fiᵗᵒ
ul' ī deᵗiato n̄ᵉ discīᵃ demrata n̄ dñᵃᶜⁱ sᵉ pt eo
q' meᵒ ei nō ē mag' deᵗiatū ad vnā ptē q̄ ad aᶻ nec
mag' ad eē q̄ ad n̄ eē. bn̄ g'ᵒ ait phs. q' q̄a ꝯtīᵗⁱˢ ī fiᵗⁱ
hēt meᵒ ī ordīᵗᵘ iō n̄ᵉ discīᵃ n̄ᵉ demrō ex ipō ē pt.

Impōᵗ a' ꝯsiᵒ q' pene oēs orōes ꝯsidēiaᵉˢ ꝗ dñᵃˡ
de iᵗⁱˢ ꝯtīgᵇᶻ natis ul' ut ī plibз. Nā sūi sit orō
nes dñᵃᶜⁱ q' dnt orōnes aliq' ī sillз ponāt. sūi sit
ꝯsidēnᵉˢ de electōne ul' fuga ꝯtīcīois pns accipiᵗᵘʳ
sūi sit ti. lз ē diffinᵉˢ de notificaᶜⁱᵒⁿᵉ nōiз dñᵃᶜⁱ ᶜᵒʳ
oēs tales dnt eē mag' deᵗiatē ad vnā ptez q̄m
ad aᶻ pp q' oᵃ talia dnt eē plūᵃˡⁱᵃ. ꝗ q̄z n̄ sōᵃ
appellatur plūᵃˡⁱᵃ adpᵃᵗᵒ q̄ sᵉ mag' deᵗiata vnū ad
q̄ ad aᵈ ex q̄ sūt ꝯtīgᵉⁿˢ natū ul' ut ī plibз sз
īē. sз ꝗ sillз plibз. ul' sз pluiз ex mīaᶜōz uidēat
iō phs apposuit pene. nā pene oᵃ talia sūt ex
siplᵉ plūᵃˡibз l' sз appenᵈᶻ pluiз. Circa a'
aᵒ utrū ex ꝯtīgᵗⁱ nato ul' ut plibз hēat sᵉ discīᵃ
ul' demrō. ꝗ q' sic. q̄z phs dᵗ in lrā ex ꝯtīgᵗⁱ in
fiᵗᵒ n̄ posse sᵉ demrōnē sз ex ꝯtīnᵗⁱ nato ꝗ ut ī
plibз dᵗ demrōnez sᵉ posse. In ꝯūī ē idez phs
pᵒ posteᵒᶻ. ꝗ ait demrōnē eē ex hiis q̄ ipōlᵉ ē aᵗ
se hēre. Dō q' demrō potissīa ꝗ ppᵉ sūpta n̄ pōt
eē ex hiis q̄ ipōlᵉ ē aᵗ se hēre. eo q' oīs tal' demrō eō
hēt ad gn̄are sᵉᵃᶻ q̄ ē necīᵒʳ ꝗ ppetuoz sic ī eodē lib
lз declari. q̄ demrōnes potissīe ꝗ ppᵉ cēntᵉ ī ma
thas hnt sᵉ. Nā demraᶜōes ī fcē sᵉ ī ꝑ gdu cāru
oīs eīē. ut dᵗ ꝯ ᵗᵒᶻ. ꝗ. meᵉ. tales g' demrōes ex
ꝯtīᵗⁱ nato ꝗ ut ī plibз sᵉ nō pnt. disciplīnā ul'
demrātiā n̄ potissīe sūpta ꝗ largo mō nō ē in
ꝯueniens sᵉ ex ꝯtīgᵗⁱ nato q̄ demraᶜōes sūt mat'
ī naturalibз. In hiis ei nō necē sз ut ī plibз argue ꝗ
demrare possumꝰ. nā ut ī plibз ē hoīez gn̄ari cū
q̄nqз digitis. ī paucioribз tn̄ huic effcm ipedīri
nō ē ī ꝯueniens. Ex talibз g' ꝯtīgētibз natis ut ī
plibз euenientibз demrōnes ꝗ dñᵃᶜᵉ ꝯsidaᶜōes sᵉ
possunt aᵗ tn̄ ꝗ aᵗ. q̄z ut ī talibз repit ad necītatis
demrō ex eis eē potit. put nō ī eis ī uenit ad p
babilitᵘˢ sic appellabз dñᵃᶜᵃ ꝯsidaᵒ. Naз sic de vno
ꝗ de eodez aᵒ ꝗ aᵒ mō ꝯsidato opīo ꝗ sciā eē pt.
ita de vno ꝗ de eod' aᵒ ꝗ aᵒ mō sūpto demrō ꝗ dñᵃ
ꝯsidaᵒ eē potit. bn̄ g'ᵒ dᵗ phs q' ex talibз ꝯtīgenᵇᶻ
natis ē demrō ꝗ pene sᵉ talia ꝯtīgētīa orōes ꝗ ꝯside
raᶜōes dñᵃᶜᵉ hnt sᵉ. Deinde cū dᵗ q̄m a' huic.
In pte iᵃ ꝯtīᵃᵗ se ad forcōz sillōz ex ppōibз de
ꝯtīgᵗⁱ ui forte acceptis. dᵗ g'ᵒ q̄m a' ꝯtīgē lз hu
ic ī eē. dupl' ē accipe. i. lз ppō ꝯᵗ. a. eē. b. pōt sīn
dupl' aut q' ꝯᵗ. ipi. a. ꝯᵗ ꝗ ipi. b. ꝗ tūc utrqз ppō
ē ꝯtīgēs. ul' q' ē. a. ꝯtīgat eē. b. ꝗ tūc solūз ē vna
ppō de ꝯtīgᵗⁱ. lз ē g'ᵒ q' dᵗ ortū ī eē lз ꝗ sic ē vna
de ī eē erit ꝯtīgē ī ipz ī eē. Nā de q̄ᵒ. b. a. ꝯtīgē
lз ē meᵒ de q̄ᵒ. b. eaqз de meᵒ. a. dз ꝯtīgē. hoz
alterz tigē aᵗ de q̄ᵒ dз. b. actu aᵗ de q̄ᵒ ꝯᵗ d. ꝗ
tūc pbat hēe ppōnez ꝯᵗ a. eē. b. hīe iᵃᵐ dupliᵗᵉʳ
accepᵉᶻ ex pte ppōis de poᵗⁱ. vn̄ aīt. de q̄ aᵗ. b. a.
ꝯtīgē aᵒ sē. a. b. pōlᵉ eē. a. nᵗ dzt. lз ē iste due

2=no.
2=no.
2=no.
.go.

propositiones consequentia a. esse b. et propositio est b. esse a. non differunt immo equipollent ad invicem. sed super ista propositio est a. esse b. potest similiter dupliciter accipi quia est a. est b. aut quia pars est esse a. sunt esse b. ergo consequentia propositio consequentia a. esse b. hiis duobus modis necessitari potest. Tunc sequitur plus de qua contingentia videtur plus dubitare. dicimus ergo quod dupliciter dicimus sicut de qua est consequentia b. tangere de medio ex quo accipitur una propositio de contingenti et de qua sic de ipso b. consequentia a. ex quo accipit aliqua propositio quod est et qualis singularis existentis scilicet propositionibus fieri potest. nam sic accidit utrumque sed secundum contingere. quia a. b. i. consequentia a. hic quidem est in esse. illa non contingere. hec est aliqua accipitur contingentis una ex propositio de contingenti aliqua non est de inesse. et quia quod plus est formaliter filii uniformiter quam mixta. ideo plus ab uniformi formatione sillogismorum est incipiendum. unde quia concluditur ait. quia a filiis significat est incipiendum quadam in aliis dictum est. Est a consideratione phi in hoc primo consistit quia secundum generationem sillogismi precedit generationem mixtarum et compositarum. sed sillogismus potest formari et generari ex propositionibus de contingenti simplicibus et uniformiter sumptis. et aliter ex propositionibus mixtis et compositis ex illis de inesse et contingenti. ergo formatio sillogismi ex propositionibus de contingenti uniformiter acceptis debet precedere formationem sillogismi ex propositionibus mixtis et difformiter acceptis. Amplius a consideratione huius propositionis contingit esse album et esse album habere duplicem intentionem propter ut intelligatur secundum quod contingit esse album contingit esse album. propter quod si contingit hominem esse album contingit et ipsum esse album. secundum quem modum utrumque propositio erit de contingenti. secundo contingit esse album esse album contingit esse hominem esse album ergo contingit esse hominem esse album. alio modo potest intendi ista contingit album esse album secundum quod ipsum quod est album contingit esse album. et tunc erit una propositio de contingenti alia de inesse. cum hiis duobus modis contingit variari et intelligi propositionem de contingenti propter quod dicendum est de propositionibus simplicibus quam mixtis ipsius contingentis. Amplius a consideratione quia si dicatur esse quod est album contingit esse album cum modo contingentie non ponatur super ipsum verbum positum ex parte subiecti potest accipi et intelligi propositio de inesse. et ideo verbum suppositum sine modo contingentis non plus quam modo contingentie opponi nomini et verbo positis ex parte predicati potest similiter propositio de contingenti et sic secundum hanc propositionem contingentis due propositiones sumuntur. Circa istam lectionem queritur una questio primo utrum ad veritatem propositionis requiratur actualis existentia terminorum et videtur quod sic. probat philosophus in isto capitulo. unde dicit hanc propositionem non habere contingentiam necessitatem homo comedat in sentiente eo quod non semper est homo. sic ergo ad necessitatem propositionis requirit actualem existentiam terminorum. ita et ad veritatem propositionis talis actualis existentia terminorum requiritur. Propositio veritas propositionis consistit in habitudine predicati et subiecti quam habitudinem exprimit predicabilis verbum est. sed hoc verbum est significat quandam compositionem quam sine compositis non est intelligere. ut dicitur primo perihermeneias. ergo veritas quam per tale compositionem exprimit sine extremis non intelligitur. Nam circa compositionem et divisionem intellectus est veritas et falsitas quia ut habetur in libro perihermeneias. Propositio in predicamentis dicitur quod ab eo quod res est vel non est dicitur oratio vera vel falsa. sed res non dicitur esse nisi quando actu existit. ergo ad veritatem propositionis requiritur actualis existentia rerum. Praeterea dicitur esse vera intellectus quando dicit id esse quod est. et dicitur esse intellectus falsus qui dicit id esse quod non est ut potest haberi ex perihermeneias. sed quando dicitur hominem esse rationalem homine non existente actu dicitur id esse quod non est. ergo existentia rei ad veritatem propositionis requiritur. In contrarium est quia eo modo propositio est vera de re sub quo scientia est de eis. sed scientia potest esse de re corrupta

sicut possumus habere scientiam de rosa. ipsa rosa corrupta. ergo sic propositio vera esse potest terminis non actu existentibus. Dico quod in hac questione hoc modo procedemus. quia primo declarabimus quot modis dicitur ens. nam cum sit questio de veritate propositionis per comparationem ad entitatem rei hoc est distinguere ipsum ens. quot modis accipi possit. secundo ostendemus quid sit id esse quod ad veritatem propositionis requiritur. tertio de ista veritate propositionis quamvis in propositione in qua habet esse in terminis dubium aliqualiter pertractabimus. Dico primo est sciendum quod ens sive esse quod ad propositionem spectat triplex potest sumi pro entitate et quiditate cuiuslibet rei secundum quod quelibet res positi in certitudine predicamento de quo est libro phisicorum v. metaphisice vi dicitur quod esse per se significat figuras predicatorum. secundo potest accipi ens pro esse actuali cuiuslibet rei secundum quod quelibet res posita in certitudine predicamento competit habere esse actuale. et ideo esse in omni creatura est preter rationem et intellectum ipsius quiditatis et differt ab ipsa quiditate realiter et ideo esse quod in tractatu de anima quod aliud est magnitudo et magnitudinis esse et aliud est aqua et aque esse. et hoc in omnibus habentibus esse in materia ut videtur dici. Tertio potest accipi esse pro habitudine predicati ad subiectum in qua consistit veritas et falsitas propositionis. de quo esse dicitur v. metaphisice quod tale esse est in anima. et debet collocari in compositione et divisione actuantis. hoc aliud esse non est aliud quam habitudo et quedam relatio predicati ad subiectum et unius rei ad aliam rem. quamquam habitudo sive relatio non solum collocatur secundum compositionem actuantis sed etiam consideratione vera esse et in rerum quantum ad actum. Nam actus animae respectu animae non dicitur sed diminutum. sed ista habitudo sive istud esse quod dicit veritatem propositionis non dicit aliquam rem nec aliquam naturam. sed solum dicit quandam rationem et quandam habitudinem predicati ad subiectum. Nam sicut materia per se refertur ad formam et per se habet ordinem ad formam. ista tamen relatio sive iste respectus quo materia refertur ad formam non est aliqua res preter materiam passive nec est aliqua res preter formam active. quia subiectum per se habet habitudinem et relationem ad predicatum sumens et ad ipsum predicatum. ista tamen habitudo non est aliqua res preter subiectum comparans et per se predicatum. immo sed se non est nisi per comparationem ad extrema. hoc est ergo quod dicit philosophus primo perihermeneias. loquens de isto esse sive de ista habitudine significante veritatem propositionis quod hoc ipsum esse per se non est. Nam si purum dixeris ipsum quidem non est. consignificat enim quandam compositionem quam sine compositis non est intelligere. non enim illud esse cum dicitur homo est rationalis significat aliquam naturam sed se sed solum exprimit modum inherendi rationalis homini et rationalis non quod ista inherentia vel habitudo semper sit res predicatorum actualium. nam ipsa predicata specialia largo modo sumens subiecti dicuntur inherere et ad ipsum habitudinem habere. Postquam ergo declaravimus quot modis accipitur ens sive esse volumus ostendere secundo quod est id esse quod facit ad veritatem propositionis. Dicimus ergo quod esse actuale per accidens facit ad veritatem propositionis. esse vero essentie vel quiditatis per se pertinet ad veritatem propositionis. sed esse habitudinis vel inherentie predicati ad subiectum vel compositionis terminorum ad invicem per se et per esse modum spectat ad veritatem propositionis. nam esse actuale per accidens facit ad veritatem propositionis. Nam cum esse actuale sit ipsius rei preter existentiam sub conditionibus materialibus quam sunt hic et nunc eo quod esse actuale ipsa actione materialia includit sic conditiones particulares et materiales rei per accidens se habent ad hoc quod de illa re sit scientia. quia particularium non est scientia nec diffinitio ut dicitur vii. metaphisice. ita per accidens tales conditiones particulares quas ipsum esse actuale includit faciunt ad veritatem propositionis eo quod veritas non est circa compositionem et divisionem istius rei vel illius ad invicem. sed est circa compositionem et divisionem rei et nature superioris supposite esse vero quiditatis et essentie per se pertinet ad veri

tate propositionis sicut per se facit ad scientiam. nam sic de eo quod non necesse est nec in se nec in sua causa nec in specie nec in principio numquam fuit scientia nec esse potest. sic si rosa numquam fuisset in specie nec per se nec per accidens nec in se nec in sua causa quo modo quod diximus heret non esset vera propositio quod dicitur rosa est pulcherrimus florum eo quod unumquodque sicut se habet ad esse ita se habet ad veritatem quia est intellectus de ente quod dicitur et essentie rei. sed esse habitudinis vel compositionis inter ipsos terminos per se modo facit ad veritatem propositionis. nam dato quod res heret esse in sua causa vel heret esse quod diximus et esset etiam non esset habitudo unius rei propter attribueretur alteri propositio diceretur falsa. quando igitur per se est habitudo inter terminos et habitudo potentie competit subiecto. et est propositio vera. quando vero est repugnantia potentie ad subiectum. tunc est propositio falsa. nam cum in hac forte propositione homo est risibilis non intendit dicere hominem actu ridere. quia tunc esset falsa cum homo non semper actu rideat. sed intendit ostendere habitudinem esse inter hominem et risibile que quidem habitudo vel respectus semper importatur per hoc verbum est quod exprimit modum inherendi terminorum ad invicem. ex quo patet aliqualiter apparere unde est veritas quod dicebatur et declarando. Nam cum habitudo et relatio terminorum ad invicem in quorum habitudine et compositione veritas propositionis consistit. sit ipsorum terminorum per comparationem ad intellectum. eo quod ipsi intellectui est compositio et divisio veritas formaliter locum habebit esse in intellectu. sicut forte tale compositionem vel divisionem facere spectat ad ipsum intellectum. In propositione vero poterit esse tamquam in signo significante ipsam habitudinem. sed in rebus vel tamen habebit esse materialiter vel causaliter. Et sic patet quod actualis habitudo terminorum sine eorum esse actuale. Ad primum ergo dicendum quod canities non competit homini nisi in tempore determinato puta in senectute. ideo si homo deficiat ante tempus canities de ipso non verificatur. Ad secundum dicendum quod sufficit habitudo potentie in sibi absque actuali existentia terminorum ad hoc quod veritas in propositione existat. Ad tertium dicendum quod omnis veritas propositionis veritatem rei causaliter et materialiter ut dictum est. Ad aliud dicendum quod exprimit habitudinem rei ad rem eo modo quo inter ipsas res habet esse veritas intellectus absque actuali existentia ipsarum rerum sicut in questione est declaratum.

Capitulum VII

Quando autem contingit. postquam philosophus superius posuit descriptionem ipsius contingentis et multiplicitatem acceptionis in parte ista docet formationem syllogismi ex propositionibus de contingenti univoce sumptis. dicit quod ista facit propositio syllogismorum plurium generationem. sed subiungit coniugationum inutilium remotionem. et circa sibi facit motum per tertium formationem. scilicet primam quando autem contingit. tertiam ibi similiter autem et in privativis. constat ergo sic istud circa ad propositum. dicens quod a syllogismis propositionibus de contingenti est incipiendum formando syllogismos. quando igitur a contingit omni b. b autem c contingit omni: a contingit inesse. et tunc est syllogismus perfectus. quod est autem manifestum ex diffinitione contingentis. nam contingere omni esse. a contingit omni b. nec ipsum propositio hec acceptor erat de contingenti. hec est ergo diffinitio primi modi perfecti. omni b contingit esse a. Tunc subiungit dispositionem secundi modi. dicens. si a contingit nulli b. ita quod maior sit universalis negativa. b autem omni c. sequitur quod a contingit nulli c. et quod ista conclusio sequatur probat. nam in quo b contingit. a non contingit. hec est non contingentium diffinitio. sed b est ista propositio negativa. nulli b contingit esse a. nec diminuitur sub ipso b a quo a. hec est maior extremitas non removetur eo quod dicitur de nullo est illa quando nullus sumitur sub subiecto a quo non removetur predicatum. hec ergo dispositio secundi modi perfecti. nullum b contingit esse a. omne c contingit esse b. ergo nullum c contingit esse a. Est autem considerandum quod si conclusiones ex propositionibus de contingenti debeant sequi. oportet sumere tales terminos quorum unio non sit necessaria et contingentes inesse vel inesse. quia si aliter sumerentur non concluderetur conclusio contingentis sed magis necessaria. nam ponendo hos terminos animal contingit albo inesse cum necessariam habitudinem habeant propter quod si diceretur contingit omne album esse animal. contingit omnem hominem esse album. ex istis sequitur conclusio necessaria magis quam contingens scilicet quod omnis homo de necessitate est animal. maxime accipiendo contingens ad utrumque quod conclusio est necessaria. sed ergo sumendi tales termini quod sint contingentes non solum inesse. sed in ipsorum terminorum inesse dando contingit omne album esse musicum. contingit omnem hominem esse album. bene sequitur conclusio de contingenti scilicet ergo contingit omnem hominem esse musicum. Queritur autem utrum ex propositionibus universalibus de contingenti possit fieri syllogismus. et videtur quod non. propositiones universales in terminis contingentibus sunt false sive autem sit affirmativa. dicendo omnis homo est albus et omnis homo est musicus. sive una sit affirmativa et alia negativa. dicendo omnis homo currit et nullus homo currit. si ex falsis propositionibus falsus syllogismus fieri habet. ergo syllogismus factus ex propositionibus universalibus terminorum contingentium sive sit affirmativa. puta primi modi perfecti sive negativa sicut secundus modus eiusdem figure semper est syllogismus falsus.

In contrarium est philosophus qui ex talibus propositionibus de contingenti docet facere syllogismos in prima figura. Dicendum quod non est nostre intentionis hic querere utrum syllogismus ex falsis propositionibus factus sit bonus syllogismus. quia de hoc in tractatu speciali quod movebimus. sed cum propositiones universales terminorum contingentium dicantur esse false volumus declarare quomodo ex talibus propositionibus possit formari verus syllogismus. et quomodo tales propositiones possunt esse vere. Ad cuius intellectum est sciendum quod alia propositio est de contingenti quantum ad materiam solum non autem quantum ad formam sive modum. nam si dicatur omnis homo est albus vel omnis homo currit hec licet propositio sit in materia contingenti. quia homo contingenter est albus et contingenter currit. formaliter tamen dicitur propositio de inesse. quia in propositione non ponitur modus contingentis. sed potest esse sive hoc verbum est absolute et sine ulteriori ubi est cum signo universali appositio denotetur fieri quedam actualitas et presentialis distributio hominis albi quantum ad omnia sua supposita. Et quia impossibile est in eodem tempore actualiter omnes homines esse albos vel omnes homines currere. ideo tales propositiones sunt in materia contingenti. semper tamen sint modo contingentis sive sit affirmativa sive negativa false esse dicuntur. Quedam vero est propositio de contingenti non solum quantum ad materiam sed etiam quantum ad formam vel quantum ad modum ulterius contingentis. Nam si dicatur contingit omnem hominem esse album. hec propositio est de contingenti et materialiter et modo contingentis. Et quia in ipsa tali propositione accipitur iste modus contingentis cum signo universali appositio isto communi distributio suppositorum hominis albi non actualiter et presentialiter pro eodem tempore sed potentialiter pro diverso tempore. et quia possibile est potentialiter et non in eodem tempore omnes homines currere vel esse albos. ideo pluralitates propositiones et universales contingentes quantum ad materiam et quantum ad formam sive quantum ad modum vere esse possunt. et propositionis veri syllogismi ex eis formari habet. argumentum autem in contrarium procedebat ab insufficientia. quia in propositionibus non fuit de contingenti loquentia modi per appositionem dictionis verificatur.

Deinde cum dicit Quando autem a contingit. in parte ista reducit inutiles coniugationes. ista autem inutilis coniugatio dicitur potest evenire. primo ex minori negativa. Nam in prima figura minori existente negativa nihil sequitur. secundo potest esse ex utraque negativa. tertio ergo facit in plus. quia primo ostendit ex minori negativa nihil sequi. secundo declarat hoc idem si utraque ponatur negativa. et est prima conclusio istarum coniugationum. scilicet prima similiter autem etc. et ibi maior. secunda ergo sic. dicit quod quando potest formari syllogismus ex propositionibus universalibus de contingenti si maior sit necessaria minor autem privativa. quando a contingit omni b. b autem

nulli .c. ita q minor sit necessaria. p suppositas quidem ppositiones
nullus sit sillismus. 9 ursa a' .b. .c. ppositione s contige. hec est in op
positam qualitatem fit idem sillismus gradus in prius .et hec pbat
quoniam ei qui .b. nulli .c. contingit omni inesse. hec ei prius dictum est .s.
q necessaria de contingenti contingit in oppositam qualitatem vel in affirmatiuam
q si .b. quidem omni .c. q est conuersa negatiua .a. .a' omni .b. q
fuit maior affirmatiua rursum fit idem sillismus. Demum
cum dicit q aut. ostendit inutile coniugationem si alte ppositiones
ponatur negatiue. unde ait silicet cum .et ad utrasque ppositiones
nego ponatur cum contige .i. cum modo contingentie. ut te posith
iis .d. dico ut si .a. contingit nulli .b. et .b. nulli .c.
ita q utraque sit necessaria. nam psuppositas quidem ppositiones nullus
fit sillismus. 9uersis a' eis .s. in oppositam qualitatem rursus
fit idem sillismus q' ante prius. Est a' conclusio q cum in pa
figura minori existente necessaria non sequitur a' cum 9. si dicat s'
omne .b. contingit esse .a. nullum .c. contingit esse .b. psuppositas ppositiones
nes nulla q' sequitur. verum quia ppositiones de contingenti conuertuntur in
oppositam qualitatem conuersa minori necessaria in affirmatiuam fiet idem
sillismus q' fuit factus prius in primo modo dicendo sic. omne .b. contingit
esse .a. omne .c. contingit esse .b. g' omne .c. contingit esse .a. Si uero alte
ponatur necessaria maior et ex eis non sequitur a'. conuersa non sequitur
i pa figura. uerum q in aliis figuris ex pis negatiuis non sequitur.
Demum cum dicit maior g' ponit conditionem eorum q dicta sunt
de modis vtilibus q' ad pfectionem et inpfectionem eorum .d. maior
est g' ex hiis q dicta sunt quoniam negatiue posita ad minorem
extremitatem vel ad utrasque ppositiones. aut non fit sillismus aut
si fit. fit quidem s3 inpfectus ex conuersione eius fit necessarius. Na
p conuersionem 9 necesse est. Est a' conclusio q ex minori ex
istente necessaria in pa figura bene potest formari sillismus in diuerse co
ditiones. nam certam modo p fit dz habere minorem negatiuam
ut sint. et sunt. si a' dicere et necesse dz sequi q' oz mi
norem esse affirmatiuam. ppter q si minor de contingenti ponatur necessaria
a' omnino non fit sillismus necessarius. aut si fit inductus oz necessariam
conuersam in affirmatiuam ex q conuersione est sillismus necessarius ut dz
in littera. Demum cum dicit si aut. docet formationem silli ex
ppositionibus de contingenti in modis particularibus. et .d. si q p' docet
formationem sillismi. tertio et quarto modi pe figure. secundo remouet
inutiles coniugationes pcedentes contra istos modos. pa i. Si a'
particularis contingit g' sic. dicit est quando fit sillismus ulis ex ppositi
bus de contingenti. aut pfectus. sillismus quidem ppositionum sit vlis
illa uero particularis posita vli ad maiorem extremitatem ita quod
maior sit ulis et minor particularis erit sillismus pfectus. Et te
disposita terminis modo in terminis .d. Na si .a. contingit omni .b. .b.
a' alicui .c. .a. a' alicui .c. contingit dico esse .b. est .a. contingenti .c.
est .b. g' quod .c. est .a. Na q' ista 9 sequitur manifestum est
ex terminis distinctione contingentis in q ut dictum est q nichil contingit
ipsi .b. q non contingit ipsi .a. unde in tali sillismo refertur
dici de omni. Tunc dispositione contingenti modo in terminis .d. rur
sum si .a. contingit nulli .b. .b. a' alicui .c. contingit inesse necesse est
.a. alicui .c. non inesse contingere. et hec pcedant demonstrationem
q dicta est prius. Est a' conclusio q si dicatur in terminis contingit
esse album esse hominem. contingit quoddam musicum esse album. g' contingit
quoddam musicum esse album hominem. vel a' in quarto modo dico
non album contingit esse hominem. quoddam musicum contingit esse album
g' non contingit quoddam musicum esse hominem. in utroque sillismo cadit
termino p d' de omni refertur ex accepta contingentis supposita
posita. Na d' de omni in minore contingenti est quoniam nichil sumitur sub
medio contingenti cum non contingat maior extremitas ppter q si
musicum fiat sub albo contingeret. oz ei contingeret inesse ipsum
hominem q' potest esse maior extremitas in albi. Demum cum dicit
si a' particularia. in parte ista remouet inutiles coniugationes
pcedentes contra istos modos et sunt due quarum una est si minor
particularis ponatur necessaria. sa est si maior fiat particularis. p' g' re
mouet pa. so sam. pa i. Si a' q ad maiorem dicit g' q
suppositio particularis fiat particularia vlis a' affirmatiua. ponit ut
silicet se habeat ita q maior sit vlis et minor particularis ut
.a. quod contingit omni .b. .b. a' alicui .c. non contingit p suppositas quidem
ppositiones non fit manifestus sillismus conuersa a' minori particulari
in oppositam qualitatem et posito .b. alicui .c. contingere erit eadem
9 que et in prioribus quoniam in hiis q in primo hec est in modis
vtilibus. Est a' conclusio q sillismus factus ex ppositionibus de i
esse in pa figura minori existente particulari necessaria sit dz in pfectus
et inutilis coniugatio. eo q particularis necessaria de inesse non conuerti
nisi in terminis. sed in oppositam qualitatem ut supra in primo habitum fuit
pbatum. s3 particularis necessaria de contingenti conuertitur in oppositam qualitatem
ideo s3 particularis necessaria existente de contingenti ex ea sillismus p
fectus fieri non poterit in pa figura sicut conuertitur in oppositam qualitatem
formabitur sillismus pfectus. Demum cum dicit si aut ad ma
iorem. remouet vna inutili coniugatione. In parte ista remo
uet aliam q est ex maiori existente particulari et minori existente
uli. et ita facit. q2 p ostendit ex maiori existente particulari
in pa figura non sequitur a'. conclusionem ex natura terminorum. secundo ostendit
hec idem sillogismo et declarat t' hec in te p inductionem.
pa i. amplius a' ex terminis. et i'. maior est g'. ostendit g' sic. dicit
est q non fit sillismus minori existente particulari necessaria. aut p
k. s3 q ad maiorem extremitatem est fiat particularis ita q maior
ppositio sit particularis. q a' ad minorem vlis. sine utraque in fine
vel particulares qualitercumque modo fiat dum modo maior sit particularis
nullo modo ex eis erit sillismus. Et tunc pbat hanc coniu
gationem esse inutilem ex natura medii termini .d. nichil q ex pluribus ipsum
.b. hec est ipsum medium transcendens .a. hec est maiorem extremitatem. et non
p(er) de equis. i. non per conuertentiam et equalitatem. i'o g' in q(ua)ntum .b. .i. ipsum
medium transcendit .a. vel maiorem extremitatem fiat. et sit .c. hic
ei .s. termino supposito sub medio transcendente. nam omni hec est ultra
fines. nam nulli .i. ulli necesse. nam alicui .i. particulari affirmatiue
nam non alicui .i. particulari necesse. contingit .a. hec est maiorem extremitatem
inesse si quod conuertant s3 contingere ppositiones. et .b. hec est medium
pluribus contingit q' .a. q est maior extremitas. Est a' conclusio
q ad pbandum ex maiori particulari et ex minori uli de con
tingenti non sequitur a' conclusionem in pa figura nec vlem nec particularem
nec affirmatiuam nec negatiuam. phylosophus duo supponit quorum unum est
.s. medium transcendens maiorem extremitatem et non p(er) de equis
cum ipsa maiori extremitate. p' se habet in plus q' ipsa maior
extremitas. s3 q ppositiones de contingenti conuertantur in oppositam
qualitatem. quibus suppositis apparebit inmediate ex tali ordine
ppositionum nullam conclusionem sequi. nam si accipiat duo termini
contingentes puta al' et album. et unum illorum se habeat in plus
q' alterum .s. album. nam album de pluribus potest q' al'. sic g' ac
cipiat ad sub albo puta nix vel lapis. in quantum album transcendit
ipsum al'. hunc termino supposito sub albo .s. nivi et la
pidi al'. nec vli nec particulari contingit inesse dico ei sic. omne
album contingit esse al'. omnem niuem vel omnem lapidem contingit esse al
bum. si dicas sequi conclusionem ulem affirmatiuam .s. istam. g' contingit
omnem niuem vel lapidem esse al'. cum hec conuertatur in oppositam
qualitatem sequitur et ista .s. contingit nullum lapidem esse al'. sed si
dicatur sequi conclusio particularis affirmatiua .s. ista contingit quendam lapidem esse

album sequitur et cum necessarium: scilicet ista non convertitur quendam lapidem esse album. Ex
tali ergo dispositione propositionum nulla conclusio sequitur. Quod ideo accidit quia
b vel medium in pluribus convertitur quam a vel maior extremitas. Eo enim quod
quodlibet album in plus se habet quam animal aliquod, potest contingere ipsum al-
bum et non ullum non potest contingere ipsum animal. Contingit autem
aliquando ut medium possit se habere in plus ut de pluribus praedicari quam
maior extremitas, et videtur quod non, quia medium habet rationem subiecti et
maior extremitas habet rationem praedicati; sed subiectum habet se in plus quam
praedicatum, sicut album habet se in plus quam homo, ergo etc. In contrarium est philosophus
in littera qui dicit b vel medium transcendere ipsum a vel maiorem extremitatem.
Dicendum quod supponere de inesse et quod praedicatum actualiter denotatur inesse
subiecto non est possibile subiectum vel medium esse in plus quam praedicatum eo quod praedicatum
dicitur dicione sui, ut album dicitur dicione hominis de quo praedicatur
sicut homo esset in plus quam album in actu actualiter reperitur in homine
de quo non verificatur in aliis. Sed in terminis contingentibus et supponere
de contingenti quod praedicatum non actualiter sed possibiliter denotatur inesse subiecto
nihil prohibet ipsum medium posse pluribus contingere inesse quam praedicatum vel
maiorem extremitatem. Nam ratione modi contingentis appositi quibuscumque terminis
potest contingenter habere rationem subiecti et rationem praedicati. Deinde cum dicit
Amplius autem ostenditur idem ex parte formae syllogisticae. Nam forma syl-
logistica quae solum secundum genus formae syllogisticae semper se tenet ex parte praemis-
sis eodem modo ordinatis semper est apta nata sequi una conclusio
sed si maior propositio ponatur particularis et minor ponatur universalis de con-
tingenti ex talibus praemissis idem tenet affirmativa et negativa conclusio se-
qui potest, propter quod forma syllogistica destruitur. Hic quod dicit philosophus in
amplius autem extremis manentibus, nam sic se habentibus propositionibus extremis
scilicet quod maior sit particularis et minor universalis convertitur praedicare
omni et nulli ex necessitate, idest convertitur concludere maiorem extremitatem de
minori affirmative et negative. Et tunc ponit terminos communes
omni et nulli inesse. Termini quidem ex necessitate inesse sunt isti: animal album
homo. Dicendum convertitur quoddam album esse animal, convertitur omnem hominem esse album,
ergo convertitur omnem hominem necessario esse animal. Termini vero non contingere sunt
isti: animal album vestis. Dicendum convertitur quoddam album esse animal, convertitur omnem
vestem esse albam, ergo de necessitate nulla vestis est animal. Deinde
cum dicit manifestum ergo, declarat ex propositionibus sic ordinatis nullus
syllogismus fit per inductionem. Nam talis ex propositionibus hoc modo ordi-
natis fieret syllogismus de inesse contingenti probabili aut necessario vel de contingenti
sed nullus istorum potest fieri, ergo male ordinantur propositiones.
Duo ergo facit quia primo facit quod dictum est. Secundo declarat quoddam cor-
relarium sequens ex praedictis. Secundo ibi: manifestum est autem. Dicit ergo quod
manifestum est ergo quod in hoc modo se habentibus terminis nullus fit syllogismus
et universaliter inducitur per omnes syllogismos. Nam omnis syllogismus vel est eius quod
quod est inesse et necessarii, manifestum quoniam non est idest syllogismus de necessario vel de
inesse ex talibus propositionibus esse non possunt eo quod affirmativa contingenti
tur privativa et privativa contingenter affirmativa: sed cum ta-
les propositiones mutantur in opposita qualitates affirmativa intervenit per
negationem et negativa per affirmationem. Relinquitur ergo ei quod est contingere
inesse idest ex talibus propositionibus fit syllogismus de contingenti: sed hoc est impossibile.
Nam ostensum est quoniam sic se habentibus terminis quod cum maior sit particularis
et minor universalis omni et nulli convertitur praedicare in primo inesse. Hic est extremis
sic ordinatis convertitur maiorem extremitatem praedicare de minori universaliter affirmative
et universaliter negative. Quare non est eius quod est contingere syllogismus. Nam necessarium non
erat contingens. Est autem considerandum quod ex propositionibus dispositis
eo modo quo dictum est potest concludi duobus conclusiones necessaria scilicet affirmativa et negativa
quod patuit in syllogismis superius factis. Sed necessarium ponebat superius non
contingens in definitione contingentis. Ergo vel non sequitur conclusio aliqua vel si
sequitur erit necessaria affirmativa et negativa et non contingens. Quia si di-
ceretur sequitur conclusio contingens sequeretur quod necessarium esset contingens quod non

est verum. Hoc est ergo quod dicit philosophus quod syllogismus sed contingere ex propositionibus sic
ordinatis non est. Nam necessarium non erat contingens. Amplius autem
ostenditur syllogismum de inesse et necessario constare ex propositionibus vacuis et
probabilibus simpliciter affirmativis vel negativis, propter quod ex propositionibus de contin-
genti quae convertuntur in oppositas qualitates quia affirmativa intervenit negativa
et negativa, tales syllogismi esse non poterunt. Deinde cum dicit manifestum
autem concludit quoddam correlarium sequens ex dictis, dicens quod manifestum
est ex dictis quoniam cum universalis fit terminus in propositionibus contingentibus semper fit syllogismus
in prima figura sive sit praedicativa sive privativa. Dicit tamen est, quia ex pri-
vativis fit syllogismus imperfectus, perficitur tamen per conversionem in oppositam
qualitatem ex praedictis autem fit syllogismus perfectus. Subiungit autem in
fine quod oportet sumere contingens non necessarium. Sed haec distinctionem superius
positam quia quandoque distinctione propter multitudinem acceptionum eius aliquando eius
latet. Circa istam lectionem quaeritur una quaestio principaliter:
utrum ex propositionibus contingentibus ad utrumlibet possit fieri syllogismus et
videtur quod non, quia philosophus superius dixit quod ex contingentibus in finito sive
ad utrumlibet non fit syllogismus. Et si contingat tales syllogismos fieri non tamen
solet quaeri. Sed ideo quod non quaeritur nisi est inutile eius formatio et doc-
trina non indigemus. Ergo ex propositionibus contingentibus ad utrumlibet non debet
formari syllogismus. Praeterea quod ille iste syllogismus formaretur, pariter
formaretur in omnibus. Sed in secunda figura ut patebit talis syllogismus ex
propositionibus istius contingentis formari non potest, ergo eadem ratione in
aliis figuris formari non debet. In contrarium est philosophus qui docuit formationes
istius syllogismi in prima figura in toto isto capitulo. Et quod intelligat
de contingenti ad utrumlibet patet per id quod dicit in fine istius capituli ubi
ait contingens esse sumendum praeter eo quod non est necessarium. Et hoc compe-
tit distinctioni superius positae de contingente. Sed illa distinctio maxime
competit contingenti ad utrumlibet ut in littera dictum fuit. Ergo et cetera.
Dicendum quod circa istam quaestionem haec quaestio difficultatem facit utrum
propter quod cum syllogismus sit quidam discursus et ad hoc sit principaliter in-
ventus ut in nobis aliquam scientiam adgeneret. Quia syllogismus factus ex terminis
contingentibus indifferenter se habet ad esse et ad non esse. Talis syllogismus ad
scientiam et ad doctrinam a nobis quaerendam non solum cum habeat medium
inordinatum ad doctrinae acquisitionem. Et quia illi syllogismi formatione
et doctrina indigemus quae est nobis utilis ad doctrinae acqui-
sitionem. Cum hic syllogismus contingentis ad utrumlibet facere non possit,
videtur quod philosophus eius formationem docere non debeat. Hanc autem rationem
tetigit philosophus supra cum dixit contingens inordinatum habere medium.
Secundum quod in proposito haec difficultatem facit verum est aequivocatio
huius contingentis. Nam cum aequivocationes lateant ingenibus ut dicitur
septimo Physicorum, multo magis latebunt in isto contingenti quod non vi-
detur sicut genus, sed magis aequivocatio de contingenti determi-
nato vel ut in pluribus ponitur. Et quia in propositionibus et terminis aequivocis
syllogismus fieri non potest eo quod talis syllogismus peccat in forma semper ar-
guens ex multiplicitate eorum sicut patet de omnibus syllogismis so-
phisticis et elenchis, qui semper peccant in forma arguentes
ex aequivocatis ut docet philosophus in libro Elenchorum. Cum ergo hic videatur
verte tunc propositiones contingentis non videtur quod ex eis syllogismus verus
formari possit. Hanc autem rationem tetigit philosophus in fine istius capituli
ubi dixit multipliciter acceptione latere in isto contingenti. Tertium
vero quod facit difficultatem in quaesito est quia talis syllogismus in
secunda figura fieri non potest sicut post declarabitur. Cum syllogismus concludens formaliter
in omni figura fieri possit. Et quia istud in praedicto syllogismo non reperitur non
videtur ex propositionibus ipsius contingentis aliquem syllogismum esse formandum.
Huius ergo trium difficultatum rationis apparebit ex propositionibus
contingentibus ad utrumlibet syllogismum formari posse. Prima autem ratio
sic poterit removeri. Nam licet de contingentibus ad utrumlibet in
quantum sunt contingentia determinata non possit esse scientia, et propter hoc syllogismus

ferius talibus eis non licet ad generare scientiam. ut tamen in ipsis contingentibus reperitur aliquid per se de eis aliquid tamen potest esse scientia et silli ex propositionibus contingentibus formari possunt. unde fortuna et casus dicuntur esse de ipsis contingentibus. et ex quibus causis et quo habent sicut casus et fortuna debitum et silli et debite propositiones formari habent. Similiter autem instans sic tollitur. Nam ut dictum fuit superius contingens non est univocum sed analogum. sicut ergo de ente et de bono quod consequitur ens in quantum ens potest formari vere silli non obstante quod ens dicatur multipliciter sic de modo contingente potest formari verus sillogismus absque eo quod contingens univoce dicatur. immo non solum de eis univoce vel analogice acceptis sed in una sui acceptione sillogismus formari potest. verumtamen de equivoco non distincto sed unam suarum acceptionum sillogismus formari potest.

Tertia autem instans de levi tollitur. nam propositiones iste contingentes convertuntur vel in oppositam qualitatem. itaque necesse est intelligere affirmativas sillogismi ex propositionibus contingentibus univoce sumptis possunt fieri silli in secunda figura cum negative convertantur in affirmativas ex premissis affirmativis contingentibus sillogizare in secunda figura qualitate autem licet sequitur et quod non licet tertia in prima figura ut clarius ostendetur. Ad quartam ergo dicendum quod philosophus dixit tales sillogismos non esse utiles et hoc est intelligendum magis per se loquendo. particulariter tamen non est instans tale silli facere ad scientiam. Ad quintam autem patet solo per ea que iam dicta sunt et clarius patebit per ea que inferius dicentur.

Iacet hic questio. postquam philosophus docuit formare silli ex propositionibus contingentibus univoce sumptis. In parte ista docet adhuc formare silli ex propositionibus mixtis de inesse et contingentibus. et incidit in eam hic tractatus. facit sic quod in capitulo tertia docet formare silli contingentes in prima. In prima autem tertia est in prima extrema autem figura. Ad evidentiam autem predictorum est sciendum quod cum maior habeat regulare minorem ex maiori de contingenti et minori de necessario vel simpliciter de necessario contingenti. sed cum ponitur ex tali conclusio non sequitur ergo facit. quod potest regulas quibus concludunt silli concludentes conclusionem de contingenti et non concludentes. secundo docet formare sillogismos contingentes concludentes conclusionem. ut ostendit sillogismos habentes maiorem de inesse et minorem de contingenti esse imperfectos et aliorum. facit in tertia cum a. omni b. et talis. quia autem conclusio contingenti ergo sic. dicendum est quod formare silli ex propositionibus contingentibus univoce acceptis. antequam prius sillogizatur quod propositionum fuerat illa vero contingere. hoc est si fuerint due propositiones quarum una sit de inesse et alia de contingenti. quia ita est quod illa que ad maiorem extremitatem contingere significat ita quod maior propositio sit de contingenti omnes silli erunt perfecti et contingentes sed tamen de tertia et concludentes conclusionem de contingenti ad utrumlibet. quia autem que ad minorem potest de contingenti ipsa perfecta omnes silli et privati ex propositionibus sic ordinatis non erunt contingentes sed quedam de tertia. hoc est non concludunt conclusionem per istud genus contingentis sed eius quod est omni autem nulli in esse ex necessitate sicut nulli et non omni inesse. hoc est silli negativi vel particulares quos concludit per ipsum et non omni concludunt contingentes particulares necessarie non tamen contingentis ad utrumlibet sed alterius. Est autem considerandum quod cum maior propositio est de contingenti. minor autem potest de inesse silli dicuntur perfecti concludentes conclusionem de contingenti cuius causa est quia sub maiori de contingenti potest sumi minor quod est naturali et accidentali actuali et possibili ipsi medio inesse potest. maiori tamen extremitati quod debet concludi de

minori in conclusione semper contingere inesse eo modo quo ipsa maior inesse contingenter ipsi medio. Nam si dicatur contingit omne animal esse album. omnis homo est animal. sed maior sit de contingenti accidentali et possibili. minor vero sit de inesse essentialis et actualis. sed tamen hec de contingenti. scilicet quod contingit omnem hominem esse album. Amplius autem considerandum quod quando maior propositio est de inesse minor vero de contingenti non sequitur hec de contingenti ad utrumlibet sed quedam de tertia. quia cum maior semper habeat regulare minorem et ipsam trahere ad naturam suam quod sequitur ex propositionibus sic ordinatis non est de contingenti ad utrumlibet sed potest sequi quod conclusio de contingenti per possibile. quod quidem contingens cum necessario stare potest. hoc est ergo quod dicit philosophus quod si propositio de inesse ponitur per maiori extremitate et silli contingentes non sunt quedam de tertia sed contingentes ad utrumlibet sed eius quod est nulli autem non omni inesse. scilicet silli negativi universales et particulares habentes maiorem de inesse concludunt conclusionem de contingenti per possibile vel secundum. sicut nulli autem non omni inesse ex necessitate. ideo contingens dicens hoc est sequitur conclusio negativa universalis vel particularis de contingenti possibili quod quidem contingens potest secum compati.

Queret autem aliquis utrum ex maiori de inesse et ex minori de contingenti sequitur conclusio de contingenti. Dicendum quod ut dictum est contingens per possibile est quoddam commune et analogice potest de contingenti ad utrumlibet et de contingenti necessario et de contingenti ut in pluribus. Si ergo maior ponatur de inesse maior de inesse simpliciter ex quibus propositionibus de inesse simpliciter sillogismus necessarius fieri potest. minor vero de contingenti ex talibus propositionibus conclusio contingentis ad utrumlibet sequi non potest. eo quod minor regulatur per maiorem cum fuerit sub ipsa et per consequens debet sequi naturam maioris extremitatis. Si ergo maior ponatur de inesse tali conclusio debet concludi de contingenti quod possit secum compati illa de inesse simpliciter vel illa de necessario. et quia hoc operatur contingens per possibile tamen contingens ad utrumlibet. ideo conclusio contingens per possibile ex tali ordine propositionum concluditur. Deinde cum dicit. contingat autem. docet formare silli ex maiori contingenti et ex minori de inesse. dicens. contingat a. omni b. in maiori propositione sit de contingenti. b. autem omni c. ponatur inesse. ita quod minor sit de inesse. quoniam ergo sub b. est c. hoc est minor extremitas sumitur sub medio. a. autem quod est maior extremitas contingit omni b. manifestum est quoniam et ipsum a. contingit omni c. in conclusione et sic per propositiones sic ordinatas fit sillogismus perfectus. Tunc disponit modos negativos dicens. contingat autem nulli privativa est a. b. propositio b. c. autem affirmativa est quod scilicet maior sit privativa contingens. illa vero scilicet minor sit affirmativa de inesse erit perfectus sillogismus concludens. quoniam a. contingit nulli c. inesse. id est concludens conclusionem negativam de contingenti. Et tunc quia exemplo concludit. dicens. quoniam ergo in esse posito ad minorem extremitatem ita quod minor semper sit de inesse. manifestum est quoniam perfecti fiunt silli ex terminis. Est autem considerandum quod si dicatur contingit esse album. omnis homo est animal. ergo contingit omnem hominem esse album. Quantum ad primum modum affirmativum. vel contingit nullum animal esse album. omnis homo est animal. ergo contingit nullum hominem esse album. quantum ad secundum modum negativum utrique sillogismi debent esse perfecti per dici de omni et de nullo quod sunt principia formalia perficientia omnes sillogismos nam nihil sumitur in his duobus subiecto de quo non dicatur predicatum. sed eo modo quo sumitur sub subiecto non oportet illo dici predicatum in conclusione. nam homo sumitur sub animali non contingenter vel alio modo contingenter. predicatum tamen puta album predicatur de ipso contingenter in conclusione. Deinde cum dicit. quoniam autem dicit. In parte ista ostendit sillogismos habentes maiorem de inesse et minorem de contingenti esse imperfectos. et quare esse imperfectum indiget perfici. ideo philosophus docet facere quod per ostensionem istorum sillogismorum imperfectorum. ideo ponit ea per que isti silli perfici possunt. facit sic. Primo autem ostendit ergo sic dicere

quod silogismi habentes maiorem de contingenti et minorem de inesse imperfecte sint perfecti per dici de omni. Sed quoniam convertentes se habentes erunt silogismi per impossibile meliantur sive enim maior. Cum hec ergo non essent perfecti, cuius causam subdit. Nam ostensio vel manifestatio propositionum silogismorum non fit ex sumptis propositionibus. Hec enim perficiuntur per alias propositiones que non sunt sumptas in silogismo. Queret aliquis ut silogismi habentes maiorem de inesse dicantur imperfecti et aliorum silogismorum habentium maiorem de contingenti. Dicendum quod sicut dictum fuit in principio istius libri illi silogismi perfecti dicuntur quia nullo indiget aliquo extra preter ea que posita sunt. Sic illi silogismi dicuntur perfecti quia nullo indiget preter ea que posita sunt in silogismo. Cum ergo silogismi habentes maiorem de contingenti et minorem de inesse sint perfecti per dici de omni et de nullo. Nam in talibus silogismis maioris extremitas continetur per terminum medium. Et quia maioris extremitas eo modo predicatur de minori in conclusione quo modo predicatur de ipso medio in premissis, ideo immediate per dici de omni potest probari ex maiori de contingenti et ex minori de inesse sequi conclusionem de contingenti, eo quod hec est propter dici de omni quod nichil sumere sub subiecto de quo non dicatur predicatum. Et eo modo dicitur predicari predicatum de minori vel de subiecto in conclusione quo modo ipsum predicatum dicebatur de medio in premissis. Quod non in silogismis habentibus maiorem de contingenti reperitur si supra dicta considerentur. Quando vero silogismi se habent econtrario, scilicet habentes maiorem de inesse et minorem de contingenti, imperfecti silogismi dicuntur quia per dici de omni et de nullo et ulterius per ea que sumpta sunt in silogismo perfici non possunt, eo quod cum maioris extremitas non contingenter in premissis predicetur de medio non habet facultatem per virtutem dici de omni quod debeat contingenter predicari de minori in conclusione. Ad probandum ergo ex maiori de inesse et ex minori de contingenti sequi conclusionem de contingenti indigemus quibusdam aliis preter sumptas propositiones, quia vel oportet hec ostendere per impossibile vel per suppositiones terminorum sicut inferius magis declarabitur.

Deinde cum dicit: Primo autem ostendendum. Ponit ea per que hii silogismi perficiuntur. Dividitur autem pars ista in duas partes. Quia primo ponit ea ex quibus isti silogismi imperfecti habent perfici. Secundo ex illis perfectis ostendit declaratis docet predictos silogismos perficere. Secunda, Verum, ibi. Prima autem in duas: nam primo proponit, secundo declarat in particularibus. Secunda incipit ibi: Ad intellectum autem prius est sciendum quod ad probandum perfectionem istorum silogismorum, scilicet ex maiori de inesse et ex minori de contingenti sequi conclusionem de contingenti, potissime facit congruentia istius principii quod possibili posito in esse quod ex illo sequitur non est impossibile. Est ergo intentio philosophi probare istud cum eo quod verum.

Ad cuius cognitionis manifestationem duo facit. Primo narrat primo est quod si aliquid est possibile et consequens oportet esse possibile, et quia premisse habent rationem antecedentis, conclusio vero habet rationem consequentis, ideo si premisse sint possibiles oportet et conclusionem esse possibilem. Secundo autem quod facit ad cognitionem istius est quod ex uno non potest ad sequi silogismus nec ad concludi, immo ad minus oportet esse duas propositiones. Tamen ergo facit philosophus quia primo probat ex possibilitate antecedentis possibilitatem consequentis. Secundo probat ex uno nichil sequi ex necessitate, sed ad minus ex duobus. Tertio ex hiis duobus suppositis declaratis concludit veritatem istius principii, scilicet quod possibili posito in esse quod sequitur ex eo potest esse falsum sed non impossibile. Secunda ibi: Amplius cum est, tertia ibi: Hiis autem ostensis. Constat ergo sic. Dicendum est quod silogismi habentes maiorem de inesse sunt imperfecti sed ad perficiendum eos primo ostendendum est quoniam sicut est a, hoc est antecedens, necesse est esse b, hoc est consequens. Et non solum consequens se habet ad antecedens quantum ad esse, sed etiam quantum ad possibilitatem. Unde aliter et cum possibile est esse a, possibile est esse b ex necessitate. Et hoc probat ducendo ad impossibile dicens sic: eis se habentibus terminis in quo quidem a sit possibile, id est ipsum antecedens per suppositionem, fiat quod sit possibile in quo a b, hoc est consequens, sit impossibile. Sic ergo possibile quidem cum possibile est fieri, hoc

est ipsum antecedens, quod possibile est possibile potest fieri si possibile non. Cum impossibile est non fieret. Hoc est consequens quod possibile impossibile non fieret. Ergo ad similiter fit et non fit quod est impossibile. Hoc est ergo quod ait: simul autem a, hoc est antecedens possibile, et b, hoc est consequens impossibile. Consequens ergo est a. Sed positum b. Hoc est consequens esse et esse antecedens preter consequens ut hominem preter animal, si autem contingit fieri et esse. Namque sit non est quando autem factum est tunc est. Sic ergo contingit sed antecedens preter consequens contingeret et esse quod est falsum. Tunc subiungit de quo possibili intellectum dicit, oportet autem accipere possibile et impossibile non solum in generatione et in fieri, sed etiam in esse et non esse, id est oportet accipere possibile et impossibile non solum quantum ad fieri sed etiam quantum ad esse in actu et quantum ad dicitur verum et relique, unde subdit: et quomodo aliter possibile dicitur et impossibile. Nam in omnibus similiter se habebit verum et relique.

Est autem consideratio intentio philosophi in hac consistit, cum consequens se ad antecedens ut animal se ad hominem, si antecedens ponatur esse possibile, puta ponatur possibile esse hominem, consequens non poterit impossibile vel poterit impossibile esse animal, quia quod est possibile fieri possibile est factum esse, et quod est impossibile fieri impossibile est factum esse. Sed possibile est fieri hominem, possibile est esse hominem; ponatur ergo esse, quia quod dictum ad fieri similiter est et non quod est consequens impossibile fieri et sic impossibile est fieri aliquid impossibile est esse. Poterit ergo homo esse sine animali, et antecedens sine consequente, quod est falsum.

Amplius autem considerandum quod cum consequens sit de essentia antecedentis ut animal est de essentia hominis, aliquid oriatur ex principiis ipsius antecedentis, et sicut risibile oritur ex principiis hominis, sic impossibile est aliquid esse sine essentia sui ipsius ut sine propriis principiis suis, ita impossibile est esse ipsum antecedens sine consequente. Hec ergo philosophus qui per se notum quod si ignis sequitur ad antecedens, si unum est possibile et reliquum, et quod unum sine altero esse non possit.

Deinde cum dicit: Ad plura autem cum est, in parte ista ostendit philosophus ex uno nichil sequi. Unde ex antecedente non sequitur consequens super antecedens ponatur unumquodque ergo. Amplius si est a, b esse, id est cum ad ipsum a sequitur b, non quoniam uno aliquo existente ipso a, cuius causa est quoniam ex aliquo existente uno nichil sequitur ex necessitate sed duobus ad minus. Et hec quando propositiones sic se habent ut dictum est per silogismum. Nam si c hoc est maioris extremitatis de ipso b tanquam de medio, b autem, hoc est medium, predicatur de c, hoc est de minori extremitate, ergo et c de c ex necessitate probitur in conclusione. Dicendo omne b est c, omne c est b, ergo omne c est c. Ex silogismo sequitur quod si utrumque est possibile et conclusio erit possibilis. Et adaptat preterea modo ad premissas et ad conclusionem dicens quemadmodum ergo et si quis ponat a quidem propositiones tanquam antecedens, b autem conclusionem tanquam consequens, accidet non solum cum a, hoc est premisse, sint necesse et b, hoc est conclusionem esse necessariam, sed et possibile possibili et non solum cum premisse sint necessarie possumus inferre ergo conclusio est necessaria, sed etiam possumus inferre si premisse sint possibiles ergo conclusio erit possibilis.

Est autem considerandum quod per a philosophus intellexit duas propositiones, per b vero intellexit conclusionem. Significavit ergo ex ipso a tanquam ex antecedente sequi b tanquam consequens, non sequi unum ex uno sed sequi unum ex duobus. Silogismus ergo secundum philosophum est quedam consequentia in qua premisse tenent locum antecedentis et conclusio habet locum consequentis, sic ergo se. Si est homo ergo est animal, sicut se habet ad antecedens se consequens. Sic ad premissas se habet conclusio, et de tali consequentia silogistica ipse intendit hic philosophus.

Queret autem aliquis utrum ex aliquo existente uno aliquid sequatur. Dicendum quod cum consequens ut sepius dictum est sit de essentia antecedentis vel habet ortum ex principiis et sic ipse premisses resolvi. Sed ad antecedens oportet sequi consequens differenter tamen ad istud antecedens se consequens. Nam aliud antecedens significat uno termino vel una propositione, aliud autem sub quo ante sunt ad quod quantum ad complexum, cum conclusio habet facere duas propositiones. Dicamus ergo quod aliud conditionali et sub uno termino habente

rone; añte seq̃ ɔ̃ns· sic s̃· si e hõ g° e al'· ali
qñ võ enthimema ex vna pp̃one ex eius plata
ꝛ alta i mẽte retẽta ul' subitellcã s̃· ɔ° sicut
oĩs hõ currit· g° sor. currit retẽta ista p̃poe i mẽte
·s· sor. ẽ hõ· alii a' mĩni q̃ ex duab; p̃pōib; ɔ°
seq̃ nõ pt· sic accĩt i ɔ̃ña sill̃o. na sill̃o lõ
vĩtate h̃t q̃ diacĩt phs· s· q° vno añte exñte n'
s̃· iĩno de rõe ɔ̃nis sill̃o e q° ip̃; añs sig̃ficet
duas p̃pões sic̃ ɔ° q̃ h̃t rõe; ɔ̃ntis ex tali añte
sill̃o ɔcludi p̃; sicut d' phs h' i lr̃a. Amp̃
a' q̃rit añs ut si p̃missе sit nc̃cie l' p̃oles ɔ° dẽte
ai ɔ' nc̃ci ul' p̃o'· ꝛ v; q° nõ· na sic ver; pot sil
lo'i ex nõ ueris· ita nc̃ci pt sill̃o'i ex n nc̃cus
g° n õ; p̃missas ẽe nc̃cias ul ad h' poles q̃ ɔ̃ sit
nc̃ci ul p̃o'. Dõ q° ut is. dum ẽ sill's ẽ ɔ̃se
q̃ntia q̃dã i q̃ p̃misse h̃nt rõe; añtis· ꝛ ɔ̃ h̃ẽt
rõe; ɔ̃ntis· sic g° ex nc̃cite ꝛ possibilite añtis pos
sum' argue' nc̃cite; ꝛ possibilite; ɔ̃ntis· eo q° ar-
guitur a p̃one añtis ip̃e lo'· ita q° ex nc̃cite ꝛ pos
sibilite p̃missa; possu' i ferre nc̃cite; ꝛ possibilite
ɔ̃nis n tñ eɔ°· na ex nc̃cite ꝛ possite ɔ̃nis n pos
sum' argue' nc̃cite; ꝛ possibilite; p̃missa; ẽ fl;
possit silla'i ex flis ꝛ ẽ ver; ut i arg̃° dicebã
l; h' nõ sit pp qd· s; q' tñ ut s· declabit· na ar
a p̃oe ɔ̃ntis nõ ẽ lo'· q' n s̃· si ẽ al' g° ẽ hõ· q'
pot ẽe leo· ita nõ s̃· si ɔ° ẽ nc̃cia ul p̃o'· q g° p̃
misse sit nc̃cie ul poles· q' tũc argueretur a p̃oe
ɔ̃ntis· s; bñ possum' i ferre si p̃misse sit nc̃ce
ul possiles· g° ꝛ ɔ° ẽt nc̃cia aut p̃o'· q' te argui
a p̃oe añtis quõ ar'r phs i lr̃a· na ex nc̃cite ꝛ pos
sibilite p̃missa; i ferri nc̃citas ꝛ possitas ɔ̃nis sic
ex nc̃cite ꝛ possibilite hõis pot i ferri nc̃citas ꝛ possi
bitas alis. Dem̃ cũ d'· l; a tõnso· In p̃te i^a
ost' v̄itate isti' p̃ni'· s· q° poli posito i ẽe· ꝛ ex eo
s̃ n eit i pole q° d' g° l; a' tõnso· s· q° si p̃misse sit
poles ɔ° ꝛ eit po'· ĩnãi ẽ qm flo posito ꝛ nõ poli
q° accĩt ẽt flm ꝛ nõ i pole· ut si a· h' ẽ añs ul p̃
misse sit q̃de; fle n tñ i poles· cui g° sit a· ꝛ b· h'
ẽ ɔ̃ns flm ẽt n tñ i pole· ꝛ hoc p3 lat p supi' dicta
na; ostsu; ẽ q̃m sic ẽ a· h' ẽ añs· ita ẽ ꝛ b· h'
ẽ ɔ̃ns· ꝛ tñ pole ẽ ẽe· a· pole ẽ ẽe· ꝛ b· s; suppo
ẽ p suppõe; fta; q° a· l' ip̃; añs ẽ pole· g° ꝛ b· ul'
ip̃; ɔ̃ns ẽ ẽt pole. Na; si dicat añs ẽ pole ꝛ ɔ̃ns i
pole vnũ ꝛ idẽ; sil' ẽt pole· ꝛ i pole q° ẽ i plicãe ɔ̃
dicẽ;. Est a' ɔ̃sido q° s̃· sic ẽ añs g° ẽ ɔ̃ns· na
ut supi' declatu; ẽ cũ ɔ̃ns sit de ẽen^a añtis ꝛ co
nat' ex p̃n'is ei'· si g° dicat añs ẽe pole ꝛ ɔ̃ns i
pole· tunc vnũ ꝛ idẽ; eit pole ꝛ i pole· na i q° ɔ̃ns
poit seq' ad añs ip̃; ɔ̃ns poit ẽe pole cu ei añs
ponat ẽe pole. In q° rõ poit i pole poit nõ seq'
ad añs· g° vnũ ꝛ idẽ; eit pole ꝛ i possile. Amp̃
a' ɔ̃sido q° cãtar' ꝛ pp qd si añs ẽ f'm ꝛ ɔ̃ns d; ẽe
f'm· s; ɔ̃ns bñ pot ẽe ver· añte exñte flo· ut
ɔ° bñ pt n a p̃missis exñtib; flis· s; h' ẽ q' tm ꝛ
na q' p̃misse fle possit ɔ̃diari i mo ꝛ fi^a· ꝛ ex
eis ueri ɔ° ɔcludi pt· nõ tñ pp q°· q' flm n pt
ẽe cã ueri· s; s̃ q' hoc ẽ ex ɔ̃dõe p̃missa; ad
i ui(ce)z· phs g° i tellit q° si añs ẽ fl; ꝛ ɔ̃ns ꝛ erit
flm cali· ꝛ pp q°. Circa istã; lcione; q̃r· vna
q° p̃ina' uiru poli posito i ẽe id q° s̃ ex eo sit m
pole· ꝛ v; q° sic. Na pole ẽ ꝛ ẽe ẽe ꝛ nõ ẽe eo q°
po' nãles ul' rõnales sũt ad opp̃o^ta ut d; ·ix· me^te
s; po^ta tali p̃o i ẽe ꝛ i actu seq̃r i pole· q' seq̃r duo ɔ̃
na sil' ẽe· s· ẽe ꝛ n ẽe. P°· pole ẽ ɔ̃ti n i finitu;
d'idi· s; si tal' p̃o ponat' ẽe i actu s̃ i pole· s· q° sit a
ri ac' i fin' q° ẽ i pole ut p bat· ɔ̃· phi'· g° n pt p̃oi
ɔ̃tinuu ac' diui. In ɔ̃riu; ẽ phs q' istud p̃nci'
h̃t q° i p se notu; eo q° rõ p̃ti i cludit i rõe sbi. Dõ
q° dup^a via possum' declare istud p̃n' h' vite
p° g° p; h' via ostẽsiua· f° via ɔ̃ueniens ad i po'.
P^a via sic p;· na p̃o p se h̃t hitudine; ꝛ relone;
r° ad actu i tm ut phs dic' p° phi'· p̃o n ɔ̃g^a
n' p analo' ad ac' eo g° mõ loqu' ẽ de p̃o q° mõ
loqm' de ip̃o ac'· act a' q° ad p̃ns ẽ dui'. Na q̃dã
ẽ ac' p̃feus· sic ẽ for' ꝛ oĩa q° h̃nt ẽe p manẽs
ꝛ fixu ad hi' actũ reduci h̃nt· i^te tñ ac' ꝛ d; l' q'
ẽ stans i tali nã· ita q° ei' opp̃o i tali nã ẽe n
pot sic for' ignei tis ẽ determiata i p̃ceã nã q° ac'
ei oppõit nullo mõ i tali n ẽe h̃t. Alt' n ẽ act'
q' i determiata s̃ h̃ns i a^ta n ut nõ mag' vn' q̃m
ali' i tali nã ẽe possit· Na i nã hũa n mag' ẽ de
tiat' cursus q° nõ cursus· ita q° vtriq; i dẽt in
tali nã ẽe h̃t. Quidã; võ ẽ actus ip̃feus sic ẽ
mot'. Na mot' ẽ quidã; actus s; nõ p̃feus ut d;
·3°· phi'· imo ẽ act' ẽtis i p̃o· ꝛ ẽ sp̃ admixt' ali
cui po'· q' si nõ ẽet admixt' p̃o' ia nõ ẽet motus
eo q° h̃itib; p̃sentib; i nã cessat mot' ut d; i de
ɔ̃ñacõne. Ad istu; a' ac' ip̃feum reducunt' oĩa q°
sũt de ɔ̃ñe successiuo;· ꝛ oĩa q° sũt i fi' ꝛ n i fco
ẽe sicut ẽ mot' tpe ꝛ dio ɔ̃tinui ꝛ tuli· oĩa q° nõ
h̃nt ẽe stabile ꝛ fixu. Cũ g° pole dicat' r' actus
n tñ d; r' cui cũq; ac' i dẽt· s; d; r' illi ac' r'
ẽ d; pole· o; tot mõis sumẽ pole q° t mõis d; ip̃e
ac' ut sit eq̃lis p̃porcõ int' po' ꝛ actũ· pole g° tot
mõis dicet· sic ꝛ actus. Na vno mõ sicut pole r'
actus ip̃fci ul' i fi' cui mõi ẽ dio i m fi^tu· na pole
ẽ ɔ̃ti diuidi i m fitu; ꝛ si r' h' mõi act' q° ẽ i fi'
ponat' i ẽe null; s̃ i pole· nõ eni ẽ pole ɔ̃ti diuidi in
i fitu; simp'r i ac' p̃fco n' istud pole o; p̃oi i ẽe r'
actus p̃fci ul' i p̃fco ẽe· q' ut r' tal' actus d; pole
cui n q° possit ẽe diui i n fitu; s; d; p̃oi ẽe actus r'
actus i fi' q° ẽ ad mixt' p̃o'· q' sp ɔ̃ti' pot diuidi ꝛ
r' istius ac' l; d; pole· ꝛ si p ɔ̃paco; ad tale ac'
istud pole i ẽe ponat' n seq̃r i pole. Sõ m su
mit' pole r' actus p̃fci ꝛ i p̃fco ẽe ꝛ h' dup'r· q' aut
r' actus p̃entis determiat' ab a^ta nã ut ẽe calidu;
añã ignis· ꝛ si p ɔ̃paco; ad istu; actu; tale pole
ponat' i ẽe null; seq̃r i pole ul' r' actus i determiate se
h̃ntis ad ip̃a; s; nõ tñ sil' sic hõ i determiate se h̃et
ad currere ꝛ ad nõ currere nõ tñ i actu ad utrq; q° ẽ in
po^a· s; ad vnũ tm l; i dẽt ad q'lib; illo;· se h̃eat si
r' actus h' mõ se h̃ntis pole in ẽe ponat' nullu ꝛ
i pole sequit'· ostensu; ẽ g° q° pole q̃cũq; m̃ ac
cipiat' si ponat' i ẽe r' actus r' cui d; nullu s̃ m
pole. Sõ h̃t rõe; õnde ducendo ad i po'. Na si
dicat' ad ẽe pole ex cui' p̃one i ẽe dicat' seq' i pole

ponitur ipsi per causam contradictionis. Nam potest esse causa alicuius effectus quia per eminentiam existat in sua causa, quare omne quod est in effectu nobiliori modo existit in sua causa ut scribitur in De causis. Si igitur ex possibili posito in esse sequitur impossibile, oportet ipsum impossibile esse causam impossibilitatis, quare impossibile debet sequi ex positione ipsius. In eo igitur quod debet possibile poni in esse, ponitur in eo existere suo possibilitas. In quantum vero in tali possibili debet esse causa impossibilitatis, ponitur in eo impossibile, ex eo quod impossibile ex tali possibili sequi debet. Et sic habet rationem impossibilitatis; unum igitur et idem erit possibile et impossibile, quod est falsum et inconveniens. Et haec est ratio assignata ab Aristotele. Rationes autem in contrarium factae solutae sunt per supra dicta.

Deceptis(?) autem huius. Positis hiis quae ad perfectionem syllogismorum habentium maiorem de inesse et minorem de contingenti requiruntur, in parte ista docet perficere syllogismos per impossibile quae fuerunt superius probata. Et dividitur ista pars in partes tres, quia primo ponit probationem modi affirmativi habentis maiorem de inesse per impossibile, ostendendo tale syllogismum concludere conclusionem de contingenti. Secundo ostendit quale oportet esse propositionem de inesse simpliciter in praedictis syllogismis. Tertio declarat qualis conclusio contingentis concludi debeat in modo negativo. Secunda ibi: Oportet autem accipere. Tertia ibi: Iterum si privativa. Dicit igitur quod deceptis(?) autem huius, scilicet quae pertinent ad perfectionem syllogismorum habentium maiorem de inesse: insit a omni b, id est maior propositio sit de inesse; b autem omni c, ita quod minor sit de contingenti. Necesse est igitur a omni c contingere inesse. Hic necesse est sequi conclusionem de contingenti. Dato quod omne b est a, omne c contingit esse b, igitur omne c contingit esse a. Et quod ista conclusio sequatur probat per impossibile, accipiendo oppositum conclusionis cum minori quae potest poni in esse licet sit de contingenti, et inferendo oppositum maioris de inesse. Unde dicit: Non enim contingat a omni c, scilicet inesse c, quod est oppositum conclusionis; b autem omni c ponatur inesse, quod licet possit esse falsum non tamen est impossibile. Si igitur non omni inest a c, id est oppositum conclusionis supra positae, cum non esse c contingat in esse a, quod aequipollet huic quoddam c de necessitate non est a; sed c ponitur omni b, quia minor quae debet esse contingens ponitur inesse. Et hoc modo fit syllogismus per tertiam figuram in quinto modo. Dato quoddam c de necessitate non est a, sed ista conclusio repugnat maiori de inesse. Nam positum erat omni contingere inesse, id est maior erat posita universalis de inesse. Cum igitur ista conclusio non possit stare cum ista maiori de inesse, necesse est a contingere omni c. Hic necesse est sequi propositionem de contingenti. Nam falso posito et non impossibili quod accidit est impossibile. Hoc est illud quod sequitur ex opposito conclusionis contingentis est impossibile, scilicet maioris. Sed istud impossibile non sequitur ex positione minoris de contingenti in esse, quia quamvis illa sit falsa non est tamen impossibilis, immo est possibilis. Sed possibili posito in esse non sequitur impossibile, ut supra probatum est. Contingit etiam construere hanc probationem per primam figuram accipiendo minorem de inesse cum maiori quae repugnat conclusioni prius conclusae de necessario. Unde dicit: Est autem per primam figuram facere syllogismum ponentes b inesse c; hoc est ponentes minorem de inesse. Nam si b omni c, et a alicui b contingit non inesse, igitur alicui c contingit non inesse a. Sed positum erat non omni inesse, quod aequipollet huic: de necessitate aliquod c non est a. Dato quod omne b est a, omne c est b, igitur omne c est a. Hoc autem non potest stare cum conclusione supra posita. Est autem consideratio quod si dicatur in terminis probabilibus: omnis homo est albus, contingit omne musicum esse hominem, igitur contingit omne musicum esse album; sed non sequitur eius oppositum, quod est non contingit omne musicum esse album, quod aequipollet huic: necesse est aliquod musicum non esse album. Nam non contingit et necesse non fuit in tertio ordine aequipollentes ad invicem. Si igitur minor de contingenti ponatur in esse et accipiatur cum opposito conclusionis syllogismi facti, ista

opposito maioris praedicti syllogismi per quintum modum tertiae figurae. Dato de necessitate quoddam musicum non est album, omne musicum est homo, igitur de necessitate quidam homo non est albus. Sed ista repugnat maiori superioris syllogismi quae dicebat omnis homo est albus. Igitur propositio concludens(?) est ... Aliquis autem contra hoc quod per praedicta fiat ostendit(?) quod haec conclusio non sequitur, scilicet quod de necessitate quidam homo non sit albus. Nam cum minor propositio sit de contingenti potest poni in esse. Si igitur ponatur de inesse cum maiori concludetur conclusio de inesse per primam figuram. Dato omnis homo est albus, omne musicum est homo, igitur omne musicum est album, quod repugnat maiori superioris syllogismi quae dicebat de necessitate quoddam musicum non est album. Cum igitur maior illius syllogismi destruatur per conclusionem istius syllogismi, non potest ex illa concludi quod quidam homo de necessitate non sit albus, quae erat conclusio conclusa per tertiam figuram.

Quaeret autem aliquis quomodo minor de contingenti sit falsa non tamen impossibilis. Dicendum quod propositiones universales in materia contingenti tam affirmativae quam negativae sunt falsae. Nam ista est falsa, scilicet quod omnis homo currit, et similiter ista quod nullus homo currit; non tamen sunt impossibiles. Et quia talis propositio falsa potest poni in esse, impossibilis autem nunquam potest poni in esse, si igitur maior propositio universalis sit de inesse et minor universalis sit de contingenti, minor propositio est falsa. Si tamen ponatur in esse, non impossibile ex ea sequitur. Nam falso posito et non impossibili, quod ex eo accidit non est impossibile, vel ut habet alia littera: est impossibile, quia si ex maiori de inesse et ex minori de contingenti falsa posita in esse dicatur sequi conclusio de contingenti, non sequitur impossibile; sive dicatur non sequi, sequitur igitur oppositum per impossibile non concluditur ex propositione minoris, quae licet sit falsa cum sit universalis de contingenti, posita tamen in esse non sequitur ad impossibile. Si igitur concluditur aliquid impossibile repugnans maiori, hoc non est ex positione minoris. Praedicta igitur est bona, quia quandocumque oppositum conclusionis repugnat antecedenti praedicta consequentia fuit bona, ut superius fuit probatum. Deinde cum dicit: Oportet autem accipere, ostendit quale oportet esse maiorem de inesse praedictorum syllogismorum. Et tria facit, quia primo declarat maiorem de inesse simpliciter; secundo ostendit quod non potest esse de inesse ut nunc; tertio ponit conclusionem intentam. Secunda ibi: Quoniam ut nunc. Tertia ibi: Manifestum igitur. Dicit igitur quod oportet sumere in syllogismis ex maiori de inesse ... accipere omni inesse non secundum tempus determinatum ut nunc aut in hoc tempore, sed simpliciter. Nam per huiusmodi propositiones, scilicet de inesse simpliciter, facimus syllogismos. Est autem ratio quod si maior propositio est de inesse simpliciter, sub ipsa potest sumi propositio de contingenti pro possibili, quae cum sit communis ad illam de inesse simpliciter et ad illam de necessario et ad illam de contingenti ad utrumlibet, ex talibus propositionibus conclusio de contingenti pro possibili sequi poterit. Ex mixtione igitur propositionum maioris de inesse simpliciter et ex minori de contingenti facimus syllogismos concludentes conclusionem contingentis possibilis, quod est commune ad contingens ad utrumlibet, ad contingens ut in pluribus et ad contingens necessarium. Amplius autem sciendum quod cum contingens dicatur tribus modis, scilicet ut in pluribus, necessarium et ad utrumlibet, contingit ut fiat syllogismus concludens contingens ad utrumlibet tantum quando igitur maior est de contingenti, minor non est de inesse, quia maior potest regulare minorem; ideo conclusio contingentis ad utrumlibet sequi potest. Quando autem maior est de inesse simpliciter et minor de contingenti, licet conclusio de contingenti sequitur, non tamen secundum determinationem sequitur conclusio de contingenti ad utrumlibet, sed sequitur tale contingens quod cum necessario stare potest. Et hoc est per propositionem maioris de inesse simpliciter. Deinde cum dicit: Quoniam simpliciter, declarat quod praedicta propositio maior non potest esse de inesse ut nunc, eo quod est dare terminos omni et nulli inesse necessario tali propositione facta. Unde dicit: Bene dico propositionem scilicet maiorem esse de inesse simpliciter, quoniam si nunc sumpta propositio non fit syllogismus, cuius causa est quod nihil ei fortasse prohibet

quia in omni moventi homo inest, ut sit nunc ad moveat.
i. nulla prohibet maiorem esse de inesse ut nunc. movens
autem contingit omni equo, ex quibus sequitur conclusio necessaria. scilicet quod homo contingit
nulli equo. dico omne movens est homo. contingit omnem equum esse mo-
ventem. sequitur conclusio necessaria scilicet quod nullus equus necessario sit homo.
Tunc post terminos omni inesse. d. amplius sit primum quidem album. hec
maior extremitas sit album. medium autem est movens. postremum
autem hec est minor extremitas sit homo. ergo propositiones quod sciunt
ut prius. quia maior est de inesse ut nunc et minor de con-
tingenti. conclusio non ex hiis sequitur est necessaria immo contingens
nam ex necessitate homo est album. dico omne movens est album. contingit
omnes homines esse moventes. et tamen necessario omnis homo est album.
Existis ergo sic declaratis ostendit conclusionem in terminis. d. ma-
nifestum ergo quia universale sumitur simpliciter. non tempore determina-
[to]. hec est maior propositio universalis de inesse debet sumi simpliciter et non
secundum tempus vel ut nunc. quod quidem ex supra declaratis est
manifestum. Est ergo considerandum quod suppositio nulli ad mo-
veri nisi hominem hec possit esse vera omne movens est homo vere
quia motus est actus ipsius hominis non proprius non pertinens ad
essentiam eius. ideo hac suppositione facta quod homo moveatur et nullum
aliud potest esse vera ut nunc ista omne movens est homo. sed
non est vera de inesse simpliciter eo quod solum includit veritatem
[illegible] ex quo omnis homo movetur et nullum aliud. non tamen includit
veritatem propter eo quod motus non potest omni tempore homini inesse
quia neque est proprium eius neque pertinet ad eius essentiam [illegible]
[illegible] motum ergo ut nunc ubi homo inest potest
et equus ipsi moventi contingere potest inesse. tamen homo et equus
necessario movetur. sic et homo contingit inesse moventi et album
ut nunc potest inesse ipsi moventi ut nunc. et ex minori de
contingenti non sequitur conclusio declarata cum ex premissis sic ordinatis
affirmativa et negativa necessaria concludatur. Deinde cum dicit Rur-
sum sit privativum. ostendit dispositionem modi privativi. et dividitur
ista pars in duas partes. quia primo disponit modum negativum
imperfectum. secundo disponit modos negativos imperfectos ad
dicit eos perficere. Ibi. Si autem privativum. circa primam partem ta-
facit [illegible] quod ostendit quod maior necessaria de inesse et minor contingenti
sequitur conclusionem contingentem. secundo declarat cuius contingentis predicta
conclusio esse debeat. et tertio probat per suppositionem terminorum illam
conclusionem esse contingentis pro possibili. Secunda ibi. hic ergo syllogismus. tertia ibi. amplius
autem ex terminis. dicit ergo rursum sit privativum [illegible] uni-
versale a b. hec est maior propositio universalis sit necessaria
et significat a nulli b inesse. b autem contingit omni c. ita quod
minor propositio sit de contingenti. hiis ergo positis necesse est
a contingere nulli c inesse. a necesse est sequi contingentem
negativam. quod hic probat sumendo oppositum conclusionis cum minori de
contingenti posita inesse. et inferendo oppositum maioris. unde dicit
non enim contingit a. scilicet inesse c. qualiter tamen quod illa necesse
est aliquod a esse c b. aut ponatur inesse c. sic prius
hec est minor de contingenti ponatur aliquod inesse sic fuit prius
factum in modo affirmativo. necesse est ergo a alicui b inesse. sit
enim hic modus syllogismus perfectus. scilicet in tertio modo. dico quod quidam
c de necessitate est a. et omne c contingit esse b. ergo quoddam b necesse
est a. hec autem est impossibilis. nam istam repugnat maiori
que dicebat nullum b est a. quare contingit a nulli c quia
posito falso quod accidit est impossibile hec est ex opposito conclusionis et
minori posita inesse concluditur impossibile contra maiorem. Est
autem considerandum quod si dicatur nullum album est lapis. contingit esse album esse
album. ergo contingit nullum album esse lapidem. vel sequitur ista conclusio vel

Cap^m

eius oppositum quod est non nullum album contingit esse album. quod est possibile hec de ne-
cessitate quoddam album est lapis. Si ergo accipiatur ista cum minori
de contingenti quod hic sit falsa. eo quod est universalis in materia contingenti. potest tamen
poni inesse. concluditur ergo ex hiis impossibile et oppositum maioris per ter-
tium modum. sic dico quoddam album necessario est lapis. omne album contingit
esse album. ergo quoddam album necessario est lapis. quod est impossibile et est opposita
maioris propositioni que dicebat nullum album est lapis. Istud ergo impossibile
accidit ex minori propositione posita inesse. sed supra hoc esse non potest. in
qua possibili falso posito inesse non ex eo sequitur impossibile ut est predictum superius.
Deinde cum dicit Hic ergo syllogismus. declarat cuius contingentis predicta
conclusio esse debeat. d. hic ergo syllogismus non fit eius non est contingens
secundum diffinitionem. quia non est contingentis ad utrumlibet. sed nulli inesse
ex necessitate. hec est sequitur talis conclusio contingentis necessaria quod cum illa
de necessario stare potest. Et hoc probat per eius contradictoriam que fuit
ypothesis suppositio in syllogismo per impossibile. unde dicit hec enim contradicto-
ria contingentis possibilis que scilicet separatim contradicebat illa de necessario est
contradictio facta ypothesis. Nam positum est supra in syllogismo per im-
possibile ex necessitate a alicui c inesse. sed syllogismus per impossibile semper
est oppositum contradictionis. Est autem considerandum secundum philosophum in hac parte
syllogismus per impossibile semper est oppositum contradictionis [illegible]
secundum ypothesis et suppositio. sive maior propositio sillogismi facta. quod
quidem propositio supposita est contradictoria conclusionis syllogismi habentis maiorem
de inesse negativam et minorem de contingenti est necessaria affirmativa particularis. ergo
conclusio negativa syllogismi contingentis debet esse tale quod possit secum com-
pati illa de necessario ad hoc quod contradicit ypothesi syllogismi per
impossibile que semper est contradictionis. et sic suppleatur ideo cum contingens
quod potest de necessario ad utrumlibet et in pluribus sit contingens pro
possibili quod quidem contingens analogice potest de hiis terminis contingit ut
frequenter ostensum est. ideo conclusio talis contingentis in predicto syllogismo concluditur.
Deinde cum dicit amplius. In parte ista probat hanc conclusionem
contingentis pro possibili concludi in predicto syllogismo ex suppositione terminorum
dicit quod tunc facit. nam primo probat non posse sequi conclusionem
contingentis ad utrumlibet. secundo ostendit per syllogismum sic dispositum
et non semper posse concludi conclusionem necessariam. et concludit conclusionem
predictam. scilicet quod sit conclusio contingentis pro possibili. secunda ibi. sed non necessaria. tertia
ibi. manifestum est ergo. dicit ergo amplius ex terminis manifestum quoniam conclusio non
est contingentis. scilicet ad utrumlibet. et terminos [illegible] sit enim
a. hec est maior extremitas quod corvus. in quo autem b. hec est medium
sit intelligens. in quo autem c. id est minor extremitas sit homo. nulli
ergo b. id est a. hec est maior propositio sit de inesse necessaria. quia nullus
intelligens est corvus. b. autem contingit omni c. ita quod minor sit
de contingenti. Nam omni homini inest intelligere. sed a. ex necessitate nulli
c. id est sequitur conclusio necessaria. dico nullum intelligens est corvus.
contingit omnes homines esse intelligentes. ergo nullus homo ex necessitate est
corvus. Sic ergo ex terminis sic dispositis concluditur conclusio necessaria. Non est
ergo contingens ad utrumlibet terminis concludi potest. Queret autem
aliquis utrum intelligere contingat inesse homini. et videtur quod non. quia ipsum in-
telligere est proprietas naturalis anime. sicut ergo homo non potest esse sine
anima. ita non potest esse sine proprietate eius naturali. In contrarium est
philosophus in littera qui vult hanc propositionem esse de contingenti contingit omnem
hominem esse intelligentem. Dicendum quod intelligere potest accipi dupliciter. primo
pro ipsa potentia intellectiva. secundo pro ipso actu intelligendi. Nam
unum tamen se habent per ordinem. scilicet intellectus intelligere et verbum
quia intellectus nominat potentiam intellectivam intelligere exprimit ac-
tum intelligendi sed verbum nominat id quod per actum formatur. Si ergo
intellectus dicatur potentia intellectiva hec non nomine non inest homini contin-
genter. immo inest ei necessario. Nam sic est vera homo necessario dicitur habere
intellectum. Si vero intellectus dicatur actus intelligendi. tunc inest homini

ꝯtiget. ꝛ ꝯ̄ppo de contig̃ti. hō ē intelligēs eo q̄ hō sal
tē alia a se quꝫ hēt ꝓp̄ter ac̄ⁿ intelli ̄ᵗᵉ pōt ꝛ n̄ō intelli
cū hⁱ fit ꝑ ꝯuisiōē, uolūtⁱˢ quō phꝯ ea ītēdⁱᵗ ī ha
cꝛ dr̄ cꝛ eē ꝓpōē de ꝯtig̃ti. Dein̄ cū dr̄. s; nec
n̄cīa. ōr q̄ ex ꝓpōib; sic ordi̇ᵗⁱˢ n̄ sē ꝯ n̄cīa ad. Sꝫ
n̄c nec̄ sp̄ q̄ plur ꝑ tios. Na. a. i. maᵒʳ ex̄itas sit
hō. ḡ. a. q̄d nulli. b. ī eēt. q̄ n̄ sciēs ē mouēs. b. at
oi. c. ꝯᵗ eo q̄ ꝯtīⁱᵉ oēꝫ hoꝫ eē sciētē. ex iⁱˢ tn̄ n̄
eīt ꝯ n̄cīa. Na n̄o nec̄ ē nulli; hoꝫ mouēi. hⁱ ē n̄o
ē nec̄ seq̄ ꝯn̄ē ulēꝫ de nec̄. s; n̄ nec̄ ē aliq̄. dc̄o n̄
sciēs ē mouēs ꝯᵗ oēꝫ hoꝫ eē saᵗᵉᶻ n̄o seq̄e aⁱᵃ ꝯᵒ
nec̄ n̄c plⁱˢ n̄c paⁿˢ. na n̄o sē ita. n̄ nll; hō mouē
n̄c ista ad hō n̄c̄āo n̄o mouet. ꝯdut ḡᵒ ex ꝑāis ꝯ̄ꝫ
pn̄aⁱ ſtētaꝫ. d. q̄ exq̄ n̄ sē ꝯᵒ ꝯtiⁱˢ ad ut̄lib;. n̄c
ꝯ n̄cīa sp̄ mai ē qūn seq̄e ꝯᵒ oīˢ q̄ ē ex n̄cīaᵗᵉ nulli
ī eē. hⁱ ē seq̄e ꝯ ꝯtig̃ⁱˢ ꝑ poˡⁱ q̄ ꝑtur de nā° ē de
aⁱˢ mōis ipi ꝯtig̃ⁱˢ. Sō urgit tn̄ q̄ ti sē melius
siunēdi q̄ supⁱ fuīt ī hoc p̄us ꝓinta. Et a
ꝯsō roꝫ phi ad ꝓband̄ ex maⁿ de nec̄ simplr̄
ꝛ ex mīnōꝛ de ꝯtig̃ⁱˢ sep̄ seq̄ ꝯᵒ ꝯtiⁱˢ eē q̄ī idut
tiuaꝫ. nā oīˢ ꝯᵒ ī ē ꝯtig̃ⁱˢ ad utrulib;. ul̄ ē co
tig̃ⁱˢ nec̄. ul̄ ē ꝯtig̃ⁱˢ poˡ q̄ ē cōe ad ista duo.
ꝛ ai q̄lib; iᵒᵛᵉ stare pt. q̄ quēꝫ iductō vā ē ī dō
sillō sc̄do ex mīnōꝛ de ī eē sipˡ q̄ hꝫ lacū ꝓōis nec̄
ꝛ ex mīnōꝛ de ꝯtig̃ⁱˢ. s; ex ꝓpōib; hꝫ m̄ ordiatis. n̄c
ꝯ ꝯtig̃ⁱˢ ad utrulib; n̄c ꝯtiⁱˢ nec̄ seq̄ pōt ut
pꝫ ꝑ tios supⁱ pōitos. ḡᵒ ꝯᵒ ꝯtig̃ⁱˢ poˡ ex talib;
ꝓpōib; ꝯcludet. Amp a ꝯsō q̄ sciens dur pt
sui. ꝑ ꝑfētiōē f; q̄ scire ul̄ intellēr sciētis ex tēsiōē
sit ꝑ tūc ut dꝛ. ꝯ. dc̄ia. ꝛ h̄ mō sciēs n̄ ē sn̄ mo
tu eo q̄ tale scire ē de tiatūꝫ ad op̄ q̄ q̄ iptibꝫ
moblib; eē hꝫ. na actio eca pinᵗᵃ vsat. 2ᵒ pt
sūi sciēs ſpeculatiue. ꝛ istud scire pēc lōco sn̄ motu
ſtaꝫ f; phiˢ. vii. phiˢ. aīa sedēdo ꝛ q̄ēscēdo fit ꝑ
dens ꝛ sciens. vn̄ ibidēꝫ dꝫ q̄ pueri n̄o posse bn̄
addiscē ꝓp motū ꝛ t̄baciōē exñtētē ī eis. ꝑ aṅtⁱˢ
tn̄ n̄ ē ī ꝯcns ad n̄rꝫ scire ꝯcīe motū eo q̄d
n̄r in itellīe ul̄ ē fantaᵃ ul̄ n̄o ē sn̄ fantaᵃ. nec
sn̄ organis cōp̄lib;. Qualitūq; ḡᵒ suāt sciēs n̄o
eīt vā ulr ꝛ simpˡ de ī eē ista ꝓpō. s. nullꝫ sciens
ē mouēs cū ī n̄ro scire aᶜᵒ n̄ō hꝫ eē mot̄ ꝓp
q̄ phꝯ aut tios meliᵘ eē sumēdos. Amp a ꝯsō
q̄ tī de ī eē simpˡ n̄ hn̄tes abq̄ calupⁿⁱ sic sūi p̄nc
ut lc̄o mouētis suāt ambulās. dc̄o n̄ sedēs est
ambulās. ꝯtigēs ē oēꝫ hōiēꝫ sedē. n̄o tn̄ sē ꝯᵒ necᵃ
. s. q̄ n̄ hō nec̄ sit ambulās. cū ḡᵒ n̄o seq̄e ꝯᵒ necᵃ
n̄c ulis n̄c ptiⁿˢ. n̄c ē ꝯ ꝯtig̃ⁱˢ ad ut̄lib; ut supⁱ os
tensūꝫ ē ex tīs sic ordiatis forli ꝯcludet ꝯ ꝯtiⁱˢ
ꝑ poˡⁱ l; ē ali ꝯᵒ necᵃ ad ut̄lib; seq̄ possit. Cā
istāꝫ lc̄ionēꝫ q̄ vna q̄ō p̄nˡ ut optēat maᵗᵉ ꝓpō
eē de ī eē simpˡ ut ꝯᵒ ꝯtiⁱˢ seq̄ui possit ꝛ v̄ꝫ q̄
n̄o. q̄ꝫ ex duab; ꝓpōib; de ꝯtig̃ⁱ sē ꝯ ꝯtig̃ⁱˢ sꝫ
ſtaūꝫ ḡᵒ v̄ꝫ q̄ maᵒʳ ꝓpō debeat eē de ī eē simpˡ.
ꝓ. ex maⁿ de nā° ꝛ ex mīnōꝛ de ī eē seq̄lut ꝯᵒ
n̄cīa supⁱᵒ ī mixtiōē nec̄. ḡᵒ ex maⁿ de ī eē sipˡ
ꝛ ex mīnōꝛ de ꝯtig̃ⁱ seq̄e ꝯᵒ de ī eē ꝛ n̄ de ꝯtig̃ⁱ
maᵃ cū maᵒʳ hꝫ reglāre mīnōꝛē ī n̄ eo. ꝓ.
mag ꝯᵗ ꝓpō de ī eē ut n̄c ē ꝓpōne ꝯtig̃ⁱ q̄ ꝓpō
de ī eē sipˡ. cū ḡᵒ ex ꝓpōe de ī eē ut n̄c. cū illa de co
tig̃ⁱ ꝯᵒ de ꝯtiⁱˢ seq̄ui n̄o possit. mlto fortiᵘˢ ex ꝓpōe
de ī eē simpˡ tal̄ ꝯᵒ ꝯtigēs n̄ seq̄e. Jn ꝯtius ē phꝯ
q̄ dr̄ ī p̄nᵒ istⁱ l̄ c̄ōis q̄ oꝫ sumē tios oī ī eē n̄o s;
ꝑ t̄pē determīantes ut n̄c. s; simpˡ. na ꝑ hꝫ ꝓpōēs sillōs
facim̄. Dō q̄ ad solucōꝫ ꝓpōite q̄ōis tria sē de
c̄lāanda ꝑ ordiēꝫ. pᵒ ī q̄ differat ꝓpō de ī eē sipˡ ꝛ de
ī eē ut n̄c. sō hac dc̄ia oīa declābi q̄ oꝫ ꝓpōne
de ī eē eē de ī eē sipˡ si debeat ꝯcludi ꝯᵒ ꝯtigēs
q̄ q̄nt q̄ō p̄nˡ. ꝛ t̄cio ꝓp solucōēꝫ argutōꝝ ondet
ex maⁿ de ī eē ut n̄c n̄o seq̄ ꝯn̄ēꝫ ꝯtiⁱˢ. ꝓpt
ꝓ̄mū sciᵒ q̄ int ꝓpōꝫ de ī eē sipˡ ꝛ de ī eē ut n̄c dc̄
dc̄ia assign̄ri pōt. ꝓ dc̄ia ē q̄ꝫ ꝓpō de ī eē sipˡ
n̄ sō īcludit ulⁱᵗᵉᶻ sc̄ōꝫ q̄ ꝑtur vli in sit sc̄o s;
ē īcludit ulⁱᵗᵉᶻ t̄pꝫ. eo q̄ ꝑtur oī t̄pꝫ dꝫ ī eē sc̄o
si ꝓpō de ī eē sipˡ debeat dr̄ de ī eē. ꝓpō n̄o de ī eē
ut n̄c solu īclut ulⁱᵗᵉᶻ sc̄ōꝫ sic ꝓpō ulis ut q̄d
ꝑtur vli ī sit sc̄o. s; n̄o īclut vlⁱᵗᵉᶻ t̄pꝫ. q̄ꝫ
ꝑtī n̄ oī t̄pꝫ ī ē sc̄o q̄ ī ipꝫ nⁿ ondr̄. q̄ꝫ ueniēt
de ī eē ut n̄c. ꝑ aut q̄ aliq̄ n̄c n̄ ī eē ei sp̄. Ex ista
a p̄n dc̄ia sē sa. s. q̄ ꝓpō de ī eē sipˡ hꝫ si ī eē
necⁱˢ. s; ꝓpō de ī eē ut n̄c. n̄ n̄ ī eē ꝑbabilⁱᵇ hꝫ
sꝫ. Na id q̄ ī ē aliq̄ oī t̄pꝫ nec̄ ꝯ ꝯpetit. ex q̄o
ab eo īꝯouēn n̄o pōt. s; id q̄ ꝯpetit aliq̄ ut n̄c sō
dr̄ ꝑbabilⁱ ī ē ut q̄ dilc̄to oī mat̄ īsit. hꝫ ē ꝑbabile
n̄o tn̄ ē n̄cīa eo q̄ īpediri pōt n̄c oī t̄pꝫ ī ē. ista
a dc̄ia oīa declābi s;. s. q̄ maᵒʳ ꝓpō ē de ī eē ꝛ
mīnōꝛ de ꝯtig̃ⁱ. si ꝯᵒ ꝯtigēs seq̄ debeat oꝫ maᵗᵉ
eē de ī eē simpˡ q̄ q̄ō p̄nˡ q̄rebat. hꝫ a dūⁿ via
ondi pt. ꝑ via tal̄ ē. na ex ꝑmissis eodē m̄
ordiatis ꝯᵒ ex eis seq̄ns dꝫ assūmi alteri ꝑmis
saꝫ ut supⁱ ꝓbatū ē. n̄c ē ultius dup̄ᵛ ꝯᵒ ex
ꝑmissis eodēꝫ m̄o ordiatis ꝯcludi pōt. s; si
maᵒʳ n̄o ponat de ī eē sipˡ mīnōꝛ tn̄ sit ꝯtigēs
hꝫ duo īꝯcnᵃ seq̄nt q̄ꝫ ꝯᵒ ꝯclusa ex talib; pre
missis n̄ ē silis aliꝫ ꝑmissāꝫ ꝛ ē seq̄e dup̄
ꝯ. naꝫ si dicat oīe mouēs ē hō q̄ ꝓpō n̄ ē de in
eē sipˡ. ꝯᵗ oēꝫ eq̄ eē mouētēꝫ n̄o seq̄e ꝯ ꝯ
tigēs s; necᵃ. s. q̄ nullꝫ eq̄ nec̄ ē hō. ꝯ. sidicat
oē mouēs ē al̄. ꝯᵗ oēꝫ hōꝫ eē mouētēꝫ ꝛ tn̄
oīs hō nec̄ ē al̄. si ḡᵒ debeat seq̄ ꝯᵒ ꝯtigēs
ex talib; ꝑmissis oꝫ maiorē eē de ī eē sipˡ. Na
cū ꝯtigēs dicat n̄o sipˡ s; alii possit stare cūꝫ
nec̄ alii a cū ꝯtigēti ad ut̄lib; ꝛ alii cū ꝯtig̃ⁱ
ut ī ꝑlib;. ex maⁿ de ī eē sipˡ. ꝛ ex mīⁿ de ꝯtiⁱ
ꝯ ꝯtigēs ꝑ n̄c seq̄ n̄ pt. eo q̄ ꝯᵒ necᵃ forli
ul̄ req̄rit ābas ꝑmissas de nec̄. ul̄ req̄rit vna
de n̄cāo ꝛ aᵃʳ de in eē sipˡ. n̄c pt seq̄ ꝯᵒ ꝯtig̃ⁱˢ ad
ut̄lib;. ul̄ ut ī ꝑlib; eo q̄ talis ꝯᵒ req̄rit maᵗᵉ
de ꝯtig̃ⁱ ꝛ de ī eē sipˡ. Relīq̄e ḡᵒ q̄ seq̄e ꝯᵒ co
tigētis ꝑ poˡⁱ q̄ ē cōe ad oīa ista ꝯtigēnᵃ ꝛ
cūq̄lib; hoꝫ stare pōt. Sc̄a via tal̄ ē. na
tales silli hn̄tes maᵗᵉᶻ de ī eē ꝛ mīnōꝛē de ꝯtiⁱ
ꝓbāt ꝛ ꝑficiūt ꝑ īpōle. Cū ḡᵒ silli ꝑ īpōle sit
silli ꝯ̄ūsiōis. q̄ꝫ oppōita ꝯ̄ūsiōᵃ ꝯfīmⁱˢ ꝯtig̃ⁱˢ ē
necᵃ. sic iⁱˢ. ꝯᵗ oē al̄ eē albū. oppōi ꝯ̄ūsiōᵉ iⁱˢ. s.
n̄o oē al̄ ꝯᵗ eē albū. cūi eq̄pollet ista. s. nec̄
ē q̄dāꝫ al̄ n̄o eē albū. oꝫ iᵃ ꝯᵒʳ de ꝯtig̃ⁱ eē tale

q possit secum compati illam de necessario eo quod ei opposita propositio
de probatur excludat de necessario alias sillogismus per impossibile non esset
sillogismus concludens. Et ex quo contingentis quod potest secum compati
illam de necessario non potest concludi nisi per maiorem de inesse simpliciter
ideo in talibus sillogismis maior debet esse de inesse simpliciter et ex
hiis patet non posse sequi conclusionem contingentem praeter maiorem existentem
de inesse ut nunc quod dicebatur tertio declarandum. Nam
omnis conclusio contingentis ad utrumlibet vel est talis quod cum necessario et
ut in pluribus stare potest quia neutrum ex maiore de inesse
ut nunc concludi potest. Nam cum illa de contingenti ad utrumlibet
indifferenter se habeat ad esse et ad non esse omni tempore nec magis
nunc quam alio tempore quod non competit propositioni de inesse ut nunc nec
in natura. Quare talis non concluditur nisi per illam de inesse simpliciter ut
supra probatum est. Et si contingat tale communem naturam conclu-
di nec magis affirmativa quam negativa propter quod est inutilis coniugatio ex
maiore igitur de inesse ut nunc sola conclusio de contingenti sequi non potest.
Ad primum igitur dicendum quod ex universalibus de contingenti concluditur conclusio contin-
gentis ad utrumlibet sed cum maior est de inesse simpliciter sequitur
tale contingens quod potest stare cum necessario quod esse simpliciter propter
quod talis mixtio non est superflua cum non eadem conclusio concluditur
in eodem sillogismo. Ad secundum dicendum quod ex maiore de
necessario conclusio necessaria sequitur si minor ponatur de inesse simpliciter vel necessaria
ex maiore de inesse simpliciter cum minor ponatur de contingenti.
Ad tertium dicendum quod conclusio contingentis conclusa in tali sillogismo con-
venit magis realiter cum illa de inesse ut nunc eo quod cum
illa stare potest cum ista vero non ut per superiora patet
manifestum.

Si autem privativum. Dispositis modis perfectis
propositionum de inesse et de contingenti ulterius prosequitur. In
parte ista ponit modos imperfectos et docet eos
perficere et dividitur quia primo facit quod dictum est. Secundo docet hanc
mixtionem in modis particularibus secunda ibi si autem hoc quidem
universale. Prima pars quatuor facit per ordinem. Nam primo
ostendit quod ex maiori de inesse affirmativa et ex minori necessaria privativa
conclusio sequitur. Secundo declarat ex maiori de inesse non posse
se concludi secundo. Et tertio removet quandam causam inutile
coniugationem. Et quarto concludit mixtionem minorum universalium usque
ibi. Secunda ibi eodem autem modo. Tertia ibi si autem non inesse. Quarta
ibi manifestum est igitur. Dicit igitur sic. Dictum est quod ex maiori
de inesse et ex minori de contingenti affirmativa supra sequitur
conclusio contingens. Sed si privativum ponatur ad minorem
extremum contingens significans ita quod minor propositio sit ne-
gativa de contingenti maiore existente affirmativa de inesse ex
propositionibus quod dictum est superius ullus fit sillogismus. Conversa autem
propositione sed contingens erit sillogismus quemadmodum in prioribus. Sit
enim a omni b. hoc est maior existens sit de inesse affirmativa
b autem contingit nulli c. ita quod minor sit negativa de contingenti
sic se habentibus terminis non erit necessarius. Si autem convertatur
b. c. que est de contingenti in oppositam qualitatem et sumatur b.
contingere omni c. fit sillogismus quemadmodum prius sicut se habent
positione terminorum. Est autem considerandum quod minori existente negativa
in prima figura non sequitur propter quod si ponatur maior de inesse af-
firmativa minor vero de contingenti necessaria ex propositionibus dictis superius
nullus fit sillogismus. Et ideo quia ista de contingenti convertitur in oppositam
qualitatem conversa minori necessaria de contingenti in affirmativam ma-
nente eadem positione terminorum fit idem sillogismus quod prius. Deinde
cum dicit eodem autem modo. Ostendit quod ex talibus negativis non potest sequi
conclusio. Dicit autem eodem autem modo et cum privativa sit utraque di-

mensiones. Ut si a. b. que non inest. hoc est maior sit de
inesse negativa. b. c. non contingere inesse significet ita quod minor sit
negativa per eandem quae supra sunt nullo modo fit sillogismus conversa
autem minori propositione quae est sub contingenti erit sillogismus. Et tunc ponit terminos
sumatur enim a. que nulli b. inesse. id est maior sit de inesse negativa
b. autem contingere nulli c. propter hoc non fit necessarius. Sed si sumatur b. con-
tingere c. quod verum est a. b. autem propositio similiter se habeant. Hoc est rema-
neat negativa rursum fit idem sillogismus. Deinde cum dicit si
autem ponatur. In parte ista removet quandam causam inutilis coniugationis
necessarie. Dicit si autem ponatur non inesse b. omni c. et non contingere non esse
hoc est si minor propositio quae est de contingenti ponatur negativa et ponatur
de inesse maior autem sumatur de inesse nullo modo erit sillogismus sive
affirmativa sive negativa sit a. b. id est maior propositio. Et quod ex propositionibus
dictis superius nulla sequitur manifestum est per terminos
qui tali ordine propositionum existente est autem terminos necessarios omni
nulli inesse. Termini omni inesse sunt isti. album animal nix. Contingit enim animal
esse album. nulla nix est animal sequitur quod de necessitate omnis nix sit
alba. Termini vero nulli inesse sunt isti. album animal pix. Dico contingit
omne animal esse album. nulla pix est animal. sed ex necessitate quod nulla
pix sit alba. Est autem considerandum quod ut supra dictum fuit
in prima figura minori existente negativa nihil sequitur et semper est inutilis
coniugatio. Si igitur minor propositio negativa de contingenti ponatur de in-
esse non potest converti in oppositam qualitatem sic semper remane-
bit negativa. Nam pro tanto cum ponebatur minor necessaria de
contingenti poterat sequi conclusio ex illa necessaria conversa in affirmativam sed
cum haec propositio negativa de inesse converti non possit. Ideo sive
maior sit affirmativa sive necessaria dummodo tamen minor de inesse
ponatur necessaria ex propositionibus hoc modo ordinatis nullo modo
sillogismus fieri poterit. Sed est inutilis coniugatio. Deinde cum dicit
manifestum est igitur. Concludit mixtionem minorum universalium. Dicit manifestum
est igitur ex hiis quae dicta sunt quoniam cum universales sint termini et hoc quidem
propositionum in esse sumatur. Illa vero contingere quando ita est quod propositio
contingentis ponitur ad minorem extremitatem semper est sillogismus non tamen eo-
dem modo. Sed quandoque quidem ex hiis. Hoc est ex propositionibus sicut se habent super-
ius non conversis quandoque vero solum una conversa quia autem con-
versa utraque. Nam aliud oportet converti unam propositionem quandoque autem neces-
se utramque. Et hoc propter quod causa contingat diximus supra. Est
autem considerandum quod sillogismi habentes maiorem de inesse et minorem de
contingenti duplici perfici possunt. Nam quando ambe propositiones sunt
affirmative vel quando saltem minor est affirmativa tunc ostenditur in
manifeste et perficiuntur per impossibile. Sed quando minor de contingenti est necessa-
ria ex minori necessaria nihil sequitur et indiget duplici perfec-
tione. Nam primo oportet ipsam minorem negativam converti in affirmativam
secundo oportet eos probari per impossibile. Hoc est igitur quod dicit philosophus quod quia
ad perfectionem horum requiruntur utraque quia autem sunt perfecta
ex seipsis. Deinde cum dicit si autem hoc quidem. In parte
ista ostendit hanc mixtionem in modis particularibus et dicit quod
tria facit. Quia primo ponit modos particulares qui perficiuntur immediate
per deductionem. Secundo ponit modos qui perficiuntur per impossibile. Et tertio re-
movet inutiles coniugationes. Secunda ibi quando autem universalis. Tertia ibi
quando autem inesse contingere. Tertia. Dicit igitur quando fit sillogismus universalis ex
ista et particulari sequitur ex eis conclusio. Sed sub quo universalis
illa vero particularis intellectorum vel propositionum sumatur quando ita
erit quod ad maiorem quidem extremitatem ponatur universalis et contin-
gens sive sit affirmativa sive negativa particularis autem sit affirmativa de
inesse tunc erit sillogismus perfectus quemadmodum cum universales sint termini. Nam eadem
demonstratio est in istis quae prius in modis universalibus. Est autem con-
siderandum quod si dicatur contingit omne animal esse album. Quoddam homo est animal. Igitur contingit

qpdā hōs ee albꝰ. ite sillˢ pficit ī meᵗᵉ pd deoī
nā nˡ fuit sub sb̄o ɔtigⁿᵗⁱ de qᵒ ptuʒ ɔtiges nō
dicat. nā sibᵒ fuit sb̄ ali q ē sb̄m albi tūc de
iſo hoīe ⁊ ipʒ albū pbit ī ɔne. sic gᵒ silli vles
hentes maᵗᵉ ɔtigete pficiebāt ī meᵗᵉ pdˡ deoˡ
ita eade demōne pficiūt silli ptiˡᵉˢ sic declatū
ē. Deīn cū dᵗ. qn̄ aᵘ uliˢ. post mōs ptiˡᵉˢ qˡ
pficiūt pipoˡᵉ. vn̄ait. qn̄ aᵘ uliˢ qdē fuit ad ī
maioꝛe ex̄iᵗᵉˢ ī ee ⁊ n̄ ɔtiges. mīoꝛ aᵘ sit ptiˡⁱˢ
⁊ ɔtiges siue negᵃᵗᵉ siue affiᵃᵗᵉ sit utqʒ. sīl qd
affiᵗ. illa vᵒ neᵈⁱᵃ ī oībʒ eᵗ sillˢ pfcūs. Et tūc sb̄
iūgit ei ipſc̄oeʒ. d. vez aˡˡ qd ɔndūt p ſpoˡᵉ.
aˡˢ nō p ɔūsiōeʒ ɔtigᵗⁱˢ qdaʒ ī pꝛoꝛibʒ. Nāᵉ sillˢ
eit p ɔūsiōeʒ. qn̄ vliˢ qd ad maᵗᵉˢ ex̄iᵗᵉˢ sig̃nc
nt ī ee ul nō ī ee. hᵉ ē qn̄ maᵒꝛ eᵗ affiᵃ ul negᵃ
de ī ee. ptiˡⁱˢ aᵘ cūʒ sit pūaᵈᵃ suēt ꝑ ɔtigē. ut si
.a. qd oī .b. ī ē ul n̄ ī ē. b. aūt aliᵗ. c. ɔᵗ n̄ ī ee
ɔūſa q .b. c. hᵉ ē mīoꝛ de ɔtigᵗⁱ sit sillˢ. Est
aᵘ ɔſidᵒ q sillˢ hn̄s maᵗᵉˢ de ī ee ⁊ mīᵗᵉˢ de ī ee
de ɔtigᵗⁱ affiᵃᵗᵃ pfit ī meᵗᵉ p iſpoˡᵉ sm ɔūsiōe.
Si uᵒ mīoꝛ sit neᵈⁱᵃ oʒ ipaʒ ɔūti ī affiᵃᵗᵃ. aliteʒ
pbari p iſpoˡᵉ sic fiebat de mōis vlibʒ. Que
ī ee aᵘ aˢ qˢ oʒ sillˢ hentes maioꝛe de ī ee ⁊ mi
noꝛe ɔtigēteʒ pfici p iſpoˡᵉ ⁊ nō p dˡ de oī. Dd
q de ſpe assigt dˡ de oī ī aᵒ sillo qn̄ maᵒꝛ ex̄iᵗᵃˢ
eod mō p̄t de mīoꝛi ex̄iᵗᵉ supta sb̄ meᵒ ī ɔne
sic p̄t de iſo meᵒ ī pūissis ut sit vilᵒꝛˡˢ opacō
maˡⁱˢ ꝛ meˡ ⁊ ꝛ mīᵗⁱˢ ex̄iᵗⁱˢ. qn̄ gᵒ maᵒꝛ ſpo ē de
ī ee. maᵒꝛ ex̄itas de iſo sb̄o nō p̄tūr ɔtigēt ſp qd
n̄ hēt foꝛsᵉ pdˡ de oī q debeat ɔtigēt p̄ri ī ɔne
de mīoꝛi ex̄iᵗᵉ supta ī pūissis sub meᵒ. Cū gᵒ
tales silli pdˡ de oī nō possit pfici. oʒ q coꝛ p
fcīo ⁊ q ɔ de ɔtigᵗⁱ ex talibʒ pūissis seqᵗ. ɔſ
tendat p iſpoˡᵉ. sʒ qn̄ maioꝛ ſpo ē de ɔtigēti. aᵘ
maᵒꝛ ex̄itas ɔtigēt pducet de meᵒ. ideo pdˡ de oī
hēt q debeat p̄ri ɔtigēt de eo q fuit sb̄ meᵒ ī
ɔne. Et ut liceat leqˡ ex̄nᵗ si dicat sic. oīs hō
ē alˢ. ɔᵗ ee musicū ee ī oīeʒ. nō hēt pdˡ de oī
q alˢ debeat p̄ri ɔtigēt de musico ī ɔne cū nō
pducet ɔtigēt de hōᶜ ī pūissis q tn̄ tūc ſpōitis
ſpoībʒ. ita q maᵒꝛ eēt de ɔtigᵗⁱ pdˡ de oī oſte
detur q sequet ɔᵒ ɔtiges. Deīn cū dᵗ. qn̄ aᵘ
nō ī ee. In pte ista remouet ī utiles ɔiugnes
eta q phs ea facit sʒ q reducet eī ī utiles ɔ
iugnes. faˡ. Si aᵘ utile q dē. ē ibi. nᵉ ē ptiˡᵉˢ
dᵗ gᵒ q qn̄ nō ī ee fuit ptiˡⁱˢ nō eᵗ sillˢ hᵉ ē
qn̄ mīᵒꝛ ptiˡⁱˢ neᵈⁱᵃ fuit de ī ee. maᵒꝛ aᵘ sit ɔ
tigens n̄ eit sillˢ. eᵒ eā ē assigta supiᵘˢ ī moᵒˢ
vlibʒ. qꝛ ſpō de ī ee n̄ p̄t ɔūti ī oſpoitaʒ q liᵗᵉʳ
ſp q si mīoꝛ neᵈⁱᵃ ponat de ī ee ī pa fiᵃ nˡ seq
tur. Et q nlla ɔ seqᵗ ex ſpoībʒ sic ordiatis
ɔplat p tos oī ⁊ nlli ī ee. et qnte oī ī ee sint
isti. alˢ albū nix. dd ɔtigit ee alˢ ee albuʒ.
qdaʒ nix n̄ ē alˢ. gᵒ de nc̄iᵗᵉ oīs nix ē alba. ti
vᵒ nlli ī ee sʒ isti. alˢ albū pix. dd ɔᵗ ee alˢ
ee albū. qdā pix n̄ ē alˢ. gᵒ de nc̄iᵗᵉ nlla pix
ē alba. Tūc sb̄iūgit aᵃˢ ɔplōneʒ .s. q ex mīⁿ
ptiˡⁱ negᵃ nˡ seqᵗ. nā ptiˡⁱˢ cū sit ī defitᵃ ul

hēat sb̄ū ī defiᵗᵉ p̄t vifiᵉˢ p uli neᵈⁱᵃ ⁊ ad ipaʒ uleʒ
neᵈⁱᵃ seqᵗ. sic alˢ sē ad hoīeʒ. Cū gᵒ ex mīn vli neᵈⁱᵃ
ī pa fiᵃ nˡ seqᵗ. maīˢ ē ex ipa neᵈⁱᵃ ptiˡⁱ q p ipā
vli neᵈⁱᵃ vifiāt nˡ seq ī pa fiᵃ hᵉ ē gᵒ q dicat q
p iadefiᵗᵘ sumēda ē demō. Deīn cūʒ dᵗ. fiat
ulē. In pte ista reducet aᵉˢ ī utile ɔiugnē ad. q si
vlē qdē ponat ad mīoꝛe ex̄iᵗᵉˢ. ptiˡᵉ aᵘ ad maioꝛe
siue affiᵃᵗⁱᵘᵃ siue neᵈⁱᵘᵃ sū ɔᵗⁱˢ sū ī ee qᵒ aūqʒ nˡ
suēt eᵗ sillˢ. Est aᵘ ɔſidᵒ q cū silli pfᶜᵉ nō
ɔcludāt nˡ p vtute dˡ de oī cū sub ptiˡⁱ nō possit
aliqˢ sū q ad dˡ de oī reqrit. ideo maᵗⁱ ex̄nte
ptiˡⁱ ī pa fiᵃ nˡ foꝛsi ɔcludi p̄t. Deīn cū dᵗ
nᵉ cū ptiˡᵉˢ. In pte ista reducet tcīa ī utile ɔiu
gnēʒ. vn̄ ait nᵉ cū ptiˡᵉˢ ul ī defiᵗᵉ sumāt ſpōes
siue sit ɔtigᵗ supte siue ī ee ul ꝑuātiui. ita
q ɔmaioꝛ de ɔtigᵗⁱ fiat mīoꝛ aut eqᵒ. nᵉ ī isto mō
eᵗ sillˢ demō aᵘ eaᵈeʒ ē q ī pꝛoꝛibʒ. qꝛ ē ɔnctios
oī ⁊ nlli ī ee. Cī aᵘ ī ee sʒ isti. alˢ albū hō. dd
ɔᵗ qdā albū ee alˢ. qdaʒ hō ē albꝰ sē ɔᵒ oī ī ee
q oīs hō nc̄ ē alˢ. Cīm vᵒ nlli ī ee sint ī .n. alˢ
albuʒ tūica. dd ɔᵗ qdā albū ee alˢ. qdā tūi
ca ē alba. gᵒ ncᵒ nlla ē alˢ. Tūc exᵗ gᵒ ad ītᵃ
nnx tioeʒ. d. maīˢ gᵒ qn̄ vli ſpōito ad maᵗᵉ
ex̄iᵗᵉˢ semp sit sillˢ. ad mīᵗᵉ aᵘ nllo mō fi p̄t.
maīˢ ī pa fiᵃ vˡ hec ī fallibiᵗ ē ueʒ. s. q ex maᵗⁱ
ptiˡⁱ ⁊ ex mīⁿ uli nᵃ ɔᵒ foꝛt seqᵗ. Cītᵃ
iᵃᵃʒ lecōneʒ qᵉ vna qd p̄nˡ ut ɔᵒ ɔtigᵗⁱˢ possit
ɔcludi nˡ ex ambabʒ ſpōibʒ ɔtigᵗⁱˢ. ⁊ vʒ q ncᵃ
qꝛ ɔᵒ ncᵃ n̄ ɔcludit nˡ ex albabʒ de ncᵒ. ul ex vna
de ncᵉ. ⁊ ex alia de ī ee sipᵘ. gᵒ 3ˡ ɔᵒ ɔtiges p̄t
seqˡ ex maⁿ de ī ee ⁊ ex mīⁿ de ɔtigᵗⁱ ⁊ eᵒ n̄
oʒ gᵒ ɔneʒ ɔtigᵗᵉˢ seqˡ ex albabʒ de ɔtigᵗⁱ. In
ɔiuʒ ē phˢ q dᵗ ɔneʒ ɔtigᵗᵉ posse ɔcludi ex
ambabʒ de ɔtigēti. ⁊ ex vna de ī ee ⁊ ex altā de
ɔtigēti. Dd q cū ī isto lᵒ deficet de sillo sipᵘ
n̄ ɔcl ad aᵘᵃʒ mˡᵃ ſpale oʒ pdcīn sillʒ ɔſidāi
pꝰ oᵃ illa p q p̄t uaiari ⁊ diūsificᵃʳⁱ. Cū gᵒ ipʒ
ɔtiges dicat mlapʳ oʒ ipʒ sillm ī eis ɔtigᵗⁱᵇᵘˢ ua
naīeʒ suscipe. ɔtiges aᵘ ut supiᵘ dicebat pᵒ q
pnˡ suebat ꝑ ɔtigēti ad utlibʒ. sᵒ p ɔtigēti
ut ī plibʒ. ⁊ eᵉ p iſo ncᵒ qn̄ gᵒ alteᵗ ſpoēs sē de
ɔtigᵗⁱ. tūc possit ɔclnᵉ ɔneʒ ɔtigᵗᵉˢ ad ut
libʒ eo q cū ɔtiges sipᵘ ɔcludit absqʒ distictōe
ītelli de ɔtigᵗⁱ ad utrūlibʒ. qꝛ ī iſo pᵒ ⁊ pnˡ re
fuat ideo ɔtigᵗⁱˢ sipᵘ sic ideo entis sipʳ refuat
ī sb̄a. Et qꝛ q ē simpˢ tale n̄ p̄t ɔcludi nˡ ex his
q sē sipᵘ talia. ideo oʒ albas ſpōnes ee ɔtigentes
ad hᵒ q ɔᵒ ɔtigᵗⁱˢ ad utlibʒ ɔcludāt. vˡ saltē oʒ
maioꝛe ſpoʒ ee ɔtigēteʒ. ut sic maᵒꝛ ex̄itas p̄
tur ɔtigᵗ de meᵒ. ita possit ɔtigᵗ p̄ri de mīᵒꝛ
ex̄iᵗᵉ ī ɔne. qn̄ vᵒ maᵒꝛ ſpo ē de meᵒ ee sipᵘ. mīn
vᵒ ē de ɔtigᵗⁱ. lʒ possit ɔcludi ɔtiges. n̄ tn̄ ɔ
cludit ɔtiges ad utlibʒ. sʒ ɔclū tale ɔtiges
q cū ncᵒ stare possit. Cū gᵒ qᵉ ut ɔᵒ ɔtiges
possit ɔcludi nˡ ex ambabʒ ſpōibʒ ɔtigᵗⁱˢ. dd
q sic. qꝛ ē ɔtigᵗⁱˢ nō dicat vno mō tot mōˢ
p̄t ɔcludi ipʒ ɔtiges qᵗ mōˢ ɔᵗ ipʒ uaiai.
⁊ qꝛ uariata ɔne uariat pūisse. ideo ē pūisse

9tigētis nō accipiat̄ vno mō s; alia sit ambe
9tigētes. alia v͠na tm̄. ⁊ aliq̄n maior alia minor
s; q̄r diuisitez pmissar ipi 9tig^tis diffor^is a n̄
vniffor^is 9o 9tig^tis 9cludit^r. Ad p^m g^o dd̄ q̄
nc̄e vno mō dr̄ s; 9tigēs mltis mōis accipit^r
ppq̄ nc̄i vno mō 9cludit^r. s; 9tigēs mltis
mōis 9cludi pōt. Ad .2^m. dd̄ q̄ 9tigēs ex a
babz de 9tig^ti n̄ ē eadē rōis cū 9tig^ti ex maiori
de i ee ⁊ ex minori de 9tig^ti. io p̄dcā mixtio
nō supfluit imo ē nc̄ia. Capitulum ...

Qvando a^t h̄ qr̄e. p̄q̄ phs detiauit mix
tionē p̄pōnū de i ee ⁊ de 9tig^ti. Jn pte
ista determinat mixtionē p̄pōnum de co
tig^ti ⁊ nc̄io. circa q̄ phs ca facit. Nā p^o ostendit
dispōnē h^o mixtiois i mōis vlibz. 2° manifestat
p ratios diuisitez mōr vliuz pfcor ⁊ i pfcor ⁊
tertio docet hāc mixtionē i mōis ptlaribz. 2^a
i^a. q̄m g^o vlibz. 3^a i^a. eodē a^t mō. circa p^m ca facit
q̄r p^o ponit dispōnē pmissar. 2° ostendit dispōne 9o
nis. 3° remouet q̄da dub^a. 2^a i^a. 9o a^t. 3^a i^a. 9ti
gere a^t. dicit g^o sic. Cum ē quid sit sill's ex p̄pō
ibz de i ee ⁊ de 9tigēti. s; q̄n h^c quadā p̄pōnum ex
nc̄itate i ee ul n̄ i ee. h̄ ē q̄n minor p̄pō est de ne
cessario affir^a l' neg^a. illa vō. h̄ ē maior p̄pō signt
9tigē. ita q̄ sit de 9tig^ti. h̄ mō se h̄ntibz eis
erit sill's pfcus. ita tn̄ q̄ ad minorē extr^tez ponat
nc̄ium. Est a^t 9sid^o q̄ q̄n maior p̄pō ē de 9tig^ti
minor vō ē de nc̄io. eis sic se h̄ntibz est sill's
pfcus. eo q̄ illa de 9tigēti h̄t regulare i^a de
nc̄io cū sub maiori extr^te ps ēculis ⁊ acculis su
mi possit. nā maior extitas accidit ⁊ 9tigēt
i ē me^o. me^o tn̄ nc̄io ⁊ ēculr̄ i ē minori extr^ti
dato 9^it ee al' ee album. oīs hō nc̄e ē al'. g^o 9^it
oēm hoīem ncīo ē al' ee albū. p tanto g^o ex
maiori de 9tig^ti ⁊ ex minori de nc̄e 9° 9tig^tis
seq^r. q̄r cū maior extitas 9tigēt p̄dicet de me
diis p̄t 9tig^e p̄dicari de minori extr^te i 9ne n̄ ob^te
q̄ ips̄ me^o nc̄e de minori extr^te p̄dicet^r. imo
ex p̄missis p v̄tute d' de oī 9° 9tig^tis 9clu^r.
Tercia a^t d^t 9o a^t. o^t dispo^e 9o^is tā i mō
affir^o q̄ i mō ne^o. vn̄ a^t. 9clu^o a^t si p̄uatiu
se ē erit 9tigēs. nō a^t i ee. h̄ ē q̄n p̄po^es se
affir^e. s. maior de 9ti^ti ⁊ minor de nc̄e 9° ex
talibz p̄missis seq^s e^t de 9tigēti cū de i ee. ⁊
h̄ sūt vlr̄ sūt nō vl. ponat. i. istud h̄t ui^tez
i vlibz ⁊ ptlaribz sillis. ista ē dispō 9^nis mōi
affir^ti. Tunc sb̄iugit dispō^ez 9^nis mōi neg^ui
.d^i. si a^t h̄ q̄ sit affir^a. ille v^o neg^a q̄n ita
erit q̄ nc̄es sunt affir^e h̄ ē p̄pō minor affir^a
fuit nc̄ia. maior aut de 9tig^ti neg^a ex p̄re
missis h̄c mō 9ditis seq^t 9o 9tig^tis neg^a
⁊ nō ei q̄ ē n̄ i ee. i. nō seq^t 9o de i ee neg^a
S; q̄n p̄uatiu^o 9tig^tis n̄ i ee erit 9o n̄ i ee
sūi vles sit ei. sui n̄ vles. h̄ ē q̄n p̄pō nc̄ia
ē neg^a. tūc se amp^x 9o neg^a. s. de 9tig^ti ⁊ de
i ee. Est a^t 9sid^o q̄ si ex maiori affir^a de 9
tig^ti ⁊ ex minori de nc̄e se^r 9o de 9tig^ti p̄d^i
de oī ut sup^a dcm̄ ē. ita q̄ maior de 9tig^ti est
neg^a. minor u^o de nc̄e affir^a 9cludet^r 9o 9tig^tis ne
gatiā p d' de nullo. Nā si minor extitas remouet^r
vl'r a s̄co. 0z q̄ vl'r 9tig^er remoueat^r a minori ex^ti
tate i 9ne q̄cūq; ipī me^o affir^tie nc̄io i sit mi
nori extitati. Queret^r a^t ad ut^r ex maiori affir^a
de nc̄io. ⁊ ex minori affir^a de 9tig^ti 9o de i ee seq^t
dd̄ q̄ sine maior ponat de nc̄^o. minor vō de 9tig^ti
sine e9^o nō potest seq^t 9o de i ee. dū tn̄ i^a de nc̄e sit
sp affir^a. Cui^o rō ē. Nā nō 0z maiorez extr^tez ipi
minori i ee q̄ 9tig^r sunt sb ip̄o me^o. dato q̄ ip̄m
maior extitas nc̄^o ⁊ ēculr̄ p̄dicet^r de ip̄o me^o. vn
nō se^r q̄ si oīs hō nc̄^o ē al'. ⁊ oē musicū 9tig^r ee
hoiēz. q̄ p p̄p h̄c ee musicū sit al'. pōt eñ p̄tuz ēcul^r
⁊ nc̄^o dici p̄u de s̄co absq; eo q̄ i sit oī eo q̄ sb s̄co
sunt sic al' pt nc̄^o ⁊ ēcu^r p̄u de hoīe absq; eo q̄
isit alīco ul' musico q̄ sb hoīe sūt possunt. Ver q̄a
me^e 9tig^r pt p̄u de min^ti extr^te q̄ sunt sb ip̄o. io
0z maiorez extr^tez p̄u de minori i 9ne 9tig^r p p̄q̄ ex
tali dispōne p̄pōnū. s. q̄ maior sit de nc̄e. minor v^o
sit de 9tig^ti. ul' e9^o. ita tn̄ q̄ p̄pō de nc̄^o sp sit
affir^a seq^t 9o de 9tig^ti nō a^t de i ee. q̄r a^t
cū p̄pō nc̄^a ē neg^a seq^t 9o de i ee. sic i 9ne p̄m^a
declarabit^r. Deinde ē d^t. 9tige a^t i 9ne. J pte
ista remouet q̄dā dic^a. ex p̄dcīs a^t dīr^x dubiū o
rit^r. p^o ē ex p̄dcīs 9^nis 9tig^tis. Nā cū ē ex affir^a
de nc̄^o. ⁊ ex affir^a de 9tig^ti sequi 9^nez 9tig^tez
Cū g^o 9tigēs dicat^r mltip^r dub^m ē cui 9ting^tis
9° sequitur. h̄ g^o dub^m remouēs a^t. 9tige a^t in
9ne eodē mō accipi^d ē quid i p̄ozibz. h̄ ē seq^r
9o 9tig^tis p p̄oli q̄ cū nc̄io stare pōt sic sūe
bat supi^o i mixtione 9tig^tis ⁊ i ee. S; dub^m
ē ex pte 9clōnis nc̄ie. Nā si dcm̄ fuit q̄ si p̄pō
nc̄ia ē neg^a de i ee 9o sequit^r. posset g^o a^s du
bitare q̄r nō se^r 9o nc̄ia neg^a. istd̄ ⁊ dū reo
uens a^t q̄ ei q̄ ē ex nc̄itate nō i ee nō e^t sill's
.i. 9o nc̄ia neg^a nō 9cludi^r p tale sillm. q̄r a^d e
nō ex nc̄itate in ee ⁊ a^d ex nc̄itate nō i ee. Est
a^t 9sid^o q̄ l; ex ne^ta de nc̄^o ⁊ ex p̄pōne de 9tig^ti se
quat^r 9o neg^a de i ee. n̄ tn̄ sequit^r cū mō nc̄ita^tis
vn̄ nō 9cludit^r ista q̄ ē. nc̄e ē nō i ee q̄ ē ne^ta
ista nc̄e ē ee. cū vna sit i q̄rto mō ⁊ a^a i t̄cio
h̄ ē g^o q̄ d^t phs q̄ n̄ se^r 9o ei q̄ ē ex nc̄itate n̄ i ee.
cū a^t assigt^r. Na a^d ē nō ex nc̄itate i ee. ⁊ a^d
ē ex nc̄itate nō i ee. Na b̄n 9cludit^r nō i ee ul'
neg^a de i ee. s; nō 9cludit^r nc̄e nō ee l' cū mō
nc̄itatis. Amp^s a^t 9sid^o. q̄ cū maior p̄pō est
nc̄ia. minor u^o de 9tig^ti. 9o q̄ se^r nō ē 9tig^tis
ad utr̄ūlibz eo q̄ 9o 9tig^tis ad ut^rlibz nō potest
9ndi n̄ l' ex ambabz p̄pōibz de 9tig^ti ul' ex maiori
de 9tig^ti. s; 9cludi^r 9o 9tig^tis p p̄oli q̄ cū nc̄e^o
stare pt. Deinde ē d^t. q̄m a^t ulibz. Jn pte
ista dispōit istos sillos vles i t̄ciis. circa q̄ tria
facit. nā p^o dispōit mōs affir^os. 2° dispō^t mōs
ne^os. 3° remouet i utiles 9iugacōes. 2^a i^a. si
a^t nō sillis sit. 3^a i^a. si a^t ad minorē. circa p^m phs duo
facit. Nā p^o o^t sill'z nō h̄ntez maiorē de nc̄^o
ee i pfcm. 2° dispōit mō^s pfcm̄. ⁊ minuit ei^s
pfcōnez. 2^a i^a. Rursum. a^t q̄d dicit g^o q̄m g^o eis

universalibus existentibus affirmativis non fit conclusio necessaria. minor est s. ex dictis. Insit enim a omni b ex necessitate. Si enim maior propositio sit affirmativa b autem contingat omni c erit ergo sillogismus imperfectus quia a contingit omni c in esse i. sequitur conclusio contingens affirmativa. tamen imperfecta et quod ista imperfecto sequitur probatur per superius dicta. Unde ait. quod autem imperfectus sillogismus est in perfectis palam ex demonstratione eodem enim modo ostendetur quo modo in prioribus i. eodem modo potest ostendi perfectum sillogismum esse imperfectum quo modo ostendebatur in prioribus mixtione contingentis et in esse. Est autem considerandum quod si dicatur omnis homo necessario est animal. contingit esse album esse hominem sequitur quod contingit esse album esse animal. Et quod ista conclusio sequitur potest probari per impossibile accipiendo oppositum conclusionis cum minori de contingenti quod ... posita in esse et inferendo oppositum maioris dicendo quod quoddam album necessario non est animal. esse album est homo. ergo quidam homo necessario non est animal. ista conclusio concludendo per impossibile modo dicto fit ex opposito conclusionis cum minori posita de in esse repugnat maiori de necessario quae dicebat omnis homo necessario est animal. Eodem ergo modo demonstratur perfectio istius sillogismi habentis maiorem de necessario quo ostendebatur supra ex maiori de in esse et ex minori de contingenti sequi conclusionem contingentem. Amplius autem considerandum quod quando maior propositio est de necessario et minor de contingenti non potest probari per dici de omni quod sequitur conclusio contingens. Nam cum maior extremitas non predicetur de medio contingenter sed dicatur de ipso medio necessario non oportet maiorem extremitatem per dici de omni de minori extremitate sumpta sub medio contingenter predicari in conclusione. et quia ille dicitur imperfectus sillogismus qui indiget aliquo alio praeter ea quae sumpta sunt in sillogismo cum iste sillogismus per dici de omni perfici non possit sed per impossibile ideo appellatur a philosopho in textu imperfectus sillogismus. Deinde cum dicit. rursum a quidem. In parte ista disponit modos perfectum et innuit eius perfectionem. unde ait. rursum a quidem contingat omni b in esse. Si enim maior propositio sit de contingenti affirmativa b autem omni c insit ex necessitate i. minor propositio sit de necessario erit iterum sillogismus concludens quod a contingit omni c in esse. sed non quod in esse. Si enim sequitur conclusio de contingenti affirmativa non autem sequitur conclusio de in esse affirmativa. et talis sillogismus est perfectus et non est imperfectus. sicut priores sillogismi erant. Cuius causa assignatur distinctio. statim enim perficiatur per sumptas propositiones ex principio. Est autem considerandum quod iste sillogismus dicitur perfectus quia nullo alio indiget praeter ea quae sumpta sunt ut appareat sillogismus necessarius. sillogismus ergo habens maiorem de contingenti et minorem de necessario est perfectus eo quod absque aliquo extrinseco per sumptas propositiones in predicto sillogismo perfici potest. Nam cum maior extremitas contingenter predicetur de medio sequitur per dici de omni quod debeat contingenter predicari in conclusione de minori extremitate quae sumpta fuit sub medio in premissis. Deinde cum dicit. si autem non similis figure. In parte ista tractat de modis negativis et dicit. Nam possibile modum negativum habentem necessariam negativam et contingentem affirmativam ex quo distinctione duplex conclusio sequitur. Ideo possibile est modum habentem necessariam affirmativam et contingentem negativam ex quo distinctione non una conclusio concluditur. Sit autem rursum sit affirmativa. dicit ergo quod quando propositiones non sunt similis figure ita quod altera sit affirmativa sed una sit affirmativa et altera negativa. Si ergo sit privativa necessaria. et a contingat nulli b ex necessitate i. maior sit necessaria negativa b autem omni c contingat in esse. ergo a nulli c inerit. hoc est necessarium est sequitur conclusio negativa de in esse. et quod ista conclusio negativa de in esse sequatur probatur ducendo ad impossibile. Nam si accipiatur oppositum conclusionis sic vel contradictorie cum conversa maioris propositionis et inferatur oppositum minoris de

contingenti. dicendo nulli a de necessitate est b. quae conversa maioris aliquid c est a. quae est opposita conclusionis negative de in esse quae dicebat contingit esse c in esse b. hoc est ergo quod dicit prius si non sequeretur nullum c esse a sumatur oppositum. ponatur enim inesse aut omni aut alicui. quare una est oppositarum contrarie putatis aliquod contradictorie putata. a autem posita est nulli b contingere i. positum fuit quod maior sit de necessario negativa quoniam ergo convertitur privativa in terminis et b contingit nulli a. hec est negativa necessaria quae dicit nullum b de necessitate est a. convertitur in hac nullum a est b. at positum est inesse c autem omni aut alicui i. oppositum conclusionis sumptum esse sic vel contrarie. quia ex ista conversa maioris cum isto opposito conclusionis concluditur quod nulli a autem omni b contingit inesse c. Sed positum erat omni inesse ex principio. hoc est positum erat quod minor de contingenti erat universalis affirmativa cum opposito concluditur. Deinde subiungit quod cum ista conclusione negativa de in esse sequitur et conclusio negativa de contingenti. unde ait. manifestum est autem quod et eius quod est contingere non inesse fit sillogismus siquidem et non inesse. hoc est iste sillogismus conclusionem de in esse negativam concludit et conclusionem negativam de contingenti. Est autem considerandum quod quandocumque minor propositio est de contingenti maior vero de necessario sive sit affirmativa sive negativa formaliter per dici de omni non potest concludi conclusio de in esse nec de contingenti. eo quod maior extremitas nec de in esse nec de contingenti formaliter de medio predicatur propter quod non sequitur quod debeat inesse vel contingenter predicari in conclusione de minori extremitate sumpta sub medio. Oportet ergo quod si ex premissis hoc modo ordinatis utraque conclusio sequi debeat de contingenti et de in esse per impossibile probari. Amplius autem considerandum quod si dicatur nullus homo de necessitate est lapis. contingit esse musicum esse hominem. ergo nullum musicum est lapis. si ista conclusio negativa de in esse dicatur non posse sequi ex talibus premissis accipiatur oppositum conclusionis et eius cum conversa maioris inferatur oppositum minoris. dicendo nullus lapis de necessitate est homo. quoddam musicum est lapis. ergo quoddam musicum de necessitate non est homo. ista conclusio non potest stare cum minori de contingenti quae dicebat contingit esse musicum esse hominem propter quod sequebatur conclusio de in esse negativa tamen cuius oppositum cum minori se non compatiebatur. hoc ergo modo sequi conclusio per impossibile probari potest. i.

Videtur autem aliquis quod probatio per impossibile sit potior et melior illa quae est per dici de omni et hoc quia non. nam philosophus sillogismos probatos per impossibile appellat imperfectos. probatos vero per dici de omni appellat perfectos. dicendum ergo quod probatio per dici de omni excedit illam quae est per impossibile. Intelligendum est quod quanto probatio est universalior tanto est perfectior. sed probatio per impossibile in omni figura reperitur. probatio vero per dici de omni non in ipsa figura invenitur reperitur ergo etc. Dicendum quod probatio per impossibile in mente fundatur super isto principio de quolibet esse vel non esse. Nam si dicatur sic. nullus homo necessario est lapis. contingit esse musicum esse hominem. ergo non musicus est lapis. vel ista conclusio sequitur vel eius opposita. quia de quolibet verificatur esse vel non esse. sed eius opposita non potest sequi eo quod repugnat minori propositioni. ergo oportet quod ipsa concludi possit. nam cum conclusio concludatur in virtute premissarum oportet ipsam esse talem quae nec maiori nec minori repugnet. In virtute ergo istius principii de quolibet esse vel non esse vel de quolibet affirmatio vel negatio vera probatio per impossibile habet efficaciam. quod quidem principium non ingreditur sillogismum secundum substantiam vel sillogismi formam sed virtualiter. Nec probatio per impossibile istud principium accipit in sua substantia sed solum secundum suam virtutem. Sed dici de omni vel de nullo quae sunt principia formalia sillogismi cum forma non solum vir-

tuali sed simpliciter. Contra rei in quantum dicatur omnis ipsius dici de omni ad
contrarium syllogismi perfecti. Si quidem loquimur de perfectione simpliciter et
formaliter, cum unumquodque dicatur esse perfectum per suam perfectionem essen-
tialia intrinseca et unioeca, isto modo perfectior est probans per
dici de omni quam probans per impossibile. Si vero loquimur de perfectione syllogismi
virtuali et non formali, isto modo perfectior est probans per impossibile,
quia innititur et fundatur super hoc principio de quolibet esse vel non esse
ex quo principio omnes syllogismi habent perfectionem et stabilitatem. Simpliciter
tamen loquendo probans per dici de omni est certior et syllogismo qui probatur
per impossibile, ut patet per rationem manifestatum est. Deinde cum
dicit: rursum sit affirmativa. In parte ista ostendit syllogismum negativum
habentem negativam de contingenti affirmativam vero de necesse esse per-
fectum. Unde ait: rursum sit affirmativa propositio necessaria, et a quod
contingat nulli b inesse. Hic est maior propositio sit de contingenti negativa
b a vero insit omni c ex necessitate, id est minor sit affirmativa necessaria,
quod ex propositionibus sic ordinatis erit quidem syllogismus perfectus sed non
eius quod est non inesse, sed eius quod est contingere non inesse, id est talis syllogismus
concludet conclusionem necessariam de contingenti, non autem necessariam de inesse. Et
contingenti de inesse non sequitur probat philosophus in littera. Nam sic
supra quod est ad maiorem extremitatem, hic est maior propositio est ipsa
negativa de contingenti propositio quod est de contingenti sequitur dicitur enim alia
hic etiam probat a terminis. Nam si ponatur a nulli c inesse
hoc est si ponatur sequitur conclusio negativa de inesse non est deducenda ad
impossibile quia positum est a nulli b contingere inesse, id est positum
est maiorem esse negativam de contingenti quod si accipiatur cum
opposito conclusionis negative de inesse quod dicitur posse concludi vel
per hoc accidit impossibile. Est autem considerandum quod si maior propositio
tur esse negativa de contingenti minor vero affirmativa de necesse per dici
de nullo patet propterea sequitur conclusio de contingenti. Nam dici de nullo
est quando nihil sumitur sub subiecto a quo non removeatur praedicatum
et eo modo maior extremitas debet praedicari de minori in conclusione quo
modo maior extremitas praedicatur de primo in conclusione. Cum igitur
quando maior propositio de contingenti est necessaria maior extremitas per
dicetur contingenter de ipso medio per dici de nullo habemus potest
quod debeat praedicari contingenter de minori extremitate in conclusione. Et
quia syllogismus qui per dici de nullo probatur est perfectus, ideo talis
syllogismus a philosopho in littera perfectus appellatur. Amplius autem
considerandum quod dicit hic philosophus probat ex maiori necessaria de con-
tingenti et ex minori affirmativa de necesse solum sequitur conclusio ne-
de contingenti et non illa de inesse quia una est ex praedi-
catis de nullo. Nam cum maior propositio fuerit contingens de con-
tingenti, maior extremitas praedicetur de medio non habet
per dici de nullo quod debeat sequi nisi conclusio contingens, et quod maior
extremitas debeat solum contingere in conclusione praedicari. Alio modo sumitur
ex parte impossibilis. Nam ex opposito conclusionis negative de inesse quod dicitur
posse concludi ex talibus praemissis cum altera praemis-
sarum non infert oppositum alterius praemisse, cum igitur omnis con-
sequens ex aliquibus praemissis debeat praedicari per dici de omni
vel per impossibile, cum conclusio negativa de inesse neutro modo ostendi possit
sit quod sequitur ex maiori negativa de contingenti et ex minori
de necessario. Ideo philosophus in littera ex praemissis hoc modo ordinatis
non dicit hanc conclusionem sequi sed solum illam de contingenti. Et istas
duas rationes tangit philosophus per ordinem in littera. Eodem autem
modo ut ex maiori necessaria de contingenti et ex minori de necesse
possit probari per impossibile sequi conclusionem negativam de inesse. Quod
quia accipiendo oppositum conclusionis negative de inesse, quae posset sequi
ex maiori negativa de contingenti et ex minori affirmativa de necesse, non
posset inferri oppositum maioris nec minoris. Et quia hic est

probatur per impossibile sequi aliquam conclusionem, et etiam conclusionem necessariam ex ta-
libus praemissis hoc modo non posset probari sequi. Ideo dicit philosophus
aliquam conclusionem necessariam de inesse ex talibus praemissis concludi non
posse. Nam si dicatur sic: contingit nullum animal esse movens, omnis homo
necessario est animal, igitur nullus homo est movens, sumatur igitur oppositum illius con-
clusionis quod est quidam homo est movens, coniugatur cum maiori non tamen in-
ferret oppositum minoris per formam syllogisticam. Nam maior necessaria de contingenti
non convertitur in terminis. Ideo ostendit hunc syllogismum facere in forma syllogistica. Dico non
nullum contingit esse movens, quidam homo est movens, sed conclusio affirmativa
quod omnis homo sit animal quae est utilis coniugatio in forma syllogistica. Nam in forma syllogistica
nulla conclusio est affirmativa et si dicatur sequitur conclusio necessaria concludetur syllogismus
ex necessariis. Si quidem nullus vel quidam homo non est animal. Si accipi-
atur oppositum de conclusione cum minori et syllogismus in tertia figura non infert
oppositum maioris. Dico sic: quidam homo est movens, omnis homo necessario
est animal, sequitur quod quoddam animal sit movens, quod non repugnat ma-
iori negative de contingenti. Nam quod nullum animal contingat esse
movens et quod quoddam animal sit movens simul stare possunt. Si
igitur ex opposito conclusionis cum altera praemissarum non infertur oppositum
alterius, unde tamen est ex maiori necessaria de contingenti et ex minori
affirmativa necessaria non posse sequi conclusionem negativam de inesse nec pro-
bari per impossibile. Deinde cum dicit: Si autem ad minorem. In
parte ista removet inutiles coniugationes et ita facit sed quod
removet tres inutiles coniugationes. Secundum ibi: quando autem etiam ibi,
nec quando utraque. Dicit igitur quod si ad minorem extremitatem ponatur
privatio quando quaecumque contingere significant ita quod minor sit ne-
gativa de contingenti, tunc est syllogismus per conversionem quadratis in propositionibus. Non
Est autem considerandum quod si maior ponatur affirmativa de necesse minor
vero negativa de contingenti, non est syllogismus in prima figura eo quod minor
existente negativa in prima figura non est syllogismus nisi convertatur minor in oppositam
qualitatem fit syllogismus. Hoc est igitur quod dicit philosophus in littera quod est syllogismus per
conversionem ex propositionibus sic ordinatis quadratis in propositionibus. Deinde
cum dicit: quando autem. In parte ista removet aliam in-
utilem coniugationem quae fit ex minori necessaria necessaria. Unde
ait quando autem non contingere, id est quando minor est necessaria necessaria non est
conclusio necessaria. Hic enim non erit syllogismus concludens conclusionem de necessario.
Est autem considerandum quod sive maior ponatur affirmativa de contingenti
sive necessaria, dum tamen minor sit necessaria de necesse non erit syllogismus
concludens aliquam conclusionem de necesse eo quod minor necessaria negativa
non potest converti in affirmativam. Et quia minori existente negativa
semper in prima figura nullus fit syllogismus ideo talis coniugatio semper est inutilis coniugatio.
Deinde cum dicit: nec quando utraque. In parte ista removet etiam
inutilem coniugationem quae fit ex ambabus negativis. Unde ait
nec quando utraque contingere ponitur privativa non fit autem contingens
quando ad minorem. Hic ex utraque necessaria non fit syllogismus, ita tamen
quod necessaria de contingenti non ponatur ad minorem extremitatem sed ad
maiorem. Et quod ex propositionibus negativis hoc modo ordinatis non sequitur
probat per terminos omni et nulli inesse. Termini quidem omni inesse sunt isti
animal album nix. Dico contingit nullum animal esse album, nullam nivem
de necessitate esse animal, sequitur quod omnis nix necessario sit alba. Termini non
nulli inesse sunt isti animal album pix. Dico nullum animal contingit
esse album, nullam picem de necessitate esse animal, sequitur quod nulla pix
de necessitate sit alba. Est autem considerandum quod si maior po-
natur necessaria de necesse, minor vero ponatur necessaria de contingenti,
ex talibus propositionibus necessariis bene posset sequi conclusio quia cum
de contingenti possit converti in oppositam qualitatem conversa minori
negativa in affirmativam fiet syllogismus per conversionem. Sed si maior ponatur
negativa de contingenti minor de necesse necessaria, quia illa de necesse
non potest converti in oppositam qualitatem semper remanet ipsa negativa

hoc est ergo quod dicit philosophus: non sit autem contingens quod ad minorem extremitatem de contingenti negativa non dicitur posita ad minorem extremitatem, quia possibilis conversio cum ipsa conclusio cum maiori posita sit sillogismus sicut declaratum est.

Circa istam lectionem queritur una questio primo utrum ex mixtione de necessario et ex affirmativa de contingenti duplex conclusio sequi possit. Et videtur quod non, quia potentior est affirmativa quam negativa. Sed ex affirmativa de necessario cum illa de contingenti non sequitur nisi una conclusio scilicet de contingenti; ergo multo fortius ex negativa necessaria cum illa de contingenti tantum una conclusio sequitur. Preterea conclusio semper debet esse similis alicui premissarum ut supra dictum est; sed una premissarum ponitur de necessario, altera vero de contingenti; ergo conclusio ex talibus premissis sequens vel erit de necessario vel de contingenti, et per consequens conclusio de inesse non poterit sequi, quia tunc non assimilaretur premissis. Preterea si ex negativa de necessario et ex affirmativa de contingenti sequitur conclusio negativa de inesse aut sequitur conclusio negativa de inesse simpliciter aut de inesse ut nunc; sed non sequitur conclusio necessaria de inesse simpliciter, quia talis conclusio est eadem cum illa de necessario, et sic sequeretur ex propositionibus sic ordinatis quod philosophus negat. Neque potest esse conclusio de inesse ut nunc, quia talis conclusio ex propositione necessaria concludi non habet.

In contrarium est philosophus qui dicit quod conclusio negativa de inesse sequitur ex negativa de necessario et ex affirmativa de contingenti cum qua etiam sequitur conclusio de contingenti, et sic duplex conclusio ex premissis sic ordinatis concluditur. Dicendum quod propositio questionis unum principaliter querit et aliud occulte implicat. Querit enim quod manifeste utrum ex negativa de necessario et ex affirmativa de contingenti duplex conclusio sequatur; implicat tamen occulte cuius modi sit illa conclusio que ex talibus premissis concluditur. Tria ergo declarabimus ad manifestationem predicte questionis. Nam primo ostendemus quod oportet illam de necessario esse negativam ad hoc quod conclusio de inesse concludatur similiter cum illa de contingenti. Secundo ex hoc manifestabitur ex negativa necessaria et ex affirmativa de contingenti duplicem conclusionem concludi scilicet de inesse et de contingenti. Tertio declarabitur de qua conclusione de inesse predicta conclusio esse debeat, quibus declaratis apparebit veritas proposite questionis. Propter primum est sciendum quod natura alicuius rei supposita in conceptu licet accidentia non excludat non tamen ea includit. Homo enim in suo conceptu non excludit albedinem vel nigredinem, nec tamen predicta accidentia hominis conceptus predicta accidentia non excludat, propter quod non sequitur affirmative est homo ergo est homo albus vel niger, cum predicta accidentia non includantur in homine ut dictum est. Negative tamen bene sequitur non est homo, ergo non est homo albus vel niger. Nam destructo subiecto tamquam priori per negationem appositam destruuntur omnia accidentia que habent rationem posterioris. Posito tamen subiecto non est necessarium poni accidentia sicut posito priori non est necessarium poni posterius. Ex quo apparere potest ratio illius regule que locum habet quod plus negat negatio quam affirmatio affirmet. Nam negatio subiecto apposita negat non solum subiectum sed etiam accidentia. Et quia subiectum est prius accidente, et ad destructionem prioris sequitur destructio posterioris, ideo destructo vel negato subiecto destruuntur et negantur accidentia; posito tamen subiecto affirmato per aliquam affirmationem non est necessarium poni eius accidentia, quia non est necessarium quod positionem prioris sequatur positio posterioris. Ex quo autem probatur illud quod proponebatur probare ostendendo scilicet quod oportet illam de necessario esse negativam ad hoc quod conclusio negativa de inesse sequatur. Nam si maior extremitas affirmatur de medio vel de subiecto contingenter, ut si album necessario insit homini non oportet quod insit ipsi albo supposito sub homine contingenter. Sed si album per negationem removetur et ab ipso lapide removetur et ab omni eo quod contingenter sunt sub lapide, eo quod negato subiecto negantur et omnia accidentia contingentia illi subiecto quod in subiecto affirmato non contingit ut supra dictum est. Ex isto autem patet declarabitur secundum scilicet quod ex negativa necessaria cum illa de contingenti sequitur duplex conclusio. Nam sequitur

conclusio de inesse negativa, quia si maior extremitas removetur a subiecto in premissis et ab omnibus sub ipso subiecto contingentibus oportet maiorem extremitatem ab hoc subiecto removeri in conclusione. Sequitur etiam conclusio de contingenti, quia conclusio de inesse in conclusione contingentis includitur. Quia autem non sequitur conclusio de necessario negativa infra patebit. Ad presens autem sufficienter sciendum quod si maior extremitas removetur a subiecto necessario in negatione, et contingenter removetur a maiori extremitate supposita contingenter sub ipso subiecto. Nam remoto a predicto subiecto necessario removetur et ab omnibus accidentibus contingentibus illi subiecto. Et de qua autem inesse et de quo contingenti sit predicta conclusio est id quod tertio dicebatur declarandum.

Sciendum est ergo quod predicta conclusio est de inesse communi ad illam de inesse ut nunc, et ad illam de inesse simpliciter que cum illa de necessario stare potest, sicut illa de contingenti est de contingenti proprie posita que cum conclusione necessaria stare potest, sicut in alia mixtione dictum est. Ad primum ergo dicendum quod affirmatio est potentior negatione ratione habitus et nature quam importat tamen in se quam in negatione, quia semper in negatione intelligitur affirmatio; sed in negando potentior est negatio quam affirmatio in affirmando. Nam ad destruendum sufficit unum tantum, sed ad construendum multa requiruntur. Ad secundum dicendum quod sufficit quod talis conclusio sequitur que cum illa de necessario stare possit. Hec autem conclusio non est necessaria, quia cum minor extremitas contingenter situatur sub medio ideo a maiori extremitate necessario removeri non potest. Removetur tamen ab inesse contingenter et negative inesse modo necessario, et negativus inesse cuius maior extremitas removetur a medio vel a subiecto actualiter et potentialiter ab omnibus illis que actualiter et potentialiter ipsi subiecto contingere possunt. Ad tertium dicendum quod sequitur conclusio de inesse communiter supposita que compatitur secum illam de necessario ut supra dictum est.

Deinde cum autem se habebit. Posita mixtione contingentis et necessarii in modis universalibus, in parte ista ponit hic mixtionem in modis particularibus et circa hoc facit tria, quia primo disponit modos particulares secundum hanc mixtionem; secundo removet inutiles coniugationes; tertio removet quandam correlariam sequentiam ex dictis. Secunda ibi Similiter autem, tertia ibi Manifestum est ergo. Dicit ergo primo quod primo disponit modos habentes negativam de necessario et affirmativam de contingenti, ex quibus dispositis concluditur duplex conclusio sicut in modis universalibus. Secundo disponit alium modum habentem affirmativam de necessario et negativam de contingenti, ex quibus ordinatis non nisi una conclusio concluditur, ibi Quando autem particularis contingens. Sicut ad predictum dictum est quod ex negativa necessaria et ex affirmativa de contingenti sequitur conclusio negativa de inesse in modis universalibus, aut per eundem modum se habebit in particularibus sillogismus. Quando enim premissa fuerit necessaria et conclusio erit non inesse, id est erit conclusio negativa de inesse, ut si a quidem nulli b contingat ex necessitate inesse, hoc est maior propositio sit de necessario negativa, b autem contingat alicui c inesse, hoc est minor sit particularis affirmativa de contingenti. Sic dispositis propositionibus necesse est a alicui eorum que sunt c non inesse, id est necesse est sequi conclusionem negativam de inesse particularem. Et quod predicta conclusio sequatur probatur sumendo oppositum conclusionis cum conversa maioris et inferendo oppositum minoris. Verbi gratia sicut cum est a sub omni c, quod est oppositum conclusionis particularis negative, contingat autem a nulli b, et b contingit nulli a; hoc est maior necessaria de necessario quod diceret nullum b necessario est a, convertitur in hanc: nullum a necessario est b. Quia si omne c est a, ista est opposita conclusionis supposita cum conversa maioris ex quibus sequitur quod nullum c contingit b; sed positum erat scilicet in minori alicui contingere. Est autem considerandum quod si dicatur nullum album de necessitate est lapis, contingit quod omne album esse aliquod, ergo quoddam album non est

lap. si dicat istaz 9nez no seq ex ppoib; pmissis sumat oppositu pris 9nis q no 9cedit seq cu 9u sa maioris pris silli 9cludet opp9 minoris p s; pe. dato nulls lap est nec e al. ee albu 9tt ee la pide. ista e oppo 9nis. g nullu albu est nec e al. cu g ista 9o repugnet alti pmissaz pa 9o fuit bona cu euidentia sic illa oils p ypole pri posset. Amp a 9sider phz no pbat ex nec neg ex affir de 9tig seq 9nez 9tigete sz solu ista de i ee. Cui ro e. qz i illa de in ee icludit ista de 9tigti sic in hoie icludit al. na siad pcuz no ie sbo simp se q ei n 9at. pp qd phs dixit 8 i mois ulibz 9nez de 9tig seq ex talibz pmissis sequte tn i ee. h e si se 9 de i ee ne se 9tiges. Dem cu d. qn at pti In pte ista dispoit modu ptiez hent affir tuaz de nec. vn ait. qn at ptius affir e nec q e i p uatio silli ita q ma sit de 9tig neg mnoz uo ptius ut. b. c. sit nec affir. at a sit ulis affir. ita q ma sit ulis affir de nec q li cuq ordient remanete affir nec n est silli de i ee. i. no erit sills 9cludes 9ne de i ee. i. no e sills 9cludes demto a e eade q i poribz. Est a 9sid q ppo nec affir dupli poterit ordian. p i mo puatio pc sic si i qrto mo. a te ma erit ulis ne de 9tig. a m et ptius affirma de nec. So potit ordi i mo affir sic i ctio mo pc sic. q tuc ma erit ulis affir de nec a m o r et ptius s de 9tig. vlt g dicit phs q q li cuq ordient siue i sillo pua uo sic i qrto mo. siue i sillo affir sic i e mo. du tn illa de nec remaneat affir nuq et sills 9clu des 9nez de i ee. Amp a 9sid q h ex pmis sis sic ordiatis no 9cludat 9o de in ee 9cluda tn 9o 9tig. Ex si q de ma sit de 9tig. m no de nec p d de oi se 9o de 9tig. si uo ma sit nec. m o r a sit 9tiges. tuc no poterit p dici de oi pban seq 9nez 9tigetez. s; oz pbai p m po le sic dem e supi i mois pcu bz. Amp at 9sid q eade demacoe pban pot ex affir nec cu i de 9tig 9nez de i ee no posse seq sic pbatu e supi. na ex oppo 9ns cu alca pmissaz no ifert opp altius pmisse. dato ei sic. ois ho i nec e al. 9tt q da mouens ee ho. g q da mo ues e al. sumatur oppo istius 9ns de i ee q poi seq cu ma nec n ifert opp minoris. imo sil stabit cu ea sillo i sa fi a dato s. nulla mo ues e al. ois ho nec e al. g n mouens e ho h 9o no repugnt minori. Naz q n mouens sit ho. et q 9tigat q da mouens ee ho sil stare p sut. si u sumat oppositu 9ns pris cu minori l no ifert oppositu maioris ul sifert tuc ex uens seq e f l z. sillo i tcia fi a dato n mouens e al 9tt q da mouens ee ho. seqt q ois ho sit al q n repugnt ma. imo e eade cu ea. et si dicat seq neg tuc ex uens 9cludet flm. De mite cu d. si a ule. In pte ista reducet i utils 9iugones. et diuidi i ptes tres s; q reducet

tales tres i utiles 9iugones. fa i. qn at ule. tcia d. n qn ambe idefinite p d. g o q si ule q e ponat ad minorez extitez siue ipz sit puati siue affir uuz et sit 9tiges. ptius a sit nec. et sit ma gnitas n erit sills. eo q ppoib; sic dispoitis e dare tios oi et nulli i ee. ti q de oi i ee ex neci te sut isti. al albu ho. dato q daz albu nec e al. 9tt oez hoez ee albu tn ois ho nec e al. Tim v nulli 9tige i ee sut isti. al albu tunica. dato sic. q daz albu nec e al. 9tt oez tunicaz ee alba. se q nulla tunica sit al. tt Est a 9sid q i pa fi a n se exnte ptu maiori siu minoz ponat vlis affir siue neca. dup g nuc dus sills e ipfcus. p q ma ponit ptius q faat i utiles 9iugnez i pa fi a ut dem e. so qz maior ponit neca et minor vlis ponit 9tiges. io p d de oi 9nez 9tig tez ex talibz pmissis no potit 9nadi. pp q tales silli hentes maez nec sut supi aplo ap pellati ipfecti. Ter in pdcus sills potit d ipfcs qz n 9nez 9cludit deciate. s; potit 9clu re i ordent affir a et ne a z sic patuit puccones tmoz. De mite g d qn a ule. In pte ista redducet s; i utile 9iugnez. d. q qn qd ule e nec. ptius a 9tiges ita tn q vle q ponat ad maez extez et sit pua tiuu (sic) et no et sills. eo q e dare tios oi et nulli i ee. Tim q de i ee sut isti. al albu corp. dato. q daz albu 9tt ee cor al. nulla pix nec e alba. se q d nulla pix sit al. Tuc sbungit q sills e i util 9iug si minor ponat ulis. eo q i isto mo e inenire tios oi et nulli i ee. Tim quide i ee sut isti. al albu ag nus. dato 9tt q daz albu ee al. ois pix nec e alba seq nulla nix sit al. Est a 9sid q h e i utilis 9iug i de maioris extis q ponit ptius no a i de minoris extis q ponit de 9tin ti. Na si ponat ma ppo ponet ulis. de posse pbari p d de oi solu seq 9nez 9tig tez h e g o ronne ptius q ma n exnte fac i utilez 9iugonez i pa fig a. Dem tn dic n qn ambe. In pte ista remouet tcia i utile co iugnez. vn ait n qn ambe i defite sumat. at utreq ptes n a s e erit sills uer. s; et i utilis 9iug q pbat puccones tioz oi et nulli i ee. ti quidez oi i ee sit i ti. al albu ho. dato q da alb nec e ee al. 9tt q daz hoez ee albuz. se q ois ho sit al. Tim u nulli i ee sut isti. al albu i aiatum. dato q daz albu nec e al. q da i aiatu e albuz. et tn se q nullu i aiatu sit al. tuc on t tios bn ee suptos. q z ex pdcus tis tn affir q ne a neca fozi potit. vn ait. al ei alicui albo et albu alic i aiato necu e i ee et no 9tige i ee. h e n nec e i ee. et sic i pas suptis tis q nec a affirma et neg a fozi potit. sic et 9tiges io sbdit ti 9tig ti silli. qz pda ti adoia sut u tiles. Est a 9sid q si ppos accipiat vi fozi siue mixte du tn alt sit ptiez l' i defite i n fi a sit sills. eu a h assigbit infra v ondet q sine vli ppone no potit fi sills. Amp a 9sid qd albu i ee nec alic ali sic cigno. et q d potit i ee alic i aiato sic lapidi et sic e de nec. ita et e de 9ti ti Ex tis g sic pticu t suptis ppo nec a affir et ne a

secundum poterit. Quod autem affirmativa et negativa de contingenti convertantur, quaelibet utraque convertuntur propositiones particulares sive quod sit affirmativa sive negativa vel quod una sit affirmativa et reliqua negativa, numquam ex his poterit fieri syllogismus. Deinde cum dicit manifestum igitur concludit quoddam corollarium sequens ex praedictis dicens: manifestum igitur ex hiis quod quando termini se habent in eo quod est esse et in necessario, et fit et non fit syllogismus ex propositionibus de inesse et de contingenti et ex propositionibus de necessario et de contingenti, verum distabit in hiis quoniam posita propositione privativa de inesse fit syllogismus eius quod est contingere et fit syllogismus concludens secundum conversionem contingentem, sed propositione necessaria posita privativa et non contingit et non inesse. Hoc est ex propositione necessaria negativa concluditur dupliciter conclusio scilicet de contingenti et de inesse negativa. Et in hac differt ista mixtio a mixtione de inesse et contingenti. Ad corollarium sequitur ex dictis est istud quod particularia est scilicet ex dictis quod omnes syllogismi habentes maiorem de necessario vel de inesse minorem vero de contingenti sunt imperfecti et perficiuntur per propositiones praedictas figurae. Hoc est per syllogismos primae figurae et per eas. Nam cum syllogismus fiat in prima figura debeat perfici et per impossibile probari, oportet accipere oppositum conclusionis cum altera praemissa et inferre oppositum alterius praemissae, et quia hic fit per syllogismum figurae ideo praedicti syllogismi per praedictas figuras perficiuntur. Contra primum legitur quod una quae ponitur ex maiori affirmativa vel ex necessaria de necessario cum illa de contingenti conclusio necessaria concludi possit. Et videtur quod sic, quia maior propositio semper habet regulare minorem, sed per suppositionem maior propositio ponitur de necessario, ergo poterit regulare illam de contingenti ut conclusio necessaria sequi possit. Praeterea conclusio dicitur esse similis alteri praemissarum, sed conclusio necessaria magis assimilatur propositioni maiori de necessario quam conclusio de inesse, ergo ex maiori necessaria magis debet concludi necessaria conclusio quam conclusio de inesse. Praeterea quaecumque maior extremitas necessario removetur a medio necessario dicitur removeri a minori extremitate quae sunt sub medio, sed in praemissis maior extremitas necessario removetur a medio, ergo in conclusione dicitur necessario removeri a minori extremitate sumpta sub medio et sic concludetur conclusio necessaria ex maiori necessaria cum illa de contingenti. In contrarium est philosophus in primo huius capituli quod negavit sequi conclusionem necessariam ex maiori necessaria cum illa de contingenti. Dicendum quod necessitas in propositione sumitur respectu habitudinis per se quae est in praedicato et subiecto. Sic est in propositione affirmativa vel respectu repugnantiae per se quae habet esse inter subiectum et praedicatum sicut est in propositione negativa. Utrumque igitur appositio necessitatis intelligitur praedicatum per se habere habitudinem ad subiectum vel per se convenire ex principiis subiecti sicut est homo animal vel homo rationale. Si vero necessitas iungatur propositioni negativae intelligitur praedicatum per se removeri a subiecto quia per se habet repugnantiam ad ipsum subiectum. Cum igitur propositio necessaria vel per se dicit habitudinem ad invicem vel per se dicit ad invicem repugnantiam, sed cum propositio contingentis non requirit per se habitudinem ad invicem nec inter eos est necessaria repugnantia ita quod nullo modo se compatiantur, propter quod si praedicatum a subiecto contingenti removeri potest quod non oportet necessario ipsum praedicatum a praedicato subiecto removeri, sed sufficiat praedicatum propositionis contingentis removeri a subiecto simpliciter absque appositione necessitatis. Hec visio cum quaeritur ex maiori propositione necessaria cum minori de contingenti conclusio necessaria concludi possit. Dicendum quod non per se loquendo. Ad quod contra dicitur est sciendum quod in maiori propositione quae ponitur negativa maior extremitas necessario removetur a subiecto, sed quod minor extremitas sunt contingentes ita quod minor extremitas non habet necessariam habitudinem ad medium sub quo sumitur, sed solum contingentem, maior igitur extremitas solum habet necessario removeri a subiecto ad quod habet necessariam repugnantiam

verum quia quod removetur necessario a subiecto oportet et ab aliis quae pertinent contingenter sub subiecto actualiter vel potentialiter removeri. Sed tamen verum negationis. Tunc verum necessarium praedicatum non solum removetur a subiecto necessario sed quod oportet ipsum removeri ab hiis quae pertinent contingenter sub subiecto. Non tamen oportet maiorem extremitatem necessario removeri a minori extremitate in conclusione. Sicut necessario removebatur a medio vel a subiecto in praemissis. Sic est minor extremitas non sunt termini necessarii sed solum contingentes. Ideo necessario removetur a subiecto, quia ipsum subiectum est communiter necessario per se huius repugnantiae ad praedicatum. In conclusione igitur quod minor extremitas sunt contingentes sub medio non oportet maiorem extremitatem ab ipso necessario removeri in conclusione. Potest autem quod praedicato remoto a subiecto necessario actualiter et potentialiter removetur ab hiis quae sumuntur sub subiecto oportet minorem extremitatem a minori de inesse negativa simpliciter in conclusione. Et sic dicitur sequi conclusio de inesse non autem necessaria. Ad primum dicendum quod minor bene regulatur per maiorem, non tamen quod contingens fiat necessaria. Ad secundum dicendum quod conclusio est similis propositioni necessariae quia potest secum stare et sibi non repugnat, non tamen est necessaria propter rationem dictam. Ad tertium patet solutio, quia non oportet praedicatum removeri necessario ab eo quod sumitur sub subiecto cum id sit contingens ut est prohibita maior. Removetur tamen necessario ab ipso subiecto quia habet repugnantiam ad ipsum.

In secunda autem figura. Postquam philosophus docuit formationem syllogismorum ex propositionibus mixtis de contingenti et de inesse simpliciter in prima figura, in parte ista docet hanc formationem syllogismorum in secunda figura. Circa quod ita facit quia ipse proponit. Nam proponit ex puris de contingenti in secunda figura nullum fieri syllogismum, secundo proponit ex negativa de inesse et ex affirmativa de contingenti syllogismum sequi conclusionem contingentem. Et hic idem proponit de propositione necessaria et contingenti. Sed igitur ista tria quae ipse proponit de hiis tribus verificantur per ordinem usque ad finem. In secunda figura fiat altera quod de inesse, tertia secunda fiat hic quartum proponit, secundum partem dividitur in partes tres. Nam secundo proponit ea quae dicta sunt. Secundo ad ostendendum ex puris contingentibus in secunda figura non sequi propter utrumque negationem contingentem non convertitur in terminis. Et tertio ex contrariis propositionibus omnino ex puris propositionibus de contingenti in secunda figura non fit syllogismus. Secunda in secunda parte ostendit ibi sed autem omnino. Proponit igitur primo per illa tria quae dicta sunt dicendo quod in secunda figura quando utraeque propositiones sumuntur quidem contingentes nullus erit syllogismus sive universales sive particulares sive affirmativae sive negativae prout propositiones accipiantur. Sed quando hic quaedam propositionum in esse illa vero contingenter significet affirmativam in esse significante ita quod prima de inesse sit affirmativa, quaelibet utraque accepta illa de contingenti numquam quoque isto modo erit syllogismus. Si vero privativa sit illa privativa de inesse et universalis erit syllogismus in secunda figura. Eodem autem modo se habebit quando una propositio est de necessario altera vero de contingenti, quare si prima de inesse fuerit negativa et altera de contingenti fuerit affirmativa fiet syllogismus. Et hoc contingit quod contingens quod concluditur in praedictis syllogismis oportet accipere quantum ad nunc in propositionibus. Nam tale contingens concluditur quod cum necessario et cum contingenti ad utrumlibet stare potest. Est autem considerandum quod cum quaeritur ex affirmativa de inesse vel ex affirmativa necessaria non fit syllogismus in secunda figura sumitur ex propositione contingentis. Nam cum propositio contingens negativa possit converti in affirmativam, si propositio de inesse et de necessario ponitur affirmativa et de contingenti existente affirmativa vel negativa semper syllogismus ex puris affirmativis in secunda figura. Cum igitur talis modus syllogizandi non habeat locum in secunda figura ex propositione affirmativa de inesse et de necessario cum secunda de contingenti quaelibet utraque sumpta non fiet syllogismus in praedicta figura. Sed si praedicata propositio de inesse aut de necessario negativa sumatur

.90.

cum illa de contingenti affirmativa in tali figura sillogizare sillogizari poterit. Queritur autem utrum ex puris propositionibus de contingenti possit fieri sillogismus in secunda figura. Videtur quod non, quia forma sillogizandi ex puris propositionibus de contingenti non potest ad concludendum in secunda figura, cuius ratio quantum ad presens spectat potest assignari duplex. una communis ratio sumitur ex parte conversionis. Nam conclusio quidem sequitur formaliter ex aliquibus premissis dicitur esse talis quod ex opposito conclusionis cum altera premissarum inferatur oppositum alterius premisse. cum igitur ex opposito conclusionis concluse ex puris propositionibus de contingenti non possit inferri oppositum alterius premisse, ideo ex talibus premissis non sequitur formaliter conclusio. Nam in secunda figura semper conclusio est negativa et contradictoria est affirmativa que si accipiatur cum premissa affirmativa de sillogismo ex puris affirmativis in secunda figura. Si vero sumatur cum premissa negativa cum illa convertatur in affirmativam sequitur hic iterum inconveniens. quare ex puris propositionibus de contingenti in secunda figura nichil sequitur. Secunda ratio sumitur ex parte premissarum. Nam propositiones negative de contingenti non convertuntur in terminis ut plurimum immediate sed convertuntur in oppositam qualitatem scilicet in affirmativam. quare si ex puris propositionibus de contingenti posset formaliter in secunda figura sillogizari, cum negativa convertatur in affirmativam tunc ex puris affirmativis sequeretur conclusio in secunda figura quod illatio non habet locum sillogizandi in secunda figura. Sed sic dicimus quod concedimus esse bene verum. dicitur accidit nobis utilitas duobus. Nam est propositio affirmativa de contingenti convertatur in negativam sic in secunda figura ex puris propositionibus de contingenti non fit sillogismus. quia sillogismus ex puris affirmativis eo quod negative possunt converti in affirmativas. sic in prima figura ex puris propositionibus de contingenti non potest fieri sillogismus quia sillogismus ex puris propositionibus negativis est affirmative in negativis convertatur. Ad quod dicitur potest quod propositiones de contingenti negative prius sunt per se negative et in se implicant affirmativas. cum igitur in prima figura non solum concludant affirmative sed etiam negative, propter quod non oportet sequi conclusionem ex puris affirmativis simpliciter in prima figura. ideo in prima figura ex ambabus de contingenti potest fieri sillogismus. sed in secunda figura oportet negativam simpliciter esse negativam eo quod conclusio semper est negativa et nunquam affirmativa propter quod licet in prima figura ex puris affirmativis sequitur conclusio de contingenti, eo quod prima figura non requirit premissas propositiones affirmativas cum non sint propositiones de contingenti, eo quod in prima figura tam affirmative quam negative concluditur. In tertia tamen figura ex talibus propositionibus nullus fit sillogismus, eo quod tales figura concludunt contingentes necessarium simpliciter cum secundum conclusio negativa in prima figura concludat. Deinde cum dicit. primo g. In parte ista ostendit propositionem negativam de contingenti non converti in terminis ex quo habetur quod ex ambabus de contingenti nichil sequitur in secunda figura. et hoc quod .d.f. nam primo facit quod dictum est. secundo obicit in contrarium secunda ibi. Sed nec ex ipso. et ibi .d.f. nam primo probat universalem negativam contingentem non converti ducendo ad impossibile. quia sequeretur quod universalis affirmativa converteretur in terminis. secundo probat hoc idem per instantiam in terminis. secunda ibi. amplius autem nichil. igitur quod cum quis ostendat ex puris propositionibus de contingenti nichil sequi in secunda figura. primo est ostendendum quod non convertatur in contingenti privativa. hoc est primo est ostendendum quod ~~non convertatur in contingenti privativa~~ universalis negativa de contingenti non convertitur in terminis. ut si a contingat nulli b non necesse contingere nulli a. quia si dicatur sequitur conclusio ponatur igitur contingat a nulli b inesse hic est ponatur quod hec sit vera conversio. nulli a est b. igitur nulli b est a. quoniam igitur convertuntur in eo quod est contingere hec propositiones de contingenti affirmativas negativis contrarie et contrarietates hic est universales universalibus et particulares particularibus. si b contingat

nulli a inesse. Maior est autem quam contingenti a contingat inesse b. scilicet hec est falsa. Nam non oportet si hec particulariter omni huic secundo contingat. nam non oportet si esse a contingit esse b. quod b contingat esse a. quod tamen sequeretur si procederet conversio. scilicet universalis negativa in terminis converteretur quod non est conveniens privativa de contingenti ad utrumlibet. Est autem considerandum quod si dicatur universalis negativa de contingenti converti in oppositam qualitatem ut affirmativa in negativam et econverso. si igitur dicatur sic. contingit nullum hominem esse album. convertatur igitur sic propositio in hanc. contingit omnem hominem esse album. tunc si ponatur universalis negativa de contingenti converti in terminis ut quod sequatur contingit nullum hominem esse album. igitur contingit non album esse hominem. conversa istius scilicet contingit non album esse hominem converti in hanc contingit esse album esse hominem. et sic sequitur contingit omnem hominem esse album igitur contingit esse album esse hominem. Nam si negativa contingentis convertatur in negativam oportet affirmativam in quam convertitur negativa secundum oppositam qualitatem converti in affirmativam. conversa enim ipsius negative. quia si negativa convertatur in affirmativam et conversa negative convertitur in conversam affirmative. ut si contingat nullum hominem esse album. convertatur in hanc. contingit omnem hominem esse album ita et ista contingit non hominem esse album. convertatur in istam. contingit omne album esse hominem. quare si hec propositio negativa contingit nullum hominem esse album convertatur in hanc. contingit non album esse hominem. Sed ista affirmativa contingit omnem hominem esse album. convertitur in hanc. contingit esse album esse hominem. convertitur igitur universalis affirmativa si negativa in terminis convertitur. supposito quod predicte propositiones convertantur in oppositam qualitatem. Amplius autem considerandum videtur philosophus esse fundatam sicut quidam conversa ex eius destructione contingentis habet propositionem quod universalis negativa non convertitur. conversa autem quod ex littera haberi potest est ista. si universalis negativa de contingenti convertatur in terminis sequitur quod universalis affirmativa in terminis converti. sed hoc est falsum et impossibile. quia non oportet quod si contingat omnem hominem esse album quod contingat esse album esse hominem. cum aliquid album necessario non sit homo sicut cignus. igitur falsum est id ex quo sequitur. quod autem hoc sequatur ex conversione universalis negative in terminis probatum est in superiori consideratione. Amplius autem considerandum quod philosophus dicit propositiones de contingenti converti in oppositam qualitatem ut affirmationes in negationibus contrarie et contrarietates. nam per se universaliter universales affirmative et universales negative quodam communi modo se habent absque eo quod contrarientur adinvicem. propter contrarietates vero iterum particulares quod contrarientur universalibus communi modo sic affirmativa et negativa. ita quod in quibus particularibus una non est affirmativa tantum. ita quod in quibus particularibus una est affirmativa et alia negativa dicuntur contrarie. sed in quibus sunt universalibus dicuntur contrarie id est aliis contrariantes. propter quod subcontrarie vel contrarientes communiter appellari possunt. Queritur autem utrum sit in consequentibus universaliter affirmativa converti in terminis. et videtur quod non. quia universalis negativa bene convertitur in terminis. sed non in materia contingentis ad utrumlibet. igitur similiter universalis affirmativa in terminis convertetur. In contrarium est philosophus in littera qui voluit probare universalem negativam de contingenti non converti in terminis ducit ad istud inconveniens. quia sequeretur quod universalis affirmativa in terminis converteretur. Dicendum quod philosophus non negat universalem affirmativam converti in terminis particulariter ut istud habet pro inconvenienti. Nam in omni materia universalis affirmativa potest converti particulariter sed negat predicatum propositionis universaliter converti in terminis universaliter. Nam non oportet in omni materia si subiectum universaliter insit predicato quod predicatum universaliter insit subiecto ut non oportet. si omnis homo est animal quod omne animal sit homo et est necessarium. quod si omnem hominem contingit esse album quod ipsum esse album contingat esse hominem. et ideo hoc est. quia in omnibus talibus conversionibus predicatum se habet in plus quam subiectum. propter quod non oportet si subiecto universaliter subiciatur predicato in propositione convertente quod propterea habet predicatum universaliter et in toto suo ambitu subiciatur ipsi subiecto in propositione conversa. sic igitur in propositione est in omni materia universalis affirmativa converti in terminis universaliter particulariter convertatur. quare autem universalis negativa de contingenti non convertatur universaliter in terminis

ī mā a' nāli hīc ꝯūsi°ꝫ patꝫ ī q̄ᵭe p̄n^li patebit.

Dem̄ cū dᵗ. amp̄ at. ꝓbat h' uez p istam^{s} ī tmis .d. ampⁱ a' nᵗ ꝓbīet .a. qīte h' ē sbꝫ ꝯtigē nlli .b. .a. nlli p̄to .b. a' alīe .a. ex nc̄ītᵗᵉ n̄o ī ēē ut albū qūez ꝯᵗ oī hoī n̄ ī ēē. h' ē ꝯᵗ nllī hoēꝫ ēē albuꝫ. Nā ī ēē .a. ꝯᵗ ēē hoēꝫ ēē albū. q̄z ulis de ꝯtigᵗⁱ ꝯūtit ī oppoītā q̄litēꝫ. hoēꝫ a' n̄o ē uez dīcē. qm̄ ꝯᵗ nllī albo h' ē n̄o ē uez dīcē ꝯᵗ n̄ albuꝫ ēē hoēꝫ q̄ꝫ tūc ꝯᵗ ēē albuꝫ ēē hoēꝫ q̄ ē flꝫ. q̄z plibꝫ albis n̄o ī ē hō ex nc̄ītᵗᵉ. nec a' cīat ꝯtigēs ut s' dīcebat.

Est a' ꝯsi° rōnē phī ī h' ꝯsūte si ulis neg^a ꝯtigēᵗⁱˢ ad ūtlibꝫ ꝯūtit vlī ī tīs. seqīt q̄ nec ēēt ꝯtigēs sꝫ h' ē flīn ī ꝓbatur. g° flīnē p̄teaꝫ ꝓoēꝫ h' mō ꝯūti q̄ aut̄ istud seq̄t pꝫ p tīos. Nā si dicat ꝯᵗ n̄ hoīeꝫ ēē albū. n̄o tn̄ pt dᵗ. ꝯᵗ n̄ albū ēē hoēꝫ ī oīē albū ēē hoēꝫ. cū ꝓᵭ de ꝯtigᵗⁱ ꝯūtit ī oppoītaꝫ q̄litēꝫ sꝫ h' ē flīn. q̄ a^{ca} alba sit q̄ nec° n̄o sīt hō. sic cigm̄ ⁽ᵈ⁾ ego oꝫ dīcē nec° ēē ꝯtigens. ul' oꝫ dīcē p̄re tēaꝫ ꝓōneꝫ n̄o ꝯūti ī tīs. sꝫ ī oppoītaꝫ q̄litē q̄ h' sit f^{or} cū ꝯ'ens relinquit ī° ēē uez. s. ꝫ libata ꝓoēꝫ n̄o ꝯūti ī tīs.

Dem̄ cuꝫ dᵗ. sꝫ nꝫ ex ī ꝓo^{li}. In p̄te ista a^{r}ᵗ ꝯ ꝓcedēn^a ī. d. f. q̄z ꝓ ꝓōt ꝯ detiata q̄daꝫ rōneꝫ. ꝓ° ꝓōt illī rōis soloneꝫ. fa ī^{t}. n̄ eī si .a. dᵗ g° q̄ī rōduendo hīc cauillacōꝫ sꝫ h' ex ꝓo^{li} ondēt ꝯtigens. h' ē n̄o poteīt ondī ꝯ u'sio istius ꝓōis neg^e p ī ꝓo^{le}. ut hic^s ꝓbet f^{or} ēē. qm̄ .b. ꝯᵗ nllī .a. ī ēē. g° ꝯᵗ nllꝫ .b. ēē .a. uez eīt n̄ ꝯtigē nllī. h' ē sua oppoītā ē^t uēa. q̄z affir° ul' neg^e eoꝫ uā. Si aᵗ h' ē uez. s. n̄o ꝯᵗ n̄ .b. ēē .a. eīt ūa ista cui eq̄pollet. s. ex nc̄ītᵗᵉ aliq .a. ī ēē .b. q̄ ꝯūtit ī hāc. ad .b. nec° ē .a. h' a' ē ī ꝓo^{le} q̄z repugīt p^e q̄ dīcebat. ꝯᵗ n° .b. ēē .a. Naꝫ q̄ ꝯtigat n̄ .b. ēē .a. ī q̄ nec° ad .b. sit .a. ista duo ad iuicē stare n̄ p̄nt. sig' p̄re tēa ꝯūsio ulis neg^e de ꝯtigᵗⁱ poteīt p̄ea p ī ꝓo^{le} ut pꝫ p ī^{tam} rōeꝫ v' q̄ ꝯūtat.

Est a' ꝯsi°. rōeꝫ phī fundāi sꝫ hec p̄n°. q̄ncūq̄ꝫ oppo° ꝯūtis repugīt āntī. tūc p' ꝯūa fuit bōa. Naꝫ p istud p̄n° ꝓbauit sup̄i ōēs ꝯūsioēs. sig° dicat ad hūc ꝯᵗ nllꝫ hoēꝫ ēē albū n̄o seq' istaꝫ ꝯᵗ nllȳ albū ēē hoēꝫ. g° seq̄t ad eaꝫ eī' oppoītā. q̄z de qlibꝫ affir° ul' neg° uā. oppoītā a' ist' ē n̄ ꝯᵗ nllꝫ albū ēē hoēꝫ q̄ eq̄pollꝫ huic. ad albᵉ nec° ē hō. q̄ cū sit p̄tī^{us} ꝯūct ī illaꝫ. a's hō nec° ē albus. sꝫ h' n̄ pt stare cū p^a q̄ dīcebat ꝯᵗ n̄ hoēꝫ esse albū. Si g' oppo° ꝯūtis repugīt āntᵉᵗⁱ p^a ꝯūa fuit bōa. sē g° ꝯᵗ nllīꝫ albū ēē hoēꝫ ex q° hēt q̄ ulis de ꝯtigᵗⁱ ꝯūtit ī tīs.

Dem̄ cuꝫ dᵗ. n̄ eī. In p̄te ista rēouet hīc cauillōneꝫ. ēē q̄ ta fūt. q̄z p' po^{rt} q̄daꝫ distīc°ꝫ. ꝓ° ex p̄tēa distic^{ne} ꝓōit p̄tēe rōis ī rēpcoēꝫ. ī tēo ꝓōit istī ī rēp^{is} ī solois ꝯfirōꝫ ī ꝯneꝫ. fa ī^{t}. Sig' a's ꝓbet. f^a ī^{t}. pala g°. dᵗ g° intīmēdo rōeꝫ fēaꝫ. n̄o eī fi .a. ꝯᵗ nllī .b. nc̄ēē ē .a. alīe .b. ī ēē. ī. n̄ ē uez q̄ ad istaꝫ n̄ ꝯᵗ. nllꝫ .a. ēē .b. seq̄t h' nec° ē ad .a. ēē .b. nā p̄o ꝯtigē nllī dꝫ dup^{r}. hec q̄ᵭ si ex nātītᵗᵉ alīe n̄o ī ē. h' ē illa ꝓᵭ n̄o ꝯᵗ nllꝫ .b. ēē .a. q̄ dīcebat ēē oppo° ꝯūs negā

de ꝯtigᵗⁱ sup̄i ꝓōīte dup' potīt vifiⁿ. aut q̄z ad .b. de nc̄ītᵗᵉ ē .a. aut q̄z aliq .b. de nc̄ītᵗᵉ n̄o ē .a. ī q̄ illo dup^a mō ꝓssit vifiⁿ ꝓbat. nā ex nc̄ītᵗᵉ alīe eoꝫ q̄ sīt .a. n̄ ī ē .b. n̄o ē uez. qm̄ nllī ꝯᵗ ī ēē q̄ādꝫ n° q̄ alīe ī ē de nc̄ītᵗᵉ. qm̄ o' ꝯᵗ ī ēē .a. sic ista ꝓᵭ de ꝯtigᵗⁱ ꝯᵗ nllꝫ .b. ēē .a. ī tīme ꝓbīt ad .b. nec° n̄o ē .a. ita ista ꝓᵭ ꝯᵗ ēē .b. ēē .a. hēt ītīm p istaꝫ de nc̄ītᵗᵉ aliq .b. ē .a. sꝫ ista ꝓᵭ ꝯᵗ ōēi .b. ēē .a. ꝯūtit ī hāc ꝯᵗ n° .b. ēē .a. ꝓp̄ q̄ poteīt tenēī p p̄tī^{u} neg^a affir ī neg^a cū affir^a de ꝯtigᵗⁱ ī cludat neg^{am}. ī neg^a affir^{am} io q̄libꝫ ī p̄teꝫ de ꝯtigᵗⁱ tā affir^a q̄ neg^a poteīt tenēī p nec^a affir^{am} ī neg^a.

Est a' ꝯsi° q̄ sꝫ rōeꝫ sup̄i^{us} fēaꝫ vlis neg^a de ꝯtigᵗⁱ ītīmebat p p̄tī^{es} affir^{as} nec^{as}. ut iste ꝯᵗ nllꝫ hoēꝫ ēē albū. ī de nc̄ītᵗᵉ a's hō ē albus sil' st̄nē n̄o p̄nt uēi^l dīcebat. vlt g° ꝓhs q̄ n̄ so^{us} ulis neg^{ua} de ꝯtigᵗⁱ ꝓssit ītīm p p̄tī^{es} nec^{as} affir^{as} sꝫ ē p neg^{as}. eo q̄ vlis neg^a ꝯtigᵗⁱˢ ad ūtlibꝫ īn duᶜ ī sē affir^{as} cū ī eaꝫ ꝯūtat. Na si ulis ne^a ītīmit p p̄tī^{es} nec^{as} neg^{as}. mlto fo^{rt}' hēt ītīm p p̄tī^{es} nec^{as} affir^{as}. Et si ulis affir^a ꝯtigᵗⁱˢ ītīmit p p̄tī^{es} affir^{as} nec^{as}. mlto mag' ītīmet p p̄tī^{es} neg^{as}. q̄ a' neg^a p negā ītīmat ī mēi phī ī lēa. d. n̄o ē uez dīcē. qm̄ nllꝫ .b. ꝯᵗ ēē .a. si alīe eoꝫ q̄ sīt .a. de nc̄ītᵗᵉ n̄o ī ē .b. q̄ādꝫ n° q̄ alīe m ē ex nc̄ītᵗᵉ. sup̄ n̄o ē uez dīc qm̄ oī ꝯᵗ.

Amp̄ a' ꝯsi° q̄ cū ulis affir^a ī ulis neg^a ꝓssit duobꝫ mōis ītīm. s. p p̄tī^{es} neg^{as} ī p nec^{as} affir^{as}. istaꝫ oppoītā duobꝫ mōis v'ficari poteīt. eo q̄ q̄t q̄ᵭ mōis ꝯᵗ vnū oppoītoꝫ uefiⁱⁿ tot mōis ꝯᵗ alt^m ītīm. Ista g° ꝓᵭ n̄o ꝯᵗ n̄ hoīeꝫ ēē albū q̄ dīcebat ēē oppoītā ulis neg^e de ꝯtigᵗⁱ. s. istī ꝯᵗ n̄ hoēꝫ ēē albuꝫ potīt dup^{r} v'ficaⁿ. aut q̄z a's hō de nc̄ītᵗᵉ ē albus. aᵗ q̄z a's hō nec° n̄o ē albus. h' ē g° q̄ dᵗ ꝓhs q̄ n̄ ꝯᵗ nllī dup^{r} ē accīpe. h' q̄ᵭ si ex nc̄ī alīe. ī° n̄o si ex nc̄ītᵗᵉ alīe n̄o ī ē.

Querēt a' a's ut ulis affir^a ul' neg^a de ꝯtigᵗⁱ ꝓssit dup^{r} ītīm. ī dᵭ q̄ ut ꝓhs dēi ē ꝓoēs de ꝯtigᵗⁱ ꝯūtit ī oppoītā qualitēꝫ ut neg^a ī affir^{am}. ita q̄ affir^a ī cludit ī neg^{am} ī neg^a ī affir^{am}. Cū g° sꝫ ꝓhī ī lēa ulis neg^a de ꝯtigᵗⁱ flificet p nec^{as} p̄tīg^{es} neg^{as}. ī affir^{am} flificet p affir^{as}. eo q̄ nec° et ꝯtigēs opponūt oꝫ ipaꝫ ꝯtig^{tes} neg^{as} p° flifiⁱ p p̄tī^{es} nec^{as} neg^{as}. uez q̄z ī ipā neg^a ī clu^{r} ulis affir^a. oꝫ ipaꝫ flifiⁱⁿ p p̄tī^{es} nc̄īaꝫ affir^{as} p q̄ vlis affir^a ītīmebatur sic ī vlis affir^a p fli ficat p p̄tī^{es} nc̄ī^{as} neg^{as}. Quelꝫ g' ꝓōnū de ꝯtigᵗⁱ vlis potīt ītīm dup^{r}. ī q̄libꝫ hēt duas cās fliᶜᵃˢ tā affir^a q̄ neg^a. cuꝫ q̄libꝫ illaꝫ ꝓssit ītīm p p̄tī^{es} nec^{as} affir^{as} ī p p̄tī^{es} nec^{as} ne gatiaꝫ. Ex q° pate ꝓōt q̄ oppoīta istaꝫ ꝓōnū de ꝯtigᵗⁱ dup^{r} p̄nt ꝯstim ī v'fifiⁿ tā p p̄tī^{es} nc̄īaꝫ affir^{as} q̄ p neg^{as}. q̄z ut dēi ē tot mo^{is} ꝯᵗ vnū oppoītoꝫ flifiⁿ q̄t mōis ꝯᵗ alt^m uefiⁿ.

Dem̄ ē dᵗ. sig° a's. ex dīōne ꝓbīta ꝓōit ī rēpcōneꝫ rōis sup̄i^{us} ꝓōite .d. sig° a's ꝓbet

sꝫ istā q̄ ꝯtigit nllī b ēē a

ᵖᵈᵉ cū ista ꝓpa ꝯtingit omē b ēē a ꝯūtat^r in illā ꝯtingit nullū b ēē a v'ꝫ q̄ valet q̄z ista nōe ē aliqd b ēē a o^{rta} illi sic intīmit illaꝫ ꝯtingit omē b ēē a g° est intīmet et iꝫ negatiuaꝫ ꝯtingit nllū b ēē a et ergo ꝯ q̄ illa nōe ē aliquod b nō ēē a intīmit illaꝫ ꝯtingit nllū b ēē a g° est intīmet istaꝫ ꝯtingit omē b ēē a ī vniuꝫ taꝫ ulis ā^{r}ua de ꝯtingēti puta a ꝯtingit ōē b ēē a hēt ī a's o^{r}taꝫ nōe ē aliquod b ēē b et nōe ē ad b nō ēē ꝓ quꝫ ulis neg^a de ꝯtingēti et hoc vult nō aliud

35

quoniam non contingit c omni d inesse ex necessitate aliquid non inesse ipsum
sumetur falsum, scilicet si aliquis diceret hanc esse bonam consequentiam: non contingit
nullum c esse b, ergo ex necessitate aliquod c non est b, ex qua ve-
lit intimare istam: contingit omne c esse b, sumit falsum. Nam
omni inesse hic est universalis non intimare per istam solam particularem
necessariam, sed quoniam in quibusdam ex necessitate inest, in quibusdam autem
non. et propter hoc omne non omni contingere, idest omnis istarum utrique
non: contingit nullum c esse b, aliquod necessario c est b, aliquod necesse
non est. quare sicut quod est contingere omni inesse opponitur ista quod est
ex necessitate alicui inesse, sed ei quod est contingit nulli inesse opposi-
ta quod est ex necessitate alicui non inesse, arguendo sic: aliquod
c necessario est b, opponitur solum propositioni de contingenti universali non
solum per particularem negativam sed etiam per affirmativam falsificari possit.
Est autem considerandum quod ratio superius facta ad probandum universalem
negativam de contingenti converti in terminis universalibus super hoc fundatur, quia
opposita consequentis repugnat antecedenti, ut si non sequitur: contingit nullum
hominem esse album, ergo contingit nullum album esse hominem,
sequitur oppositum, scilicet non contingit nullum album esse hominem, et compatitur
cum ista: necessario aliquod album est homo. quod si convertatur opposi-
tum quod dicebat contingit nullum hominem esse album quod idem est ...
intimare autem quod si aliquis dicat quoniam non contingit nullum album
esse hominem, ergo aliquod album de necessitate non est homo, esse
bonam consequentiam, ex qua vellet intimare falsificari oppositam
negativam quae dicebat contingit nullum hominem esse album, falsum
sumeret. quoniam omni inesse hic est universalis contingens negativa
ad utrumlibet convertitur in affirmativam, ideo non solum universalis negativa
hic intimari falsificari per particularem negativam de necessario, sed etiam po-
terit falsificari per particularem affirmativam. arguendo ergo ex una par-
ticulari de necessario affirmativa vel negativa falsitatem alicuius propositionis
de contingenti universalis est sumere falsum, arguitur cum quaelibet i-
possit dupliciter falsificari ut dictum est. Amplius autem
considerandum quod philosophus volens accipere aequipollentem isti propositioni
non contingit nullum album esse hominem quae dicebatur esse opposita
propositionis negativae de contingenti universalis quae dicebat contingit in
omnibus, non accipit particularem affirmativam de necessario sed negativam,
eo quod sicut universalis negativa de contingenti vel affirmativa per falsificatur
per qualibet illarum, ita opposita eius potest inferre
per qualibet earum verificari, et cuilibet tam affirmativae quam negativae
particulari de necessario potest aequipollere. unde philosophus hic intellexit
in litera immediate sequenti quod est contingere ex aliquibus ex necessitate
inesse et aliquibus simpliciter ex necessitate non inesse, idem est omnis non omni
contingere vel non contingere nulli hanc propositionem esse veram. Am-
plius autem considerandum quod cum quaelibet propositio de contingenti tam affirmativa
quam negativa possit dupliciter falsificari, quia per particularem affirmativam
et per particularem negativam de necessario, si aliquis tamen ex una particulari ve-
lit arguere falsitatem alicuius propositionis universalis de contingenti procedit
per fallaciam consequentis ab insufficienti, quia per unam causam veritatis
arguit duas causas veritatis, quia particularem affirmativam et negativam vera esse
potest. eo quod ambae propositioni universali de contingenti tam affirmativae quam negativae
opponitur particularis de necessario ut philosophus dicit expresse in litera, et
per ambas quaelibet illarum falsificari potest. Cum ergo praedicta
ratio sumeret unam solam particularem et ex illa argueret
falsitatem propositionis universalis negativae de contingenti manifeste pec-
cata ratio peccabat per fallaciam consequentis cum ex una causa veri-
tatis procederet ad duplicem causam falsitatis. Deinde cum
dicit palam quoniam. In parte ista ponit praedictae solutionis con-
firmationem dicens: palam ergo ex solutione dicta quoniam si contin-
gens et non contingens accipiatur ut in priori diffinimus

non solum ex necessitate alicui inesse, sed etiam ex necessitate alicui
non inesse sumendorum. hic non solum sumitur particularis affirmativa
sed etiam negativa. Haec autem suppositio nihil accidit in propositionibus, nec propter hoc fiet
syllogismus in secunda figura ex puris propositionibus de contingenti. Tunc sub-
iungit quod conclusio quae inferebatur est ex his quae dicta sunt quoniam
non convertitur privativa de contingenti. Est autem considerandum quoniam si
sumatur contingens modo quo fuit superius diffinitum, quare id dicitur contin-
gens quod non existente necessario, et quod non convertitur in oppositam
qualitatem non solum potest verificari per necessarium sed etiam per non necessarium.
Cum ergo ratio superior solum unam necessariam sumeret ex hoc patet
rationem fuisse falsam, propter quod si utraque particularis acciperetur necessaria vel
... in possibile eveniet. ex quo confirmabit solo sermone dicta et
magis elucescat. Circa primam lectionem quaeritur utrum una quod prius
universalis de contingenti convertatur in terminis universalibus et videtur quod sic. Nam
ex regula philosophi superius posita habetur quod si antecedens est possibile et
consequens est possibile. ergo consimili si antecedens est contingens et consequens et
possibile. sed contingit nullum hominem esse album hic est possibile. ergo contingit nullum
album esse hominem et possibile erit. Praeterea cum quaelibet universalis necessaria
de inesse convertitur universalis in terminis est negativa in universali, una
si universalitas esset causa illius conversionis cum causa esset tunc
affirmativa universalis de inesse in terminis converteretur quod tamen est falsum. cum
convertatur in particularem. sed negatio manet in universali negativa de con-
tingenti. ergo propter hoc convertetur simpliciter in terminis, cum manente
causa maneat effectus. In contrarium est philosophus qui probat
multis rationibus hanc propositionem non converti. Dicendum quod ... ad prae-
sens tempus tribus rationibus possumus universalem negativam de contingenti
ad utrumlibet non converti in terminis. Prima ratio sumitur ex parte principii
ex quo conversiones probari habent. Secunda ratio sumitur ex parte
conversionis. Tertia ratio sumitur ex parte ipsius contingentis. Prima
autem ratio sic patet. Nam omnes conversiones superius positae probantur
per istud principium quoniam oppositum consequentis repugnat antecedenti, propter
quod omnia fuit bona. sed conversio universalis negativae de contingenti quae
quod conversio est quaedam consequentia non potest probari per hoc principium
eo quod oppositum consequentis non repugnat antecedenti. Nam si dicatur
contingit nullum hominem esse album, et hoc posito ponatur converti in hanc
contingit non album esse hominem, oppositum istius est non contingit nullum album
esse hominem, quod aequipollet tam affirmativae quam negativae particulari necessariae,
ideo nulla earum est opposita antecedenti propositioni quae dicebat contingit nullum
hominem esse album. eo quod huic propositioni non solum opponitur particularis
affirmativa de necessario sed etiam negativa sicut superius dictum est. hic ideo
fuit tacta a philosopho in solutione rationis superius factae. Secunda
ratio istud idem ostendi potest ex parte conversionis. Nam
propositiones de contingenti convertuntur in oppositam qualitatem, ita quod affirmativae
includunt in se negativas et negativae includunt affirmativas. sed
ergo propositione negativa universali de contingenti includit universalis affirmativa
si contingeret unam universalem negativam converti, iam universalem negativam
sequeretur unam universalem affirmativam converti in terminis universalem affirmativam,
quod non potest esse ut superius declaratum est. Tertia
ratio patere potest quia universalis necessaria de inesse convertitur universaliter
in terminis, et non universalis negativa de contingenti, quia cum negativa de con-
tingenti includat in se affirmativam. sicut particularis reducit universalem
a suo, ita sed reducet universalem a se. sed cum negativa de
contingenti includat in se affirmativam, ratione affirmativae inclusae in
negativa converti non potest. nam cum conversio sit quaedam con-
sequentia sicut antecedens includit consequens, ita affirmativa includit
negativam cum convertentes se habeant ut antecedens et consequens sicut con-
tingit quod sicut affirmativa nunquam convertitur universaliter, ita negativa de
contingenti includens in se affirmativam non potest converti universaliter

terminis quod de universali negativa de inesse non potest dici. Hanc autem rationem tetigit philosophus supra in principio istius lectionis. Tertia ratio est quia idem potest probari ratione contingentis. Nam contingentes tales sunt quod si contingit sortem universaliter removeri a potu, potu tamen non removetur universaliter a sorte contingenter, eo quod si potum contingit universaliter removeri a sorte contingenter et potum universaliter inesse, quod tamen non est verum, cum idem potus insit alicui sorti necessario. Sic homo contingit omni albo contingenter potest. Nam omnem hominem contingit esse album, album tamen non inest homini contingenter, cum aliquod album necessario et non contingenter removeatur ab homine, sicut cignus. Quare igitur necessarium non potest esse contingens, ita universalis negativa non valet converti in terminis, cum sortem possit removeri contingenter a potu, potum tamen non contingit, sed necessario repugnat sorti et necessario ab ipso removetur. Ad primum igitur dicendum quod negativa est cum quando universalis necessaria de inesse convertitur simpliciter, eo quod predicta negativa non includit affirmativam, quod non potest dici de negativa contingenti ut visum est, eo quod negativa includit affirmativam ut est predicta declaratum. Ad secundum dicendum quod ad antecedens sequitur consequens non tamen eodem modo, sed aliquando ad antecedens universaliter sumptum sequitur consequens non sumptum universaliter. Sicut si dicatur: omnis homo est animal, non sequitur quod omne animal sit homo, sed bene sequitur quod quoddam animal sit homo. Sic et ad istud antecedens: contingit nullum hominem esse album, non sequitur consequens universaliter sumptum, quia non sequitur quod contingit nullum album esse hominem, sed bene sequitur consequens sumptum particulariter, scilicet quod quoddam album non contingit esse hominem, et ideo hoc est. Quamvis sic convertatur universalis negativa de contingenti sicut convertitur affirmativa de inesse vel de contingenti, eo quod predicta negativa includit in se affirmativam. Sic igitur universalis affirmativa non convertitur in terminis simpliciter sed solum particulariter, ita universalis negativa de contingenti ratione affirmative quam includit non universaliter sed particulariter habet converti.

Ostenso autem quod prius philosophus probavit universalem negativam de contingenti non converti in terminis. In parte ista ostendit ex hac propositione quod in secunda figura ex puris contingentibus nil sequitur. Et ista facit, quia primo ostendit hoc in modis universalibus, secundo declarat hoc idem in modis particularibus, et tertio concludit propositum. Secunda ibi: similiter autem et quando; tertia ibi: manifestum est igitur. Circa primum sciendum quod triplici ratione adducit ad propositum ostendendum. Nam primo manifestat propositum ratione sumpta ex parte conversionis, secundo ratione sumpta ex parte deductionis ad impossibile, tertio ratione sumpta ex parte terminorum. Secunda ibi: sed neque per impossibile; tertia ibi: ostendit autem si est syllogismus. Dicit igitur quod hac ostensa, scilicet quod universalis negativa non convertitur simpliciter, formetur syllogismus ex puris contingentibus in secunda figura in primo modo, et ponatur a quod contingit nulli b, et ponatur quod maior sit universalis negativa, a contingit omni c, ita quod minor sit affirmativa universalis; sic dispositis propositionibus non erit syllogismus per conversionem suam universalis negative, quia hec propositio non convertitur. Est autem considerandum quod syllogismi facti in secunda figura non sunt perfecti, sed non possunt perfici nisi per reductionem ad primam figuram. Si igitur fiat syllogismus ex puris contingentibus in primo modo secunde figure dicendo: contingit nullum hominem esse album, contingit omnem cignum esse album, ergo contingit nullum cignum esse hominem, si predictus syllogismus debeat esse perfectus oportet quod reducatur ad primam figuram per conversionem, quod non potest fieri cum negativa de contingenti non convertatur universaliter in terminis. Hoc est igitur quod dicit philosophus quod non est syllogismus per conversionem, eo quod hec propositio non convertitur. Considerandum autem ut syllogismus universalis factus ex puris contingentibus in secunda figura possit per conversionem reduci ad primam figuram. Dicendum quod ex puris affirmativis nil potest concludi in secunda figura. Ex puris autem negativis non solum in secunda figura sed etiam in nulla figurarum ad

formaliter sequi potest. Oportet igitur in syllogismo universali facto in secunda figura ex propositionibus contingentibus esse alteram affirmativam et alteram negativam. Si predictus syllogismus, cum sit imperfectus, ad primam figuram reducatur, eo quod per primam figuram omnes syllogismi habent perfici, hoc erit vel per conversionem universalis negative vel per conversionem universalis affirmative. Non potest autem predictus syllogismus reduci per conversionem universalis affirmative, eo quod predicta propositio convertitur in particularem ut supra declaratum est, et ex quo conversione predicti syllogismi universales facti in secunda figura non possunt reduci ad primam figuram. Nec potest dici quod per conversionem universalis negative, quia supra ostensum est hanc propositionem non converti. Nullo igitur modo syllogismi facti in secunda figura ex puris contingentibus per conversionem ad primam figuram reduci possunt. Deinde cum dicit: sed neque per impossibile, ostendit hoc idem ex parte probationis ducentis ad impossibile. Dicit igitur sic: dictum est syllogismos factos ex puris contingentibus in secunda figura non posse reduci ad primam per conversionem, sed neque per impossibile fieri reductio habent. Nam posito b omni c contingere inesse nullum accidit falsum. Hoc est posito opposito conclusionis cum altera premissarum non accidit aliquod falsum ratione alterius premisse. Nam contingit a a maiori [illegible] et omni c; hec est minor, contingere inesse. 2a ro.

Est autem considerandum quod omnes syllogismi secunde figure habent reduci ad primam figuram vel per conversionem vel per impossibile. Si igitur syllogismi facti ex propositionibus de contingenti non possunt perfici per conversionem, ut patet per rationem supra positam, nec possunt perfici neque ad primam figuram reduci per impossibile, ut patet per rationem nunc adductam, nullo modo ex ambabus propositionibus de contingenti in secunda figura potest syllogizari.

Amplius autem considerandum quod licet non possit hoc modo inferri, videtur esse rationabilis (?) cavillationis [illegible]; probaverat enim philosophus supra syllogismos ex ambabus de contingenti factos in secunda figura non posse perfici per conversionem. Possit igitur aliquis contra rationem philosophi cavillare dicendo quod predicta probatio ostensa ab insufficienti, eo quod predicti syllogismi non solum per conversionem sed etiam per impossibile perfici habent. Hanc igitur cavillationem philosophus removendo ostendit quod tales syllogismi non solum per conversionem verum etiam neque per impossibile esse perfectos ostendi potest. Circa autem est ut isti syllogismi ex ambabus de contingenti in secunda figura possint perfici per impossibile. 3a ro.

Dicendum quod in nullo syllogismo ex opposito conclusionis cum altera premissarum non infertur oppositum alterius premisse; predictorum universalium syllogismorum non potest ostendi per impossibile. Si igitur dicatur: contingit nullum hominem esse album, contingit omne movens esse album, ergo contingit nullum movens esse hominem, predictus syllogismus est formatus in primo modo secunde figure ex ambabus de contingenti, et conclusionis oppositum si sumatur cum maiori negativa non infertur oppositum minoris affirmative. Dicendo contingit nullum hominem esse album, hec conclusio non repugnat minori affirmative que dicebat contingit omne movens esse album, eo quod si contingit omne movens esse album contingit etiam nullum movens esse album, cum affirmativa de contingenti includat in se negativam et econverso. Cum minori autem predicte conclusionis oppositum sumi non potest, quia cum minor sit affirmativa et oppositum conclusionis sit affirmativa, et tunc syllogizaretur ex puris affirmativis in secunda figura. Si tamen accipiatur cum predicta minori non infert oppositum maioris per eandem rationem quam dictum est. Nullo igitur modo predicti syllogismi per impossibile perfici possunt.

Deinde cum dicit: ostendit autem, probat hoc idem ratione sumpta ex parte terminorum. Ostendit autem si est syllogismus. Ponatur quando erit quod contingit a inesse, eo quod necessario positum supra est de necesse, id est si ponatur fieri syllogismus ex predictis propositionibus de contingenti, quandoque erit contingens et non de inesse, quia premis

ficis nulla propositio supposita est de inesse ex qua sequatur conclusio de in
esse. si ergo erit conclusio contingentis vel erit affirmativa vel negativa. neutro
autem modo possibile est. nam primo affirmativa hic est primo quod sequatur conclusio
affirmativa ostendetur per terminos. quoniam non contingit inesse .i. concludetur per
tales modos negativa. ex quo intenditur affirmativa. privatio autem
primo. hic est si ponatur sequi conclusionem necessariam ostendetur per eosdem
terminos quia conclusio necessaria non est contingens sed necessaria. cum quod necessaria necessaria
intendit necessaria contingens. Et termini possunt terminos .d. sit enim
.a. quod album .i. sit inesse .b. autem .a. maior extremitas sit homo
in quo autem .c. sit equus .i. sit maior extremitas. ergo .a. .i. album
contingit huic quod omni .s. homini. illi vero nulli .s. equo inesse. Sed
.b. nunc contingit inesse .c. nunc non inesse. hic est ex talibus premissis
non sequitur conclusio affirmativa neque necessaria. eo quod non sit possibile inesse vel
sequi conclusionem affirmativam maioritatis. nullus enim equus est homo .i. ex illis
premissis sequitur quod nullus equus sit homo. sed nunc contingere non inesse
.i. nunc sequitur conclusio negativa de contingenti eo quod ex predictis premissis
sequitur conclusio necessaria negativa. Nam necesse est nullum equum esse hominem. nec
autem supra non erat contingens ergo non potest fieri sillogismus. et sic sub
iungit .d. quod similiter autem contingit et si econverso ponatur privativa hic est
si maior ponatur affirmativa et minor negativa idem est idem enim sequitur
et si utraque propositio ponatur affirmativa vel negativa. Nam per eos
dem terminos erit demonstratio quocumque modo sumantur propositiones pre
de contingenti. Est autem conclusio nostra plus primo consistit in hoc
si ponatur sillogismus fieri ex ambabus de contingenti in secunda figura vel ex
utrisque propositionibus contingentibus concludetur conclusio de inesse. eo quod talis conclusio
concludi non potest nisi altera premissarum fuit de inesse. sequitur
ergo conclusio contingentis. vel ergo erit conclusio affirmativa vel negativa. sed neutra
illarum potest sequi ut probabitur per terminos. ergo ex his contin
gentibus nullus sillogismus fieri poterit. Amplius autem conclusio quod si
dicatur in primo modo secunde figure contingit nullum hominem esse album. contingit omnem equum
esse album. ergo de necessitate nullus equus est homo. ex ista conclusione neces
saria intendit tamen affirmativa quod necessaria de contingenti. Nam ex
eo quod predicta conclusio est necessaria intendit affirmativa de contingenti. Ex eo
non quod est necessaria intendit necessaria quia necessaria non est contingens.
Ex predictis ergo terminis manifestum est quoniam ex ambabus de contingenti in secunda
conclusio nec affirmativa nec negativa concludi poterit in secunda figura. Amplius
autem conclusio huic sillogismus esse secundum primo modo secunde figure in quo maior est negativa
et minor est universalis affirmativa. Si ergo econverso accipiatur negativa. ita quod mi
nor sit negativa et maior sit affirmativa in secundo modo secunde figure per eosdem
terminos nulla conclusio contingens sequetur. sed semper conclusio necessaria concludetur. si
et ambe sumantur affirmative. dicendo contingit omnem hominem esse album. nunc
quod concludetur conclusio contingentis affirmativa vel negativa sed semper necessaria. nam
semper concludetur quod nullus equus de necessitate est homo. ex quo conclusione neces
saria quelibet illarum de contingenti intendit ut supra dictum est. per eosdem
ergo terminos erit demonstratio quocumque modo propositiones convertantur ad in
vicem. Deinde cum dicit. Et quoniam non. In parte ista ostendit plus quod
nec in modis particularibus ex duabus contingentibus in secunda figura aliquis sillogismus
fieri possit. Dicens autem. quoniam hic que propositio est universalis. alia vero parti
cularis. sicut est in tertio modo. vel econverso sicut est in quarto modo vel quando
utraque propositio fuerit particularis vel indefinita aut quolibet
modo alio contingat permutari propositiones semper erit demonstratio per eosdem
terminos. tunc concludit principaliter intentum .d. quod manifestum est ergo ex
his que dicta sunt quoniam utrisque propositionibus positis sed contingentibus
nullus fiet sillogismus in secunda figura. Est autem conclusio quod si dicatur
contingit nullum hominem esse album. contingit quemdam equum esse album. sicut in tertio
modo secunde figure vel contingit omnem hominem esse album. contingit quemdam equum
non esse album. sicut in quarto modo eiusdem figure. vel quomodolibet propositiones
accipiantur particulares aut indefinite in eisdem terminis numquam in secunda
figura sequitur conclusio contingens neque negativa vel affirmativa sed semper conclu
ditur necessaria. Deinde cum dicit Si vero. In parte ista ostendit quod si
altera declarato quod ex duabus propositionibus de contingenti non fit
sillogismus in secunda figura. In parte ista ostendit quod ex altera de inesse et ex
altera de contingenti potest fieri sillogismus in secunda figura. et ita facit. Nam
primo docet formare sillogismos universales. secundo reducit inutiles con
iugationes. tertio docet hanc mixtionem in modis particularibus.
Secunda ibi. Similiter autem utraque. tertia ibi. Eodem autem modo contingit sicut ad pre
cedentes. Dicit ergo quod ex ambabus de contingenti non fit sillogismus in secunda
figura. autem potest si altera quidem propositio inesse. altera non contingere
significet privativa quidem posita inesse. hoc est propositio de inesse sit affirmativa
privativa non sit contingens. numquam per tales propositiones fit sillogismus si
ve termini sumantur universaliter sive particulariter. sic nec per ambas de conti
genti potest fieri sillogismus. Et dicit enim eodem modo est eadem tamen per eos
dem terminos. sed si affirmativa quidem sit de contingenti. negativa autem
sit de inesse erit sillogismus quod declarat per terminos communes sumatur enim .a.
.b. quidem nulli inesse .i. maior sumatur negativa. .c. non omni contingere
.i. minor sit affirmativa de contingenti. conversa ergo privativa .b. inest
.a. .a. non omni .c. contingebat in minori propositione. fiet ergo sillogismus
per primam figuram. quoniam .b. contingit nulli .c. Et tunc subiungit quod
similiter autem et si ad .c. ponatur privativa. hoc est similiter fiet sillogismus
si minor ponatur negativa. Nam sicut ex maiori negativa de inesse
esse et ex minori affirmativa de contingenti fit sillogismus in primo modo secunde figure
sic ex maiori affirmativa de contingenti et ex minori negativa de inesse
fit sillogismus in secundo modo eiusdem figure. Est autem conclusio quod si di
catur nullus homo est albus. contingit omnem equum esse album. ergo contingit nullum
hominem equum esse hominem. iste sillogismus qui est factus in primo modo secunde figure
potest reduci ad primam figuram per conversionem maioris negative
de inesse. Nam negativa de inesse potest converti simpliciter figura conver
titur reducetur ad secundum modum prime figure. dicendo nullum album est homo
contingit omnem equum esse album. ergo contingit nullum equum esse
hominem. Querit autem aliquis utrum oporteat negativam esse de in
esse ad hoc quod sequatur conclusio in secunda figura. Dicendum quod duplex ratio potest
assignari quare in mixtione contingentis et inesse oportet illam de inesse esse
negativam. una ratio sumitur ex parte conversionis. Nam perfecti sillogismi se
cunde figure reducuntur ad primam figuram per conversionem negative. non autem per con
versionem affirmative cum affirmativa non convertatur in terminis universaliter sed solum
particulariter. Cum ergo negativa de contingenti non convertatur simpliciter in terminis sed so
lum negativa de inesse. oportet illam de inesse esse negativam si universalis sillogismus
secunde figure talis mixtionis debeat reduci per conversionem
ad primam figuram. Secunda ratio sumitur ex parte perfectionis. Nam sillogismi
huius secunde figure perficiuntur per primam figuram. In prima autem figura ponebatur
quedam mixtio imperfecta de inesse et de contingenti in qua maior pone
batur de inesse negativa. et minor de contingenti affirmativa. sicut in secundo modo
dicte figure. assignabatur quedam mixtio perfecta. sicut quando minor erat
contingens. et maior de inesse. sillogismi ergo secunde figure illius mix
tionis reducuntur in illam mixtionem imperfectam prime figure. propter quod
oportet illam de inesse esse negativam sicut quando ponebatur negativa.
Amplius autem querit aliquis utrum negativa existente de inesse. affirmativa
vero de contingenti in secunda figura sequatur conclusio contingentis. et videtur quod non. Nam
invenitur instantia in terminis. dicendo nullus homo est albus. contingit omnem equum
esse album. sed conclusio necessaria quod nullus equus necessario sit homo. Ad hoc
dicendum est ex predictis in littera. Dicendum quod sicut dictum fuit in mixti
one contingentis et inesse in prima figura propositio de inesse non debet sumi de in
esse ut nunc. sed debet accipi de inesse simpliciter. In sillogismo ergo modo
predicto sequebatur conclusio necessaria in terminis contingentibus quia propositio de inesse negativa

Fuit supta

fiunt sumpta de inesse ut nunc, et non fiunt sumpta de inesse simpliciter. Nam si propositio de necessario accipiatur de inesse simpliciter, concludentur consequentes contingentes et non necessarie. Verbi gratia: nullus homo est equus; contingit omne movens esse equum; ergo contingit nullum movens esse hominem. Cum ergo isti sillogismi secunde figure debeant reduci ad primam figuram, sicut mixtio contingentis et inesse requirebat propositionem de inesse simpliciter, sic et in ista figura predicta mixtio talem propositionem requirit. ¶ Deinde cum dicit: Si autem utraque. In parte ista removet inutiles coniugationes que sunt due: una est ex puris negativis, alia est ex puris affirmativis. Removet ergo primo inutilem coniugationem sumptam ex puris negativis dicens: Si autem utraque propositio sit privativa et significet hoc quod contingere, illa vero de inesse, per ea que sunt sumpta secundum non concluditur necessarium, id est ex talibus premissis ambabus existentibus negativis nulla conclusio necessaria concluditur. Conversa autem secundum contingere, id est conversa propositione de contingenti in oppositam qualitatem, fit sillogismus quemadmodum in prioribus, id est fiet sillogismus concludens universalem necessariam, id est conversa iterum necessaria de inesse erit rursus prima figura. Tunc removet aliam inutilem coniugationem sumptam ex ambabus affirmativis dicens: Si autem utraque ponatur predicativa vel affirmativa, non erit sillogismus eo quod est sumere terminos omni et nulli inesse. Termini quando inesse fit: sanitas, animal, homo. Verbi gratia contingit omne animal esse sanum; omnis homo est sanus; sed quod omnis homo necessario sit animal. Termini non vero inesse fit: sanitas, equus, homo. Verbi gratia contingit omnem hominem esse sanum; omnis equus est sanus; sed quod nullus equus necessario sit homo. Est autem considerandum quod si ambe propositiones ponantur negative tam de inesse quam de contingenti, cum ex puris negativis arguitur in qualibet figura fiat inutilis coniugatio. Per sumptas propositiones necessarias non concluditur formaliter. Conversa tamen illa de contingenti in oppositam qualitatem fiet sillogismus quemadmodum in prioribus ex maiori necessaria de inesse et ex minori affirmativa de contingenti.

¶ Deinde cum dicit: Eodem autem modo. Ostendit hanc mixtionem in modis particularibus, circa quod duo facit, quia primo declarat in quibus hec mixtio habeat utilitatem. Secundo removet inutiles coniugationes, ibi: rursum si alter. Dicit ergo quod eodem autem modo se habebit in particularibus sillogismis. Nam quando affirmativa erit de inesse sive universalis sive particularis sumpta, nullus erit sillogismus, quod potest sciri et per eosdem terminos demonstrari quibus demonstratum est supra. Quando privativa de inesse erit et negativa contingens, erit sillogismus per conversiones quemadmodum in prioribus. ¶ Deinde cum dicit: Rursum. In parte ista removet inutiles coniugationes dicens: rursum si ambe propositiones sumantur privative, universalis autem que non est inesse, id est illa de inesse sit universalis necessaria, ex quibus propositionibus non erit ad necessarium sequi. Conversa autem illa de inesse in oppositam qualitatem erit necessarium sequi, quemadmodum sicut in prioribus sillogismis. Si vero non inesse quod sit privativa, hoc est dicto quod illa de inesse sit necessaria particularis autem sumpta, non erit sillogismus neque affirmativa neque negativa altera propositione existente de contingenti. Tunc subiungit quod neque quando ambe propositiones ponantur indefinite vel affirmative vel negative vel in ambe particulares nunquam erit sillogismus. Causa demonstrata est eadem que et per eosdem terminos sicut in prioribus demonstratum fuit. Est autem considerandum quod oportet necessariam de inesse esse universalem et non particularem, eo quod tamen non sic figure habet per maiorem universalem necessariam et minorem particularem affirmativam per conversionem reducitur ad primam figuram. Quidam autem modi reducuntur per impossibile, propter quod oportet ipsam negativam de inesse secundum sic esse universalem. Nam cum affirmativa de contingenti possit converti in necessariam, si illa de inesse necessaria esset particularis non posset predicti sillogismi reduci per conversionem universalis negative de contingenti, quia illa non convertitur, nec per conversionem particularis necessarie de inesse,

eo quod talis propositio de inesse non convertitur, ut supra fuit probatum in primo. Oportet ergo talem propositionem de inesse necessariam universalem ut per conversionem eius in terminis possit perfici sillogismus secunde figure. Circa istam lectionem queritur una questio. .90.
Philosophus utitur (?) si universalis necessaria de contingenti non convertatur possunt fieri sillogismi ex puris contingentibus in secunda figura. Et videtur quod sic. Nam illi sunt boni sillogismi in secunda figura qui ad primam figuram reducuntur et qui per primam figuram perficiuntur. Sed sillogismorum secunde figure aliqui perficiuntur per conversionem, aliqui vero per impossibile. Et ergo propter conversionem universalis necessarie de contingenti solum impediatur perfectio sillogismorum per conversionem perficiendorum, videtur quod sillogismi per impossibile perfici possint sine conversione talis propositionis. Preterea in prima figura ex ambabus de contingenti sequitur conclusio. Cum ergo universalis negativa non convertatur in prima figura sicut nec in secunda, videtur quod in secunda figura ex puris contingentibus sillogismus fiat absque conversione propositionis negative de contingenti, maxime cum prima figura sit perfectior secunda.

In contrarium est Philosophus qui hoc vult probare ex ambabus de contingenti non fieri sillogismum in secunda figura, quia universalis necessaria de contingenti non convertitur simpliciter. Dicendum quod omnes sillogismi secunde figure sunt imperfecti; non ergo possent perfici nisi per primam figuram, sillogismi secunde figure simpliciter in sua imperfectione remanerent. Et si universalis negativa de contingenti converteretur in terminis, sillogismi ex ambabus de contingenti secunde figure tam per conversionem quam per impossibile possent perfici et ad primam figuram reduci, quod sic probatur. Nam si negativa de contingenti converteretur in terminis simpliciter, non oporteret premissam negativam includere in se aliquam affirmativam et oporteret ipsam esse simpliciter negativam. Nam ideo non convertitur quia includit affirmativam, ut supra demonstratum fuit. Per conversionem ergo talis propositionis in terminis perficerentur sillogismi secunde figure qui per conversionem ad primam figuram reduci habent. Sillogismi vero secunde figure qui sunt perficiendi per impossibile ad primam figuram reducerentur, quia ex quo premissa negativa non includeret in se aliquam affirmativam, ergo esset negativa simpliciter, et ex opposito conclusionis cum altera premissarum necessario sequeretur oppositum alterius premisse, quod est impossibile. Sed quia Philosophus probavit in multis terminis ex puris contingentibus in secunda figura nichil sequi, omnes tamen predicte rationes super una radice fundantur, quia universalis negativa talis contingentis non convertitur universaliter. Nam si possit universaliter converti, tunc conclusio esset necessaria simpliciter, et sic sillogismi secunde figure tam per conversionem quam per impossibile ad primam figuram reduci possent, ut supra declaratum est. Ex hiis autem patet melius quod querebatur supra, utrum ex puris contingentibus sequeretur aliquid in secunda figura sicut in prima. Nam cum prima figura non reducatur in aliam per conversionem universalis negative nec per impossibile, non requiritur quod negativa sit necessaria simpliciter et quod affirmativam includens non possit. Ideo ex ambabus de contingenti in prima figura sillogismus potest fieri. Sed cum sillogismi secunde figure reducantur ad primam figuram vel per conversionem vel per impossibile, oportet necessario sillogismos secunde figure esse tales quod possit converti universaliter et quod sit necessaria simpliciter non includendo affirmativam, que omnia non competunt necessarie de contingenti. Propter quod ex ambabus de contingenti in secunda figura non sequitur, supposito quod necessaria ipsius contingentis universaliter non convertatur.

Ad primum ergo dicendum quod quia necessaria contingentis includit affirmativam, ideo ex opposito conclusionis cum altera premissarum non potest inferri oppositum alterius premisse. Propter eandem ergo conversionem universalis negative non solum impeditur perfectio sillogismorum qui per conversionem perficiuntur, verum etiam impeditur perfectio sillogismorum per impossibile, propter quod argumentum non concludebat. Ad secundum patet solutio. Nam non oportet ad perfectionem sillogismorum prime figure universalem necessariam converti, cum prime figure sillogismi ex se ipsis

probata nisi ad aliam figuram reducantur.

[I]am autem hoc quod proponitur. Ostensa mixtione contingentis et inesse in secunda figura, in parte ista philosophus docet mixtionem necessarii et contingentis in eadem figura. Et ita facit quia primo ostendit utilitatem illius mixtionis in modis universalibus, quando contingit in eis ex ambabus propositionibus universalibus syllogizare. Secundo removet quandam coniugationem. Tertio docet hanc mixtionem in modis particularibus. Secunda ibi: Si autem similis fit. Tertia ibi: Similiter autem se habebit. Circa primum tria facit. Nam primo proponit quod illa de necessario existente necessaria cum affirmativa de contingenti in secunda figura syllogismus fieri possit. Secundo probat et ostendit quod si illa de necessario privativa ponatur, affirmativa nulla conclusio contingens sequitur. Secunda ibi: Ponatur enim inesse. Tertia ibi: Rursus sit quod privativa contingens sic. Ad precedens dictum est quod ex propositionibus de inesse et de contingenti contingit syllogizare in secunda figura. Autem per hoc similiter quod proponitur, ex necessario illa non contingenti sicut privativa existente necessaria et syllogismus non solum quando contingenti non inesse, sed quando non inesse, id est quando propositiones ita se habent quod illa de necessario sit negativa, illa vero de contingenti sit affirmativa, est syllogismus concludens non solum conclusionem necessariam de contingenti verum etiam concludens conclusionem privativam de inesse. Tunc ponit terminos dicens: ponatur enim A quidem nulli B ex necessitate inesse. Hoc est ponatur quod maior sit necessaria negativa. Conversa ergo privativa de necessario B nulli A inerit. Hec est conversa maioris. A autem omni C contingebat in minori. Sit ergo rursus per primam figuram syllogismus concludens quoniam B contingit nulli C inesse. Hec est cum conclusione de contingenti necessaria similiter secundum quod de inesse necessaria. Est autem exemplum quod si dicatur nullus homo necessario est equus, contingit omne movens esse equum, sequitur duplex conclusio, scilicet quod nullum movens sit homo et quod contingit nullum movens esse hominem. Et prima istarum conclusio sequitur manifeste si predictus syllogismus fiat in primo modo secunde figure reducatur ad primam figuram per conversionem illius de necessario. Dicendo nullus equus necessario est homo, contingit omne movens esse equum, ergo nullum movens est homo, et contingit nullum movens esse hominem. Cum ergo ista duplex conclusio concludatur per primam figuram, oportet quod concludatur in ista secunda figura que ad illam reducitur.

Amplius autem considerandum quod licet ex negativa de necessario et ex affirmativa de contingenti in prima figura quod in secunda hoc dictum est sequatur, principaliter tamen sequitur illa de inesse quam illa de contingenti, ratione maioris propositionis que ponitur de necessario, ex cuius virtute conclusio de inesse sequitur. Conclusio vero contingens ideo sequitur quoniam illam de inesse includit. Nam ista contingens que hic concluditur non est contingens ad utrumlibet, sed tale contingens dicitur secundum quod cum necessario stare possit sicut sumebatur in precedentibus. Deinde cum dicit: probatur enim inesse. In parte ista probat hanc conclusionem de inesse sequi per impossibile. Nam cum ex opposito istius conclusionis cum altera premissarum infertur oppositum alterius premisse. Dicit ergo quod si non sequitur conclusio negativa de inesse, accipiatur de inesse, hoc est accipiatur eius opposita. Sit ergo A contingit nulli B supposita necessaria in maiori propositione, B autem alicui C inesse, que est opposita conclusionis. Ergo A alicui C non contingit, id est concluditur particularis negativa que repugnat minori affirmative de contingenti. Hoc est quod dicit quod ponebatur, scilicet in minori contingere. Tunc subiungit quod eodem modo ostendetur et si ad C, id est si ad minorem extremitatem ponatur privativum, sicut est in secundo modo secunde figure ubi maior est affirmativa et minor negativa. Est autem considerandum per loquendum philosophi in hoc consistere: si sequitur hoc necesse est nullum lignum esse musicum, contingit omnem hominem esse musicum, ergo nullus homo est lignum. Hoc est quod proponitur, scilicet quod conclusio de inesse sequitur ex necessaria negativa et ex affirmativa de contingenti. Si vero non dicatur sequi predicta conclusio, sumatur eius opposita, que de quolibet affirmativa vel negativa vera sumatur, ergo eius opposita cum maiori necessaria negativa inferat oppositum minoris. Dicendo necesse est nullum lignum esse musicum, aliquis homo est lignum, ergo necesse est aliquem hominem non esse musicum. Ista autem conclusio repugnat minori de contingenti que dicebat contingit omnem hominem esse musicum. Si ergo ex opposito illius conclusionis cum maiori infertur oppositum minoris, predicta consequentia fuit bona. Nam quandocumque oppositum conclusionis repugnat antecedenti, tunc prima consequentia fuit bona ut pluries dictum est. Queret autem aliquis utrum ex opposito conclusionis negative de inesse possit inferri oppositum minoris affirmative de contingenti. Et videtur quod non. Nam illa de inesse potest esse de inesse ut nunc et tunc eius opposita similiter. Propter quod si accipiatur cum illa de necessario concludet conclusionem de inesse ut nunc que non repugnat illi de contingenti. Dicendum quod quando maior propositio est necessaria tam in prima figura quam in secunda aut tertia secundum se aut per conversionem sicut in secundo modo secunde figure vel licet minor sit necessaria per conversionem, tamen sit maior ipsa propositio, ergo conclusio que ex premissis sic ordinatis concluditur est de inesse simpliciter et non de inesse ut nunc, eo quod maior de necessario sic habet minorem de contingenti regulare ut non stet pro contingenti ad utrumlibet, sed magis cum tali contingenti quod cum necessario vel cum contingenti nato se compati possit. Propter quod conclusio que ex maiori de necessario et ex minori de contingenti concluditur debet dici de inesse simpliciter. Si ergo conclusio conclusa per tales premissas est de inesse simpliciter et quod si accipiatur cum illa de necessario potest concludere conclusionem necessariam. Nam ex maiori de necessario et ex minori de inesse simpliciter bene concluditur conclusio necessaria ut superius dictum est. Et quia conclusio necessaria repugnat propositioni affirmative de contingenti, id est ex opposito conclusionis negative de inesse potest inferri oppositum affirmative de contingenti quod declarare volebam.

Deinde cum dicit: rursus sit privativa. In parte ista ostendit quod propositione de necessario existente affirmativa et ex contingenti negativa, conclusio contingens sequi non poterit; et ita quod tria facit. Nam primo ostendit quod ex propositionibus sic se habentibus non sequitur conclusio contingens sed eo quod sequitur conclusio necessaria. Secundo probat non posse sequi conclusionem necessariam. Tertio concludit ex illa contradictione propositum nullum posse fieri syllogismum secundum non necessarium. Tertia ibi: manifestum ergo. Secunda ergo: rursus sit privativa necessaria, altera autem, scilicet necessaria, sit contingens. Et A quidem contingat nulli B, hoc est propositio contingens sit negativa, C autem omni A ex necessitate insit. Sic ergo se habentibus terminis erit syllogismus eo quod ex talibus terminis non sequitur conclusio contingens sed necessaria. Unde ait: accidit enim B non inesse C ex necessitate, id est accidit concludi conclusionem necessariam de necessario, quod probat per terminos. Dicit sit enim A quod album, hoc est medium ponatur album, in quo autem B homo, hoc est maior extremitas sit homo, in quo autem C cignus, id est cignus ponatur minor extremitas. Ergo album quod cigno ex necessitate inest homini tamen contingit nulli. Ex quibus sequitur quod homo nulli cigno insit ex necessitate. Quoniam ergo eius quod est contingens non est syllogismus manifestum est. Eo enim ipso quod sequitur conclusio necessaria non potest sequi conclusio contingens. Nam ex necessitate non erat contingens. Hoc est tamen sicut supra dictum quod necessarium non erat contingens. Est autem considerandum verbum philosophi super hoc fundari: ex propositione necessaria et contingenti non potest sequi conclusio necessaria, sed si propositio necessaria ponatur affirmativa contingens vero negativa sequitur conclusio necessaria. Ergo talis mixtio non est

loā. Nā si dicat. qᵗ nllꝫ hoꝫ ee albū. oīs cigni
de nccīte ē alb. g° n̄ cigni ncc° ē hō. cū ex talib
p̄missis ɔ̄ nccīa ɔcludat nūq̄ potīt ɔcludi ɔ°
ɔtīgēs eo q nccᵐ nō erat ɔtīgēs. Deīn̄ ē dicit
sꝫ neqꝫ ncc. In pte ista pbat q ex p̄missis sic or
dinatis nō seq̄ ɔ° nccª z.d.f. sꝫ q addućat z
dupᵉˣ rōez ad ppō. vnaz ex pte ɔ̄mis ncc. sꝫ
vo ex pte īstancie exoꝫ. sꝫ ibi. amp at. ɔtī g°
sic dcīn ē q n̄ seq ɔ° ɔtīgēs ex affir ncc z ex ne
de ɔtīgᵗⁱ. sꝫ m ɔ° ncc se. Nā ncc at ex utisqꝫ at
ex pūatiā nccª ɔtīgebat. h̄ ē ɔ° nccª at ɔcludꝫ
ex ambabꝫ nccīis aut ex pūaᵗⁱᵃ z affir de m ee
simpᵗ. Est aᵗ ɔsīᵈ q ī sa figª n̄ sp̄ ē ɔ° nccª
nūq̄ ī tali figª potīt ɔcludi ɔ° ncc nᵗ ul' p ab as
ppones ncc qꝫ vna sit affirª z alcā sit ncc
sic ei visꝫ gnaōne silloꝫ. ul' p nc° ap er
affirᵃᵗ nccīᵗ de īee simplr ul' de ɔtīgᵗⁱ sic īmix
ta forēe silloꝫ. Cū g° ī iᵗᵃ mixtione ɔtīgᵗⁱ q
nccīa isti se figᵉ ponat nccīa affirª z ɔtīgēs ncª
sipl' nlla ɔ° nccīa ex talibꝫ p̄missis ɔcludetur.
cuꝫ dcīn sit ɔ̄nez nccīᵃ nūq̄ posse ɔcludi in
sa figª nᵗ p ambas nccīas. ul' saltez p illam
de nccī exntez ncc. Deīn cuꝫ dᵗ amp aut.
pbat hec itez ex pte īstacie exoꝫ. d. amp aut
pole ē huī potīs. b. ī ee. c. i. pole ē h̄ mō dispo
ppoibꝫ ut. s. dcīn ē ɔcludi ɔ̄nez ncc affir. nā
nᵗ ph'iber. c. qd h ē min ext'ᵉˣ ee sb. b. i.
sb maⁿ. a. aut. h ē me. b. qd ɔtīᵗᵉ oī. c. aut
ex nccīᵗᵉ ī ee. Tūc potīt exos sp̄ales. d. ut si. c.
qd sit uigilās h ē mīn ext'us sit uigilās. b.
aūt al'. h ē maᵒᵉ extuas sit al'. īq° aut. a. sit
mot. ita q. a. hēat rōez meᵈ. tūc sic dispōi
tis exms uigilāti qᵈez ex nccīᵗᵉ ī ē mot. ali
aᵗ oī ul' nlli motᵘ ɔᵗ. dādo ɔᵗᵉ ee ul' nllꝫ al' ee
moues de nccīᵗᵉ ee uigilās mouet. seqt qd
ee uigilās ncc sit al'. Est aᵗ ɔsīᵈ rōez ph'i
pn ɔsiste ī h. Illa mixtio ppōnū ē ī utili z
uana ī q ɔᵗ īuenire exos eī z nlli ī ee. sꝫ ex
ɔtīgᵗⁱ ncª z ex ncc affir tales exos ē īuenire
ex quibꝫ tā ncª q affir ɔ° ncc se. g° talis
mixtio īutilis dicī dꝫ. eī aᵗ oī ī ee sit isti. al' in
gilans motus. dādo ɔᵗ nllꝫ al' ee moues ee
vigilās de nccīᵗᵉ ē moues seqt ɔ° ncc affirᵗⁱᵛᵃ
q ee uigilās ncc sit al'. eī nō nō ī ee sit isti
albū cigni hō. dādo ɔᵗ nllꝫ hoꝫ ee alb de ne
cessītᵉ oīs cigni ē albꝫ se ɔ° ncc ncª q nllus
cigni ncc sit hō. hos aᵗ exos id ph's in pte iᵗᵃ
n̄ posuit. qꝫ eos posuerat sup ī aᵃ pte. Ap̄
aᵗ ɔsīᵈ q ncª de ɔtīgᵗⁱ potīt ɔūti ī affirtiāꝫ
eo q tal' ppō h̄t ɔūti ī oppoᵗᵃᵗ qlitez ut p'hes
dcīn ē. id ph's ī orꝫt accipit ppōez de ɔtīgᵗⁱ a
liqñ affirᵈᵉ p neg. alīn aᵗ eōᵇ. Nā dūm ppō
ncc ī sa figª sit affirª qlīscūqꝫ dispōis existat
illa de ɔtīgᵗⁱ siū q sit affirª siue negª. nūq̄ se
aᵉᵃ ɔ° declaratc. sꝫ si ppō ncc sit ncª bñ ɔcludꝫ
aᵉᵃ ɔ° declarate. Querēt aᵗ ās ut sit ncc
ee uigilās ee moues. Dīd q illa ppō ppe ap
pellat nccª ē id pti ī cludꝫ ī rōe sbī. sꝫ g°

mouei z ee moues ī cludit ī uigilate iᵗᵃ ppō
eᵗ nccª. ee uigilās ē moues q aut motus in
cludat ī uigilate. ph's ī de sopno z vigi apte
manifestat. v'l aut q sp̄ūaliter vigilās p'ncam̄ z
uigilātez oīnez sentiente ee. nā ul' sentit ad
eoꝫ q sūt extīsecᵃ. ul' sentit ad eoꝫ q ī ipō sūt
motiū. vñ ibidez ot ph's q si uigilare ī aliquo
aᵒ ē q ī eo q ē sentire maᵗ q q̄ sentiūt uigilāt
z q̄ uigilāt sentiūt. Ex iᵗⁱˢ g° vbis ex h° p alle
gato supius hēre possim̄ q ista tā q̄ ad
ī ucē se ī cludūt. s. uigilare sentire z mouei
nā si al' uigilat ipꝫ sentire oꝫ. sentire aᵗ sine
motu ee n̄ h̄t. qꝫ sentit aliq sensibile extius extra
q ē mot ul' sentit aliq motū ītioꝛē. nā alia z
uigilātia mot ītioꝛes sentiūt z pcipiūt. Sꝫ
si sic dīns q ītellᵗ dcīn ee p'ncam̄. oꝛit no
bis qdaꝫ dubitaᵒ. Nā si uigilās ideo ē mouens
qꝫ sentit z sentire sit quida mot. cū ee al' sit
sensibile ncc z sīat. sic ista ppō ē ncc. ee uigilās
ē moues eo q vigilās sentit. ita z vꝫ q ista sit
ncc. ee al' ē moues. eo q ee al' sentit. h aᵗ dubᵒ
si supdcā ɔsideret de facili soluit. nā motᵘ
n̄ ī cludit ī rōe alic sic ī uiglāne eo q ī pl' se
h̄t al' q uigilare ul' sentire alia eī p̄t vigi
lare z nō vigilare sentire z nō sentire z p ɔ̄ns
motū p cipe z nō p cipe. sꝫ al' uigilās ncc p ci
pit motuꝫ. Deīn cū dᵗ. mai ē g°. In pte
ista ɔcluᵗ ex p̄dcīs nllꝫ sillm posse fi ī sa figª
ex ppoibꝫ h̄c mō ordinatis. vn aut. mai ē g° qm
nᶜ eī q ē n̄ ī ee. i. mai ē qm n̄ se ɔ° negª de
ī ee sꝫ quadr sic se h̄ntibꝫ tīs ut diximᵒ pcc
ē ī ee. h ē si ita ē q ex talibꝫ ppoibꝫ seqt ɔ° ncc
nꝫ aᵗᵃ oppositaꝫ dcī mōi. i. nō seqt z ɔ ɔtīgēs
q se h̄t ad oppoᵗᵃ q nllꝫ erit sillꝫ. Tūc
subiungit q sᵗ ondet si eo° pōita sit affir. h ē
eodez mō ondet ī so mō se figᵉ. v' maᵒᵉ ē affirᵗⁱᵛᵃ
z minoꝛ negª. Querēt aᵗ ās ut h sit ncc q
nō possit seqᶦ ɔ° de ī ee ex maⁿ ɔtīgᵗⁱ affirᵗⁱᵛᵃ z
ex minoꝛi ncc negª. Dīd q si ī sa figª ex p
missis assūptis ɔ° negª de ī ee ɔcludat v'l h
ɔ° eet de ī ee sipᵗ ul' eet de ī ee ut nc. Sᵗ n̄ po
terit dī q seqtur ɔ° negª de ī ee sipᵗ. eo q ē
īuenire tales exos ī quibꝫ ɔcludꝫ ɔ° nccīa af
firᵗⁱᵛᵃ p q ī timūt illa de ī ee ncª ɔcludam̄ g°
cū n̄ sequat ɔ° de ī ee ut nc p̄taꝫ ē q nᶜ de
ncc° nᶜ de ɔtīgᵗⁱ ut supi ē declatuꝫ nllo mō
ex talibꝫ p̄missis h mō ordiatis ut. s. po
nebat ī sa figª aᵗˢ sillꝫ fi potert. Deinde
cū dᵗ. si aūt sit silis fiᶜ. In pte ista remouet du
as ī utiles ɔiugōnes qꝫ vna sūt ex abꝫbꝫ
negaᵗⁱᵛⁱˢ sa aᵗ sūt ex ambabꝫ affirᵗⁱᵛⁱˢ. po g°
remouet p̄ sō sam. sa iᵗ. Si aūt ph'e dᵗ g°
q si ppōes sit silis figᵉ cū sit pūaᵗᵉ. ita q am
be sit negᵉ sp̄ fiet sillꝫ. ɔ̄isa tū s ɔtīgē ppōe
qadꝫ ī p'oribꝫ. tūc potīt exos. ponat eī. a. b.
qd ex nccīᵗᵉ nō ī ee. i. maᵒᵉ ppō ncª accipiatur
ncª. c. aut ɔtīgē. ita q minoꝛ ppō de ɔtīgᵗⁱ q'
sit negª. ɔ̄isis g° ppoibꝫ. b. nlli ī eᵗ. a. p sipliceꝫ

conversionem. a. autem convertitur omni c. per conversionem in oppositam qualitatem. fit ergo prima figura. hic est sillogismus in prima figura. propositionibus secundum conversionem tunc subiungit quod si a. ad c. hic est ad minorem extremitatem ponatur per conversionem. sic in secundo modo vel minor est negativa. ergo fiet. quare per conversionem talis sillogismus reducitur ad primam figuram.

Est autem considerandum quod in nulla figura ex puris negativis aliquid sequitur. si igitur ponantur propositiones de necesse et de contingenti in tertia figura sed sic negentur ex eis in sua negatione existentibus non conclusio sequitur. sed erit inutilis coniugatio. propter quod si dicatur nullus homo necesse est equus. contingit non moveri esse equum. per sumptas quae propositiones nullus sillogismus fiet nisi illa de contingenti convertatur in oppositam qualitatem et reducatur ad primam figuram. Amplius autem considerandum quod non sufficiat convertere propositionem necessariam de contingenti in oppositam qualitatem ad hoc quod perficiatur sillogismus ad primam figuram reducatur nisi maior propositio de necesse convertatur in oppositam qualitatem sed semper in terminis. dico nullum equum necesse est hominem. contingit omne movens esse equum. ergo contingit non moveri esse hominem. Non plus non dicit conversa propositione de contingenti. sed dicit conversis propositionibus fiet sillogismus per primam figuram.

Deinde cum dicit Si autem privative. In parte ista removet secundam coniugationem inutilem sumptam ex utraque affirmativa universali autem. si autem privative ponatur non erit sillogismus. Nam quod est non inesse. autem ei quod est ex necessitate non inesse maior quoniam non erit sillogismus. i. ex terminis affirmative sumptis non sequitur conclusio negativa de inesse. cuius causam assignat. quia in premissis non est sumpta aliqua propositio negativa. Tunc subdit neque item quod est ex necessitate inesse. i. non sequitur conclusio de inesse neque de necesse affirmativa. sed neque eius quod est contingere non inesse. i. non potest sequi conclusio negativa de contingenti. Cuius causam subiungit. quia sequitur conclusio necessaria. unum autem ex necessitate ei sic se habentibus sub terminis. b. non inerit. c. hoc est necesse maiorem extremitatem concluditur non inesse minori quod probat per terminos. d. ut si a. hic est unde ponatur album. maior autem extremitas sumatur in quo b. cignus. in quo a. c. homo. dico contingit omnem hominem esse album. omnis cignus necessario est albus. sequitur quod nullus cignus necesse sit homo. nec opponitur affirmationum vel negationum. hic est non sequitur conclusio de contingenti ad oppositam vel ad utrumlibet. quoniam omnium est b. ex necessitate non inesse. quia non igitur sillogismus fit ex utraque affirmativa. Est autem considerandum dictum philosophi ad probandum ex puris affirmativis quamvis una sit necessaria. aliqua non contingens non conclusio sequi in secunda figura propter hec consilium. nam si aliqua conclusio sequeretur ex talibus terminis. vel esset necessaria affirmativa vel necessaria negativa de inesse vel de contingenti nec autem vel de inesse negativa conclusio sequi non potest. eo quod in premissis non fuerit aliqua propositio negativa in esse cum possit concludi conclusio negativa nec potest dici quod sequitur necessaria affirmativa. cum inveniantur termini ex quibus sequitur conclusio necessaria negativa. Nec quod potest concludi per terminos sic sumptos conclusio de contingenti affirmativa vel negativa eo quod sequitur conclusio necessaria per quod removetur quelibet illarum de contingenti cum necessaria non sit contingens. Sequitur nulla conclusio secundum premissas affirmative sumptas. sequitur quod ex eis non possit fieri sillogismus. etc.

Deinde cum dicit Si autem. Ostendit hic mixtiones in modis particularibus. circa quod tria facit. Nam primo ponit modum utilem secundo removet inutiles coniugationes. secundo ibi. quoniam autem affirmativa. tertio ibi. Nec quoniam utraque. Dicit ergo quod sic autem se habet in particularibus sillogismis. nam cum maior fuerit universalis negativa necessaria semper erit sillogismus concludens eius quod est contingere et eius quod est non inesse. i. concludens conclusionem negativam de inesse et de contingenti cuius terminus est per conversionem negative in terminis sicut in prioribus. Hic tangit modum inutilem. d. quoniam autem affirmativa sumpta est

necessaria numquam erit sillogismus quod potest ostendi eodem modo sicut in universalibus sillogismis. et per eosdem terminos. Queritur autem ad hoc utrum oporteat propositionem necessariam negativam semper esse universalem ad hoc quod sequatur conclusio. dicendum quod non. Nam in quarto modo secunde figure videtur sequi conclusio negativa de inesse ex maiore affirmativa de contingenti et ex minori particulari negativa de necesse. dico contingit omnem hominem esse album. quoddam animal necesse non est album. ergo quoddam animal non est homo. Similiter si non sed accipiatur oppositum eius maioris et inferatur cum inferente oppositum minoris. dico contingit omnem hominem esse album. omne animal est homo. ergo omne animal est album. quod conclusio repugnat minori quae dicebat quod quoddam animal necesse non est album. Cum ergo contingat probare sillogismum per impossibile videtur quod ex particulari negativa necessaria cum universali de contingenti in secunda figura in quarto modo conclusio de inesse sequi possit et similiter dicit philosophus in littera. Dicendum quod in mixtione propositionum de necesse et de contingenti vel in mixtione propositionum de contingenti et esse semper conclusio quae ex mixtione talium propositionum concluditur debet esse de inesse simpliciter immo de inesse ut nunc. sicut foret sillogismus quarto modo secunde figure per particularem necessariam et universalem contingentem ut patebat in sillogismo supra facto quod concludit ex opposito conclusionis per dicti sillogismi non erit de inesse simpliciter sed ut nunc. nam omne animal est album quae fuit conclusio ex opposito conclusionis illius sillogismi non est de inesse simpliciter sed magis est de inesse ut nunc. propter quod illi particulari necessarie de necesse non repugnat eo quod non solum per particularem necessariam vere et per affirmativam universalem potest. quia dupliciter causa veritatis hec potest sic illa de contingenti. Ex hoc ergo melius per quarto poterat illam de inesse simpliciter in illa mixtione esse universalem quod sic ex opposito conclusionis concluse ex particulari de necesse non sequitur oppositum minoris vel maioris cum concludatur conclusio de inesse ut nunc. ita ex opposito conclusionis concluse ex particulari de inesse non sequitur oppositum alterius premisse. cum non concludat conclusio de inesse simpliciter. conclusio quod concludi dicit si alicui premissarum dicitur repugnet. sed semper concludatur conclusio de inesse ut nunc.

Deinde cum dicit Nec quoniam utraque. In parte ista removet inutiles coniugationes. et sunt tres. quarum una sumitur ex ambabus affirmativis. secunda ex ambabus negativis. tertia ex puris indefinitis vel particularibus. removet ergo primo per primam inutilem coniugationem. d. quod non potest fieri sillogismus quando utraque sumatur affirmativa cum terminis est eadem quae in prioribus.

Deinde cum dicit quoniam autem utraque que privative. In parte ista removet secundam inutilem coniugationem. d. quod quando utraque privativa accipiatur ubi que extremitate necessaria per ea que sumpta sunt non erit sillogismus. nec concludetur aliquid necessarium conversa tamen propositione sed contingere est sillogismus quemadmodum in prioribus. Tunc removet tertiam inutilem coniugationem. d. quod si utraque sumatur particularis vel indefinita non erit sillogismus. et hic terminus est eadem et per eosdem terminos sicut in prioribus. Est autem considerandum quod arguere ex puris affirmativis vel ex puris negativis vel ex puris particularibus vel indefinitis non solum est inutilis coniugatio in secunda figura. verum etiam in tertia et in prima. sed quia secunda et tertia figura per conversionem reducuntur ad primam figuram. ideo si in prima figura accipiantur propositiones necessarie quae possunt converti in affirmativas vel econverso per conversionem ex talibus propositionibus in secunda figura et in tertia bene potest fieri sillogismus. aliter autem sub se habentibus erit inutilis coniugatio sicut in prima figura.

Deinde cum dicit Manifestum autem ergo. In parte ista concludit quandam correlariam sequentem ex predictis. et sunt tria. quorum primum est quod manifestum est. scilicet ex predictis dictis quoniam particulare universali necessaria posita semper fit sillogismus concludens conclusionem non solum eius quod est contingere non inesse. sed etiam inesse. i. non solum concludens conclusionem negativam de inesse. sed et de contingenti

affir^{ua} a' ex nte sup illa de nec. nuq fiet sillis.
Sim a' declarative. qm core mo se hentib;
tims i nctis 7 i hijs q' i s^{nt} fit 7 no fit sillis. h' e
corr mo hi sillis i ppoib; nctis 7 i ee sumptis
cu illis de otig^{ti}. Tertiu vo correla e q' p̄ula i
e qm oes silli isti^s se fig^e fit i p^a. 7 qm oes pficiu
unt p p^{az} fig^{az}. Circa istu' l'cone q'^o vtr,
q' pa ut pti^{us} ne^{ia} otigentis ad utriq; ouitti
sump^t i t̄is. 7 v; q' no. q' f; ph. ex nec' ex nte af
fir^{ua} 7 ex otig^{ti} ex nte ne^{ua} no potit fi sillis i sa
fig^a. s; si pti^{us} ne^{ia} ouiteret' i t̄is. de q'^{ut} mo se
fig^e. ii pti^{us} e ne^{ia} reduceret' p ouisioe ad p^{az} fi^a
p ouisi^{es} ipi^s pti^{us} neg^{ue}. g^o pticula ppo no ouitit si
pli sp^e. 1° q' repugt rei v; q' debeat repugnac
mo ipi^s rei. s; ouiti i t̄is repugt pti^{ri} neg^{ue} i
ma reali. g^o v; q' h' ouisio debeat repugnare p
poi pticu^{ri} sumpte e mo otig^{tis}. p̄. 1° q' negari
a supiori d; negari a quolib; i fiori s; ouiti sup^{or}
i t̄is negat ab vli neg^{ua} de otig^{ti}. g^o d; negari
a q^{ub}; otenta sb ipa. In oui e ph i l^{ra}. dō
q' du^a rone possumi pbare pti^{les} ne^{rias} simplr
ouiti i t̄is. pa ro sumit ex pte pti^{li} p q' ouisioe
pbat h'nt. sa ro potit sui ex pte tior otig^{tis}.
P^a ro sic p;. qncuq; oppo^{tu} ouitis repugnat
an^{ti} p^a ona e bo^a. pistud e pn pbauit ph s'
oes ouisioes. s; tal' oppo^o i ouisione pti^{us} ne^{ie} re
pit. 7 p istud pn ouisio pdce ppois h; pbari. g^o
erit bo^a ouisio p bn^o assumpte. si ei dicat o^{tr} q'da
al' no ee mouens. ois ho nec' e al'. g^o o^{tr} q'dam
mouens no ee ho^{ie}. si no se. dec oppo^{tu}. ii o^{tr} q'
da mouens no ee ho^{ie}. R aut' h' et du^{ces} e; vei
tatis. aut q' ee mouens nec' e al'. at q' n^o mo
uens nec' e al'. Na sic o^{tr} nllu potit sup^r
vificu p pti^{ri} affir^a 7 p pti^{ri} ne^{ia} de nec'. ita n
o^{tr} q'dam mouens n ee al'. v; posse vifi^{ri} ca p af
fir^{ua} q' p ulli ne^{ia} de nec'. q' q' libet p se accep
ta repugt isti ancecti q' o^{tr} q'dam al' ee mouens
mai^r sit^a de nec' ouitat i t̄is. nec' nll; al' e mo
ues eo q' nec' no e otiges. q' si ex oppo^{to} ouitas
i fert oppo^o an^{tis} p^a ona fuit bo^a. Sed h' dec
potest pbari ex pte tior otig^{tis}. Na sic dicebatur
sup^r i pn^o illi^s l'^e. io pti^{us} ne^{ia} de i ee no
ouitit i t̄is. q' tal' ppo potest fi i talib; t̄is qui
hent eenler ordie ad iuice; i qb; pti h; een
les ordie ad s'b;. 7 e decen sbi. In plib; tn repi
tur sic sit ho 7 al'. pp q' no o; si i talib; t̄is p
ti; pti reducet' a s'o q' s'b; vli. ul' pti remo
ueat' a p^{to}. dō q'da al' no e ho. g^o q'da ho
no e al'. s; i oib; t̄is otig^{tis} 7 acti^{les} ordie ad
iuice hentib; siue ppo pti^{us} ne^{ia} sit de i esse
siue h^a ppo sit de otig^{ti} ita q' mo^a otig^{tis} i talib;
appoat' p'dca ppo pti^{us} ouiteret'. vn bn se. q'dam
ho no e mouens. g^o q'da mouens no e ho. sed se
cu mo otig^{tis}. 7 multo mag' o^{tr} q'da ho n
ee mouete. g^o o^{tr} q'da mouens no ee ho^{ie}. sed
g^o p; no soli ppoe; de i ee s; 7 de otig^{ti} i t̄inis
acti^{les} 7 otig^{tis} posse sup^r ouiti. Ad p^m g^o dō
q' q'uis mo^a se fig^e n reducat' p ouisie s; p i

pole. pp q' ouisio p'dce ppois no facit ad reductoe
p'dci mōi. Ad. 2^m dō q' l; otig^{ntia} 7 acti^{les} i here
ca sit mōi rei. sumut' tn ab ipa re 7 faciut' dui
sitē i ipa re. pp q' ad potit opetē t̄is actualib; 7
otig^{tib;}. 7 de ee; otig^{tas} 7 actu^{les} i hent q' no ope
cat t̄is eenlib; ul' eenle; ordie hentib;. Ad
3^m. dō q' pti^{ria} pla i cludit q^a ulia salte; actual'
io ad potit opete pti^{ri} q' no opetit uli. Na l;
negato ali neget' ho. negato tn ab ali ee i
dū dit no o; q' neget' a sorte ul' a pl'e. sic quia
vlia potentia^r pla i cludit q^a pti^{ria}. io no o; q'
si ee gen opetit ali q' pp hoc opetat hōi. Na i
mōis pindi no e corela int' supiora 7 i fiora. 4.
Cu g^o ouisio spectet ad mo^a pindi n e nece si pti^{ri}
neg^{ue} opetit q' pp h' vli neg^e de otig^{ti} opetere
debeat.

T postrema a' fig. p^a
q' ph o^t quo heat fori sillis ex ppoib; co
ting^{tib;} vnifort 7 diffort sumptis i p^a 7 i sa
fig^a. In pte ista o^t quo potit fori sillis ex hi^s
ppoib; i tcia fig^a. 7 ta facit. Na; p^o docet for
cone; sillor ex ppoib; otigeb; vnifort sumptis
s^o docet h' ac forcoe; sillor ex ppoib; de i ee 7
de cotig^{ti}. 7 tcio declat hec ide; ex ppoib; de o
tig^{ti} 7 de nec'. sa i^a. si aut h' quidē. tcia i^a. siat
h' quidē ncia. ee s' ph. e p or^{ne;} facit. q' p^o
ppoit dispoe; isti^a tcie fi^e. s^o mai^{at} forcoe; sillor
ex ppoib; otig^{tib;} i mōis utilib; i t̄is. tcio remouet
q'sda i utiles ouigoes. 7 e. mai^{at} h' ac forcoe;
sillor i mōis ptib;. sa i^a. si a' p^m. tcia i^a. si aut
utreq;. q'ta i^a. si aut h' qde; tior. Dicit g^o sic ad
pcedes. dcm e ex pis otig^{tib;} i sa figa n posse fi
sillis. aut p; i postma fig^a ex utisq; otig^{tib;} 7
alta tn i ee erit sillis. qn g^o otige signt ppoes
7 h' o^o erit otiges tm. S; qn vna ppo e otiges
7 alta i ee e^t dup^x o^o. S; qn alta poit nec^a et
alta otigens si affir^a ponat' nec^a 7 alta otiges
no e^t sillis oclude^s aliq^s oue; n; de i ee. si nec^a
fuid fuat' illa de nec' ne^{ia} no i ee e^t sillis. 7.
erit sillis ocludes oue; ne^{ia} de i ee 7 de otig^{ti} q'
ad; i p'ozib;. Tu t sbiugit quo accipiat' h' co
tiges. d. q' otiges e accipi^o i omib; illis sicut
i hijs q' e sic i p^a 7 i sa fig^a. h' e g^o dispo istius
t^e fig^e q' ex alib; de otig^{ti} 7 ex alta tm potit
fi sillis. Querit' a' a^s ut h' sit nec' q' ex
utrisq; otig^{tib;} i t^a fig^a possit fi sillis. 7 v; q' no
na no v; sequi o^{tr} oe mouens ee hoie; o^{tr} oe
mouens ee equu. g^o o^{tr} q'da; eq^m ee hoie;. Primis
se ei vnr ee ve. o^o tn e fla. Dō q' silli tcie
fig^e reducut' ad p^m fig^{az} p ouisie; ppois affir^{ue}
Et q' o^o i p'dca fig^a sp e pticu^{ris} o; a^{tm} pmis
sa; ee pticu^{rem}. Si g^o i pmissis n sint' a^{la} p
ticu^{ris} sic e i p^a 7 s^o mo h' t^e fig^e o; ulez affir^{ua}
ouiti i pti^{rem}. Si no i p'missis accipiat' pti^{us} co
uicet' sup^r. Et sic cu no sit nec^a ouisio vlis ne^{ue}
de otig^{ti} ad reductoe; sillor isti^a t^e fig^e ad p^a
fig^{az}. sic erat i sillis s^e fig^e. io hic ex pmis
otig^{tib;} forbit' sillis i^a a' no. Est tn sad^o q'd
ppoes sillor fcoz i hac fig^a sut nc eo mo quo

sunt necessarii in sillogismis prime figure ad quos per conversionem reduci
debent. Hoc igitur posito non est verum contingit omne movens esse hominem. Ideo
sic conclusio falsa non est inconveniens. Nam potest esse sensus quod omne
quod contingit esse movens contingit esse hominem. Et tunc habet falsitatem. Sed
si accipiatur eius opposita conversa in secunda figura dicendo contingit omnem
hominem esse moventem, ita quod eius subiectum supponat
contingenti et non ergo. Tunc patet esse vera et non sequitur conclusio
falsa. Deinde cum dicit "Fiat autem" docet generationem sillogismorum
universalium per terminos. Unde ait: sit prius ambe propositiones contin-
gentes et a. et b. hoc est maior et minor extremitas contingant
omni c. hec omni modo affirmativa quando contingit affirmative particulariter
b. autem omni c. et alicui b. contingit quod si a. quidem
contingit omni c. c. autem alicui b. quod est conversa minoris et a.
alicui b. contingit. Fit enim hic modo prima figura. Tunc ostendit
secundum modum dicens quod si a. quod contingit nulli c. inesse, b. autem omni c.
necesse est a. alicui b. contingere non inesse. Erit enim hoc modo
rursum prima figura per conversionem universalis affirmative in particularem. Est
autem considerandum quod si formetur sillogismus in hoc modo tertie figure ex puris
contingentibus. Verbi gratia contingit omnem hominem esse album, contingit omnem hominem
esse moventem, ergo contingit quoddam movens esse album, si convertatur
minor propositio sillogismus reducetur ad tertium modum prime figure.
Verbi gratia contingit omnem hominem esse album, contingit quoddam movens esse hominem,
ergo contingit quoddam movens esse album. Si autem formetur in secundo
modo. Verbi gratia contingit nullum hominem esse moventem, contingit omnem hominem
esse album, ergo contingit quoddam album non esse movens, iste sillogismus
reducatur ad quartum modum prime figure per conversionem universalis af-
firmative in particularem. Verbi gratia contingit nullum hominem esse moventem, contingit
quoddam album esse hominem, ergo contingit quoddam album non esse mo-
vens. Deinde cum dicit "Si autem utraque" In parte ista
ostendit inutiles coniugationes dicens quod si utraque propositio
ponatur privativa ex hiis quidem que posita sunt non
erit necessarium aliquid, conversis tamen propositionibus erit sillogismus
quemadmodum in prioribus dictum est. Et tunc possunt termini istius
coniugationis inutilis dici. Nam si a. b. contingunt c. non
inesse, hic ambe propositiones sunt negative, si transsumantur contingentes
inesse ita quod mutantur in oppositam qualitatem rursus erit pri-
ma figura per conversionem. Est autem considerandum quod si utreque propositiones de
contingenti sumantur universales negative in ista tertia figura una illarum
indiget duplici conversione ad hoc quod sillogismus ex eis formatus
ad primam figuram reduci possit. Primo quod negativa convertatur
in affirmativam, secundo quod universalis affirmativa convertatur in particularem. Et tunc
talis sillogismus reducetur ad quartum modum prime figure. Si autem
ambe propositiones convertantur in oppositam qualitatem sicut dicit philosophus in
littera, et una iterum convertetur in particularem et reducetur ad ter-
tium modum prime figure. Deinde cum dicit "Si autem hoc quidem" In par-
te ista docet formare sillogismos in modis particularibus et dicit.
Nam primo facit quod dictum est. Secundo ostendit inutiles con-
iugationes, ibi "Si autem utraque". Dicit ergo quod si hoc quidem terminorum
sit universalis ille vero particularis eodem modo se habentibus
terminis sicut in illis de inesse erit et non erit sillogismus. Et esse possunt
termini. Verbi gratia contingit a. quod omni c. b. autem alicui c. inesse.
Erit enim rursum prima figura propositione particulari conversa simpliciter.
Nam si a. omni c. c. autem alicui b. et a. alicui b. contingit.
Fit enim hoc modo sillogismus in tertio modo prime figure. Verbi gratia contingit omnem
hominem esse album, contingit quoddam movens esse hominem, ergo contingit
quoddam movens esse album. Nam sic primus modus figure est
in quarto modo istius tertie figure. Ita directe reducitur ad primam figuram
per conversionem minoris. Tunc ostendit quod si a. d. b. c. po-

natur universalis similiter fiet sillogismus per quod tangitur tantum modo in quo maior
est particularis et minor universalis et reducitur per conversionem maioris et per
transpositionem. Deinde tangit sextum modum ubi maior est universalis
negativa et minor particularis affirmativa et reducitur similiter per conversionem,
inquiens sic. Unde ait: et si a. a. c. hoc est maior privativa
privativa a. b. c. hoc est minor sit affirmativa. erit enim rursum prima
figura per conversionem. Est autem considerandum quod philosophus non facit mentionem
in ista de quinto modo istius tertie figure eo quod tali modo non perficiatur
nec reducatur ad primam figuram per conversionem sed magis per impossibile
sicut et alii modi particulares affirmative tangit prior in littera quia
omnes tales vel per conversionem solum vel reducuntur per conversionem
et per transpositionem simul. Deinde cum dicit "Si autem utraque" In parte
ista ostendit inutiles coniugationes et sunt due quarum una sumi-
tur ex utrisque negativis, alia non ex ambabus indefinitis vel ex
ambabus particularibus. Ostendit ergo primam dicens quod si utraque propositio
sit posita privativa ita quod una sit universalis altera vero particularis
per ea quidem que sumpta sunt non erit sillogismus conversis tamen propositionibus
una simpliciter et altera in oppositam qualitatem erit sillogismus quemadmodum in pri-
oribus. Tunc ostendit aliam dicens quod quando utraque ponatur indefinita vel par-
ticularis non erit sillogismus eo quod est dare terminos omni
et nulli inesse. Termini quidem inesse sunt isti: animal album ho-
mo. Verbi gratia contingit quoddam album esse animal, contingit quoddam album esse hominem,
sequitur conclusio necessaria affirmativa quod omnis homo necessario sit animal. Termini vero
non inesse sunt isti: homo equus album. Verbi gratia contingit quoddam al-
bum esse hominem, contingit quoddam album esse equum, sequitur conclusio necessaria quod
nullus equus necessario sit homo. Deinde cum dicit "Si autem hec quidem"
Ostenso formare sillogismos ex propositionibus contingentibus, in parte ista
ostendit formare sillogismos ex propositionibus mixtis quarum una sit
de contingenti et altera de inesse. Circa quod tale facit. Nam primo docet
mixtiones maiorum universalium. Secundo ostendit inutiles coniu-
gationes. Et ostendit hanc mixtionem in modis particularibus
ibi "Si autem coniugetur". Tertia ibi "Si autem hec quidem". Dicit ergo quod quando
hec quidem propositionum ponitur inesse illa vero significat contingere quod ea
est quando contingens significat et non quando inesse, id est concluditur conclusio de con-
tingenti et non de inesse. Nam hoc modo se habentibus terminis erit
sillogismus quemadmodum in prioribus in prima figura. Tunc ponit terminos
universales in primo modo istius tertie figure dicens: sit enim primo propositiones prime
et a. quidem omni c. inesse sit, hoc est maior propositio sit de inesse, b.
autem omni c. contingat inesse ita quod minor propositio sit de contingenti af-
firmativa conversa quod b. c. propositio simpliciter aut particulariter est prima
figura et conclusio quia a. contingit alicui b. inesse conclusio enim
hoc modo quando particularis affirmativa per tertium modum prime figure per conversionem
minoris de contingenti. Et quod talis conclusio contingens sequitur probat.
Nam in prima cum altera propositionum significabat contingere et conclusio
contingens. Tunc ostendit quod similiter fiet sillogismus si b. c. quidem inesse,
id est minor propositio ponatur inesse, sed a. c. hoc est maior significatur esse
contingenter. Deinde tangit secundum modum negativum istius tertie figure
unde ait quod si a. c. quidem sit privativa, hoc est maior, b. c. autem
hoc est minor sit predicativa, ita tamen quod altera in sit utraque
id est utraque possit esse negativa tamen de inesse quia de contingenti
conclusio sequitur et contingens. Nam consimile est in prima figura quod si altera
propositionum significet contingere et conclusio contingens. Est autem considerandum
quod si sillogismi istius tertie figure reducuntur ad primam figuram vel per con-
versionem vel per impossibile eodem modo quo in prima figura conclusio con-
tingentis sequebatur eodem modo dicitur sequi in tertia figura. Cum igitur altera
propositione in existente de contingenti semper conclusio contingentis concluditur
oportet quod ex tali mixtione in altera premissarum est contin-
gentis in ista tertia figura conclusio contingens concludatur. Amplius

Darapti

Felapton

Datisi

Disamis

Ferison

Darapti

Felapton

aut consimiliter quod licet conclusio contingens concludi possit tam per maiorem quam per minorem existentem de contingenti, ut dicit philosophus in littera, non tamen hoc est eodem modo. Nam quando maior propositio est de contingenti potest probari sequi conclusionem contingentem per deductionem vel de nullo quod fuit prius facta syllogismi. Sed quando maior propositio est de inesse et minor de contingenti tunc non potest probari per deductionem sequi conclusionem contingentem, sed debet magis probari per impossibile ut superius dictum est in mixtione prime figure. Deinde cum dicit: Si autem privativa. In parte ista removet inutiles coniugationes maxime precavens quod sicut modo dictum est, si autem privativa ponatur ad minorem existentem et sit contingens per ea quando quod propositio fit non est syllogismus; conversis tamen propositionibus est syllogismus quando propositionibus.

Est autem considerandum quod in secundo modo tertie figure sumpta maiore debet esse necessaria, minori autem existente necessaria in predicto modo si propositio necessaria contingens ponatur ad minorem existentem numquam est syllogismus nisi propositio de contingenti convertatur in oppositam qualitatem, et tunc convertitur in particulares. Si autem utraque sumatur negativa ita tamen quod maior sit de inesse, tunc una convertitur simpliciter in terminis et alia in oppositam qualitatem. Deinde cum dicit: Si autem b quod. In parte ista ostendit istam mixtionem in modis particularibus et tria facit. Nam primo ponit modos particulares istius mixtionis qui per conversionem ad primam figuram reducuntur, secundo ponit quintum modum istius tertie figure qui reducitur per impossibile, et tertio removet coniugationes inutiles. Secundum ibi: Si autem affirmativa; tertium ibi: quando autem indefinite. Dicit ergo quod si hec quidem propositio sit universalis illa vero particularis utrisque propositionibus positis sicut est in tertio et in quarto modo istius tertie figure, aut universali quidem existente privativa, particulari autem affirmativa sicut est in sexto modo. In omnibus enim hiis modis et idem modus syllogismorum; omnes enim perficiuntur per primam figuram. Nam omnes perficiuntur per conversionem quemadmodum quando fit syllogismus. In omnibus istis modis concluditur conclusio contingens et non de inesse. Deinde cum dicit: Si autem affirmativa. Ostendit quintum modum qui reducitur per impossibile, quod si affirmativa que sit universalis, privativa vero particularis, sicut est in quinto modo istius tertie figure est demonstratio per impossibile. Tunc disponit terminos modo in terminis communibus: d in sit omni b, b omni c, id est minor propositio sit de inesse affirmativa; a autem alicui c contingit non inesse, hoc est maior sit de contingenti negativa. Necesse est ergo a contingere b non inesse, id est necesse est sequi conclusionem particularem contingentem negativam, quod si ista conclusio non sit, detur opposita conclusionis. Hoc est ergo quod dicit. Nam si omni b necessario insit a, hoc est opposita conclusionis, b autem omni c, sicut est de inesse ista minor fuit de inesse, ex quibus sequitur quod a omni c ex necessitate inesse. Hoc est consimile est prius in mixtione de inesse et de necessario. Sed positum est in maiori alicui contingere non inesse. Sic ergo ex opposito conclusionis cum altera premissarum infertur oppositum alterius premisse. Prima ergo fuit bona et sic iste modus demonstratus est per impossibile. Tunc removet coniugationes inutiles: dicit ergo quod quando autem indefinite vel particulares sumuntur utreque propositiones non erit syllogismus. Demonstratio autem est quemadmodum in universalibus syllogismis et per eosdem terminos.

Est autem considerandum iuxta philosophum in hiis consimiliter formetur syllogismus in quarto modo tertie figure dicendo: contingit quemdam hominem non esse album; omnis homo est risibilis; ergo contingit quoddam risibile non esse album. Si dicatur hec conclusio contingens non sequitur ex talibus premissis, accipiatur eius opposita, quia de quolibet affirmatio vel negatio vera. Opposita autem istius conclusionis est ista: non contingit quoddam risibile non esse album, cum ergo ista: omne risibile de necessitate est album, sequitur ista opposita sumatur cum minori de inesse, infertur oppositum maioris de contingenti per primum modum prime figure dicendo: omne risibile necesse est album, omnis homo est risibilis, ergo omnis homo necesse est albus.

Hec autem conclusio repugnat maiori de contingenti que dicebat: contingit quemdam hominem non esse album. Ergo prima consequentia fuit bona. Circa istam lectionem queritur utrum quelibet particularis contingens in modo isto tertie figure forte ex maiori negativa de contingenti et ex minori de inesse simpliciter per impossibile reduci possit. Et videtur quod non quia in terminis in ista dicendo: contingit quoddam movens non esse album, omne movens est homo, ergo contingit quemdam hominem non esse album, ergo est falsa premissis existentibus veris. Non ergo indiget reduci per impossibile, cum peccatum conclusio sit falsa et eius opposita debeat esse vera quod non requiritur in syllogismo per impossibile.

Postea arguitur ad duplicem causam veritatis ad unam et arguitur in falsa consequentia. Sed hoc non contingit quoddam risibile non esse album, quia opposita opposito conclusionis istius syllogismi sunt in quarto modo habet duplicem causam veritatis, quia tam per universalem affirmativam quam per universalem negativam potest verificari. Cum ergo philosophus non probat nisi unam in probatione istius modi fallaciam consequentis committit. In oppositum est philosophus in littera. Dicendum quod duo sunt declaranda in questione. Primo supponatur per eam ostendetur id quod facit difficultatem in questione. Secundo dubia removebuntur et quod in se solvetur. Propter primum sciendum quod ut superius dictum est in conclusione universali negativa de contingenti hec propositio: non contingit nullum hominem esse album, que dicebat oppositam conclusionis negative ipsius contingentis, potest habere duplicem causam veritatis. Nam potest verificari per universalem necessariam affirmativam et per universalem necessariam negativam; non sumendo unam causam per quam ipsa propositio verificari potest, committitur fallacia consequentis, committebit precipue in arguendo ut philosophus dicebat. Assimiliter ergo dicetur hic quod ista propositio: non contingit quoddam risibile non esse album, que est opposita conclusionis particularis negative istius quarti modi quod per impossibile probatur, duplicem causam veritatis habebit, quia potest verificari per universalem necessariam affirmativam et per universalem necessariam negativam. Cum ergo philosophus in littera non probat nisi unam causam veritatis, scilicet universalem affirmativam, videtur quod in eius probatione committatur fallacia consequentis. Ista ergo que in presenti questione dubitationem faciebant de facili solvuntur si superius dicta considerentur. Nam quandocumque ex aliquibus premissis concluditur conclusio contingentis ad utrumlibet, eius opposita potest habere duplicem causam veritatis, quia tam per affirmativam quam per negativam potest verificari, eo quod in conclusione talis contingentis non solum affirmativa verum etiam negativa includitur, cum habeat converti in oppositam qualitatem. Sed quando in aliquo syllogismo non concluditur contingens ad utrumlibet sed concluditur contingens pro possibili, quod quidem est commune ad contingens necessarium et ad contingens ad utrumlibet, et cum quolibet illorum stare potest, tunc non oportet conclusionem talis contingentis habere duplicem causam veritatis, cum tale contingens non convertatur in oppositam qualitatem, nec affirmativa nec negativa includantur in ipso clauditur. Cum ergo in mixtione istius quarti modi una propositio sit de inesse et alia de contingenti, conclusio contingens que ex talibus premissis concluditur est de contingenti pro possibili, maiore propositione de inesse simpliciter; propter quod nec ipsa conclusio nec eius opposita habebit duplicem causam veritatis sed tamen unam quam philosophus accipit in littera, ex quo patet prima consequentia patenter esse soluta. Nam cum in isto quarto modo posita sive opposita conclusionis cum minore inferatur oppositum maioris, per impossibile probari potest quod querebatur.

Ad primum ergo dicendum quod minor propositio non est de inesse simpliciter, immo propositio est falsa ex qua sequitur conclusio falsa. Sed si accipiatur in premissa de inesse simpliciter sicut superius dictum est, in tali mixtione sequitur conclusio vera, quia concludetur tale contingens ex eius opposito cum ipsa propositione de inesse simpliciter infertur oppositum alterius premisse. Ad secundum dicendum per solutionem per ea que dicta sunt in corpore questionis.

c. 8.

Dubitaret aut(em) h(ic) q(ui)d(e)m: o(mn)i(bu)s(?) a mixtione (con)ting(ent)is (et) i(nesse) i(n) t(er)tia fig(ur)a. In p(ar)te ista ph(ilosophu)s o(stendi)t mixtione(m) (con)tingentis (et) n(e)c(essar)ii i(n) eade(m) fig(ur)a. (et) tam q(ua)m faciat. Nam p(rim)o p(on)it disp(ositi)o(n)e(m) h(uius) mixtionis i(n) hac fig(ur)a. (secun)do subiungit redu(cti)one(m) sillo(gismorum) ulti(mo)r(um) ex p(ar)ticularib(us) p(ro)p(ositi)o(n)ib(us). (et) t(er)tio ... redu(cti)o(n)e(m) ... (con)iugationis. S(ecund)a i(bi). Sit a(utem) p(ri)uatiu(m). T(er)tia i(bi). Q(uonia)m a(utem) p(ri)uatiu(m). Dicit (er)g(o) sic ad p(ro)ba(n)d(um). Dicim(us) ... q(uo)d seq(ui)tur (con)tingens ex mixtione (con)ting(enti)s (et) i(nesse) ... aut(em) p(ro)p(ositio)... si h(ec) q(uo)d p(ro)p(ositio) ... sit n(e)c(essari)a illa no(n) (con)tingens. Si ita sit q(uod) ambo ... sit p(ri)u(ati)u(m) ... sill(ogismu)s ... (con)cludens (con)c(lusion)e(m) (con)ting(en)te(m) ... n(on) p(ri)uatiu(m) ... affirmatiuus ... n(e)c(essari)a ... (con)ting(enti)s ... neg(atiu)a ... seq(ui)t(ur) ... (con)tingens neg(atiu)a ... p(ri)uatiu(m) illa de (con)ting(enti) rema(ne)t affi(rmatiu)a ... seq(ui)t(ur) ... (con)tinge(n)s n(on) i(nesse) ... h(ec) (con)cludet(ur) ... neg(atiu)a de i(nesse) (et) de (con)ting(en)ti ... ex n(e)c(essari)a ... n(on) e(ss)e n(on) e(st) sill(ogismu)s. si(cut) n(ec) i(n) aliis figuris. I(de)o p(er) tale sill(ogismum) n(on) (con)cludet(ur) (con)c(lusi)o n(e)c(essari)a sic(ut) n(ec) i(n) p(rim)a n(ec) i(n) s(ecund)a fig(ur)a. Est aut(em) (con)sid(erandum) q(uod) silli in t(er)tia fig(ur)a n(on) p(ossu)nt (con)clud(e)re ... n(isi) i(n) u(ir)tute p(rim)e fig(ur)e ... reduci ad p(rima)m fig(ur)am. ... p(ro)p(ositi)o(n)e n(e)c(essari)a exi(s)te(n)te affi(rmatiu)a illa de (con)ting(en)ti rema(ne)t neg(atiu)a ... affi(rmatiu)a ... (con)c(lusi)o (con)cludet(ur) ... illa de (con)ting(en)ti (et) n(on) illa de i(nesse) ... n(e)c(essari)o ... i(n) sillis ... i(n) ista t(er)tia fig(ur)a ex affi(rmatiu)a n(e)c(essari)a ... de (con)ting(en)ti ... q(uo)d debeat n(on) p(ri)u(ati)u(m) illa de (con)ting(en)ti. Deinde c(um) d(icit). Sit a(utem) p(ri)uatiu(m). In p(ar)te ista docet ex p(ar)ticulari mixtione p(ro)p(ositi)o(n)u(m) fac(er)e sillos (et) q(uo)m(odo) faciat. Nam p(rim)o docet per p(ro)p(ositi)o(n)es ... fac(er)e sillos uniu(er)sales (con)clude(n)tes una(m) (con)c(lusio)ne(m) ... s(ecund)o p(on)it mo(dos) (con)cludentes ... duplice(m) (con)c(lusio)ne(m) (et) t(er)tio docet fac(er)e sillos p(ar)ticulares ... Sic a(utem) p(ri)uat(iu)a. T(er)tia i(bi). Si(mi)li a(utem) h(ab)ebit disp(ositi)o ... mo(do) ... Sit a(utem) p(ri)uatiu(m) ambo ... q(uo)d i(n) sit o(mn)i c ex n(e)c(essita)te ... ma(ior) p(ro)p(ositi)o sit n(e)c(essari)a affi(rmatiu)a ... b ... (con)tinge(n)s affi(rmatiu)a ... (con)tinge(n)s ... h(ec) e(st) seq(ui)t(ur) (con)c(lusi)o (con)tinge(n)s affi(rmatiu)a (et) n(on) i(nesse) ... accidit ... p(er) p(rim)am fig(ur)am ... sill(ogismu)s a(utem) ... (et) si b ... c h(ec) e(st) mi(nor) p(on)at(ur) n(e)c(essari)a a c ... h(ec) e(st) ma(ior) ... (con)tinge(n)s. Tu(n)c disp(on)it s(ecundu)m mo(dum) nega(tiuu)m ... si ... q(uo)d p(ri)uatiu(m) ... n(on) p(ri)uati(uu)m ... n(e)c(essar)i(u)m tu(m) p(on)at p(ri)... (er)g(o) a ... (con)t(ing)it nulli c i(nesse) b ... q(uo)d i(n)sit o(mn)i c ex n(e)c(essita)te ... (con)tinge(n)s p(er) p(rim)am fig(ur)am ... (con)u(er)sa i(n) p(ar)ticulare(m) ... i(n) p(rim)a fig(ur)a ... p(on)ere(tur) sic se h(ab)ebat ... (con)tinge(n)s. Est a(utem) (con)sid(erandum) q(uod) si fiu(n)t sill(ogismu)s i(n) p(rim)o mo(do) t(er)tie fig(ur)e ex ambab(us) u(niuersa)lib(us) affi(rmatiu)is. ... o(mn)is ho(mo) de n(e)c(essita)te e(st) al(bus) (con)t(ing)it o(mn)e(m) ho(min)e(m) e(ss)e albu(m) (er)go (con)t(ing)it q(uo)dda(m) albu(m) e(ss)e al(bum) ... reduci ad t(er)tiu(m) mo(dum) p(rim)e fig(ur)e ... (con)u(er)sa i(n) p(ar)ticulare(m). Si a(utem) mi(nor) p(on)et(ur) n(e)c(essari)a ... oportet (con)u(er)ti i(n) p(ar)ticulare(m) ... Si a(utem) fo(r)met(ur) i(n) s(ecund)o mo(do) ma(ior) tu(m) exi(s)te(n)te n(e)c(essari)a de (con)ting(en)ti ... (con)t(ing)it nulli ho(min)i e(ss)e albu(m) ... o(mn)is ho(mo) n(e)c(essari)o e(st) al(bus) (er)g(o) (con)t(ing)it q(uo)dda(m) al(bum) n(on) e(ss)e albu(m) ... sill(ogismu)s reduc(atu)r ad q(ua)rtu(m) mo(dum) p(rim)e fig(ur)e ... p(ro)p(ositio)ne de n(e)c(essari)o (con)u(er)sa p(er) ... Amplius a(utem) (con)sid(erandum) ... isto(rum) sillo(rum) ... n(e)c(essari)a neg(atiu)a ... n(on) e(ss)e ... (con)c(lusio)ne(m) n(e)c(essari)am de i(nesse)

ul(tim)i (con)c(lusio)ne(m) de i(nesse) (et) de (con)ting(en)ti ... Nam dicim(us) q(uod) p(ro)p(ositi)o(n)e n(e)c(essari)a exi(s)te(n)te affi(rmatiu)a ... i(n) mo(do) affi(rmatiu)o ... neg(atiu)o ... q(uo)d seq(ui)t(ur) n(on) una (con)c(lusi)o tm (scilicet) illa de (con)ting(en)ti (con)c(lusi)o a(utem) de i(nesse) ... cu(m) illa de (con)ting(en)ti ... req(ui)rit n(e)c(essari)am neg(atiua)m. Deinde c(um) d(icit). Sic a(utem) p(ri)uatiua. In p(ar)te ista disp(on)it mo(dos) (con)cludentes ... (et) duplice(m) (con)c(lusio)ne(m) ... Si a(utem) p(ri)uat(iu)a p(ro)p(ositi)o sit n(e)c(essari)a et (con)c(lusi)o erit q(uo)m(odo) (con)tingit ali(quo)d n(on) i(nesse) (et) q(uo)m(odo) n(on) i(nesse) ... a n(on) i(nesse) c ex n(e)c(essita)te ... ma(ior) p(ro)p(ositi)o de n(e)c(essari)o sit ne(gatiua) ... b aut(em) o(mn)i (con)tinge(n)s ... b c affi(rmatiu)a ... de (con)ting(en)ti ... Na(m) cu(m) sic se h(ab)ebit p(ro)p(ositi)o(n)es i(n) p(rim)a fig(ur)a accidit ... a ali(cui) b n(on) i(nesse). Et q(uod) n(e)c(essari)o e(st) a ali(cui) b n(on) i(nesse) ... seq(ui)t(ur) ex talib(us) p(re)missis du(as) (con)c(lusio)nes ... neg(atiua)s de i(nesse) (et) neg(atiua)s de (con)ting(en)ti. Deinde c(um) dicit. Si a(utem) p(ri)uatiu(m). In p(ar)te i(st)a redu(ci)t ... (con)iug(ati)o(n)e ... ex mi(n)ore exi(s)te(n)te ... p(ri)uatiu(m) p(on)at(ur) ad mi(n)ore(m) ... sill(ogismu)s ... (con)tinge(n)s ... i(n) opp(osi)ta ... i(n) p(ri)orib(us). Si a(utem) ... p(ro)p(ositi)o mi(n)or ... sit n(e)c(essari)a n(on) erit sill(ogismu)s eo q(uod) e(st) i(n)ue(n)ire t(er)mi(n)os o(mn)i (et) nulli i(nesse) ... sill(ogismu)s ... eq(ui) dormiens ho(mo) ... (con)t(ing)it o(mn)e(m) ho(min)e(m) e(ss)e sop(ni)a(n)te(m) nullus ho(mo) n(e)c(essari)o e(st) eq(uus) dormiens ... (con)c(lusi)o n(e)c(essari)a affi(rmatiu)a q(uod) o(mn)is eq(uus) dormiens n(e)c(essari)o sit sop(ni)a(n)s. T(er)mi(n)i n(on) n(on) i(nesse) sunt isti sop(nus) eq(uus) uigila(n)s ho(mo) ... (con)t(ing)it o(mn)e(m) ho(min)e(m) esse sop(ni)a(n)te(m) n(ullus) ho(mo) n(e)c(essari)o e(st) eq(uus) uigila(n)s ... (con)c(lusi)o n(e)c(essari)a ... q(uod) n(ullus) eq(uus) uigila(n)s n(e)c(essari)o sit dormiens. Est a(utem) (con)sid(erandum) q(uod) ... ph(ilosoph)us accipit p(ro) eod(em) sop(ni)a(n)te(m) (et) dorm(ien)te(m) ... si n(on) fueri(n)t p(ro) eod(em) n(on) e(ss)et n(e)c(essari)o q(uo)d o(mn)is eq(uus) dormiens e(ss)et sop(ni)a(n)s. Na(m) p(ro)p(ri)e ... sop(nu)m disting(uitu)r a dormitione ... multi su(n)t dormientes q(ui) n(on) n(e)c(essari)o ut sop(ni)a(n)t ... Na(m) eq(uus) dormiens e(st) ... sop(ni)a(n)s n(on) tenet ... Amplius a(utem) (con)sid(erandum) q(uod) ... p(ro)p(ositi)o ... fo(r)ta(ssis) n(e)c(essari)a ... (con)t(ing)it o(mn)e(m) ho(min)e(m) e(ss)e sop(ni)a(n)te(m) n(ullus) ho(mo) n(e)c(essari)o e(st) eq(uus) dormiens ... q(uod) o(mn)is eq(uus) dormiens n(e)c(essari)o sit sop(ni)ans ... sop(n)ie(n)ta ... ph(ilosophu)s ... accipe i(n) l(itte)ra ... Na(m) sop(n)ie(n)tia i(n)cludit(ur) i(n) dormitione ... disp(ositi)o i(n) h(ab)itu ... eo q(uod) sop(n)ie(n)tia e(st) q(ue)da(m) disp(ositi)o ad dormire ... o(mn)is eq(uus) dormiens n(e)c(essari)o e(st) sop(ni)a(n)s ... disp(ositi)o i(n)cludi i(n) h(ab)itu ...

Sciet a(utem) a(liqui)s ut(rum) ista p(ro)p(ositi)o sit n(e)c(essari)a o(mn)is eq(uus) dormiens n(e)c(essari)o e(st) sop(ni)a(n)s. D(ic)o q(uo)d q(uo)nda(m) de n(e)c(essita)te p(ro)p(ositi)o(n)is fac(er)e duplice(m) distinc(tione)m ... n(e)c(essari)o potest accipi ... p(ro)p(ri)e ... co(mmun)it(er) (et) large ... p(ro)p(ositi)o p(ro)p(ri)e n(e)c(essari)a ... i(n)cludit(ur) i(n) ... sicut ... de e(ss)e(nti)a eius ... sic al(bus) e(st) de e(ss)e(nti)a ho(m)i(n)is ... risibile (con)seq(ui)t(ur) ... ip(s)um ... s(ecund)o m(od)o p(ro)p(ositi)o potest d(ici) n(e)c(essari)a ... (con)petit ... ali(cui) ... (con)ueniens ... sic (con)plexionata sic ... eg(ri)tudo ... ut i(n) tali ma(teri)a ... ist(a) p(ro)p(ositi)o e(st) n(e)c(essari)a ut d(icitu)r o(mn)is cig(nus) e(st) alb(us) ... ita p(ro)p(ri)e ut p(ri)ma. S(ecund)o m(od)o potest p(ro)p(ositi)o a(liqu)a dici n(e)c(essari)a ... sic q(ui)d(e)m disp(ositi)o ... ista p(ro)p(ositi)o e(st) n(e)c(essari)a o(mn)is eq(uus) dormiens n(e)c(essari)o e(st) sop(ni)a(n)s. Na(m) sop(n)ie(n)tia e(st) q(ue)da(m) disp(ositi)o ... dormie(n)tis ... eq(ui) dormie(n)tis. I(de)o ista p(ro)p(ositi)o e(st) n(e)c(essari)a o(mn)is eq(uus) dormiens n(e)c(essari)o e(st) sop(ni)a(n)s ... co(mmun)it(er) (et) large n(e)c(essari)a ... debeat. Ista a(utem) textura de n(e)c(essita)te p(ro)p(ositi)o(n)is l(ice)t sit

util' possimus tn dr q h requirat p se ad nat p
positionis q ptuz i cludit i re sbi. ut a p ptui co
petat sbo ceuli ul' no. istud v maĝ facit ad p
feitate ppo'is q ad nat'te. s q mo ista ppo ois eq
dorens e sopmas pp'e dr d'nca. Naz s phz in
ptis. e. de qlite hnt hentes nat e ee dispositos
dispo' no no nat e ee hnt. dispoes g nat i clu
dut i hntib mas qn dispones ordiat ad hnt
eqn possit fi hnt. Cu g sopne sit qda dispo
ad dorre. esit tal' dispo q potit fi dorco sic ne
cessa e hente hntu ee dispositu. ita nat e eq dor
citez ee sopmate. q'uis g sopne no opetat eqo
nat n i cludat i ipso. opetit tn nat eq dorenti
e i cludi nat i ipso eq dorente. pp q pz hat ppo
ppe ee nat q qd ppoita qrelat. Dem cu d'
gr a se hebit. o hat mixtioez i mois pticuli
coce mo repiri sic i mo vlib. cuz q ta fat
q p docet forte mos ptiles affir et neg. so
iconet qdaz i utilez oiugnez. et co cludit qdam
corie seqi ex eis. fa i. qn a' piuati. e i. mai e.
d' g q sr a' se hebit. qn h qd. tioz c ulis. ille
u ptis ad me sit sup i mois vlib. Na qn
utriq fiunt piuati ta ulis q ptis sic e i tio
e i qrto m e fig. tnc eit sill' ei q e otige. cu
ei q e i ee. i. c sill' ocludes one otigtes. cu de
i ee. s qn h qdez piuatin. ea u affir. ita tn q
ppo nat sit affira. illa v de otigti sit ne cluce
vna o tm. s. de otigti. s qn piuati fiut nat o et
ex q e otige. cu i ee. h e seqt o ne de i ee et o
tigeti q pliut. Na iccez mo ternois e itez sillor
ecu ti sut vles. s oes sillos tn vles q ptiles nat
e pficu pp fig. qr sic e i ill' ita nat e aut i am
istis s sup i sillis pe fic. illa de nat ex itute ne sc
qlut oup o. g e i istis s' seqt. Est a' osid plz
sub opedio oplenre oes. e. mos ptiles. 3. fic. i qb
h mixtio hec fi. Na palus ppo affir q vna
sit vlis et reliq ptis tagit ttiu et qrtu mo i qb
alo ei dr ee affir. p a ro ptez i q polt vna p
posico affir et reliq nea tangit. q. e 6. mo i
qb vna e vna ppo affir et reliq nega. Et q i oib
mois ptibz coce mo hz fi mixtio otigtis et nccij
sic i mois vlib. io de eis no tetiat ali n sic dem
e i illis. Dem cu d'. qn a'. i ptez ta iconet
i utile oiugone ro. q qn piuatin vlr suptu poi
ad minoz ex i tez sibi ppo ne a fiut otigtes. sill's
qee e pointes ei i oppota qlrez. Sia' ptez ppo
fiut nat no eit sill's q potit ondi coce mo et p
cosacz tios sic i ulib sillis ondsuz e. Est at
osid q i nullo mo tuc fi m or e ne a. io sp e i util'
ougo. rezpt q illa de otigti outat i oppo qlitez
io hns talez ppo nea potit pfici ponitiez s si
talis ppo sit nat nea. q no outit i affir nuq
sill's hens tale ppoes potit pfici. eo q e aut fios
oi et nulli i ee. qui ti sut illi qs phs ponit s m
mois vlib. Dem e d'. mai g. i pte ista o
clut qda corie ex pdcis sequia ro. q mai e qn
et qne i hac fig fiat mixta et vifor gnaco sillor
eqn se o ei q e i ee eqn ei q e otige. pala e e

ex pdcis qm oes silli fa i hac fig sut ipfti. et
qm oes pficiunt p pri fi. Circa ysta lcoez qr
vna qo pn ut demitator ul' dra possit uti e
sillo mixto et v q no. Na demo e exhns q n
pnt al se hze. s i sillo mixto ponit ppo l' de i ee
ul' de otigti qz qlibz potit se ali hze. g demo
strator n potit uti tali sillo. pd. artifices
spales n d uti i stro coi. s sill's mixt e i stru
metu coe cu hat i se possibilitez et nccitez rone
duisaz ppom. ex quibz ostat. g n demitator
n dyalecticus poterit uti tali sillo. In oi
e q frust e i q no ordiat ad fiez. si g n de
minator n dra possit uti tali sillo frust phs
ta plixu tractatu de ipso fecisset. Dd q ad
aliu artifice spetat istru fabicare. et ad aliu
istru fabicata ad fiez ordiare. s talibz istris
ex ma fem fabicatis spetat uti ad artifices spa
les. q spalia istra hnt applicare ad spales ar
tes. Cu g pousta sit artifex ois. ad eu spetat
oiu sillor duisitez forze. s duisos sillos ad di
usas scias applicare spetat ad demitatore et ad
dyalecticu q sillos forcos ad spales mas tanqua
spales artifices hnt applicare ouem. g q h duo
selent p ordiez. s. sillor duisor fabicao et eoz
ad mas spalez applicaco. q p spetat ad pousta
s v spetat ad dra cu et ad demitatore. forze
g sillz mixtu ex duisis ppoibz spectat ad istu
libr n tradit forza duisor sillor. s uti pre
co sillo mixto i ma spali potit ptine ad dy
alecticu et ad demitatore. Vez q vn qsqz artifex
utit istris ogruetibz fini suo. io qmuis demo
strator possit uti sillo mixto. no tn utit p
co sillo qlicuqz supto. s utit tali sillo ex p
posicoibz nccius et de i ee simpl' cyo yta pot. dya
no utit tali mixtioe. et ad eu spetat uti sillo
mixto ex ppoibz de i ee et de otigti. et tali mix
tione que hat i se plublitez. pz g q forze
sillos mixtos e ipi pousta q hz tracte dui
sitez oiu sillor. s uti sillis mixtis et eos ap
plicare ad spales mas potit ptine ad dra cu et
ad demitatore. Ad p g dd q demitato n
utit sillo mixto v' sut ppoes poles al' se hze
s utit sillo i q vna e de nat et a de i ee simpli.
Ad s pz soluco. na h sill's mixtus sic istiz
pousta q ad ei forzacoez cu q ad m spale. l'
uti eo i matia spali potit ee isti in spalu

Vomaz at q i hus artificiz.

Fig s. dicebat s sbaz silli ex duobz pn
integri integri sic e sbaz cuilibz rei
s. ex m et ex foz. m a silli sut ppois et tu foz a'
ei sut d' de oi ul' de nullo. ondso g quali integ
tur sill's ex ppoibz et eis p m forz suptis p d'
de oi et de nullo i cplica fig. i pte ista phs. i tor
pn or sbam silli integnda suffici at oni. et
duo facit. q p o t sufficiez pn or forzlui. s o ue
nat suffici pn or malui. fa i. pala a' qm q.
Ad eui a' p c ptis e scd q pn forzla silli
s d' de oi et de nullo ad qz integ tez ta requite

Na po req tior ppoin ordinaco i debita fig^a.
so requirit sitos ppois inmouit sub co uli et
requie assilacio premissar ad onem. Indeterminando g^o phs sufficia pn^or formarum silli h
ea facit p ordie. Na po dat sufficiam eius figurarum
fo declat na^o i cal sillo requi aliq ppone uler
et ondit i oi sillo onem assilari alie p^mssar
sa i^a. amp^s aut i oi sillo. ca i^a. pata aut qm
cap^o phs ea facit. nam po qtiat ea dicendis. et
so plat q^o sm^t intendit. et eco qcludit ppoim
fa i^a. nec eant. ea i^a. fiat hec uer | dicegs
qs continuando ancedia ad sequentia. qm g^o silli
q^i sunt i hys figis. h^o e i sa tertia fig^a psciaut
pcos sillos ules q^i sunt i pa fig^a et i hos reducuntur. pata e ex dcis supius. sz q^o supsz ois sillis
sic se heat eis ne i isto tractatu manise. e consiu
fuit q^o ois sillis q^i fit. et qm po e se palig harum figarum ht fi. Cetra q^o sid supi ee plu
tur oes sillos fe et tac fit reduci ad ules sil
los p^e fic. sz no e onsiu eum tres ee figas. et q^o
ois sillis i hys tbz figs ht fi. uno h qsid ad
i h. ca. declaranda e. noles g^o phs pone q tiuu
ad dicendum ad sda d^r reductor sillor fcer te
fig^e ad pam fig^a supius ee onsar. sz sufficia
tem fig^ar ondit ee manifestanda i ii^o ca^o. ap^o
a qsid no ee itencois phi i h ca^o uelle reducere
sillos fods ul p^oles ft ad p^cdas tres fig^as. na de
h i fiius tractatur spalez faciet. v^i dabit arte et
modum resoluendi et reducendi oes sillos ad tres
fig^as. sz ei^o p^nal^r itencio i hoc ca^o e onde q n d^z
ee n^i tres fig^e. eo q^o ois sillis ht fi i p^cdas tribz
fig^s pp q^o si eent ples tribz supflueret. Cetenrte au dicit nece e aut. in pte ista plat p
politu. eta q^o plonez phs itendit tale ronez
ois sillis aut e affir^s a^r e negats. a^r e ulis
a^r e ptis. a^r e onsiu. a^r ex ypothesi. sz oes
tales silli p has tres fig^as tm ht fi. g^o n fe
ples fig^e n^i tres. h a^r plo sup dualz ppoibz fundat. io phs. d. i^a. na p^o polt ma^r ppone p
mo dionis. so stringit plonez inmouis sa i^a.
p^o g. d^r g^o q n ce e oes demostr pp silliz a^r
in ee quidem affir^r. a^r n i ee neg^r. e eis aut +
vli aut ptiac. e p^e ista a^r onsiue a^r ex ypothesi. de sillo a^r p i po^le no fu eo mecoinez qre ps
silli. q^i e ex ypothesi oten ta sub iso. Cetra q^o sid dicam ee it silli onsium et aut silli ex ypothesi. Na sillis onsiuus sup^r q^o onez sen ex
p^nmssis sin pcocessione alie pmissar. sz so
lum ex necessa illacione p^nor onez i feit. sz sillis
ex ypo^ti n potest i ferre aliq^o onez n^i ex pcocessione alicui^o pmisse pp q^o sillis ex ypothesi e
appellat. Amp^s a^r qsid sillin ex ypo^ti ee qd
dam tertium otiner sub se in^rtas ptes. na otinet
sub se silliz ad ipossibile et reterae sillis ad tm
suptum q^i ex oncessione alic ppois ptu^is tm
feit se ad qcludend onem ulez ut oncesso q^o
aia p^et sit i mortalis. arg^r ex hec aiaz oez cui
libe hois ee i mortalez. q^o sic e de aia p^et. ita
e de aiabz oibz hoibz. Continz q^o sb se silliz ex ypo^ti p i po^le. q^i negata s^a a^a onc petit oncessione
otins oppoite ex eius oncessiore cu alta p^mssar inferi oppo^o alterius pmisse. Et q^o sillis p i po^le oncet
sb sillo ex ypo^ti io d^r phs onsiuz ee de sillo p i
po^le. Queret a^r aliqs ut oes silli sit onsium
ul ex ypothesi. et d^r q^o no. Na multi sunt aly silli
q^i n^e sunt onsium. n^e ex ypothesi. sic sut silli oui
sun circulares qcludentes ex oppositis. amp^s sut silli
dipalen^t demratiui. et ples sea^s modi sillor. d^z
q^o d^o phi no sit sufficiens cu no euacuet totum
diuisum. Ad q^o d^o dup^a ide onde possum dd
nez phi ee sufficientez. p^a no sunt ex pte diois
sa no sunt ex pte p lucois q^o phs p hat dione
face i tendit. pa no sic p^z. Naz ut supi dem e
sillis onsiu e q^o ex nec^a illacione p^mssar et ex na
et ex ordie ear adinuice taliez onc o^r seq^r ex ta
libz pmissis. sin pcocessione alicui^o ppois. Sillis vo
ex ypo^ti n^i qclud^r onc ex pmissis sine oncessa
alicu^a ppone. cu g^o oes silli sine sit onsium. sic circu
lar sine dipalentes demratiui hys duobz modis otine
qcludant oes modi sillor ad istos duos modos
reduci d^z. pp q^o phs sufficientem d^o mecoez de istis du
obz modis fecit et mecoez de oibz a^r^s modis cu oes
aly modi sillor sb istis duobz otineant et ad eos
reducant. 2° h idez potest declarari ex plone q^o
phs itendit face ex p^cta dione. Naz ut dcm
e phs itendit i hoc ca^o. plare sufficia^m tm fig
hu g^o silli h d^z noiari. q^i diuisitez fig^as et si
tum eas nariare hnt. hy a^r sunt ut patebit silli
onsium et silli ex ypo^ti q^i salui talium sum et dis
po^es me^ii a^r ad alias fig^as hnt ostituere. oes a^r
silli sic reducunt ad istos duos mo^s sillor sic
no faciunt aliu sitiu n^e a^r disposit^e me^ii q^o isti
faciant et p^r oris no faciunt a^r fig^as. Amp^s a^r
qret alis ut affir^a et neg^a et ulitas et ptieu^tas hec
a^r face diuisitez i fig^a et d^z q^o sic. q^o a^r^s phs n fe
cisset mecoinez de eis si no crerent spalez diuisitez
figar sic n^e dea^s mois sillor fecit mecoez.
Ad q^o diuisitas fig^ar potest otige dup^r. p ex
a^r et ex a^a dispone et situacone me^ii. so ex diuisa
illacione p^mssar ad onez. Et ista fa causat ex pa
q^o si sep me^m p sort fueret. sp q^o eodez mo co
cluderetur. pa a^r diuisitas cat i fig^is ex diuisitez
sillor onsiuez. fz q^o me^m potest i eis taliis mo^is
uariari. 2^a a^r diuisitas i fig^is cau potest ex af
firmac et neg^ne et ex vli^te et ptieu^te. uez q^o ut dcm
e sa diuisitas cat ex pa. io lz phs noiauit silliz
affir^m et ne^m ulez et ptiez et silliz onsiuum et silliz
ex ypothesi. i ex secundo tm exeq^r solu de diuisitez
sillor onsiuor. sz aliar et a^r disposit^es me^ii ut
patebit i lra. Eidem cu d^r. p^o g^o. In pte ista
ponit p^o lonez inmouis. minor a^r ppo hebat duas p
tes. Naz accipiebat oes sillos onsiuos et oes sillos
ex ypo^ti posse fi i tbz fig^is io sz ita duo incheba
phs plat dup^r minorem ppo^m. Naz p^o ondit oes
sillos onsiuos fi p has tres fig^as. so h tamen
plat de sillis ex ypothesi et p i po^le. sa i^a. qm a^r

ahu. sed probando at sillos omsimos fi per has tres
figuras intendit talem rationem / silli omsim concludit omne
per ad medium non pot esse nisi in tripla figura. ergo erunt tm tres
figure. Inhuc a' ide philosophus quod precedit. quia prius posuit maiorem dis
fusie secundo subiungit minorem. et tertio sub infert conclusionem. sed
r. hec a' contigit. tertia i. hec a' sunt tres. tertia secundo tertia facit
Nam primo ostendit sillos omsimos necessario concludere conclusionem per
ad medium. secundo declarat quod idem medium debet coplare utrumque ex
minorem. et tertio declarat quod idem medium debet esse comune utrique extremi
quod non debet esse proprium alicui. secunda i. si at suiat. tertia i. Na
sille quidem. dicit ergo quod postea ondit de sillis omsimis
quod omnes illi habent fieri per tres figuras. Nam huius omsis
manifesta est et de huius quod ad ipsole etiam de huius quod ex propositione
Tunc ostendit tales sillos necessario requirere medium si debet concludere
conclusionem. d. sicut a' oportebat. a. de. b. sillare hec est sillo
concludere at in esse affirmative aut in esse negative. de necesse est
sumere ad de a' hec ad predicatum de a' secundo per quod concludo
unam propositionem. sic ergo suiat. a. de. b. i. si hec propositio sit. a. b.
quod ex prima erit supponere. i. petere quod est in principio. quod probabit
bit tertiam partem. Si a istud predicatum suiat de. c. hec est
de a' medio sic est in maiori propositione postea fiet ubi maior extremitas
predicatur de medio. et aut. a. medio de nullo dicitur. nec de
minori extremitate sic in prima figura. ubi medium predicatur de minori
extremitate nec de utroque sic in secunda figura. ubi medium utrobique predicatur
nec ad de illo sic in tertia figura. nisi semper medium subiciatur nec
de. a. alterum sup quod cum predicatum suiat semper quolibet ac
cepto medio cum una extremitate nullus erit sillus. quia ex unius
tum de uno sumit nunquam accidit ex necessitate. hec ratio quare
non sit sillus est ista. quia medium sumitur cum una extremitate
et non cum alia. propositio quod assumenda est alia propositio est extra medium
ad hec quod conclusio sequitur. Est a' consideratio rationem philosophi ad proban
dum sillos omsimos requirere ad medium in hoc consistit. Nam si
debeat sillo et omsime concludi ista conclusio quod omnis homo sit
substantia. si ad probandum hanc conclusionem sequitur sillo ista ante propositio
assumetur. s. quod omnis homo sit substantia. de erit petere principium
quia assumitur id quod debet probari. sic ergo substantia accipiatur cum
alii ad probandum quod substantia possit concludi de homine. aliud
non suiat cum a' termino. ita quod ipsum aliud de nullo predi
citur. nec ad predicatur de ipso non poterit ex alii sup
to cum substantia sillo predicatum substantiam esse hominem eo quod ex una
propositione nunquam sequitur ex necessitate oportet ergo assumere aliam propositionem. amplius
at consideratio quod medium de minori extremitate in prima figura predicatur. in secunda
a' figura semper ad predicatur de ipso. In tertia a' figura ipsum medium predicatur
de utroque. hoc viso ponatur quod .c. sit medium in prima et in tertia
figura. a. aut sit medium in secunda figura. de sumpto. c. de minori
extremitate predicatur. quod ad primam figuram nec ad predicatur de ipso quod
ad secundam figuram nec ad de. a. alterum predicatum. sup predicatum ipsius
.a. et tunc. a. stabit pro maiori extremitate in prima figura et erit
sic quod postea predicatum ipsius. a. debet sumi ad predicatum cum medio. si non
.a. stat pro medio in secunda figura oportet ipsum semper predicari. amplius est
consideratio quod si medium suiatur tantum cum uno extremo. et non modo
copletur cum alio extremo nec secundum predicationem nec secundum subiectionem
de non facit nisi unam propositionem. Nam idem medium potest
facere duas propositiones. quia copulatur utrique extremitati et quia ex
una propositione nunquam sequitur idem assumenda est alia. Concret a'
ad necesse omnis sillus requirat duas propositiones. Ideo quorum
de sillo medium debet habere duas propositiones. cum idem est. quando dici
de eo quod ostendit omnem sillogismum non habere esse in ad sillo nisi quando predicatum

de de eo quod sumitur sub sub non competit ergo maiori extremitati predica
de minori extremitate in conclusione nisi sub ratione sibi vel ratione medii
Si ergo propositio quod unumquodque et id magis ex quod maiori extremitati non
competit predicari de minori extremitate in conclusione nisi ratione medii sub quo
sumitur minor extremitas oportet quod ipsi medio predicari de minori extremitate
competit prius et magis quam maiori extremitati. immo hoc non competit
maiori extremitati nisi quia predicatur de medio sub quo est sumpta minor
extremitas. iste a' ordo facit duas propositiones. Nam ex eo quod
maior extremitas predicatur de medio oportet facere unam propositionem. In
quantum aut medium debet predicari de minori. quare tamen maior extremitas
non predicatur de minori in conclusione facit aliam propositionem sillogismi. ergo
non necesse requirit duas propositiones propter quod bene dicit philosophus in
libro ex una propositione ex necessitate nunquam sequitur sillogismus. utrum
a' contingat concludat sillogismus ex una propositione hoc patebit
bit in secundo libro. Demum cum dicit. sic ergo sillogismi. In parte
ista declarat cuiusmodi debeat esse istud medium quod in sillis
omsimis requiritur. Nam debet esse tale quod non sit extraneum
ab ipsis extremis immo est eis comune debet. unde ait. sic ergo
suiatur a. hec est maior extremitas de a' medio extraneo ab
ipso. at ad medium de ipso. a. predicetur at et de. c. hec
de medio sup alterum dicatur. ita tamen quod medium sit alterum
ab extremis. de hoc modo supposito medio nunquam contingit proba
bile esse sillogismum. sed non est ad. b. hec non est sillus ad conclud
.a. esse. b. per ea que supposita sunt. nunquam et quando. c. i. medium est
alicui alteri. et de cum sit alicui alteri. quod quare non co
pletur alteri. aut ad. b. hec non copletur alicui extremitati
nec. a. nec. b. nec et isto modo est sillus ad. b. ideo concludit
quod omnino cum dicimus quam nullus utique erit sillus alius de a'
.i. extremitas de extremitate nisi supposito medio quod ad utrumque extremorum
se habeat quocumque modo predicationibus. hec est in ad modo predicandi vel
subiciendi est quibus extremitate. Est a' consideratio quod si ista conclusio
debeat concludi. s. omnis homo est substantia oportet invenire tale medium
quod cum homine et cum substantia habeat convenientiam. nec sufficit predictum medium
convenire cum substantia nisi etiam habeat convenientiam cum homine. Nam si substantia
suiatur cum lapide tamquam cum medio vel quod lapis predicetur
de substantia bene poterit fieri sillus. sed non erit sillus ad hominem
utrum homo sit substantia. suppositum ergo hanc conclusionem debere conclu
di debet sumere medium quod conveniat cum ipso homine. et non solum
cum substantia. et hec erit ipsum corpus vel aliud quod convenit cum utroque extre
mo cum a' in modo predicandi vel subiciendi. bene ergo ait philosophus
quod quicumque medium copletur alteri non a' ad. b. i. ad hominem
nunquam est sillus ad hominem. Nam per tale medium non poterit
concludi hominem esse substantiam. Queret a' aliquis utrum per medium
conveniens ipsi a. vel minori extremitati solum possit concludi et
a' conclusio. et videtur quod sic. in secundo modo secunde figure talis conclusio sequitur
dicendo omnis lapis est substantia. nullus homo est substantia. ergo quod nullus lapis
sit homo. In contrarium est philosophus. Dicendum quod ratio philosophi est ex sup
positione. Nam supposito quod debeat concludi hominem esse substantiam
necesse est medium esse tale quod non solum ipsi homini sed et substantie competat.
Non negat ergo philosophus medium non posse convenire uni extremitati
ita quod non alteri immo invento tali medio nunquam probaretur
fieri sillus saltem negativus sed vult quod si sic ergo. s. omnis homo
est substantia debeat concludi de veritate oportet sumi tale medium
quod utrique extremitati copletur. Demum est dicit. Nam sillus
simpliciter. In parte ista ostendit quod medium non debet esse magis proprium uni
extremitati quam alteri. unde ait. quod sillus quod simpliciter. super non est
ad aliquid nisi fit ex propositionibus que sunt ad hoc. i. ad conclusionem sim
pliciter. sed sillus qui est huius ad hoc. i. talis predicati ad tale subiectum

probationes ad hoc sunt. Prima ad conclusionem declaratam per medium declaratum. Quia si ita est in propositione est sumere aliquam propositionem ad b. hoc est ad minorem extremitatem vel partes de ipso b. vel negantes. Quare et ei quod est a. ad b. vel sumentes commune. Nam oportet invenire tale medium quod sit commune ad a. et ad b. hoc est ad maiorem et minorem extremitatem et utrique propria quedam partes aut negantes, id est postquam medium sit ita proprium unicuique extremitati quod non alteri. Ideo concluditur quare sumendum est aliquod medium quod compleat partes utriusque extremitatis, si hic sillogismus debet esse ad hoc. Et sic necesse est sumere medium quod sit commune ad utrosque terminos et non propriis, quod dicebatur in hac parte declarando. Est autem conclusio sillogismi posse fieri in duobus modis. Nam poterit fieri in media communi et in propositionibus conclusionibus non concluditur ad aliquem modum specialem, et talis sillogismus est ad conclusionem subtiliter per medium commune. Poterit et fieri in media speciali, et iste sillogismus est ad conclusionem declaratam per medium declaratum. Supposito ergo quod hec conclusio declarata debeat concludi, quod est sillogismus ad hoc, quare est sumere medium cum utroque termino copulari non possit. Nisi utrumque terminorum copulare poterit, non sit conclusio utriusque. Amplius autem ostendit quod dicitur posse impediri ne hec conclusio concluderetur declarata omnino vel sillogismo, scilicet esse b. est a. vel omnis homo est substantia. Propter si de ipso b. sive de ipso homine non preter de eo quod assumeretur medium nec affirmative nec negative, tunc de homine non concluderetur neque affirmative neque negative. Secundo hec conclusio posset impediri si assumeretur propria utriusque extremitatis. Et quia ex duobus propriis non conflatur unum, conclusio non posset ex medio utrique extremitati convenire. Certum autem est quod non per medium propria utrisque extremitatibus possit concludi extremitas de extremitate affirmative vel negative, et hoc quod sic. Nam affirmativa vel negativa potest concludi per medium unicuique proprium. Nam conclusio negativa concluditur, dato quod risibile est lapis, omnis homo est risibilis, ergo nullus homo est lapis. Sic potest concludi conclusio affirmativa dato quod risibile est animal, omnis homo est risibilis, ergo omnis homo est animal. Proprium risibile ergo quod est proprium homini utrique conclusioni concludit tam affirmativam quam negativam. In similibus est propter quod dicitur medium debet esse sumendum et non propria hic. Dicendum quod medium inter duo extrema debet esse commune utrique extremitati conveniens, et hoc in conclusione affirmativa et in conclusione negativa. Cuius ratio est. Nam extremitas hoc debet esse medium quia extrema in ipso copulari possunt. Si ergo in tali medio copulantur extrema affirmative, sequitur conclusio affirmativa. Si vero conveniunt in tali medio negative, oportet sequi conclusionem negativam. Nec refert utrum tale medium sit magis proprium uni extremitati quam alteri, dummodo ita conveniat uni extremitati quod alteri non repugnet, sicut in conclusione affirmativa. Nam licet risibile sit proprium ipsius hominis, non tamen est proprium aliis, sicut risibile animali. Non competit animali, non concluderetur per risibile animal esse hominem, immo necesse est medium magis convenire uni extremitati quam alteri, aliter equaliter posset concludi minor extremitas de maiori sicut maior de minori. In conclusione vero negativa medium debet convenire utrique extremitati, oportet autem esse extremum unum ab altera eo quod extrema debent separari in tali medio ut in se se habeant repugnantiam. Et quia philosophus docet sillogizare omnino sic hanc conclusionem affirmativam esse b. est a. vel omnis homo est substantia, ideo dicit medium debere esse commune et non proprium. Ex quo autem patet quod non potest accipi medium propria utrisque extremitatibus ad concludendum aliquam conclusionem affirmativam vel negativam. Nam sicut ex duabus speciebus contrariis non potest conflari una species communis utrique, ita ex duobus propriis non potest conflari unum proprium commune utrique, eo quod ipsa propria unitatem non sapiunt. Similiter ergo ex propriis duarum extremitatum non potest resultare aliquod commune medium. Non potest sillogizari conclusio affirmativa in qua reperitur medium conveniens utrique extremitati ut secundum est. In questionibus

aut tale medium ponetur conflari ex propriis utrarumque extremitatum, non possent concludi conclusiones negativa ad quam concludendam requiritur medium conveniens uni extremitati et alteri repugnans. Unde ergo aut philosophus quod in propositione est ei quod est a. ad b. vel sumere commune, sed propria utrisque partes aut negantes, nulla extremitas tali medio nec conclusio affirmativa nec negativa concludi poterit utique in omnibus declaratum est. Deinde cum dicit: Hec autem conclusio declarato quod omnes sillogismi ostensivi requirunt ad medium quod erit maior in parte, ista potest minore, scilicet quod variatio predicti medii non poterit fieri nisi tripliciter. Unum autem hoc autem scilicet sumere idem medium commune conclusionis triplicis autem ei a. de b. et b. de c. predicates. Et sic erit prima figura in qua subicitur medium in maiori et predicatur in minori, aut a. predicatur de utroque. Et sic erit secunda figura in qua medium predicatur de utroque terminorum, aut de c. utrisque predicates, et sic erit tertia figura in qua medium subicitur utrique extremitati. Est autem conclusio quod sicut omnes sillogismi ostensivi requirunt ad medium ad concludendam conclusionem, totiens contingit predictos sillogismos variari quociens contingit variari ipsum medium. Contingit autem pariter tres variationes per terminos. Nam vel predicatur de una et subicitur alteri, vel predicatur de utroque, vel subicitur utrique. Omnibus enim hiis tribus modis contingit medium habere convenientiam cum extremis, quartum autem modum non est dare, scilicet quod non predicetur nec subiciatur, quia tunc non conveniret habere cum extremis. Ergo sillogismi ostensivi hiis tribus modis et non pluribus poterunt variari. Amplius autem ostendit distinctionem, hoc dicitur de variatione medii esse in maiore propositione sillogismi superius factam, quod dicebatur esse talis quod medium reperitur in sillogismis ostensivis contingebat variari tripliciter et non tripliciter figura. Deinde cum dicit: Manifestum in parte ista ponit conclusionem predictorum dicens quod hec declarat sic sunt tres et non plures. Ergo manifestum est quod omnes sillogismi necesse est fieri per aliquam trium figurarum. Tunc subiungit quod si per plura media complentur ad b. esse eadem ratio eadem figura erit, quia sillogismi ostensivi declarantur per predictas figuras sicut per superius dicta declaratum est. Est autem conclusio quod sicut omnes sillogismi ostensivi necesse requirunt ad medium, sic ponebat maiorem propositionem, et istud medium contingit solum fieri tripliciter et in triplici figura, non contendebat minorem propositionem, secundum clare conclusionem hec concludit, scilicet quod non fit nisi tantum tres figure. Amplius autem ostendit quod si sumentur plura media ad unam conclusionem concludendam, dummodo tamen illa media essent copulata ad unum in eadem figura, fiet sillogismus concludens acsi concluderetur per unum medium. Ideo philosophus, ne aliquis videretur quod pluralitas mediorum arguet pluralitatem figurarum, dixit quod eadem figura est et si plura media complentur ad b. vel ad minorem extremitatem. Unde autem hoc sit verum quod ad unam conclusionem possit esse multa media in medio ipso hoc apparebit. Circa istam lectionem queritur una questio principalis: utrum tantum sint tres figure. Et videtur quod non. Nam figura nichil aliud dicitur nisi ordinatio terminorum que proveniunt secundum subiectionem et secundum predicationem. Hic autem ordo est diversus dum primum dicitur de quarto vel de illo. Sed hoc diverso terminus ordo terminorum ad invicem solum in prima figura reperitur et non in aliis. Ergo non est nisi tantum una figura. Preterea vel figura pertinet ad formam sillogismi vel ad materiam eius. Si figura spectat ad formam sillogismi, cum forma sillogismi semper sit una et non plurificata, non erit nisi una figura. Similiter pertinet ad materiam esse simpliciter plures materias multiplicantibus ipsa figura. Sed non sillogismi contingit pluribus modis variari quam tribus tantum. Ergo sunt figure pluribus modis variabiles. In contrarium est philosophus in littera. Dicendum quod figura est quedam ratio vel terminus continens. Figura ergo proprie in mathematicis habet esse. Nam continentia ratio vel terminus non competit proprie rei in esse quantitatis. Et quia in mathematicis consideratur quantum in eo quod quantum, ideo in ipsis mathematicis proprie habet esse figura. Quia autem quantitas mathematica non est separata sed est in naturalibus, immo fundatur in ipsis naturalibus, contingit esse etiam in ipsis. Ideo nomen figure est translatum ad ipsa naturalia

pp q q̄tuz gen̄ qlitas d̄z ee foz a ceta aliq̄ ostarfigā
sump q zars innitat n̄ sic scib. 2ᵒ ph'r. inte n̄
q̄ innitat nās rez itellaᵒ ipas res forz s̄ᵃ aliquos
ocept̄ ad mediū fig̃ triangl'aris. q̄ s quide ocept̄ coi
noie appellam̄ sillos i q̄ pdcm̄ oceptuz i tbz eis forz
a sic fortius .j. illos tios otinet. de scpeō g̃ ipi fig̃
p ap se repit̃ i mathicis. s; i nalibz i ueit̃ ipa fig̃ ex
onu. s; coit̃ a sillatie ht repiri ipa fig̃ i oceptibz
a i discsibz sillo q̄s a mo rec̄ fonis. Ex q̄ pote pot
nt sologois. Na f̄ sunt r̄ tioz. a t̄; obinacone;
tioz ad i uice. potit ipa fig̃ nanan. tiz a' tioz n̄
potit ee n' tpl' obinaco. Na n' vni de duobz pf
l vni de duobz s̄biat. l de vno pbit a alti s̄biact,
q̄tu a' nicbz ut s̄cm e n̄ e dare. s. q. n̄ s̄biact
n̄ pdicet. eo q̄ te nō eet coplaco tioz ad i uice m.
s; mag̃ eet eoz distinco a separaco. forzet g̃ vnarō
tal'. oīs nr ocept̃ sillo' solū ht fi i tbz tis. s;
i stoz tiz tioz obinaco a ordiaᵒ ad i uice nō ptec
n' tpl'x. ex q̄ ordiane tioz accipz fig̃. g̃ nō eēt n̄ t pl'
fig̃. ad p' g̃ dō q. p'ns d̄ ee ol tre n̄ tpe repiūt̃
ipa fig̃. s; ista pn' repiūt i sa q̄ i f̄ fig̃ i q̄ posse
reduci ad par a pnt pfia papz. ad 2ᵐ dō q̄
fig̃ ad forz silli ptinz. io sic forz silli pfce ht ee
i pa fig̃ i pfce aut repit̃ i sa q̄ i tcia fig̃. ita pa
fig̃ e pfcioz ill'. nō tn̄ sē q̄ nō sit n̄ vna fig̃. s;
bn̄ ocludit q̄ pa fig̃ sit pfcioz alijs sic pl' de forz
repit̃ in ea.

Queritur a' alij. dicebat s̄ oēs sillos tā oste
nsinos q̄ deducētes ad i pole posse fi' pl'us
tres fig̃ supi' notatas. onsa g̃ pa pte q̄[illegible]
l' diois q̄ sunt m'z q̄ silli fiū fca. q̄z declatu est
oēs sillos onsiuos posse fi i lus tribz fig̃. j in pte
ista pl's ondit s; ptez declando oēs sillos p i pole
ul' ex i posi posse fi pl'us tres fig̃. eta q̄ ta facit.
Na p' ondit ql'i hnt fi silli p i pole. s̄ declat sillos
p i pole i oclu ᵃᵃ onez pme sillis onsiuis assi
milari. et ex hoc ocludit sillos p i pole posse fi p'
hus tres fig̃ sic silli onsiui. sa i' q̄ qm̄ sillz. t
ubi. mai qm̄. / ad cui' a' p'ptis e sa silos
p i pole fi' hemo. qm̄ negata a onc sunt oppō
ei. a ex illa oppōita cu alta p missaz i fert oppoitu
altius p misse. a tc regrediendo peuit̃ fi p missas
a sillo zat e q̄ e oppō. ut si negetur q̄ h sic va oīs hō
e al. cui vitas potit pbai p i pole sumēdo oppō
ei cu ata va p missaz ocludō aliq̄ i pole ex cui re
c̄pcone ocludet oppō. dō i' hō e al'. ee al' i onale
e hō. g̃ nlli al' ronale e al'. h' e i pole. g̃ a' p mis
saz sunt i pol'. n̄ m'a. q̄ illa e va. g̃ ma' cu g̃
ma' sunt oppota p' oclōms. cuipa sit i pol' oz p'a
one; ee va; h' u isa / ptinuet sic lra ad p'cedente
tem̄ e oēs sillos onsiuos detian pl'us tres figas
aut p' s; . s; q̄m a l'n silli. q̄ sut ad i pole detien
tur sup p pdās figuras mai' eit p ea qd icent
Naz oēs silli q̄ sut ad i pole pl'ut a ocz ōne p ad
me flin q̄ sillant. s; ei q̄ e ex pn' ex ypothesi
teminant qn accipit aliq̄ i pole posita p ocone. a. silli
p i pole ocludiit ad flin. ex quo flo ocluso temnant
a plant ypothesiz. p' ex pn' pota supta p oczia
cui. ex cui' ocdozie supcde accit ad i pole q̄ in tepto
siple temiat ypothsis pius posita. ut si dicit dya
met ee i comesabile coste. a h' neget te accipiat̄
ei' ocdozia. qm̄ dyamet e asymet h' e comsale
ex i' ta g̃ one ocdozia p' seqt̃ ad i pole eo q̄ fiunt
habudant eq̄lia p fas. posito symet. h' e omsal'
.i. seqt̃ id i pole q̄ nūi ipes sit eq̄les nūs pibz. g̃
tales silli p i pole sillant eq̄lia habūdatia p fas
fi. h' e oducē h' i pole q̄ nūi ipes possiit fi eq̄les
nūs pibz. assymetrū a' ee dyamet temināt
ex ypothesi qm̄ flin accit p' odictōez. h a' fuit p
i pole pbare. s. oncē q̄ ad flin ul' i pole seqt̃ pp po
ez ypo siz q̄ fuit ocdozia p' ōms. Est a' ohō
i' ee pfcm q̄ ostat ex suis ptibz aliquts. i' nec.
appellat ipfcm q̄ n̄ ostat ex suis ptibz aliquts
cu' g̃ nūi pes resultet a heat ee ex suis ptibz
aliquts. a nūs q̄tnari q' e nūs par ostat ex du
obz binarijs tanq̄ ex ei' ptibz. q̄z quilibz e nūs
par s̄ senari ostat ex tribz binarijs a sic de oi
bz a' iis. io oēs tales nūi pfci nūi appellat̃. Nūi v'
ipes n̄ ostat ex ptibz eq̄libz. s; mag̃ ex ptibz
suphabundātibz. Na q̄nari q̄ni e nūs ip resul
tat ex duobz binarijs ex suphabundate tn̄ vna
vnitate. s' noucnari ostat ex q̄tuor binarijs
suphabudāte tn̄ vna vnite. pp q̄ tales nūi ipes
suphabūdantes s ipfci appellat̃. pes uō nūi di
cunt nūi pfci. Sumpi a' osid symetiū ree ee
q̄ i omesale. dyamet uō iree e q̄ omesale. si g̃
dyamet eet symet. h' e si eet omsal' coste oz a'
vnaz mēsaz mēsare dyamet a costaz eo q̄ illa
q̄ sut omesalia q̄ aliq̄ vna mēsa ad i uice co
mēsant. a sic illa mēsa ia' mno otineb' i dya
met' a aliq̄ i costa. pp q̄ dyamet hebit se ad cos
taz. sic vni' nūs ht se ad aliuz nūm. Ex q̄ sta
tiz dyamet hebit se ad q̄dratū coste. sic q̄dra
tū vni' nūi ht se ad q̄dratū altius nūi. si g̃
q̄dratū dyamet cu sit duplū ad q̄dratū coste ut
pbat i geo. oz mēsaz illā mēsante dyamet a cos
taz dividi i duo q̄drata eq̄lia si dyamet eet co
mēsal' coste. a p' ons oz unū nūm q̄dratū dividi
i duos nūos q̄dratos eq̄les. Naz sic dyamet
poit eq̄lis a omesal' coste a costa dyamet a q̄dra
tuz vni' e eq̄le q̄drato alti' a ecō. itaq̄ oz nūz mē
sante; q̄drata vtriusq; dividi i duo q̄drata eq̄lia. immo
dicent. q̄ ex q̄ q̄dratū dyamet a coste ponitur
a vn' nūs mēsat a dividit i talia q̄drata oz nūz
pdcm dividi i duo q̄drata eq̄lia. h' a' e i pole ut vide
tur i cātez scia geo. g̃ i pole e dyamet ee symet
ul' ee omesale coste. Sumpi a' osid ree phi di
cente ad i pole; mō ee formadez q̄cūq; hent
eande; opacōez ad i uice illa eade; mō sut eq̄
lia a copalia. s; dyamet a costa hnt eandez opa
cone; a omsacōe; ad i uice q̄ hnt nūi pes a im
pes. g̃ si dyamet eet eq̄lis et omesal' coste. nūi
ipes eent eq̄les a omesales nūis pibz. s; h' e im
pole. g̃ a id ex q̄ se. se a' ex ista ypo. s. q. dyamet
sit omesal' coste. g̃ oz pdcm ypothsiu ee i pole.
Querit a' a's ut nūi ipes sit omesales nūis

pibz sic dyamet̃ a costa. Dõ q sicut dem̃ ẽ sp
comensãbla adinuicẽ oz mensũri ad inucẽ. Si g° aliq
mensa mensat dyamet̃ et costã oz illa mensã diui
di i duo eq̃lia ex quo dyamet̃ eẽ comensal̃ et eq̃l
coste sic scilicet aliquis nũs mensans nũos pes
et ipes cũ sit dat aliq̃ nũz ipem q̃dtũ sic xxv.
na qnqes. v. faciũt. xxv. et sic et inueniẽ aliquẽ
nũz pez q̃dratũ sic. xvj. eo q̃ q̃ter q̃tuor faciũt
xvj. sed iã nũs inuẽt illos duos nũos oz pdcm
nũz mensantẽ eẽ q̃dratũ eo q̃ oz mensũz eẽ hõ
geneũ mensato ut scribit̃ x° meth̃. et sic pdcis
nũs mensans diuidet̃ i duo q̃dta eq̃lia. Na sic
dyamet̃ q̃drati ẽ duplũ ad q̃dratũ coste. ut si
i q̃drato dyamet̃ ptinet̃ nũs ip. Jn q̃drato uõ
coste ptinet̃ nũs par. oz nũos ipares eẽ eq̃les
nũs pibz sic q̃drata dyamet̃ et coste ponunt̃
eẽ eq̃lia sic et mensa que mensat dyamet̃ et cos
tã et diuid̃ i duo eq̃lia ita optet nũz q̃dtũ me
sãtẽ nũos pes et ipes diuidi i duos nũos eq̃les
q̃dratos sic i. xv. et. xvj. q̃ sũt nũi q̃drati.
Ẽ g° eadẽ cõpatõ dyamet̃ ad costã q ẽ nũi pa
ris ad ipez. Et si ista ponent̃ eq̃lia et comẽsũ
adinuicẽ optet nũos ipes eẽ eq̃les nũs pibz
et eẽnt comensãles adinuicẽ ut ẽ p̃ suprãora decla
tũ. Deĩn cũ d̃t. q̃r q̃m. ondit sili ẽ ñ ẽe sil
logismos ondsiuos et ẽẽ sillos p ipo̾le i s̃ cp̃ut
gen̄ sillor̃ qcludit a̾ cõn̄ p me̾ diuaẽt. q̃
hãc cõnez cõdũ ex pcedẽtibz. q̃r q̃m fit fl̃s sill̃s
ondsiuũ q̃ plus q̃ ad ipo̾le deducit. q̃ aũt ex pn°
ex ypo̾ti ĩnat. h̃ ẽ i sillis p ipo̾le ondsiuis fit̃
sill̃s ondsiuũ l̃z fl̃s. eo q̃ q̃ a̾cõ cõnẽ fl̃ã p me̾
ex q̃ cõne ipo̾li i° q̃ ẽ ex pn° ppo° ex ypo̾ti fl̃a de
mõstrat eẽ uez. s̃z p̃us dem̃ ẽ q̃m silli ondsiui per
has tres fig̃ eliant. Ex q̃ sẽ q̃° pñ. q̃m ma̾ ẽ
sillos p ipo̾le et eliari p has tres fig̃. tũc sbiugit
q̃ facit ad redõcõnez dubij. Na pl̃s sũt silli et
ex ypothesi q̃ silli p ipo̾le solũ. sic sũt silli ad
eũsũptũ. iste nõ nõ pbauit. n̄ de sillis p ipo̾le io
hec remouet aũt q̃ silli aũt. et oẽs alij qui sunt
ex ypo̾ti i oibz sillis ex ypo̾ti fit sill̃s ad eũsũp
tũ. et eliat̃ sũp p has tres fig̃. Est a° qsid
r̃oz ph̄i sup hãc sill̃ne fundari. oẽs silli qcluctera
cõnez p me̾ eliant̃ p has tres fig̃ supi° positas
s̃z silli p ipo̾le ondũt a̾cõ cõnez fl̃a p me̾ sicut
silli ondsiui. g° oẽs silli p ipo̾le h̃nt fi̾ i his tbz
fig̃. h̃ g° aĩt ph̄s q̃ i sillis p ipo̾le fit sill̃s fl̃s
ondsiui. h̃ ẽ silli p ipo̾le ondũt cõnẽ fl̃az. Jn q̃ ẽ g°
pcci silli ondũt cõnez fl̃az p me̾ sic silli ondsiui
pñt silli ondsiui appellari. Jn q̃ uõ qcludũt cõnem
ipo̾lez pñt silli fl̃i nũcupari. Amp̃ a° qsid hãc
cõnez silli fiũ poñi seq̃ ex pcedẽtibz. Naz si oẽs silli
q̃ ondũt cõnez sequi p aliq̃ me̾ hẽat fi̾ i tribz
fig̃ cũz h̃ faciat silli ondsiui. silli p ipo̾le et silli ad
eũsũptũ sic dem̃ fuit. Sup̃ i lcõne pcc̃ti eo q̃ pcci
silli ad eũsũptũ ex a̾cõ ypo̾ti pñt qcessa tũsẽ
rũt sẽcd qcludo aliq̃ qr° vniu̾sale p a° me̾ sic m°
ondsiui ẽ i lcõne pcta pp q̃ sẽ omẽs sillos fi̾ p has
tres fig̃. ex q̃ nũs fig̃ nõ pñt mltipl̃ pl̃ibz mõis

q̃ tbz. sic nz me̾ ñ ñ tbz mõis uariari potest ut ẽ p
suprãora declaratũ. Deĩn cũ d̃t. ~~sin uero~~. Jn p̃te i̾ta
ph̄s ot̃ nõ posse fi̾ aliq̃ sill̃s sñ uli ppõne. dicẽs q̃ eã sic
na p° pbat ppones uleẽ ptios. s° pbat hec idez per
tios medij. et s° qcludit q̃dã corollaria seq̃tia ex pre
dictis sẽ i°. mag a° mai̾. Ẽ ubi. mai̾ g° q̃m. s° g° aplic
a° p̃te ea que dcã sũt q̃ oĩs sill̃s fit i tribz fi̾s oz in
oĩ sill̃o aliq̃ t̃minoz eẽ ulez ptim. Qui̾ aũt sbiu
git. d. sñ ei uli ppõne nõ fit sill̃s. aũt nõ ad hec
q̃ positũ ẽ. i. nõ erit sill̃s ad ppoi a° q̃ ẽ ex pñ petet
q̃ue o pñt pati̾ i t̃is ulibz. na si ponat̃ h̃ q̃ eẽ q
clu̾da s. musica uoluptas ẽ studiosa. sic g° positũ p p
missa uoluptate eẽ studiosã nõ addendo de eẽ ñ.
erit sill̃s. si nõ a̾cõ uoluptatẽ sũpsis sb illa tẽr̃ di
cas sill̃s fi̾. ul si sũpsis a̾cõ aliaz uoluptatẽ q̃ musica
l eadẽ. si aliaz q̃dez ñ ad h̃ q̃ positũ ẽ sic acceptis eãd
te petis q̃ ẽ ex pñ. Est a° qsid ph̄m cp̃ces dicez
posuisse q̃ manifestat i pc̃is ẽe p oz dicez. Naz si ad
qclu̾d hãc cõnez. s. musica uoluptas ẽ studiosa.
musica uoluptas ẽ uoluptas. g° musica uoluptas est
studiosa. acci° musica uolup̃te p vno t̃io ñ ẽ sill̃s
sñ sic° uli appo̾ ad hãc ppõez. et h̃ q̃ ad p° mebrũ
dicimus. si aũt sũat̃ a̾cõ alia uoluptas sb uoluptate
studiosa si sũet̃ alia q̃ uoluptas studiosa nõ et
sill̃s ad ppõ. et h̃ q̃ ad sm mebz ppõe dicimus. si
nõ sũat̃ eadẽ uoluptas qmittet̃ i argũ° petio
pñ. q̃z pbabĩt idez p idez. et h̃ q̃ ad t̃ciũ mebz dic
mus. Ampli° aũt qsid ph̄m uoluptatẽ musicalez
appellat̃ delectatõẽ q̃ i g° sonatus musicalibz pap̃it.
na sic corde pporcõaliter ordinate i acuo i sbo reddũt q
dã sonũ q̃ auditũ audientiũ delectat et demulcet. sic
uoces i debita pporcõne se h̃ntes s̃z artez musicalez
h̃nt auditũ hoĩm delectare. Jn hac g° uoluptate de
lectãne et musicali antiq̃t̃ filij nobiliũ potissĩe studu
erũt ut ab a° lĩs illiciis retherẽt. Vn vna de qn
libalibz sciis ipãz musicaz appellauert. pp q̃ dem̃ ẽ
musica uoluptas ẽ studiosa. Quereret a° a° aliq̃
vnũ pt̃e posit qcludi p a° pñ le sine petitõe pñ
Dõ q̃ q° sp̃ dz qcludi p pn̄a notiora et cerciora
ipa cõne. Naz sic dispo̾ et q̃ditas rei itellcã i dist̃cõ
i pluarit et distĩcte i tellr ipõ. d. explicate ac dist
tĩcte itellĩ ipã q̃ditas i distĩcõne explicãte illã q̃d
ditez ppa pñã sicut q° qfuse intellĩ i p̃missis
explicate a° et distĩcte itellĩ cũ ẽ qclusa p ppas p̃
missas. Et q̃ eẽ i° q̃ h̃t eẽ diu̾tẽ a° oz eẽ noci̾
et euidẽcius illo. io oz p̃missas eẽ nocõres et eu
denciores ipa cõne. vñ ph̄s aĩt p° posteriorũ q̃ si p̃ qg̃
cimi̾ p pñã. nec ẽ nos. q̃ pña mag cognoscẽ. cũ
g° pticula sic nob equali nota cetis ptĩcibz. ñ v
nũ ẽ mag aptũ natũ cognosci a nõ itẽ q̃ a° eo
q̃ pña sz sẽ ñ sũt oibz nũ itẽ imo p q̃dã reflex
one oz itẽllẽ ipa ptĩa cognoscere ipa pñã ut ph̄s
testat̃ ẽ de aĩa. Alia nõ q̃z directe sẽ a nob itellĩa
io sũt mag nota ipis ptĩcibz. io q̃m ptĩe plure p
vle a° ul vnũ vle p a°. de pbãni nũi noti̾ p mag
notũ. s̃ q̃m vnũ pt̃e plur̃ p a° pt̃e. ul pbat no
tũ p eq̃s notũ. ul pbat ignotũ p igneius. et sic sp̃ et
ẽ petio pñ q̃m illa pña ptinet̃ sub vno uli. Et

ito illa ptina nō sūt ēē sb̄ eod: uli. tūc pbiēv
nū p a° nō ē ad ppo°. bn̄ g° ait phs q ista ꝯ musi
ca uoluptas ē studiosa ul' pbat p aliā uolupta
tē studiosā q° sit musica. q3 forte pbaret p volup
tatē phie ul' alti' sciē. si pt̄a ꝯ pbet p voluptatē
musicalē ē petico pn̄ ut dcm̄ ē. si a' ꝯcludet
p aliā a° voluptatē. tūc nō ē sills ad ppo°. De
inde ē dc̄. mag a'. in pte ista pbat hec id p dos
mathicos. Ad cui' itellc̄ ē scd̄ q° describenda
ē q°dā fig' ad modū cli aim cent ad circūferētiā
ptrahat̄ due lie dyametrlit̄ cōstituentes anglos
semiculares. i. nō extrēs istaꝝ lineaꝝ dyamet̄lit̄
ductaꝝ ptrahat̄ t̄tia lr̄a que uocat̄ basis ꝯstitu
ens duos an̄los q uocat̄ an̄li icisiois. Ita t̄tia lr̄a
cū duab3 lrīs dyametrlit̄ suptis h3 ꝯstituē t̄
angliū eq̄cruē. hēntē d' crura ul' d' lata eq̄lia
cuisti angli uocat̄ an̄li eq̄crurīs. h3 scd̄ an̄li ducti
a cent ad circūferēciā q' sūt an̄li semicirculi uocent̄
a. b. ita t̄n q° un' illoꝝ c̄tuloꝝ uocat̄ a. c. alt' u°o
uocet̄ b. d. an̄li aūt icisionis uocat̄ c. d. q' quid
an̄li icisiois posse ē ēē semicirculi. Sic g° dr̄ pbai h3
ꝯ q° an̄li semicirculi sit eq̄les h3 nō patēt si sit ppoe
ulis h3 ē g° q° dicat phs q° mag manifestū ē eē
sills roqie ulez ppoēz i sitū mathicas ut qm̄ an̄li qui
sc̄ sup basez sūt eq̄les ad pbandū sūt ducti icent
a circūferēcie ul' eq° duo an̄li dyamet' uocāt̄ a. b.
si g° a's sup sit eq̄lez aglūz a. c. et b3 ē an̄lu semiculu
ei q° ē b. d. talī semiculo n̄ oīo ppoēs ul' pbās ut
h3 alia lrā cos ēē eq̄les q' sc̄ semiculoꝝ. i. n̄ po
nēs istos an̄los semiculos ēē eq̄les ulr̄ h3 solū
pti° sup nō fiet sills. Et rursū si a's ponat̄ c. h3
ē an̄lu semicircculum ptalez q' ē silis an̄lo icisionis
ēē eq̄lez ei qui ē. d. talī an̄lo nō oēz assumēs
eū q' ē icisiois. n° ē ito n° ē sills ex q° nō sūt uni
uli. Amp' si a's uellz pbare ptez ꝯnez phs
pnā°. si ab equalib3 an̄lis exnūb3 eq̄lib3. detpus eq̄
lib3 oz reliqs an̄los ipi' eq̄crurīs q' describi p. e.
f. tūc petit q° ē ex pn̄° n̄ sūat ab oib3 eq̄lib3 detp
us eq̄lia reliq'. i. petit q° ē ipn̄°. n' sūat illd pn̄ uli
ul' eiꝫ sig' vli. Est a' ꝯsid° sp pmissis cās ēē
priores et notiores ꝯne sic eā sp dr̄ ēē notior suo effcū
in aliqb3 t̄n notiores sūt nob eoꝝ effcūs q° eoꝝ cāe
sic i naīalib3 i quib3 nō possum' argue deīminate
a cās ad effcūs eo q° dce cāe ipedi possūt ne ta
le effcūm pducant. s3 ab effcūb3 ad cās i talib3 ar
guē possum'. nā si ē tal' effcūs optet nec' ei cām
exstē. s3 i aliqb3 nob' cāe eoꝝ sūt notiores effcūb3
sic i mathicas i qb3 cāe sc̄ notiores effcūb3 et mag
cognite. Et q3 demsio ē ꝯgco p cāz ē cta et cūtes
io dc̄ ꝯ ē mc°. demsoes mathicas ēē ip° ꝯdu
cūticois. bn̄ g° ait phs q° mag fit mai i figs ma
thicas q° i oi sillo oz ēē pn̄° vle. eo q° i talib3 pncā
sc̄ mag nota effcūb3 ut sup dcm̄ ē. Amp' at
ꝯsid° q° dce an̄li pnt d' an̄li semicirculi an̄li eq̄
crurīs et an̄li icisionis. Nā p' lineaꝝ diuidetiū
totū circulū p me° diūr an̄li semiculoꝝ p' a' et an̄li
sc̄a i eisd' lineaꝝ pnt appellai an̄li eq̄crurīs
eo q° ptēs ē an̄li eq̄crurīs nūcupat̄ hn̄s crura

et lata eq̄lia p' uo basis mediantis ite secātis
an̄los semiculares h̄nt uocai an̄li incisiois. Et q3
oēs p'dci an̄li pnt ēē idez. io dubiū ē qm̄ ali
q° dr̄ de uno qn̄ de a° intelligat. Amp' ꝯsid
q° h3 an̄li isiois possit d' semiculi. nō t̄n oēs se
micirculi sūt an̄li isiois. io phs eiꝫ describsit an
gulos semiculos notificauit ꝯlib3 duoꝝ p'moꝝ
p duas lrās. quoꝝ vni' uocat̄. a. c. reliq° uo
appellat. b. d. s3 notificādo an̄los isiois ꝯlib3
illoꝝ expssit t̄m p vnā lrāz. q° vnū uocauit. c.
reliquū uo. d. dans p hec itelligē q° i plus se
h̄nt an̄li semiculi q° an̄li isiois. et aliq' sc̄ an̄li
eq̄crurīs q° nō oz ēē an̄los semiculos ul' aglos
i isiois. io phs p' dcōs aglos notificauit p tres
lrās. s. p. a. c. e. tūc p' i pls scīentes q° angli
semiculi l' an̄li isionis. Querit̄ d' a's. ut
i pbōne eq̄litas duoꝝ an̄loꝝ ꝯmittat̄ petico
pn̄i. Dd' q° a's possz c̄plr̄ pbare an̄los eq̄
crurīs ēē eq̄les. p' p anglos semiculos. sc̄o p an
glos isionis et t̄tio p istud pn̄ si ab eq̄lib3 eq̄
lia demas quolz pmo pbando an̄los eq̄crurīs ēē
eq̄les sn̄ ppōne vli ꝯmittet petico pn̄i. p' sic
p3. Naz si dicat̄ sic. an̄li semicirculi sūt eq̄les
et an̄li eq̄crurīs sūt angli semiculi. g° an̄li eq̄
crurīs sūt eq̄les. ul' tu itelligis q° idez an̄li se
miculi q' sc̄ an̄li isiois sc̄ eq̄les. l' tu itellis
de aliis an̄lis semiculoꝝ. si tu itellis de aliis t̄c nō
facis sillz ad ppo°. si nō itellis de eisdez t̄c pe
tis q° ē ipn̄° q3 pbas idez p idē. Si at' h3 pbēs
p an̄los isiois seq̄t hec idez dcō an̄li isiois
sc̄ eq̄les angli eq̄crurīs sūt an̄li isiois. g° an̄li
eq̄crurīs sūt eq̄les. naz si itellis alios ēē an̄los
isiois et alios ēē an̄los eq̄crurīs tūc nō facis sillz
ad ppitū ondēdū. Si nō itelligis eosdē ēē an̄los
eq̄crurīs et an̄los isiois t̄c ꝯmittet i pbōne
petico pn̄i. Si nō h3 idez pbet p istud pn̄: si ab
eq̄lib3 eq̄lia demas ea que remanēt sūt eq̄lia
s3 an̄li semiculi sūt eq̄les an̄lis eq̄crurīs. g° si de
trahat̄ eq̄lia an̄li eq̄crurīs sūt eq̄les. aut tu itel
ligis illos eosdez semiculos q' sūt an̄li eq̄crurīs
ēē eq̄les. aut tu itelligis de aliis an̄lis. Si tu itel
ligis de aliis. t̄c n̄ ē sills ad ppo°. si nō itelligis
de eisdez t̄c petis q° ē i pn̄°. q3 assumis q° debes
pbare. oz g° istud pn̄ sūi vli' et uo ptinat̄ dcō
si ab oib3 equalib3 eq̄lia demas ea q' remanēt
sūt eq̄lia. q3 t̄c nō petit̄ pn̄°. eo q° oēs angli
eq̄les ꝯtinet̄ sb' isto pn̄° ppē q° nō poterit d'
q° ista eq̄litas mag intelligat̄ de vno q° de
alio. Naz io argu° sn̄ ppōe vli ul' nō erit sills
ad ppitū. ul' petit̄ pn̄° q3 cū vnū ptirē n̄ in
cluat̄ i a° ignotū ē nob ut' unū ptirē pbet̄
p a° ul' p seipm̄. s3 oīa ptina i uli intelligūt̄
g° si assumat̄ ppō vlis nō erit petico pn̄i. q3 pre
missa erit uulioꝝ ꝯne. bn̄ g° ait phs q° debem'
dicē oēs an̄li semiculi. et oēs an̄li isiois et ab
oib3 eq̄lib3 eq̄lia deme. si h3 ꝯ° s. q° an̄li eq̄cru
rīs sit eq̄les debeat sillo° pbai. Et s° p3 q° uo
i p'dca pbōne h'eat ēē petico pn̄i q3 ppo nebatur

ee declarandu. Deinde cu dicit manifestum est. in parte ista concludit quedam correlaria sequentia ex dictis cum hec concludens
sunt conclusiones principaliter intenta. unde aut. manifestum est quoniam in omni sillo
oportet esse propositiones universales ex quo sequitur quod prima ut est ex omnibus terminis
universalibus manifestatur particularis autem sic totaliter. nam particularis ex omnibus
omnibus universalibus et ex altera tantum concludi potest. quasi dicta
est sufficienter universalis necesse est terminos esse universales. sicut tunc sunt universales
conclusiones esse universales. Est autem considerandum quod licet tria sint in
hac parte conclusa quia unum est conclusio principaliter intenta alia
non duo possunt appellari correlaria. Nam ista est conclusio principalis. s. quod sine universali propositione non possit fieri sillogismus quod plus
in multis locis probavit. sed quod conclusio universalis non possit con
cludi nisi per propositiones universales et quod non particularis possit con
cludi ex altera tantum universali. ista non sunt propositiones principaliter
sed possunt elici ex hiis que dicta sunt. propter quod correlaria
appellantur. Circa autem dicta sciendum est ut conclusio universalis requirat du
as premissas universales. nam cum due premisse universales non
requirant conclusionem universalem. quia possunt concludere conclusionem particularem
sicut in tertia figura. ideo non videtur quod conclusio universalis requirat premis
sas universales. cum contrarium dicat philosophus in textu. Dicendum quod
in conclusione maior extremitas unitur medio vel removetur
ab eo. sicut in conclusione negativa. Et quia eo modo unitur
extrema in conclusione quo modo unitur in medio in premis
sis oportet necessario si extremitas unitur extremitati in conclusione universali
ita quod sit universalis quod utraque extrema uniantur universaliter in
medio. Numquam ergo erit conclusio universalis nisi premisse existant
universales. si tamen premisse sint universales non est necesse conclusionem
esse universalem eo quod premisse sic possunt disponi tamen
medium et medium subiciatur utrique extremitati quia licet extremitates predicentur universaliter de ipso medio. medium tamen habet rationem particularis respectu
earum eo quod sub se habet suppositiones particularis respectu particularis. et quia extrema uniuntur inter se in conclusione virtute medii. ideo oportet ea
uniri particulariter sicut medium rationem particularis quam nec bene habet
sicut in tertia figura. vel sic patet quod particularis sive alie premisse
sint universales sive altera tantum. Deinde cum dicit. palam
autem quoniam. ostendit quod sicut oportet esse similes alias premissas quod
dicebatur terminos requirere ad dicendum de omni quod est principalis for
le silli. unde aut. palam quoniam in omni sillo necesse est aut
alteram propositionem aut utramque similem esse conclusioni. Nam oportet
esse similitudinem inter conclusionem et inter premissas. tunc declarat
in quo debeat esse similitudo. dicens. dico autem me esse propositionem non
solum in eo quod affirmativa vel negativa sed in eo quod necessaria aut in
esse aut contingens. i. non solum intelligo hanc similitudinem
inter conclusionem et inter premissas in affirmatione et negatione
itaque si conclusio est affirmativa vel negativa quod et altera premissarum
sit affirmativa vel negativa. sed etiam si conclusio est necessaria vel contingens oportet
alteram premissarum vel utramque esse necessariam vel contingen
tem. considerare autem oportet alia predicta. i. considerare oportet alios
modos predicandi. Nam in quocumque modo predicandi fuerit conclusio necessario
est alteram premissarum existere in illo modo predicandi. Tunc
concludit ea que dicta sunt de perfectione silli. dicens. manifestum
est autem quando simpliciter erit sillogismus et quando non erit et quando perfectus
et quando potentialis. nam in prima et tertia figura sunt silli potentiales perfecti
sed in prima figura sunt silli simpliciter perfecti manifestum est quando sit
esse sillogismus necessarium est habere terminos sed aliquid dictorum modorum et secundum
alteram earum figurarum que pertinent ad predicta formula sillogismorum.
Circa istam lectionem queritur unum quod prius ut possit fieri sillogismus sine universali propositione et videtur quod sic. nam secundum philosophum
in textu voluptas musicalis potest plus participare quam alia
voluptas a voluptate musicali. sed talis sillogismus non fit ad
propositionem. ergo etc. particularis potest plus participare quam particulares. Preterea
silli perfecti sunt perfecti. sed bene sequitur in prima figura. homo est animal. sortes
est homo. ergo sortes est animal. sed in isto sillo nulla premissarum est
universalis. ergo sine universali propositione potest esse sillogismus. Preterea ex illis
propositionibus magis potest fieri sillogismus quibus magis assimilatur conclusio. sed
quando in aliquo sillo sunt due propositiones quarum una est universalis reliqua
non particularis conclusio magis assimilatur propositioni particulari quam universali ut patet
omnibus figuris. ergo ex propositionibus particularibus magis habet fieri sillogismus quam
ex propositionibus universalibus. In contrarium est philosophus in littera. Dicendum quod in omni
sillo concludente conclusionem per predicta formula necesse est esse aliquam premissarum universalem. quod ad presens tripliciter probare possumus
sed ex parte conclusionis. secundo ex parte premissarum. et tertio ex parte
medii termini. In medii virtute sequitur conclusio ex premissis. nam hec
tria sunt considerata in omni sillo. Propter quod ergo hoc patere
potest ex parte conclusionis. Nam quecumque plurima ad
sequuntur ex aliquo sillo est id quod probatur oportet esse ignotum. quia
per quod id probatur oportet esse cognita. Nam sicut prima cogni
timus terminos cognoscimus. sic conclusionem cognoscimus sequitur
cognoscimus ipsas premissas. cum ergo ipsa particularis sit nobis
equaliter nota non possumus autem conclusionem sillogismum probari per puras particulares
quia tunc esset equaliter nota conclusio probata et conclusio conclusa sicut pre
misse probantes et conclusio. Nam vel particulare conclusio esset universalis
vel particularis si esset universalis et conclusio esset per premissas particulares
sequeretur conclusionem esse notiorem premissis. cum sit universale sit ma
gis notum quam particulare. Aliud particulare conclusio esset particularis seque
retur quod conclusio esset equaliter nota sicut premisse ex quibus
infertur. ex natura ergo ipsius conclusionis quod oportet esse minus notam
quam premissas eam probantes et inferentes manifestum est omnem
sillogismum requirere aliquam propositionem universalem. Secundo hoc idem probatur
ex parte premissarum. nam premisse retinent in sillo locum
antecedentis conclusio vero retinet locum consequentis in quo non solum am
be propositiones retinent locum antecedentis respectu conclusionis. sed etiam maior
propositio retinet locum antecedentis respectu minoris. Et quia omne
quod se habet ad aliquod oportet quod includat in ipso. si ad premissas se
habet necessario est ipsam conclusionem includi in premissis. cum ergo unum
particulare non includat in alio. Nam si dico sortes. non propter hoc dico
platonem. neque etiam si dicam quidam homo vel homo. non propter hoc dico
petrum neque martinum. sed tamen dico unum particularem hominem
licet indeterminate. quia quod dico. quidam homo vel homo dicitur particularis
homo. In universali vero propositione ipsa particularis includitur. et unum
universale potest in alio includi. ideo ad premissas universales conclusio
universalis et particularis sequi potest tamquam in eis inclusa sicut consequens
in antecedente. sed ad premissas particulares vel indefinitas non po
terit sequi aliqua conclusio. quia in eis una que hujusmodi non potest in
cludi. neque se ad eas sicut consequens se ad antecedens. Ter
tio idem potest declarari ex parte medii. in cujus virtute con
cluditur conclusio ex premissis. Nam medium debet esse tale quod sit
subiectionis et participationis possit uniri ipsa extrema. medium
ergo debet sumi sub aliquo sicut in maiori propositione. alibi ipso medium oportet
aliquid sumi sicut in minori propositione. Cum ergo si medium vel sub termino
indefinito vel particulariter accepto non possit sumi aliquid eo
quod terminus indefinite vel particulariter acceptus stat solum pro uno
licet indeterminate stet pro illo uno. Nam homo vel quidam homo
dicit tantum unum particularem hominem quantum in determinate dicatur vel
hunc hominem particularem propter quod sub ipso termino sic particulariter accep
to non potest sumi aliquid participans in predicto sillo recto ex premissis

ptiarib; no hēt ee d' de oi. eo q d' de oi ē qn de eo
q sumit sb sbo de ipz ptuz ut supdictuz ē. sic g°
cu r° me⁹ no possit repiri i sillo sub pone vli
pz q° sill; reqre a^ta ppoez ulez. Ad 8^m g° dd
q n ult phs q sub vli pone possit fi sills. s; si
ɔiūget vnu ptare pbāt pad. tūc tales sill; no
dicet ee ad ppoitū. ex q° bn sē q no sit sills. nā
ille sills q no debito mo n^c ad ppo^m sillat n po
test ee bon⁹ sills. Ad 2^m dd q forsi ptas sill;
no ē bonus. eo q sub hoie supto sub sig° vli no
potest mag^r sub soz. q plo cu hēat vificari p vno
hoie lz i deciate dicat i° ptare na tm no dist^e
buit i ptiaib; ut ptare cplib; i differenter sb i°
ptiari sub possit n roe sigm distributiuu. Et q;
ho ē supt⁹ sub signo vli. io sb ipo no potest sub
ad ptare n' forte gra matie ul' gra tioz i qb;
ar^r. na bn ualz si al' pt de hoie q deleat ē ptā
de forte. eo q sic al' ē ɔsēqs ad hoiez ita ē ɔns
ad soztez. tad oia i diuidua hois. vn mag^r dz dici qm
ɔntia pdca argumeta q° sills. s; si iste sills eet
bon⁹ soz^r. seqret ē i istis tis. ho currit. soz ē ho.
g° soz currit. q no ē vez. eo q p hec no hēt
q ēs mag^r deleat attribui sorti q plom. cu;
sub hoie sub sig° vli accepto nlla distribucō fieri
possit. Ad 3^m dd q ɔ° mag^r assilat pmisse
ptiari q uli. eo q ɔ vlis reqrit duas pmissas
vles. ptias no exaltari cu ɔcludi pot cui⁹ roez
supius tetigim⁹.

Nā a° r° qm. ɔsa suffici^a pi^r forlui silli
i pte ista ondit suffici^a pri^{oz} silli i malum
sic a' ad i tegitate d' de oi de nllo q sunt
pi^a forlia silli dicebat reqri ɔbina° tm figaz
z supcio ppois vlis i qlib; sillo accepto ē assilacō
ɔms ad pmissas itā ad i tegitate pri^{oz} maluz
silli ta sut nc̄ia. pmu ē tm; tioz supto s; est
duaz ppoiu ex illis trib; tis forcio. ē tcui ē vni⁹
ɔms sillaco. diuit g° ps ista i ptes tres. Nā
p° phs pbat i quol; sillo nce^e ee tm; tioz accept^s
s° o^r ex hec duaz ppoiu forcōnez ē sub iūgit
vni⁹ ɔms sillogi^{cs}. sa i^a. lz a' manifesta°. t^a i^a. e
ruit ɔnes. Ppe sa^d ɔni^{cez} ee silli. na qdā
ē sills simplr ɔcludens a^{rez} ɔnez simpr p me^m. qdā
v° ē sills qi augmetat ul' mltiplicat^r q' s; p sil
logi^z pmissaz potest fi mltiplx. Jndato g° suf
fici^{as} tioz ē ppoiuz q sut nā silli phs duo facit
na p° o^r lz i sillo gnato simplr. s° o^r lz de sillo
augmtato ē mltipli^{co} sa ibi. qm a' p ani sillos.
ēta p' phs ta faciat. na p° o^r in sillo ɔclu^{te} aliq^s
ɔnez p plā me posse ee plēs tios q tres. s° de
clat sill; p ɔcludētez ɔnez p vnu me tm hēre
tres tios. ē t^e pbat pnle ppoitu. sa i^a. sit ei. b. ɔ
clusu. ē tc a ibi. sit a' ad aliud. ɔti g° sic ad pce
dens. dcm ē q ois sills sit i trib; fig^{is} p vlez ppo
ne. aut p s; mai^{oz} ē t ex ddis. qm ois demri^g.
i. ois sills demrats ɔcludes a^{rez} ɔnez p me^m sit
i trib; tis ē no i plib; n' p alia ē tā me e^aez ɔ ɔ
cludat ut dato q deleat ɔcludi lz ɔ°. e potest p
mlta me^a sillogi^{ri}. na potest ɔcludi p. a. b. ē p.

.c. d. tanq p me^a distictina ē altius coordiacōis
.a. b. ē a. c. ē a. b. ē b. c. tanq p me^a ɔtinua ē ei
dez coordiacōis cui⁹ cā; sb dit. Nā n' phibet plā
me^a ee eidez ɔms. exceptu cu lz sit. i. cu mlta sit
me^a no vni⁹ s; plēs sut silli. Tūc sb iūgit aliu mo
plali^{tas} silli p me^a. d. aut rursu qn utrūq; .i.
qn utrq exitas sut p sill;. lz e psillogizat sillo^m
ut. a. i. ma^z exitas ondz p. c. d. rursū. b. p. f.
g. ita q vna istaz ondat lz e q° i co nclusōe i^d aut
.i. alter extremoz sillo. s; a sic ē i isto mo plēs
sut silli. eo q sut plēs ɔnes ut. a. ē b. ē c. s; siue
sit plēs silli ē plēs ɔnes. sic q'de ɔ^{it} sit p plā me^a
ca nde ɔnez ē apons p plēs ti os q ptres s; te n
e^t vni⁹ sills s; plēs q uis vna ɔ° ee possit. siui. c.
p. a. b. i po^e. i. si ponat seq vna ɔ° p duas pmissas
i po^{le} ē tale sillm ee n' p tres tios. Est a' ɔsid^o
q ex plali^{te} me^{oz} ncce ē seq plali^{tez} tioz ppoiu na
cu me^a s; sic suptuz nllaz ppoez ɔstituat ex mcdi
vnin utqz exi^{ta} ut vnitaz cu vna exim^{te} ɔstitu
at vna ppo^{ez} vnitū vō cu a^a ɔstituat a^{lz} ppoez
ē si sut plā vniut plib; exita^{bz}. ē sic sut plēs
ppoes. Si no plā me^a vniant vni exmo tūc erūt
plēs ti q tres. na plā me^a no pnt vniri duaz
exitab; n' sit plēs ti q tres. bn g° ait phs q°
plā erit exhis q ɔnt oez sill; cedez demrōne si
tm p tres tios. n' tal' sills fiat p plā me^a. amp
aut ɔsid^o trib; mōis posse itelli i a^{co} sillo ee plēs
tios q tres p° mo roe vni⁹ ɔms. ut qn vna ɔ°
sillogizat p plā me^a. tūc lz sit vna ɔ sut tm plēs
silli sicut ē plēs sut ti ē plā me^a. sic dato q dele
at ɔcludi lz ɔ°. ho ē sba posset ɔcludi p ta me^a
.s. p corpus ē p aiatu corpus ē pal. ē si ee corp^s
ē sba. ē ois ho ē cor^p. sē q' ois ho sit sba qlib;
g° istoz me^{oz} vnitur cu ambab; exi^{bz} faciat
vnu sill;. ē sic lz ip sit vna ɔ°. erūt tm plēs silli
si dicat ee plā me^a ē plēs ti. Sō mō lz po
test ee ex pte pmissaz ut quelib; pmissaz a
heat sill; sut ipe cu a^{ta} fig^a. ē sillat a^{cez} ɔne
ul' qlib; coz sillat ex aliqb; pmissis. ē sic ē e
rūt plēs ti q tres eo q sut plēs silli ē plēs ɔ
nes. q; qlib; ē ɔclusa p sill; hēntez tres tios. ē
3° mō potest hec intelli ex pte ɔms ē ex pte
pmissaz. ut qn ē vna ɔ ē tone pmisse tm in
sillo. sut tm plēs ti q tres. pmis duob; mōis
o^r phs ee posse sillos hēre plēs tios q tres. s;
tcio mō dicat lz ee i po^{le} ut pz i ha. Querēt a'
as ut vna ɔ possit ɔcludi p plā me^a. dd q phs
vz tange duo gna silloz me^a ē i lia. na d^e ee me
eidez coordiacōis ul' eidez p'incti q cū llo p. a. b. ē
p. a. c. ē d'ic ee me^a no eiusdez coordiacōis n' ei
dez p'incti q cū llo p. a. b. ē p. c. d. q qdez me^a si
siant i^a eidez ɔms s; sba. no a' s; qlz^{te} n' e
du⁹ eiusdez ɔms ee plā me^a no solu; eidē p'i
s; ē diuisoz ptoz. Nā; lz ɔ° ois ho ē sba pot co
cludi p plā me^a eiusdez coordiacōis ul' eidē p'i
ci. Nā; pōa ista me^a ex tnaa i gnē a lz lz i ferri
potest q ois ho sit sba na cu; ho sit cor^p ē al'.
q; qlib; hoz ē sba potest i ferri ex quol; illoz

quod homo sit albus. Ergo tunc necessario fiat in eisdem terminis secundum silogismum, licet
differant secundum qualitatem, quia una est affirmativa et reliqua negativa
potest concludi per plura media alteri parti. Nam quod nullus homo sit
albus quare est necessarium potest inferri per qualitatem et
colorem que sunt media existentia in predicto quolibet, nam cum quolibet
horum non sit albus, scilicet quod si homo sit sanus vel qualitas vel color
quod non sit albus, quia non continuit in tertio medio neque continuit inter se propter
quod si albus et homo non continuit in tertio medio propter continuit inter se propter quod
si albus et homo non continuit in medius extremis in genere qualitatis sed quod
non potest inter se continere predicta media una ergo conclusio potest concludi
per alia et alia media diversarum coordinationum vel diversorum
predicamentorum. Si ergo huiusmodi media sumantur alia et alia tamen conclusionis
affirmative tunc accipiet iterum predicto non tamen omnino contingit, scilicet
tamen distinctiva. Nam albus potest concludi de homine
per eas tamquam per media secundum prius et posterius, potest et concludi per
comparationem, non tamquam per media secundum prius et posterius quare
utrumque tamen predicta media sumantur per unam conclusionem possunt
concludi plura media. Idem cum dicit Fieri ergo et sillogismus
concluditur conclusiones per unum medium cum habent tres terminos unicum
sit et est conclusio principalis conclusa quando dicitur concludi
ex quatuor terminis, scilicet ex a b et ex c d, ergo necesse est unum terminum
ad quem supponitur esse ut totum, aliud non ut partes. Hec
est unum terminum comparatur ad maiorem extremitatem habet rationem partis
que prescribatur; comparatur vero ad minorem extremitatem habet rationem
toti quod de ea predicatur. Nam consimiliter est plus. Quoniam si
sillogismus ex aliquibus terminis necesse est sic se habere quatuor terminos
ut se ad a sic ad b, ita quod illi duo termini adiunctim predicatur
aliorum, tertium unum illorum particule termini habeat rationem totius
et sit maior extremitas, alter vero in eisdem habeat rationem
partis et sit minor extremitas, erit ergo ex eis sequitur aliqua
conclusio autem ergo sequitur e, quod erat conclusio principaliter concludenda, aut
eorum que sunt c d alterum, hoc est alii duo termini qui dicebantur
esse necessarii ad sillogismum, aut ad ad partem b, si quod dicitur
sequi c, quod est conclusio principalis ex a et ex b tamquam ex duobus premissis
est sillogismus, et tunc non erunt nisi tres termini in toto sillogismo
eo quod duo termini, scilicet a et b, ad terminum faciunt duas premissas
sillogismi concludentes unam conclusionem, scilicet c et d, aut siquid ponatur
se habere sic a et b ut eos comparari ad aliquem tertium terminum
ita quod cum unus habeat rationem totius, alter habeat
rationem partis, ex quibus terminis sic combinatis ut possint
aliquid sequi ut conclusio, ac ergo ista conclusio erit e principalis concludenda,
aut eorum que sunt a b alterum, id est que dicebantur
alteri termini, aut ad partem hoc. Et si dicitur sequi e quod
est conclusio principalis et alterum, scilicet a b, tertia autem erunt plures sillogismi concludentes
plures conclusiones, aut una conclusio concludetur per plures
terminos sic continebat prius. Est autem consimiliter rationem plurium
ad ostendendum in sillogismo per unum medium concludere conclusionem esse tres
terminos tamen sic fundamentum si probatur quod hec conclusio, scilicet omnis
homo est albus debeat concludi per quatuor terminos, scilicet ex homine
et ex albo et ex colore et ex colorato. Si ergo isti termini
debeat ordinari in sillogismo oportet unum ipsorum habere rationem
maioris et per consequens rationem totius, alium vero rationem
minoris et per consequens rationem partis. Hoc autem predicti termini non possunt
sic habere sumpti in medio termino. Sumatur ergo in tertio medio terminus
et sit aliquid respectu cuius albus sit maior extremitas et sit quidam
pars in quantum subiciatur scilicet ex istis ergo terminis sic ad medium
combinatis sequitur alia conclusio, autem ergo sequitur illa quod omnis
homo sit albus que ponebatur esse conclusio principaliter concludenda, aut

concluderet eorum, aut concluderet animatum corpus que ponebantur esse alii termini ad concludendum hanc conclusionem, scilicet quod omnis
homo sit albus. Et si quidem ex illis terminis sequitur hec conclusio, scilicet quod
omnis homo sit albus habetur propositum, scilicet quod ille continet tamen ex tribus
terminis, sicut in predicto sillogismo sunt albus, homo et alius, tertius enim est
albus. Si non dicitur cum predicta conclusio corpus vel animatum corpus
tunc erunt plures conclusiones et per consequens plures sillogismi, sicut ponatur
quod ad concludendum predicta omnia ista, tunc predictus sillogismus non erit
ad propositum. Necesse est ergo sillogismum concludentem unam conclusionem per unum medium
tamen habere tres terminos et non plures. Amplius autem consimiliter probatur
de aliis duobus terminis, scilicet de corpore et de animato corpore que ponebantur
per c d eandem combinationem faciet sicut de albo et de homine quod
intelligebant per a b. Nam si duo predicti termini debeant poni in
sillogismo oportet eos ad aliquem medium terminum comparari respectu cuius unius
eorum habeat rationem maioris extremitatis et rationem totius, alter non habeat
rationem minoris extremitatis et rationem partis. Ex quibus terminis vel sequitur
hec conclusio principalis, scilicet quod omnis homo sit albus, et tunc eandem conclusionem
accidit concludi per plura media sicut prius. Nam hec eadem conclusio dicebatur
posse concludi per alios duos terminos. Si non dicitur sequi
aliquis istorum terminorum esse erunt plures conclusiones et plures sillogismi. Et
Idem cum dicit Fiat autem. In parte ista probat propositum de
fiat dicitur sequi ad partem ea que dicta sunt erunt plures et in
coniuncti non habentes ordinem ad invicem. Si autem non sic
se habeant a c d adinvicem ut faciant sillogismum, erunt superfluo
termini et vane suppositi nisi fiat gratia inductionis hec de
modo sectionis proposita aut gratia celationis aut cuiuslibet alicuius talium.
Si autem ex a b que sunt alii termini non sequitur hec conclusio e sed
alia quod conclusio fiat ex c d aut aliquis horum alterum, aut
ad partem h, id est ex aliis duobus terminis quidam sunt c d vel con-
cluditur ad hoc, scilicet a b qui ponuntur duo alii termini
autem ad ad partem hec contingit modo ponatur erunt plures silogismi
et non erit quod positum est. Nam ponebatur esse sillogismus conclusionis
quod est e. Si autem ex c d nulla conclusio fiat vane suppositi
et tunc et non erit quod est ex principio esse sillogismum quare sequitur quod omnis
sillogismus est tamen per tres terminos et non per plures. Est autem
consimiliter probatum posuisse quatuor terminos ex quibus dicebatur
concludi conclusio quorum duo comparati ad aliquem medium terminum po-
terant constituere sillogismum, alii vero duo combinati ad aliquem
medium terminum habent facere sillogismum. Si ergo omnes isti termini sumantur
in tertio sillogismo deducet plures ad tale inconveniens. Nam
cum quolibet combinatio istorum terminorum faciet conclusionem per se et
sic erunt plures sillogismi in coniuncti ad invicem ordinem non
habentes, aut una combinatio istorum terminorum non faciet
sillogismum neque aliquam conclusionem, et tunc vane et sine utilitate isti duo
termini acciperentur in sillogismo cum ex aliis duobus suppositis cum
tertio medio termino posset fieri sillogismus. Si non ex predictis terminis
non sequitur conclusio posita principaliter, scilicet e, sed aliqua alia, tunc sequitur quod sunt
plures sillogismi sicut sunt plures combinationes terminorum sillogismum fa-
cientes sequitur quod talis sillogismus non sit ad propositam conclusionem.
Cum ergo omnia ista inconvenientia sequantur ex quatuor terminis positis
in sillogismo manifestum est quod omnis sillogismus constare tamen ex tribus terminis. Et
Amplius autem consimiliter quod vanum quod ad prius dictum duplex est
enim modo dicitur vanum quod non attingit debitum finem
secundo modo potest dici vanum quod non est necessarium ad finis conse-
cutionem, unde superflua in arte et sic quibus res
equaliter bene habere potest dicitur esse frustra et vana. Cum ergo
ex duobus terminis positis ad medium possit esse sillogismus super-
additio aliorum duorum terminorum in sillogismo vana et inutilis videtur.

Amp' a' 9si° a^a argumeta^c h'ie plés tios q^a
tres dupl' posse 9tige. p° g'ra 9n'iols deminacois
ppoiti. 2° mo i doncto 9itres a^m 9ner. vlez fiut m'l
tes tios et m'lta ptia^na. Sc° mo h' potest ee g'ra
celacois et h' mo sill's soph'c^s fiut m'ltos tios. q'a ac
cipit tim eq'uocu. q' l3 sit vn' i uoce ret' tn potest
visitari p m'ltas sig'tas. n' g' sill's h'at plés tios a^to
usto m'or3 sp' tres tios tm et mo plés h'ie d3. Am
pli' i 9si° p l'one ph'i. fr ista 9n^a fundari si talis
sillo ponant plés ti q^a tres se q' sint plés silli q
plés 9nes l' seq'r q' vna 9° 9cludat p m'lta me^d
et p vnu sill3 ee n' pot. ul' dti ti uani et i utili sumu
tur. s3 oia ista sunt i 9en^a. g° i 9ens e' 9° ex quo se
mai e g' oe3 sill3 h'ie tres tios tm. Dem cu
diat. h' a' maifesto. In pte ista ex suffic^a tior3 i
fert m'ir3 et suffic^ia ppo'nu3 i. d. f. na po fat q'
tum e. so ifert. q'dam correla^o fa^t. n'ia aut.
p°3 g' h' a' maifesti. s. q' ois sill's fiat tm p tres ter
m'nos. p'rla e q'm ois sill's 9stat ex duab3 ppoib'
et no ex plib3. na tres ti 9bmati ad iuice sut due
ppones n' suant q'ad3 i ppoib3 dum e ad p'tone
sillo3. Est a' 9si° q' ti pnt 9si^n tpli p'mse
no 9pati ad iuice. so pnt 9si^n pnt duo ti 9pa
rait ad tertiu3. tto pnt 9si^n duo ti int se p'o
mo no faciat aliq' ppo3. so faciut solu duas
ppones. et tto faciut vna3 9ne3. bn g° ait ph's
q' ex tb3 tis n' n' due ppones fi' pnt eo q' vn'
illo3 tio3 9pat' ad vna3 faciat vna ppone3. alt'
vo 9pat' ad eande3 faciat a'a3 ppone3. Ampli'
a' 9si° q'ad pfco3 sillo3 bn pnt assui plés ppo^es
na i vno sillo d3 ee tm due ppoes. uerptu si q
lib3 illa3 ppo'nu3 debeat pb'ri e sillo^o pba'ri o3
q' due alie ppones assumat ad q'lib3 illa3 pre
missa3 pba'ndam. Dem 9diat. n'ia 9. In
pte i'sta ph's 9clu^t q'dam correla^o seq's ex p'mis
sa sufficientia ppo'nu3. vn ait q' m'ai e ex h'us
q' dca sut q'm i q' aliq3 9ne sillo^a n' ptes se ppoes
.i. no sut tm due ppones p q's 9clud3 9 p'na^l.
Na3 supio3 9nu. i. 9nu supio3 p'missa3 q'dam
ee ppoes e necciu h' e ex^tu3 9clusa3 ad m'u o3 esse
duas ppoes q' sut n'ae ut 9° sequitur si g' i p'dca 9ne
sillo^ca no sut due ppones at no e' sillo^ca a' pla ne
cessaris int'ogauit ad p'one. s3 g' pn^les ppones et
nec^as supius sillis ois sill's est ex ppoib3 q'de3 p fec
tis. h' e ex duab3 ppoib3 p'ib3 tis aut sup'habu
dantib3. i. ex trib3 tis taq' ex m'io ip'm q' d3 m'us
sup'habundas. Ex duab3 no ppoib3 taq' ex m'io p'i
q' d3 m'us p'fcis ut is dicebat. Queret a' as
ut sit aliq ppoes p'e n'ae. Dd q' i° d3 nec' sit
quo res no pt s'bsiste' m'ali ut' for'lr. et sic due ppoes
et ordo ipa3 ad iuice dnr n'ae r° silli eo q' ro silli
n' sit sin h'us s'bsiste. Due g° ppoes itegrites es
sen^as silli dnr ee nec^e. vnj. ph's. vnj. top^x. appl
lat diffones ppones nec^as r° silli. n'cie a' dnr
p q's fit sill's p'e n'cie aut ppones dnr q' no sumu
tur i sillo. imo sill's h't ee sine eis. s3 pnt dia
n'cie r° int'ogatis ad r'ndere q'm p 9paco'nes
ad ip'a r'n^ter q'tuor g'nib3 ppo'nu uti pt. Na res

ponides potest 9siderari dupl'. p° ut h't h'itu rectu. so
ut h't h'itu obliq'u et male dispo'itu. p° m° i t'rogans
et q'ies re'alo r° r'n^is fiut t'a g'na ppo'nu. Na p°
i t'rogans o3 sin cu q'l'ter. s. dist^o r'e q' ppoit eius
nobil^ter et ordie 9tndo. et sic utit ppoib3 ap'lans
so o3 pbabil^ter et maifestabil^ter et sic utit ppoib3
maifestatis et declaratis. Et 3° ondit fi'tate et
stabil^ter rei q' ppoit. sumi ppo^es ex q'b3 dcis 9clu^do
et sic utit ppoib3 i doctis. S3 g° h' i t'rogans iueniat
r'n^ter h'ente h'itu rectu et bn dispo'itu utit his
trib3 g'nib3 ppo'nu. si no iueniat ip'm obliquu et
male dispo'itu utit ppoib3 celatis argu^do i ali
quib3 tis i quib3 latent eq'uocaco'es et i quib3 ce
lat m'ltiplic^tas sig'tor3. no q'e utes talib3 tis
ut decipiat. q'3 h' mag' ptinet ad sophista. S3
mag' ut eu3 ad ueritate reducat. bn g' ait ph's
.vnj. top. q' ppoes p'e n'ae. e' m'ois fut sum
de. Na ul' iste ppoes accipiut g'ra i ductois. at
g'ra magitudis aut g'ra amplacois o'ro'nis
at g'ra maifestac'o'nis. at g'ra ppoiti p'bois. a° g'a
celacois. p3 g° q' r° silli solu3 fuit nec' due ppoes
r° cu ppo'as n'ulte alie ppoes appellari pnt na^e
vn ph's h' itelliges d' oe3 9ne i q' sut plés ppo^es
q' due at no ee sillo^ca aut pla n'cius i t'roga
uit ad ppoe3. i. i t'rogans assuit pla ad sua p°
ne3 q' sit n'ca^a i sillo. Dem e d'. erut g°. In
pte ista 9clu^t ph's ex p'batis oe3 sill3 ee vnius
9nis. d. erut g° 9nes diuidentes ppo'nu. Est
a' 9si° p'bm h'ie p h'ac l'ra3 oe3 sill3 ee vni 9°
nis. na cu i quol3 sillo sit tm due ppoes si 9 e
diuiditas ppo'nu3 o3 9ne3 vna ee. na si ee'nt
due 9nes cu sit et due ppones i sillo et n' plés
tot ee'nt 9nes q't sut ppones. et sic 9° no e'et me
dietas ppo'nu ut ph's d'. patet g° illa ta q' di
cebantur req'ri ad sufficien^a p'n^o3 q'nabiu3 silli
Na p° fuit p'batu3 i oi sillo ee nec^as suppones
tm tior3. so declaratu3 fuit i oi sillo ee 9tco'ne
dua3 ppo'nu3. et e° 9clusu3 e i oi sillo ee sillo'ne
vni' 9nis. Circa ista l'ra3 q'ri' vna q'o p'n'
ut 9° h'at ro3 medietas r° p'missa3 et d'r q' n.
Na ma^or ppo e ma^or extas. m'i^or uo ppo e m'i^or
extitas s3 9° e vmo dua3 ext^tu3 g° ecit. imo
dua3 ppo'nu et sic no h'ebit ro'e3 me^ii r° ea3.
P. alla appellat me° i quo vniut extma. S3
istud me' n'uq' itrat 9ne3. g° 9° n'uq' h'ebit
ro'e3 me^ii cu tale me' no claudat i 9ne. In s
iuu3 e ph's i l'ra. Dd q' ext'ri possum p'bare
9ne3 ee medie^tes p'missa3. p° ex pte me^ii i quo
vniut ppoes p'misse. so ex pte 9nis et ex p
te p'missa3. P° sic p3. na me' i quo vniuntur
extma gerit uice3 alteri extmor3. sic fuscu gerit
uice albi et nig'i. ppo q' si albu et nig'u et fuscu i'e
utriq3 existes 9puenit ad iuice tm e'et albu et
nig'u q' fuscu solu3. ex q° fuscu 9patu ad
utriq3 h't ro'e3 vtriusq3 sic possum dicere me'
sillo^ca gerit uice ma^ris et m'i^ris ext^tis. na i q'
subiicit ma^ri extati h't ro3 medie^tas r° ma^is
ppois eo q' s'bi et p'tate h'nt integrite ppone3 et h'

eorum habet rationem medii in propositione. In qua vero parte medium preter de minori extremitate habet rationem predicati, et propositio habet rationem medietatis pro minoris propositionis. Cum igitur perlibatum medium non intret conclusionem, non includatur in ipsa. Includitur tamen in premissis. Si solum medium valet tamen quantum ambo extrema, quia extrema intrant conclusionem secundum substantiam, sed medium non ingreditur conclusionem secundum substantiam, ideo ipsam conclusionem premissarum habere rationem medietatis.

Secundo patet hoc idem ex parte terminorum. Nam conclusio non fuit aliud premissas, sed fuit solum medietas premissarum. Quelibet enim propositio ut dictum est constat ex duobus terminis propter quod cum in quolibet sillogismo sint due propositiones oportet eas constare ex quatuor terminis. Et si illi quatuor termini non sint secundum rem, tamen oportet eos esse secundum rationem. Cum igitur conclusio accipiat solum duos terminos, in premissis autem includuntur quatuor termini, necesse est conclusionem esse medietatem premissarum, cum medietas numeri quaternarii sit dualitas. Tertio poterit istud idem declarari ex parte premissarum. Nam tota conclusio sillogistica est quedam continua in qua premisse habent rationem antecedentis, conclusio vero habet rationem consequentis. Cum igitur consequens habeat rationem unius partis continue, antecedens non habeat rationem alterius partis, oportet ipsam conclusionem in toto continue sillogistico habere rationem medietatis.

Videtur ergo dicendum quod quamvis premisse intrent conclusionem non tamen intrant cum ipso medio per cuius reductionem habent constituere duas propositiones iam remanente medio generate unice alterius extremitatis ipsa extrema unita inter se in conclusione non habent rationem medietatis. Ad secundum dicendum quod ex eo quod medium non intrat conclusionem sillogisticam, habet conclusionem esse medietatem premis- no
sarum. Quia si medium non intrans conclusionem in genere unice duarum extremitatum ipsa conclusio sortitur habere rationem medietatis ut dictum est in sufficientia principiorum.

Quando autem per antesillogismos. Omissa sufficientia prius in malum in sillogismo generato superius. In parte ista philosophus declarat hoc idem in sillogismo multiplicato circa quod duo facit quia primo facit quod dictum est, secundo concludit quandam correlariam sequentia ex predictis, ibi: quoniam autem habemus. Propter primum est sciendum quod in quolibet sillogismo circa sit consideranda ut dictum est, scilicet termini, propositiones et conclusiones. In omnibus dicendum ergo qualiter ista reperiuntur in sillogismo multiplicato philosophus circa facit. Nam primo ostendit qualiter multiplicantur termini per comparationem ad propositiones. Secundo ostendit qualiter possint multiplicari propositiones respectu terminorum. Et tertio declarat qualiter possint multiplicari conclusiones respectu utrorumque. Quia satis vel tamen simpliciter circa conclusiones autem secundo ostendit ergo quod quando contingit concludere per antesillogismos idest per aliquos prosillogismos. Nam ideo dicuntur antesillogismi et prosillogismi quia maior et minor per sillogismos probantur. Et quia premisse ponuntur ante conclusionem, ideo talis sillogismus dicitur antesillogismus. Quando per tales sillogismos contingit concludere aliquid per plura media non continua, semper oportet esse plures terminos quam tres. Ut si a.b. sit a. quelibet premissarum sillogizetur per c.d. multiplicato quolibet terminorum sillogismum uno termino superabit propositiones in istis sillogismis sicut in aliis. Sive hoc enim sit extrinsecus adveniens sive intrinsecus ad medium positus, idest sive ille terminus sumatur extra extrema, sive sumatur in medio extremorum quasi dividens intervalla ipsa extrema. Nam utrumque accidit uno modo esse intervalla. Hec est propositiones quam terminos, propositiones tamen in medio sunt equales intervallis, et propositionibus in medietatis medium quasi est ad intervallum vel ad intermedium. Est autem considerandum sillogismum unum posse multiplicari tripliciter secundum tres conclusiones. Nam si conclusio sumatur cum altera premissarum poterit facere unum sillogismum. Secundo ratione maioris extremitatis. Nam si maior extremitas sillogismi per alteram premissas fiet alter sillogismus. Tertio ratione minoris extremitatis. Nam si per ipsam minor extremitas concludetur ex aliquibus premissis erit tertius sillogismus. In omnibus tamen predictis sillogismis numerus terminorum excedet numerum propositionum in uno. Nam in omnibus talibus sillogismis erunt due propositiones et tres termini. Est ergo sillogismus accipiendo terminos et propositiones in sillogismo uno de quo determinatum est superius et in sillogismo multiplicato de quo agitur hic. Nam sicut ibi ponebatur numerus terminorum superare numerum propositionum in uno termino sic et hic. Dissimilitudo tamen est in hoc quia in illo sillogismo superius assignabantur tres termini et due propositiones. Sed in predicto sillogismo multiplicato contingit esse plures terminos et plures propositiones quam tres eo quod sicut sillogismus poterit multiplicari in multos sillogismos secundum sillogismos maioris et minoris et conclusionis. Sic contingit tres terminos et duas propositiones multiplicari. Ita quod multiplicato sillogismo multiplicantur et propositiones, propositionibus vero multiplicatis oportet terminos multiplicari cum termini excedant propositiones in unitate sicut declaratum est.

Amplius autem considerandum hic sillogismos multiplicatos posse concludere conclusionem per media extrema in duplici genere. Nam aliquando sunt media continua ut cum non est ab ad medium sic [illegible] et sic de aliis. Aliquando non sunt media discontinua sicut sic de aliis medium quod reperitur ad medium vel illa dicuntur esse media continua que sunt in eadem secundum rei et in eodem parte extrema. Illa vero dicuntur esse media discontinua que sunt extrinsecus rei et non sunt in eodem genere permanentia per omnia ista media scilicet a. idest maior extremitas quam et b. idest minor extremitas poterit concludi et per omnes sillogismos multiplicatos per omnia predicta media sic dicebatur superius de alio sillogismo. Amplius autem considerandum philosophum appellare propositiones medias media que non est ad medium sic sunt [illegible] et ceteras aliis. Nam iste propositiones possunt dici intermedie quia nullum medium reperitur inter substantias et partes. Non autem sunt hec propositiones intermedie sic ipsi possemus dicere quod illa est propositio intermedia que non est alia prior. Intervallum vero hic appellat illas propositiones in quas invenitur ad medium sic medium aliquod et cetera aliud et sic de aliis. Et quia medium poterit comparari ad quodlibet extremorum et coniunctum cum uno extremorum faciat unam propositionem, unitum vero cum altero extremorum habet efficere aliam propositionem, ideo philosophus dicit propositiones esse equales numero intervallis.

Termini enim dicuntur. Non tamen semper. In parte ista ostendit philosophus quando habent multiplicari propositiones respectu terminorum. Nam termini semper propositiones excedunt a terminis in uno. Ideo si sunt impares, sed si propositiones multiplicentur contingit aliquando eas quia propositiones erunt impares termini vero pares eo quod ex additione unius termini additur una propositio. Hec est ergo quod dicit philosophus non tamen semper. Hec quidem scilicet propositiones erunt perfecte idest pares. Illi vero scilicet termini habundantes idest impares. Sed permutatim cum propositiones sunt perfecte idest pares termini erunt habundantes idest impares. Cum autem termini erunt perfecti idest pares propositiones erunt habundantes idest impares. Cum autem sic dictum est. Similiter cum uno termino additur una propositio quia quandoque hec quidem propositiones sunt perfecte, termini vero per additionem unius termini sunt impares, eadem additione facta idest facta additione unius termini tunc necesse est transmutari. Nam tunc per talem additionem erunt termini pares et propositiones impares. Contingit autem ut per additionem unius termini propositiones pares efficiantur impares et termini impares efficiantur pares et econverso. Nam tres termini adinvicem combinati faciunt duas propositiones eo quod unus terminus iunctus cuilibet extremorum faciat unam propositionem. Si igitur addatur unus terminus iunctus cuilibet duorum terminorum faciat unam propositionem si addatur unus terminus poterit addi cuilibet istorum duorum terminorum sic extremus terminus et sic faciet duas propositiones quia ad quos ille terminus terminus coniunctus duobus terminis faciebat duas propositiones et sic

erit .e. et quatuor propositiones. et per consequens per additionem unius termini non efficiuntur propositiones impares et termini pares cuius contrarium dicit philosophus in littera. Dicendum quod tres termini non habent facere duas propositiones ut dictum est quia medius terminus potest coniungi cuilibet extremorum et sic poterit duas propositiones efficere. Sed si quartus terminus addatur istis tribus terminis oportebit istum quartum terminum minimum coniungi cuilibet trium terminorum et sic per additionem istius quarti termini efficiuntur tres propositiones. Non ergo intendit philosophus quod quartus terminus solum debeat addi duobus terminis et non uno. Nec dicit similiter combinationem terminorum extremarum addimus ut in argumento dicebatur. sed dicit similiter ista combinatio terminorum faciunt propositiones quia termini additi extrinsece advenientis quod si iungetur tribus terminis faciet tres propositiones et sic erunt quatuor termini. sed non .e. terminis addatur quintus faciet .e. propositiones. et sic semper multitudo per additionem unius termini si propositiones sunt impares et termini pares. et si propositiones sunt pares et termini impares dum tamen semper terminus additus omnibus terminis prexistentibus addatur et cuilibet coniungetur. et quot terminis coniungetur tot propositiones faciunt sicut visum est. Deinde cum dicit conclusiones. In parte ista ostendit qualiter multiplicantur conclusiones terminorum et propositionum. unde dicit. conclusiones autem iam non habuit eundem ordinem neque ad terminos neque ad propositiones. id est in isto sillogismo multiplicato sicut sunt in sillogismo simplici generato eo quod ibi dicebatur quod habet rationem medii terminus premissarum. hic autem oportet conclusiones esse plures propositionibus. nam uno termino addito conclusiones adiungit immo pauciores terminis prexistentibus. id est per additionem alicuius termini tot fiunt conclusiones quot terminis precedentibus terminus additus adiungitur preter unum in quo termini superant conclusiones. hoc est ergo quod dicit ad solum eius ultimum terminum non facit conclusionem. sed terminus additus ad alios autem omnes quod declarat per exemplum ut si terminis qui sunt .a. b. c. addatur .e. terminus. scilicet .d. statim adiacent due conclusiones. hoc est ex additione istius termini fiunt due conclusiones. ut ea que est ad .a. et ea que est ad .b. ad .c. autem non fit alia conclusio quia ad ultimum terminum non fit alia conclusio ut dictum est. Similiter autem accidit in aliis terminis. si autem hic terminus incidat ad medium vel addatur ad medium eodem modo fiet sicut si adderetur ad terminos extremos. Nam solum additum ad unum terminum primum non faciet sillogismum. sed ad omnes alios. quare si per additionem unius termini fiunt due conclusiones scitur quod conclusiones sunt multo plures terminis propositionibus. Est autem considerandum non eodem modo se habent conclusiones in sillogismo simpliciter uno quo se habent in sillogismo multiplicato. Nam in sillogismo uno conclusio est medietas terminorum et propositionum quomodo sit intelligendum sicut dictum est. sed in sillogismo multiplicato non est sed terminos in duplo multiplicati secundum numerum numerorum conclusiones additas esse medietatem terminorum additorum sed magis est econtra quia per additionem termini fiunt due propositiones. sed quod conclusiones additas et multiplicatas esse plures quam termini additi et propositiones addite. ideo bene dicit philosophus conclusiones non habere eundem ordinem in predicto sillogismo sicut in illo. Amplius autem considerandum conclusiones esse plures terminis et propositionibus duplex potest intelligi. primo quod si quartus terminus addatur tribus terminis conclusiones sunt plures ex additione istius termini non solum termino addito sed quam terminis preexistentibus et hoc modo non habet veritatem. nam si quartus terminus adiungatur tribus fiunt tres propositiones et .e. termini per additionem istius .e. termini non nisi due conclusiones fiunt. ideo oportet terminos additos et preexistentes plures sunt terminis et propositionibus quam conclusiones. Si non intelligatur conclusiones esse plures terminis additis solum et propositionibus additis non habet veritatem quod dicit. nam ex additione unius termini tamen ad tres terminos preexistentes efficiuntur due conclusiones. Circa autem adverte ut conclusiones sunt plures terminis et propositionibus. dicendum quod in uno et eodem sillogismo semper oportet terminos et propositiones plures esse quam conclusiones eo quod omnis conclusio formatur ex tribus terminis. sed si fiat novus terminus addatur oportebit magis multiplicari conclusiones quam terminos additos vel propositiones ex illis terminis formatas quod sic declaratur. Nam si accipiantur primo tres termini. animal animatum corpus et substantia ex eis poterit formari solus unus sillogismus. Omne animal est animatum corpus et substantia. omne animal est animatum corpus. ergo omne animal est substantia. et si predictis tribus terminis addatur .e. terminus. scilicet homo ex additione eius multiplicantur due nove conclusiones nam si homo coniungitur sibi concludetur omnem hominem esse substantiam per istud medium quod est animatum corpus. Omne animatum corpus est substantia. omnis homo est animatum corpus. ergo omnis homo est substantia. Si non hic terminus homo coniungatur animato corpori tunc poterit concludi omne animatum corpus esse hominem. per hoc medium quod est animal. Omne animal est animatum corpus. omnis homo est animal. ergo omnis homo est animatum corpus. sicut autem predictus terminus coniungatur animali non potest ad concludi eo quod animal est terminus proximus ad hominem quia non est ad medium inter eos per quod animal possit concludi de homine. ex additione ergo istius termini qui est homo ad substantiam vel ad animatum corpus potuit effici due nove conclusiones. solum eius ad animal terminum sibi proximum non facit conclusionem. quia non habet per quod concludatur de ipso. ad omnes autem alios terminos habet efficere conclusionem. dum tamen iste terminus additus et terminus cui additur reperiatur ad medium per quod unus terminus possit concludi de altero. bene ergo dicit philosophus quod solum uno termino conclusiones sunt plures terminis et propositionibus superadditis. non autem terminis preexistentibus. Nam ex additione unius termini ad omnes terminos preexistentes habet fieri nova conclusio. preter quam ad terminum sibi proximum quia inter ipsos non est ad medium per quod possit unus de altero concludi ut dictum est. Deinde cum dicit. quoniam habemus In parte ista concludit philosophus quandam correlariam sequentia ex predictis. dicens ex hiis autem que dicta sunt patet etiam tamen preterea quomodo propositiones cum difficultate et facilitate habent concludi in qualibet figura. sed est quales propositiones possit construere et destruere in predictis figuris. et etiam est quot sunt illa que ad integritatem substantie sillogismorum requiruntur. et ergo facit philosophus. Nam primo manifestat per correlarium ostendens que propositio sit facilis ad concludendum et que sit difficilis. secundo declarat secundum correlarium ostendens qualis propositio possit construere et destruere. et tertio manifestat etiam correlarium ostendens quot et que ad substantiam sillogismorum requiruntur. secunda ibi. Oportet autem. tertia ibi. Quoniam ergo sit. Dicit ergo quoniam habemus ex hiis que dicta sunt ex quibus terminis et ex quibus propositionibus fiunt sillogismi et quales propositiones et quales termini fiant in unaquaque figura. quia alii affirmativi alii negativi. aut universales aut particulares. et quot modis id est per quot modos monstratur unusquisque sillogismus. manifestum est nobis ex hiis que dicta sunt. et que propositio sit facilis et que sit difficilis argumentabilis est. Nam que in pluribus figuris et per plures modos et per plures modos concluditur est facilis argumentabilis. que autem in paucis et per pauciores modos concluditur est difficilis argumentabilis. exemplum sed quod universalis affirmativa monstratur tamen per primam figuram et per hanc simpliciter id est uno modo tamen. universalis non particularis concluditur per primam figuram et per medium. sed per primam et tertiam figuram concluditur simpliciter id est tamen uno modo quia concluditur solum in secundo modo. particularis non affirmativa concluditur per postremam figuram

ꝙ p pr̄z. s; p pri̇̄z quidez figᵉᵃ ꝯcludiᵗ sipᵗ. i. tm̄
vno mō. ꝯ tn̄ i t̄cio mō. s; p posteriez figᵉᵃ ꝯ
cludiᵗ epl̄r. Nā ꝯcludiᵗ i p̄o ⁊ t̄tio ⁊ q̄rto mō pti
nō pticula inuen̄t ioib; figˡˢ. s; i penigaez figura
ꝯcludiᵗ sēl. s. i q̄rto mō. Jn mᵃ aᵘ figᵃ ꝯcludiᵗ
dupˡ. s. i t̄cio ⁊ i q̄rto mō. Jn t̄cia aᵘ figᵃ ꝯcludiᵗ
epl̄r. q; i s̄o mō ⁊ i q̄nto ⁊ i sexto maiᵉ ē g° q̄m
vlēz affirᵃᵗ astruere q° difficilˡᵉ ē. destrue ūᶜo
facillimū. Est aᵘ consiᵈ p̄hm ex p̄missis ma
infestaᶜᵃ istē declare de facilitate ppōis ꝯclude. hec
mō deducē oīs pp̄o q i plib; figuris ⁊ p pl̄es mōs
ꝯcludiᵗ illa facilˡ ꝯcludiᵗ. ⁊ ex ea potest quis
faciliori mō argūe. s; ptiˡˢ neᵃ pōt ꝯcludi
p pl̄es mōs q̄ ptiˡˢ affirmatiua ⁊ ptiˡˢ affirᵃ q̄m
vlis negᵃ. ⁊ vlis negᵃ q̄ vlis affirᵃ. oēs eī iste
ppōnes p̄nt ꝯcludi i plib; figˡˢ ⁊ p pl̄es mōs q̄m
vlis affirᵃ. g° oēs facilˡ ꝯcludunt ⁊ ex eis quis
potest facilius argumentare. Amp aᵘ ꝯsiᵈ q̄ h;
vlis pp̄o sit magᵉ difficilˡ ad ꝯcluᵈ ⁊ p ꝯsn̄s sit
magᵉ diffiˡ ad arguᵈ ē tn̄ magᵉ util̄ ⁊ efficaci
or ad argumētand q̄ aᶜᵃ aliaz ppōnū eo q̄ᵈ
facit magᵉ scire. q; scia ē vliuz. vn̄ ipē sill̄s de
mōstratiu° q° dr̄ apodicticus. i. faciēs scire nō n̄ ex
ppōib; vlib; formaī dz. sic app; ex p° posterioz. ⁊
Deinde cū dicit. oīo aᵘ. Jn pte ista declarat aliud
correlaᵐ. s. q̄lit vna pp̄o ꝯstruit ⁊ destruit fa
ciliori mō q̄ alia. vn̄ ait. oīo aᵘ i͡comuni ꝯᵈe
vlia q̄ ptiᶜˡᵃ facilius ⁊ eī si nlli ⁊ si alicui nō
isit inceptuz ē vle affirᵃᵘᵘ. i. vlis affirᵃ destru
tur p vlēz neᵃᵃᵐ ⁊ p ptirez neᵃᵃᵐ. Nā; h̄ē fl̄a oīs
hō currit. ⁊ si nllˢ hō c̄tat. ⁊ si q̄daz hō n̄ c̄tat. ⁊
hoz aᵘ. i. haz ppōnuz destructiuz vlez affirᵃᵃ aliᵉ
quidez nō i oib; figˡˢ mōstr̄. h; ē ptiˡˢ negaᵘ
ꝯcludiᵗ i oib; figˡˢ nlli aᵘ i duab;. h; ē vlis neᵃᵃ
mīat solū i duab; figˡˢ. Eodez aᵘ mō ⁊ i p̄
uatis. ⁊ eī si oī ⁊ si alicui i͡ceptuz. ip̄ ē ex p̄ua°. i.
vlis neᵃᵃ destruit p vlez affirᵃᵃtiuaz ⁊ p ptirez
affirᵃᵃ. h; aᵘ fiūt i duab; figˡˢ. ⁊ i° q̄ i͡comuni vlez
affirᵃᵃ repit i dupˡᵃ figᵃ. nā vlis affirᵃ solū repi
tur i p̄a figᵃ. ptiˡˢ vᵒ affirᵃ h̄t ē i p̄a ⁊ i t̄ figᵃ.
Jn pticulib; aᵘ simpˡ q̄ oī ⁊ nlli ondentes ic̄e. i. pti
cures solū vno mō p̄nt destrui. q; solū destrui
tur p vles. nā ptiˡˢ neᵃᵃ h̄t m̄tum p vlez af
firᵃᵃ. ⁊ affirᵃ h̄t m̄tum p neᵃᵃᵐ. iō ptirez destru
unt̄ de diffiˡ. ꝯstrui aᵘ ipa ptiᶜˡᵃ facilˡ ē
eo q i plib; figˡˢ ⁊ p pl̄es mōs h̄t ꝯcludi q̄ vlis. ⁊ ē
subiugit vle dormitur ad ꝯg̊ sc̄d q̄lr vlēs ⁊
ptirez ꝯstruūt ⁊ destruūt. d. oīo aut oz n̄ la
tere q̄m ꝯᵗ q̄ē vlia p se i͡uicē destrui ⁊ ē p ꝯ
tiᶜˡᵃ. s; ipa ptiᶜˡᵃ solūz p vlia ꝯstruit̄ ē ꝯ̄tra
nō ē vlia ꝯstruūt p ptiᶜˡᵃ. p illa vō. s. p vliaˡᵉ
s. p ptiᶜˡᵃ ꝯstruit̄. Nā; si oī inē ⁊ alicui. b̄n ei se
q̄ si oīs hō currit g° q̄daz hō c̄rit. Ex h° g° est
maīᶠ q̄m facilˡ ē destruē q̄ ꝯstruē. Est aᵘ
ꝯsiᵈ vlia ⁊ ptiᶜˡᵃ se h̄ēe mō ꝯūso i ꝯstruendo
⁊ destruendo. Nā vlia facilˡ ⁊ plib; mōis des
truūt q̄ ptiᶜˡᵃ. nā vlis affirᵃ destruit ptirez
neᵃᵃᵐ. ⁊ sic p vlez neᵃᵃᵐ. s; vlia ꝯstruūt diffi
ciliori mō q̄ ptiᶜˡᵃ eo q̄ ptiᶜˡᵃ nō p̄nt ꝯstruere
vlia. s; ptiᶜˡᵃ h̄nt se eꝯ°. nā ipa ptiᶜˡᵃ de difficili
⁊ paucioribus mōis destruūt q̄ vlia facilˡ tn̄ ꝯ
struūt. Nā ꝯstruūt p se ipa ⁊ p vlia. Amp
aᵘ ꝯsiᵈ pl̄a reqri ad ꝯstruēd q̄ ad destruēd. ⁊ ad
bn̄ facie q̄ ad male facē. nā cū bō° omē ⁊ pfcm̄ sit
reez. sic id ē pfcm̄ cui n̄l dēē eoz q̄ sibi debent̄. ita
oē icludit i se oīa illa q̄ s̄b ip̄o sūt p̄nt. sic ⁊ bō°
icludit i se oīa illa q̄ faciūt ad roez boīˡˢ. iō ad
ꝯstruēd ād eoz sūt n̄m diffiˡᵉ ad destruend
tn̄ ē valde diffiˡᵉ eo q̄ vna circūstanᵃ recta reqsi
ta ad roez boīˡˢ. iā nō dz boni. ⁊ vno ptiˡˡ destr̄
to iā nō dz oē. s̄r deffiᶜiᵉ vna pfcōne iā nō
dz pfectuz. Cū g° vlis pp̄o icludat i se pl̄a q̄ ptiˡˢ
iō eā ꝯstrue ē valde diffiˡᵉ. destrue aᵘ eaz ē valde
facile. ptirez aᵘ ppōez pauca reqrentez ꝯstrue ē
valde facile. s; destrue ip̄az ē diffiˡᵉ ut d° p̄hs
i l̄ra. Deinde cū d°. quo g°. i pte ista p̄hs epi
loᵍᵒ tractat̄ correlaᵐ enūat oīa illa q̄ faciūt ad sciēz
⁊ ad i͡cogᵉ tez sillˡ. vn̄ ait. quo g° fit sill̄s ⁊ p
q̄t t̄ios ⁊ p q̄t ppōes. q̄ ad p̄nᵃ malia sillˡ. ē ⁊
quō h̄ntes se ad i͡uicē i mō ⁊ i figᵃ. q̄ ad p̄ncᵃ
formalia eī. amp q̄ pp̄o i vna figᵃ ⁊ que i plib; ⁊ in
paucioribus ꝯcludit palā ē ex h̄is q̄ dc̄a sūt. ⁊
Circa ista l̄raez q̄r vna q̄o p̄nˣ. ut oīs sill̄s
h̄eat form̄ tn̄ ex trib; t̄is. ⁊ v̄r q̄ nō. Nā elec̄
sill̄s saltez ē bon° sill̄s i forā. cū opponat̄ sophi
ai elencis q° pecāt i forā. ai g° elec̄ sill̄s ꝯcludat
utraq; pte ꝯtradicois v̄r q̄ magᵉ q̄ ex trib; t̄ īs
h̄eat form̄. Jt° ōis sill̄s ꝯstat ex duab; ppōi
b; s; i q̄b; ppōne ponūt duo t̄i. s. s̄bz ⁊ p̄tm̄. ē
g° i oī sillo sūt duę ppōes erūt. ē. t̄i. ⁊ sic omis
sill̄s forbit ad min° ex q̄tuor t̄is. It°. i͡duc
tio ē ex° q̄lit̄ ſp̄es argumᵗⁱˢ reducit̄ ad sill̄z. s;
tn̄ i ductio q̄ ex° h̄nt pl̄es t̄inos q̄ tres. g° oz
sill̄z ad q̄ illa reducit̄ h̄re pl̄es t̄ios q̄ tres. Jn
ꝯ̄riuz ē p̄hs i t̄x° isto cā. q̄m aᵘ oīs sill̄s. Dō
q̄ duo sūt declanda i ppōta q̄ōe. p° ut nos eruēaz
ab equiocōne distiguemᵘ q̄t mōis possit accipi ali
q° sill̄z h̄re pl̄es t̄ios q̄ tres. s° reassumemᵘ v
nā distiᶜᵉᵃ eaz declando p q̄ soluet̄ q̄o ⁊ ondet̄
ppoᶠ. s. q̄ vn° sill̄s nō possit h̄re n̄ tres t̄ios. i
Ppt̄ p° ē sc̄d q̄ aliq° sill̄z h̄re pl̄es t̄ios q̄m
tres q̄ ad p̄ns facit iteᵈⁱ v. p° q̄ i sillō aᵃ sit 1
pl̄es t̄i q̄ tres s; rez ⁊ s; rōez ⁊ s; nomē. s° q̄ 2
sit pl̄es s; rōez. tn̄ s; rez sit tn̄ tres. ⁊ t̄cio q̄
sit pl̄es q̄ tres s; rez ⁊ s; rōz. tn̄ s; n° n sit solū
tres. Jn p° g° dn̄ sūt t̄i analoᶜᵃ. Nā sanitas ⁊ me
dicina. vrina ⁊ cib; sūt q̄tuor t̄i se h̄ntes i aliqua
analoᵍᵃ dc̄ntes ad i͡uicē s; rez ⁊ s; diffi ⁊ s;
n̄n q̄uis possit ꝯīc i illa dispōne i illa re ⁊ in
illo noīe s; p°us ⁊ posterius. Jn s° g° dn̄ p̄nt eē
t̄i vniuoci sic s̄ba al̄ ⁊ hō. Nā; h; illi t̄i sint tres
s; rez ⁊ s; nom̄. tn̄ s; rōez p̄nt eē q̄tuor. n̄ ac
cipiᵗᵘʳ diffirē rōe. d̄c. s; s; aliaz ⁊ aliaz accepᵗᵃ vni°
t̄i p ut vis ⁊ ideez tn̄ s; rē p ut h̄t roez s̄bi ⁊ p̄ti ⁊
differt a seip̄o rōe. Jn t̄cio g° dn̄ sūt t̄i eq̄uoci. Nā
canis latrās ⁊ canis marin° ⁊ celeste sȳd° q̄uis sit

tres ti s n. tn sz re .x. hm disponez sint ples. ee
g plés tios q tres i aliq sillo no potit ee sz plz
accept tioz. eo q pluralitas tioz n cnenit i a vno
me sz vnitez pdois repugt sillo. Na ti supti in
sillo de se inuicez pnt cuenit i a vno cen pdois
ti a analo no cuenit i a vno vnit pdois sz cuit
tn vnit attribucois. pp q ex talibz tis no potit
ee sillis. Si u intelligat i a ee ples tios q tres
sz tcia accept g h repugt forc silloe. na ex tis
equoce suptis no potit ee sillis. sz s sz accepcoz
ipoz tioz .s. q i a sillo sit q tuor ti sz roez. et
tn sz rez et sz n e nec. Na due ppoes n pnt in
a sillo forli ex trib tis. n vnus cuenit ad vnu
hcat roez sbi i u no altius hcat roez pti. et sic dif
fert roe, put vnit utriq uno. Na sz a tca roz
q sortit ex cuictone utriusq pz g i sillo no posse
ee ples tios q tres. q ti ex quibz fortur sillis dz
ee ti cuentes i a me cen pdois. uno cuent attri
bucois l cen nois tm formet g sic vna ro. Ti
ex qbz fit sillis dz cuire i a vno me n so cen
attribucois. sic e vitas analo n so cen nois
tm. sic e vnitas equoc sz dz vniri i sillo medio
vnitate pdois. sz oes tales ti vniti i a vno tio p
q ad cocludut no pnt ee n tres ut supra fuit p
batum. g i quolibz sillo dz tm tres ti assigni et n
ples. Ad p g dd q relene sillis no e pp vnus
sillis sz e ples put potest cocludre utriq ptez cotra
dictois. et sz q cocludat vna pte facit vnu sillm
sz no snez altius ptis cotdictois facit aliu sillz.
Ad 2 dd q due ppoes hnt 4 tios s roz. no
a s re ut dcm e. Naz medi tm genit uice duoz
tioz. Ad 3 dd q i ducto r ex s q i q ducitur
silli n hnt n tres tios. qlr tm pdict sp es argu
i qdam silln patebit i fo hui. tractatus sextus

Dixit a p idonei ciui. sic dicebat fin i sillo
sic i qbz alia re q tuor possit considerari per
ordinez. p e sba ipi silli. sz e vtus silli et
q no e aliud sbaz sui ppa vtute. Terciu e ordo mor
et figure i qbz fiut silli ad inuce. et qrtuz e opacio t
fine potens quo vn sillis potest i ples cones q alt
sic g uellet reali ptractare silli debet p o con
siderare ex quibz et ex quibz pn hc itegri sba silli
So debet psuadere p q me et p q vtutez pnt silli
cocludat conez ppoita. Tercio debet declare p oroem
silloz p mo ez figura i qbz hnt fi. et qrto debet
manifestare opacoez t po silloz ad inuicez. phs g i
declarando de pno silli tca mali q forli ut dictu fuit
i pno isti opis. h q tuor i toto libro pc p ordinez
mair i tendebat. Expedita g pa pte isti ppoiti o
peris q declaratur e ex qbz et ex qualibz pn us tez
forli q mali sillis ht sbali integri. In pte ista
exequit de sa pte isti opis i q itendit inuestigare
me silloz p cui vtutez cocludit. Go ex pmissis
cta q phs. d. si qz po pmittit qdaz neccia ad iue
cone me silloru. 2o ex illis pmissis docet me
sillorum iuenire i diuisis sillis. Sa i. cstruere g nolé
tib: In ps diuidi i ptes duas. q p cotra se ad
pcete tractatum. 2o exequit de ppoito p ordinez
nuando ea q faciut ad iuecoez me silloru. Sa i.
omz g q sint Cotra g sic ista ps ad pcetez. pq dixiz
ex quibz pn us ht sillis sup guari i qualibz ma.
nca d dd e quo possum ee ydonei et habiles ad p
poitu silloz. et dd e p q viaz et p q arte iuenire pn a
.i. me q sint cta vniuqz .i. cta cnez vniuiqz silli
cui cta subdit. Naz fortasse no soluz oz gnacoz
silloz considare q spectat ad integtate silloz. sz a
oz hre potitez facendi q spectat ad vtute me sil
loru. Estaq csid vnaqq re et vnaqq potent
tiue ppe dici ydoneaz et habile i alic act qn e i for
tis a tca vtute. Na vtus ppe reddit re faciles
et ydoneaz ad opandu vn ait phs 2o ethi. qd
sig gnate vtutis e delecta ul tristitia fi in ope.
Cu g me sillo iuecto facili et delecbli pos
sum concludre cnez i vnoqqz sillo. Signat phs
i dando artez et uiaz de iuecone isti me silloru d
se nos reddere ydoneos et habiles ad concludendz vna
qq ppoita conez. eo q sic ex vtute libalitas
facili et delecbli largim sic ex iuecone i rose
cone me silloru facilit et sine difficulte concluu
dimus a tcaz conez. Amplius at considd me silloru
posse d me pn trez. Naz dz me put pueni
mus i cogicoez cons. dz aut ca put ipz me
e ca concdi cons. Na cu e id ad cui ee se ad
sz ipz me potest appellari pn put iferit ipsam
conez. io phs pdicta me silloru aliqn appellat
pn a aliu me. In psenta tn lra appellat ca pn
.d. se uelle i uenire uia et artez p q fuem pnct
.i. me silloru cta vniuqz .i. cta cnez vniuuz
silli. Amplius a considd q nulla res cata roe sue
sbe potest agere n si supaddat aliq vtus ul a cta
potencia p q possit exire i a ctaz opacoez. io phs hec
intelligens dicit q no soluz oz considare gnacoem
silloz q ptinet ad sbaz silli. sz et oz hre vtute
et potestatz faciendi ipm q spectat ad vtutez ipi silli
cuiusmodi e me silloruz p cui vtutez se c o ex
pmissis. Deinde cu d. omz g. In pte ista ex
se de ppoito declando ea q sint neccia ad iuecoem
medij silloru. Ad cui cui e sciend q me sillo
vnit cpetere tca. p e q possit subici et pdicari. ul q he
at roez sbi et pti. sz e q heat roez ante tis et cnntis
ul roez extremi p maioris et minoris extremi. Tcium e
q heat roez vlis aut q suat vlr i ppone eo q
sin proe vli n potest fi sillis ut s dcm e. phs g
i enumando ea que sint neccia ad iuecoez me sil
loru tca facit. Na po ondit q me dz hre roez
sbi et pti. 2o declat q dz hre roez an tis et cntis
et tcio mair q dz here roz ulis. ul q dz sui t
vlr. Sa i. debus a. tcia i. oz at elige. cta p t
phs tca facit. na p pmittit qdaz dioncz de hus
que subiciut et pnt. 2o declat duo mbra illi di
iusiois no cpetere ipi me. et tcio cocludit ppo att
buens tcium mebru pdce diois ipi me. Sa ibi
qm g qdaz. 3a i. q at i me. Cotra g sic. Deinde e
q relevat i uenire uiaz et artez p q delemus acqre
me silloruz q ad iueniendu delemus distingue
sba et pta. omz g q sint. i. omz entiuz. hg quidez

sunt talia ut de nullo alio praedicentur, id est per se et universaliter, ut Cleon et Callias et omne quod est singulare et sensibile. De hiis autem alia. Haec de istis singularibus praedicantur alia, nam utrorumque horum singularium est homo et est animal. Alia non sunt quae quidem ipsa de aliis praedicantur, de hiis autem non praedicantur alia priora, sicut sunt genera generalissima. Alia autem sunt quae et ipsa de aliis et alia de ipsis praedicantur, ut homo praedicatur de Callia et animal praedicatur de homine. Est autem considerandum quod ens creatum reponitur in aliquo praedicamento, eo quod unumquodque tale ens est creatum et contractum ad proprium genus et ad propriam speciem per suam differentiam, per quam dicuntur praedicamenta. Res habent esse in praedicamento. Haec autem quae ponuntur in praedicamento habent se triplici genere. Nam quaedam sunt ita contracta et limitata quod de nullo alio per se et universaliter praedicantur, sicut sunt res sub se praedicatorum quae nullam sub se et nullum sub se habent de quo praedicentur. Alia autem sunt suprema et abstracta, ita quod nihil de eis praedicatur, sicut sunt genera generalissima in quibus descendit in medio ipsum ens non per differentias formales sed per diversos modos essendi. Alia non sunt media inter ista quae respectu superiorum praedicantur subjicibilia et habere rationem subjectorum, respectu vero inferiorum possunt habere rationem praedicatorum. Bene igitur ait philosophus quod eorum quae sunt, id est istorum entium aut existentium in praedicamento, potest assignari triplex divisio. Alia enim sunt suprema, alia media et alia infima. Amplius autem considerandum ipsa praedicabilia secundum aliquam rationem posse dici singularia et sensibilia. Nam dicitur singulare ratione proprietatis unica quae sunt hic et nunc per quod unumquodque singulare dividitur ab alio. Appellatur vero sensibile ratione potentiae quae percipitur, nam potentia non percipit unitatem directo aspectu nisi forte per quandam reflexionem, sed ipsa potentia percipit dum apponitur sensibus, ratione quarum dicitur esse sensibilia. Deinde cum dicit quando autem. In parte ista declarat membra dictae divisionis removendo a membris medii duo membra praedictae divisionis. Et dicit, nam primo ostendit singularia non posse habere rationem medii eo quod semper subjiciuntur et numquam praedicantur. Secundo declarat suprema non posse habere rationem medii eo quod semper praedicantur et numquam subjiciuntur. Facit illud quando autem in secundum. Dicit ergo quod quandam eorum quae sunt de nullo sunt nata dici et prima manifesta est. Nam sensibilium unumquodque proprie est hic ut de nullo praedicetur nisi secundum accidens. Dicimus enim quia albus aliquis esse Socrates et venientem dicimus Calliam, sed nullum istorum praedicatur per se et universaliter, sed solum per accidens et proprie.

Est autem considerandum medium sillogismi debere esse tale quod habeat rationem utriusque praedicati, respectu minoris extremitatis de quo necesse est praedicari medium in sillogismo concludente per dici de omni. Debet quod habere rationem subjecti ut possit per se subjici majori extremitati. Cum ergo particularia sensibilia non possint habere rationem utriusque praedicati quod de nullo per se nec universaliter praedicantur, oportet ista penitus a ratione medii excludi. Queritur autem an ista sit per se vel per accidens albus est Socrates. Dicendum quod ex quo materia autem Socratis sit subjectum omnium accidentium ut scribitur in physicorum, et cuilibet accidenti particulari conveniens per se competere habere rationem subjecti. Nam pro tanto accidenti potest competere ratio subjecti per accidens, quia fundatur in substantia cum per se et per consequens proprietates suae necessario competit esse subjectum aliorum. Nam substantia dicitur substans accidenti. Amplius quia omne accidens est extra rationem substantiae et accidentia inherent substantiae, accidenti nulli accidenti saltem secundum se particulari potest competere per se praedicari de substantia, sed solum accidens potest praedicari de substantia particulari, quia accidit alicui substantiae et competere ut per se praedicari. Tamen igitur ideo praedicatur quod ideo sibi non potuit competere accidenti per se. Est autem sciendum quod ista propositio albus est homo est aliquo modo per accidens quam ista albus est Socrates. Nam ista albus est homo duobus modis dicitur per accidens. Nam est per accidens ratione hominis et est per accidens ratione Socratis de quo praedicatur per se homo. Sed ista est uno modo per accidens, scilicet albus est Socrates, quia solum habet accidentalem comparationem ad ipsum Socratem. Haec igitur tamen se habent per ordinem in praedicatione accidentis. Nam quando accidens praedicatur subjicitur substantiae tunc est uno modo per accidens, ideo ista albus est Socrates dicitur esse praedicatio per accidens uno modo. Quando autem praedicatur de substantia prima vel de substantia secunda tunc dicitur praedicatio per accidens uno modo. Ideo ista homo est albus vel Socrates est albus solum est uno modo per accidens, eo quod album una comparatione accidentaliter comparatur ad hominem vel ad Socratem quia utrumque habet rationem sibi respectu ipsius albi. Quando vero accidens subjicitur universali substantiae per accidens subjicitur universali substantiae et praedicatur per accidens de alia tunc duobus modis dicitur praedicatio per accidens. Unde haec albus est homo duobus modis est per accidens ipsum enim album subjicitur ipsi homini per accidens, quia Socrates vel aliquod particulare subjicitur per accidens, ideo solum comparatur ad ipsum accidentaliter. Non enim homo praedicatur de albo nisi quia praedicatur de aliquo homine puta de Socrate de quo per se praedicatur iste homo. Ideo ista albus est homo est per accidens dupliciter, secundum duplicem comparationem quam habent ad substantiam et praedicatum ut dictum est.

Deinde cum dicit quando autem. In parte ista ostendit genera generalissima non posse habere rationem medii eo quod numquam subjiciuntur sed semper praedicantur. Unde ait: quando autem in substantiam per generibus status et non est processus in infinitum in praedicamentis superius ascendendo quamvis dixerimus quod per posteriora hoc ipsum probatur. Necesse autem sit hoc supponi, id est supponatur ad praesens quod praedicamenta sint finita. De hiis ergo, scilicet praedicamentis generalissimis, non oportet demonstrare ad praedicationem nisi secundum opinionem. Haec est de talibus aliquid praedicari quia nihil est eis superius nisi secundum imaginationem. Sed hoc, scilicet ista praedicamenta, praedicantur de aliis nec singularia praedicantur de aliis sed alia praedicantur de ipsis. Ideo superiora nullum istorum habebit rationem medii, de cuius ratione est subjici et praedicari. Est autem considerandum quod si esset processus in infinitum in praedicamentis per se non contingeret ad scire simpliciter devenire eo quod infinitum est ignotum, sed scire ut dicitur primo physicorum nam esse quod scitur factis scientia completa debet finitum. Autem non potest comprehendi ab intellectu nostro ad illud ergo libro spectat esse statum in praedicamentis per se. Tamen esse possibile progredi in infinitum in talibus ad quod spectat de ratione de simpliciter scire. Cum ergo hoc spectat ad librum posteriorum, igitur usque ad praesentem librum talis probatio est differenda, sed autem debet hic supponi. Nam tractatio praedicatorum quod non sit processus in infinitum in talibus est necessaria in hoc libro propter rationem medii sillogismi, eo quod si esset processus in infinitum in praedicamentis generalissimis esset processus in infinitum in mediis. Nam si extrema sunt infinita oportet media esse infinita ut probatur posterius. Oportet ergo supponere praedicamenta generalissima et extrema esse finita similiter sillogismorum debere invenire. Bene igitur ait philosophus quod supposito esse statum in praedicamentis necesse est aliqua praedicamenta praedicari de aliis, alia tamen non praedicantur de eis eo quod superiora se non regressiunt. Queritur autem utrum supergeneralia generalissima sit aliud praedicamentum. Videtur quod sic quia ens praedicatur de omnibus praedicamentis quae sunt genera generalissima. Ergo erit aliud praedicamentum supergenera generalissima quod praedicabit de ipsis. Dicendum quod ens non potuit esse praedicamentum univocum respectu praedicatorum nisi forte secundum opinionem illorum qui ponebant ipsum ens esse aliquid praeter omnia praedicamenta et rationem substantiae per se ipsum. Cuius opinionis inventor dicitur fuisse Plato.

que posuerunt habere unitatem in aliquo eo quod ponebant unum ens separatum subsistens preter omnia alia entia et verum ut dicitur 10 metaphysice. Non tamen istud est evidens quod ponimus esse commune ad decem predicamenta et quod omnis predicatio de eis predicetur. Secundo de ente quod est commune ad decem predicamenta dicentes quod tale ens non potest esse predicatum univocum tanquam genus respectu generum generalissimorum. Nam sicut predicatum per se et simpliciter de decem predicamentis sit genus, tunc oporteret ipsum ens habere differentias quibus genus contrahitur ad species non per differentias formales. Differentie autem sunt extra rationem generis. Nam differentia non participat ipsum genus ut dicitur 6 topicorum. Si ergo essent alique differentie ipsius entis quibus contraheretur sive determinaretur genus ad decem predicamenta, non oporteret dictas differentias participare ipsum genus. Sed esse id quod non participat ens est nihil, propter quod bene ait philosophus 3 metaphysice quod si ens esset genus eius differentie essent nihil. Ipsum ergo ens non potest univoce et tanquam genus predicari de decem generibus rerum. Sed si predicetur de ipsis hoc est secundum prius et posterius in quantum ipsa decem predicamenta habent participare ipsum ens sed alio et alio modo essendi et alium et alium modum essendi determinat ipsum ens de eis predicari. Signanter ergo ait philosophus quod de predicatis supremis generibus non est determinare aliquid predicatum. Nam nec est metaphysice [illegible] ipsum ens possit predicari de predicatis generibus vel determinata syllogismi eo quod ipsum ens in metaphysica secundum alterum modum descendit in ipsa predicamenta non quidem per aliquas differentias nec per additum metaphysice sed per alium et alium modum essendi. Deinde cum dicit quia autem sunt in metaphysica. In parte ista philosophus manifestat tertium membrum dicte divisionis ostendendo metaphysica inter ista extrema habere rationem metaphysice [illegible] ait quod autem sunt in metaphysica id est ista duo extrema [illegible] quidem de aliquibus talia dicentes de hiis [illegible] in metaphysica competit [illegible] eo quod generalissima predicantur de eis et ipsa predicantur de aliis individuis et propter rationes et considerationes syllogismorum predicte fiunt de hiis intentionibus. Est autem considerandum quod propter omnes rationes syllogismorum habent fieri de ipsis metaphysicalibus quia [illegible] syllogismi negativi [illegible] ut si omnis homo est albus, nulla qualitas est alba, ergo nulla qualitas est homo. In omnibus autem aliis syllogismis tam in prima quam in secunda figura fortius oportet ipsum metaphysicum existere de intentionibus [illegible] quod non solum generali possit competere id predicari. Deinde cum dicit de hiis ergo. In parte ista declarat [illegible] quod competit ipsi metaphysico [illegible] rationem [illegible] et est contra. Nam [illegible] proprietates competere ipsi metaphysico [illegible] una illarum proprietatum in multa alia [illegible] dicit quod de hiis ergo [illegible] potentibus [illegible] summe proponentes proprietates unumquodque [illegible] proprio tamen ipsum metaphysice [illegible] eo quod metaphysica ponitur prius quam [illegible] id tamen metaphysice quam est diffinitio rei quam est proprietas eius et quam est consequens ad rem quam autem antecedens ad eam. Ideo ait bene dico quod metaphysica sunt plus sumenda quam quod metaphysice sunt diffinitiones rei et sunt quecumque sunt propria [illegible] sunt talia quecumque consequuntur rem. Hec sunt talia que habent rationem consequentis rei [illegible] que sunt antecedentia ad ipsam rem. Sunt [illegible] quecumque non [illegible] eadem rei [illegible] que sunt extranea ipsi rei. [illegible] talia extranea non [illegible] non est sumenda eo quod [illegible] aliquid extraneum puta lapis respectu alicuius non [illegible] negative habet

quod si nullus lapis est albus quod nullum album sit lapis. Est autem considerandum aliquid ipsum medium esse idem et convertibile cum ipso subiecto de quo concluditur aliquod predicatum, aliquid non est conveniens ei. Si non habeat medium esse eiusdem conversionis cum subiecto hoc contingit dupliciter, quia vel est diffinitio ipsius subiecti et convertitur cum subiecto sicut animal rationale respectu hominis, vel est proprie passio et tunc convertitur cum subiecto sicut est aliquid quod est [illegible] ad ipsum hominem. Si autem habeat medium esse antecedens respectu ipsius subiecti hoc potest contingere dupliciter, quia aut istud antecedens continetur ex principiis speciei et convertitur cum subiecto sicut risibile quod est proprium hominis, aut continetur ex principiis individui et non convertitur cum ipso subiecto sicut album est accidens commune ad ipsum hominem. Omnia ergo media aut sunt diffinitiones aut sunt proprie passiones aut sunt proprietates speciei aut sunt proprietates et accidentia individui. Hanc divisionem de ipso medio innuit philosophus per diffinitiones et proprietates ipsius rei. Amplius autem considerandum est medium non convertibile cum subiecto vel esse antecedens vel consequens. Nam in tali convertibilibus utrumque tamen medium quod subiectum potest habere rationem antecedentis et consequentis. Sed quando medium non convertitur cum subiecto sed est in plus ipso subiecto sicut quando aliquid predicatur de homine vel est medium ad concludendum aliquid de homine tunc vel habet rationem antecedentis respectu predicati et rationem consequentis respectu subiecti sicut est in prima figura ad concludendum universalem affirmativam, vel habet rationem consequentis respectu predicati sicut in secunda figura vel habet rationem antecedentis sicut in tertia figura. Ideo dicit philosophus metaphysico non solum competere rationem diffinitionis vel rationem proprietatis respectu subiecti sed ait predicto metaphysico competere rationem antecedentis et rationem consequentis respectu eiusdem subiecti. Amplius autem considerandum est syllogismum esse affirmativum vel negativum. Oportet ergo medium ad concludendum in syllogismo affirmativo esse tale quod habeat rationem antecedentis respectu predicati et quod habeat rationem consequentis respectu subiecti vel econverso. Sed in syllogismo negativo medium oportet esse tale quod sit consequens vel antecedens ad subiectum et sit extraneum ad predicatum, aliter non removeret predicatum negative a subiecto in conclusione nisi removerentur a medio in premissis. Bene ergo ait philosophus quod non solum sunt sumenda media antecedentia vel consequentia ad ipsam rem sed etiam media extranea respectu alicuius extranei sunt sumenda. Deinde cum dicit dicendum autem. In parte ista ostendit ipsa media consequentia esse dicenda. Dicendum autem est eorum que sequuntur id est dicenda sunt ipsa consequentia in eo quod est in diffinitione dicte quiditatis rei et quecumque ut proprietates ipsius rei et quecumque ut accidentia predicantur de ipsa re et eorum que sunt opiniones et que sunt veritates. Id est talia media accidentalia sunt eligenda que non sunt secundum se probabilia et secundum veritatem determinationes cum conveniunt. Nam quanto plurium talium mediorum quis proponere fuerit [illegible] conclusiones probabiles et quanto [illegible] medius fuerit proponere tanto melius determinabit conclusiones probabiles. Est autem considerandum quod determinare ad ipsum metaphysicum pertinet quantum ad quiditatem et ad diffinitionem ipsius rei. Autem pertinet ad eum accidens eius. Accidens tamen est duplex, quia aliquid est accidens commune aliquid est accidens proprium. Ex medio ergo quod est diffinitio ipsius subiecti vel ex medio quod est diffinitio proprietatis vel passionis determinande de subiecto potest arguere determinator cuius est formare syllogismos ex primis et necessariis et ex hiis que non putantur secundum hec. Sed ex medio accidentali probabili inherenti suo subiecto potest syllogizare dyalecticus cuius est construere syllogismos in omni materia ex quibuscumque propositionibus probabilibus. Amplius autem considerandum propositum artificem esse communem respectu dyalectici determinativi. Ideo ad eum spectat dare artem inveniendi media non solum media probabilia et communia ex quo artificem dyalecticum [illegible] et ad eum pertinet dare artem per quam possit invenire media propria et necessaria ex quo artificiale determinatur. Ideo philosophus signanter ait in [illegible] quod sumenda sunt media accidentalia et ipsa ut opiniones [illegible]

sit conclusio multiplex generis cum est arguere in omni materia et ut
determinatum prius sit uerum demonstrare. Deinde cum dicit
oportet autem eligere. In parte ista ostendit philosophus media esse sumenda
universaliter et non particulariter et causa quare tantum faciat quia ipso faciat quod dictum
est. Ideo quia medium est comparatum ad predicatum et ad subiectum, ostendit quomodo media
communia sint sumenda in subiecto et predicato. Et modo declarat quod
modo media pluralia sunt eligenda et non illa que non habent
pluralitatem, scilicet quando [illegible] et tunc sumenda sunt autem.
Dicit ergo sic dicendum est quod media antecedentia et consequentia
rei sunt sumenda. At prius sunt eligenda talia media
communia non que consequuntur quod [illegible] non que particulariter sed quod
de ipsa re. Sed eligenda sunt talia media que consequuntur totam
rem, et non que aliquem sed que omnem hominem sequuntur. Cuius causam
assignat. Nam sillogismus sit per universales propositiones. Quando autem est
indefinite, idest quando propositiones sunt indefinite vel sine signo universali
non est certum si propositio universalis. Quando ergo sunt definitum medium,
hoc est quando fuerit propositio definita et dictata signo universali, medium
est quod propositio universalis. Et non solum consequens debet sumi universaliter sed etiam
antecedens. Dicit autem sillogismus autem et quod antecedentia ipsum consequens sequitur
totum, idest debet sequi totam rem universaliter, et non particulariter. Verum quia non
est notum per se utrum tale signum debeat addi ad
subiectum vel predicatum, ideo subiungit dicens: ipsum autem quod est non sumi
medio totum sequi, idest ipsum universale debet non debet poni ad predicatum,
dico autem in medio exemplo ut hominem esse omne animal aut nullam
esse omnem disciplinam. Sed ipsum tantum consequens vel predicatum supponi debet se-
cundum subiectum sit autem signum universale quando debet [illegible] apponere
sine autem signum debet hoc esse animal. Nam alterum hoc est ipsum predicatum
vel consequens universaliter et cum signo universali predicatum est inutile et impossibile ut
omnem hominem esse omne animal vel omnem iustitiam esse omne bonum. Sed tantum
sed in illo esse omne debet, idest in ipso antecedente vel subiecto debet poni omne
quod est signum universale. Est autem considerandum supra fuisse probatum
non posse fieri sillogismum sine propositione universali. Ideo oportet in omni sillogismo medium
sillogisare cum signo universali. Nam propositio universalis non possit assignari
tertio sillogismo nisi medium subiciatur vel predicetur universaliter, verum quia
medium retinet alium locum sibi in propositione ut in prima figura,
in prima propositione alium non retinet locum predicati tamen ut in
secunda figura, alium autem tenet solum locum subiecti ut in tertia
figura. Ideo non medium semper sunt universalis eodem modo. Sed ipsum
medium aliquando est universale quia subicitur universaliter et ideo additur signum
universale sicut est in prima propositione prime figure et tertie alium vero solum
est universale quia predicatur de subiecto universaliter supposito sicut in secunda figura
immediate propositione vel medio semper predicatur. Et quia signum universale non potest
addi ad predicatum ut dicit philosophus in libro, ideo in talibus medium
est universale non quia sibi addatur signum universale, quia signum universale
numquam additur ad predicatum, sed quia predicatur de subiecto universaliter
supposito. Quare autem signum universale non addatur ad predicatum vel
ad subiectum patebit in quodam predicabili. Deinde cum dicit quando autem.
In parte ista ostendit quomodo sumantur media communia in subiecto et predicato
universaliter quando autem ab antecedente predicato continetur subiectum, cuius subiecti con-
sequentia oportet sumere per medium. Tunc illa communia que que
dicuntur universale consequuntur idest que sequuntur ipsum predicatum vel non
dicuntur universale sequuntur ipsum predicatum communia non sunt eligenda eo quod talia
communia supposita sunt in illis, hoc est in continentibus subiectum. Nam
quecumque sequuntur animal sequuntur et hominem et quecumque non in
sunt illi, idest quecumque non insunt animali et non insunt ipsi
homini. Deinde addit de mediis extraneis que sint
debeat dicens quod autem in unoquoque subiecto sunt propria sumenda
sunt extranea. Nam quedam sunt propria speciei preter genus

hoc est propria speciei que non sunt in genere. Et ideo ipsa sunt propria
generis que possunt sumi in sillogismo sumere media extranea propria
quia aliquid est proprium uni quod tamen est extraneum alteri eo quod in
diversis speciebus necesse est quedam propria inesse quod enim est proprium
homini est extraneum equo et econverso. Cum subiungit quod non sunt
sumenda communia subiecti. Si volumus hoc communia predicati ut
si volumus hoc alium non debemus sumere propria communia hominis
sed sunt sumenda propria communia ipsius alium. Ideo dicit nam autem universale
eligendum quod sequitur hoc quod continetur idest ea que sequuntur
id quod continetur, idest ipsum subiectum non sunt eligenda ad universale, idest ad pre-
dicatum vel alium quod sequuntur hominem, idest ut id quod sequitur alium sequitur hominem. Nam
si hominem sequitur alium necesse est hoc omnia sequi, idest omnia que sequuntur
alium sequuntur hominem non tamen econverso quia ad consequentia hominis quod non
sequuntur alium et ista communia predicati sunt generaliora omnis electionis,
idest sunt magis eligenda quam communia subiecti vel aliquid alia communia propria
ipsius medii quia facilius potentius arguere ad propositum ex ipsis
mediis. Est autem considerandum omnia superiora actualiter includi
in inferioribus et esse communia ad ipsa. Sic magis communia ad
inuicem communia si volumus sumere consequentia alicuius subiecti inferioris
puta hominis non debemus sumere communia predicati ipsius superioris
alius. Nam sic alium actualiter includitur in homine. Ideo si diceretur
homo intelligitur alium et si iterum repetatur alium erit nugatio dicendo
homo alium ut dicit philosophus in elenchis, idest in consequente ipsius hominis
vel ipsius subiecti intelligitur consequens ipsius predicati vel ipsius alius et si iterum
repetatur consequens ipsius predicati erit nugatio. Nam si consequens ad hominem
ponatur esse risibile et consequens ad alium sit sensibile. Sicut alium includitur
in homine ideo erit nugatio dicendo homo alium ita in risibili
intelligitur sensibile propter quod superius continentibus ipsius subiecti vel ipsius hominis
non debent sumi communia predicati sive ipsius alius eo quod illa intelliguntur.
Hoc est ergo quod dicit philosophus quod si oporteret sumere communia subiecti vel contenti sub
alio predicato universali non sunt eligenda communia illius predicati eo quod supponuntur
sunt in illis, idest in continentibus subiectum. Amplius autem considerandum de rebus con-
tentis adinvicem aliqua differentia. Aliquas enim non sequitur ordo et connexio
in rebus cum differentia tamen ipsarum dicta eo quod res ipse differentiis
et proprietatibus adinvicem distinguuntur. Nam que continentur in ente differunt
ferunt igne. Et que continentur genere differunt specie. Et que continentur specie differunt
aliquibus proprietatibus. Sic ergo volumus concludere sillogismo de
aliqua re contentam cum alia oportet sumere tale medium quod utrique rei
conveniat. Sed si volumus concludere universaliter speciem non esse alterius
necesse oportet nos sumere tale medium quod sit proprium unius et
quod habeat propositionem affirmativam et quod sit extraneum alteri ut habeat
propositionem negativam. Nam si debeat concludi quod equus non sit homo su-
matur per medium risibile vel rationale quod est proprium homini et extra-
neum equo. Hoc ergo dicit philosophus quod sumenda sunt media propria
et extranea et hoc est possibile quia diversis speciebus necesse est diver-
sa propria inesse. Amplius autem considerandum aliqua esse communia ad hominem
que non sunt communia ad alium. Nam risibile consequens ad hominem et non
consequens ad alium. Ideo si volumus sumere communia predicati non debemus
sumere communia subiecti. Nam sicut predicatum est communius subiecto, ut
alium est communius homine, ita communia alius sunt communiora hiis que con-
sequuntur hominem, quia que communia non sunt ad magis commune ut
homo non sunt ad alium. Sed magis communia ideo sumenda sunt propria con-
sequentia ipsius predicati. Cum ergo communia sint magis apta et sint
faciliora ad arguendum quam propria, quia communia predicati sunt
communiora hiis que consequuntur subiectum, ut communia alius sunt commu-
niora quam communia hominis, ideo philosophus dicit hic communia predicati ma-
gis esse eligenda per medium quam alia. Queritur autem ad quod ut
universalitas sit coniuncto subiecto vel predicato et videtur quod sit coniuncto subiecto.
Nam signum universale additur ad subiectum et non ad predicatum sicut

plim i lra. g° ulitas e° 9dicto sbi . 7 no pti. Jn
9iur e phs i tertiu q° sp appellat ips ptu ule. t
DD q ulitas 7 ptcularitas sut q̄dam hitudines pti ad
sbz hitudo a e ipi° sbi tamq° mae. na cu q° ptu
hec 7 ptcipat i uno sbo e ips sbz 7 no e ips ptuz.
Na cu q° iusticia heat ab hoie e ye ho 7 n ipa i°
tinca. s3 hitudo ne 9do eo q ptu hec n sbz . sbtu
eu ht ptuz. s3 ptuz hec a sbo. Et q3 sbz p° hec
ptu p se 7 penes q° 9ceta sb ipo. 7 tuc e hitudo t
ulis. aln vo ht ips s3 vnaz sui pte3 sbiectiua 7
tuc e hitudo ptcularis. Cu g° q° cui hitudo ul 9dicto
e ulitas d' dz q e 9dicto pti. q3 ptuz hec uli. ul
ptcular 7 no sbz. s3 si q̄rat cui 9dicto sit ulitas
taq̄ eu iz ndi dz q e ipi° sbi. na cu q° ptu hec
uli. ul ptir eips sbz. ve q3 mag° dz d' ule d° e°
ipa ulitas e 9dicto. q° id e e 9do sit eie. eo q
ptuz cui vlitas e 9do p sui ambitu potit uli
7 ptcularit ptcipari a sbo. io phs ptuz sp appellat
ule. Dem ciz dicit. fumeda a. Jn pte ista ondit
mea tele ee pbalia | vn ait. fumeda aut sut ee
q pliu 9secut. i. fumeda sut mea 9nia pbalia ut
i plibz sequntia 7 ea q e 9nis. i. fumeda sut ata
pbalia q 9secut ipo 9nia. Cui cez assigt. d. na
te pblematibz q pliu sut fuit sup ppones pba
bles. 7 ex poibz q pliu 9secut at oibz a° ex
aliq fit sills pbabil. io oz aliq p'mssaz ee pbles
na q° vni cez silli filis e fuis pnis. Ex q pz
ea q secut vnu 7 ens no ee clida p me eo q
talia no sut pbalia cu 9sequt oia. vn ait.
amp q i oibz secut no sut elida. No ei e ex ipis
sills obq aut cez ex talibz ds no fiat sills eis
maifestu i seqtibz. Est a 9sio 9nez assila
ti p'missis ul pnis i pbabilite 7 i nat s/ pna a se
i dup' gene. Na q̄da igduit sills f sbaz. eo
q sba silli ex talibz itegt. Queda a sut q in
tirant sills solu s3 vtute sic e ens 7 vnu 7 que
ex talibz ds i mete 9ponit sic ee 7 n ee 7 totu
7 ps. Cu g° 9nes sit ectiate. 7 ppones sit ectia
te sicut no potest fieri sills ex pmissis coibz
q coit ee sillz vtuat igduit. n° 9 sillogizabi
ex talibz pmissis coibz. s3 ex ppis q i g duitur
sillz s3 sbaz. Circa istaz leonez q° vnaq°
pn' ut sig° ule possit addi ad ptuz. 7 vz q s.
q3 ts ulis no dz ulis n' tce sig° ulis. s3 ptuz
dz ule ut pz p phz i lra. g° vz q sit p sig° vle
s3 additur. p°. ptu repit i ppone neg sic i ppoe
affira. s3 pto pento i ppone nega potit addi signu
vle. Na h e va. ois ho e nulls asin°. g° silr signu
vle potest addi pto ppois affire. Jn gn'uz e phs in
lra 7 sp pnr l' v diat. sig° vle no e addendu ad
ptu. DD q sig° ule no potit addi ad ptuz
s3 ad sbz q°tuz ad pns ept° via onde possimus
p ex pte pti. s° ex pte sbi. 7 t° ex pte sig° vlis
Na h tabit repiri i qlibz ppone uli ex quoz
quolibz vitas peca maifestabit/ ex pte pti. t
Na ptu ht tcez forme i ppone. sbm vo hec tcez
m°. cu g° matie sit 9uida q°titas oz q dio 9pe
tat ipi mie. forme uo no potest 9pete dio n rone
ne i q repit. Et si dicat q dio 9petat a m tce q°
tit°. d' dz q q°uis m heat dione p q°tate ipa
tu m dr ee nli. ita q m dz ee nli extensa 7
q°ita 7 e difa ee nli. na dio 7 extensio ut ptti
cipat i m e ipa ee ia m°. s3 for q°tucuq3 di
dat 7 extendat p m q°taz. nuq tu for pote
rit d' dio ul extensio. m uo potest notari
dio ul extensio ex quo se q°libz re sp 9sta
re ex tota sua for totalit ee nli. eo q tota
diffo 7 ee ia for e i qualibz pte ipi° mie i q
repit. no tu 9stat ex tota sua ma ee nli. q3
ee ia m° ht pte 7 ptez. 7 q° sut for tot dz
ee ee mae ptes. for g° dividz. q3 ipa ma di
uidit. Cu g° supdcm sit ptu tene locu for.
sbz vo locu m°. oz ips ptuz diuidi dione ibi.
Si g° dicit ois ho e al'. oz ips al' diuidi diui
sione ipius hois. dicet g° sor. e ho. g° sor.
e al'. plo e ho. g° plo e al'. Et q3 nae e ptu
7 for i q°libz sua pte 7 i quolz suo sbo reseruari
optebit totu al' f'm totalitez sue ee i q°lz pti
iueniri. l3 n s3 totalitez dicaz s' additaz s3 q3 dif
ferenciaz dionez a° al' e i alia spe q° i alia. l' i s3
dionez dicaz maliu f q dionez g° e al' i ptcuari
sbo eidez spei q° ia°. pp q si sig° ule addatur ad p°
tuz cuz sig° vle distribuat tm p oibz 9tentis
sb ipo optebit tc° id ptu ee al' diuidi f'm dionez
hois q e sbz. dicet g° ho e oe al'. 7 q3 sb oi ali 9ti
net equus. ex q° sor. eet oe al'. sequet q eet eq°s
hac roz tagit phs i lra cu d' q dicet alter. i. ptuz
ee oe. e iutile 7 i pole. ut hoiez ee oe al' l' iusticiaz
ee oem. na i pole e vna spez ee aliaz. ul i dividuu
vni' spei ee i diuidui alteius spei q° qdaz i pole seq
retur si sig° vle adderet ad ptuz ut e p hita de
claratu. 2°. h ide declarat ex pte sbi. na ut sup°
dicebat ea ulitatis l' ptcularitas e ips sbz. h ei p°
tuz uli ul ptcular i sit sbo. ea tu q° ptuz s' e sit
e sbz. na cu q° iusticia uli insit hoi eipse ho q°
nis ptuz possit pti ul vle m ee. ad id g° sig° ule
l' ptie dz addi q e ea ulitatis l' p ticularitas. 7 q3 ea ta
liu e sbz 7 no ptuz. io ad s'tu 7 n ad ptu dz
addi. Et h ht vitez tam i ppone affira q° i nega
na 9cena dz. nulls ho e lapis. q° ois ho e nulls la
pis. 7 9cena dz q ois ho e al'. q° q ois ho e oine
al'. 7 reptu si h' sig° ule addat pto sup°ce ppo
ne ia. no 9bit falsitas. q3 p sig° ule ne ia additur
pto. i° o uet ips ptuz a sbo cu oibz 9tentis sb
ipo. q°adz si addat pto ppois affire 9uenit p acm
ptuz cu oibz 9tentis sb ipo sbo. 7 oibz ptibz acceptis
i pole eg° i ppone affira sig° vle addi ad ptu eo
q h ptuz isit sbo uli l' ptcular. ca tu ulitatis e ips
sbz. h ppone uo neia q°uis mag 9grue sig° vle
nega addat sbo q° pto. potit tu addi ipi pto ut
dcm e. 3°. potest maifestari h itez ex pte signi
ulis. na io potest sig° vle i ppone ponta i sillo ut
possit ee i sillo dici de oi 7 de nllo q sut pna forma
silli. vn phs dixit sup° sn uli ppone no posse fieri
sillz. s3 tuc e dici de oi qn nil e sumere sb sbo de
q° ne dicat ptuz. oz g° sb sbo ad sumi. 7 n sb s

v[ide] sig[num] ule p[otes]t
addi p[re]dicato

pro. Cu g p sig ule additu pro no possit ee supposi sto tale sig addet inutili ad sbz. et hanc ronez tangit ph i tra. cu d altiu .i. pdim d ee l' uli sm e inutile. na id appellat inutile p q no gse fis icent. Cu g p sig vle positu ad pdiu i ppone sillo ca no possit ad sum si sto .et p ons n possit sm d de oi l' de nullo i tali sillo q se pret fortia pncipal icta i sillo tal addico erit uana et inutil. gcluditur g cu plo q sig vle addet ad pdiu et no ad sbz h ee ipole ex pte pdi. ex pte a sbi ee i gguz et i gens. eo q sbm e ca ulitatis et n pdm ex pte lo sig ulis ee uanu et inutile. Ad pm g dd q pdiu d ule eo q q potit i ee sto supto vli. sic d pdit q ic sto p dit accepto. no at d ule. ut q sig vle s addat ut io supprobat. Ad .2. patz solo. p ea q dca se i coz qois. Na li in utq ppoe gueniena sig vle addat ad sbz q ad pdiu i affir a tn gvit fli ter i ne a uo no het fli ter io i ipa tolleran pot.

Onstrue g uoletibz. pmissis qbzda necis ad iuetoez me ii sillo ca. In pte ista ut dicebat doez ph i unoq sillo me sillo ca iuenie. silli a q ad pns ptit t uariari. na aliq sunt silli onsi ui. aliq a sunt silli de ipole. et aliq se silli necij et co tingentes. i ond dco g o ph iuenire me sillo ca ioi sillo ino ea faciat. na p o h i sillis onsinis. Sd li ite dedat i sillis adi pole. et 3. o t hec sacz i sillis modalibz. sa ibi. eodez a mo. 3. i eodez a mo et necis. ca p ph ea faciat. Na p poit qdaz reg as ad iueniendu me sillo ca i oi sillo onsino. Sd gdiat illa sic gla i qdaz st. et 3. o t suffici meddioz iuetoz declarando oez sillz posse ocludi p me a iueta. sa ibi. mag a fortasse. 3 i. psla a. Ad eui a pe pns e sad q ois sillis a t gclut tales affir e aut vlez neg a t ptic ez affir a aut ptic ez neg am sz istaz diu sitez ocludi iuetaz i sillis oz me sillo ca iuenire diu site ad gclud una q q pcaz gnu. diuidit a ps ista i ptes qtuor. sz q ph poit qtuor reg as ad iueniendu me sillo cu i sillo onsino. na p poit reg az iueniendi me ad gclud ulez affir a. Sd ponit reg az qli d sm me ad gclud ptic ez affir a. 3. poit reg az p q potest iueniri me ad gclud ulez neg a de qrto facit li tez ad gclud ptic ez neg am sa. si at n qui oi. ta a i. qm a nllu. q t ta i. si aut alic no. pti g fie ad pfectez. dcm e q ta sunt neccia ad co clud a ca gnez sancta oa. necca. uoletibz g nob ostrue de aliq toto ul i .i. a am gnez ulez affirma am i spica d e ad sbz .i. ad ante ca pdi q gstruat de ipo sto de qbz ante bz d q pt ipz pdiu. sz ipi sbi d q oz ipz pdiu pdi ii sumendi se gnia ipi sbi. na si fuit ad hec. hec e si ans pdi et ons sbi ide sunt nece e ut alteiz alti i ee .i. de neo e pdiu ul mee pdi de sto. et sic e gclusa ulis de affir a. Est a ahi reg a phi ad iueniend me p q ocludi ulis affir a de tale. Si uolum ad pdiu ostrue i ee sto totaliter uli. debem sume tale me q sit ans ad pdiu et p ons ad sbz. ut si uolum oclud sba i ee hoi et uli. debem iuenire li me al q e ans ad sba et ons ad hoiez. et tale si illud me e unu et idez pnt e ans sic et ons hois ocludet q sba sit cauce cu hoie [illegible]

ee e. et al e sba. ois ho e al. g ois ho e sba. pal g q ante ulis et affir e oia ho ee sba. Amp a gsidand ad ee sbm pdi ut ma ris ex i tis i pmissis et ad i gne. Nam sbz pdi sil ma ris ex i ta s i pmissis e ipm me q e ans et ad ipz pdiu. sz sbz de q d gcludi pdi i gne e minoz extremitas io ph appellat media sbz ei q gstruit li est ipi pdi de quibz tang de sbis accitibz d ipz pdiu. q gte me ul sba et uners ex i tis de q d pdi maioz extitas i gne sit gnia ad q sequnt minores ex i tes. sic pdia et gsequit sba et maior i pa s a. Curet a ab ut extrema gen a i a a uno me deleant gre int se. na asini et ho gunt i ali no tn gut int se. In suuz e ph q ex gentia duoz exmoz i me a ipt coz gen az int se. Ad q si ab ex gen a hois et asini i ali uellz arguere coz gen az int se eph perret. p o q arguet ex puris affir uis i sa s a. dco ho e al. asin e al. g asini e ho. na no possit gclu re affir dr hoiez ee asinu. n p li q gnit i uno me o q pt de utq. et q solu i sa s a me utbiq pt oz si ex gen a hois et asini i ali uellem arguere coz gen a s int se ex pis affir uis oportet hi argu tu fieri i sa s a. Sd ab pueret sic argu to. q no e ita al argu to reali qd pt de hoie et de asino. na al q pt de hoie e al reale gsidatu tn cu reali te. sz al q pt de asino e al irreale gsidatu p reali tez io ista duo aialia no gut reali i a a roe t i a a reissiua siliter repta int hoiez et asinu. pp q si ex tali gen a concluderes hoiez ee asinu sillis ees ex qtuor tis eo q al q pt de hoie et de asino n est unu al. sz e duo alia. 3 o sic argues omittes peccatu. q gen alis et asini e gen a sz qd. q tal gen a e q da silido n i litu terminus na sz terminu p de aia. generis qte gcept sm p postasi una reali supte e ex terminus sima singlariu siliter accept sig ab ex tali sili tudine repta it hoiez et asinu i ali. utq utq fiat uellz gclu re sup r pdic onte li eb. hoiez ee asinu p cedere a sz qd ad simp r. ulr g ph q si extrema uniat me o n diusificato q d unu int se. eo q quiq uni et eidez sunt gnicta real oz q sit gnicta int se. Cu nequ redez sunt gnicta real oz q sit gnicta i ee se. Intelligit li ph ex unitate me a i ut unitate exmoz. intellid ir e de me o n diusificato. Na si tale me unit utq ex e ea unu int se. Deinde eui d. sic a n oi. In pte i ta poit ph reg az ad iueniend me p q ocludi ptic ez affir a. si a no oi sz qmlibz aliq i e .i. si delgat ocludi ptic ez et no ulis. tunc sumenda sunt talia me q gsequit utq. h e q sunt accit a ncutsq .s. i pdi et sbi. na si ad hoc me oz sunt idez utq ex i ti nece e alic idez .i. nece e altez exmu ide ptia. Est a gsid reg az phi de iuenc me ii silli pticularis i h gsiste q si uolu m gclud a a gnez p tciaz s a. oz iuenire tale me q sit ans ad pdiu et ad sbz. ut si uolum gclu re hac pticulariz q qda sba sit al. iuenie me ipi hoiez q e ans ad sbaz et ad al. dicet eni q si ois ho e al. ois ho e sba. g qda sba e al. p hoiez g gcante ad al et ad sba gcludet ista pticularis 3 e s a q qda sba sit al. a

Curet a ab ut ad gclud ptic ez affir a sp oportet me ee ans ad sbz et ad pdiu sicut d ph. Tu q re. q i pa s a i ptic s affir a pot gcludi me het roz gntis et no roz ants. Nz si dicat ois ho e al. q daz sba e ho. g quedam sba e al. i pdco sillo ho est

antecedens ad alterum, sed est consequens ad quandam sibi quae est sibi similis in minori extremitate. Dico quod cum in prima figura medium praedicetur de minori extremitate et subiciatur in maiori, oportet medium in prima figura tantum in se non pertineat quod in se non ulli respectu maioris extremitatis habeat rationem antecedentis respectu minoris extremitatis tenens locum consequentis. Recte igitur per talem affirmativam concludere in tertia figura cum in prima figura ipsum medium subiciatur utrique extremitati, oportebit per hoc dare specialem artem et specialem regulam ad concludendum particularem affirmativam in tertia figura. Nam cum subiectum sit antecedens ad praedicatum, et ideo quod medium subiectum est subiecti in tertia figura oportet ipsum habere rationem antecedentis respectu subiecti et respectu praedicati. Deinde cum dicit: Quoniam autem nulli. In parte ista ponit philosophus regulam ad concludendum universalem negativam. Et dicit quod quoniam autem nulli oportet inesse, id est quando oportet concludere universalem negativam, cum quaerere oportet inesse ad sequentia, id est sumenda sunt consequentia ipsi subiecto, an quod oportet non inesse praedicato, quia autem oportet inesse ad ea quae non contingit ei accidere, id est deberent sumi extranea praedicato quae praedicatum non oportet inesse subiecto, et hoc modo sumendum est medium ad concludendum universalem negativam in secundo modo primae figurae et in primo modo secundae figurae, et sumendum est medium e converso. Hoc est medium conversio est quod oportet non inesse ad ea quae non contingit eidem inesse, similiter consequentia extranea ipsi subiecto, et oportet praedicatum non inesse, quoniam non inesse ad sequentia, id est ipsi praedicato, talia media dicuntur esse consequentia. Nam si hoc medium sic sumptum sit eadem alteri, id est si idem fuerit medium extraneum uni extremitati et consequens vel antecedens alteri, contingit esse nulli alterum alteri inesse. Hoc est contingit concludere unum extremum de altero universaliter negative syllogistice, consequenter syllogismus quidem sit in prima figura, quidam autem sit in secunda figura. Est autem conclusio huius textus regula de medio concludente universalem negativam sic hoc fundamentum: si volumus concludere universalem negativam hoc contingit dupliciter: aut in secundo modo primae figurae aut in primo modo secundae figurae, in quibus maior propositio est negativa, vel in secundo modo secundae figurae, ubi minor propositio est affirmativa. Si igitur volumus hoc concludere in prima figura et in secundo modo secundae figurae, inveniendum est tale medium quod sit extraneum ipsi praedicato et quod sit consequens ad subiectum, ut si volumus concludere nullum hominem esse asinum, sumendum est tale medium quod sit extraneum asino et quod sit consequens ad hominem, dicendum est sic in prima figura: nullum risibile est asinus, omnis homo est risibilis, ergo nullus homo est asinus. Concluditur ergo hominem non esse asinum per hoc medium risibile, quod est extraneum praedicato, puta asino, et consequens ad subiectum, puta ad hominem. Si igitur commutatur maior propositio, tale medium concludet in primo modo secundae figurae, dicendo: nullus asinus est risibilis, omnis homo est risibilis, ergo nullus homo est asinus. Per medium ergo extraneum maiori extremitati et consequens ad minorem concluditur universalis negativa in prima figura et in primo modo secundae figurae. Si non volumus concludere hanc universalem negativam in secundo modo secundae figurae, medium est sumendum e converso. Nam si volumus concludere nullum hominem esse equum per secundum modum secundae figurae, accipiemus hoc medium hinnibile quod est consequens ad equum et extraneum ipsi homini, dicendo: omnis equus est hinnibilis, nullus homo est hinnibilis, ergo nullus homo est equus. Per hinnibile ergo quod est consequens ad praedicatum vel ad maiorem extremitatem et extraneum ad subiectum, puta ad hominem, quod est minor extremitas, concluditur universaliter et negative hominem non esse equum. Verum igitur ait philosophus quod ad concludendum universalem negativam inveniendum est medium extraneum praedicato et consequens ad subiectum, aut e converso, et tunc fit syllogismus in prima vel in secunda figura. Deinde cum dicit: Si autem alicui non. In parte ista ostendit qualiter sit inveniendum medium ad concludendum particularem negativam, dicens quod si alicui non oportet inesse, id est si volumus concludere particularem negativam, et non oportet inesse ex quibus sequitur, id est sumenda sunt media quae sequuntur subiectum, quibus non oportet inesse praedicatum est eadem esse, hoc est tale medium quod est antecedens ad subiectum debet esse impossibile et extraneum praedicato. Si igitur ad hoc idem sit quod sit antecedens ad subiectum et extraneum ad praedicatum, necesse est alicui non inesse, id est necesse est uni non inesse alteri particulariter. Est autem conclusio istius textus regula quae

docet secundum particularem negativam in hac consistere. Si volumus concludere particularem negativam, debemus invenire tale medium quod sit antecedens ad subiectum et extraneum ad praedicatum, et si idem medium fuerit extraneum ad praedicatum et antecedens ad subiectum, oportet unum extremorum particulariter alteri non inesse, ut si volumus concludere hanc conclusionem: quidam homo non sit asinus, sumendum est per medium ipsum risibile quod est extraneum ad asinum et antecedens ad hominem, dicendo in tertia figura: nullum risibile est asinus, omne risibile est homo, ergo quidam homo non est asinus. In prima tamen figura medium est extraneum praedicato et consequens ad subiectum, sicut dicebatur de affirmativa particulari. Ideo per talem regulam docuit particularem negativam concludere in tertia figura. Unde oportet dare specialem doctrinam eo quod medium ubique subiciatur. In particulari in prima figura medium oportet esse extraneum praedicato et consequens ad subiectum sicut ad concludendum universalem negativam, unde una regula utrumque concludere debent. Deinde cum dicit: Magis autem. In parte ista philosophus per dictas regulas manifestat per terminos certa quae tunc fiunt. Nam per antecedentia, consequentia et extranea quae sunt media syllogismorum circulo per quosdam terminos communes hoc docet concludere unamquamque conclusionem ex illis terminis, et tradit quandam artem specialem de conclusione universali affirmativa, scilicet a in prima figura de ea, et in alia ex antecedentibus et consequentibus. Dicit ergo quod magis est manifestum fortasse unumquodque quod dictum est si eorum quae dicta sunt ponantur in terminis. Sit ergo sequentia quaedam a in quibus b, id est consequens ad a, id est ad praedicatum, vocetur b; quibus autem ipsum praedicatum sequitur in quibus c, id est antecedens ad praedicatum vocetur c; ea quae non contingit ei inesse in quibus d, hoc est extraneum ipsi praedicato vocetur d. Rursum e quaedam quae inesse, id est sequatur e per se cum alia insunt tamquam consequentia in quibus f, hoc est consequens ad e, hoc est ad subiectum sit f, in quibus autem ipsum subiectum sit g, id est antecedens ad subiectum vocetur g, quae vero non contingit ei inesse vocetur h, id est extraneum ipsi subiecto sit h. Est autem conclusio quod ad concludendum omnia problemata sufficiunt antecedentia, consequentia media et extranea respectu praedicati et subiecti. Nam aliquod est consequens ad praedicatum et antecedens ad subiectum, ad aliquod e converso. Cum ergo in hoc libro dicitur de syllogismo simpliciter non applicato ad aliquos terminos speciales, vult philosophus quod media sumpta respectu praedicati intelligantur per tres litteras, scilicet per b, c, d, ita quod consequens ipsi praedicato sit b, antecedens vero ei sit c, ei autem extraneum sit d. Respectu autem subiecti vult intelligi ista media per alias tres litteras, scilicet per f, g et per h, ita quod consequens ipsi subiecto sit f, et ei antecedens sit g, ei autem extraneum vocetur h. Ponitur ergo has litteras tamquam per quosdam terminos communes philosophus circulo ipsi media quae per comparationem ad extrema sortiuntur diversa vocabula, quia aliquando possunt appellari antecedentia, aliquando consequentia et aliquando extranea respectu utriusque extremi et per diversas comparationes. Deinde cum dicit: Figura autem. In parte ista docet concludere unamquamque conclusionem ex praedictis terminis, et primo universalem affirmativam per primam figuram et dicit ad eorum quae sunt c aliquid eorum quae sunt f, id est si idem fuerit antecedens ad praedicatum et consequens ad subiectum, tunc necesse est a omni e inesse, id est necesse est praedicatum universaliter inesse subiecto. Nam f quidem omni e, c autem omni a, quare sequitur omni e inesse a, dicendo sic: omne c est a, omne e est c, ergo omne e est a. In terminis vero specialibus sic: omne animal est substantia, omnis homo est animal, ergo omnis homo est substantia. (Bar ba ra) Tunc docet concludere particularem affirmativam dicens: si autem c et g idem fuerit, tunc necesse est alicui e inesse a, id est tunc necesse est praedicatum inesse subiecto particulariter et affirmative. Nam idem quod esse c est a, id est c non quod est g, est e secundum, id est quod est consequens ad medium est praedicatum, et ad idem medium est antecedens ipsum subiectum, dicendo secundum in tertia figura: omne c est a, omne c est e, ergo quoddam e est a. In terminis autem specialibus sic dicendo: omnis homo est substantia, omnis homo est animal, ergo quoddam animal est substantia. (Da ra pti) Tunc docet concludere universalem negativam in prima figura et in secundo modo secundae figurae, unde ait: si autem f et d idem, id est extraneum praedicato et consequens

Si autem alicui non inesse, in quibus oportet non inesse quibus sequitur, quibus non inesse quod non possibile est eidem inesse. Si enim aliquod horum sit idem necesse est alicui non inesse. Magis autem fortasse sic erit unumquodque manifestum quod dicitur, si quae praedicta sunt manifesta. Sint enim consequentia a in quibus b, in quibus autem ipsum sequitur in quibus c, quae autem non contingit ei inesse in quibus d. Rursus ad e sequentia quidem in quibus f, in quibus autem sequitur in quibus g, quae autem non contingit ei inesse in quibus h. Si igitur idem est

ad sb; fuit ite; n lli· e· i eit· a· i· ptu i eit sb uli·
a neg^e ex psillo· dd oe f· e· d· nlla; a· e· d· g^o
nll; a· e· f· gutat g^o ulag^o ne^da· q gusio est
po^l· qm gutat ulis pua^da· tuc sip sill; fem he
mus q· f· sit ite; cu; ipo d· nlli f· ient· a· h est
gusa ulli pus fea· f aut· e· Na· f· e gns ad sb;
sillogizabit g^o sic i tis cob; nll; f· e· a· oe· e·
e f· g^o nllm· e· e· a· Jn tis a' spalib; s^c nllm al'
e lap· ois ho e al' g^o nll9 ho e lapis· Est g^o ite
cio phi i ij^e te ista tal' q pus dz pbri sillo^ce ite
ee exneu; pto a gns ad sb; ut q ite sit f· a d·
ul' al' q e exneu lapidi a gns ad hoie; a tuc ex
gusa ans ne^de q fe i tali sillo dz gcludi ulis
ne^da· Si u^o hi ne^da debeat gcludi i fo m fe fi
dz me accipi ecs· id d^c· Rursu si b· h· i· signs ad
ptu; a exneu ad sb; sit ite· nlli· e· i e^ta· h est
gcludet ptu; nlli sb i ee· Na· b· a· qda; oi· ista
e maior· e aut i q e· e nlli ieit b· Na; b· e ite
cu ipo· h· s; h· nlli· e· ierat· q? pbabat ee exneu
ipi sb· dicet g^o sic· oe· b· e· a· nll; e· e b· g^o nll;
b· e a· Jn tis a' spalib; sic oe risi^le e ho· nll9
asin^9 e ho· g^o nll9 asin9 e risi^l· prisi^le g^o q e gns
ad ptu; a exneu; ad sbm gcludit ulis ne^e· Tuc
docet gclu^re pti^res ne^das· d· si at· d· a g fuit ite;
i· exneu pti e ans ad sb; tuc nee e alic· e· n
i ee· a· h e alic sb no i eit ptu· Na ei q e· g·
n i eit· qm nz d· i· a· q e ptu n potit pti de
isto me^o q e g· q? ite e· d· a g· pp q si e exneu
vni eit exneu alti· g· aut e sb· e· h e e ans r^e
ei· q^r se q· a· alic· e· no i eit· dd· nll; g· e a·
qda; g· e· e· g^o qda; e· no e a· Jn tis a' spa
lib; sic· nll; risi^le e asin^9· qda risi^le e ho· g^o
qda ho no e asin^9· Consequet phs docet gclu^re
pti^res affir^as i directe i qnto mo pe fi^e· dd aut· si
aut ei q e g· sit ite; b· i· si ite; sit gns ad ptu
e ans ad sb; gusus eit sill9· h e fiet sill9 i di
recte p gusione ulis i pti^re. Na; g· i erit oi· a·
ee q· b· q e ite; cu ipo g· i e ipi a· e· aut ei q e
b· sib^i i e· eo q ite; e· b· cu g· q e ans ad· e· ul
ad sb; a· aut h e ptu ei q e· e· i· sb n nec e i
ee oi· h e uli· glie at e neciu; eo q ule gu tat
i pti^re. Sillo^e g^o i tis cob; i q^o mo p^s fi^e· ista
pti^us affir^ua i directe; oe· b· e a· oe· e· e b· g^o q
da a· e e· Jn tis v^o spalib; s^c· oe al' e sba· ois
ho e al' g^o qda; sba e ho· Tuc gclu^t phs
d· q mai fem e g^o ex huis q dea sut qm ad p
dicta gma an^ea a exma p suacetd e i ma q
qz qde· Na p h ees sill gcludit· Tuc ph's
oia p dea ut mag^9 mem tencat ordiat i quada
fig^a i q ponut· ix· gbinacoes sex utiles q tres in
utiles· Quire a' ad ut^9 i p dea fig^a iueian
tur· ix· gbinacoes· Dd q an^ea gma a exnea
sbi a pti put accipi tplr· na i una linea supio
ri ab vno capite dz poi gns ad ptu; i alio u^o
capite ei de; li^e dz poi gns ad sb;· sb ista vo
h^a gtinete gma pti a sbi· ita q i uno capite sit
exneu; pti· a i alio sit exneu; sbi· Tuc subhus
dualis sinnea e ma li^a q gtin· an^ea utrusq; s.

2
·90·

sbi a pti ita q sili mo i uno capite sit ans sbi· i a^o
u^o sit ans pti· Iste g^o ts li^e sic ordiate gtinetes
an^ea gma a exnea sbi a pti put gbinari· ix· mo^s
sex mois bn a utilr e e aut mois male a iutili
r na si suat ans pti cu gnite sbi e^t gmga^o util' a d
cludet ulis affir^a i pa fi^a· si at suat exneu pti cu
gnite sbi eit sa gnga^o util'· q? gcludet ulis ne^a
i sa fi^a. Si u^o suat gns pti cu exneo sbi e^t tra gu
gacio util' a gcludet ulis ne^da i sa fi^a. Si at accipiat
exneu pti cu an^te sbi e^t q^r ta gnigacio util'· q? g
cludet pti^us ne^da i e^ta fi^a. Si u^o suat ans sbi cu
an^te pti e^t q^nta gnig^o util'· q? gcludet p ti^us af
fir^a i e fi^a· si a' accipiat gns pti cu an^te sbi erit
sexta util' gnig^o· sex g^o utiles gugoes possut
accipi ex reg^lis supa dcis· si at accipiat gns· utrusq;
s· sbi a pti erit gnigo i util'· q? ex pis affir^is ul'
se i sa fig^a n me p^o ut b^ieq· Si g^o accipet gnsu
trusq; exti^is q piet deuteq affir^e ee q e nec· Na
si no p^tet affir^ue si ne^e ia no eet gns si eet ext
neu; si aut accipiat exneu; pti a sbi e^t sa gnu
ga^o i util' eo q i illa fig^a ex pis ne^uis ad seqe·
Si u^o suat gns pti cu exneo sbi erit tra gnu
ga^o i util' i pa fi^a· na i pa fi^a minor exnte ne^da nl
se· s; si me eet exneu; sbo ul minor exti^a dz mi^re
ee ne^dam· Cu g^o q^r ut sit· ix· gbinacoes p3 q si
describant eo mo q dcm m erit· ix· gbinacoes q?
sex sut utiles a tres· ets u sut i utiles a i gsta
tes· Dem cu d^c· dz aut; Jn p teista poit ph q^o
da spale reg^as de gne ulis affir^e· na q to me e
uli^o tanto facili gcludet ulis affir^a p^o d me· con
sistit g^o doctrina phi i h q q^nto mag possunt i uei
re me^a ulia· tanto mag ea debem sumere· Dicat
dz at sequeat singlin· a qmlibz se ad pa a max ulia
respicit i· singlaria sequta a an^ea sume da se pa
a ulia ut quod mag ad r· e· f· eo q e max ule q^m
ad· f· solu; q e gns ei q e mi ule· sili· a· ad· r· a
q^a ad· e· solu; h e sili mo debem mag i spice ad li
ans pti q e· e· r· ta q^m mag ule q^m ad· e solu; q est
ans ei mi ule· Cui ca; subdit· Na si ei q e· z· f·
me· a· a ei q e· f· ee· g^r ie^t· h e siptu i e an^tl et
sb mag vi q i tellr p r· f· bn se· dz ee sb min^9
uli q i tellr p· f· e· Si u^o hmc no e po^le ei q e· f·
seq· i· no sequit e^s· Na ptu; bn poteit i ee sb a
min^9 uli abq; eo q i sit sb mag uli· Tuc sbiug
q d aut a i qbi ite se gsi^o e· h e gsiand e i i anec
den^b; ipi pti a q gseaunt ipi ptu;· Na si· a· h est
ptu; iest anece^ba pmis a ulib;· g^r i eit eis q sb ulib;
gtinet· si aut i huis q sb ipis se g^r· h e si no i e bus
h e ulib; g^tr eni i ee huis q sb ipis gtinet· Est
a' gsi^o oia supiora actua^r i cludi i m fiorib; a i fio
ra tn no i cludut actu i supiorib; s; solu; existe
i eis potecia· Si g^o sba iest ali seq q i sit bti cu al'
sit uli^9 hoie· no tn se e^s. Na si ronale i e hoi tn
q mi uli q debeat i ee ali ta q^m mag uli· bn g^o
ait ph's q sumeda sit me^a max ulia· q? pta in sut
ul' me^is ulib; a pnt dcis se q debet i ee me^us mi
v lib; no tn e^s· Circa ista; lecione; q^r vna q^o
vul' ut fig^a ule possit addi sbe l' erro sing [illegible]

sic. ita dicimus omnis luna. omnis sol. sed tamen luna quam sol est
unum singulare individuum. ergo videtur quod tali termino nullo modo possit ad-
di signum universale. — Preterea esse continuum est esse divisibile. et esse intelligibile
intellectum. sed alicui modo singulariter signato competit esse divisibile
et intelligibile. ergo ista competunt sibi naturaliter. dicere enim esse continu-
um est divisibile. sortes est quid continuum. ergo sortes est divisibile. Similiter esse intelligi-
bile intellectum. sortes est intelligibile. ergo sortes intelligitur. — Item videtur esse philosophus in primo
priorum ubi dicit quod universale est quod est aptum natum predicari de pluribus. et
per esse. et nunc hic quod de duobus suppositis non dicimus esse. sed de
tribus tamen. — Dicendum quod secundum philosophum in primo priorum. hoc signum omnis non est
universale. sed quando universaliter consignificat. Ex quo videtur possumus habere in
signo universale esse quasi declarationes subiecti universalis cui additur. cum
ergo declarationes et habitudines rerum consequantur ipsas res que sunt de-
clarationes habitudines eo quod ex habitudinibus et modis rerum differre quem-
admodum res differunt ad invicem. necesse est habitudines et de-
clarationes rerum universalium coniungi eis et rebus universalibus. habitudines vero
et declarationes rerum particularium adiungere eis particularibus. Et quia
hoc signum esse est habitudo eius universalis. ideo termino nullo modo universali additur
et non singulari. Et quia quanto subiectum cui additur hoc signum esse fu-
erit universalius et quanto plura continet tanto magis proprie sibi ad-
ditur quanto vero pauciora sub se fuerit magis signatum et magis sin-
gulare nullum sub se continens tanto minus proprie sibi coniungitur hoc
signum omne. sic ergo loquimur de naturis rerum. ita debemus loqui de
ipsis declarationibus et habitudinibus que talibus rebus coniunguntur. res
autem que ad plures possunt plurificari et plura sub se plura supposita ei-
usdem speciei continent vel quorum suppositorum continetur sibi ipsa sibi
coniungitur hoc signum esse ut per additionem talis signi universalis hec na-
tura communis possit distribui in supposita sub se contenta. Preterea cuique-
libet res existens in sphera activorum et passivorum potest plurificari
in plura supposita eiusdem speciei sub se contentis eo quod tali nec ratione re-
pugnet plurificationi ratione forme cum talis forma sit apta nata reperiri
in materia per eius divisionem et multiplicationem. Et ipsa forma dividi et mul-
tiplicari non repugnat sibi ratione materie eo quod cuilibet tali materie
est annexa privatio ut nulla res constet ex tota sua materia. sed
ex parte materie non hoc dico repugnet rei ratione quantitatis cui est coniunc-
ta quia quantitas per se competit dico quod cuilibet rei in is-
tis inferioribus plura supposita sub se continentur non solum actualiter
sed et potentialiter. hec dictio omnis proprie coniungi potest. ut dicatur
omnis homo omnis equus et sic de aliis. In individuis autem vel suppositi-
tis istarum rerum tale signum non potest addi eo quod individua
et singularia ... est quod per se divisa et signata. ideo nulli possunt conve-
nire nec sub se continere ratione quorum sibi talis additio conveniat.

Secundo autem modo potest multiplicari aliqua res ratione sue forme
eo quod talis forma recipitur in materia et ratione quantitatis cui est coniuncta.
sed non ratione materie nec tali materie est annexa aliqua privatio sicut sunt
corpora celestia quibus non repugnet plurificatio ita ut non possent esse
plures soles nec plures lune ratione forme ipsorum. quia cum talis forma
sit receptibilis in materia de se est plurificabilis. nec ratione quantitatis cui
per se competit divisio et plurificatio. sed repugnet sibi ratione materie quia tali
materie tamen sibi nulla sit annexa privatio. eo quod forma illa totum
appetitum illius materie cui est coniuncta habet saturare et tamen unum
suppositum est in una re. nec sub ipsa actualiter continentur plura sup-
posita. sed solum potentialiter et quia talis potentia non reducatur in
actum nec competit sibi ratione forme. sed ratione materie non habentis pri-
vationem coniunctam tali ergo rei habenti tamen unum suppositum actu-
aliter potentialiter vero plura. potest addi hoc signum omnis. sed non ita proprie
sicut prius sic nec pluritas suppositorum et plurificatio ita proprie reperitur
in una sicut in alia. — Tertio autem modo accipitur aliqua res cui repugnat

plurificatio ex parte forme. quia sua forma non est receptibilis in materia ratione
quantitatis. quia caret quantitate dimensiva. Et ratione materie. quia est immaterialis
sicut sunt substantie separate quibus omnibus hiis tribus modis plurificatio
repugnat. ideo est una intelligentia tantum in una specie propter quod talibus
substantiis sed propria nomina ipsarum supponentibus non debet addi hoc signum omnis.
patet ergo quibus rebus potest addi hoc signum omnis. nam si res aliquo
modo est universalis vel ratione materie vel ratione forme cum non sint singula-
ria et individua signata ei hec dictio omnis adiungi debet. — Ad primum ergo
dicendum patet solutio. Nam potest dici omnis sol quia quantum est natura distribu-
atur in plura supposita non repugnet forme solari. sed hoc est ratione materie
cui est coniuncta privatio. — Ad secundum dicendum quod in tali argumento est fallacia
accidentis. Nam res multis predicari et habitudines ipsarum non convertuntur
sibi adinvicem ut quecumque competunt subiecto eidem competere
predicato vel econverso. ideo non valet. homo est quod substantivum. sortes est homo. ergo
sortes est quod substantivum. nec valet esse continuum est divisibile. sortes est quid
continuum. ergo sortes est divisibile. Nam esse divisibile competit continuo
et sorti. ... est quod continuum. sed esse divisibile competit sorti non cum ista
additione omnis in termino in hac distinguit ... simpliciter supposito
et convenit ab eo. Sic convenit est ab homine esse quod substantivum
distinguitur in eo a sorte cui talis modus se habendi at-
tribuitur.

Palam autem quoniam postquam plures recipiunt invenire medium sil-
logismum. propter ista omnia sufficientia medii ad inventorem est
ta quod que faciat. nam primo omnes sillogismos figuratos in tribus
figuris posse generari per medii inventionem. secundo declarat ex quibus tres
talia medii sumi debet. tertio removet quasdam inutiles conti-
gationes a medii inventione. quarto doctrinam aliorum de in-
ventione medii tangit ipsorum reducit ad suam artem ter-
tia ad primum. secunda ibi. Tertia non ... tertia ibi. maior autem. quarta ibi
palam autem. In prima parte intendit talem rationem. omnes sillogismi formati
ti ex tribus terminis et duabus propositionibus in tribus figuris concludunt universaliter
affirmativam vel universaliter negativam vel particulariter affirmativam vel particulariter negativam
sed omnes predicti sillogismi possunt fieri per medii inventionem ut probabitur. ergo
omnes sillogismi poterunt formari per dictam medii et predicti medii est
sufficientia inventionis. Dicit ergo palam autem et manifestum est ex hiis que dicta sunt
quoniam omnes sillogismi in omni consideratione sunt per tres terminos et per duas pro-
positiones et per tres figuras. quod quidem sillogismi possunt formari per medii in-
ventionem. hoc fuit maior predicti sillogismi. Ostendit consequenter minorem
d. minorat ei a. in esse omni c. quoniam concludit quod sit c. b. Item sunt
a. minorat prius illi ... sub quando unum terminum sumitur medius
ans ad primum et ... ad secundum. istud autem est medius extremitas
a erit. a. et c. fit ei hoc modo prima figura. hoc est concludit universaliter
affirmativam per primam figuram. aliter autem quando ergo et c. terminus sumitur. i. sic
bat concludi particularis affirmativa quod sumitur ans ad primum et
ans ad secundum per medium. hoc autem erit postrema figura. hoc est isto
modo concludet particularis affirmativa per tertiam figuram. et medius et g.
c. hoc est medius ad utraque ans nulli ... quando d. et f. et c.
i. si conclusio voluimus universaliter negativam sumitur est ex medio
extremum primi ... ad secundum. fit ei hoc modo per medium
figura nam fit quidem prima figura quando nulli. f. i. e. a. i. quando
primum ... de medio ... est prima figura. Et si conclusionem
privativam ita quod medius predicetur et primum modo sic fig-
uratur. medius autem quando d. a. quidem nulli i. e. f. e. autem omni
i. tunc fit medius figura quando medius est extremum primo et secundus
ad secundum. ita tamen quod medius utrobique predicetur aliter vero non
item i. ad conclusionem particularis negativam oportet quod d. et g. sit idem.
hoc est oportet medius esse extremum primo et tantum ad secundum. alio modo
fit postrema figura. Nam a. quidem nulli g. i. e. i. maior

erit universalis et minor particularis ex quibus concluditur particularis negativa in tertia figura. et sic declarata est minor predicti silogismi. scilicet quod omnes silogismi affirmativi et negativi universales et particulares formati in tribus figuris per medium inventa concludi possunt et sic patet propositum sufficienter. ideo concludit dicens quod manifestum est igitur quod omnes silogismi fiunt per predictas figuras qui per medium inventa concludunt. Deinde cum dicit et quoniam. ostendit ex quibus terminis predictis medium sit eligendum dicens quod autem quoniam non eligendum quecumque omnibus consequuntur. id est non debemus eligere talia media que sunt consequentia vel omnium. eo quod ex talibus mediis nullus silogismus fieri potest. Nam construere quidem non est ex sequentibus id est non construimus affirmativum silogismum potest formari ex consequentibus ad omnia. quia talis silogismus non solum requirit medium consequentia sed etiam antecedentia ut secundum dictum est. particulare non vel negativum non concluditur contra quod omnibus. id est secundum non potest ex talibus mediis que sunt consequentia omnium formari silogismus negativus. quia medium talis silogismi oportet hunc quidem inesse illi non inesse. id est medium silogismi negativi debet esse consequens ad subiectum et extraneum predicato. Oportet autem adhuc et ens et unum potest sumi esse medium ad concludendum aliquam conclusionem. Dicens quod ens et unum omnia consequitur. nulla enim res est que subterfugiat rationem entis et rationem unius. licet enim res possit subterfugere rationem huius entis propter differentias quas habent ad invicem rationem tamen entis simpliciter nulla res subterfugere potest. eo quod omnis res participat ens in actu genere vel entis. et quod dicitur ens competit secundum esse. inquantum respectu quod habet predicta res est diversa in se et diversa ab omni alio competit secundum rationem unius. Ens igitur et unum de omnibus rebus predicatur et consequuntur omnes res. non tamen econverso. nam licet omnis substantia sit ens. non tamen omne ens est substantia. Ex hoc igitur patet ens et unum non posse esse medium in aliquo silogismo. neque omnis silogismus vel concludit conclusionem affirmativam vel negativam. ad concludendum autem conclusionem affirmativam non potest sumi ens per medium eo quod medium ad concludendum conclusionem debet esse antecedens ad predicatum et consequens ad subiectum. sed ens non potest esse medium antecedens vel alicuius predicati cuiuscumque universalis. Nam predicatum silogismi vel alicuius predicati secundum quod non sit ad predicatum nec ens non potest ipsum ens esse antecedens. ita quod dicatur omne ens est substantia vel omne ens est quantitas. et sic cum ens careat ratione antecedentis nullo modo potest sumi per medium ad concludendum conclusionem affirmativam. ad concludendum non conclusionem negativam est necessarium medium quod sit extraneum ad predicatum et quod sit consequens ad subiectum. sed ens ut dictum est non potest esse extraneum vel alicui rei dummodo participet rationem entis. nam ipsum ens bene potest esse extraneum vel non. sed non potest esse extraneum predicatum vel alicuius rei participantis rationem entis. bene igitur apparet ens et unum que omnia consequuntur non esse eligenda per media eo quod ex talibus mediis nec affirmativus nec negativus sequi potest. Tunc secunde illa pars manifestum autem. in qua prius removet quasdam inutiles coniugationes. et sunt tres. quarum una fuit ex consequentibus ad utrumque. scilicet ad subiectum et ad predicatum. secunda autem fuit ex antecedentibus predicati et ex extraneis subiecti. tertia non fuit ex extraneis utrisque. primo igitur removet primam. dicens manifestum est autem quoniam et alie considerationes que sunt per electiones inutiles sunt ad faciendum silogismum. hec est idem alie combinationes de antecedentibus consequentibus et extraneis que eliguntur ad silogismos sunt inutiles propter finem necessitatis ut si consequentia utriusque fuerint eadem id est prima inutilis coniugatio erit si consequens ad subiectum et ad predicatum idem fuerit simpliciter per medium sicut quod sequitur a. et quod non contingit e. idem. hec est secunda sequens ad predicatum et extraneum subiecto idem fuerit medium acceptum. tertia autem rursus quecumque non possunt inesse utrique. id est si sumantur extranea utriusque extremis ex talibus non fiet silogismus. Tunc subiungit rationem que sequitur si hoc modo sumantur media. nam si sequatur sit extremum ut .b. et .f. fit media figura habens utrasque propositiones affirmativas. id est si idem medium fuerit consequens ad subiectum et ad predicatum sequitur quod se fit silogismus ex premissis affirmativis in secunda figura. secundo autem sequitur ea que est .a. et quod non contingit ipsi .e. ut quod idem sit .c. et .h. erit prima figura habens propositionem negativam ad minorem extremitatem. id est si sumatur per medium consequens ad predicatum et extraneum ad subiectum sequitur istud inconveniens quod fiat silogismus in prima figura ex minori negativa. si igitur quecumque non contingit utrique ut .d. et .h. id est si sumatur medium quod sit extraneum ad subiectum et ad predicatum sequitur hoc inconveniens quod utreque propositiones erunt negative in prima figura vel secunda. et sic nullo modo fit silogismus eo quod in nulla figura aliquod sequitur ex premissis negativis. Oportet autem adhuc ut ex medio sequente ad predicatum et ad subiectum possit fieri silogismus. Et verum est quod sic. et si accipiantur termini convertibiles. puta rationale risibile et homo. quorum illorum trium potest accipi per medium consequens ad concludendum unum tertium de alio. Dicendo omnis homo est risibilis. omne rationale est risibile. igitur omne rationale est homo. ex medio igitur consequente ad subiectum et ad predicatum fiet silogismus. Dicendo quod in secunda figura arguendo ex premissis affirmativis non fiat formalis silogismus eo quod medium predicatur utrobique. sed cum medium predicetur in secunda figura arguendo ex una affirmativa et ex alia negativa sic quando in predicta figura silogismus ex puris affirmativis non videtur magis esse peremptorius silogismus ex premissis affirmativis in secunda figura quam ex una negativa et ex alia affirmativa. Ideo est dicendum quod non sequitur in secunda figura non formatur formalis silogismus est ista. quia medium predicatur in utraque propositione quod est contra rationem ipsius medii. ideo non predicti silogismi facti in secunda figura reducuntur ad primam sed sunt imperfecti. ad primam autem figuram predicti silogismi non possunt reduci nisi per conversionem alicuius propositionis. si igitur silogizaretur ex una propositione affirmativa et ex alia negativa. tunc silogismus sic formatus posset in medietate perfici et reduci ad primam figuram per conversionem universalis negative que convertitur simpliciter in terminis. sed si arguitur ex premissis affirmativis in predicto vel in secundo modo sic fieri oportet ambas propositiones esse universales affirmativas. Et quia universalis affirmativa non convertitur simpliciter eo quod non valet omnis homo est animal. igitur omne animal est homo. ideo silogismus ex talibus propositionibus affirmativis formatus in secunda figura nullo modo potest reduci ad formam silogisticam. In silogismo igitur formato ex una propositione negativa et ex alia affirmativa in secunda figura et in silogismo formato ex duabus affirmativis tamen in predicta figura forma silogistica non habet rationem. eo quod medium semper predicatur. ita in uno silogismo sicut in alio. sed in silogismo facto ex premissis affirmativis in secunda figura. sicut vel est inutilis coniugatio et indebitus ordo quod non est reducibilis ad formam silogisticam quia universalis affirmativa non convertitur simpliciter in terminis. sed in silogismo facto in predicta figura ex una negativa et ex alia affirmativa quamvis vel sit indebita forma silogistica est tamen reducibilis ad debitam formam. si igitur medium esset consequens ad subiectum et ad predicatum oportet medium affirmative predicari de subiecto et de predicato. et sic silogizaretur ex premissis affirmativis in secunda figura ubi medium predicatur utrobique que silogizatio ut patet per hunc est inutilis coniugatio nec talis silogismus potest reduci ad debitam formam silogisticam. si tamen arguatur ex premissis affirmativis in secunda figura tunc gratia materie valet huiusmodi argumentatio. eo quod talis silogismus est reducibilis ad debitam formam silogisticam per conversionem universalis affirmative in universalem affirmativam. nam universalis affirmativa potest converti in terminis convertibilibus. ideo silogismus formatus ex terminis convertibilibus est reducibilis ad debitam formam silogisticam. ac si fieret ex una affirmativa et ex alia negativa. In talibus igitur terminis convertibilibus bene potest accipi medium consequens ad subiectum et ad predicatum. quia hoc modo fit silogismus ex premissis affirmativis in secunda figura gratia materie non est inconveniens. Deinde cum dicit. palam autem. ostendit combinationes factas ab aliquibus de ipsis mediis esse imperfectas. et ita facit nam primo ostendit ad concludendum aliquam conclusionem negativam non esse respiciendum ad directe vel ad diversitatem mediorum sed potius ad eiusdem unitatem

als ex na me. sed ol hec idē ex nā ḡnor q2 ḡia ē
hnt reduci ad p̄ceptitē. Et tō ḡclu ppōis ondē iuā
istor ēē iutile et nō nc̄iaz ad ppōi. Sar. dem̄. Et ia
ibi. maī ḡ. ponit ḡ q maī ē ex hus q̄ dā sut. et ex
hus ḡ ducent que me sz ḡsidatōez ftaz sit eadem
sumēda. et ḡḡnia et diuisa sup nō sut sumēda. uez
nō delem sume ḡrietē me sz poti ipoz vitate
ther pz pō ex nā me. nā ḡsidatō silli fit gn̄ me
me aut oz sum idez et nō diuisuz. Est a ḡsid
idez ph̄ ad pband aēz ḡnez ñ respice ad adḡ
rietē me sz poti ad ei vnitez ī h ḡsiste oīs ḡsi
deratō sillo ad ḡclud aēz ḡnez sum idē me q2
ḡ ḡcludz v̄tute me. sz me ē unū et idē ī unoqz
sillo et nō diuisuz. ḡ delem respice ad unitate me
et nō ad ei diuisitez. Q. ēt a ās ut ī quolz sil
logismo me sit sumēdū vnū et idez ul diuisuz.
Dd q taz ī sillo affir q ī sillo neḡ delem res
pice ad vitatez et ad p̄ceptitez me. Na iō ex ma
vnitē et ḡiūt mē se ī sillo affir q2 unitē ī aō me
ī mo ēē silli affir pbat p vitatez mei. ut q2
de q̄tuqz me dr ptuz oz de eodez d sbz. In sillis ḡ
affir nō ē dubiū qn delem respice ad vitatez
mei. In sillis et neḡ oz me ēē idez et nō diuisu. na
ēē silli ne hnt pbari plxe pn q aqaiqz remoue
ptuz ab illo eodez nō diuisificato dz remoueri sbz. na
si ab alio remouet ptuz q sbz. et nō hēret ipa ex
ma vitate ī me aq remouet nō ēēt ī eis uīa ne
gatō. cū neḡ sit eidez pti de eodez sbō. In q̄libet
ḡ sillo oz me ēē idez et nō diuisuz ut dt ph̄ m
lia. Tuc se illa ps. dem. iq ph declar h idē
ex nā ḡnor. nā ḡnia reducūt ad p̄ceptitez. sed dt
dem et iqb; aiāt fi sillz. i. ī seq̄tibz pti et sbi iqbz
fit sillz negatiū ī fa fi eo q sūant ḡnia at nō
ḡtigerit eidez ī ēē. i. si ḡnia pti et sbi sumat ḡt
ria ita q nō possit eidez ī ēē sequi silli q formt
ex tali me hente ḡrietez r. exmor reducent
ī pdōs mōs. h ē reducent ī sillos hentes idez
me. ut si. b. et f. sit ḡnia at nō ḡt eidē ī ēē. i. si
ḡnia ad sbz et ad ptuz ponat ēē ḡnia ut isti dice
bāt. supius ei hus. i. supius ḡntibz pti et sbi tāq
ḡrius bn fiet sillz negā ī fa fi. q illi. e. ī est
a. sz nō ex ipis sz ex pdō mō. h ē bn ḡcluditur
ptuz ī ēē sbō ul et negat. sz nō ex ḡntibz utruz ha
bentibz ḡrietez sz mag ex vitate me. na. b. a. q
de oī ī e. h ē. b. pt ul et affir de ipo. a. sic ḡnis de
ante. c. aut nulli ī ēt. h ē pbat de sbō vli et neḡ
q tuc nc̄e ē. b. ēē idez aliē. h. i. nc̄e ē idez me
ēē ḡnis ad ptuz ad sbz ex neū. et sic reducet ḡri
etas me ad vitatez. Tuc pbat hec idez de ḡne
pti neḡ. d. r. iii. sur. si. b. et g. nō ḡtigat eidē inēē
h ē si ḡnis pti et ans sbi ponat ēē ḡnia. tuc ḡcludet
p me fi qm aliē. e. n ī est. a. ḡcludet ei ptis
ne. Naz. b. quidē ī est oī. a. g. uō nulli. b. ī est. et
. g. ī est oī. e. sup q si ḡutat ī hāt ad. e. nō ē. b. et
na si. e. remouet ab ipo. b. eo q ē ḡūz. oz ipz. e. re
moueri ab ipo. b. q ad remouet. g. q ē ei ans.
Dicet ḡ s. ēē. a. ē. b. ad. e. nō ē. b. ḡ ad. e. nō ē. a.
nc̄e ē ḡ idez ēē. b. aliē coz q sut. a. h. i. ad ḡclud

hāt ḡnez pti neḡ. nc̄e ē ḡnis pti. et ex neū sbi ēē
vnū et idez me et nō diuisuz. na nō ḡtit. b. et g. eidez ī
ēē nl differt. aut. b. aliē. h. eidez ī ēē. i. nl differt
dice ḡnis pti et ans sbi ēē ḡnia et diuisa. et dice q ḡnis
pti sit vnū et idē sbi et ex neū. Na oīa h supra q n
ḡtigut. e. ī ēē. i. p oīa pdā hēt q. a. nō pot ī ēē ipi
. e. Est a ḡsid idez ph̄ q nūq delem inspice ad
vitatez q ad diuisitez me ad ḡclud aēz ḡnez neḡ
ī hec ḡsiste. Illa ḡsidatō et illa īspectō ad sillo ad ppō
ē iutil et supfua que ut pficiat reduat ad aliā sz ḡsi
deratō de ḡrietē me ad ḡclud ḡnez v lez neḡ ul
ptitez neḡ reduat ad vitatez me. ḡ tal ḡsidatō
fuit iutil et supfua. hāc idez posuit ph̄ p ordiez ī lra.
Quereret a ās ut delem iuenire me ḡuz ul
diuisuz. ul me idez et nō diuisuz ad ḡclud ḡne neḡ.
Na sp ī tali sillo me ē idez cū vna ex ptē et ḡnū l
diuisuz p altius al ei nō ḡcluderet ḡclō neḡ. Dd
q ph̄ nō negat me ī sillo neḡ hre diuisitez l
ḡrietez r. exmoz. na eo ipō q me ī tali sillo ē
idez vni ex ptē et ḡnū altei oz dem me p ḡparatōne
ad exma ḡdaz diuisitez hre. sz negat nō ēē respia
endiz ad diuisitez tal me sz poti ad ei p̄ceptitez
cui īō pot ēē dup. Na cū me ḡsidat ēē idez r. vnis
ex ptis et ḡnuz r. altius. ut qn ḡsidam ḡnis sbi et eo
seq̄ns pti ēē ḡnia tuc nō ḡsidam ī me sz sz se. sz
mag ḡsidam ipz p ḡparatōe ad exma. na me ī sillo
sillo ḡsidatur sz se ē vnū et idez ī q ḡueniut exma
ul aq remouent. sz si considem ipz me r. exor
oz ipz sortiri q̄dā ḡrietez et q̄daz diuisitez eo q
me ḡparatur ad utrqz exmoz h idez utrisqz exmi
ut dz. q. ph̄. pp q cū exma sit diuisa ī sillo neḡ
oz ipz me ḡsidatur r. exmoz hre q̄daz diuisitez et
q2 ḡsidare aliqd sz se ē ḡsidatō sz se. pr̄spectō uō aliez
respiactiū ad ḡritez me ē ḡsidatō pactus. a rō
ad hec idez poterit assignari ex pte ḡnor. Na sic sēībz
pō de aīa. rem̄ inde ē sin obliq p eandez ei regla
p q ḡgnoscim aīaz hēz ēē ītaz p illa eandez ḡgnoscim
ipaz ēē cuiaz. i q̄tuz recedit ab illa ītaz sic p eandem
sciaz p q ḡgnoscim aīa ēē eadez. p illa eandē sciaz
ḡgnoscim aīa ēē ḡnia et diuisa. sic ḡ ḡsidatō obliq re
duat ad ḡsidatōez rēi. sic ḡsidatō ḡnor l aliq fm
diuisitez reduat ad ḡsidatōez eoz sz vnitez ul sz p
ceptitez. Dem cū d. maī ḡ. In pte ista ḡcludt
ppō. s. nō ēē respiciēd ad ḡrietez me. sz ad p̄cepti
tez. maī ē ḡ ex istis īspectoibz q nō fit sillz p se.
Na nc̄e ē. si. b. et f. sut ḡnia. b. et h. ēē idez aliē
et fi sillz plxe. i. si ḡnis sbi et ḡnis pti sut ḡnia ut
isti dicebant. nc̄e ē idez ēē ḡnis pti et ex neū sbi
et p tale me fiet sillz. Ex q se q d ī spiacalbz
actu ḡsidare aliq via aliā eo q quz latz p̄ceptitis
coz q sut. b. et h. hec ē considantes soluz ḡrietē
ḡntis pti et ḡntis sbi ḡt latē p̄ceptitez ḡntis
pti et ex nei sbi. Est a ḡsid q sic ī negne la
tet affir. q2 ī nō face sp intelli face. Et sicut
ī negōne latz affir ut dz ī elechis. sic p̄ceptitas
latet ī ḡrietē eo q sp ī ḡritē et ī diuisitē vnitas
et p̄ceptitas intelligut sic ḡ ḡsidantes negōne p
set eos latē affir. sic ḡsidantes soluz ḡritez et diuer

sitatem medii posset eos latere unitas et proprietas eiusdem medii. Una igitur necessaria ad conclusionem propositam est unitas medii. sed alia via ancillaria est concretas et diversitas extremorum [?] medii. eo quod ex tali medio considerato scilicet concretas fit sillogismus quodammodo patens et ex convenienti, ut est plenius declaratum. Circa istam lectionem queritur una quod primo utrum conclusio sit semper universalius antecedente. et videtur quod sic. Nam id est prius et universalius a quo non convertitur subsistendi consequentia sic dicta principalitas. sed communitas et actualitas non est conversio communis. non enim valet sic est animal ergo est asinus. sic enim non valet si est animal ergo est homo. licet sequatur econverso. Videtur igitur quod conclusio debeat esse universalius antecedente. Praeterea id est universalius et maioris ambitus a quo actualiter intelligitur in alio, non tamen a quo actualiter intelligitur in ipso. ut id quod animal est universalius homine et maioris ambitus quia ipse est quia animal actualiter intelligitur in homine, non tamen econverso. cum igitur conclusio intelligatur in antecedente tamquam continetur. quia in consequente non intelligitur antecedens nisi forte in potentia. videtur quod conclusio debeat esse universalius antecedente. In contrarium est quia esse animal est universalius quam omnis homo. sed ad esse animal sequitur omnis homo. non tamen econverso. ergo conclusio non est semper universalius antecedente. Dicendum quod istam habet questionem plurimum movimus in prima lectione. quia multa sunt dicta de antecedente et consequente propter quod bene se habet videre quomodo ista se ad invicem consequuntur. Ad evidentiam igitur istius questionis est sciendum quod tota causa quare ad antecedens sequitur consequens est ista. quia consequens actualiter intelligitur in antecedente sicut tota causa quare ad hominem sequitur animal est ista. quia animal actualiter intelligitur in homine. ad consequens tamen non sequitur antecedens eo quod antecedens non intelligitur in consequente nisi solum in potentia sicut homo solum potentialiter intelligitur in animali. Sic igitur possumus ostendere quod homo semper simpliciter sumpto intelligatur animal simpliciter acceptum actualiter in omni animali intelligatur actualiter omnis homo non autem econverso. constat enim quod ad hominem sequitur animal. et quod ad esse animal sequitur omnis homo. Hoc autem ostenditur sic. Nam superiora actualiter includuntur in inferioribus. sic [?] actualiter includitur in animali et animal actualiter includitur in homine. et omnia ista actualiter includuntur in Sorte. ideo bene dictum est a philosopho quod omnia sunt in plus destructis per se in ipso aliquid aliorum remanet. Inferiora tamen non sunt in superioribus nisi in potentia solum. nam homo non existit in animali nisi solum in potentia. Dicemus igitur quod superiora absolute sumpta semper consequuntur ad inferiora sicut actualiter in eis inclusa. Inferiora tamen non possunt consequi ad superiora eo quod non includuntur in eis actualiter. Sed si superiora non sumantur absolute sed cum quibusdam signis distributivis cuiusmodi sunt omnis et nullus ratione istorum signorum additorum ipsis terminis ea que potentialiter continentur sub ipsis terminis includuntur actualiter in illis. Nam si dicatur sic esse animal est [?] quod omnis homo est [?] eo quod licet in animali simpliciter sumpto non includatur homo nisi solum in ipso. In omni tamen animali includitur omnis homo actualiter. licet enim signum omnis cuicumque termino coniungitur includat actualiter omnia contenta sub ipso termino. cum igitur supposita animalis sint homo et [?]. ergo omnes homines et omnia hominis intelligi actualiter in omni animali. Et quanto universaliori termino coniungitur hoc signum omnis tanto plura supposita sub ipso continentur et tanto plura per consequens ad ipsum consequuntur. ad esse igitur animal sequitur omnis homo. quia actualiter in ipso intelligitur sicut ad hominem sequitur animal. quia actualiter in ipso intelligitur et in ipso existit. Cum igitur queritur utrum conclusio sit semper universalius antecedente dicendum quod quando isti termini scilicet antecedens et consequens sumantur absolute sine aliquo signo universali vel particulari tunc in consequente respectu antecedentis [?] duplex conditio scilicet universalitas quia consequens est universalius antecedente et actualiter intelligi quia in antecedente actualiter intelligitur consequens

sicut animal quando sumitur absolute respectu hominis tunc est universalius homine. et actualiter includitur in ipso. sed quando isti termini scilicet antecedens et consequens sumuntur cum aliquo signo actu distribuente eos cum omnibus suis suppositis tunc in consequente respectu antecedentis reservatur solum una conditio scilicet actualiter intelligi in ipso non autem reservatur in eis conditio scilicet universalitas. eo quod consequens non est universalius antecedente. ut si ad esse animal sequitur omnis homo. non propter hoc omnis homo est universalior omni animali. sed est in eis conditio quae propter se magis convenit consequenti. Nam actualiter omnis homo includitur in omni animali. Ad primum igitur dicendum quod consequens semper sequitur ad antecedens non tamen econverso. sed cum ista conclusio est causalis intelligentia ut quia conclusio actualiter includitur in antecedente non tamen econverso. quia tamen repertum est inferiora consequuntur ad superiora non obstante superiora semper esse universaliora inferioribus. Ad secundum patet solutio. nam licet animal per se absolute non includatur in illo nisi in potentia solum. includitur tamen in ipso actualiter si sumatur cum aliquo signo ratione cuius ea que existebant potentialiter sub ipso actualiter sub ipso distribuuntur. Capitulum 2m

Ostenso autem modo se habent. postquam philosophus docuit invenire medium sillogismorum in sillogismis ostensivis. In parte ista hanc eandem inventionem adaptat ad sillogismos per impossibile. circa quod philosophus quattuor facit. nam primo proponit medium eodem modo esse sumendum in sillogismo per impossibile sicut in sillogismis ostensivis. secundo hanc adaptationem probat. tertio assignat differentiam inter sillogismos ostensivos et sillogismos per impossibile. quarto adaptat predictam artem ad omnes sillogismos ex ypothesi. secunda ibi. Nam quod monstratur. tertia ibi differentia ab ostensivis. quarta ibi In aliis autem sillogismis. Dicit igitur sic dictum est quod si volumus invenire medium in quocumque sillogismo debemus respicere ad antecedentia consequentia et repugnantia sibi utriusque extremi. per eundem modum se habebit ista inventio medii sillogismi qui deducit ad impossibile ipsis sillogismis ostensivis. Nam ipsi sillogismi per impossibile fiunt per ea que sequuntur et quibus sequitur quodlibet extremum et eadem consideratio inveniendi in utroque scilicet in sillogismo per impossibile et sillogismo ostensivo. Convenit autem in hoc quod ambo fiunt per antecedentia consequentia et repugnantia. Deinde cum dicit. Nam quod monstratur. In parte ista probat medium eodem modo esse sumendum in sillogismis per impossibile sicut in sillogismis ostensivis. Accipiendo talem rationem. esse illud quod contingit sillogizare ostensive contingit sillogizare per impossibile et econverso. sed omnes sillogismi ostensivi fiunt per medium antecedentia consequentia et repugnantia ut supra probatum est. ergo omnes sillogismi per impossibile fiunt et per eadem media. In hac autem ratione philosophus sic procedit. Nam primo ponit maiorem propositionem istius sillogismi secundo probat predictam propositionem quantum ad omnes eius partes. et tertio concludit esse convenientiam in utroque sillogismo quantum ad medium. secunda ibi ut quod in [?]. tertia ibi [?]. Dicit ergo bene dictum est medium eodem modo esse sumendum in sillogismo ostensivo. Nam quod monstratur ostensive et per impossibile per eosdem terminos convertitur quod per impossibile ostensum est. Circa autem ad hoc ut quod contingit demonstrare ostensive contingit demonstrare per impossibile et econverso. Et videtur quod non. nam prima non possunt demonstrari ostensive per aliqua priora. non est tamen inconveniens ea probari per impossibile ducendo negantem ipsa principia ad aliquod impossibile per cuius demonstrationem ipse concedet principia esse vera. Dicendum quod sumendo demonstrationem secundum quod omnis demonstratio est ex primis et veris nec demonstratione ostensiva. nec demonstratione ducente ad impossibile prima ostendi possunt. Nam prima non possunt ostendi demonstratione ostensiva eo quod non habent aliqua priora per que demonstrantur. Nec etiam possunt demonstrari demonstratione ducente ad impossibile eo quod nihil est impossibilius quam negare prima. nec [illegible] potest aliquis ducere ad maius inconveniens quam ad negationem primorum. Licet negata vel contradicta ostensive et per impossibile possunt ostendi prima. Non est enim inconveniens aliqua esse nota non simpliciter alicui cum sint magis nota ex quibus possunt sic demonstrari ea que sunt magis nota

simpliciter. Et sic si sumatur demonstrativa ostensiva et demonstrativa per impossibile proportionaliter, tunc esset quod quecumque contingit demonstrari ostensive contingit et demonstrari per impossibile et econverso. Deinde cum dicit: ut quoniam a in parte. Ista probat philosophus hanc propositionem, scilicet primo dictam. Philosophus hanc propositionem, quod est quod quod contingit demonstrari ostensive contingit et demonstrari per impossibile, probat consequenter, ibi: ut si non sit in. Et dicit quod bene contingit quod quod contingit sillogizari ostensive contingit sillogizari per impossibile; ut quoniam a nulli c inesse, et supponatur quod hec sit ostensiva et per impossibile; ut quoniam nulli a inesse c, et hec supponatur quod hec sit conclusa ostensive, scilicet nullum c est a. Tunc sumatur opposita huius et sillogizetur per impossibile cum affirmativa sillogismi ostensivi negativum. Nam in omni sillogismo negativo oportet esse alteram propositionem affirmativam. Hec est ergo quod dicit: ponatur ergo inesse, scilicet a de c, et ipsi a quoniam ergo b inest omni a. Hec fuit affirmativa sillogismi ostensivi negativi. A autem alicui c: ista est opposita conclusionis ex quibus sequitur quod b inerit alicui c. Sed nulli inerat, et ponatur in minori sillogismi ostensivi quod nulli inerat. Sillogizatum est ergo per impossibile. Nam non refert ad esse ostensivum per impossibile quod accipere oppositum alterius. Tunc subiungit quod b in primis affirmative ostensive conclusa est, et c est a, sumatur ei oppositum eius cum minori affirmativa sillogismi ostensivi, et concludetur oppositum alterius, id est, dicit rursum quoniam alicui c inerit a. Hec fuit conclusa prius ostensive. Si ei nulli c inest a, id est si sumatur eius opposita, et a omni b, hec fuit minor sillogismi ostensivi affirmativa, sequitur quod nulli b inerit a, sed omni inerat, et ponebatur in maiori affirmativa illius sillogismi omni inesse. Tunc subdit quod sicut est in istis sillogismis, ita similiter est in omnibus aliis, semper enim omnis conclusio per impossibile ex oppositis ex quibus sunt utraque. Hec conclusio per impossibile erit per contrariam oppositionem a contradictoria ipsius sillogismi ostensivi, et in unaquaque propositione eadem considerando ostensive volenti sillogizare et ad impossibile deducere. Nam ex eisdem terminis per eadem media fiunt utreque demonstrationes. Est autem considerandum quod dicit philosophus ad probandum omnem sillogismum ostensivum posse fieri per impossibile et econverso. Consistit in hoc: formetur unus sillogismus ostensivus in secunda figura isto modo: omnis homo est animal, nullus lapis est animal, ergo nullus lapis est homo. Tunc sumatur opposita conclusionis istius cum maiori et inferatur oppositum minoris per impossibile in eisdem terminis, dicendo: omnis homo est animal, quidam lapis est homo, ergo quidam lapis est animal. Sed ista repugnat minori negative sillogismi ostensivi que dicebat nullus lapis est animal. Tunc sumatur ulterius hec conclusio prius conclusa ostensive, scilicet quidam lapis est animal, que licet per impossibile accipitur, oppositum eius cum affirmativa sillogismi ostensivi, dicendo: nullus lapis est animal. Hec fuit minor sillogismi ostensivi. Sequitur ex hiis quod nullus homo sit lapis, sed lapis inerat alicui homini in minori sillogismi ostensivi prius facti. In eisdem ergo terminis per idem medium quo fit omnis ad probandum contrarium ab hiis fit sillogismus per impossibile et sillogismus ostensivus. Ideo non oportet invenire aliud medium in uno sillogismo quam in alio, sed in utroque sillogismo semper sumendum est idem medium. Deinde cum dicit: ut si ostensivum est in parte tertia. Philosophus probat conversam istius, scilicet quod omne quod contingit sillogizari ostensive contingit et sillogizari per impossibile. Dicit ergo sic: bene dictum est quod quod est in primo per impossibile demonstratur ostensive concludi et per impossibile et econverso, ut si ostensivum est nulli c inesse a, id est si sillogismus nullum c est a est conclusa et ostensa per impossibile sumendo oppositum eius, quod est quoniam accidit b alicui c inesse, quod quidem oppositum sic sit suppositum esse impossibile. Tunc concludet ostensive propositionem eius, scilicet quod nullum c est a, dicendo omne a est b, nullum c est b, ergo nullum c est a. Nam si c quidem nulli b, a autem omni inesse b, manifestum quoniam nulli c inerit a. Per primum modum secunde figure sic ostensive demonstratum est ista, scilicet quod nullum c est a, que erat prius conclusa per impossibile. Rursum, ergo si sillogismus

est a nulli c inesse supponentibus nobis alicui inesse per impossibile, monstrabitur nulli inesse, id est si volumus ostendere hanc conclusionem per impossibile, scilicet nullum c est a, que est conclusa ostensive, tunc sumatur eius opposita que est aliquod c est a, et sic monstrabitur per impossibile quod nullum c sit a. Tunc subiungit quod sicut est in universali negativa et in particulari affirmativa, ergo est equaliter. Sed est in universali affirmativa et in particulari negativa. Est autem considerandum quod si dicatur hanc conclusionem, scilicet nullus lapis est animal, conclusa per impossibile sumendo oppositum eius quod est quidam lapis est animal, dicendo omnis homo est animal, quidam lapis est homo, ergo quidam lapis est animal. Sed hec est contra impossibile, ergo eius oppositum est verum, quod est nullus lapis est animal. Eadem ergo conclusio que est conclusa per impossibile potest concludi ostensive accipiendo affirmativam sillogismi cum eius negativa et ostendendo hanc conclusionem prius modo simili, dicendo: omnis homo est animal, et sic nullus lapis est homo, ergo nullus lapis est animal. Et ergo ista conclusa ostensive que prius erat conclusa per impossibile. Tunc rursus si dicatur istam non esse veram, tunc sumatur oppositum eius et concludetur per impossibile. Bene ergo dictum est quod quod contingit demonstrari per impossibile contingit et demonstrari ostensive et econverso. Tunc sciendum quod illa pars per impossibile necesse est sumere aliquod esse commune ambobus, id est in omnibus sillogismis per impossibile oportet sumere ad medium esse alio modo ordinatum a terminis positis in hoc sillogismo ostensivo ad quod tamen vel per quod medium fit sillogismus mediatum. Hoc est sillogismus per impossibile. Nam propositio cadens per positionem hec est conclusa eadem in sillogismo ostensivo sumpta vel opposita, et alia cum propositione predicti sillogismi generaliter erit sillogismus ostensivus per eosdem terminos. Est autem considerandum sillogismos ostensivos et sillogismos per impossibile convenire et differre in medio. Convenit enim predicti sillogismi in medio eo quod medium in utroque sillogismo habet ad ambos terminos et extremos in maiori et in minori extremitatibus. Differunt autem predicti sillogismi in medio eo quod medium non est eodem modo ordinatum in uno sillogismo sicut in alio. Nam si dicatur sic: nullus animal est lapis, omnis homo est animal, ergo nullus homo est lapis, iste est sillogismus ostensivus concludens conclusionem suam per hoc medium animal, quod est extremum predicti et conveniens ad ambos. Conversa quidem ergo modo oppositio supra conclusionem predicti sillogismi cum altera premissarum eius secundum se habent fiet sillogismus per eosdem terminos non tamen per idem medium, dicendo: nullum animal est lapis, omnis homo est lapis, ergo nullus homo est animal. Unus istorum sillogismorum est ostensivus, alter vero est per impossibile, et in utroque sillogismo concluditur per eosdem terminos, non autem per idem medium, quia alio modo sumitur medium in uno sillogismo quam in alio. Bene ergo dicit philosophus quod in sillogismo per impossibile oportet sumere ad medium alio modo ordinatum a sillogismo. Hec est a terminis positis in sillogismo ostensivo. Ceterum autem advertendum ut medium sit eodem modo sumendum in omnibus sillogismis. Dico quod per artem quam dat philosophus de inventione medii in omnibus sillogismis poterit inveniri medium quamvis alio modo ordinetur medium in uno sillogismo quam in alio, quia quod est alicui maior extremitas in uno sillogismo poterit esse medium in alio, respiciendo tamen ad antecedentia, consequentia et extranea subiecti et predicati in omnibus sillogismis invenitur medium, eo quod per ista tamen medium in quolibet sillogismo habet diffinitionem. Est tamen sciendum quod philosophus esse aliquos modos sillogismorum sicut est sillogismus dialecticus et sophisticus et multi alii in quibus philosophus non dedit artem de inventione medii eo quod esset predicti modi continentur sub sillogismis per impossibile et sub sillogismis ostensivis. Per quod docendo qualiter inveniatur medium in istis dedit intelligere quod eodem modo esset inveniendum in omnibus aliis. Deinde cum dicit: differt autem. In parte ista ponit differentiam inter utrosque sillogismos, unde ait quod differt sillogismus ostensivus ab eo qui est ad impossibile quoniam in ostensivo

quidē sillo ambe ppōes ponunt s3 vitate. In eo u°
q° ē ad ipolē ponitur vna sta. qli' tn h° otigat et
mag mai p sequentia. s. i fo h° qn dicet dei pol. t
Nūc aūt i psenti serie sit nob' tm mai' qm no
lentib3 sillare onsime tad i pole duce p spicē est
ad h. s. ad anatia ogmia teyneca sbi t pti. tt
Queret a' ad ut sills onsui heāt abas ppō
vas. t vl3 q no. Na sills ex stis ul' gclutes uer3 t
ex stis ē sills onsui. t tn no ht utraq3 ppōe3 u°.
Dō q. sills onsui potit dupl' sumi. q ad p
sens spctat p q ille dicat sills onsui q' gclut
a' gnet p ad me ex h° mo eis sills. q° sint ex
stis ad sine p ipolē potit d' onsui. na nlls est
sills q' ex a' me° no ondat gnet ex pmissis.
2° a' m potit accipi sills onsui gclutes a'
gnet simpl' ee vaz t ps qo. eo q ei oppo d3 ee
simpl' stm. t h° mo sunt sills onsimus magis
spa'. In sillo g onsuio po mo sumpto n̄ ē necam
bas ppōes ee vas. s3 i sillo onsuio so mo accepto
necius ē utraq3 ppōne3 ee ueri. eo q uer3 sipli
app qd no n' ex uelsq3 veis gcludi potit. ut pa
tebit i fo h°. In sillo a' ad ipolē ē vna ppō sta eo
q ex oppoto sto gclois ve t simpl' gclusectu a'
pmissa3 silli onsim na dicat ad ad ipolē maifes
te stm. quo tn differat sills p ipolē t ad ipolē. et
qli' vni sills requirat ambas ppōnes vas ali' u no
In fo h° clarit ondet. Rūc a' suffit scire q p ar
te3 data i oib3 sillis me silli inuenire possumt. De
inde cu d' ē Ina° a' sillis. In p te ista phs adaptat
pdca arte3 ad oes sillos fcos ex ypothesi. t dio. f.
q p facit q. tem ē. 2° dat q'dd3 mo sillo di ex gu
tibili tioe. scat. ē a' a° mo ad g° q i oib3 a'
sillis ex ypoti ut gcliq3 sint s3 transsumpoes a' s qli
tate at s3 silitu re ptā i sbus l' i sbis ut h° t a
lia. i oib3 ei talib3 no i ponib3. i. n i ginb3 ex ypothe
si p̄us scis s3 transumptas eit eade gsida panctā g
sequtia t cyrea. iūc mo i spēbis eit i oib3 ad
q ondo o3 diuide qt st moi argu di ex ypoti. t tuc
uideb3 q vnaq3 ppōnu intet t sillat parte i to
mo iuēta ut dcm ē sup. Est a' gsid pcostem
tios posse fi sillm ad transsumptu t s3 qlites i sbis
na sills ad transsumptuz d3 p ut ex a' ppōe pti ti
gcesa transferun nos ad gclud a' gnet ulē3
ut e gcesso q aia sor. sic i mgdis transferim nos
ad gclud āas omz hoīu3 ee imōrles. sills ro
s qlites i sbis d3 ute sills p q ic ppō3 gcesā t tunc
ppō q p sill3 ad transsumptu gcludim' repit aliq'
sic. Na3 s3 phi. 2° top. oes transferentes s3 a'
siliu transferunt. o3 g ee silitu me ppōne3 ad
q gclud as ulr se transferre. t tunc ppōe3 gcessa3
aq fit pdca translaco. s g silitu l' repta uocat sills
s3 qualite i sbis s3 ro transsump° vni ppōis iā uoca
tur sills ad transsumptu. Amp' a' gsid i sillo ad
transsumptuz no ee fuiendu me i ponib3. h° ē i p̄us
gcesa ppōe eo q tal' ppō no gclud3 p sill3. s3 supp
usi i sillo gclut aliq' gnet ex a' ppōne gcessa
me ē accipid pactā gmia t eyneca sbi t pti eode
mo q i aliis sillis. Dein cu d' ē a' a° mo. In

p te ista poit q'dd3 mo sillo di spale3 ex gutabili tioe
to. ē aūt ta° mo sillare. q'da l3 t. i. supponentis gnu gct
ad a° mo sillare q dem sit ut ulia p pates i spcdec ex
ypoti. h° ē fcā ppoti aliq' uiry tum sit gutiles potim
concludit vle p pte. Na3 si e. g. sit cade t. i. si pdat
ee uer3 ans sbi t pti. solu3 a' g. suat i ee. c. h° ē supo
nat me ee gutale cu sbo. tuc oi. c. iet. a. i. gcludet
vlis affir'. Et rursu3 si g. t d. sit cade3. i. si antecedens
sbi t cōnon pti uer3 fuit. ita tn q. c. pdicet de solo
g. t d° ui tat cuz ipo. tuc gcludet q nlli. c. iet. a.
h° ē cōcludet ulis ne'. mai° ē g° qm si uolum' hec
mo gclud. s. ule3 p pate3. sic ē i spia' sic mo de
claratu ē. Est a' gsid q si suant ti n gutales
t accipiat p me° ans sbi t pti. ita q me° sbicat
sp i tcia fig'. tuc ex talib3 tis no potit gcludi n'
s p tius. ut si dicat sic. ois ho ē al'. ois ho ē sba t
sequit solu3 q q'dd sba sit al'. eo q reducat ad p'
fig' p guisi ne3 vlis affir' i pate3. Na i tis no
gutib3 vlis affir' no guitit i tis simpl'. s3 si h° ti
gutales suant ut ex pti gcludet ulis. sic g° hui
ti ho ronale risibile. seq g p tcia3 fig' q q'dd ri
sible sit roale. Si g' guitat vlis simpl' q' pot fi
gia me. tuc gcludet vlis affir' p pma fig'. dd ois
ho ē roal. oe risile ē ho. g° oe risile ē roal'. Et qd
dem ē de affir' itellig ē de ne'. Na si dicat sic
nlli3 al' ē lap. oe al' ē sensile. seqt p tcia3 fig' q q'dd
sensile no sit lap. tuc si gnitat tminor3 itis ulr ide
tinor3 gutilius gcludet vlis ne'. dd nlli3 al' ē
lapis. oe sensile ē al'. g° nllu3 sensile ē lap. Si g° tm
sit gutales ex pti possum' gclud vle3 sic d' phs
i lra. Circa ista latet q' vna qd pmt' vt me°
h° inuentu3 possit ee me i sillo dra° t demitatio
t vl3 q no. q3 me silli demitatiu ē nec. me° v° silli
dya' ē p'ba'le. S3 me h° inuetu3 u° ē nec n° ē p'ble
g° no potit ee me silli simpl' t demitatiu ul' di
alecti. P°. me silli demitatiu l' ē diffo sbi l'
pams. s3 me silli sipl' no ē diffo pams l' sbi. g°
no potit ee me utriusq3 silli. In gtuz ē q ro
silli simpl' resuat i sillo demitatiuo t i sillo dya°
g° me pdca silli o3 inueni i talib3 sillis. Dō q oes
silli hnt gtere sill3 simpl'. h° a' gtrio no fit n' p ad
dictoe3 alic' dtie inal'. Et q3 ee i° q gtnt ad aliqd
o3 resuat i illo ad q gtnt o3 q sills sipl' resuet in
sillo demitatiuo t dra° tanq' gtinetib3 ips3. sic g°
ro silli sipl' iuet i sillo dra° t demitatio. ita o3
ronez me silli sipl' i me sillo3 dra' t demitati
inueni. t sic sills demitatiu no addit sup sill3 sipl'
n' q'dd3 neitates me. dra° ro q'dd3 pbabilites. ita me
pdco3 sillo3 n' addut sup me silli sipl' n' q'dam
huitu necita3 ul' pbales. dicet g° q de roe me silli
sipli ē q sit ans ad pdiu3 t gns ad sbm. s3 de roe
me silli demitatiu ē q no solu3 sit ans pti et
gns sbi q'licuq3. s3 q sit tale ans. t tale gns q sit
gutale cu sbo. t q sit diffo sbi l' pams. sic a' hui°
ans pti t gns sbi o3 hre roe3 me i sillo dra° o3
q heat q'dd3 pbabilita3 huitu t sbi t pti. me g°
i sillo simpl' ē i° q ē ans pti t gns sbi. s3 me
i sillo demitatiuo ē h° ans t gns ut ē diffo sbi l'

pams. ut e gniale cu uesqz. ut aut e me i sillo dra oz hi ans et gnis hre qdaz pbabilitem. ex quo potest pa tere q i isto li dat ars de inuencoe me pnt ipm me he rone an tis et gntis. sz si debem inuenire h me i sillo dra co et demonstratiuo oz nos respice ad pprias panes. et ad pprias diffones sbi et pti. n no ad aliq acnna pbabilia ipi sbo i heren a. io ph. s. i phi isti te tatus dixit q ad inueniendu me i quolibi sillo n sor debem aspice ana aa gma et exnea q spectat ad me sillo demonstratiuu et ad acnna pbabilia q spectat ad me silli dra. Ad s g arm. et ad sz pz solo p iaz dca. Naz me silli demonstratiuu dz ee necium ipso tn i cludz me silli sipli. sic ulr icludz ipti. sic et icludit m sillo dra co no obstate q id sit necium ul gntile cuz sbo uistico isit sbo pbabili. Naz hee sut qdaz dice males qs addit p dca silli sup silli sipl gsidatu.

Odez aut mo. p q ph docuit inuenire me in sillis fortas ex ppoibz de i ee. In pte ista docet inuenire pam me i sillis formatis ex ppoibz modalibz. et ca q ta facit. Na po facit q dcm e. 2o ot qualr h me sit sumedu i doctris spalibz. et 3o o viaz dismaz data ab alus phis de inuectone me ee inutilez. fa ibi. fm aut singlm. 3. ibi. qm aut dno. dcendo aut qlit sumedu sit me i sillis mo dalibz phs ta facit. Naz po ot sillos modales code mo et pitez me gclud cntez sic et alu silli. fo ot arte iuetaz ee ulez r oiu sillo. et 3. docet qli debeami i hac arte habudare. fa i. mai g. tcia ibi oz ei q isut. ptit g o q code mo sumedu e me et i necius et i gntibz sic i alus. na cadez gsidatoe et p eosdez tios et p antcia et gma et exnea sbi et pti et eodez ordie. qz ans dz ee ad pti et gns ad sbz cui sillis gtig tis et i ee. Tuc subiugit qli. h me sit sumedu i gtigbz. d. sumed aut et i gtibz et que no isut p lia aut i ee. a. sumeda sut talia me q no ad s sz i p o i ee possit. Na osiuz e s qm ph fit sillis gtigentis. Et sic e i gtibz ita dd e de a lis ptis. s. de necio et de poli. Na i oibz talibz me e eodez mo sumend. Crdet aut aliqs ut in sillis modalibz debeat sumi eodez mo me sic i sillis de i ee. Dd q me silli potest gsiderari ul pli. po roe forme. et hac mo i oibz sillis me e eod mo sumedu. Naz i oi sillo gclut ulez affirm m qculqz fig. oz me hre roz antis r pti et roz gntis r sbi. Cu g forz me silli sit ista q pdicet ul sbiciat. ul q sit ans ad ptiz et gns ad sbz. ut p h me gpitur ad utqz extreor heat roz uelut extre mi i quo gsistit ro me formal. qli mo me repit eodez mo i oibz sillis mobbz et de i ee. 2o mo potest accipi me i ee m. et tuc f q obit ad a et ad alia m. sz h oz ee a et ad me sz q mo pro solu eadez me i sillis de mo et de i ee. qz me m gtigbz e gtiges ee. et tn pam me no oz sp esse ac. sz potencia solu ut dt ph i lra. In necus uo me e necim. et oz tale me sp actu existe. patz g qualr me eode mo inueit i oibz sillis et quali mo. Do mat cu dicit mai ei. In pte ista ondit hic artez de inuetone me ee ulez r oiu sillo. et intendit

tale roez. Illa doctina e ulis ad ondd oes sillos q onsio no e pot p aliq alias doctinaz. sz p doctinaz hic iuetaz omis silli ondit. ino e pole ut ondare p aliq alias doctinaz. g p dca doctina e ulis r oium sillo. In ista roe phs sic pcedit. qz po pont ma fo subiugit pbacoez minoris. et tio sbifert gnez fa i. osiuz e ei. 3. i. g method pot g q mai e ex pdcis qm no solu pole e p hac viaz et p hac artez fi oes sillos. sz et mai e qm p a via ipole e fi ali que sill. Tuc subiugit pbonez minoris. et e ro sua talis. ois sill fit p a cuz fig ut osiu e sup sz ois sills q fit mihis tribz fi h fi p ancia gma et exnea sbi et pti. g ois sills h fi p hac arte hic iuentaz. et n p a alias. d g qm osiuz e q omis sill fit p aliq tii pdcaz fig. has aut fi n co tigit p a gsitui n p ancia et qbz sc vnuqqz. i. ancia. Naz ex hus fuit ppones et supcio me q no e pole fi sill p a alias viaz. Tuc sbifert gnez pn itentaz. d. g method qdez eadez e oibz. h e vna via cois de iuetoe me i oibz scis et cta phi et cta qlibz artez et disaplina. Est a gsid scia sumto large n n sac q ad pns tp ee dionez et ut h in scia iclut nios sci. Naz quedaz sut phi sic e pbua et metha ca deqbz p anoth as dz pbia a liq vo sut sac disales sic sut sac mathi ce i qbz e max disci na pp cuus cae ad efftm. Na i tus dis aplis fut potissie demroes. aliq at sc smociales sic e gma ca et loyca. q potiu d i artes. eo q parte ex ronez e pcessus ill. Cu g oes iste sac utat sillo i oibz istis me sillo eu eodez mo et p arte h datam potest inueniri. Querent a as ut sic dicit vna ulez methodu de iuencoe me i oibz scis. et vz q no. qz sic scribz p top. no e qrenda vna vlis method i oibz. eo q si iueniret ee i utl. cuz hnu dt phs i lra. Dd q i li. top. detiat de qtuor ptis s ppaz roez vnicuiqz. n ee g util vna vlis metho dus ad detiand ppas roes oiu pdcoz ptoz p tcam eadez methodu no mag assigiene ppa gem q ppa acnti. ul ppa diffonem. Cu g aliq gpetat vni pdcato q no gpetut alti. ad gsiderand ppa cuilibz pti metho dus ulis data i li top. eet i util. et si uisa eet iuenta sz cu pozista n heat cadere artez alic silli appli ta ad aliq scia spalez. sz solu ad ipz spetat dare do cinaz de i uetone me silli sipli supti. io poterit dare vna ulez method. et vnaz ulez sciaz sz q et i ueit i scis spalibz. Naz pdcis sills sipli p vnaz roez spalez formalez inueit i oibz scis sillis sciaz spa liuz gtheniibz ipz. eo q pdci silli ghentes silli sipli no addut sup dcm silli aliq foz sz solu gdictoes mnles pp q sz vnaz ulez ronez silli sipl iueit i oibz. Deui cu dt. oz ei. In pte ista phi ot quali debem i hac arte habudare. et d. fi qz p facit q dcm e. fo gclut qdaz correlariu seqs ex dcis. fa i. pir aut d g q oz q isut a gma et qbz isut. i. ancia eta vnuqqz. i. eta vnaqqz sciaz col ligere. et ex hus ut plimis debem habudare. et hec debem gsitre p tres cios destruentez quadez sic qz sino e ex tribz fis ordiatis i mo et i fi no e sills.

construentem non oportet quia non habebit omnia ista esse silogismus. et si
quidem per talis sillogismus fiat ex hiis que sumpta sunt in esse secundum
veritatem. hic est ex propositionibus veris et naturalis est sillogismus secundum veritatem quia
est sillogismus demonstrativus. si autem fiat iste sillogismus ex propositionibus
secundum probabilitatem est sillogismus dyalecticus. Est autem considerandum quod sil
logismum sit per antecedentia consequentia et consequentia parti et sibi. nam per
ista invenit modus in qualibet sillogismo. Si autem talia firmantur
super non contracta ad aliquas materias speciales, sic per ista invenit modus
in isto loco in quo agit de sillogismo simpliciter. Si autem ista predicta
applicet ad aliquas materias necessarias. quia per ipsa invenit modus in
sillogismo demonstrativo. Si non ultimus talia applicet ad
materias probabiles. quia per ipsa invenit modus in sillogismo dyalectico. Cum ergo
talibus actibus consequentiis et consequentiis per similitudinem adiuvantibus
modus in omni sillogismo debemus magis in eis habundare. De
inde cum dicat principia autem. In parte ista conclusio conquerela sequens
ex dictis concludit. Principia autem universaliter sillogismorum que dicta sunt que
sunt actuum consequentia et consequentia. et quomodo se habent. et quomodo dicitur con
dicta ad invicem. et quomodo constat in quantum. i. qualiter possimus in
eis habundare quatenus inspiciamus ad omnia que dicuntur nunc ad
eandem convenire construentes et destruentes nunc construentes
de omni universali et affirmativo ab aliquo particulari et affirmativo. Et
destruentes ab omnibus universale negative secundum ad particularia et determi
nata omnia autem ista super declarata sunt. Deinde cum
dicit. secundum autem in parte ista ostendit qualiter istud modus sit su
mendum in doctrinis specialibus et duo facit. Nam primo
ostendit in sciis specialibus modus esse querenda propria per sensum et per ex
perientiam. Secundo declarat quantum ista se habeant de consideratione
istius scientie. Secunda ibi. qui significat. In parte prima intendit talem
rationem. In quolibet scientia speciali sunt propria principia specialia. Sed
principia autem ubilibet scientie specialis sunt inventa per experientiam se
sus et memorie. ergo modus inveniendi talia principia oportet in
vestigare per sensum et per experientiam. In hac autem ratione philosophus
consequenter procedit. quia primo ponit maiorem pure minus. Secundo subiun
git minorem cum sua probatione. Secunda ibi. circa singula autem con
tinue sic. deinde est quomodo modus sunt sumenda communiter in quali
bet scientia; aut per secundum circa singula. i. circa singulas scientias
oportet eligere eorum que sunt hec est verorum principiorum propria et specialia
ut de bono. i. oportet eligere propria principia scientie moralis cuius est
eligere bonum et malum spernere. disciplina autem quo ad scientias
speculativas. Nam in unaquaque scientia speciali sunt plura propria principia
que quedam propria principia sunt circa singulas scientias propria et specialia
Hic subiungit minorem cum sua probatione. Dicit circa singula
autem. i. circa singulares scientias speciales oportet tradere principia experi
mento quod declarat astrologie. Dicit. Dico autem modus exemplo
ut astrologicam quidem experientiam. astrologica disciplina
i. in disciplina astrologica sunt inventa principia per ex
perientiam astrologiam. nam sufficienter sumptis apparentibus
circa sensum sic sunt invente astrologice demonstrationes. et
sicut est in astrologia. sic est cum unamquamque artem et disci
plinam. Est autem considerandum unamquamque scientiam habere sua
propria principia. Nam sic scientia communis habet principia communia sic est modus
que habet principia communia que in ente habent fundari. Sic non est scientia
specialis debet habere principia specialia. Et quia una est scientia communis
sunt vero speciales sunt plures. ideo propria principia scientiarum specialium
oportet multiplicari. habemus ergo autem philosophus quod circa singulas scientias
sunt eligenda propria principia quia sunt plura quedam tales scientie
sunt plures. Amplius autem considerandum quod sicut scientia communis habet principia
communia que non poterunt probari per alia principia priora sed sunt

cognita huic intellectui. sic scientie speciales habent propria principia specialia
que non probantur in eis scientiis sed supponuntur. nec ista principia sunt cog
nita probabiliter per principia priora in illa scientia sed sunt cognita via memorie
et experientie. Et quia principia cognoscimus in quantum eos cognoscimus ut scri
bitur primo posteriorum. sicut principia scientiarum specialium investigamus
ita oportet modus eorum per quod cognoscimus ipsa principia tradere experimen
to et invenire. In talibus ergo sciis modus est inveniendi per sen
sum et per experientiam quedam principia exposita ex ipsis eis experimen
tale sunt inventa. Ceterum autem ad ut quelibet scientia habet
propria principia. Ad quod scientiarum quo ad presens duo divisio assig
nari potest. Nam quedam sunt scientie speculative. quedam vero sunt
practice. Distinguuntur autem isti duo genera scientiarum ad invicem
quia scientie speculative ordinantur circa veritatem. practice vero circa opus. unde
secundo phisicorum. 2° methaphisice. quod finis scientie speculative est veritas practice
vero opus. sic videmus in sciis speculativis quod in eis dantur quedam
principia per se nota que sunt cognita in hunc intellectum agentis. nec quidem
quod intellectus concreatur cum cognitione talium principiorum cum nascatur
sicut tabula rasa in qua nichil est depictum. sed dicuntur esse cognita naturaliter
hec. quia intellectus non discit ad ea intelligenda nec indiget aliqua
doctrina medietate. quia cognitionem talium principiorum recipiat. sed cog
nitis eis intellectus immediate assentit quod totum est maius sua parte et quod
de quolibet vel fiat esse vel non esse, conclusionibus autem que eliciun
tur ex talibus principiis intellectus non assentit immediate nec sine
discursu sed ut ipsas conclusiones cognoscimus indigemus doctrina
et discursu. Ideo vocatur eius esse demonstratio. quod habet principiorum est
intellectus habet vero conclusionum scientia. sic ergo videmus in talibus
sciis speculativis ita debemus arbitrari in sciis practicis
Nam in scientia morali cuius finis est bonum. sunt quedam principia que
naturaliter cognita intellectui practico ad que intelligenda non discit
intellectus practicus sed immediate cognitus eis fertur naturaliter
sicut est bonum et malum. nam cognito quid bonum et quid malum
intellectus practicus assentit immediate huic principio. scilicet quod bonum est ap
petendum et malum est fugiendum. habemus ergo autem philosophus quod in bono. hoc
est in scientia morali et in disciplina. hec in scientia speculativa
sunt querenda principia propria. quia quedam principia sunt per se nota in
sciis et applicantur ad perfectionem scientiarum. Amplius
autem querendas vero principia aliter per certum sunt experimenta inventa.
Ad quod omnis nostra cognitio ortus in nobis habet ortum ex sensu
eo quod nichil est in intellectu nisi prius fuerit in sensu. ut dicit primo posteriorum
Ex sensu autem non ducatur cognitio ad intellectum nisi in memoria
mediante. eo quod sensus non percipit sensibilia nisi eis presentibus.
Sed cum hec species rerum sensibilium reponuntur in memoria possumus
de eis fantasiari et memorari eis absentibus. unde dicit
secundo de anima. quod absentibus sensibilibus insunt nobis sensus fantasie
ex memoria autem hic cognitio derivatur ad intellectum. cum cognitio dicitur
proprie scientia. ideo hoc idem est secundo posteriorum. quod ex multis sensibus
fit una memoria. ex multis memoriis fit unum experimen
tum. ex multis vero experimentis fit quoddam universale quod est principium
artis et scientie. Debemus ergo istum ordinem per imaginari
in traditione et inventione principiorum scientie quia philosophi antiqui
considerantes scientiam videntes aliquos effectus naturales sed in rebus
causam eorum ignorantes ceperunt admirari. et ex tali admi
ratione ceperunt philosophari. scilicet perscrutari effectuum causas. et eorum in
vestigatio ut videntes sensibiliter et frequenter solem eclipsari
ceperunt de tali eclipsatione habere memoriam et experientiam
quod hec eclipsatio accidebat per interpositionem terre. et sic habuerunt
cognitionem istius effectus. Ex sensibus ergo processit philosophi intendentes
motum istorum. et ex connexione eorum ad invicem quod causam effectum

ristis i ficoib; freqnt' rouii re hi' effcib; a talib; as
tror pduxis hec cepit expienciaz. & sic p'sen'a ast'e
nomie iuenerint. bn g' ait phs q' supius sufficient' apen
tib; sibz pp astro'ca expient' pn'a in disciplia astro'ca
sunt iuenta. & sic iueniunt p'n'a i ast'lo'a ita h'nt i
ueniri i a'lis sciis. Dein cu' d' qr' si siat. j'n pte
ista declat q'r ista me'a i sciis sp'alib; iueniri p'tic
at ad istaz sciaz. & tendit talez r'oez q'aliq; posse
sillo'ce pbari & sillo'n i illus iuenire me'i sp'tat ad
istaz sciaz. s; q'eu'q; ex p'n'is sciaz expimeta'r iue
tas eligunt p'nt pbari & coludi sillo'ce. g' i tali
b; me'i iuenire ptinet ad ista sciaz. d' g' qr' co
clu'so istaz r'oez expmisit. qr' si siant' q' in sunt cia
singu'laz. l. si sciant p'n'a que sunt cia singlas sci
encias expimto & sensu n'r'm eit tuc. l. ad n'raz ar
tez sp'tabit termi'aco'es p'pnte declare & sillo'r
na si n'l obuiat s; ysto'l. l. s; artez iuentaz
coz q' in sunt reb; v'e & s'b'tilr. & si n' obuiatat s;
p'daz art' dic'e cia ipa p'n'a q' v'e & s'b'tilr' insunt
reb; bn'e s; dicere de o' eius q'uide c' demo &
hic p'tin' iuenire & demirare b'n' q' dic' e' n' est
apta nata ee demstra'o. Tunc eppylo'go' coludit ad.
q' m'aie c' ulr' qu'o oz elige' p'p'nes ad iueniendu'
me'i i m'a pene tota' c' i hac l'o. studiose & magis
p'tiu' p'resumpsit. De h' ideo nego q' c' cta dya'ca
Est a' psid p'a p'n'a sciaz i cecia termi'aco'es
s; sbaz coludi p' ao me' sillo'cu' pbari no posse.
eo q' no h'nt a'ca pora p' q' pbari possit. s; p'ora
p'n'a supponu't ee va & cognita via memo'ie sen'
& expien'. Ex istis cu' p'n'is alia pbant' & coludu't.
Et q' sillo'ce pbat aliq' q'nez seq' ex p'missis sp'
tat ad hunc libz. io bn' dicat phs q' supius p'n'is
expimenta'r cognitis ia' n'r'm eit ex eis ad demrare.
Amp' a' psideranduz dyal'cus & sophista posse in
uenire me' i o' sillo. no tn' eodez m'o. Naz sophista
cu' sit artifex cois potest iuenire p'um me' vl' p
an'ca q'ma & c'r'ea. q' quide' psidat' & applicabile
ad o'ez materiaz & ad o'ez sill'z. s; dyal'c no iuenit u
tud me' simp'lr' ul' vl' s; tn' pbabli. vn' no suffic'
dyal'co p'sidare tale me' q' sit an's ad p'uz & p's
ad s'bm. sid; cocludere ulez affir'ua n' h' me' q' est
an's & p's p' ex mor' sit pbale. De me' g' simpli
cit' sup'to pene toti' c' i hac l'o q' l' sit iueniendu'
s; de me' c' pbali copiosa dcm' e' i l' o top'. Amp' a'
psid' p'pa p'n'a ee va' n'ria & s'b'talia. vera ei scit q'
p' ea illa res cogscit' & patefit q' c' p'pa p'dicto v'ius
n'a ee ue'z oz q' ipi ee ma'i' ut s'. dicet. Sunt aut
necia q' necio cocludu't illaz rez cu' sunt p'n'a. vn'
sill's d' ee ed' i q' supius q'b; d'i n'c'io ad ao acc't
s'btalia no sunt ipi rei eo q' sunt ei i'ma & p'pi'q. Ex
talib; g' p'n'is sic i t'mis s'c n'c'ius s'c ueis ad colu
di potest cui' sit apta nata ee demra' & cui' no.
Ex ta istaz l'aez qr' vna q'o p'bat' ut o'ia
p'ta posse p'bari de suis s'bis p me' sillo'ca. & v'z
q' sic. q' phs dicit p' top' se uelle iuenire metho
du' & me' a q'o potest o'ia sillo'ce sillo'te p'bat'. Se
no e' aliq' sillo'ce sillo'te n' p' me' sillo'ca. g' v'z
o'ia p' a'o posse pbare. P'. intell'es n' io idiget

sillo ad pbandu' p'ta i ee s'bis & p'ncipiata p'n'is. q' n'
statim itell's p'to ite'u s'b'z. n' intellas p'n'is i necte
itellit' c'nes. vn' intelligetie separate que o'ia itelli
gunt i me'te sillo discursu n' idigent cu' g' nos itel
ligam' o'ia cu' discursu v' q' o'ia sillo'ce pbare possi
m'. In p'triuz e' phs q' dicat p'n'a sciaz sensu & memo'ia
ee iuenta & no p' aliq' pora. Cu' g' me' sit p'us q'nc
aliq' ee'nt p'ora p'n'is sillo'ce pbari posset. Dd'
q' ca sunt q' v'n' facie' difficultatez i hac q'oe. P' est
q' cu' ipe sill's sit quida' cocept' r'onis. & cetia r'onis
sit applica'bilia ad o'es res. v' ex hoc o'ia etia posse sil
lo'ce pbari. s; e' co'itas & uilitas dyal'ca & sophiste cu'
o'ib; reb; . na' cu' dyal'c' utat' sillo pbali cta o'ia
sophista & cu' sill's simp'r sumptuz possit applicare
ad o'ia. v' hos duos artifices o'ia posse coludere
sillo'ce. Iteruz e' ulitas artis de iuencione me'ii sillo'ce
h' tradite. q' cu' sit applica'r ad o'ia. v' q' o'ia p ea'z
sillo'ce pbari possit. s; g' h' ta declabim' p ordinez
i p'suppta q'oe. Naz p' o'ndem' o'ia no posse sil
lo'ri p me' sillo'cu'. s' o'ndem' quo dyalc'e et
sophista h'nt cta o'ia sillo'ri. & t'cio declabim' q'
lz h ars h' tradita sit applicabil' ad o'ia. P' p'e
s'o a'ca p'ta p' s'bez se h'nt i c'pta ordie. n'az aliq'
p'ta ita ul' & cu' tanta notica i sunt suis s'bis q'
ex tali s'bo & ex tali p'to effici't p'p's ita p'se nota q'
nullo m'o p a'ca p'ora pbari poterit sic totu' mai' e'
sua pte de quolib; efficit' ee ul' no ee & cecta talia
q' pp maxia'z noti'a' coz sunt ita nota n'ro itel'ui
sic loc' ianue i domo ita q' sicut c'ta hostiuz do
mus nullus errare potest n' careat sensu. ita nullus c'ta
noticiaz taliu' p'pon' errare p'ot n' careat itellu
vn' dicit phs . 2' me'. nos no posse errare l' deh'
que c'ta noti'a p'n'oz sic n'z c'ta hostiuz dom'. Tales
g' p'pones q' sunt p' se aie p'cepcones. q' p'mu' i p'mu
tur itel'ui n'ro. sunt eius & ee q' s; aue'. n' p'nt sillo'ce
pbari p a'o me' eo q' tale me' p' q' tales p'pones
pbarent oz ee noci' eis q' p' ee s'm'. Naz n' e'
p'aus n' s; rez n' s; r'oez e'is potius i p'dcis p'ponib;
no s; rez. q' nulla res e' p'or ente. nec s; r'onez
q' c'tia r'onis h'nt fundam' in reb; si no s'nt figm
ta. vn' themistius ait p' de a'ia. q' cocept' r'onis ab
stracti a reb; sunt posteriores ipis reb; a q'b; ab
strahunt p' sill'z g' me' n' p'bale n' ap'parens h'
p'pos sillo'ce coludi poterunt simpli'ci lo'co. Cetera
aut p'ta cu' suis s'bis p'n' p'se notu' i a'ca scia' q'
q' c'te'z p'n'a no p'bant p a'ca p'n'a p'ora i illa scia
s; supponu't t'aq' v'a p' cognitoz sensitiva'z. q' p sensu
memoriaz & expien'a sunt i ueta p'n'a sp'aliu' sci
enciaz. & p' cognicionez p'ora p'n'oz nam sic sol emit
tit radios suos ad o'es res. ita q' ho & qualib;
res v'tual' gnat' a sole. s; s'r' i' io gnat' a p'p'is cuis
ut ho gnat' ab hoie & eq' ab eq'o. ita v'tual' p'pes p'ma
sciaz sp'aliu' roborant & firmat' p p'n'a cois. c'
tn' p'p'iq' iuenie'ndi h'nt p'nt ex i p'so sensu h'nt ortu'.
Talia g' p'n'a no p'nt coludi p aliq' me' c'ius p'
i illa scia. eo q' q'lib; scia resoluat suas c'nes
ad a'cas p'pones i demrables & no coclusas i illa
scia. Cetera vero sunt p'ta q' cu' suis s'bis n' faciunt

ppones ple notas. s; pot pbari p a^ta alia pri^a sic sc
nulte cones i scis spalib; 9cluse de quib; io cananu
i formus sillos. Et sic p; q pnt 9cludi sillo^ce. et q
no. q erat p^s declandu;. ex q^o declabit^r q^e s;. nam
cu silli^s sipl^r sit applicat^r ad m^as neias. et ad m^as pbales
ad pouscas; no ptinet uti sillo sipl^r i a^ta m spali
s; ad eu spectat p dem sill; 9strue. et ipso uti i eis co
b; ad n^as m^as applicatis. artifices vo spales sic est
dyal^c. et demi^rator pnt uti sillo sipl^r 9cdo ad m^as neias
et pbales. n^c demi^ratiue pbari pnt sillo^ce ex aliqb;
p^riqab; no potuit 9cludi sillo^ce. Vez q^z pla sunt
pbabilia q^o demi^rabilia dyal^c potuit i plib; appli^re sillim
sipl^r. q^o demi^rator. io nego dyal^ticus d^r cöe. i^o demo
st^ratois no obstate q nequ^z i^o pcasse debeat dici
artifices spales. ex quo ultius manifestab^r ctiu.
Na h^c tradita e^e de iuecone me^ii sipl^r supti. Et
q^z sillo sipl^r supto utit^r demi^rator appli^co ip; ad
m^as pbales no ad hunc libru ptinet tracte arte de
iuecone me^ii q no solu sit util' dyal^tico ve^z e^t d^r
ee util^r sillo demi^ratio. io phs ait i ltra q ex pn^us
suptis expune talli n^m eit aliq^o demi^rare. h^c e
ex arte nra l; tradita applicata ad m^as neias; po
teim^o ex pn^us neiis 9cluce 9clones. Ad 3^m g^o
d^o q ex pbabi^bs sipl^r sillo^n cu p^mus pn^us nl
sit pbali^bus sipl^r loco. ex posti^bs tn et ex aliqb;
signis n e i 9ens e^e pa pn^a sillo^re. No e ei in
9ens q^oda; illa ee pbabi^ra q^lbz cu ueis. Nam
q mima stella sit maior tota tra istud e q^oda
uez sipl^r. opp^o aut ei q e illi^u potuit ee pbabilius
eo q plib; v^z. Na plib; v^z q terra sit ma^ior
stella q^o eo^o. sic n e i 9ens a^ta ee mini nota ps
pn^us alic tn erut mag^s nota et mag^s pbabilia im
nota q^o pa pn^a sipl^r tn sillo^ce p aliq^o me no
cuis pa pn^a no potuit 9cludi. Ad 3^m d^o q
intelles n^r fert i 9gtone; p^or pn^ae^r sipl^r et sine
discu. et io ad talia itellta no e^e d^o. n^c ad noti^as
talui; idigem^o sillo. s; p^p 9nes que ex talib; pn^us
eliciunt.

Queritur a^l d^o. p^ot q^o phs posuit doct^rna co
petente; ad iuecoe; me^ii sillo^ci. Jn pte i^ta
o^r ua disuna ab a^lis phis posita; ad i
uenendu me^o ee inutile. Ad cui eui^a e sc^o
q ee id q 9clu^r de a^co l' 9cludi: de eo sic diffo de dif
finito l' sic gen^o de spe. ul' sic pp^riu; de eo cui e pp
ri;. ul' sic accns de sbo. si g^o ua disuna eet tal^r ad
9clu^o a^tas 9nes a^r ad ptu; de sbo. tuc eet util'
ad 9clu^o ad istor 9clusio; ptor. Jnondo g^o m
a; disuna no ee utile; ad 9clu^o ptu; de sbo ph^s
ta facit. na p^o o^r tale doct^rna; no ee utile ad co
clu^o diffone; de diffi^to. 2° o^r ea; no ee utile ad
9clu^o gen^o de spe. n^c ppriu; de eo cui e ppriu;. n^c
accns de sbo. et c. 9clu^r ppo^i p^rda; arte; rep
bando et sua doct^rna; a recep^do. fa^l. ma^l aut.
3 ibi. ma^l g^o. et cta p^o phs ta facit. na p^o o^r
via; disuna; no ee utile ad 9clu^o diffonem
s^o o^r aliq^s phos mltu i^h fuisse deceptos. et t^o
9cdat ppo^o 9ndo q p tale; via; nullo mo pnt
ad sillo^ce 9cludi. fa^l. p aut. 3. i. qm i demo
str^o

stratoib; ad^t g^o qm d^o p g^na e^e pua pticula p dce i
meth^odi e^e facile videre. i. ad 9clu^o diffo; de dif
finito. d^o p g^na e^e multu pua et paru; util' p^r artis
q^o dci siple e^e facile vide^e. na d^o e^e ul' ut m fini^o
sill^s. l; e b^n dico tale mai; disuna; ee pua; et par;
utile. q^z sill^s disun^a laborat dup^a ifirmi^te. p^o q^o
petit pn^o i sua pbone. s^o q^z sillat p ad me uli^s
ma^n exi^te. Queret a^l a^s ut^r d^o p g^na sit
util' ad 9clu^o diffone;. D^o q^o phs potius tangit
d^one; gen^s q^o a^tas alia; d^one; cu^o ro q^o ad pn^s
dup^r assign^i poterit. p^o ex pte diffonis q^o aliq^o dice
bat 9cludi p sill; disunu. na si debeat 9cludi h^c dif
finicio de diffinito. s^i q^o h^c sit al' roale p sill; di
uisiuu opteb^it dici ip; al' q e gen^o ipius hois. dico
ee al' e^e roale ul' iroale. ho e al'. g^o ho e^e roalis
ul' iroalis. s; ho no e al' iroale. g^o e al' roale.
se^o g^o. q si ho no e^e al' iroale q sit al' roale. s; h^c
no seq^e ex for^a sillo^ci. Na; sillo^ce no h^z phas n q
ho sit al' roale ul' iroale. s; q ho deciate sit al'
roale istud no h^et ex for^a sillo^ci. No e^e g^o utilis
d^o q fit p gena ad 9clu^o diffo;. s; si p a^tas d^o
ne; debet 9cludi diff^o ma^s 9cluceretur p d^one;
gen^s. io phs hac d^one; tetigit spal^r. 2° ro
ad hec idez adduci poterit ex pte 9nus ulis affir^ue
Na; si via disuna g^o ulis affir^ua 9cludi d^r. io no
poterit fi^i p d^one; sp^ei spalis^ie. q^z p tale d^one;
no 9cluderet n^i ptic^ls. dico oi^s ho ul' e^e for. l' e^e plo
et sic de aliis. s; quida ho e ho. g^o ul' erit for. l' erit
plo. p d^one; g^o sp^ei no se^q 9° ulis. s; si hi^o 9 debet
9cludi p d^one; neia eet d^o gen^s. Ex hiis dua
b; cais formem^o una tale ro;. Si diffo ul' 9 ulis
affir^ua 9cluderet p a^tas d^one; ma^s 9cluderetur p
d^one; gen^s. s; tal' d^o e^e inutilis ad 9clu^o diffo;
ul' ad 9clu^o 9ne; ule; affi^ua. g^o oi^s d^o e^e inutil'
ad 9clu^o ad ppo^o. Amp^o a^r qret a^s ut^r d^o sit
ifirm^o sill^s. D^o q^o i^o appellam^o ifirmu ppe q^o
e^e pua virtute spoliatu;. et copia sam exce no pot. h^c
dicta sill^s disun^o poterit dici ifirm^o sill^s. eo q i op^o
ien et sai silli se extende no ual;. na op^o tal^e q
uer silli e^e 9cluce a^tas 9nes determiate et in peti
cone pn^us. et q^z h^c no potest face sill^s diuisiu^o
ut statī declabit. io ifirm^o sill^s appellari potest.
Deinde cu; d^r. p^rimu aut. Jn pte ista o^r antiq^s
phos i h^c fuisse deceptos. Pn^i ait p aut. q dicet
9 istos e^e illud q oes v^eteres via disuna latuit l;
i. latuit q petat pn^o i eoz pbacoe. et io isti co
ti sut fuiace uelud eet pole de sba et de eo q q^o
e^e demi^rone; fi. ex q^o seqbat q no itellexerunt
qm 9tigebat circa; sic. i. pete pn^o 9cad; dixim^o.
Et a^l 9cd^o antiq^s phos i 9clu^do et sillo^do aliq^s
9nes dup^l fuisse deceptos. p^o q^z uidebat illa via
et illo pn^o. credebat ei mai; disuna; ee utile ad 9clu
a^tas 9nes. et latebat eos q n^t 9cludi poterit sil
logistice via disuna. 2° fuit decepti q^o si uacce
conati sut demi^ratiue 9clu^r i^d cui no e^e demi^ro
s; poci^o diffo. na q q^o e^e s^e q isti dicebat 9cludi
demi^ratiue no e^e demi^ro. s; potius diffo ut i fine di
cetur. has duas decepcoes tangit phs in ltra po^rer

Amplius autem contingit eos istos utentes via divisiva ad conclusionem ad duplex inconveniens incurrisse. Primum est quia ipsi non syllogizabunt, nec propositum syllogistice concludebant. Secundum est quia ipsi probabant idem per idem, et in eorum syllogizatione committebant petitionem principii. Qualiter autem haec duo inconvenientia incurrant utentes via divisiva ad conclusionem ad statim patebit. Deinde cum dicit: in terminationibus ergo. In parte ista probat syllogismum divisivum non esse bonum, et ita facit. Nam primo ostendit in syllogismo divisivo medium esse universalius maiori extremitate. Secundo declarat tale syllogismum nullum propositum concludere. Tertio manifestat hunc syllogismum petere principium. Secunda ibi: Rursus hominem. Tertia ibi: rursus quod ponit. In prima parte intendit talem rationem: omnis syllogismus concludens aliquam conclusionem affirmativam habet medium minus universale quam sit maior extremitas. Sed syllogismus divisivus habet medium universalius maiori extremitate. Ergo talis non est bonus syllogismus. In ista ratione Philosophus sic procedit: quia primo ponit maiorem, secundo subiungit minorem, tertio ut appareat quomodo ordinat syllogismum divisivum in terminis. Secunda ibi: dividit autem. Tertia ibi: sit enim animal. Dicit ergo continuando istam partem ad precedentem. Dictum est antiquos philosophos fuisse deceptos eo quod credebant syllogizare via divisiva ~~syllogizabant~~. Ergo in demonstrationibus concludentibus conclusionem affirmativam oportet medium per quod fit syllogismus non esse plus sed semper esse minus et non de tota extremitate prima, i. sint maior propositio dicti syllogismi. Tunc subiungit minorem dicens: divisio autem contrarium fit, i. syllogismus divisivus fit contrario. Nam sumpsit sunt medium universalius quam sit maior extremitas. Illa fuit minor propositio syllogismi. Tunc disponit praedictum syllogismum in terminis dicens: sit enim animal quod est in quo a, i. medium quod dividitur sit in quo a; mortale, hoc est unum membrum divisionis, sit in quo b; et immortale, i. alterum membrum divisionis, sit in quo c; et homo, cuius terminum oportet sumere per quod concluditur, sit in quo d. Omne ergo animal accipit aut mortale aut immortale. Hoc autem est quod omne a aut omne b aut c, ita quod a sit medium. Formabitur sic syllogismus: omne animal est mortale vel immortale; homo est animal; concluditur ergo mortale vel immortale de homine. Probatur medium animal quod est in plus et magis universale quam mortale vel immortale, quod est maior extremitas. Est autem considerandum in omni syllogismo divisivo medium esse universalius maiori extremitate. Nam si bene ordinatur genus sive species et ex tali divisione debeat ad concludendum, apparebit hic medium esse in plus maiori extremitate. Si enim dividatur genus dicendo omne animal est rationale vel irrationale, homo est animal, ergo homo est rationalis vel irrationalis, concluditur praedicatum de homine. Probatur medium animal quod est universalius et in plus maiori extremitate quam rationale vel irrationale. Si vero dividatur species dicendo omnis homo vel est sortes vel est plato, et sic de aliis; quidam homo est homo; ergo quidam homo est sortes vel plato. Secundum hoc probatur medium homo quod est universalius quam sortes vel plato. Nam alicui competit esse hominem cui non competit esse sortes vel plato. Quandocumque ergo modo fiat syllogismus divisivus, semper medium erit in plus maiori extremitate. Circa autem advertendum medium esse universalius maiori extremitate sit inconveniens. Dicendum quod duo inconvenientia assignare possumus si medium ponatur esse universalius maiori extremitate, propter quae sunt extra perfectam formam syllogisticam. Nam de ratione formae syllogisticae est in syllogismo affirmativo medium subici in maiori propositione, in minori vero praedicari. Praedicatum autem semper debet esse in plus quam subiectum vel non autem convertibiliter. Nam cum praedicatum habeat rationem continentis, subiectum vero habeat rationem contenti, sic continens est in plus contento. Ita oportet praedicatum esse in plus quam subiectum. Ideo non dicimus omne animal est homo, sed dicimus omnis homo est animal, quia animal quod est continens praedicatur ad hominem et continens hominem, et est animal subiectum. Formetur ergo sic ratio: si in syllogismo divisivo medium esset continens et universalius maiori extremitate, sequeretur subiectum tamquam esse universalius praedicato contento. Sed hoc est contra rationem propositionis ergo et principium. Secundum inconveniens sunt extra perfectam formam. Nam in omni conclusione in qua praedicatum concluditur inesse aliter subiecto per ipsum medium, oportet id medium per quod probatur praedicatum de subiecto esse in minus ipso praedicato, eo quod minus universale numquam probatur per magis universale. Numquam enim probamus animal de homine per substantiam quae est universalior animali. Non enim dicimus substantia est animal, homo est substantia, ergo homo est animal, quia sequeretur quod lapis esset animal cum sit substantia. Sed probamus animal de homine per rationale vel per aliud medium quod est minus universale quam sit animal. Formetur ergo sic ratio: impossibile est concludere aliquod praedicatum de aliquo subiecto per medium universalius ipso praedicato. Sed maior extremitas concluditur de minori in conclusione per medium. Ergo impossibile est tale medium esse in plus maiori extremitate. Deinde cum dicit: Rursus. In parte ista declarat talem syllogismum non syllogizare ad propositum. Intendit talem rationem: ille syllogismus qui non concludit aliquam propositam conclusionem non est bonus syllogismus. Sed syllogismus divisivus nullam propositam conclusionem concludit. Ergo non est bonus syllogismus. In hac ratione Philosophus sic procedit, quia primo ordinat syllogismum divisivum, secundo ostendit per eum non sequi propositam conclusionem. Secunda ibi: Nam mortale. Dicit ergo rursus ponit ea quae sunt hominem, ponit semper esse animal quod dicitur, i. qui utitur syllogismo divisivo semper utitur in minori sua divisione. Idem est quod d, i. homo, est sumat sub alia maiori aut cum divisione. Dividendo esse animal est mortale vel immortale, homo est animal. Existentibus enim propositionibus syllogismi quae est quoniam quidem d a, b aut c, omne est quod oportet sumere hominem aut mortalem aut immortalem, i. ex talibus premissis sequitur quod omnis homo vel sit mortalis vel immortalis. Tunc probat ex talibus premissis non sequi conclusionem propositam unam autem. Nam mortale aut immortale necessarium est esse animal. Ista est maior. Sed omnis homo est animal. Ergo omnis homo est mortalis vel immortalis. Sed mortalem non necessarium esse, i. non sequitur propositam quae est quod homo sit mortalis, sed petitur. Nam hoc erat quod oportebat syllogizare. Circa autem advertendum ut syllogismus divisivus concludat ad syllogizatum. Dicendum quod in omni syllogismo debemus assignare premissas dictas ad conclusionem dictam. Si ergo ponatur quod per syllogismum divisivum debeat concludi ista conclusio dicta quod homo sit rationalis, numquam concludetur talis conclusio per syllogismum divisivum. Ideo cum intendimus facere in omni syllogismo divisivo duplicem esse processum. Primum est syllogisticus, sed non est ad propositam conclusionem. Secundus processus non est syllogisticus, sed concludit propositam conclusionem. Si enim dicatur omne animal est rationale vel irrationale, iste processus bene est syllogisticus, sed non habet per talem processum quod homo sit rationalis, sed syllogistice habet quod homo sit rationalis vel irrationalis. Secundus processus est quod homo vel est rationalis vel irrationalis, sed non est irrationalis, ergo est rationalis. Ista est conclusio proposita quam non habet ex primo processu syllogistico, sed habet ex secundo processu qui non est syllogisticus. Sic ergo quantumcumque syllogismus divisivus concludat ad syllogizatum, dicendum est tale syllogismum concludere aliquam conclusionem, sed non potest concludere syllogistice propositam conclusionem. Deinde cum dicit: et rursus. In parte ista ostendit hunc syllogismum petere principium et duo facit. Nam primo facit quod dictum est. Secundo removet inconveniens quod ex tali via divisiva sequitur. Secunda ibi: et adhuc modos. Dicit ergo rursus quod ponit a esse animal mortale, i. maior extremitas sit animal mortale, in quo autem b habens pedes, i. unum membrum divisionis aliis mortalibus sit habens pedes. In quo autem c non habens pedes, hoc est alterum membrum sit non habens pedes. Hominem vero d, i. homo sit minor extremitas. Et tunc sic formatur: a quod autem in b aut in c. Nam esse animal mortale vel est pedes habens vel non est pedes habens. Et d autem sunt a. Nam hominem sumpsit esse animal mortale. Quare ex ista propositione quod esse animal est habens pedes vel non est habens pedes, sequitur quod necesse est hominem esse animal habens pedes vel non habens pedes. Sed hominem dictante esse animal habens pedes non est necesse, sed sumitur. Hoc autem erat quod oportebat rursus ostendere. Circa autem advertendum ut in syllogismo divisivo committatur petitio principii. Dicendum quod

suppositio per sillogismum divisivum debere concludi hanc conclusionem de veritate
quod homo sit animal habens pedes; nec ideo in tali sillogismo petitur principium.
Nam si dicatur omne animal est pedes habens vel non pedes habens, omnis
homo est animal, bene sequitur ex talibus premissis quod omnis homo sit habens pedes
vel non habens pedes, sed quod haec conclusio proposita, scilicet quod omnis homo sit ha-
bens pedes vel non habens pedes, sequatur per talem sillogismum non habe-
tur sed supponitur sine probatione. Nam si homo non sit tale animal,
scilicet quod non habeat pedes, sequitur quod sit animal habens pedes; sed hoc non habe-
tur ex probatione vel ex sillogismo illa ratione, sed sumitur sine probatione.
Sumitur autem quod debet probari et petere principium; ideo in sillogismo divisivo committi-
tur petitio principii, ut dicit philosophus in littera. Deinde cum dicitur et
adhuc modus, in parte ista ostendit in communi quod sequitur ex via di-
visiva; unde ait: adhuc autem modum istum secundum hoc quod dicitur
omnibus accidit sumere tunc universalius medium extremi de quo oporte-
bat ostendere et dicitur extremitates, idest dicere de extremis quas
oportebat ostendere vel concludere sumunt et non probant. Unde secundum
finem autem quod homo est bos [illegible] quod sit homo, idest finis sillogismi
divisivi est concludere quod sit homo vel quod non sit homo; sed nil dicta-
tum dicunt utentes via divisiva ut quod sit necessarium esse,
idest non concludunt aliquam conclusionem necessariam; ideo dicit in littera faciunt
aliam viam a via necessaria nec contingentes proprietates o-
portet inesse. Est autem consideratio philosophi tertia in qua ponit plures
sillogismos divisivos esse inutiles primo ex parte medii, quia in talibus sillogismis
sumitur medium universalius maiori extremo; secundo ex parte forme sillogismi, quia
talis sillogismus non concludit sillogistice; tertio ex parte principii, quia
hi sillogismi sunt quod debet probare hoc ergo tertia in generali philosophus
ostendit in ista parte. Nam primo tangit cum dicitur medium autem universalius
sumere; secundo tangit cum subiungit ambas dicitur concludi de extremitatibus; et tertium tangit cum subinfert nil necessarium
accidere ex tali sillogismo. Deinde cum dicitur manifestum ergo, in parte
ista ostendit via divisiva non posse concludi sillogistice ergo neque
accusationem; unde ait manifestum est autem quoniam neque destruere est hac
via, idest non potest concludi destruere via divisiva negative,
neque de accidente aut neque de proprio aut sillogizare affirmative, neque
de genere neque de quibus ignoratur ut hoc modo vel illo se
habeat ut putatur, neque ut dicatur sit assimile, et si videtur
idest dato quod dubitetur ut diameter sit incommensurabilis
coste vel commensurabilis non potest sciri via divisiva
quod probat. Nam si assumatur quod omnis longitudo aut est commen-
surabilis aut incommensurabilis, sed diameter est longitudo, ergo sillogizatum
erit quod diameter vel erit assimetrus vel simetrus; sed si su-
matur assimetrus de veritate quod oportebat sillogizare, sumetur,
idest petetur quod debet probari, non ergo est ostensum. Nam via divisiva
aut non est ostendere de veritate simetrum aut similiter eadem et
ostendere assimetrum. Et tunc ponit terminos communes, sicut est a,
in quo longitudo hoc est medium, b autem simetrus, a autem assimetrum,
diameter est longitudo; ergo diameter simetrus vel assimetrus.
Est autem consideratio quod neque genus neque proprium neque accidens potest
concludi per sillogismum divisivum sine petitione principii. Nam si dicatur
omne animal est animal aut est non animal, homo est corpus, scilicet quod sit animal et non
animal, si quod homo de veritate sit animal, quod est genus, hoc non concluditur neque
probatur, sed petitur. Similiter si dicatur omne animal vel est risibile vel non est
risibile, homo est animal, ergo homo est risibilis vel non risibilis, concluditur quod
de homine risibile vel non risibile; sed quod risibile de veritate concluditur
de homine, quod est proprium, quia hoc non habet sillogistice sed sumitur sine probatione.
Similiter autem consideratio quod si dicatur omne animal est album vel nigrum vel
aliquo colore coloratum, homo est animal, ergo homo est albus vel niger vel
aliquo colore coloratus, nullum accidens concluditur de veritate per terminum

sillogismum de homine. Unde ergo ait philosophus quod nullum istorum potest
concludi per sillogismum divisivum, eo quod omnes tales sillogismi non conclu-
dunt propositum, sed principium petunt et assumunt medium universalius maiori ex-
tremitati. Deinde cum dicitur manifestum ergo, in parte ista probus
concludit propositum prosequendo artem replicando et huic tractatui finem
imponendo; unde ait manifestum est ergo ex hiis que dicta sunt quoniam neque
ad omnem considerationem congruit inquisitionis modus, neque in quibus videtur
maxime in hiis est utilis; hic est modus divisivus non valet ad omnem
considerationem, neque ad omnem conclusionem concludendam, neque valet ad concluden-
dum illa quibus videlicet peritus medium maxime convenit, sicut sunt illa que
predicta sunt superius. Propter quod modo dicta inutilis reputatur. Tunc im-
ponit finem huic tractatui. Deinde ex quibus ergo fiunt demonstrati-
ones et quomodo et ad quod proficiat, sed unamquamque propositionem
quam debemus respicere ad antecedentia communia et prima sibi et priora
ad cognoscendum quibus propositionibus manifestum est ex dictis. Circa istam
lectionem quero unam questionem philosophi, utrum medium sillogismi simpliciter dicatur
formaliter a medio sillogismorum demonstrativorum et diversa et videtur quod sic, quia
ad hoc quod aliquid sit medium in sillogismo demonstrativo requiritur non solum
quod sit necessarium, et hoc pertinet ad materiam sillogismi demonstrativi, sed
in sit omni et per se, quod spectat ad eius formam; non solum requiritur
ad hoc quod aliquid sit medium in sillogismo dialectico quod sit probabile, quod spectat
ad materiam eius, sed etiam exigitur quod predicatum medium sit graduatum secundum
debitas habitudines locales, que sunt forme sillogismi dialectici. Cum ergo
omni et per se inesse quod est forma sillogismi demonstrativi et debite habitudines
locales que sunt forme sillogismi dialectici non sint de ratione sillogismi simpliciter
nec pertineant ad formam eius, videtur quod medium predictorum sillogismorum forma-
liter differunt. Praeterea forma medii sillogismi simpliciter est quod sit
actus per se coniunctus sibi; sed forma medii sillogismi demonstrativi non
solum requirit hanc formam, sed etiam requirit quod tale medium sit dif-
finitio subiecti et passionis formaliter; ergo videtur unum medium ab alio dif-
ferre. In contrarium est, quia si illa media differrent formaliter oporteret
aliam artem invenire et alias rationes ad inveniendum medium sillogismorum
demonstrativorum et dialecticorum quam sit haec data ad inveniendum medium sillogismi
simpliciter, eo quod distinctorum secundum formam sunt invenire distincte
artes et rationes. Hoc autem est contra philosophum in hac littera, ubi dicit unamquamque
conclusionem propositam per hanc doctrinam posse concludi et demonstrari.
Dicendum quod in hac questione sic procedemus: quia primo ostendemus quod dicunt
alii doctores in hac questione; secundo declarabimus medium sillogismi simpli-
citer formaliter differre a medio sillogismorum dialecticorum et demonstrativorum; ter-
tio dicemus quod tamen predictorum doctorum hunc dictum non concordat, quomodo ...
si fiat intellectum concludere intendat. Propter primum est sciendum quod
aliqui doctores in eorum scriptis tam sillogismo simpliciter quam sillogismo
dialectico et demonstrativo propria principia conantur assignare in quae
tales sillogismi resolvuntur. Dicunt enim quod sicut principia materialia sillogismi
simpliciter sunt propositiones et termini, simpliciter principia vero formalia sillogismi dici de
omni et de nullo in quae resolvuntur principia sillogismi simpliciter, sic in sillogismo di-
alectico debemus huiusmodi assignare. Nam sillogismus dialecticus includit principia
communia sillogismi simpliciter sicut speciale includit commune; sed praeter ista principia
communia sillogismus dialecticus et demonstrativus habent quaedam propria specialia
materialia et formalia; nam ad hoc quod aliquis sillogismus sit dialecticus non solum re-
quiritur quod fiat ex propositionibus et terminis, supra quae fundatur iste sillogismus
simpliciter, sed oportet tale sillogismum fieri in propositionibus et terminis probabilibus, que sunt
materia sillogismi dialectici; ergo non solum sufficit in tali sillogismo assignare
dici de omni et de nullo, que sunt principia formalia sillogismi simpliciter, sed requiritur
quod in tali sillogismo assignemus habitudines locales, que dicuntur principia
formalia sillogismi dialectici, ut si dicatur sic: quicquid potest miles
potest et rex, miles potest expugnare castrum, ergo et rex. In
tali sillogismo contingit assignare duo principia. Nam assignabimus in

debitā mām. q̄ fit ex p̄mbꝫ glabr̄ assig̃bim̄ qͥ ad bi
tā; for̄ q; qcq; mt por mat̄ nālia g̃ pn̄ silli dirͣ
sūt ei ꝯ p̄ poes pbales pnͣ nō fōr̄lia ei sūt debite hītu
dīes locales. q̄ si nā sūt qncetā sūt se q̄ mē silli dy
alē fōr̄li nō differt a mē silli sipr̄ eo q̄ mē silli
sipr̄ solū fōr̄ īcludīt ordīez dr̄ de oī. s; mē silli dratī
nō solū īcludīt hītudīez dr̄ de oī ś; eciā īcludit qūdā hī
tudīez locales q̄ q̄uide hītudo ē alia fōr̄ ꝯdnis a fōr̄ silli
sipl̄r q̄ ē dr̄ de oī. Omīsso q̄ dicūt isti doctores de
hac mā eq̄ l̄r ex eoꝝ dc̄is sufficiat̄ intellexisse vel̄ sequī
me nēuisq; silli fōr̄lr differre. volum̄ fo declarare
q̄mō mē silli sipr̄ nō potest differre fōr̄lr a medio
silli demrātiui et dyalē. et q̄ dc̄a istoꝝ doctoꝝ huic
vītati nō ꝯdicit. Ppt q̄ sciēd q̄ eandē distīc̄ez
q̄ fecim̄ de m̄ possum̄ et faciē de fōr̄. mā aūt ē duplex
Nā quedā ē mā ptinens ad sp̄ez et ista īgredit diffōnē
ut p3 p. vij. phīc. et vij. mete. m̄ ptinētem ad spēm
īgedi ipaꝫ diffōnē ipꝫ eī q̄ qd ē cuiꝰ ppe ē diffō
nō solū īcludīt mām s; et fōr̄. et si dicat q̄ ptes posite in
diffōne sūt fōr̄ hec p tāto ūez ē. q; mā ut ponitur
ī diffōne trahit ad mō forme. Nā q̄ qd ē rei cuiꝰ ppe
ē diffō id forē ē obiectū īte ut dr̄. 3° de aīa. mā aūt
de se nō ē ītelligibil nisi p analogiā ad formā. io ipa m̄ ut
ponit ī diffōne nō mētur nomē mē. s; nomē forme pp̄ qd
dcm̄ ē q̄ ptes posite ī diffōne sūt forme. Cūcta v̄o ē
mā īdiuidu q̄ ē mā p̄ter rōez m̄ cōīs supte ptī
nentis ad spēz. Eandē distīc̄ez faciem̄ de forma
nā quedā ē fōr̄ cōīs ptinens ad spēz q̄ īgedit diffōez. que
dā io ē fōr̄ spālis īdiuidual. que ē p̄t rōez fōr̄ simpr̄
supte. Nā cū fōr̄. distīguīt a plone hī distīctōis
cū nō potest eē fōr̄ hoīs cōīt supti. q; ī hac fōr̄ aī
fōr̄. et plo nō distīguīt eo q̄ pticipacōe spēi oēs hoīes
sūt vn̄ hō. Cūa g̃ h distīc̄ ītr fōr̄. et plonē ē fōr̄ īdi
uidual. q; p has fōr̄s distīguūt īdiuidua adīuicē. Sicut
h apcēs m̄ q̄ p̄t dr̄ forē īdiuidue. q; p has īdiuidua dis
tīguūt adīuicē. et oīs distīctō ē a fōr̄. ut scribit̄. ix.
mete. ꝯpetit ad fōr̄ simpr̄ supta; ptinētē ad spēz
māles et nō fōr̄les dr̄; dicā r̄ eī. dicēm̄ g̃ q̄ forma
hoīs cōīt supta ut huānitas s; se ꝯsidata p se loq̄ndo
vna ē ī oīb; hoīb; eadē. s; si ꝯiugit aliis et alīs ī
diuiduis sortit q̄dā plitē p accīns. ita q̄ ipa īdiuidua
addūt sup ipaꝫ spēz nō solū pnͣ mālia. s; et pncia
fōr̄lia. ut sor̄. nō solū addit m̄ sup hoīez. s; et
addit sup ipꝫ q̄sdā fōr̄ īdiuiduales p q̄s distīguīt
a plone. ut aūt iste due forme differat realr l̄ dif
ferat solū s; aliū et aliū mō sc̄iendi nō ē p̄se
tis speculacōis. sufficiat aūt scire hī pnͣ et tales ppe
tates m̄ p q̄s vnū īdiuiduū distīguīt ab alio et q̄uas
ipa īdiuidua addūt sup fōr̄ spēi posse dr̄ ul pncia
fōr̄lia eo q̄ ꝯpuꝫ ē forme et ipi actus ut distīguat.
ut p sillētū ē. ī tn̄ spēi oīa dr̄; dici mālia. et sic dcm̄
ē eē ipe r̄ ī īdiuiduoꝝ. ita debem̄ dīe de sillo sipr̄ et de
silloꝝ demrātiui et dyalī. nā silli dyale nō solū ī
cludīt forē silli sipr̄. q; ī hac fōr̄ nō distīguitur
a sillo demrāco. s; eciā īcludīt q̄sdā fōr̄ spāles p q̄s dr̄
differre a sillo demrātiuo. lr tn̄ fōr̄ r̄ forē silli
sipr̄ dr̄ dr̄ qd māle. Cū g̃ q̄r ut mē silli sip dif
ferat formal̄r a mē silloꝝ dyalī et demrātiui dcō q̄

pdcā mē nō possūt differre fōr̄ spēcifica. Nā dr̄ de oī
ut dr̄ ordīez silloꝝ sipr̄ ē fōr̄ silli sipr̄. ut aūt addit
sup istā ordīez q̄dā hītudīez locale ē fōr̄ silli dyaletī.
Eadē g̃ ē fōr̄ silli sipl̄r. ut ut addit sup istā ordi
nez q̄sdā hītudīes locales ē fōr̄ silli dyatī. Eadē g̃
ē fōr̄ silli simpr̄ et silli demrātiui et dyalī nō dif
feres s; aliū et aliū mō sc̄iendi. nā ut ē fōr̄ silli
sipr̄ appellat dr̄ de oī. ut aūt h dca de oī icludit hī
tudīez locales ē fōr̄ silli dyalī. s; ut icludit de oī
et p̄ se ē fōr̄ silli demrātiui. q̄ aūt solita sūt p ea
q̄ dca sūt īcoꝝ q̄ois.

Tractatus septimus

Dōmō aūt reducem̄. postīs duab; ptib; pn
cipalib; istiꝰ p̄mi lib' h̄ parte tc̄ia ī q̄ phs sil
los fc̄os et ipfōles fit docet reducē ī sua pnͣ
nā tn̄ pncipiata reducūt ī sua pnͣ h̄eret ꝯfusio
ī scīa. dtō g̃ facit phs. q; pō om̄ nc̄itatē h capl
īcioducit. fo exeq̄ de ppōito scī. p g̃ oz. In pa
pte ītendit tales rōez. q̄ oīs res gn̄ata. et ad ppaꝫ
ūitatez reducta dz ī sua pnͣ resolui ut p ipa manī
festet. ut appeat eī ꝯgnō. s; nos usq; mō docuim̄
silloꝝ gn̄acōez et eoꝝ m̄ta q̄ q̄ ipoꝝ ppe v̄itas ī
ueccōnez. g̃ debem̄ nc̄ ondē ipoꝝ silloꝝ ī sua pnͣ
reductōez. ut phs h̄at eoꝝ ꝯgnō et v̄itas manifestet.
In hac rōe phs sic pcedit. q; pō ponit ꝯnez fo pnt
minoꝝ. et tc̄io subiūgit plōnez maīs. scī. Si
ꝯgnacōnez. ēt ibi. aūt et sil' pot g̃ q̄ p h q̄ dca se
cit ad quō reducem̄ sillos ī pacās fi̅as. et ī sua pnͣ
eo q̄ h ꝯsidāo restat ē nc̄ia h ē q̄ pnͣ intenta.
Dīnc sbiūgit mīoꝝ. d. si eī ꝯgnōnez silloꝝ in
spexerim̄ q̄ ad pnͣ. et h̄ebim̄ potātez īueniendi
mē q̄ ad fin. ampli aūt sillos fc̄os et ipfōles fit re
ducem̄ ī pacās figāas et ī pdca pnͣ h̄ebit fitez q̄ est
pōitū īp̄n istius libri. ista fuit mīor scī silli. t
Dīnc sbiūgit plōnez maioris. d. q̄ aūt sil' ea q̄
dca sūt. i. silloꝝ gn̄acio et eoꝝ m̄ta īuēcio ꝯfir
mari et manifestari ea eē. q̄n sic se h̄nt ut diximꝰ
pea que nc̄ dca sūt. h ē p reductōez eoꝝ ī sua
pnͣ. cuiꝰ cām subdit. d. q; oē q̄ ē uez oz oīo sibi
ipi eē maīm. h ē vītas vnīcuiq; appz q̄n ē nobis
manitā ꝯuictō cāe ad effcm et pnͣoꝝ ad pncipi
ata q̄ tūc fit. q̄n res resoluit ī sua pnͣ et in 90
h hēt plōne maīs. Cūcict aūt aliq̄s utrū
reductō silloꝝ ī sua pnͣ sit ꝯueniens. et vīz q̄ nō. q;
q̄ ē supfluū nō ē nc̄cuꝫ. s; supi ī mltis locis fu
it declaratuꝫ de reductōe silloꝝ. g̃ h ꝯsidāo silloꝝ
nō restat. s; vīz supflua. Dō q̄ dnͣ rōe ondē
possum̄ reductōez silloꝝ q̄ phs hic docet nō sup
fluere s; eē nc̄iaꝫ et expedientez. p° q; tal' reduc
tio silloꝝ h tradita nō ē data supi. fo q; ad
notitiaꝫ silloꝝ nc̄i ē face tales reductōez p'
sic p3. Naꝫ phs docuit supi sillos sic fc̄os ī sca
et ī tc̄ia fig̃a reducē ad sillos fc̄os ī pa fig̃a. s; hic
docet nō solū sillos fc̄os s; et ipfōles fit ad tres
figās reduci. Naꝫ sillare ē īcontinuā et discurrere de
vno ī aliud. Et q; nisi tres facies locaꝫ posse
īcontinuā et discurrere de vno ī aliud. sed q̄ tales sil
logizem̄ s; h silli ꝯuers fc̄e a rusticis igūan
tib; loquaꝫ nō sūt fōr̄ eē ī mō et fig̃a. nec p debita

pncı eo q arte ıocınadı ⁊ dıscernendı cuıs e loıca ıpı
aııent tales g ıoes ⁊ tales sıllos nō actu fc̄tos
ı mō eı fı. ex debıta pn̄ª s; potes fı ⁊ ad debıta pnª
reducı docet phs hıc ad debıtas fıªs ⁊ ad debıtos mōs
reducē ꝗ quadā reductō sıllōꝝ nō ē deuıata supıus
amp ı fuıt ōnsa suffıcıª mōꝝ ⁊ fıgaꝝ. s; hıc p suppō
suffıcıª talıu; pnꝝ docet nos quō sıllı hēant ad
sua pnª reducı. ꝰ Declaꝶ ıstud taꝶ ex notı sıl
lōꝝ. Nā q dıu nescım alıqs re; resolue ı sua pnª
tādıu nō possum hr̄e pfcām ꝯgtōē; de ılla re. eo
q oıs ꝯgtıo ē pfcā ꝗtūcūq; g scırem ex quıb; ⁊ ex
qualıb; ꝓoıb; hr̄e gnāı ⁊ ıntegrı sba sıllı ⁊ ꝗtū
cūq; scırem ꝑ ꝓpa mētª eaq; ꝓpas vtutes fc̄re sıl
lōs dū tn̄ nescırem tales sıllos resoluē ı hı pnª
nō possem hr̄e pfcām ꝯgtōē; ıllōꝝ sıllōꝝ. nō g suf
fıcıt scıre gnāªꝯ sıllōꝝ ⁊ nō suffıcıt hr̄e potātē; gnān
dı u; formandı eos. s; oꝫ eos reducē ad ꝓpa pnª
⁊ ad debıtas fıªs. ut eoꝝ notıcıa nobı notescat. ꝝ
.90. Amp a qret ads utrū vıtas sıt māıfesta. Dō
q vıtas ꝯsıstıt ı quadā adeqtōe. adeqtō a ē trıp. Nā
alıq ıpa res adeqꝫ sıus pnıs ut ıgıs gnāt adequatꝫ
ıgnı gnāntı ⁊ aurū genatu; adeqꝫ pnıs aurı.
alıqū a ıse mtē adeqꝫ ıpıs reb;. nā ıtē nr̄ mēn
suꝶ a reb;. ⁊ ıpa ꝓp mēsuratu; adeqꝫ sue mēsure. oꝫ
ıgıt ıtēus adeqrı ıpıs reb;. alıq a ōro adeqꝫ ıtēı
q ea q sūt ı uoce sūt sıgna eaꝝ ꝑmū q sūt ı aīa
⁊ ıpa oꝫ sıgna adeqrı sıgtıs. Jn pa a adeqtōe nō
potest ꝯsıstē vıtas formalıs eo q talıs vıtas caret
māıfestaⁱᵉ. ıō ꝗtūcūq; ıgıs gnāt adeqꝫ ıgı gnān
tı talıs adeqtıo nō mēꝫ dıcı vıtas. q; nō dıcıt
māıfestaꝯ reı ad ıtēm. Jn sa vō adeqtōe hr̄ē
vıtas forlr̄ eo q ıtelles nō solu; adeqꝫ reb; ꝗlıt
cūq;. s; adeqꝫ eıs cū quadā notıcıa ⁊ cū quadā māı
festaⁱᵉ res eı sıt māıfeste ıpı ıtēuı. ꝑp q talıs ade
qtō hr̄ rōn vıtatıs. Et qa ıtē nō qescıt ı ꝯgtōe
effcūu; nı resoluat eos ı suas cās oꝫ res eē māı
festas ıtellcūı. ⁊ oꝫ eas eē adeqtas sıus pnıs. nā
res hr̄ē eē a sııs pnıs. ⁊ ꝓp ꝯnı hēt ab eıs vıtꝫ. q;
vnūqdq; sıc se hr̄ ad ēē sıc se hēt ad vıtatē;
ut scrıbı. 2ᵒ metē. ab ıtēu nō hr̄ māıfestaꝫ eo q
res a sııs pnıs nō potest hr̄e māıfestaꝯ cū ea
rent ꝯgtōe. ıō res nō dıcıt vē forlr̄ ut sūt eē tā
eꝫ sııs pnıs. s; dıcıt vē qn sūt māıfeste ıtēuı
⁊ g ueꝶ oꝫ sıbı ıpı ē ꝯnıal. q; oıs vıtas forlr̄ loqdo
ıcludıt adeqtōe; reı ad ıtēm. ꝗ quıdē adeqtō dꝫ
māıfestaᵉ rōne ıtēs hr̄ntıs ꝯgtōe;. Et tanto vıtꝫ
tas dꝫ māıfestıoꝝ ꝗnto ıtēm cuıcū ıtē adeq
tur ıpı reı. q tūc ꝓp ꝗn ıpe ıtē resoluıt effcū
ı suas cās. Nā sıcut effcūs ē ıtē; ⁊ ꝓpıq sıc cāe
ıcēndo. ıta dꝫ eı eē ꝓpıq ıꝯgnoscēndo. ꝑp q bn̄ dt
phs q cū resoluerım sıllos ı sua pnª māıfestıoꝝ
erıt nob eoꝝ ꝯgtıo. q; oē q ē ueꝶ oꝫ sıc eē māı. res
eı sıc māıfª qn ꝑ ıtēm ē resoluta ı sua pnª. de
mēe cā; dı. ꝑ g oꝫ. Jn p te ısta phs exeqꝫ ꝯꝓoꝯ.
-10- Ad cuıus euıdēcıam ē scıēdū q sıllı q ad pnıs pnt ꝯsı
derarı ꝗtuoꝝ mōıs. ꝑ s; q sūt formatı ex ꝓoıb; ⁊ eıs
cōıter suptıs. cū reduplıcatıōe posıta ex p te sbı ul
ex p te pdı. ⁊ ꝗo sıllı sūt ı una fıª pnt ꝯsıderarı ꝑ

sıllōꝝ fcōꝝ ı aª fıgª. C. aūt ⁊ ultıo posıtıª ꝯsıª s; q ꝯ
sūmūt ex ꝓoıb; negtıuıs ul ıdefınıtıs. s; hıs g hıs ps pncıal
ı q phs docet reducē sıllos ı sua pnª dıuıdıtª ı ptes qua
tuoꝝ. q; ꝑ phs docet reducē sıllos sımplıcıt suptos ı sua
pnª. ꝗo docet reducē sıllos reduplıcatos. ⁊ tıo ꝫ
sıllos fcōs ı vna fıª docet reducē ad sıllos fcōs ı
alıa fıª. C. a ⁊ ultıo docet mōᵐ resoluēdı ı sıllıs fcōs
ex ꝓoıb; negtıuıs ⁊ ı defınıtıs. ſa ı. reduplıcatū a. ꝫ. ı.
ꝯeıuq; a ı plıb;. ꝗtā ı. dıfferı a. ꝑp pmū ad hııc
ēꝯsıdo q ꝓoēs ⁊ tı psıt dı pnª sıllı. q ue quıdē pos
sūt dıcı pnª mālıa sıllōꝝ. ordo a sıllō ꝓpnū et
tmoꝝ ad ınuıcē; potest dıcı pnª formē. Tria g facıt
phs. q; ꝑ docet ꝗlıt sıllı resoluūtª ı ꝓoēs. ꝗo ⁊ ꝗ
mō resoluūtª ı tıos. ⁊ ꝫ. declarat ordıne; tıoꝝ ad ınuıcē.
ſa ıbı. deīn dıcendū ı tıos. ꝫ. ı. fıeqꝫ a metırı.
/ dıca ꝑ phs ta facıt. q ꝑ o eē sūmēdas duas ꝓꝯ
nes ı quas resoluūtª sıllı. ꝗo declarat qualıs hr̄ ꝓꝯ
nes sūt debeat. ⁊ ꝫ. mañᵗ nō plēs n; pncıpalıores ꝯ
sūmēdas. ꝫ ıbı. deīn ꝯsıª. ꝫ. ı. ꝯsıdanda at ꝓꝯg
sıc. deīn ē q ut hēam potıꝯ sıllōꝝ oꝫ eos resoluere
ı sua pnª. ad hıs g facıᵈ ꝑ oꝫ recıpere accıpe duas ꝑ
ꝓoēs ıllıs sıllı q dꝫ reducı ı sua pnª. cuı cā; sub
dıt. nā facılıᵘˢ ē dıuıdē ı maıora q ı mınora. s; maıora
sūt ꝯposıta. h ē ꝓoēs q ea ex quıb; ꝯponūtª. ı. ıpıs
tıs. Est a ꝯsıdo ıoē; phı ı hr̄ ꝯsıstē. sıllı pus
dꝫ reducı ı ılla pnª ı q ē facılıoꝝ dıuıo ⁊ resolutıo.
Nā pncıpıata reducūtª ı sua pnª vıa resolutıōs et
vıa dıuısıa. s; ı ꝓoēs ē facılıoꝝ dıuıo q ı tıos. g
sıllı pus dꝫ reducı ı ꝓoēs q ı tıos. mınoꝶ a ꝓꝯ
neꝫ ıstı sıllı ꝓbat. Naꝫ facılıoꝝ ē dıuıo ı maıora
q ı mınora. s; ꝓoēs ꝯposıte sūt maıores tıs ex qb;
ꝯponūtª. g ı ꝓoēs erıt facılıoꝝ resolutıō q ı tıos.
Querēt aūt ads ut sıllı pus debeāt reducı ı
ꝓoēs q ı tıos ⁊ ꝫ q nō; q; res pus dꝫ resoluı ı
ılla ex quıb; pus ꝯponıtª. s; sıllı pus ꝯponūtª ex
tıs q ex ꝓoıb;. nā ıd dꝫ ꝑ ıtaᵒ genē ex q a fıunt
ıp; tn̄ nō hr̄ ēē ex aᵒ. cū g tā sıllı q ꝓoēs cō
ponātª ex tıs. ıpı vō tı nō fıat ex alııs. vꝫ q sıllı
pus debeāt reducı ı eos q ı ꝓoēs. Dō q ı gē
neratıōe ⁊ ı resolutıōe reꝝ ı suas cās attendıtª ꝯtıarıꝯ
ordo. Naꝫ cū sımplıcıa dıcātª pora q ꝯposıta oꝫ ıpaꝫ
reꝫ pus gnārı ex sımplıcıb; q ex ꝯposıtıs. sıc hō ꝑ
dꝫ gnārı ⁊ ꝯponı ex ꝗtuoꝝ elemētıs q ex corꝑe ⁊ ex
aīa eo q nunqª corꝑ mıxtū uenıret ad gnāᵒᵉ hōıs
nısı ꝑa sımplıa uenıssent pus ad gnāᵒᵉ corꝑıs mıxtı. ı
resolutıōe a hr̄ē ēē ordo ꝯtrıus. Naꝫ pus oꝫ resoluı
ıpaꝫ re ı ptes mag ꝯposıtas ⁊ mag ꝓpıqs q ı ꝗtū
oꝫ ēlā q sūt ptes sımplıcıoꝫ ⁊ mag remote. Cū g
sıllı formēt ex tıs tanqª ex ptıb; sımplıcıb; ⁊ remotıs
ex ꝓoıb; vō tanqª ex ptıb; ꝓpınqs ıpı sıllı pus dꝫ re
ducı ı ꝓoēs q ı tıos ut medııs ꝓoıb; possıt re
ducı ad ıpos tıos. Amp a qret ads ut sıt facı
lıoꝝ resolutıō ı maıora q ı mınora. Dō q ı gnātōe
⁊ ı formatıōe sıllōꝝ. ⁊ nō ı gnātōe cuıulıbꝫ reı pcedım
a plālıᵗᵉ ad vıtalıtē ut a tıs ad ꝓoēs ⁊ ex ꝓoıb;
ad sıllm. ꝑp eı pcedım ex mınorıs ad maıus. Naꝫ
sıllıs ē vnꝯ. ꝓoēs sūt duē. tıı vō tres. g sıllıs
ē maıoꝫ ꝓoıb; ⁊ tıs. q sıllıs ıcludıt ad q tı ıcludūt

terminum propositiones. propositiones non sunt maiores et propositiones extremis. quod ipso relinquitur ad quod non reducit terminum. In divisione autem et in resolutione procedimus ab unitate ad pluralitatem. ut unum sillogismum dividimus et resolvimus in duas propositiones et in tres terminos sic ergo via generationis facilius generamus sillogismum ex propositionibus quam ex terminis quia non possumus facere sillogismum ex terminis nisi mediantibus propositionibus. ergo ait philosophus quod facilius est dividere in maiora quam in minora. ut sillogismus facilius dividimus in propositiones quam in terminos. Continet se illa pars. Deinde. In qua philosophus ostendit qualiter sit sumenda hec propositiones. Et dicit primo postquam supposuimus duas propositiones oportet considerare utrum una istarum propositionum sit maior et habeat terminos totaliter reliqua non sit minor et habeat terminos partis. Et hoc quod non sufficit aliquis supponere interrogando ponentes alteram. Nam aliqui sunt aliqui proponentes utrumque hec est maior propositio et talis que in hac. i. minore non sunt nec scientes. i. demonstrantes in geometria. nec interrogantes in dialecticis. Nam alii nec demonstratores nec dialectici non sumunt nisi maiorem propositionem et has quidem proponunt. propter quod a conclusione obmittitur et sic remanet imperfectus. hoc est quod alii quidem sumunt duas propositiones sed non accipiunt eam propter quod tales propositiones probantur nec concludunt imperfectiones ... quia alia non facientes ad propositum.

Est autem considerandum aliquis bene facere duas propositiones in quibus contingit affigere sermonem perfectum. Verumptamen hee propositiones non sunt assignate secundum ordinem sillogisticum sed quod una debet esse maior et alia minor. Ideo dicit philosophus quod non sufficit sumere duas propositiones in quibus reducimus sillogismum nisi tales propositiones sint accepte secundum ordinem sillogisticum. ut quod una sit maior et alia minor. nam contingit licet propositiones fuerit propositiones eorum. tamen non est facere eas ordine sillogistico ut in tales sillogismos reducere valeant. Amplius autem considerandum multos sumere unam universalem propositionem. non tamen sciunt sub illa sumere aliam propositionem. vel saltem nesciunt quo ordine debeat aliam sumere sub illa universali. Cum enim ipsa principia sint omnibus cognita si esset scirent elicere conclusiones ex illis principiis scirent omnes scientias invenire. oportet ergo propositiones considerare et distincte suppositas sub ... universali actualiter elicere ex illis principiis. et hoc est faciendum in omni scientia tam in speculativis quam in practicis.

Deinde cum dicit. considerandum autem. In parte ista philosophus ostendit propositiones nec plures nec pauciores esse sumendas et quomodo fiat. Nam ipso facit quod ... est sed dedit qualiter sillogismi possint continere superfluas et necessarias propositiones. secundum ibi. In aliquibus ergo dicit ergo quod non solum oportet sumere duas propositiones quia erat principium et non solum oportet has propositiones ordinare modo sillogistico quia erat secundum. sed considerandum est utrum si quid sit suppositum superfluum. hoc est si sit suppositum aliqua propositio superflua. et si quid est omissum necessarium quod sed hoc quidem erat necessarium ponendum. id vero. s. superfluum oportet auferendo veniat autem ad duas propositiones. nam sine hiis duabus propositionibus non contingit reducere interrogativas orationes. hoc est sillogisticas orationes per modum interrogationis propositas. Caveret autem utrum sillogismi in plures quam in duas propositiones reduci possint. Dicendum quod resolvuntur sillogismus in illa resolvuntur ex quibus generatur. sillogismus autem componitur solum ex duabus propositionibus. et si plures propositiones ponantur iam non est unus sillogismus. sed est sillogismi plures. sic et in duas propositiones habent resolvi. Est autem diligenter notandum quod quamvis videntur aliquis plures continuitate eorum terminorum proponere conando est possibile eorum interrogationes confusas et inordinate propositas ad duas tamen propositiones reducere. ideo ad propositiones quas licet cuiusque suppositas sed debet nisi reducere interrogationes ad tales propositiones que sunt ordinate in modo et figura et secundum ordinem sillogisticum ita quod una sit ut

in toto et sit maior et alia sit ut in parte et sit minor. Nam sic esset hec vel sillogismi non ordinate debito modo neque consequuntur. reddunt orationes in consequentiam ordinate ideo debito modo et congrue reddunt orationes congruas. sic eadem verba et eedem interrogationes propositae confuse et sine ordine confundunt animum audientis. que tamen si ordinentur alio modo secundum rectum ordinem sillogisticum et reducantur ad pauciora animum audientis delectant et scientiam generant bene ergo ait philosophus quod interrogative orationes non nisi ad duas propositiones reduci debent sicut propositiones habent reduci ad formam sillogismorum. Deinde cum dicit. In aliquibus ergo. In parte ista ostendit quomodo sillogismi possint habere superfluas vel diminutas propositiones. propter quod sciendum quod philosophus dedit sermonis duo documenta de propositionibus in quas habent resolvi sillogismi. primum fuit quod propositiones debent esse ordinate ita quod una sit maior et alia minor. secundum fuit quod propositiones non debent esse superflue nec diminute. et hoc ergo facit philosophus. nam primo ostendit quomodo in aliquibus sillogismis latet diminutio propositionum. secundo declarat qualiter autem in sillogismis latet inordinatio propositionum et mala suppositio ipsarum. et hoc. secundo. maior autem hic latentiae et occultationis causa et veritas ... sicut est. secundo ibi. In pluribus autem contingit ergo sic. dictum est quod in sillogismo non debent esse propositiones superflue nec diminute. In aliquibus ergo sillogismis facile est videre quod minus est. alii vero latent et videntur quod propositiones posite sillogizare eo quod necessarium est quod accidit ex hiis que posita sunt ut si sumatur pro maiori propositione non substantia interempta substantiam non interimi ex quibus autem est ipsa substantia interemptis. et quod est ex hiis corrumpi. hoc sumatur pro minori partibus ex quibus componitur substantia interemptis corrumpitur substantia. hiis enim positis necessarium est partes substantie esse substantias. i. ex hiis propositionibus premissis necessarium est sequi hanc conclusionem. s. quod partes substantie sunt substantie. non tamen hic conclusio sillogistica est per ea que posita sunt sed desunt propositiones.

Est autem considerandum in autem sillogismo deficere propositiones posse intelligi dupliciter. primo quod in sillogismo non ponantur ambe propositiones. sed ponatur una sola. secundo quod due propositiones ponantur in sillogismo non tamen sint ad propositam conclusionem concludendam sed videntur sillogizare et non sillogizant. In sillogismo ergo carente una propositione facile est videre quod minus est. sed in sillogismo habente duas propositiones non tamen facientes concludere conclusionem ad propositum videre defectum in tali sillogismo est difficile eo quod videntur sillogizare et non sillogizant. Amplius autem considerandum hunc sillogismum ex propositionibus positis in littera sic esse formandum. non substantia interempta non interimitur substantia. sed partibus substantie interemptis interimitur substantia. ergo partes substantie sunt substantia. In isto sillogismo dicit philosophus deficere propositiones. eo quod propositiones posite non sunt ad propositam conclusionem concludendam propositiones enim hic sumpte sunt iste quibuscumque interemptis interimitur ipsa substantia illa sunt substantie. sed partibus substantie interemptis interimitur ipsa substantia. ergo partes substantie sunt substantia. eadem vero propositiones posite in littera possunt dici superflue sive diminute deficere. Nam ideo dicuntur superflue quia non est necessaria ad propositum. cum ergo prefate propositiones non inferant conclusionem necessario possunt appellari superflue dici ergo deficere hee propositiones. eo quod non ponuntur debite propositiones. immo tales debent dici superflue. eo quod non inferant propositam conclusionem. ideo quod cum philosophus in hac parte debet ostendere diminutionem et superfluitatem propositionum in sillogismo non dixit nisi de diminutione. quod ideo fecit quia in uno intelligitur alterum.

Queret autem aliquis utrum in predicto sillogismo deficiant propositiones utraque vel non deficiat nisi una propositio. nam hec minor propositio. s. partibus substantie interemptis interimitur substantia posita in littera que quidem propositio ut tamen est facit ad concludendum conclusionem propositam. ergo solum deficit maior propositio. s. quod quibuscumque interemptis

rerum scīa illa sint scīe. Dō q̄ quecūq; aliq̄ duo
sic se hn̄t q̄z vnū intelli' ī aº ut min' vlē ī maiori
vli ad destructōez vni' ut mai' ulis possim' argue
destructōez alt'. ut min' vlis nā cū hō ī eludatur
ī ali sicanīs ī cōnte . ⁊ sic min' vle ī maiori ulī ideo
ad destructōez ali' seq' destructō hoīs. vn̄ bn̄ ua
let nō ē al'. g̊ nō ē hō. ⁊ si deficit al' deficit hō. cū
minor ꝓpō intelligat ī maiori. sic mi' ulē ī ma' ulī
sē q̄ si deficiat ma' ꝓpō q̄ deficiat ⁊ minor. Et l; nō
deficiat actual'. q̄z actual' posit ī lr̄a dr̄ tn̄ defice ī
ꝯīns ꝯclude. Nā cū minor ꝓpō nō possit īferre ꝯnez
sīn ma' q̊ cuiq; sūat minor ꝓpō ī sillo ꝓpōne n̄ fa
ciente illacōez ꝓpō ꝯīns p̄cedi ꝓpō dr̄ deficē. ī sillo
g̊ sm̄ ex ꝓpōib; positis ī lr̄a desūt ꝓpōnes. Nā ma
ior ꝓpō deest actuali. minor nō dr̄ dē ēē ī q̄ intelli
ī maiori ⁊ ī q̄ sīn ea nō pōt īferre ꝯnez. ¶ Deīn
cū dr̄ ī ml̄ti suz. ī ꝑte ista declarat q̄lr̄ ī sillis pote
rit latē ī ordiacō ꝓpōnū. Vn̄ ait ī ml̄tis sū cū ē hō
nēce ē ēē al'. ⁊ cū ē al' tūc ē sba. g̊ cū ē hō nēc
ē ēē sbaz. s; ista ꝯ n̄ dū ē sillogizata nā se h̄nt
ꝓpōnes ut diximꝰ. ideo fallimꝰ ī talib; eo q̄ necium
ꝯtīgit ex hīs q̄ pōita sūt q̄ ⁊ sillis necīu ē. ⁊ ac
cidit nos decipi ī talib; ꝓpōib; debito mō ordiatis
eo q̄ ꝯclō necīa sē. eodm̄ eaz seq' ex necītate
p̄missaz ⁊ ex debita fōr sillo' q̄ nēc° īfer' ꝯnē
ex p̄missis. Est aūt ꝯsīo q̄ si dicat sic. si
ē hō ē al'. ⁊ si ē al' ē sba. g̊ si ē hō ē sba. ī isto
sillo ꝯmittit dup' peccm̄. p̊ q̄z ma' ꝓpō posit
loco minoris ⁊ minor loco maioris. Nā h' ꝓpō ēē
al' ē sba ponebat' sō loco ī sillo fco. q̄ dz poni
pō loco ī sillo ꝯō eo q̄ ea sit ma' ⁊ ulior q̄
ista oīs hō ē al' q̄ ponebat' p̊ loco. sō ꝯmitit
peccm̄ ī p̄dco sillo. q̄z ꝓpōes n̄ ordiant' eo mō q̊
dz ordiari. nā al' q̄ dz ēē mē posit' loco ma'
ext'ius ī ma' ꝓpōne ī minori vō subicit' cū dz p̄di.
dz g̊ sic reduci ad fōr. oē al' ē sba. oīs hō ē al'.
g̊ oīs hō ē sba. Amp aūt ꝯsīo aliq̄s dēt p̄dcm̄
sill; positū ī lr̄a ēē bonū sill; ypotheticū nā
cathegōricū q̄ p; dr̄ ēē sīm. p̊ q̄z ⁊ ī sillo ypothetico
dz ēē ꝓpōes ordiate ⁊ ma' dz ēē ulior minore.
q̄ nō obſuat' ī p̄dco sillo. 2º q̄z phs nō lo' hic
de sillo ypothetico ī q̊ reſuat' uem fōr sillo' ca.
Dicimꝰ g̊ p̄dcm̄ sill; n̄ ꝯclu' sillo'ce. eo q̄
ꝓpōnes nō sūt ī ordiate ut dcm̄ ē s. Deinde
cū dr̄. ī plib; aūt. ī ꝑte ista alligēcaz h' latē
ꝯtie ⁊ occultacō ei' d. q̄ ideo fallimꝰ ī talib; q̄z ī
plib; ē nēc q̄ sillis. ⁊ ī plus se h̄nt necīa q̄ia
sillis. Nā oīs oīs sillis ē necīuz. ⁊ necīo aliq̄
īfert n̄ tn̄ ēē necīuz ē sillis. q̄r n̄ sicq accidat
positis q̄bzdam necīo stati deptandū ē reduce.
S; q̄ sumere sūt due ꝓpōes nō quālescūq;
s; debem' sumē tales ꝓpōnes q̄ sit ordiate in
mō ⁊ ī fig'. ⁊ debem' tales ꝓpōnes resolue ī sill;
Est aūt ꝯsīo q̄ oīs sillis sup' sup'tus. ⁊ ī debita
fig' fōr ē necīo illatiuus ⁊ necīo īfert ꝯnez
nō tn̄ oīs necīa ꝯ ē ꝯclusa debito mō sillo'
ꝯm necīo. nā aūt ꝯ potit dici necīa. q̄a seq̄t'
necīo ex p̄missis ordiatis ī mō ⁊ ī fig' l' potit

dici necīa ꝓp necī' būcu' q̄ ē int' sbz ⁊ p̄tuz n̄ q̄z
sit necīo mō illata. In pl' g̊ se h̄nt necīuz ⁊ sill;
q̄z necīuz potit dici l' ꝓ necīo q̄ ē illatū. ul' q̄z p̄
tuz necī° ī ē sbō. sill; vō solū dr̄ necīus. q̄z ex a
bab; p̄missis positis ⁊ ordiatis ī mō ⁊ ī fig' aliq̄
accīt necīo. s; ꝯ. si g̊ dicat' sic. si ē hō ē al'. ⁊ si ē
al' ē sba. g̊ si ē hō ē sba. h' ꝯ nō dr̄ necīa. q̄z ē ne
cessa° ꝯclusa. s; dr̄ necīa q̄z sba p̄tur necīo de hoc
ex p̄missis dispōitis nō se necīo ꝯ p̄dcā. q̄z nō
sūt ordi'te ī mō ⁊ ī fig'. Circa istaz lcōez q̄r v
na q̄o p̊n' ul' vitas sit p̊ncipalior ī īte' q̊ ī reb;
⁊ vr̄ q̄ vitas sit p̊n' ī reb; q̊ ī īte' q̄z sz p̊m in
p̄us. ab eo q̄ res ē ul' nō ē dr̄ ozō va ul' fla. si
g̊ vitas ozōnis dr̄ a vi'te rei vr̄ q̄ vitas p̊ p̊us
dicat' de re q̊ de īte'. Oppō. s; phs. 2º. me'. disp̊o
cuilib; rei ī enti'te ē sua disp̊o ī vitate. s; ens p̄
p̊us dr̄ de ente ex aīa; q̊ de ente exnte ī aīa. g̊
⁊ vitas p̄ p̊us dicet' de re q̊ de īte'. Indiciū
vr̄ ēē phs ī p̊n° isti' capli. vbi dr̄ q̄ ēē q̄ ē uez oz s'
ipi ēē manifestū. s; manifestatio p̊ p̊us dr̄ de m
te' q̊ de re. g̊ ⁊ vitas p̊ p̊us repit' ī inte' q̊ ī reb;.
Dō q̄ ī p̊n' lcōne istaz q̄oz aliq̄m' dispu
tare. q̄z phs ī hec ca. facit mēcōez de vitate. ⁊ ī
nob; ꝯgñez sillor ēē manifestioze ⁊ dulcioze si nos
reducem' eos ī sua p̊n'. ideo bn̄ se h̄et q̄re q̄lr
ī reb; ul' ī inte' ipa vitas repiat'. Scd° ē
g̊ q̄ tria sūt de vitate iuenim' a pho ex q̄b; tria ꝯp'
ꝯpete ipi vitati. Primū iuenit ī. vj. me'. vbi
lr̄ q̄ vez ⁊ flm̄ sūt ī aīa. ⁊ ideo ⁊ mabi' se ī reb;
s; m aūt dcm̄ iuenit ī p̄tiō. vbi dr̄ q̄ ab eo q̄ res ē l' n̄
ē dr̄ ozō va ul' fla. 3º. nō dictū ē ī isto ca. vbi dr̄ q̄
oē q̄ ē uez oz s' ipi ēē man'. In q̄ g̊ uez ⁊ fl; sc'
ī aīa ꝯpetit vi'a tiam ad inte'. ita q̄ motiui ī ius
incipit a re ⁊ tīat ad inte'. In q̄ vō ab eo q̄ res
ē ul' nō ē dr̄ ozō vā ul' fla ꝯpetit ipi vitati ad
eq̄cio. Nā oz ipaz ozōnez ⁊ ipos ꝯcept' adeq̄ri ip̄s
reb;. si concept' ⁊ ozōes debeāt ē' uei ab ipsis
reb;. In q̄ aūt uez oz s' ipi ēē mai' ꝯpetit ipi ue
ritati manifestac°. Sedz g̊ h' tri' ꝯplici rōe p̄ba
bim' uitatez p̊ncipa'li' ēē ī īte' q̊ ī
reb;. p̊ ex ꝑte tīatōis. 2º ex ꝑte manifestatōis. ⁊
3º ex ꝑte adeq̄cōis. Prima aūt p; q̄ nā aīa nr̄a ī
volendo ⁊ intelli'do mouet' ꝯrio mō. Nā ī volendo
ē mot' aīe ad res. ex fōr ei' balnei q̄ h̄em' ī me
te nr̄a mouem' ⁊ appetim' ēē balneū. ⁊ ī tīat'
mot'. vn̄ ꝯ ter. xj. me'te aīt. q̄ fōr balnei exnte
ī aīa ē agens motuz. fōr nō balnei exnis ex aīaz
ē fīs mot'. In intelli'do nō ē mot' rez ad aīaz. ita
q̄ mot' nr̄e ꝯgtōis incipit ab ipsis reb; ⁊ mediatib'
sēsib; tīat' ad ip̄z īte'. Cū g̊ mot' nobiliori mō exis
tat ī fie motus q̊ ī p̊n°. nā a p̊n° nō h̄t fōr neq;
ꝯplemtū s; a fie. ideo vitas nobiliori mō ē ī inte
tu q̊ ī fie motus q̊ ī ipis reb; a q̄b; incipit mot'
ꝯgtōis vitatis. 2º. p; h' idez ex ꝑte adeq̄cōis. nāz
vitas ꝯsistit ī q̄daz adeq̄cōne. s; aūt ei' nr̄a mīsurat'
a reb;. sic g̊ mēsura adeq̄t' mēsurato. ⁊ mēsuratū me
sure. ita oz s; aūt nr̄az adeq̄ri reb; ⁊ oz ip̄as res
adeq̄ri īte'. sic g̊ mēsura refert' ad mēsuratū ꝓp

relacione existentem in mi facto aut in mensa. ita quod res adequ
ri intellectui. non propter adequationem existentem in rebus formaliter loquendo sed propter
adequationem existentem in intellectu. Dicemus ergo veritatem formaliter
consistere in adequatione rei ad intellectum. ita quod res adequatur intellectui
et intellectus adequatur ipsis rebus. licet tamen adequatio solum formaliter habet esse in
intellectu non aliter in ipsis rebus. non ergo res adequatur intellectui propter
adequationem existentem in rebus. sed solum propter adequationem exis
tentem in intellectu sicut scibile refertur ad scientiam non propter relationem
existentem in scibili sed solum propter relationem existentem in scientia
ut vult philosophus. 5. methaphisice. Secundo declaratur hoc idem ratione mani
festacionis. nam veritas ut dictum est quedam manifestacione
solum habet esse in intellectu. non enim vere res manifeste propter manifesta
cionem que sit in rebus. sed propter manifestacionem existentem in intellectu
sic ergo tum ratione relacionis. tum ratione adequacionis. tum ratione mani
festacionis in quibus consistit formaliter ratio veritatis apparet veritatem
principaliori modo existere in intellectu quam in rebus. Ad
primum ergo dicendum quod ab eo quod res est vel non est dicitur oracio vera vel falsa
causaliter tanquam ab eo a quo incipit motus cognicionis veritatis. sed
finaliter tanquam ab eo ad quod terminatur motus cognicionis et veritatis
solum est in intellectu. eo quod ibi recipit complementum et formam
quemadmodum quodcumque formatur sicut a fine sic et a complemento motus
ideo dictum est quod verum et falsum sunt in anima. bonum autem et malum sunt
in rebus. Ad secundum dicendum quod divisio est libri rei in entitatem et sua
divisio in veritate. quia eo modo quo res habent esse eodem modo intel
ligitur ab intellectu. et eodem modo sunt vere et cognoscuntur ab intellectu
non propter cognicionem vel propter veritatem existentem in eis formaliter. Sed
solum hoc veritas habet esse in intellectu ut declaratum est.

Est in terminos dicendum. Postquam philosophus docuit reduc
tionem sillogismorum in propositiones. In parte ista docet eandem
reductionem in terminis. et dividitur ista pars in partes
tres. quia primo ostendit dispositionem medii respectu aliorum terminorum. secundo mani
festat propositum tertio ex veritate eiusdem medii. tertio declarat
qualiter tales termini sint sumendi. secunda incipit. manifestum ergo. tertia ibi.
frequenter. Prima igitur sic. Dictum est quomodo sillogismi debeant redu
ci in propositiones. dicendum est hic dicendum est resolucio eorundem
sillogismorum in terminos. quod dicitur quod medium terminorum quod debet inveniri in utrisque propositio
nibus. Nam necesse est medium in utrisque propositionibus in omnibus figuris
non tamen eodem modo habet esse in omnibus figuris. nam si predicatum medium
subiciatur et predicetur quod ad medium affirmatum. aut quod ipsum
medium predicetur. aliud non ab illo negetur quod ad medium negatum.
tunc est prima figura. Si autem predicetur et negetur ab aliquo
tunc est secunda figura. quod medium semper predicatur affirmative et negative. Si
autem alia predicentur de illo. aut hoc quidem. hoc est maior extremitas
predicetur de ipso affirmative. aliud vero extremum negetur ab eo
est postrema figura in qua medium sic se habet quod semper subicitur. et
subiungit quod sic se habent et sic necesse est se habere. Nam eadem
tiacio medii est in modo particularibus et in modo universalibus. Est
autem considerandum medium terminum habere rationem aliorum terminorum medium enim comparatum
ad utrumque extremorum dicitur habere rationem utriusque extremi et con
iunctum cum uno termino facit maiorem propositionem. coniunctum
vero cum alio facit minorem propositionem itaque medium habet esse
in utrisque propositionibus in omnibus figuris. ideo philosophus cum hic docet re
solvere sillogismos in terminos non facit mencionem nisi de medio termino
eo quod predictum medium habet rationem aliorum duorum terminorum ut dictum est.
Quereret aliquis utrum sillogismus potius debeat resolvi
in medium terminum quam in alios terminos. Dicendum quod duplici ratione
evidenter potest sillogismus potius resolvi in medium terminum quam in alios
terminos. prima ratione unitatis nam semper in premissis via magis

est certa ut scribitur primo methaphisice. unitas autem que sunt priora principiis sunt
magis certe ut dicitur ibidem. Cum ergo in medio termino non inveni
atur pluralitas. aliis vero terminis inveniatur pluralitas certior
erit resolucio sillogismi in medium terminum quam in alios terminos. Nam intellectum
medium numquam consistit in pluribus ut plura sunt. sed semper in uno propter
quod ratio unitatis erit magis certus reductio sillogismi ad unum
principium quam ad plura. habet autem principium hominis unitatem in sillogismo est
medium terminus quod non plurificatur in uno et eodem. Secundo probatur hoc
idem ratione simplicitatis. nam medium non intrat conclusionem propter quod
restat ei simplicitas. Nam alii duo termini non solum sunt
conpositi respectu medii. sed et componuntur in conclusione. sed medium ca
ret conposicione omnis ex quo sequitur medium esse simplicius aliis
terminis propter quod resolucio sillogismi magis debet fieri ad medium quam ad
alios terminos. Deinde autem dicit. manifestum ergo. In parte ista
manifestat unitatem medii respectu terminorum et figurarum. dicens. manifestum
ergo quoniam in quo sermone sillogismorum non dicitur idem medium frequenter
non fit sillogismus eo quod non est suppositum medium cuius virtute fit
sillogismus. Tunc subiungit unitatem eius respectu figurarum. Nam autem et
quoniam autem habemus quod in unaquaque clauditur propositio. et in qua utilis
et in qua particularis. id est una propositio particularis vel universalis. nam in quali
figura concludi poterit. sed unaquaque habet propriam figuram
in qua concluditur manifestum est quoniam non debemus respicere
ad omnes figuras ad concludendum alteram conclusionem. sed in unaquaque
propositione propria. hoc est ad concludendum unamquamque conclusionem proprie respi
ciendum est ad propriam figuram. quecumque vero propositiones concluduntur
in pluribus figuris cognoscemus figuram ex posicione medii. quia
ipsum medium vel predicatur vel subicitur. et secundum aliud et aliud
situm medii fit alia et alia figura. Est autem considerandum quod supposito
omnem sillogismum fieri ex tribus terminis oportet medium terminum frequenter repeti
ad hoc quod fiat sillogismus. Nam cum tres termini non possint fa
cere duas propositiones nisi unum illorum sumatur bis oportet ipsum medium
utrique terminorum coniungi. et secundum aliam et aliam coniunctionem medii
respectu aliorum terminorum faciet aliam et aliam figuram. Ex unitate
ergo medii habemus formacionem sillogismi. quia oportet medium esse idem
cum utroque extremorum. alias non fieret sillogismus. ex di
versa situacione medii. et habemus cognicionem diversarum
figurarum. hoc duo que competunt ipsi medio tangit philosophus
in littera. Deinde cum dicit. frequenter autem. In parte ista de
clarat qualiter tales termini sint sumendi et quia ea facit
Nam primo ostendit deceptionem in sumpcione talium terminorum fieri
figuraliter. secundo declarat hoc idem ex posicione sillogismi per terminorum terminorum
et tertio declarat hoc idem per quod dictum est positum in terminis singulari
bus secunda ibi. sit enim in quo a. tertia ibi. rursum igitur. Dicit ergo
quod frequenter accidit falli circa sillogismos propter necessarium. quod accidit
autem est id est propter conclusionem necessariam quod videtur sillogismus ex premissis
et non sillogizatur aliquociens autem deceptionem propter similitudinem posicio
nis terminorum quod non oportet nos latere. ut si a. dicatur de b. et b. de c.
numerabitur videbitur enim nobis esse sillogismus. eo quod termini sic se
ponant sicut in bono sillogismo excepto quod sumuntur
indefinite non universaliter. Non enim fit sillogismus sicut se habentibus
terminis. nec accidit omnino ad necessarium ex terminis sic positis. Est
autem considerandum quod si non ad regirent ad perfectionem sillogismi nisi posi
cio et ordinacio terminorum. tunc ex propositionibus indefinitis fieret bonus
sillogismus. Nam in terminis indefinite sumptis potest medium sub
iecti et predicari sicut in terminis sumptis universaliter. ideo formato sillogismo
ex tali posicione terminorum deceptio creditur concedendo in
ferri necessario non tamen concludunt nisi hic termini sumantur
universaliter. Quereret aliquis utrum philosophus debeat hic declarare.

de de esse talium terminorum suppositorum sub signo universali. Et videtur quod non. quia sunt
in sillo. causa. quoniam autem in hiis figuris philosophus probavit non posse
fieri sillogismum sub universali propositione. superfluum ergo videtur hic iterum in isto capitulo
pertractare. Dicendum quod intencionem philosophi esse in isto capitulo ut sicut
dictum fuit sillogismos reducere in sua principia non in principia qualiter-
cumque sumpta sed in principia vera. nam in eadem principia habet res resolvi
solum ex quibus habet generari. res autem non generantur ex quibus-
cumque principiis. quia quelibet non fit ex quolibet sed ex principiis
determinatis res ponuntur in esse eo quod actus activorum sunt in pa-
ciente et disposito. et ex debita materia informatur debita
forma. sic oportet quod res quelibet resolvi in principia vera et determina-
ta. Cum ergo termini sint principia sillogismorum oportet sillogismos generari ex
terminis debito modo sumptis et in debitos terminos resolvi.
Supra ergo docuit philosophus terminos componentes esse sumendos
universaliter in quantum silli habent formam ex talibus propositionibus et terminis. sed
hic docet hic terminos esse sumendos universaliter in quantum silli debent
reduci in tales terminos. et sic non superfluit hic in isto tractatu
tractare de de esse terminorum suppositorum sub signo universali
sed fuit necessarium. Deinde cum dicit. sit enim in quo a. In
parte ista declarat ex ista propositione terminos silli esse accipiendos
universaliter concludendo sillogismos. Unde dicit. sit enim in quo a. semper esse
id est maior extremitas sit semper esse in quo autem b. intellectualis aristo-
tomenes. hoc est medius sit intellectualis aristomenes. in
quo autem c. aristomenes id est minor extremitas sit aristo-
menes. Tunc ex terminis sic sumptis fiet sillogismus. dicendo
verum est autem a. inesse b. Nam aristomenes intellectualis semper
est. hoc enim erat maior aristomenes intellectualis semper est. sed et
b. inest c. Nam aristomenes est intellectualis aristomenes
ista est minor. a. autem non inest c. Nam corruptibilis est
aristomenes. id est non sequitur conclusio affirmativa quod aristomenes sit
semper. eo quod est corruptibilis. Non ergo fiebat sillogismus sic se ha-
bentibus terminis. sed oportet sumi universaliter a. a. b. propositionem id est oportet ma-
iorem propositionem esse universalem. sed hoc quod est falsum est supponere omnem
aristomenem intellectualem semper esse. hoc est falsum est hunc tamen
aristomenem sumi universaliter cum aristomenes semper sit corruptibilis
Est autem consideranda quod si formetur sillogismus ex terminis particulariter ac-
ceptis dicendo sic. aristomenes intellectualis semper est. aristomenes
est intellectualis aristomenes. ergo aristomenes semper est. hic quidem conclusio videtur
sequi ex premissis. eo quod termini sumuntur sicut ac si pone-
rentur universaliter. nam hic medium scilicet intellectualis subicitur in maiori
et in tercia et predicatur in minori. Nec ergo est similitudo propositionis terminorum
reducendi sillogismos ad terminos particulariter sumptos sicut in
terminos universaliter acceptos. Expediens fuit dicere hic qualiter
termini sunt sumendi in quos debemus reducere sillogismos. quia sunt
sumendi universaliter et non particulariter. Amplius autem considerandum
philosophus in hoc consistere ex terminis sumptis sub signo universali non po-
terit fieri sillogismus. sed termini discreti sumpti particulariter non possunt
sumi universaliter. quia falsum est dicere aristomenem intellectualem semper esse cum
ipse sit corruptibilis. ergo ex talibus terminis non poterit fieri
sillogismus. Queret autem aliquis utrum terminus discretus possit sumi
universaliter. Dicendum quod cum poterit plures terminos discretos et singulariter
acceptos non posse sumi universaliter. probo hoc sic. Nam secundum
philosophum primo posteriorum et quinto methaphisice sciencia est universalium et perpetuorum.
Si ergo terminus discretus posset universaliter sumi de talibus posset esse
sciencia quod est falsum. Nam particularia et discreta sed quia habent sunt cor-
ruptibilia de corruptibilibus autem non poterit esse sciencia perscrutatio. ideo
bene autem philosophus in littera aristomenem non posse semper esse eo quod est
corruptibilis. Secundo propter hoc iterum videtur signum universale. nam quia cum
signum esse dicatur quedam distributio universalis enim cui additur et
semper additur termino plura sub se continente. et quia termini individuales et dis-
creti non continent sub se plura. Nam individuum et discretum est
quod per se sequestratur. ideo tales enim non possunt universaliter sumi.
Amplius autem queret aliquis utrum in predicto sillogismo sit aliqua fallacia. Et
Dicendum quod quicumque ex aliquo dicto secundum quid volumus inferre simpliciter com-
mittimus fallaciam secundum quid et simpliciter. ut habet declarari in elencis. cum
ergo in sillogismo predicto ex terminis positis in littera inferamus simpliciter ex dicto
secundum quid committitur ibi fallacia secundum quid et simpliciter. Nam cum dicitur aristomenes
intellectualis semper est. hec propositio est vera secundum quid. Nam est vera hoc ibi
addito intellectualis. aristomenes enim simpliciter non est semper. sed dicitur esse semper
in quantum est intellectualis. eo quod intellectus est principium quoddam quod est quod est
universale. et universale est semper. et quia id est simpliciter tale quod est sine addita-
mento tale. cum ista propositio possit verificari hoc addito
tamen erit vera secundum quid. Si ergo volumus concludere conclusionem quod a-
ristomenes sit semper simpliciter procedimus a secundum quid ad simpliciter. Nam
aristomenes simpliciter consideratus non est semper. immo est corruptibilis
ut dicit philosophus in littera. Deinde cum dicit. Rursum. In parte
ista declarat hoc idem per quedam exempla specialia. Unde
dicit rursum sit in quo quidem c. michael. in quo autem b. mu-
sicus michael. in quo autem a. cras corrumpi. tunc ex istis
propositionibus fiet sillogismus. dicendo verum est enim b. de c. predicari. hec est vera
et est minor propositio. Nam michael est musicus michael. sed et a.
de b. id est vera erit et maior. Nam michael musicus cras erit
corruptibilis. a. autem de c. falsum. id est conclusio erit falsa sicut in priori sillogismo.
Nam non sequitur hec conclusio quod michael cras corrumpatur. Non est enim necesse
universaliter. hoc est simpliciter. quod michael musicus corrumpitur cras id est
maior propositio non est sumpta universaliter. quia non sumpta universaliter non erit
sillogismus. Et sic solvit philosophus causam huius decepcionis. Nam in talibus
fit fallacia eo quod ponere scilicet videtur esse eadem propositio indefinita cum
universali. verum alia littera habet eo quod parum differt. quoniam ergo vel
nil parum differt hic ponere indefinite vel particulariter inesse sed
solo. autem hic hunc omni hoc est universaliter inesse concedimus. hic est con-
cedimus ex hoc et concedimus sillogismum ex premissis indefinite
et universaliter sumptis eadem modo sequi. Est autem considerandum quod
si dicatur sic. michael musicus corrumpetur cras. michael
est michael musicus. ergo michael corrumpetur cras. predicto
sillogismo est fallacia secundum quid et simpliciter sicut in priori sillogismo. nam hec non
est vera et simpliciter et universaliter michael musicus corrumpetur cras
sed potest verificari secundum quid. Nam hoc isti addito quod est
musicus poterit corrumpi. ita quod ideo quod est michael
musicus corrumpi poterit. sicut aristomenes hoc quod intellectualis po-
terit semper esse. Si ergo ex ista propositione vera secundum quid volumus in-
ferre simpliciter. utputa michael simpliciter corrumpetur cras erit
fallacia secundum quid et simpliciter. Queret autem aliquis utrum propositio inde-
finita differat in aliquo a propositione universali. et videtur quod non. Nam
philosophus dicit in littera quod nil differt dicere hic nunc inesse et hic
hunc omni inesse. In contrarium est philosophus in littera qui dicit non posse
fieri sillogismum ex propositionibus non universaliter sumptis. Dicendum quod aliqua
possunt esse idem realiter. que tamen in modo significandi differunt. Unde est ista
differentia vera in modis significandi. Nam si ex veritate rei vel-
lemus arguere veritatem modi significandi peccaremus per fallaciam
accidentis. utputa homo est idem realiter cum sorte. aliasque
non predicaretur de eo essencialiter. si ex hoc vellemus concedere modum sig-
nificandi attribuere utrique erit fallacia accidentis. dicendo. sortes
est homo. homo est species. ergo sortes est species. esse enim speciem pertinet
ad modum significandi hominis. non autem pertinet ad significatum sortis. sic
licet sit idem realiter homo et omnis homo. alium tamen modum significandi habet

homo et aliud omnis homo. Nam homo significat naturam humanam communiter sumptam sed omnis homo quantum ad hoc non significat naturam humanam, significat tamen eam distributam in suppositis. Et quia in propositione universali et non universali sumpta est convenientia in re, sed est differentia in modo significandi, concedimus sepe posse fieri syllogismum ex propositionibus universalibus et non universalibus. Bene ergo ait philosophus quod quandoque idem videtur esse et non esse hunc. Videtur esse hunc omnino eorum sepe sumentium eundem modo significandi huius quod tamen non est idem. Et ideo fallimur sepe ex veritate rerum inferendo veritatem modorum significandi ut manifestatum est ex predictis. Deinde

Cap^m 2. cum dicit Frequenter autem. In parte ista declarat philosophus quomodo terminos adinvicem in quo consistit ratio syllogismi formaliter et facit. Nam primo ostendit terminos in quos debet reduci syllogismus esse sumendos universaliter. Propter quod concludit hic veritatem terminorum esse necessariam ad reductionem syllogismorum. Et tertio manifestat ad quos terminos stat resolutio syllogismorum ut ad terminos complexos vel ad incomplexos. Secunda ibi manifestat ergo. Tertia ibi. Circa primum tria facit. Nam primo ostendit incongruam dispositionem terminorum causare deceptionem in syllogismis factis in prima figura. Secundo manifestat causam huius deceptionis. Tertio declarat hanc incongruam dispositionem terminorum facere falsitatem in omnibus figuris. Secunda ibi hic autem causa est. Tertia ibi rursus in medio. Dicit ergo sic. Deinde est quod syllogismi debent reduci in terminos universales quoniam nos decipi accidit propter hoc. Sed non solum nos fallimur in reductione syllogismorum in terminos non sumptos universaliter sed frequenter contingit mentiri et falsitatem dicere eo quod non bene exponuntur termini secundum positionem ut quia in maiori propositione sumuntur in abstracto in minori vero sumuntur in concreto. Et tunc habet non bonam positionem terminorum in ipsa figura. ut si a. quod sit sanitas. b. autem id est medium sit egritudo. c. vero id est minor extremitas sit homo. Verum est dicere quoniam a. contingit nulli b. inesse. Nam nulla egritudo de necessitate est sanitas. Et rursum quoniam b. inest omni c. nam omnis homo est susceptibilis egritudinis. Ex propositionibus ergo sic positis videbitur nulli homini inesse sanitas. Est autem considerandum sicut commentator dicit de mixtione dictam fuisse hanc regulam scilicet quod ex maiori de necessario et ex minori de contingenti sequitur conclusio scilicet de contingenti ad de inesse. Si ergo hec regula habebit veritatem in predictis terminis oportebit ex maiori necessaria de necessario et ex minori de contingenti sequi conclusionem necessariam de inesse et de contingenti. Dicendo nulla egritudo de necessitate est sanitas contingit omnem hominem esse susceptibilem egritudinis ergo nulli homini inest sanitas. Amplius autem considerandum in predicto syllogismo premissas esse veras et conclusionem falsam. Nam quod nulla egritudo sit sanitas ista est vera propositio. Et quod omnis homo contingenter sit susceptibilis egritudinis ista est propositio vera. Sed quod nulli homini insit sanitas hoc est simpliciter falsum. Cum ergo ex veris numquam sequatur nisi verum. Nam quamvis ex falsis possit sequi verum quia sed non propter quod ut patebit in secundo huius. Ex veris tamen numquam poterit sequi falsum sed semper verum. Oportebit ergo vel predictam regulam esse falsam vel oportebit predictos terminos esse male ordinatos. Et quia predicta regula est per se vera oportet hanc falsitatem terminorum in hac dispositione terminorum attribuere. Hoc autem innuens intelligens philosophus ait quod ex talibus terminis videbitur quandoque sequi conclusio sed non sequitur eo quod termini sunt male dispositi. Deinde cum dicit hec autem causa est. In parte ista philosophus declarat causam istius falsitatis dicens. hic autem causa est scilicet quare non sequitur conclusio ex premissis veris quia termini non bene exponuntur secundum locutionem hoc est secundum modum exprimendi. Nam termini proferuntur in maiori in abstracto in minori vero pronuntiantur in concreto. Quando termini sumpti aliter secundum habitudinem non est syllogismus id est sunt termini male esse dispositi. Quando termini sumpti huius terminis de habitudine abstracta ad concretam non est syllogismus huius maiore veram.

sed falsam. ut si per sanitatem quod significat sanum et per egritudinem accipiatur egrum. tunc non erit verum dicere quoniam non contingit necessario egrotanti inesse sanum. Hec enim ista non erit vera de necessitate scilicet nullum egrum est sanum. Sed hec non supposito maiori necessario non erit syllogismus in contingentibus. Immo sequitur alia conclusio in contingentibus. Hec autem non est impossibilis sed tamen secundum conclusionem negativam falsam contingit nulli homini inesse sanitatem. Est autem considerandum philosophum falsitatem conclusionis concluse per terminos positos in hac huius causam assignare. Terminos eodem modo et secundum eandem habitudinem debere sumi in maiori et in minori. Sed termini assumpti in maiori propositione sumuntur in abstracto in minori vero sumuntur in concreto. Ergo predicti sunt male accepti. Ergo termini debent sumi secundum habitudinem concretam et abstractam. Dicendo nullum egrum contingit esse sanum contingit omnem hominem esse egrum ergo contingit nullum hominem esse sanum. Bene ergo ait philosophus quod si accipiatur hoc propositio. Nam nullum egrum necessarium est sanum in abstracto est propositio falsa. Si non sumatur tamen necessario tunc erit vera. Sed non sequitur conclusio necessaria esse. Sed solum concluditur conclusio contingens vera. Ex incongrua ergo dispositione terminorum ut in maiori sumebatur in abstracto in minori vero in concreto apparet quomodo conclusio sequebatur ex premissis. Nam si eodem modo accipiantur sequitur conclusio vera. Deinde cum dicit rursum. In parte ista declarat talem dispositionem terminorum causare falsitatem in aliis figuris. Dicens ait rursum in media figura sequitur falsum id est secundum sequitur conclusio falsa ex premissis veris. Nam sanitatem quandoque nulli egritudini ista est maior scilicet nulla egritudo est sanitas. Homini vero omni contingit inesse ista est minor contingit omnem hominem esse sanum quare sequitur quod nulli homini insit egritudo que est conclusio falsa sequens ex premissis veris. Deinde subiungit hoc idem de tertia figura. In tertia autem figura secundum contingentem accidit falsum. Hoc est ex terminis de contingenti sumptis in abstracto accidit falsitas. Nam sanitatem et egritudinem, disciplinam et ignorantiam et omnino contraria contingit omni eidem inesse. Hic est predicabitur de eodem medio contraria tamen sumpta in abstracto sunt impossibilia esse contraria et impossibile sed hec sequeretur si predicentur de medio in abstracto. Nam ex predictis manifestum. Quoniam non contingit eidem plura inesse contingit et sibi invicem inesse. Quia quecumque unum et eidem sunt eadem inter se sunt eadem. Si ergo sanitas et egritudo sunt eadem homini erunt eadem inter se. Dicendo contingit omni homini inesse sanitatem contingit omni homini inesse egritudinem ergo contingit alicui egritudini inesse sanitatem. Similiter contingit omni homini inesse disciplinam contingit omni homini inesse ignorantiam ergo contingit alicui ignorantie inesse disciplinam. Omnino ergo per tertiam figuram contingit contraria eidem inesse sibi invicem si termini non sumuntur eodem modo. Ex ut ex terminis sumptis in abstracto possit inferri conclusio vera per tertiam figuram. Dicendo quoniam quecumque sumuntur accidentaliter secundum habitudinem ad subiectum vel sine implicatione subiecti, tunc arguitur ex unitate accidentium contrariorum in subiecto unitatem eorum inter se. Et in tali argumentatione committitur peccatum. Nam bene invenitur unum subiectum quod est susceptibile contrariorum ut sanitatis et egritudinis et caliditatis et frigiditatis ut dicit philosophus in predicamentis non tamen unum contrariorum est alterius susceptivum. Neque enim nec subiectum alterius egritudo est subiectum sanitatis. Sed neque bene poterit esse subiectum albi et egrum sani quia neutrum istorum implicat subiectum. Non enim unum poterit esse subiectum alterius. Si ergo dicatur sic contingit omni homini inesse egritudinem contingit omni homini inesse sanitatem. Predicati termini quamvis accipiantur in abstracto sumuntur tamen secundum concretam habitudinem et potius ad subiectum. Sed cum subinfertur conclusio ergo alicui egritudini contingit inesse

saītatez . nā isti tī sumunt̄ sin̄ iplicacōe sbi q̄ h̄itu
dine nō suptā egritudo nō potēit ēē sbz saītatis nͨ
vniū ōm; h̄t rōez sbi altius ōm . q; tūc vnū posse
p̄ri de alto . cū; actūs saltez suptū; i ɔcreto p̄dicet̄
de sb̄o . bn̄ g° ait ph̄s q̄ si ex t̄is suptis i abstracto
ɔpluni̇ sillo͞ue de sb̄o acc̄it fīm . nā accīt saītatē ēē
egritudiez disciplinā; ⁊ ignoratiā . ⁊ oīa ōīa s̄t i m
cez eide; i ēē q̄ q̄lit debeat itelli ē p̄ hīta manife
ne . Amp̄ a͛ q̄rit͛ ad vt̄ ex t̄is suptis i ab
stracto possit fi͛ sill͛s . Dō q̄ dup̄ distictō tī
noz potēit . nā q̄dā sumunt̄ ab͛so͞te quoz iui͛ dr̄
i ēē altei͛ ab solute . ut cū dr̄ hō ē nsi͛ . hō ē alb; .
aliq͛ nō sumunt̄ cū aliq͛ h̄itudīē ɔtī͞ti ul͛ po͞li ut
cū dr̄ . hō potīt ēē san͞u . ul͛ ɔ͞tr hōiez ēē albū; .
ex t̄is g° suptis ab͞te i abstracto n̄ potīt fi͛ sill͛s :
Na; h̄ ē fl͛a . hō ē saītas ⁊ hō est egritudo . s͛ ista
ē fl͛a . oī hōi i ē saītas . ⁊ oī hōi i ē egritudo . q; dūo ɔ͞ia
sil͛ actu n̄ p̄nt i ēē alic͛ sb̄o . s; si hī tī accipiat̄ c̄ aliq͛
h̄itudīē cōtī͞ti l͛ po͞li tūc n̄ ē i ɔgens p̄missas ēē vās
ɔ͞tū c͛ fl͛a . nā ista ē vā ɔ͞tr oī hōi i ēē egritudiem
ɔ͞r ⁊ ista . ɔ͞tr oī hōi i ēē saītatē . ex t̄is g° acceptis
i abstcto nō fit sill͛s . q͛ tn̄ h̄ accīt i t̄is absolute
suptis q͛ i t̄is suptis cū q̄dā h̄itu͞ne ɔtī͞tis . q; q̄n
tales tī sumunt̄ ab͞te tūc p̄misse sūt fl͛e ⁊ q̄ ɔ ē fl͛a
s; q̄n p̄ ca tī sumunt̄ cū a͞ta h̄itu͞ne tūc nl͛ p̄hib;
p̄missas ēē vās ɔ͞nē exn̄te fl͛a . Deīn cū dͭ
mai͛ g° . In p̄te ista ɔcludit̄ vi͛ fortatez tioz ēē nā͞ci
ad v͛itatez sill͛i p͛n̄ aut mai͛ ē g° q̄n i oib; huꝰ fit
fl͛itas p͛ exēplo͞ꝝ tioz . ⁊ h̄ec p; . q; cū supti huiꝰ eis
s; h̄itu͞e abstractōis ⁊ ɔcretōis n͛ fit fl͛ . pala g° est
q̄n s; h͛ p͛p͛o͞s sp̄ q; ē s; h̄itū . h͛ ē s; h̄itu͞e abstr͞e
tāz p̄ h̄itu . i . p̄ h̄itudīē ɔcta cūt tīn sumendi; . ē
a͛ d͞r q͛ cū supti t̄is s; h̄itu͞e abstctez ad ɔcta ulla
fl͛itas ɔmitteret̄ i sill͛o͞ꝝ . ut si loco saītatis accipiat̄
sanū ⁊ loco egritu͞dis accipiat̄ egrū; . sin̄ ista tī acci
piant̄ ab͛so͞te sine cūq̄dā h̄itu͞ne ɔtī͞tis nc̄ potēit
sill͛o͞ri i q̄lib; fi͞a dād ɔ͞tr oē; hōiez ēē sanū; . ɔ͞tr
oē; hōiez ēē egrū; . g° ɔ͞tr i p̄t; egrū ēē sanū . p̄mis
se sūt vē . ⁊ ɔ͞ē fl͛a i t̄ca fig͞a . Circa ista; lc̄ionez
q͛r vna q͛ō p̄ncipal͛ . utrū; s; p̄p̄osīcō sit vā sanū p͞ot
ēē egrū; ⁊ v͛; q̄ nō . q; po͞li posito i ēē nō sec͛ ad im
pole . s; isto posito i ēē . s . q̄ sanū possit ēē egrū se
q̄ret̄ istud i p͞o͞le q̄ duo ɔ͞ia sil͛ ac͛ i sīt alic͛ sb̄o . p̄
ē ista p͛p͛o ē vā . h͛ ē īō q; saī ⁊ eg͛ p͞oit ēē vna ma͞a
cōis . cū; g° eq͛ ⁊ hōis sit vna m͞a cōis . tūc ē͞t q̄ ista vā
hō potēit ēē equus . ⁊ q; h̄ ē fl͛a . dr̄ q̄ p͞a media fl͛a
q̄ h̄et eandē cāz vī͞tis . In ɔ͞riū; ē ph̄s q͛ dͭ ex p̄re
dēis t̄is suptis i abstracto nō posse fi͛ sill͛z . s; cū
suptis eis s; h̄itu͞e . ut q̄ sanū possit ēē egrū; .
tūc ex eis potēit fi͛ ucrus sill͛s . . Dō q̄ tā sūt
h̄ut declanda i hac q͛ōne . p͞mū ē q̄ h̄ p͛p͛o nō po
teit ēē vā p̄ se lo͞do . s; ē q̄ nl͛ p̄hibet cā; vifi͞ri
paciēs . ⁊ t͛ciū; ē q̄uō tī s; eandē h̄itu͞e sūt sumen
di i sill͛o . nā p͛ istud q͛ō p̄ cā p̄nc͞i͞te ē assupta . 4
Pp̄ē p̄ ē sa͞d q̄ p̄ se lo͞do nūq͛ ex vno ɔ͞io po
teit fi͛ a͞d ɔ͞riū q͛ potēit declari dupl͛ . q͛ ad p̄ns
p̄ ex nā ḡnacōis ul͛ fcōis rei . s͛o ex nā ɔ͞rioꝝ . 4
p̄ sic p̄ . Na; ḡnacō ⁊ fcō cū lib; rei ē ia͛ ad ēē

ēē a͛ ē ip̄i suppōiti nō fo͞r ul͛ m͞r . Nō ei ḡnat͛ saītas
nͨ egritudo . s; ḡnat͛ hō alb͛ ⁊ hō mg͛ . Cū g° albū s; q̄
h͞te ⁊ s; h̄itu͞e sig͞ficet sola fo͞r alb͛i . ⁊ sanū sig͞fi
cet solaz fo͞r saītatis . nō potīt ex albo fi͛ mg͞r p̄ se . nͨ
ex sano p̄ se fi͛ eg͞r . cū; ista sig͞ficet solas fo͞as q; p̄ se
nō ē ḡnacō m; fcō . 2° p; h̄ idē ex nā tioz . Na v
nūq͛ q; fit p̄ se ex eo q͛ ē potētia tale . ut albū fit ex
potētia albū . ⁊ sanū fit ex p͞o sanū . Cū g° unū ɔ͞riu;
nō sit i potētia ad a͞d ɔ͞riū; . q; ɔ͞ia nō fiunt ex altutro
ut ph̄s ult͛ p̄ ph̄i͞r . ex sano p̄ se lo͞do nō potēit fi͛ egrū .
nͨ ex albo mg͞r . S͞m q͛ tā p͛p͛o possit vifica͞ri paciēs
q͛ dicebat͛ s͞o declanā sic ond͛i potēit . Na; fo͞r potēit
sūi dup͛ l͛ absistracte ⁊ sin̄ iplicacōe sbi . l͛ i ɔcreto ⁊ cū i
clusione sbi . sig͞e fo͞r sūat͛ cū exclōne sbi . tc̄ ex vna
fo͞r nō fit alia nͨ p̄ se nͨ p̄ acciīs . nā saītas nūq͛ fit
egritudo . ⁊ albedo nūq͛ fit nigdo nͨ p̄ se nͨ p̄ acciīs . nō
p̄ se . q; ex vno ɔ͞rio nō fit a͞d p̄ se ut dcm̄ ē nͨ p̄ acciīs
q; saītas cū; excludat sb; n̄ ē ɔiūcta alic͛ sb̄o ⁊ ē m
potēn͞a ad egritu͞e . s; at accipiat͛ fo͞r cū iclusione sbi .
tūc ex vna fo͞r potēit fi͛ alia paciēs . nā sanū potīt
fi͛ egrū; . q; saītas cū sumit͛ i ɔcreto iclud͛it sb; q̄ ē i
p͞o ad fo͞rm egritu͞dis p̄ se g° ex p͞o egrū q̄ ex potēcia
albū fit eg͞r ⁊ alb; . ⁊ v͛; q; ei q͛ ē potēn͞a egrū ē ɔiūc
ta saītas ⁊ ei q͛ ē p͞o albū; ē ɔiūcta nigdo . iō ex co
seq͛n͞ti q̄ paciēs ex sano potīt fi͛ eg͞r . ⁊ ex mg͞r potēit fi͛
albū . vn̄ dͭ ph̄s p̄ ph̄i͞r . q͛ ex nō albo fit albū; . nō ex
q̄cūq; nō albo . s; ex tali nō albo q͛ ē i potēcia mg͞r . s͞l
ex nō sano potīt fi͛ eg͞r nō ex q̄cūq; nō sano . s; ex
tali n̄ sano q͛ ē i p͞o egrū . p; g° h̄ūc p͛p͛o͞e posse vifi͞ri
paciēs . Ex isto g° potīt ēē m͞a͞n t͛ciū; q͛ dicebat͛ 3°
declandū . nā tī dr̄ vniri se se i ɔ͞ne eode mō quo
vniūt͛ i p̄missis p͛p͛ q͛ eo; m͞e vi fo͞le . ⁊ s; eandē h̄i
tudiez sūt i p͛ utrisq; extitatis nō solū; q͛ ad sig͞ctū . s;
⁊ q͛ ad mō sig͞di . q; si tī h̄ūt aliū mō sig͞di i una p͛
pōne q͛ i a͞d . ul͛ c͞tz h̄itu͞e . oz necio ip̄as hēre alia fo͞rz
sill͛o͞di . Cū g° ubi i oī bono sill͛o opteat m͞e vi fo͞rt
⁊ s; eandē h̄itu͞e sūi . alias si tī uariaret͛ s; a͞lz ⁊ a͞lz
h̄itu͞e opteret i tali sill͛o fo͞rma sill͛o͞ꝝ uariari . Ad
p̄ g° dō q͛ po͞le dr̄ p͞oi i ēē eo m͞o q͛ ē po͞le . nō ē a͛ po͞le
sanū ēē egrū sb̄o exn̄te sb fo͞r saītatis . s; sil͛ ex͞is
sub fo͞r saī͞tis ē i p͞o ad fo͞r egritudīs . ⁊ h̄ec mō si po
nat͛ i ēē n̄ seq͛t͛ i p͞o͞le . Ad 2͞m dō q͛ h̄ ē fl͛a . hō po
teit ēē eq͛ . eo q͛ ista sc̄ p̄nt͛ disputa . nͨ dēficat͛ s͞i ad
sb; p͞ri . ex quo vnū dicat͛ fi͛ reliquū q͛ nō ē de
saītate ⁊ de egritudīē . nͨ de albe͞ne ⁊ nigredīē . ⁊ ei diffe
rent de oīb; ɔ͞riis q͛ dēficiant s͞l unū sb; . h͞i tn̄ m͞z
diffīise p̄tractare p̄ sc̄ ɔsid͛io͞n n̄ ptiīt͛ . Suffi͞te ad
ad p̄ns nō ēē sil͛e q͛ p̄ sili adductū; est .

Om oz aut͛ . p̄ q͛ ph̄s s͞m o͞rt q͛li tī i q͛s reduca
tur sill͛i ex͞nt sumendi . In p̄te ista declat͛ ro
q͛s tios stat resol͞o sill͛oz ul͛ ad tios ɔplexos
ul͛ ad i ɔplexos . ⁊ ita facit . nā p͞o facit q̄ dcm̄ ē . 2° os
tendit quō ex t̄is obliq͛s potēst fo͞ri sill͛s . ⁊ a . f . dēcet
sill͛o͞re ex ill͛ t̄is obliq͛s i qualib; fi͞a . s; a͞t . ēē a͛ p͞o m͞e .
tīa i͛ accīt aūt . Ad eviden͞a͞z p̄ ptis ē sc͞d q͛ i͞d ad
q̄ reduca͞t sill͛s p͛p͛e ēē m͞e tīnū . q; tota ro sill͛i ɔ
sistit v͛ equali i medio ⁊ m͞e a͛ alic͛ sill͛i demo͞s͞rat͛
ul͛ ē diffō sbi ul͛ ē diffō p̄nūs . maxīe i demostracōe po

tissima. diffinitio vero rei est sermo huius partes sunt dictae. Ergo medium sig̃ vellem hoc medium quod est diffinitio subiecti vel passionis uno nomine explicare, peccarem et possem decipi reducendo sillogismum ad tale medium tantum quod ut dictum est ad incomplexum et uno nomine nominatur. Ulterius ergo philosophus ostendit in hac parte quod non semper in omni sillogismo debemus inquirere tale medium tantum ad quod reducatur sillogismus quod sit hoc aliquid et uno nomine nominatum. Sed contra aliquid habet medium esse per orationem. Intendit ergo philosophus facere talem rationem. cuiuslibet rei non est positum unum nomen sed circumloquimur eam per plura nomina et innominando eam uno nomine potest contingere falsitas et difficultas. Ulterius non debemus nominare uno nomine vel ut ad. sed talis res est exprimenda per orationem sed medium aliquorum sillogismorum demonstrabilium sunt talia quod eis non est unum nomen impositum et innominando ea uno nomine potest contingere falsitas. Ergo talia media non sunt exprimenda uno nomine ut dictum est. sed sunt exprimenda per orationem. In hac autem parte philosophus sic procedit. quia primo ponit maiorem secundo subiungit minorem cum sua probatione et tertio. Subinfert conclusionem. Secunda ibi aliquotiens autem. tertia ibi. ut manifestum est ergo sic. Deinde est quod sillogismi dicuntur resolutiui in terminos univoce. et eandem habitudinem acceptos. autem per se. non oportet tales terminos semper quaerere uno nomine nominari. nam saepe contingit terminum quibus non est unum nomen impositum quare erit minus difficile et falsum. aliquid habet terminos reducere ad sillogismos. Et est medium necessarium non exprimitur uno nomine ut sit a. duo recti b. maior extremitas sit habere tres angulos aequales duobus rectis b. vel hoc medium sit triangulus c. autem aequicrurius id est minor extremitas sit aequicrurius. Ergo ei quod est c. inest a. per hoc medium quod est b. ei autem quod est b. non per aliud. id est aequicrurius competit habere tres per triangulum. sed triangulo non competit per aliud ad a. per se enim triangulus habet duos rectos quare non erit medium ad concludendum a. b. hoc est non est medium ad concludendum habere tres de triangulo cum non sit demonstrandum a. superius cum possit demonstrari si debemus medium uno nomine quaerere. Tunc subinfert conclusionem ut manifestum ergo quoniam medium non semper est sic. medium est sumendum. s. ut ad incomplexum et uno nomine nominatur. sed aliquando accidit tale medium esse orationem ut in praedictis sillogismis. Est autem conclusio. philosophum spiritualiter loqui de nominatione medii et quando tale medium sumptum reducatur sillogismus. Verumtamen quia talio et alio sillogismo requiritur aliud et aliud medium. ideo philosophus nominat huiusmodi medium terminos implicari. Tales ergo medii tamen se habent in duplici genere. nam aliquando concludimus conclusionem demonstratiue sed per medium uno nomine expressum. ut si volumus concludere risibile de animali ostendendo sub homine concludimus per hoc medium homo quod exprimitur uno solo nomine. dicendo omnis homo est risibilis. sortes est homo. ergo sortes est risibilis. concludentes ergo risibile de sorte per hominem quod nominatur uno nomine. aliquando vero tali medio non est impositum unum nomen sed nominamus ipsum per multa nomina. ut si volumus concludere risibile de homine oportebit nos accipere diffinitionem hominis dicendo. omne animal rationale mortale est risibile. homo est animal rationale mortale. ergo omnis homo est risibilis. et concludimus modo risibile de homine per hoc medium quod est animal rationale mortale. quod quidem medium non exprimitur uno nomine. sed pluribus nominibus bene ergo ait philosophus. sillogismi non semper esse resoluendos in medios terminos uno solo nomine expressos. eo quod talibus terminis aliquando non est unum nomen impositum. sed plura nomina talibus terminis aliquando sunt imposita. et

Amplius autem consideratio omnium diffinitionum et omnium descriptionum habent partes nam omnis diffinitio continet genus quod sumitur a materia. et continet differentiam quae sumitur a forma. utrum autem huiusmodi partes sint reales vel utrum sint partes rationis non est praesentis considerationis. sufficiat autem scire ad praesens quod diffinitio habet partes. ideo dicit philosophus. Ergo medium quod diffinitio est sermo habens partes. quocumque ergo concludi vel aliquo positione ita quod diffinitio accipiatur loco medii oportebit illud medium non uno nomine sed pluribus nominari. et

requiritur autem ad hoc ut hoc sit propositio immediata. omnis triangulus habet tres. Dicendum quod ad hoc quod propositio potest dici immediata duo requiruntur. primo quod praedicatum non insit secundum prius alicui, et sic si ergo quaeratur utrum ista propositio quae est habere tres immediate competat triangulo, dicitur quod immediate sibi inest. nam ipsa est ad sibi non alii ratione figurae cui prius competat habere tres quam triangulo. immo quod cuique competit hoc per rationem eius competit per triangulum. itaque semper primo competit triangulo. nam primo est cui alteri ipsi et non ipsi per alterum. non per positionem. Et si quaeratur utrum habere tres competat triangulo immediate immediatione causae. ita quod non competat per aliam causam non habet veritatem. Nam habere tres competit ipsi triangulo per hoc quod angulus extrinsecus. Sic ergo in praedicta propositio non potest dici immediata.

Amplius autem quaeritur ad hoc ut propositio immediata possit per medium uno nomine nominatum. Dicendum quod triplicem distinctionem propositionum possumus assignare quod ad propositum spectat. nam aliqua est propositio immediata immediatione sibi et immediatione causae. sicut ista aequicrurius habet tres vel sortes est risibilis. Nam habere tres competit aequicrurio per aliud quia per triangulum cui prius competit. competit etiam per aliam causam. quia per hoc quod angulus extrinsecus. alia non est propositio immediata immediatione sibi sed non immediatione causae. sicut est ista triangulus habet tres de quibus superius locuti sumus in quaestione praecedenti. alia autem est propositio dicta immediata per omnem modum. scilicet immediatione sibi et immediatione causae ut per alteras non contingere. et omnes aliae propositiones immediatae quae non probantur in aliquibus sillogismis sed supponuntur tamquam per se notae. Propositio ergo mediata immediatione causae et sibi cuiusmodi est ista quod aequicrurius habeat tres potest concludi per medium uno nomine expressum. Nam concluditur per triangulum tamquam per medium uno nomine nominatum. dicendo omnis triangulus habet tres. aequicrurius est triangulus. ergo aequicrurius habet tres. Et aliqua non propositio est immediata immediatione sibi ita quod per aliud sibi non potest concludi quamuis possit demonstrari per aliam causam. tunc non potest concludi per medium uno nomine nominatum. quia cum non possit concludi per sibi oportet quod concludatur vel per diffinitionem subiecti vel per diffinitionem passionis tamquam per medium. Et quia diffinitio exprimitur pluribus nominibus ut dictum est. oportet tale medium pluribus nominibus nominari. ut si debeat concludi haec conclusio immediata. s. quod omnis triangulus habet tres oportet sumi per medium diffinitionem passionis quae est habere angulum extrinsecum. dicendo omnis figura habens tantum extrinsecum habet tres. triangulus est huiusmodi. ergo etc. bene ergo ait philosophus quod medium non semper nominatur uno nomine sillogismi est. Nam cum sit sillogismus immediatorum immediatione sibi. ita quod non possit sillogismus per aliud sibi. tunc oportet illud demonstrari quia est demonstrabile per diffinitionem sibi vel per omnes quae non nominatur uno nomine sed pluribus nominibus ut declaratum est.

Deinde cum dicit. in esse autem. In parte ista ostendit quomodo sit sillogismus ex terminis sumptis in obliquo. et dicit. ideo per medium et medio praeterea i. maiorem extremitatem in esse medio et medium minori. non oportet semper sumere sed recte. ut quod semper ponere debes inesse. sed per medium et hoc postremo. hoc est non oportet ipsos terminos semper ponere debes in esse in recto. sed possunt poni in obliquo. Et sicut est in affirmatiuis. ita autem erit in negatiuis. unde subdit. In non esse autem similiter. sed quotiens dicitur esse. aliter est dicere hoc in recto tociens oportet arbitrari significare et in esse s. in obliquo. ut quoniam contrariorum eadem est disciplina. et sit a. hoc est maior extremitas una esse disciplina. contraria. b. hoc est medium sit contraria sibi inuicem. a. ergo inest. b. non ut contraria sint in recto eorum unam esse disciplinam quia non dicimus contraria sibi inuicem unam esse disciplinam. sed quoniam verum est dicere de ipsis in obliquo. s. eorum unam esse disciplinam

dicim⁹ ei i genitiuo .s. contrarior(um) una e disci(pli)na. n(on) i ablatiuo
·2 10· de (con)trariis una e disci(pli)na. Est a(utem) (con)sid(erand)o ex oib(us) ill(is) t(er)mis
posse fi(eri) sill(ogismum) s(e)c(un)d(u)m q(ui)b(us) poterit ee a(ttribu)ti distributio. (et) q(ui)a sill(ogismus)
t(er)mis sumptis i(n) obliq(uo) ci(rc)a a(ttribu)to sig(nificati)o uni potest fi(eri) a(ttribu)ta distribu(ti)
(et) s(e)c(un)d(u)m eis poterit ad sim(ile). i(de)o ex talib(us) t(er)mis potest fo(r)mari sill(ogismus).

Deinde cum d(icit) accidit a(utem). In p(ar)te ista docet sillo(gizare) ex t(er)mis sumptis i(n) obliq(uo). (et) q(ua)tuor facit p(er) ordine(m). Na(m) p(rim)o docet sillo(gizare) ex talib(us) t(er)mis i(n) p(rim)a fig(ur)a. s(ecund)o i(n) s(ecund)a. t(er)tio i(n) t(er)cia (et) q(ua)rto s(ecundu)m q(ue)da(m) (con)uenie(n)te(r) recolligit ea q(ue) t(ra)ctata sunt de diu(er)sitate t(er)mi(n)or(um) ad quos d(icitu)r reduci sill(ogismus). Sc(ilicet) p(ri)ma i(bi) conte(n)d(i)t a(utem) n(on) ... i(bi) rursus q(uonia)m estas. q(ua)rta i(bi) in re autem h(ec). Circa p(rim)a(m) t(ame)n sciendum p(rim)o docet sillo(gizare) i(n) p(ri)ma fi(gur)a ex t(er)mis obliquis maiori p(osi)ta i(n) r(e)c(t)o (et) minori i(n) obliq(uo). S(ecund)o ex minori p(osi)ta i(n) r(e)c(t)o (et) maiori i(n) obliq(uo) (et) t(er)tio ex utr(i)sq(ue) sumptis i(n) obliq(uo). S(ecundu)m i(bi) q(uonia)m aute(m) tertiu(m). e(st) a(utem) q(uonia)m q(uonia)m q(uo)d accidit q(uonia)m q(uo)d(am) p(ri)mu(m) d(icitu)r de me(dio) i(n) r(e)c(t)o. me(dium) a(utem) n(on) d(icitu)r de t(er)tio sup(ra) i(n) r(e)c(t)o. s(ed) i(n) obliq(uo) ut si sophia e(st) disci(pli)na. boni aute(m) e(st) sophia. s(e)q(ui)t(ur) (con)cl(usi)o q(uo)d boni e(st) disci(pli)na. g(ener)e bonu(m) q(uo)d n(on) e(st) disci(pli)na. (et) minor p(ro)p(ositi)o n(on) su(m)mit(ur) i(n) r(e)c(t)o. n(on) (con)cl(usi)o. s(ed) solu(m) maior. s(ed) ista sophia e(st) disciplina. d(ic)o o(mn)is sophia e(st) disciplina. s(ed) boni e(st) sophia. g(ener)o boni e(st) disci(pli)na. Tu(n)c s(u)biungit mo(dum) sillo(gizandi) i(n) t(er)mis obliquis minori p(osi)ta i(n) r(e)c(t)o (et) maiori p(osi)ta i(n) obliq(uo). Vn(de) a(utem) q(uonia)m a(utem) me(dium) q(uo)d d(icitu)r de t(er)tio. h(ic) e(st) de minori ext(remita)te i(n) r(e)c(t)o. p(rimu)m a(utem) h(ic) e(st) ma(i)or ext(remi)tas d(icitu)r de me(dio) sup(ra). n(on) i(n) r(e)c(t)o s(ed) i(n) obliq(uo) ut si q(ui)s dic(at) contrarior(um) e(st) disciplina. a(utem) con(tra)riu(m). bonu(m) aut(em) e(st) (con)t(ra)riu(m) (et) q(ua)le. seq(ui)t(ur) (con)cl(usi)o. q(uonia)m boni e(st) disciplina n(on) a(utem) bonu(m) e(st) disciplina n(ec) q(ua)le n(ec) (con)t(ra)riu(m). i(d est) n(on) (con)clu(ditu)r (con)cl(usi)o i(n) r(e)c(t)o de oib(us) illis s(ed) i(n) obliq(uo). na(m) o(mn)i(u)m (con)t(ra)rior(um) disci(pli)na e(st) de oib(us) d(icitu)r i(n) obliq(uo). na(m) bonu(m) n(on) e(st) disci(pli)na sic(ut) h(ic) s(ed) rectu(m) n(on) sicut ma(i)or ext(remi)tas. n(ec) q(ua)le sup(ra) p(ar)tur i(n) r(e)c(t)o n(ec) (con)t(ra)riu(m). s(ed) bonu(m) h(ic) i(d est) bo(num) d(icitu)r de q(ua)li (et) de (con)t(ra)rio i(n) r(e)c(t)o i(n) minori dicendo o(mn)is qualit(as) e(st) disciplina. bonu(m) e(st) q(ua)le. g(ener)o boni e(st) disci(pli)na uel sic o(mn)is (con)t(ra)riu(m) e(st) disciplina. bo(nu)m e(st) (con)t(ra)riu(m) q(ui)a (con)t(ra)riat(ur) malo g(ener)o boni e(st) disci(pli)na.

Deinde subiungit ph(ilosoph)us mo(dum) sillo(gizandi) ex ambab(us) p(ro)p(ositi)o(n)ib(us) sumptis i(n) obliq(uo). (et) talis s(e)c(un)d(u)m ex eis (con)cl(usi)o i(n) obliq(uo). (et) talis n(on) i(n) obliq(uo). i(de)o a(utem) d(icitu)r a(utem) n(on) q(uonia)m p(rimu)m de me(dio) d(icitu)r sup(ra) i(n) r(e)c(t)o. n(ec) h(ic) s(ed) me(dium) de t(er)tio. n(ec) quide(m) dicto n(ec) a(utem) n(on) t(er)tio. i(d est) (con)cl(usi)o d(icitu)r q(uonia)m (et) eis i(n) r(e)c(t)o. q(uonia)m a(utem) n(on) ut sicut e(st) disci(pli)na ei(us) e(st) genus. p(ote)st a(utem) h(oc) mo(do) nullius de nullo .s. i(n) r(e)c(t)o. s(ed) p(ro)p(ositi)o(n)es (et) (con)cl(usi)o d(icu)nt(ur) i(n) obliq(uo). si a(utem) cui(us) e(st) disci(pli)na ei(us) e(st) gen(us). boni e(st) disci(pli)na s(e)q(ui)t(ur) (con)cl(usi)o i(n) t(er)tio .s. q(uo)d boni e(st) gen(us). g(ener)o in hoc sillo(gismo) p(rimu)m .s. h(ic) e(st) ma(i)or ext(remi)tas p(ote)st de ext(re)mo i(n) (con)cl(usi)o(n)e i(n) r(e)c(t)o / de se i(n)uicem. a(utem) n(on) o(mn)is i(n) p(re)missis i(n) recto. s(ed) i(n) obliquo.

·90· Queret a(liqu)is ut(rum) ex maiori p(osi)ta i(n) recto (et) ex minori p(osi)ta i(n) obliq(uo) possit fi(eri) sill(ogismus). (et) u(idetu)r q(uo)d n(on). q(ui)a ex n(ecessari)is n(on) s(e)q(ui)t(ur) a(liqu)o n(on) n(ecessa)r(ium). s(ed) si dicat(ur) s(e)c(un)d(u)m n(u)ll(u)s eq(uus) e(st) asin(us). cui(us) lib(et) ho(m)i(ni)s e(st) eq(uus). g(ener)o nulli(us) ho(m)i(ni)s e(st) asin(us). p(re)misse sunt u(er)e. (con)cl(usi)o (et) (con)t(ra)ria fal(s)a.

D(icendu)m (quo)d a(liqu)is h(ic) (con)tra q(ue)stio sic fac(iens) sicut dicit ei q(uo)d ex ma(io)ri sumpta i(n) r(e)c(t)o (et) ex minori sumpta i(n) obliq(uo) n(on) possit fi(eri) sill(ogismus) eo q(uo)d minor p(ro)p(ositi)o s(em)p(er) sumit(ur) sub ma(io)ri sic(ut) s(e)c(un)d(u)m sub p(rim)o. (et) h(oc) req(ui)rit(ur) ad p(er)fect(ione)m t(er)mi(nor)um d(icitu)r de o(mn)i q(uo)d e(st) p(ri)n(cipiu)m fo(r)male silli. cu(m) g(ener)o t(er)mi i(n) obliq(uo) sumpti n(on) possint h(abe)re t(er)mi(n)or(um) s(e)c(un)d(u)m q(uo)d s(e)c(un)d(u)m s(u)bsistat p(er) se q(uo)d p(er)tinet ad r(ec)tu(m) (et) n(on) ad obliquu(m) s(ed) istud n(on) e(st) b(e)n(e) dictu(m). u(el) i(n) se n(on) i(n) sua radice. Non m(irum) s(e)c(un)d(u)m q(ui)a h(oc) p(osi)to q(uo)d ex t(er)mis sumptis i(n) sillo(gismo) quor(um) ma(io)r sumat(ur) i(n) recto (et) minor i(n) obliq(uo) n(on) possit fi(eri) sill(ogismus) destruim(us) t(ra)ctatu(m) ph(ilosoph)i q(ui) uolens declarare t(er)mi(n)or(um) diu(er)si(ta)te(m) sillo(gismo)r(um) fecit sp(ecia)lem tractatu(m) de sillogi(smo) ex t(er)mis obliq(ui)s. Est (et) p(ro)p(ositi)o

p(osi)t(iu)a fal(s)a i(n) sua radice. na(m) q(ua)uis t(er)mi(nu)s obliq(uus) n(on) possit esse s(u)b(iectu)m p(ro)p(ositi)o(n)is eo mo(do) q(uo) rectus. poterit t(ame)n ee s(u)b(iectu)m h(ab)itu(dinale) uel (con)structio(n)is ut genitiuus e(st) s(u)b(iectu)m h(ab)itu(dina)le genitiue (et) datiuus est s(u)b(iectu)m h(ab)itu(dina)le datiue. ad i(d) a(utem) q(uo)d obiciebat(ur) i(n) (con)t(ra)riu(m). d(ic)o q(uo)d i(bi) e(st) uariatio t(er)mi(n)i. na(m) eq(uus) n(on) tenet(ur) eode(m) mo(do) i(n) ma(io)ri (et) i(n) minori. q(ua)l(ita)s t(ame)n diu(er)sitas mo(di) (con)struendi i(m)pediat silli. dicet(ur) i(n) (con)cl(usi)o(n)e p(er) illa.

Deinde cu(m) d(icit) eode(m) aut(em) mo(do). In p(ar)te ista docet sillo(gizare) ex p(re)dictis t(er)mis i(n) s(ecund)a fi(gur)a i(n) obliq(uo) sumptis (con) cl(u)d(ens) ait. eode(m) a(utem) mo(do) .i. n(on) ee sumendu(m). i(d est) eode(m) mo(do) e(st) sillo(gizandum) i(n) s(ecund)a fig(ur)a i(n) q(ua) (con)cluditur n(on)n(um)q(uam) sic(ut) i(n) p(rim)a fi(gur)a .s. ex t(er)mis obliq(ui)s. na(m) n(on) s(em)p(er) sig(nifica)t t(ame)n n(on) i(d est) h(ic) h(oc) i(n) r(e)c(t)o .s. s(ed) aliq(uan)do e(st) h(oc) h(uius). a(utem) s(ed) h(uius) .i. n(on) s(em)p(er) negat(ur) p(ri)mu(m) a(liqu)o i(n) recto s(ed) (et) i(n) obliq(uo) u(e)l i(n) a(liqu)o genitiuo. ut q(uonia)m n(on) e(st) motionis motus. a(utem) g(e)n(er)a-tionis g(e)n(er)atio. uoluptatis a(utem) e(st). i(d est) g(e)n(er)atio n(on) p(re)dicat(ur) de motu n(ec) de generatione i(n) recto s(ed) de uoluptate. sic g(ener)o uoluptas. form(a)b(i)t(ur) a(utem) sic sill(ogismus). nullius motionis e(st) motus. o(mn)is uoluptatis e(st) mot(us). g(ener)o ·ma· c(on) nulla uoluptas e(st) motio. al(ite)r sill(ogismus) s(e)c(un)d(u)m nullius g(e)n(er)ationis e(st) g(e)n(er)atio. uoluptas e(st) g(e)n(er)atio. g(ener)o uoluptas n(on) e(st) g(e)n(er)atio.

Tu(n)c s(u)biungit a(utem) ex(e)mplu(m). a(utem) rursus q(uonia)m risus quide(m) sig(nu)m sig(nu)m. aut(em) n(on) e(st) sig(nu)m q(uo)d s(e)q(ui)t(ur). q(uonia)m risus n(on) e(st) signu(m) argume(n)to sic. sig(nu)m n(on) e(st) sig(nu)m. s(ed) risus e(st) sig(nu)m. g(ener)o risus n(on) est sig(nu)m. Tu(n)c (con)cl(u)d(i)t. d(icit) s(e)c(un)d(u)m a(utem) e(st) i(n) aliis mo(d)is i(n) q(ui)b(us) negat(ur) p(ro)bl(em)a. eo q(uo)d d(icitu)r a(utem) mo(do) ad ip(su)m gen(us). i(d est) eo q(uo)d ma(io)r ext(remi)tas d(icitu)r i(n) a(liqu)o cum obliq(uo) ad me(dium).

Est aut(em) (con)sid(erand)o i(n) s(ecund)a fi(gur)a ex p(re)missis sumptis i(n) obliquo seq(ui)t(ur) (con)cl(usi)o i(n) r(e)c(t)o maxi(m)e q(uonia)m ma(io)r ext(remi)tas sumit(ur) i(n) obliquo (et) minor i(n) r(e)c(t)o. na(m) i(n) s(ecund)a fi(gur)a me(dium) s(em)p(er) p(re)dicatur. i(de)o i(n) minori p(ro)p(ositi)o(n)e me(dium) tenet locu(m) recti i(n) maiori n(on) ext(remi)tas tenet locu(m) obliq(ui). d(ic)o s(e)c(un)d(u)m nullius g(e)n(er)ationis e(st) g(e)n(er)atio. i(n) minori u(er)o minor ext(remi)tas tenet locu(m) r(e)c(t)i. d(ic)o uoluptas e(st) motus. In (con)cl(usi)o(n)e a(utem) ma(io)r ext(remi)tas p(re)dicatur de minori. i(de)o d(icitu)r p(ro)p(ositi)o i(n) recto sic(ut) me(dium) cu(m) maior genit(iu)o p(re)dicat(ur) i(n) r(e)c(t)o i(n) minori p(ro)p(ositi)o(n)e.

Deinde cu(m) dicit rursu(m). In p(ar)te ista docet sillogizare i(n) t(er)tia fig(ur)a ex p(re)dictis t(er)mis (et) duo facit. na(m) p(rim)o o(stendi)t q(ua)lit(er) debeat form(ar)i sill(ogismus) i(n) t(er)tia fi(gur)a ex t(er)mis sumptis i(n) obliq(uo). s(ecund)o declarat i(n) q(ui)b(us) t(er)minis d(icitu)r reduci silli. s(ed) i(bi) sim(ilite)r p(er) aut(em) d(icit). g(ener)o rursus q(uonia)m estas n(on) e(st) t(em)p(u)s optimu(m). s(ed) e(st) (con)cl(usi)o a(utem) deo a(ttribui)t(ur). e(st) estas. ista e(st) minor. deo a(utem) n(on) e(st) t(em)p(u)s optimu(m) eo q(uo)d deo n(on) sit p(er)fect(ionem). tu(n)c s(u)biungit q(uo)d sunt sumendi t(er)mi. d(icit) t(er)mos aut(em) ponendu(m) estate (et) t(em)p(u)s optimu(m) (et) deu(m). p(ro)p(ositi)o aut(em) ex his t(er)mis fo(r)mata e(st) sumenda s(ecundu)m no(m)i(n)is casu(m). form(a)b(itu)r g(ener)o s(e)c(un)d(u)m sill(ogismus) deo n(on) e(st) t(em)p(u)s op(or)tunu(m). deo e(st) estas. g(ener)o estas n(on) e(st) t(em)p(u)s optimu(m). deo e(st) estas n(on) e(st) t(em)p(u)s optimu(m) ex duab(us) p(ro)p(ositi)o(n)ib(us) accep-tis i(n) casu datiuo (con)cludit(ur) (con)cl(usi)o i(n) recto i(n) t(er)tia fi(gur)a.

Queret a(liqu)is ut(rum) deo sit estas. (et) t(ame)n n(on) e(st) t(em)p(u)s optimu(m). D(icendu)m q(uo)d ex(empl)a ponu(n)t(ur) n(on) ut ita sit s(ed) ut s(e)n(tia)t q(ui) discit ut i(bi) dicit(ur) n(on) g(ener)o o(mn)ia p(ro)p(ositi)o(n)es a(utem) ee p(ro)p(ositi)o(n)a. s(ed) sufficit q(uo)d p(ro)p(ositi)o(n)es h(abe)m(us) q(ua)li(te)r possim(us) sillo(gizare) ex t(er)mis obliquis i(n) t(er)tia fi(gur)a. possum(us) a(utem) ali(ter) dicere. na(m) deus poterit (con)si(dera)ri dupl(icite)r. p(rim)o i(n) q(uantu)m e(st) o(mn)iu(m) p(er)fectionu(m) (con)ten-tiu(us). na(m) ut scribit(ur). ... me(ta)ph(ysic)e e(st) dare u(n)u(m) p(ri)n(cipiu)m p(rim)o i(n) q(uo) ag(re)gant(ur) p(er)fectiones o(mn)iu(m) re(rum). (et) h(oc) e(st) (con)t(ra)rio p(ro)p(ositi)o(n)e q(uo)d e(st) de-u(m) d(icitu)r (con)t(ra)rio ibidem. h(oc) g(ener)o mo(do) deo n(on) e(st) q(uo)d optimu(m). q(ui)a n(on) est p(er)fect(ionem) deo. n(ec) e(st) alic(ui) i(n)diget. cu(m) h(abe)at i(n) se p(er)fectiones o(mn)iu(m). S(ecund)o poterit (con)si(dera)ri de(us) i(n) q(uantu)m e(st) sue bonitatis co(mmun)icatiu(us). na(m) ip(s)e suis (cre)aturis (com)municat sua(m) bonitate(m). (et) h(oc) mo(do) estas (et) o(mn)e t(em)p(u)s deo i(n)sunt i(n) q(uantu)m d(eu)s (con)ferit illa g(e)n(er)a(bi)lia (et) corruptibilia (et) e(ti)a(m) (et) efficere. q(ui)a ip(s)e estate(m) (et) uer plasmauit (et) fecit. s(ed) ita lib(er) diuina i(n)sistere n(on) sp(ec)tat ad p(re)sens. sufficiat a(utem) nu(n)c scire q(uo)d ex(empl)a ph(ilosoph)i poterit h(abe)re ueritate(m).

Deinde cu(m) dicit

simpliciter et. In parte ista declarat in quos terminos debet resolui sillogismus. Unde ait simpliciter hec omnis de omnibus quando terminos quidem secundum propositiones scilicet vocationes, id est termini secundum se sint sumendi secundum rectum ut homo aut bonum aut contraria, ut non homo aut non bonum aut contrariorum in casu genitiuo; propositiones tamen sint sumende secundum quoscumque casus: aut enim quoniam huic nomen equale in casu datiuo, dicimus enim hoc est equale huic; aliquando autem quoniam huius ut duplum, dicimus enim in genitiuo quoniam duplum est dimidii duplum; aliquando quoniam hoc in casu nominatiuo ut quoniam sciens uel uidens in neutro genere, aut quoniam hoc in genere masculino ut homo est alius, aut si quolibet aliter cadit nomen secundum propositionem. Queret aliquis utrum termini possint sumi in recto quando tamen propositiones sumantur in obliquo, et uidetur quod non. Nam propositiones componuntur ex terminis; si ergo termini sumuntur in recto, oportet propositiones sumi in recto et non in obliquo. Dicendum quod principaliter propositum philosophi in hoc capitulo est docere qualiter sillogismi habent resolui in sua principia. Sicut ergo omnia uerba resoluuntur in hoc uerbum est, quia est uerbum substantiuum, sicut dicit Priscianus, ita et omnes casus nominum reducuntur ad nominatiuum, quia iste solus dicitur rectus. Et ergo ad quod stat ultima resolucio debet sumi in recto et quod non cadit nec deficit ab illo. Cum ergo ultima resolucio sillogismorum stet ad ipsos terminos, nam propositiones resoluuntur ad terminos et sillogismi in propositiones, quamuis propositiones sumantur in obliquis, ut quando formamus sillogismum ex aliquibus premissis sumptis in casu obliquo, si tamen debemus resoluere huiusmodi propositiones, non debemus eas reducere ad terminos obliquos, sed in terminos acceptos secundum rectum. Bene ergo ait philosophus propositiones esse sumendas secundum casus obliquos, terminos non, sed secundum rectum, eo quod ultima resolucio propositionum et sillogismorum stat ad ipsos terminos, sicut declaratum est. Dimensium autem. In parte ista concludit ea que dicta sunt de ipsis terminis quando habent reduci sillogismi. Unde ait quod in esse aliquid huic, scilicet in casu obliquo, et uere esse de hoc, scilicet in recto. Docens est sumendum contrariens [illegible] dimissa, id est docens quod oportet [illegible] in obliquo uel in recto [illegible]. Aut semper simpliciter, id est ipsi termini in recto uel in obliquo sumpti uel accipiuntur simpliciter uel accipiuntur aliqualiter modo contingentes uel necessario uel possibiliter, aut simplicia aut complexa. Nam itidem est sufficiens quod huiusmodi termini accipiuntur simpliciter uno nomine nominati aut accipiuntur compositi pluribus nominibus nominati, et hoc sicut est in affirmatiua ita similiter est in negatiua. Tunc subiungit quod omnia hec declaranda sunt melius, quia de talibus terminis complexis et incomplexis rectis et obliquis ipse declarauit breuiter. Circa istam lectionem queritur una questio primo utrum ex propositionibus sumptis in casu obliquo possit fieri sillogismus. Et uidetur quod non, quia diuersa habitudo terminorum impedit bonitatem sillogismi. Nam quia alia est habitudo hominis et musica, ideo non ualet: homo est musicus, homo quod est substantiuum, ergo musicus est quod substantiuum. Cum ergo habitudo genitiua sit diuersa ab habitudine datiua, uidetur quod tales diuerse habitudines attribute terminis impediant bonitatem sillogismi. Preterea ubi est uariatio medii ibi est fallacia accidentis. Sed quando sillogizatur ex propositionibus quarum una sumitur in recto et alia in obliquo, uariatur medium, quia in alia habitudine sumitur in una propositione quam in alia; ex talibus ergo propositionibus non fiet sillogismus. Preterea resoluimus in eadem principia ex quibus componimus. Sed sillogismus non resoluitur in terminos obliquos sed in rectos, ut dicitur in littera. Ergo ex terminis sumptis in recto et non in obliquo formabimus sillogismum. In contrarium est philosophus qui docet sillogizare ex terminis obliquis in pluribus [illegible]. Ad questionem istam declarabimus per ordinem in questione ista. Nam primo declarabimus unde habeat ortum diuersitas modi construendi. Secundo declarabimus quomodo habitudines et modi construendi habent impedire bonitatem sillogismi. Tertio manifestabimus quomodo sillogismi resoluuntur in terminos rectos uel in terminos obliquos, et qualiter ex eis sillogismi formentur et integrentur. In hiis enim tribus uidetur consistere tota difficultas questionis. Propter primum est sciendum quod modi

intelligendi, modi significandi et modi construendi se habent per ordinem. Nam ex diuersitate modorum intelligendi consecuta est diuersitas modorum significandi. Nam secundum quod intelligimus aliquam rem in modo quietis et in modo [illegible], secundum hoc dicimus illam rem significare nominaliter uel uerbaliter. Nam cursus et currere significant unam et eandem rem, differunt tamen in modo significandi, quia cursus enim significat rem suam in modo quietis, sumitur nominaliter; currere uero cum significat eandem rem in modo fluxus, sumitur uerbaliter. Ex diuersitate autem modorum intelligendi et significandi consecuta est diuersitas modorum construendi. Nam secundum quod aliquid significat substantiue uel adiectiue, et secundum quod uariatur habitudo modi significandi penes numerum et genus, secundum hoc consequitur diuersitas construendi, quia aliquid construitur in habitudine genitiua, aliquid non in habitudine datiua, et sic de aliis. Ex diuersitate ergo modorum intelligendi sequitur diuersitas modorum significandi, et ex diuersitate modorum significandi sequitur diuersitas modorum construendi, que habet ortum ex modis intelligendi. Sufficit ergo ad hoc quod aliqua diuersimode construantur quod diuersimode ab intellectu intelligantur, et omnes isti modi possunt in una et eadem re inueniri. Patet ergo ex quo habet ortum modus construendi, quod dicebatur primo declarandum. Propter secundum sciendum quod quelibet res potest intelligi absolute, primo quantum ad suum significatum, secundo quantum ad suum modum significandi. Ex propositionibus ergo et terminis significantibus eandem rem sub diuersis modis construendi uel significandi atque intelligendi potest formari sillogismus, dum tamen modus intelligendi aut construendi qui competit uni termino in propositione non attribuatur alteri ut subiecto. Nam sic est conueniencia terminorum in re significata, quod tamen non est conueniencia in modo significandi nec in modo construendi. Ideo si dicatur sic: omnis homo est pater, Sortes est homo, ergo Sortes est pater; quamuis enim predicati termini conueniant in re, differunt tamen in modo significandi; non tamen obstante ista diuersitate ualet, quia homo significat quid absolutum et pater significat quid relatum, ex terminis predictis fit bonus sillogismus. Similiter si dicatur sic: omnis medicina est disciplina sanorum, egrorum et neutrorum; est medicina; ergo sanorum, egrorum et neutrorum est disciplina. Licet enim disciplina in premissis construatur in nominatiuo, in conclusione in genitiuo, hic tamen diuersus modus construendi non impedit bonitatem sillogismi. Sed si modi significandi uel construendi qui competunt predicato attribuantur subiecto, talis attributio habet impedire bonitatem sillogismi. Unde si dicatur sic: homo est pater, pater est quid relatum, ergo homo est quid relatum, non ualet, quia in tali modo intelligendi homo distinguitur a patre. Similiter si dicatur: sanorum et egrorum est medicina, sed sanorum et egrorum est casus genitiuus, ergo medicina est casus genitiuus, non sequitur. Nam medicina distinguitur a sano et egro in habitudine genitiua. Ut ergo sit ad unum dicere, quandocumque ex aliquibus terminis formatur sillogismus qui tamen non conueniunt in modis intelligendi et construendi, ex talibus terminis potest formari bonus sillogismus formaliter, cum talia se teneant ex parte rei, si est in eis conuenientia adiuncti; in re tamen significata debet esse conuenientia terminorum adiunctorum. Tertio uero quod proponebatur declarandum de facili declaratur. Nam sicut formamus aliqua uerba in presenti, aliqua de preterito et aliqua de futuro, et sic nominamus aliqua nomina in nominatiuo, aliqua in genitiuo et aliqua in datiuo, si tamen debemus huiusmodi nomina uel uerba resoluere in sua principia, omnia uerba reducemus ad hoc uerbum est, et omnes casus nominum reducemus ad casum nominatiuum. Sic et formamus aliquos sillogismos ex aliquibus uerbis sumptis in presenti tempore et ex nominibus sumptis in nominatiuo casu, et aliquos sillogismos formamus ex terminis obliquis et in preterito uel in futuro acceptis. Si tamen huiusmodi sillogismos debemus resoluere in sua principia, reducemus eos ad terminos rectos et non ad obliquos. Ideo nec nos cogit reducere tales sillogismos in tales terminos obliquos. Philosophus in hoc capitulo de obliquitate terminorum ex quibus fiunt sillogismi fecit specialem mencionem. Ad primum ergo dicendum quod diuerse habitudines impediunt rectitudinem sillogismi si in illis diuersis habitudinibus fiat conuenientia adiunctorum. Ad secundum dicendum quod non quelibet uariatio medii facit fallaciam accidentis, sed quando propter unitatem rei significate credimus esse unitatem in modis

L 37

figura intellecti tunc per se committitur fallacia accidentis quando significari habet fieri hic fallacia non est praesentis considerationis. solo peccat quod tamen sit in corpore quolibet.

Reduplicatum autem. Postquam philosophus docuit reducere sillogismos sophisticos superiores in sua principia, in parte ista docet reducere sillogismos reduplicativos. Et aliqua tamen faciat. Nam primo declarat aliquid quod est proprium reduplicationis utrum sit ad praedicatum vel ad subiectum. Secundo ostendit non esse eandem resolutionem sillogismorum superiorum sine reduplicatione et cum reduplicatione. Et tertio declarat qualiter sit accipiendum terminus in resolutione sillogismorum. Secunda ibi: non est autem. Tertia ibi: oportet autem accipere. Prima pars adhuc dividitur in duas partes. Nam primo philosophus probat reduplicationem esse ponendam ad maiorem extremitatem sive ad praedicatum. Secundo ostendit talem reduplicationem non esse ponendam ad medium sive ad subiectum. Secunda ibi: si autem ad b. Dicit ergo quod reduplicatum autem in propositionibus ponendum ad primam extremitatem non ad medium, id est reduplicatio semper debet poni ad praedicatum et non ad subiectum. Dico autem medium extremum ut si fiat sillogismus quoniam iustitia est disciplina quoniam bonum ad primam extremitatem ponendum. Hic est si liceat concludi sillogistice ista conclusio reduplicata, scilicet iustitia est disciplina quoniam bonum, haec reduplicatio in eo quod vel quoniam ponenda est ad maiorem extremitatem. Tunc ordinat terminos sic: erit enim scientia quoniam bonum, id est maior extremitas sit idem haec scientia est quoniam bonum. Igitur a b bonum, id est medium sit bonum, et c vero, id est minor extremitas, sit iustitia. Sic verum est a praedicari de b cum reduplicatione. Nam bonum est scientia quoniam bonum. Ergo verum est b praedicari de c. Nam iustitia est quod bonum. Ergo iustitia est scientia in eo quod bonum.

Quaeret aliquis utrum reduplicatio sit ponenda ad maiorem extremitatem ut videtur philosophus in littera. Dicendum quod si volumus videre veritatem quaesiti oportet nos videre quid dicat reduplicatio, quia in isto apparebit dictum philosophi esse verum. Ideo est sciendum quod haec reduplicatio in eo quod vel quoniam dicit quandam inhaerentiam praedicati ad subiectum, ut si dicatur homo est risibilis in eo quod homo, denotatur risibile inesse homini per se, ita quod nulli alteri non habenti naturam humanam huiusmodi praedicatum risibile inesse potest. Secundum ergo quod loquimur de per se inhaerentia praedicati ad subiectum sic loquimur de ratione ipsius reduplicationis. Inhaerentia autem potest considerari dupliciter: vel quantum ad id quod inhaeret vel quantum ad id cui est inhaerens. Primo modo reduplicatio est ipsius praedicati. Nam praedicatum est id quod inhaeret ipsi subiecto ut risibile est id quod inest homini, non autem econverso. Secundo autem modo reduplicatio est ipsius subiecti. Nam causa inhaerentiae praedicati in subiecto est ipsum subiectum, non autem praedicatum, ut causa quare risibile inest homini est causa quae est in homine. Nam illa eadem principia quae sunt causa esse ipsius hominis sunt et causa esse ipsius risibilis et omnium praedicatorum quae competunt homini in quantum homo. Cum ergo quaeritur utrum reduplicatio sit ponenda ad maiorem extremitatem, dicendum quod maior extremitas prout nominat praedicatum reduplicatio ponenda est ad ipsum tamquam ad id cuius est competens. Nam aliquid inhaerere et non per se existere competit maiori extremitati; ad medium vero ut habet rationem subiecti non dicitur poni reduplicatio tamquam ad id cuius est competens, eo quod aliquid inhaerere nullo modo competit subiecto in quantum est subiectum, sed competit ei subsistere ipsi praedicato quod dicitur inesse. Amplius autem quaeret aliquis utrum debeat reduplicari subiectum vel praedicatum. Dicendum quod secundum philosophum commentator docens de ista reduplicatione in eo quod quandam causam dicit esse causa. Nam ut dicit idem philosophus idem est dicere propter quid et dicere causam. Ex quo videri possumus hanc causam et reduplicationem convenire in modo et ratione. Cum ergo causa inhaerentiae praedicati in subiecto sit ipsum subiectum et non sit ipsum praedicatum, ut causa quare scientia est in bono vel de bono competens est in ipso bono et non in scientia, oportet ipsam reduplicationem quae dicit causam existere in ipso bono. Ipsum ergo subiectum dicitur reduplicari et non ipsum praedicatum. Sic etiam inhaerere competit et est in subiecto et non in praedicato. Non enim dicimus quod homo est risibilis in eo quod risibile sed in eo quod homo. Nec dicimus quod triangulus habet tres in eo quod tres sed in eo quod triangulus. Dicimus ergo quod reduplicatio debet poni super praedicatum eo quod est conveniens ipsi praedicato sicut illud quod inest. Oportet tamen ipsum subiectum reduplicari sicut illud quod est causa passionis inhaerendi ipsi praedicato in ipso subiecto.

Amplius autem quaeret aliquis utrum reduplicatio dicat semper passionem inhaerentiae praedicati in subiecto. Dicendum quod praedicatum attribuere subiecto est actus hominis. In omni ergo re quae praedicatur possumus considerare duo: praedicatum et quod inhaeret ipsi subiecto, sive modum inhaerendi. Nam per aliquem modum inhaerendi unum praedicatum inest subiecto quam aliud, quia aliquod praedicatum inest subiecto substantialiter et aliquod accidentaliter. Tertio possumus considerare modum considerandi. Nam per alium modum consideratur ab intellectu unum praedicatum inesse subiecto quam aliud. Ista reduplicatio in eo quod aliquando dicit passionem praedicati in subiecto, ut si dicatur homo est risibilis in eo quod homo, importatur hic praedicatum risibile in homine ita quod nulli alteri ab homine competere poterit. Aliquando autem dicit passionem modi inhaerendi, ut si dicatur sic: albedo praedicatur in eo quod accidens, praedicatur enim modus inhaerendi per modum accidentis ita in albedine quod nulli alteri quod non sit accidens competere poterit. Aliquando vero haec reduplicatio dicit praedicationem modi considerandi, ut quomodo aliquod praedicatum consideratur in subiecto, ut si modo metaphysico consideratur esse entia, non tamen consideratur eodem modo ab intellectu metaphysica et naturalis philosophia. Nam metaphysica considerat modo universali esse entia cum isto modo passio in eo quod ens. Naturalis non diceret tale praedicatum inesse subiecto nisi in quantum mobile. Semper ergo ista reduplicatio in eo quod dicit passionem inhaerentiae, sed quia diversa praedicata inesse sunt subiectis et considerantur diversimode inesse subiecto, ideo ista reduplicatio non semper eodem modo passionem inhaerentiae importat, sed potest dicere passionem praedicati in subiecto vel passionem modi inhaerendi vel passionem modi considerandi. Haec autem clarius manifestantur in quodam tractatu quem fecimus de propositione reduplicativa et specialiter adhuc ad dicere in genere philosophi.

Deinde cum dicit: si autem. In parte ista ostendit reduplicationem non esse ponendam ad medium. Dicit ergo: si autem ad b, id est eadem medium ponatur quoniam bonum, non erit sillogismus. Nam a quod est de b verum erit, id est maior propositio erit vera, scilicet quod bonum est scientia in eo quod bonum; b autem de c non erit verum, id est minor propositio non erit vera cum reduplicatione posita ad medium. Nam bonum in eo quod bonum praedicatur de iustitia falsum est. Haec est minor propositio, scilicet iustitia est bonum in eo quod bonum, est falsa et impossibilis. Tunc subiungit alios terminos dicens: similiter autem et si ostendat quoniam salubre est disciplinatum in eo quod bonum. Haec est conclusio istius sillogismi: omne bonum est disciplinatum in eo quod bonum; salubre est bonum in eo quod bonum; ergo salubre est disciplinatum tamen in eo quod bonum; minor est falsa et impossibilis sicut in priori sillogismo. Amplius hircocervus est opinabile in eo quod non existens. Ista est conclusio alterius sillogismi dicentis sic: omne non existens est opinabile in eo quod non existens; hircocervus est non existens in eo quod non existens; ergo hircocervus est opinabile in eo quod non existens. Amplius homo est corruptibilis in eo quod sensibile. Ista est conclusio alterius sillogismi dicentis sic: omne sensibile est corruptibile in eo quod sensibile; homo est sensibilis in eo quod sensibilis; ergo homo est corruptibilis in eo quod sensibilis. In omnibus enim praedictis exemplis reduplicatio est ponenda ad maiorem extremitatem, et si ponatur ad medium erit falsum et impossibile. Nam minor erit semper falsa in istis exemplis et in consimilibus sicut in sillogismo prius facto. Quaeret autem aliquis utrum medium possit reduplicari. Videtur quod sic. Quia secundum philosophum in littera reduplicatio est semper ponenda ad maiorem extremitatem quia habet locum praedicati in maiori propositione; cum ergo medium praedicetur in minori propositione videtur

Utrum reduplicatio debeat poni ad maiorem extremitatem

De inhaerentia dicitur attendendum

An medium vel praedicatum debeat reduplicari

Reduplicatio dicit inhaerentiam praedicati ad subiectum

An reduplicatio sit ponenda ad medium

quod reduplicatio possit sibi addi, eo quod reduplicatio est semper ponenda ad praedicatum. Iterum, secundum philosophum in littera, quando ait quod b. licet est medium praedicari eo quod bonum est falsum et non intelligibile sic dicere iustitiam esse bonum in eo quod bonum est falsum et non intelligibile. Dicendum quod ipsum medium potest considerari dupliciter. Primo in quantum habet rationem subiecti in maiori propositione, et sic ipsa reduplicatio non est ponenda ad medium ita quod sit conditio medii vel subiecti, quia subiectum non est secundum ipsum. Debet igitur poni ad maiorem extremitatem tenentem locum praedicati cuius est proprie inhaerere et in alio existere. Nam reduplicatio est conditio illius cuius est inhaerere alteri, cum ipsa reduplicatio dicat quandam inhaerentiam per se. Ideo philosophus dicit signanter in littera quod reduplicatio est semper ponenda ad maiorem extremitatem quae habet rationem praedicati ad b., non vel ad medium ut habet rationem subiecti non debet poni reduplicatio, quia non est conditio subiecti sed est conditio praedicati etc.

Secundo potest considerari medium ut praedicatur de minori extremitate et tunc retinet locum praedicati, et tunc licet reduplicatio possit sibi addi tamquam ei cuius est conditio, non tamen debet reduplicari ipsum medium gerere vicem praedicati eo quod praedicatum nunquam debet reduplicari, sed debet reduplicari ipsum subiectum. Quando ergo dicit philosophus reduplicationem esse ponendam ad maiorem extremitatem tenentem locum praedicati, loquitur de reduplicatione ut est conditio praedicati. Nam reduplicatio est conditio praedicati. Nam reduplicatio est conditio praedicati. Cum vero subdit postea reduplicationem non esse ponendam ad medium ut tenet locum praedicati in minori propositione, loquitur de reduplicatione ut est sic cum subiecto cuius est proprie reduplicatio. Nam ipsum subiectum reduplicatur et non praedicatum. Et quod loquitur de medio gerente vicem praedicati et non de reduplicatione manifestum est. Nam dicit quod dicere bonum in quantum bonum praedicari de iustitia quae est minor extremitas est falsum et non intelligibile. Patet ergo quod si reduplicatio debet recte conditionari ferenda est super praedicatum cuius est conditio, debet tamen reduplicari ipsum subiectum cuius est ipsa reduplicatio sicut causa, ut si dicam homo est sanus in eo quod homo, solum hoc quod dico homo debet poni pro subiecto, totum non residuum ut est sanus in quantum homo debet locum praedicati. Secundum si diceretur sic: homo est risibilis in eo quod homo, solum hoc quod dico homo est subiectum; residuum autem sicut est istud, scilicet risibilis in eo quod homo, tenet locum praedicati. In omnibus enim praedicatis ex reduplicatione fertur super praedicatum, non tamen reduplicat praedicatum sed subiectum. Et sic patet quod reduplicatio non est ponenda ad medium ut tenet locum subiecti, ut si reduplicatio sit eius cuius sit conditio praedicati et non subiecti; ut autem praedicatur medium tenet locum praedicati, non debet sibi addi reduplicatio tamquam ei quod reduplicatur, eo quod praedicatum non reduplicatur sed solum subiectum. Ad primum ergo quando arguitur quod sit falsum et non intelligibile quod praedicatum reduplicetur. Dicendum quod ut potest esse per praedicta declaratum, reduplicatio videtur importare duo, scilicet causam inhaerentiae praedicati in subiecto, cum inhaerentia vel existentia subiecti non sit [illegible] vel accidentalis sicut est praedicatum accidentale vel substantialis sicut est praedicatum substantiale. Secundo ipsa reduplicatio videtur importare quandam [illegible] talis inhaerentiae. Nam si est nobis ignotum per quem modum aliquod praedicatum inhaereat subiecto, ut si sit nobis ignotum per quem modum insit homini, istud specificabit nobis ista reduplicatio in eo quod etc. Nam homo est risibilis in eo quod homo et non in eo quod animal. Nam si competeret homini in eo quod animal, tunc omne animal esset risibile. Si ergo reduplicaret praedicatum et non subiectum, vel ista reduplicatio diceret causam inhaerentiae praedicati in subiecto vel diceret notificationem huius inhaerentiae. Si autem dicit causam inhaerentiae, tunc est falsum quod praedicatum reduplicetur, nam causa inhaerentiae est quaerenda in subiecto et non in praedicato, ut causa quare risibile insit homini quaerenda est in homine et non in risibili. Stultum enim esset quaerere causam risibilitatis quare adveniat homini non autem in ipso homine. Causa in ipso homine quaerenda sic est, ut quia est subiectum quod est ad dispositionem ad recipiendum risibilitatem. Si non hoc reduplicatio dicat specificationem talis inhaerentiae, tunc non est intelligibile. Nam quod ipsum praedicatum seipsum non [illegible] quomodo insit subiecto non est intelligibile, cum nullum agens modo [illegible] habeat seipsum specificare. Subiectum enim bene potest specificare qualiter insit sibi praedicatum, quia idem est causa notificationis modi inhaerendi quod est causa ipsius inhaerentiae. Et quia causa inhaerentiae quaerenda est in subiecto, ut tamen et specificatio talis inhaerentiae habebit esse in subiecto. Bene ait philosophus quod dicere bonum in quantum bonum praedicari de iustitia vel reduplicare praedicatum falsum est, quia causa inhaerentiae quae est quaerenda in subiecto quaeritur in praedicato, et non intelligibile, quia non est intelligibile quomodo insit subiecto et quod idem seipsum specificet et notificet. Oportet ergo habere reduplicationem, scilicet in eo quod et in quantum, quia importat quandam causalitatem, ferri semper super ipsum praedicatum, tamen super subiectum debet reduplicari per ipsius et illo modo praedicatum.

Deinde cum dicit non est autem. In parte ista ostendit non esse eandem positionem terminorum cum reduplicatione et sine reduplicatione, et duo facit. Nam primo facit quod dictum est. Secundo docet reducere syllogismos reduplicativos cum reduplicatione posita ad medium concludentes. Tertio docet reducere syllogismos reduplicativos cum reduplicatione posita ad medium simpliciter sumptum. Secunda ibi, si enim A. Tertia ibi, sicut autem ens. In prima parte intendit talem rationem: termini illorum syllogismorum non disponuntur eodem modo, quia medium sumitur in uno simpliciter et in alio cum reduplicatione, sed in syllogismo reduplicativo simpliciter accepto termini isto modo disponuntur quia praedicatum sumitur in uno simpliciter et in alio cum reduplicatione; ergo termini in utroque syllogismo non habent eandem dispositionem. Hoc est ergo quod ait: non est autem eadem positio terminorum quando simpliciter aliquid fuerit syllogizatum per syllogismum simpliciter, et quando hoc aliquid aut quo, aut quo, id est quando ad fuerit conclusum cum reduplicatione habente ad partem subiecti etiam, ut homo est risibilis in eo quod homo vel ad aliquem modum. Dico autem medium expositum, ut quando homo disciplinabilis ostensus fuerit per syllogismum simpliciter, ut quando disciplinatur, quando per syllogismum reduplicativum sumptum non est eodem modo syllogizatum. Nam in simplici quod disciplinabile omni homini est medium et ponendum ens, hic est medium debet poni simpliciter non cum reduplicatione. Si autem quando bonum quod ens, in syllogismo reduplicativo non debet poni medium simpliciter ut quod sit ens, sed debet poni medium reduplicatum ut ens in eo quod ens. Et autem consequenter dicam esse varie syllogizatum reduplicatum et varie syllogizatum simpliciter sumptum. Nam reduplicatio non ponitur nisi in syllogismo demonstrativo, eo quod omnis demonstratio debet esse ex primis et immediatis, et sumitur quod ipsum nunquam enim praedicatum poterit demonstrari inesse subiecto nisi cum demonstratione. Nam cum demonstratio habeat ad generandum scientiam, debet esse per causam inhaerentiae inter praedicatum et subiectum. In quocumque ergo syllogismo ponuntur termini cum reduplicatione, debent termini esse per causam inhaerentiae. In syllogismo vero simpliciter sumpto non est necesse terminos sic esse dispositos ut praedicatum inhaereat per se subiecto, immo possit sibi inesse probabiliter simpliciter significatum. Ergo ait philosophus non esse eandem dispositionem terminorum in syllogismo simplici et in syllogismo reduplicativo.

Deinde cum dicit sit enim. In parte ista docet reducere syllogismos reduplicativos habentes reduplicationem positam ad medium concludentes. Primo ait: sit enim A, id est maior extremitas, sit disciplina quando quod ens in quo autem B, hoc est medium quando quod ens in quo autem C, id est minor extremitas, sit bonum. Verum est ergo A praedicari de B. Nam disciplina est alicuius entis in eo quod ens. Sed A. B. de C. Nam in C bonum quod dicitur est enim ista minor: bonum est ens in quantum bonum. Quare A de C concludetur, enim disciplina boni quando bonum [illegible]. Ergo secundum iste syllogismus reduplicativus, ens in quo quod ens [illegible] utrique bonum est disciplina, sed bonum est ens in quantum bonum, ergo bonum est disciplina in quantum bonum. Tunc subiungit philosophus quod hoc quod dico ens proprie est significatum, id est significans sibi reduplicationem. Deinde

subdit philosophus quod illud reduplicatum ponatur ad medium contractum non sequitur
consequens reduplicationis maioris extremitatis ad minorem. unde ait. si autem
ens ponitur ad medium sed ad extremum et sit ens simpliciter. et non quod
ens extremum sit. i. non sit reduplicatum medium hoc. s. ut ens in
quantum bonum non erit syllogismus super istam conclusionem. quoniam disciplina est boni
quoniam bonum. sed quoniam ens. ut si sit in quantum a. disciplina quoniam est
in quantum b. ens autem in quantum c. bonum. forte erit et sic syllogismus entis in quantum
ens est disciplina. sed bonum est ens. sequitur ergo ista conclusio entis est
disciplina in quantum ens. non autem in quantum bonum. Tunc subiungit philosophus
quod manifestum est quoniam in illis particularibus sic sunt sumendi termini ut dictum
est. Est autem considerandum quod medium potest sumi dupliciter. primo sine redu-
plicatione. et tunc poterit dici ens simpliciter distinctum contra ens redu-
plicatum. ut si dicatur sic. entis est disciplina. bonum est ens. ergo
boni est disciplina. et tali genere entis simpliciter non reduplicato non
habente in [illegible] particularibus [illegible] vel particuli locuti sumus in parte
priori. Secundo modo potest dici ens simpliciter ita quod ipsum entis
simpliciter et universaliter sit reduplicatio. ut si dicatur entis in quantum ens
est disciplina. Tertio autem modo potest dici ens hoc contractum. ut
ens bonum. et tamen non debet reduplicari ens simpliciter et universaliter sumptum. sed
debet reduplicari hoc ens. Verbi gratia entis in quantum hoc ens. ut in eo quod
bonum est disciplina. sed bonum est ens in quantum bonum. ergo boni est disciplina
in quantum bonum. et isto genere entis contracto locutus est philosophus in prima parte. et de
ente autem simpliciter sumpto locutus est philosophus in parte superiori. Circa
autem adverte ut differat reduplicatio entis in quantum ens et entis in quantum
quod ens. — Verbi gratia quod duae differentiae possunt assignari quantum ad
praesens. prima quidem ex parte reduplicationis. nam cum reduplicatur ens
vel quodcumque universale ens non contractum ad aliquid entis particulare
tunc debet simpliciter reduplicari ipsum ens vel ipsum universale. et quaecumque sunt
sub illo universali non reduplicantur nisi in quantum participant ipsum universale. ut
si reduplicatur ens simpliciter sumptum et bonum sunt sub ente. non
reduplicabitur bonum nisi in quantum participabit rationem entis. Nam si
dicatur sic. entis in quantum ens est disciplina. bonum est ens. ergo boni
in quantum ens erit disciplina. et non boni in quantum bonum. Similiter si dicatur sic
homo est animal in quantum homo. Sortes est homo. sequitur quod Sortes sit risibilis in quantum homo
et non in quantum Sortes. Si igitur reduplicatur ens vel universale non simpliciter
sed contractum ad hoc ens particulare. tunc erit econverso. quia non reduplicabitur
ens simpliciter vel ipsum universale. nisi in quantum refertur ad ipso parti-
culare. ut si dicatur sic. entis in quantum hoc ut in quantum bonum est disc-
iplina. et bonum in quantum bonum est ens. sequitur quod boni in quantum bonum contentis
in quantum bonum sit disciplina. Similiter si dicatur sic. figura in quantum triangulus
habet tres. triangulus est figura in quantum triangulus. sequitur quod triangulus in quantum triangulus
et figura in quantum triangulus. et non in quantum figura habeat tres. Hanc autem rationem
superius tetigit philosophus quando dixit non esse eandem praedicationem terminorum
cum sumitur syllogismus ad esse simpliciter ens et hoc ens. nam quando
syllogizatur ens simpliciter non syllogizatur hoc ens nisi in quantum participat
rationem entis. Quando vero syllogizatur hoc ens est econverso. quia non syl-
logizatur ens nisi in quantum includitur in hoc ente particulari. nam cum universale
contractum particulari sit idem realiter. utique idem est in re ens et hoc ens
sicut idem est animal et homo. animal homo. quando reduplicamus
universale vel quando syllogizamus ens simpliciter non est nobis notum
ut reduplicemus hoc ens particulare. Et quando reduplicamus
hoc ens particulare non est nobis notum ut reduplicemus esse
universale sumptum. hanc autem notificationem insinuat nobis ista re-
duplicatio in eo quod. Nam si dicatur sic. entis in quantum ens est
disciplina hoc quod dico in quantum est signum quod non reduplicatur aliquid
conceptum nisi in quantum participat rationem entis universaliter sumpti. sed si
dicatur sic. entis in quantum hoc ens ut in quantum bonum est disciplina
tunc est signum quod non reduplicatur universale contractum. et non redu-

plicatur ens simpliciter. nisi in quantum refertur in hoc ente contracto. et hanc
rationem tangit philosophus in littera cum dicit. et autem est quod ens ipse sic et
significationem non possumus cognoscere per aliquod signum quando debet redupli-
cari ens aliter ens vel universale contractum. nisi probat reduplicatio in eo
quod vel in quantum. ut est plurimum manifestum. — Deinde cum dicit. oportet autem.
in parte ista ostendit qualiter termini in quibus syllogismi resolvuntur sunt accipiendi
et ita faciat. nam primo ostendit propositiones syllogismorum et terminos necessarios et simplices
semper esse reduplicandos quando praedicata terminos significant. secundo declarat hoc
non esse faciendum de terminis non terminos significantibus. Circa primum probat quod
ista sunt. cum quando autem non est contrarium. non est autem dicit ergo oportet
autem semper accipere quando idem valet nomina orationibus. et orationes
pro orationibus. et nomen pro oratione. et pro nomine orationem accipere
oportet. nam hoc modo facilior est expositio et resolutio terminorum. ut si vel-
lemus dicere suspicabile non esse genus opinabilis. aut non est idem
suspicabile et opinabile. i. si idem significant ista tota oratio suspi-
cabile non est genus opinabilis. et ista duo nomina suspicabile non
est idem cum opinabili. tunc idem quod significatur per orationem dicendi termini
possunt suspicabile et opinabile. Est autem considerandum quod semper nomina
nota et minus cetera debent reducere in magis certa. Cum ergo contingat
unam orationem esse notiorem alia oratione. quia forte est composita
ex terminis communioribus. et aliquando contingit esse notiores ipsis oratio-
nibus. quia primas orationes non cognoscimus nisi quia terminos cognos-
cimus. ut dicitur primo posteriorum. et unum terminum contingit esse notiorem alio in
eo quod forte est communis et magis notus intellectui. sic est ens
quod primo imprimitur intellectui ut dicit Avicenna. ideo dicit philosophus quod semper in reso-
lutione syllogismorum debemus accipere nomina magis nota pro nomini-
bus minus notis. et orationes magis notas pro orationibus minus
notis. et universaliter nomina pro orationibus. quia termini universaliter sunt notiores primis
. est autem membrum non est dare. sed quando orationes sumuntur pro nominibus eo
quod orationes sunt minus notae ipsis terminis. — Simpliciter autem considerandum quod philosophus
signanter dixit nomina pro nominibus. et nomina pro orationibus esse su-
menda quando idem valet. Nam bene contingit aliquam orationem esse notio-
rem aliquibus terminis. sicut ista oratio esse totum est maius sua parte. est
magis nota hiis terminis positis in littera. suspicabile et opinabile. sed
tamen oratio cum terminis et terminis cum orationibus non valent idem. quando ergo nomina
et orationes. et nomina idem valebunt. tunc est universaliter verum. quod semper
nomina pro nominibus et nomina pro orationibus sunt accipienda tamquam magis
nota pro minus notis. — Deinde cum dicit. quando vero. In
parte ista declarat hoc non esse observandum in terminis non idem significan-
tibus. unde ait. quando autem non est idem esse voluptatem bonum simpliciter
et voluptatem esse quoddam bonum. puta bonum utile. non similiter po-
nendi sunt termini. sed si est syllogismus ad conclusionem quod voluptas est bonum
simpliciter. tunc tantum est ponendum bonum simpliciter. si autem sit syllogismus super ad
conclusionem quoniam quoddam bonum. tunc ponendum est terminus. quoniam quoddam bonum
hoc est ad bonum contractum. Et sic tantum est de istis. ita observandum
est in omnibus aliis. — Est autem considerandum quod bonum non debet simpliciter teneri
dupliciter. nam dicitur de bono honesto. de bono utili. et de bono
delectabili. ad conclusionem ergo voluptatem esse bonum simpliciter cum huius
syllogismi erunt sumendi bona simpliciter. quia ex bonis particularibus
et contractis non concludetur bonum universale. sed ad concludendum bonum utile
vel bonum delectabile particularia bona sunt accipienda particularia. similiter in talibus
bene ergo nominibus vel terminis qui non sunt eidem cum orationibus. quia orationes
sunt notiores nominibus. non debemus nomina pro nominibus. nec nomina
pro orationibus accipere eo quod non valent idem nomina et orationes
nec idem valent nomina cum nominibus. sicut non valet idem bonum
simpliciter et bonum hoc contractum. — Circa istam lectionem contingit
dubitare quod praedicatum vel subiectum possit reduplicari. et videtur quod sic. quia
philosophus dicit reduplicationem esse ponendam ad maiorem extremitatem. sed sicut

materie extremitas habet rationem partis sicut et subiectum. ergo partem potest reduplicari. Preterea quandocumque aliqua duo sunt penitus eadem si aliquid attribuitur uni, idem videtur posse attribui alteri. sed partem et subiectum quia sunt eadem realiter sicut homo et animal. ergo si reduplicatio attribuitur uni potest attribui et alteri. Preterea dicimus quod differentia predicatur de diffinito in eo quod differentia, et quod est pars in eo quod est. sed differentia habet rationem partis respectu diffiniti. si ergo reduplicatur differentia videtur partem posse reduplicari. In contrarium est philosophus qui dicit bonum in quantum bonum [illegible] de multis esse similiter et intellectum.

Dicendum quod in questione ista duo sunt que videntur facere difficultatem. primum est conceptus subiecti et partis. Nam cum subiectum et partem sit idem realiter videtur quod ita partem possit reduplicari sicut et subiectum. Secundum est quia modus predicandi convenit eis quoniam superiora predicantur de inferioribus in quantum superiora et differentie de diffinito in quantum differentie. et animal dicitur predicari de homine in eo quod genus et album in eo quod accidens in quibus omnibus videtur ipsum partem reduplicari. ista ergo duo declarabimus. quia ponemus quod quamvis aliquid competat parti quod non competit subiecto vel econverso non obstante quod sit idem realiter. secundo declarabimus quod numquam reduplicabitur partem quamvis modus predicandi in ipso parte possit reduplicari.

Propter primum sciendum quod quod competit parti si competat subiecto vel dicit quid rei vel dicit quid rationis sumendo large quod nominis pro intentionibus vel prioritatibus rationis. si dicat quid rei absolute tunc omnia que competunt parti oportet quod competant et subiecto. quia cum non essent idem realiter sed differrent. Si vero talia dicant quid rationis tunc non oportet ea que competunt parti competere subiecto accipiendo quod rationis eo modo quo diximus. unde non valet homo est quod album. album est adiectivum. ergo homo est adiectivum. nec valet homo est species. Sortes est homo. ergo Sortes est species. sed non valet. triangulus habet tres in eo quod triangulus. triangulus est figura. ergo triangulus habet tres in eo quod figura. Omnia enim ista vel dicunt quasdam modos se habendi vel dicunt secundas intentiones vel quasdam habitudines predicandi. in quibus omnibus non oportet omnia competere subiecto que competunt parti nec econverso. Non obstante ergo quod partem et subiectum sit idem realiter ipsum subiectum potest reduplicari absque eo quod reduplicetur partem. Consequenter ergo restat declarare secundum scilicet quod partem numquam reduplicatur in quantum partem. Nam licet animal predicetur et rationale predicatur de homine et universaliter superiora predicentur de inferioribus et equalia de equalibus. non tamen animal predicatur de homine in eo quod animal. ita quod ista sit vera homo est animal in eo quod animal et homo est animal rationale in eo quod animal rationale et homo est albus in eo quod albus. omnes predicationes predicatae sunt false et non intelligibiles eo quod cum inhereat aliquis et albi in homine quod in animali et in albo cum tamen debeat esse in homine quod habet rationem subiecti. non est tamen inconveniens in talibus partes reduplicari modos predicandi. licet enim animal rationale non predicetur de homine in eo quod animal rationale. predicatur tamen de ipso in eo quod est differentia eius et animal non predicetur de homine in eo quod animal. predicatur tamen de ipso in eo quod est genus eius. Sic et quoniam album non predicetur de homine in eo quod album predicatur tamen de eo secundum quod est accidens eius. immo necessarium est per tales predicationes in partibus partis reduplicari. Nam cum distinguat multa predicabilia et multa predicata. et cum omnia predicata non predicentur eodem modo huiusmodi distinctionem in predicata predicata indicabit nobis ista reduplicatio in eo quod. nam animal ita predicatur de homine in eo quod genus quod non predicabitur de eo in eo quod differentia. et rationale ita predicabitur de homine in eo quod differentia quod non predicatur de eo in eo quod genus vel in eo quod accidens. Sic et album ita predicatur de homine in eo quod accidens quod non predicatur de ipso in eo quod genus vel differentia in omnibus eius talibus ista reduplicatio in eo quod non dicit inherentiam predicati in subiecto ita quod animal vel animal rationale reduplicetur. sed dicit inherentiam modi predicandi. ita quod modus predicandi reduplicetur et non ipsum partem. Quamvis non sit circa hec multum clarum tenere [illegible]

ad tractatum quem fecimus de positione generis de specie sive superioris de inferiori vel declaravimus quomodo superius ut sic predicatur de inferiori et qualiter [illegible] intelligi superius vel cum reduplicatione ad predicatum autem certum tamen sit quod numquam reduplicatur partem quamvis modus predicandi possit reduplicari ut est plenius declaratum. Ad primum ergo dicendum quod partem philosophus non vult quod partem reduplicetur et quod reduplicatio ponatur ad partem tamquam ad id quod reduplicatur. sed vult reduplicationem esse positam ad materie extremitatem tamquam ad id cui convenit esse ipsam reduplicationem. Ad secundum patet solutio. nam quamvis subiectum et partem sit idem realiter. tamen aliquid potest competere uni quod non competit alteri propter illa que diximus rationis. Ad tertium dicendum quod differentia potest dicere duo. aut enim dicit rem subiectam intentioni differentie ut animal rationale et hoc modo non reduplicatur quia animal rationale non predicatur in eo quod animal rationale. aut potest dicere ipsam intentionem. et hoc modo differentia in eo quod differentia predicatur. primo modo differentia dicit ipsum partem scilicet animal rationale. et hoc modo numquam predicatur. secundo modo dicit modum predicandi et hoc modo potest reduplicari.

Omne autem idem. Postquam philosophus superius dixit non idem esse bonum sub bono hoc continetur. In parte ista hec probat et dividit per ista in partes. Nam primo facit quod dictum est. secundo removet quandam dubitationem dicens originem expositionis et continet resolutionem silligismi augmentati in sua principia et non ulterius negat hanc resolutionem a sillogismo secundo ex hypothesi. secunda ibi non oportet autem. tertia ibi non lateat autem. circa primum autem dicit philosophus duo facit. secundum quod dicit probat intentum. nam primo probat hanc conclusionem dicendo ad propositum secunda ibi si ergo a. [illegible] ergo dicit. dictum est quod non idem significat voluptatem esse bonum vel et non esse bonum hoc continetur. cum propter quod non est idem necesse est dicere quando c inest b huic quidem omni inesse a et dicere cuius b omni inest et a omni inesse. unde non est eadem propositio esse b et a et b est a quantum ad maiorem propositionem nec esse c est b et c est b quantum ad minorem. nam nichil prohibet b inesse c non autem omni id est non autem universaliter. ut dato quod b sit pulcrum c non sit album. signum aliquid cum albo inest pulcrum verum est dicere particulariter vel indefinite quod albo inest pulcrum. sed fortasse non omni id est non universaliter. Est autem considerandum quod philosophus hic consilium. Si tamen supra velit ut particulares essent idem quemcumque propositionem formaret ex eis particulares suppositis vel prohibet eandem propositionem formare ex eis universaliter suppositis. sed si pulcrum inest alicui albo possumus inferre hanc propositionem particularem vel indefinitam scilicet quod quoddam album sit pulcrum. non tamen possumus inferre propositionem universalem scilicet quod esse album sit pulcrum. ergo universaliter et particulariter supposita non sunt idem cum ex eis non formentur eedem propositiones. Quereret aliquis utrum universale et particulare sint idem et videtur quod sic. quia si non essent idem. sicut si non essent idem alicui Sortes. tunc unum non predicaretur de alio essentialiter. cum ergo superiora et universalia predicantur de inferioribus particularibus. ergo videtur quod sint eadem. In contrarium est philosophus qui dicit talia non esse eadem neque esse [illegible] dicere. Dicendum quod si intellexerimus loqui de universalibus modo platonico cito possemus huic quesito satisfacere. plato enim posuit ut dicit philosophus in primo metaphysice universalia esse separata a particularibus ex quo ponere sequitur universalia non esse idem cum particularibus. quia nihil est idem alicui quod est separatum ab ipso. neque quantum ad esse. quia universale habet esse separatum. particulare vero habet esse concretum in materia quantum ad dicere quia universalia dicuntur et percipiuntur abstracte. particularia vero percipiuntur ab ipso sensu. sed secundum philosophum universalia non sunt separata a particularibus eo quod ponit de eis essentialiter. ponere autem ea esse alia quantum ad esse et quantum ad dicere non est usquequaque facile. Dicendum ergo quod universalia prout considerantur dicuntur. propter quod sunt in particularibus et si non differunt

ulia a pticulib;. Na al' ut e i hoie e idez cu hoie. a ho
ut e i sor. e idez cu sor. 2o pnt osin ulia ut sc
sn pticulib; ut al' poterit osin pt hoiez a pt capraz
a ho poterit osidari pt sortez a plonez a possum9 dice
ulia differre a pticulib; qt ad mo eendi. a qt ad mo
dicendi l' qt ad mo intelligendi. Na dimt qt ad mo eendi q
eoz mo eendi n e cu hic a nunc. imo ulia sc absoluta
a sepata a talib; odicoib; pticulib; q sut hic a nunc. ut a
ee i uno q no i alio. mo uo eendi pticulis e hic a nunc
a ita ee i uno q no i alio. Ex istis go mois eendi dien
tib; ulib; a pticulib; sequitr mo intelligendi utriusq; dientes.
Naz ule cognoscitr ab intellectu pticulare uo no cognoscitr ab
intellectu directo aspctu. s; directo aspctu cognoscitr ab ipo
sensu. Ex istis go mois intelligendi sequitr diuisi moi pnu
tiandi ulis a pticularis. na ule pnuntiatr pticulr. Isto go
mo osido ulia ipa no sut eadez qt ad ee nc qt ad
dice ut dr phs i lra. Demu cu dr. sig. a. i pte
ista or hic idez directo ad hic i ... q possz ocludi oo
ex main ptin i pa fia. si pro ulis eet eadez cu pticulari
Pona aute si ac a. i est b. no oia a de quo b. i. no p dicr
a. de b. ulir. s; soluz pticr. tu q nz hoi. c. i est b. a
ulir. nz si soluz alic nece e a. oi c. i ee qs tu seqr
si ulis eet eadez cu ptin. a no solu ocludetr ulr. a.
i ee. c. ul no oi. hic e pticulr maiori existente ptin s;
n i ee. c. i. n ocludetr aio no. a. de. c. ex quo mar
ponitr ee ptils. si aut de quocuq; dz. b. ue hunc oi i
est. a. i. si. a. pt de. b. ulir. tuc accidz de quo oi. b. dz
affirue de oi dr ipm. a. si tn. a. dicatr de. b. ulir. te
nl phibet ei q e. c. i. aliciu accepto sb. c. i ee a
pri. b. a. dut no i ee illi ulir. nz oi d i ee. Tuc poit
tiones iste q dictaz e. d. i eb; go eis mai e q dz. qn
de quocuq; b. dz oi. i. ulir. neciuz e q dicatur. a. ulr
a si. b. qdez ptur de oi ulir. sia no oi. hic e no p dicr
ulr. b. no e nece. a. de oi dici de quo dz. b. sup ulir.
Est a' osio q si no differret po ulis a ptin ul'
ex pmis pticulib; cludetr ad. ul ex main ptin a ex
minori uli ocludetr oo i pa figa. q ponitr ee eade
ppocis. cu go hic sit i pole. io dicat phs q si ma
extas n ptur de minori ulir. itaq minor po n sit
ulis. siue minor po ponatr ulis siue ptilis nuqm
ocludetr ulis oo p paz fiaz. imo nlla oo ocludetr
ex talib; poib;. Amp a' osio hic ee ulr. uez q
si meo p dicetr ulr de minori extte oz maiorez extte i
pri ulr de minori extte. ut si pulcr ptur de pulcro
oz coloratu pri ulr de ipo albo dato sic. oe pulcru
e coloratu. oe albu e pulcr. go oe albu e coloratu
no tn sic e. na maior extas bn poterit pri de
meo ulr. si tn meo n ptur de minori exte ulr. te
no oz maiore extte pri ulr de minori i ... ut si
pulcru n pt ulr de albo. dato q coloratu p dicr
ulr de pulcr no oportebit coloratu pri ulr de albo
hic e go q dr phs q de quocuq; dz oi ipz. b. de illo ne
cessario e dici. a. s; si. a. no dz ulr de min exte. te
no e nece. a. dr ulr de minori. s. i ... Deinde
cu dr. no oz aut. In pte ista phs remouet quadam
dum hus oriur ex quibdam dcis supr. Naz multa qt
sut posita supa ad explanacoez rioz. ne go credatr
hic q ee de necitate hus remouz phs. no oz a' ambi
arbitrari

... p expoez tioz acuitate ad i ... iens. No ei laborami9 s.
ipso e in eo q aliq sit. i. ut talia sit de necitate artis. s;
quadm geomet. d. bipedale linea recta a sine latitudine ee
hac. i. hac lram desceptaz i pulue hic mo demor q no e sic
e q dicat ista lra ee bipedalez ul' duoz pedu q no est
s; demoratoz no sic utitr talib; descripcoib; l' exs ut ex his
ad demret. Na i oi sillo i e una po no e ut totu ad
ptez. sic e minor extas talia ut ps ad totu sic e mi
noz ex illo talium no hent talim ordicez ot demos
tratoz eo q ex talib; poib; no hntib; talez ordicez no
fit sills. ex pone aut sic ut sentiat q addiscat. i. ex inti
mui i expone tioz. ut addiscens facilius capiat sciaz n
tn utitr eis sic ut sn eis no sit pole demorare quadm
exill' ex quib; e sills. Est aut osio q si demra
toz uellz demorare ataz lraz rectaz sine latitudine ee bipe
dale a ad hec demorrandum assignet hac lraz desceptaz
i aliq ma possz ee decepto i talli ex posito. no tn demo
strator decipitr ex hec q n sillat ex ill' lrls desceptis
a exemplatis tamqm ex eis sillim formas. s; magis de
monstrat ex illis q p illas desceptas itelliguntr. Amps
a' osio unusq;q; quescit i ato tmo qt diu ei ata res in
mo no quescit. cu go aliqs opponitur no intellectui uli
a i distincte no quesat. eo q nescit ad qd debeat id ule
applicn. s; cu ponitr ei i quibusdaz tis a exs facilr itcm eius
capietr pp q bn ait phs q expone tioz poto ex
utimr exls ut sentiat q addiscat ut at ex sit de necitate
artis patebit i fine lciois. Demu cu dicr. No lateat
aute. In pte ista or qualir debeat resolui oo in sillo i
augmentato. a duo facit. Na po facit qd dem. so or quo
facilir oio iducta alic9 itimu potit. s. a. r. a ad dif
finicoes. qd e go q no de nos latere qm q i sillo eede
ua ee snes no sut p una a eadez figaz. s; hic quadez p
una. illa uo p alia. ut si hic e i sillole q qnz maior
ill' silli sillocet i pa figa a minor i sa. qm uo eto.
pala go qm a resoluciones st faciende ex his. s. figis
ee q forte eet nob ignotu quo ocludetr maior ul'
minor po i qulib; figa. io sbdit. qm at no oib; i omni
figa s; q i unaqaz sut dispote. s; poes mai ex snei
qa sit qrendu. Na si ocluditr ulis affirua debemus
dre illaz poez ee sillotaz p paz fiaz. s; negua p pma
a saz fiaz a sic de aliis. Est a' osio unius silli pos
se ee plees ones. Naz si sumatr maor a p sillocet i aliq
fia ocludetr una oo. si uo sumatr minor a p sillogize
tur assuptis qbzdaz ocludetr aia oo. assuptis go p
posicoib; ab uno sillo plees ones ee poterit at
q p alias a alias figas he ones ocludi poterit. oc
a hnt resolui i alias a alias figaz. Deinde cu dr. a ad
diffoes. In pte ista or quo facilir diffo aliciu9 orois
intimu poterit ... a ad diffones oronu quecuq;
ad unu qdez eoz q st i tio redargute sut ad qd re
darguituz e tinu poni. a no totaz oronez. i. si uolu
mus itime qcaz onez respiciendu e ad ea q ponu
tur i diffone a tio eius. qd exs intimitr e ponendo
eu tinu. No e aut respiad ad tota oronez. Cui caa
assignt. d. q mr oto oturbau p p logitunez. ut si aqa
ondat. i. diffiat qm aq e huidus pot. a quo potiz
debeu9 ponere tios. Est a' osio oez diffones osta
re ex gne a dra ... ex quibusdam tis ... antibus

re dissimilitudinem. Nam generativa comparatur ad generatum et generatum ad ge
neratum sicut priorum. Contraria non habent comparationem ad priora sicut ...
istorum terminorum ex quibus constat dispositio tota appellatur a philosophis
medius terminus. Si vero volumus in terminis dispositionem orationis respicientem
quando est ad terminos ex quibus habet esse, tertius ex quo in terminis est compositio
eius terminus. Cum igitur in exemplo genere intimatur contraria et contraria in
exemplo secundum ut dicitur physicorum 6. topicorum. generativa et contraria sunt positionis termini
dispositionis. Quasi in exemplo secundo et quarto intimatur quod .... sed et positio sunt
positionis termini orationis et dispositio dicitur resolvi in genera et contraria. et contraria
dicitur resolvi in se et priorum tamquam in propositiones terminos eius. Deinde
cum dicit. amplius autem. In parte ista ostendit philosophus sillogismos ex ypothesi non
solum eo modo quo resolvuntur sillogismi ostensivi. circa quod est. facit
nam primo negat talem resolutionem a sillogis ex ypothesi. secundo negat
eam a sillogis per impossibile. tertio dat causam. In istos duos sillogismos
et quarto excusat se a prolixa determinatione predictorum sillogismorum
sicut primo similiter autem. secundo ibi. differunt autem. quarto ibi. plures autem.
Circa primum duo facit. nam primo proponit intentum. secundo declarat per
exemplum. secundum ibi. ut si quis ponat. dicit igitur amplius autem per ea
quae dicta sunt sillogismos ex ypothesi non est temptandum reducere
nam non ex his quae posita sunt est reducere. idest non possumus
reducere in ipsas propositiones ex quibus fiunt. quia non sunt os
tensi per sillogismum sed ad placitum concessi sunt omnes. Considerandum
ergo circa istas utrum sillogismi ex ypothesi possint reduci in
sua principia. Dicendum quod sillogismos ex ypothesi resolvi in terminos
et in premissas dupliciter posse intelligi. primo quod reducantur in terminos
et propositiones concessas. et hoc modo sillogismi ex ypothesi bene resolvun
tur in sua principia sicut et sillogismi ostensivi. nam in illa principia
res resolvuntur ex quibus ipsa res generantur. et quia sillogismi ex y
pothesi generantur et concludunt conclusionem ex aliquibus
premissis concessis ex ypothesi. ideo possunt in tales
premissas resolvi. Secundo modo potest intelligi sillogismos ex
ypothesi in sua principia resolvi eo modo quo resolvuntur
sillogismi ostensivi. et hoc modo philosophus negat ipsos resolvi. nam
sillogismi ostensivi non reducuntur in premissas ad placitum conces
sas. sed sic ex premissis ostendunt simpliciter conclusionem. sic et
in eas simpliciter reducuntur. Deinde cum dicit. ut
si quis. In parte ista philosophus quod dictum est declarat per quoddam
exemplum. dicit quod si quis ponat ex ypothesi si non est
una quedam potestas contrariorum neque una disciplinam esse
deinde disputet idest sillogizet. quoniam non est una potestas
contrariorum dicendum quod non est idem actus nec eadem potentia
sed contrariorum ut sanativi et egrotativi non est idem actus
quia tunc idem simul esset sanativum et egrotativum. ergo istorum non
est una potestas. Et si contrariorum non est eadem potestas non est os
tensum per sillogismum nec tamen ostensivum eius erit quoniam contrariorum non est
una disciplina. quamvis conferri sit necesse. autem non ex sillogismo
sed ex condictione idest pacto. igitur quod contrariorum sit eadem disciplina
sed ex premissis concessis. sed illa alia scilicet quod potestas contrari
orum non sit eadem sed ex premissis positis in sillogismo simpliciter
hanc igitur non est reducere scilicet conclusionem ex ypothesi conclusam
aliam autem. ut quoniam non est una potestas contrariorum est reducere
quia fortasse sic fuit sillogismus. illud autem ex condicto idest una istarum
conclusionum ostensa est sillogistice. alia autem ex ypothesi
Est autem considerandum quod si dicatur contrariorum non est idem actus nec
eadem potentia. sed contrariorum non est idem actus. ergo neque ea
dem potentia. hec conclusio sequitur ex istis premissis. quia virtualiter
et sic simpliciter predicta conclusio continetur in talibus premissis. sed
si dicatur sequitur ista consequentia scilicet quod contrariorum non sit eadem disci

plina. hec non erit sillogistice. quia ista consequentia non continetur in assumptis
premissis sed simpliciter. sed solum secundum ex facta ypothesi. supponitur
enim fuit quod si contrariorum non sit eadem potestas contrariorum non erit
eadem disciplina. ideo sic probabitur de potestate quod erit idem pro
batum erit et de disciplina. Deinde cum dicit. similiter autem.
In parte ista negat hanc resolutionem a sillogis per impossibile. secundo.
sillogismi autem et illi qui per impossibile concludunt nam neque in
hos resolvere est. idest sillogismum per impossibile non est resolvere in terminos
simpliciter suppositos sed deductio quidem est ad impossibile sillogismo demon
stratur. hec est una quo concludit sillogistice in sillogismo per impossibile
alterum autem non est monstrare sillogistice. sed quod concluditur con
ditione. Est autem considerandum similiter esse quod ad aliquid
in sillogis ex ypothesi et per impossibile. nam si arguitur sic per im
possibile. nullus lapis est animal. quedam substantia est animal. ergo quedam
substantia non est lapis. si ista consequentia non est vera concludat opposita
scilicet quod omnis substantia est lapis. ex ista propositione concessa cum mi
nori concludetur impossibile dicendo. omnis substantia est lapis. quedam substantia
est animal. ergo quoddam animal est lapis. hec est impossibilis. ergo illud ex quo
sequitur. istud ergo impossibile non sequitur ex premissis alicuius
... sed secundum ex concessione oppositi consequentis. sic etiam non sequitur
quod in sillogismo ex ypothesi ex premissis solum simpliciter suppositis sed
ex premissis concessis. quantum ergo ad hoc [illegible] est simili
tudo inter unum sillogismum et reliquum. Deinde cum dicit
differunt autem. In parte ista ne credatur esse omnino simile
et sillogismum ex ypothesi atque sillogismum per impossibile. ideo post
ea ... hic post differentiam unam autem differunt autem a
predictis. scilicet sillogismi per impossibile. quoniam in illis quidem. scilicet in sillogis ex ypothesi
oportet prius confiteri si debeat consentire. ut si ostendatur
esse una potestas et una disciplina contrariorum. oportet scilicet concedere
esse similiter de potestate et de disciplina ad hoc quod sic conclu
ditur una conclusio quod debeat concludi et reliqua
hic autem. scilicet sillogismi per impossibile et non prius confessi concludunt
eo quod manifestum sit falsum. ut posito diametro simmetro.
hec est inconveniens sequitur sine concessione quod paria sit
equalia imparibus. Est autem considerandum quod cum de quolibet
affirmatione vel negatione vera. oportet affirmativam vel ne
gativam aliam sillogismi per impossibile conclusam esse veram ad
eius oppositum. sive igitur concedatur sive non. ex quo con
cluditur ad impossibile oportet concludi id per quod id sequitur ut
si concludatur diametrum esse simmetrum poterit conclu
di paria esse equalia imparibus. quoniam autem hec sequitur supra
est ostensum. Deinde cum dicit. plures autem. In parte
ista excusat se a prolixa determinatione istorum sillogismorum dicendo
quod plures autem et diversi modi et diverse species concludun
tur ex condictione. hec est ex sillogismo ex ypothesi quos
diversos modos perspicere et pronuntiare. hec est manifes
tare a parte igitur horum sillogismorum dicendum et quoties fiunt
sillogismi ex ypothesi dicemus postea. sed in secundo hic. nunc autem
in tantum tantum sit. quoniam non est resolvere huiusmodi sillogismos in figuras
et ob quam causam diximus. Circa istam lectionem quero una
questio primo. utrum exempla sit de necessitate scientie. et videtur quod sic. quia
illa necessario constituunt scientiam per que determinantur et ponuntur in illa
scientia. sed in qualibet scientia ponuntur exempla. ergo predicta esse necessaria
in qualibet scientia considerantur. Preterea illa sunt necessaria ad scientiam ha
bendam sine quibus scientia acquiri non potest. sed sine exemplis
positis scientia haberi non potest. quia in determinatione non est scientia
cum igitur intellectus sit in determinatione quod diu non determinatur per aliqua
exempla ad certam materiam determinatur. videtur ex hoc quod exempla

debeat dici necessaria. Iuxta hoc est quod dicit philosophus quod in ex-
positione terminorum ponendo exempla non utimur ut ita sint
sicut sentiat qui addiscat. Ad quod intelligendum in hac
investigare veritatem quesiti oportet nos declarare duo. Primum est
quomodo aliqua considerantur diversimode in aliqua scientia. Secundum est quot mo-
dis potest aliquid dici necessarium. Circa primum est sciendum quod quatuor
ordinibus potest aliquid in scientia considerari. Uno enim modo consideratur
aliquid in scientia primo et per se et secundum quod ipsum. Secundo modo per se sed non
secundum quod ipsum. Tertio modo per se et non primo nec secundum quod ipsum. Quarto
autem modo nec per se nec primo nec secundum quod ipsum sed per accidens et
ex consequenti. Hec autem dicta tam in scientia reali quam in methaphysica et in alia
ta possumus invenire et in tradita in isto libro priorum. Nam in methaphysica
consideratur aliquid primo et per se et secundum quod ipsum ut ipsum ens. Unde
in principio quarti methaphysice dicitur quod est scientia que speculatur ens in quantum
ens et assignat eius essentiam. Secundo modo consideratur in aliqua primo et per
se sed non secundum quod ipsum sicut est substantia. Nam substantia consideratur ibi
per se quia est per se pars entis et consideratur in primo quia ratio entis
verius reperitur in substantia quam in aliis predicamentis eo quod alia
non sunt entia nisi quia sunt entis hoc est quia sunt substantie que primo
et principaliter dicitur esse ens. Non tamen consideratur ibi secundum quod ipsum quia
in predicamentis non consideratur ipsa substantia secundum quod ipsa sed consideratur
ibi in quantum ens et in quantum est principale ens. Tertio modo con-
sideratur aliquid in methaphysica per se sed non primo nec secundum quod ipsum
sicut sunt accidentia. Nam ibi considerantur novem predicamenta ac-
cidentalia per se quia sunt partes entis. Sed non considerantur
in primo quia ratio entis non reperitur in ipsis principaliter. Nec conside-
rantur ibi secundum quod ipsum quia non considerantur in quantum sunt entia.
Quarto autem modo considerantur in ea que ponuntur ad expositionem
terminorum. Nam predicta exempla non considerantur in per se quia
non sunt partes entis nec primo quia de eis non est principalis conside-
ratio. Nec etiam secundum quod ipsum quia non considerantur in quantum sunt en-
tia sed ut faciunt ad expositionem entis. Omnia autem ista pos-
sumus reperire in scientia tradita in isto libro priorum. Aliquid
enim consideratur hic primo et per se sed non secundum quod ipsum sicut est sillogismus de-
monstrativus. Consideratur enim per se quia est pars sillogismi simpliciter. Consideratur
autem primo quia ratio sillogismi reservatur in ipso primo et principaliter et prin-
cipaliter de ipso intenditur in isto libro. Unde dicebatur
in principio istius libri quod principalis intentio philosophi erat
de demonstratione et de disciplina demonstrativa. Non tamen con-
sideratur hic secundum quod ipsum quia hic non consideratur de sillogismo demon-
strativo nisi in quantum est de ratione sillogismi simpliciter. Tertio modo
potest dici considerari per se sed non primo nec secundum quod ipsum sicut
sillogismus dialecticus consideratur enim per se quia est pars sillogismi simpliciter. Non
autem primo quia non est principalis intentio de ipso in isto libro
nec secundum quod ipsum quia hic non consideratur sillogismus dialecticus nisi in quantum
est sillogismus simpliciter. Quarto autem modo possunt considerari exem-
pla que sunt posita ad expositionem terminorum ubi supra
tactum est. Nam predicta exempla non considerantur per se in hoc libro quia non
sunt partes sillogismi simpliciter. Non primo quia de eis principaliter intentio
in hoc libro. Nec secundum quod ipsum quia non considerantur per se sed per expo-
sitionem sillogismi simpliciter. Viso quomodo diversimode aliquid
consideratur in hoc libro restat declarare secundo quot modis aliquid
dicitur necessarium. Primo est sciendum quod secundum philosophum quinto methaphysice necessarium
dicitur multis modis. Potest enim primo dici necessarium ratione materie
ut necessarium est hominem corrumpi quia componitur ex contrariis. Secundo
modo potest dici necessarium ratione forme ut necessarium est hominem
intelligere quia est animal rationale. Tertio autem modo potest aliquid
appellari necessarium ratione cause efficientis quod est aliud necessarium vi-

olentum ut necesse est furem suspendi vel decapitari. Quarto autem
modo dicitur necessarium ratione finis. Et hoc dupliciter. Nam aliquid nullo modo po-
test habere finem suum tali necessario ut necesse est hominem moventem similiter
ire Romam. Aliquid quandoque potest habere finem suum tali necessario
quia est adesse sed non requiritur ad bene esse ut necessarium est homini habere equum
si vult ire Romam vel habere navem si vult ire ultra mare. Cum
ergo quod ut exemplum sit de necessitate scientie absolute loquendo debemus
quod talia non sunt de necessitate scientie eo quod scientia potest haberi
quantum ad suum esse sine talibus. Sed si quis ut sit necessaria quantum
ad bene esse. Ideo quod possunt dici necessaria eo quod homo facilius addis-
cit ea que aliquo per exempla exponuntur. Et hoc est quod intendebat philosophus quando dicebat
nos indigere exemplis in expositione terminorum non ut ita sit sicut
sentiat qui addiscat. Patet ergo quod exempla non considerantur per se in scientia
nec esse de necessitate scientie scilicet quantum ad eius esse quamvis possunt dici
necessaria quantum ad faciliorem expositionem scientie. Argumenta vero solu-
ta sunt per ea que dicta sunt in corpore questionis.

Reliquum vero. Postquam philosophus ostendit qualiter sillogismi omnium
et reduplicatum in sua principia reducantur et materias
in propositiones et in terminos que sunt principia materialia sillogismorum.

In parte ista ostendit quomodo sillogismi facti in una figura possint redu-
ci in aliam quia figure pertinent ad principium formale sillogismi. Et quia
figure sunt tres ideo philosophus tria facit. Nam primo ostendit aliquos sillogismos
factos in prima figura posse reduci ad secundam et econverso. Secundo declarat aliquos
modos tertie figure posse reduci in primam et aliquos prime ad tertiam. Et
tertio manifestat aliquos sillogismos secunde figure posse reduci ad tertiam
et econverso. Secunda ibi rursum quicunque in tertia. Tertia ibi. Eorum quoque media.
Circa primum duo facit. Nam primo proponit intentionem. Secundo exequitur.
Secunda ibi. Sicut a. Dicit ergo quod quecunque propositiones id est conclusiones conclu-
duntur in pluribus figuris sibi propositiones sillogizantur in tertia figura et re-
ducuntur sillogismi ex talibus propositionibus formatur in aliquam figuram
ut enim quod est in prima figura privativum id est sillogismus negativus prime figure
est reducibile in secundam figuram et enim quod est in medio consequitur reducibile in primam
non tamen omnes sed quidam. Erit autem istud manifestum in se-
quentibus. Queret aliquis utrum sillogismi prime figure possint con-
cludi in secunda figura. Et videtur quod non. Quia perfectum non reducitur ad im-
perfectum sed econverso. Cum ergo sillogismi prime figure sint perfecti non videtur quod debe-
ant reduci ad sillogismos secunde figure qui sunt imperfecti. In contrarium est
philosophus in littera. Ad quod de reductione sillogismorum in sua principia pos-
sumus loqui dupliciter primo secundum quod sillogismi reducuntur in sua principia per que perfici-
untur et integrantur sicut sunt dici de omni et de nullo que sunt principia
formalia sillogismi et propositiones et termini que sunt principia materialia sillogismi. Alio modo
possumus loqui de reductione sillogismorum in sua principia prout sillogismi
reducuntur in sua principia per que sillogizant et concluduntur sicut
sunt modi et figure. Primo modo sillogismi prime figure numquam reducuntur in
secundam nec in tertiam figuram sed potius econverso eo quod omnes sillogismi perficiuntur
per primam figuram. Sillogismi vero prime figure sunt immediate sunt perfecti per
sua principia. Sed secundo modo non est inconveniens sillogismos prime figure reduci in
sillogismos secunde figure eo quod una conclusio ut particularis affirmativa vel particularis
negativa in pluribus figuris et in pluribus modis concludi potest
et per consequens potest resolvi in plures figuras et in plures modos. Philosophus ergo autem
hic de resolutione sillogismorum secundo modo dicta. Nam cum hic intendat
reducere sillogismos non formatos in modo et in figura in sua principia debita
quia consequenter aliquos sillogismos concludere eandem conclusionem in pluribus figuris decen-
ter similes inventiones facere debere quamvis una conclusio potest concludi
in pluribus figuris. De prima autem reductione sillogismorum philosophus locutus
fuit supra cum egit de reductione sillogismorum in sua principia formalia
et materialia sed quamvis modum docuit omnes sillogismos factos in secunda et tertia
figura reduci in sillogismos prime figure. Deinde cum dicit. Sicut a.

In parte ista exequitur de proposito et tria facit. nam primo ostendit sillogismos
negativos prime figure posse concludi et sillogizari per primam figuram.
secundo ostendit reduci universales modos secunde figure ad primam. et tertio ostendit unum
modum particularem secunde figure posse reduci ad primam figuram. aliud autem
non. secunda ibi. Eorum autem. tertia ibi. Sicut autem contingit gratia sic. Dicit
quod modos negativos prime figure posse reduci ad secundam figuram. ut si a. nulli b.
b. autem omni c. et a. nulli c. inesse. sic enim erit prima figura. et iste
modus erit secundus modus prime figure. si igitur convertatur privativa maior erit secunda fi-
gura. hic modus b. quidem nulli a. inesse c. autem omni b. inesse
ita quod b. utrobique predicetur et fit secunda figura in qua medius semper predicatur. similiter
autem si non universalis sed particularis fit sillogismus. idest similiter reducetur quartus
modus prime figure in secundam figuram qui non est universalis sed est particularis. ut si a.
quidem nulli b. b. autem alicui c. conversa enim privativa erit
media figura sicut prius. Est autem considerandum quod cum ista figura
concludat semper negative solum isti modi poterunt reduci ad secundam
figuram qui habent conclusionem negativam. et quia solum secundus et quar-
tus modus prime figure sunt tales qui concludunt conclusiones nega-
tivas. ideo solum isti duo modi possunt reduci ad secundam figuram
per conversionem universalis negative. nam si convertatur dicta negativa tunc medius
predicabitur utrobique et de prima figura fiet secunda. Deinde cum dicit.
Eorum autem. In parte ista ostendit reduci modos universales secunde figure
ad primam. dicit. Eorum autem sillogismorum qui sunt in secunda figura duo quidem
universales reducuntur in primam figuram particularium autem solus scilicet tertius re-
ducitur. quia quartus reduci non potest. Insit igitur b. quidem
nulli a. idest b. quod est medium predicetur negative de a. de c.
autem omni affirmative. conversa enim privativa erit prima figura. nam b. quidem
nulli a. a. autem omni c. inesse. hic est primus modus secunde figure qui re-
ducitur ad secundum modum prime figure. Si autem predicatum quidem sit ad
b. hoc est ad maiorem extremitatem. privativum autem ad c. hoc est ad mi-
norem fiet idem modus. primus tamen ponendo est c. hoc est maior
extremitas que ponitur negative debet poni pro maiori extremitate. hoc
enim nulli a. inesse. a. autem omni b. quare nulli c. inesse b. igitur
per conversionem et b. nulli c. eo quod privativa convertitur. Est
autem considerandum in secundo modo secunde figure maiorem esse affirmativam et minorem
esse negativam. si figura reduceretur ad primam figuram solum per conver-
sionem negative sequeretur quod in prima figura esset aliquis modus
in quo minor esset negativa. cum hoc sit falsum quia minori
existente negativa in prima figura est inutilis coniugatio oportet is-
tum secundum modum reduci ad primam figuram non solum per conversi-
onem. sed etiam per transpositionem ita quod minor que ponitur negativa
fiat maior et econverso. Deinde cum dicit. Sicut autem. In par-
te ista ostendit quomodo reducantur modi particulares. primo autem dicit.
si autem sillogismus sit particularis cum privativum erit ad maiorem ex-
tremitatem resolvetur ad primam figuram. ut si a. nulli b.
b. autem alicui c. conversa autem privativa maiori erit prima figura et
reducetur ad quartum modum prime figure. cum autem privativum sit supponi-
tur ad maiorem extremitatem. sicut est in quarto modo secunde figure
tunc non resolvetur. ut si a. quidem omni b. c. autem non omni
ita quod maior sit universalis affirmativa et minor sit particularis
negativa. tunc non poterit resolvi quia non suscipit conversi-
onem a. b. hoc est universalis affirmativa. nec cum sit erit sillogismus idest
dato quod convertatur non erit sillogismus quia non convertetur universaliter sed ter-
minus sed convertetur in particularem. Oportet autem aliquis
ut iste quartus modus secunde figure reducatur ad primam. et dicit
quod sic. quia si non reducetur ad primam figuram numquam perficietur.
Cum igitur omnes sillogismi secunde figure sint imperfecti verum quod possint
reduci ad primam ut perficiantur. Inquirendum est philosophus in littera.
Dicendum quod si per impossibile quartus modus reducetur ad primam
figuram per conversionem maioris vel per conversionem et
transpositionem earum adinvicem non potest dici quod convertatur per conversi-
onem maioris universalis affirmative. quia talis non suscipit conver-
sionem nisi in terminis. Sicut autem convertatur particulariter tunc non fiet sillogismus
quia cum minor sit particularis negativa tunc ex puris particularibus fiet
sillogismus. nec potest dici quod reducatur ad primam figuram per conversi-
onem minoris particularis negative. quia tunc posset sillogismus
in prima figura ex minori existente negativa quod est falsum. nec ultimo
potest dici quod reducatur per conversionem minoris et per transpositionem
propositionum. quia tunc sequeretur aliquis in prima figura ex minori
existente particulari quod est inconveniens. Relinquitur igitur modo quod quartus
modus secunde figure potest reduci ad primam figuram per con-
versionem. Est tamen sciendum quod licet non reducatur per conversionem
ut iustum est reducatur tamen et perficiatur per impossibile ut fuit de-
claratum supra. Deinde cum dicit. Rursum. In parte is-
ta ostendit aliquos sillogismos tertie figure reduci ad primam et quos-
dam non et tria facit. Nam primo ostendit tertium et quartum modum prime figure
posse reduci ad tertiam figuram et non alios. secundo declarat
omnes modos tertie figure posse reduci ad primam figuram preter quin-
tum modum. secunda ibi. Eorum autem. Dicit igitur rursum sillogismi qui
sunt in tertia figura non resolvuntur omnes in primam. quia sillogismi
qui sunt in prima figura non resolvuntur omnes in tertiam figuram.
Insit igitur a. omni b. b. autem alicui c. quia igitur convertitur par-
ticularis affirmativa inerit c. alicui b. ita quod b. quod est
medium semper subiciatur. a. non inerit omni b. in maiori
quare hoc modo fiet tertia figura. et si privativus sit sillogismus redu-
cetur similiter. quia convertetur particularis affirmativa. quare a. nulli b. inesse
erit. c. autem alicui inerit. et isto modo reducetur quartus modus
per conversionem minoris affirmative. Deinde cum dicit. Eorum autem.
In parte ista declarat qualiter omnes modi tertie figure reducantur
ad primam preter quintum modum. et tria facit. nam primo reducit
modos affirmativos tam universales quam particulares. secundo reducit
modos negativos. et tertio ostendit quintum modum non posse re-
duci. secunda ibi. et si privativus. tertia ibi. si autem particularis. dicit
igitur quod eorum sillogismorum qui sunt in tertia figura tantum unus non re-
solvitur in primam figuram. quando scilicet privativa ponitur particularis. sic
enim in quinto modo. alii autem omnes resolvuntur. predicetur igitur
a. de omni c. et b. igitur quia c. convertitur ad utrumque particulariter in-
erit a. alicui b. hoc est si ponantur due universales affirmative
sicut est in primo modo tertie figure et predicentur conclusiones utrique pos-
sit converti particulariter conversa tamen una reducetur ad primam
figuram. Et tunc reducatur tertius modus. Et si a. quidem
omni c. et b. alicui c. erit idem sillogismus quia convertitur b. ad
c. hoc est convertitur minor particularis. Deinde reducit quartum
modum dicens. si autem b. quidem omni c. hic est minor sit universalis
et affirmativa. a. autem alicui c. idest minor ponatur particularis affirmativa
tunc ad positionem terminorum. b. hoc est minor extremitas erit pro
maiori. Nam b. omni c. ista est maior. c. autem alicui a.
hoc est minor quia ponebatur ante maior. quando autem convertitur
particularis affirmativa et a. inesse alicui. b. reducetur igitur iste quar-
tus modus per conversionem et per transpositionem minoris. Et tunc sequitur
illa pars. Et si privativus. In qua philosophus reducit modos ne-
gativos. et primo reducit secundum modum. secundo reducit sextum
modum. secunda ibi. sit autem. dicit igitur quod si privativus fuerit sillogismus in
universalibus similiter suscipiendum est medius hic in ultimis. Insit
enim b. omni c. idest minor ponatur universalis affirmativa. a. autem nulli
c. ita quod hec sit maior negativa. igitur alicui b. non inerit c. hec est
minor universalis affirmativa convertitur particulariter. a. autem non inerit nulli c.

silli autem .a. si privativa. privativa autem est universalis particularis sicut in sexto modo. Nam .a. quidem nulli .c. c. autem inerit alicui .b. per conversionem enim reducetur sextus modus per conversionem minoris particularis affirmative. Tunc ostenditur quartus modus non posse reduci eo. si autem privativa fuerit particularis sicut est in quinto modo non erit resolutio. ut si .b. quidem omni .c. hoc est minor sit universalis affirmativa. a autem alicui c non inest. ita quod maior sit particularis negativa. conversa enim b c hoc est conversa maioris nulli affirmativa particularis utrique propositiones erunt particulares. maior ergo quoniam ad resolvendum figuras in se invicem quandoque propositio est ad maiorem certitudinem contenda est in utraque figura. hac enim conversa fiet transmutatio unius .s. figure in aliam. Est autem considerandum omnes modos prime et tertie figure posse probari per impossibile. neque quia per omnes alios modos preter quartum secunde et quintum tertie sic concluditur per impossibile quam per conversionem possunt reduci. ideo reducere per impossibile est propter hiis duobus modis .s. quarto secunde et quinto tertie. quia ibi proficiunt per impossibile quod nullo modo proficiunt per conversionem omnes autem alii modi et per impossibile et per conversionem resolvi possunt. Amplius est considerandum minorem propositionem semper conversam per reductionem figurarum ad se invicem mutate esse in prima et in tertia figura. nam si prima figura debeat reduci ad tertiam oportet minorem converti. quia cum maior propositio semper sit universalis in prima figura si illa converteretur particularis sequeretur ambas esse particulares .s. maiorem et minorem eo quod non particulares modi prime figure reducantur ad tertiam figuram. similiter si modi tertie figure debeant reduci ad primam oportet minorem converti. quia cum maior semper sit universalis in prima figura si illa converteretur particularis sequeretur ambas esse particulares .s. maiorem et minorem. eo quod in tertiam figuram non reducuntur nisi modi particulares prime figure. Et si modi tertie figure debeant reduci ad primam oportet minorem converti. quia si maior universalis affirmativa converteretur particularis in tertia figura et sic reduceretur ad primam tunc sequeretur aliquando in prima figura ex maiori existente particulari quod est falsum. In utraque ergo harum est in prima et tertia figura oportet minorem converti in reductione earum ad invicem. In secunda tamen figura oportet provenire conversione per conversionem maioris. quia per conversionem universalis negative que potest converti in terminis. Deinde cum dicit. corum autem. In parte ista ostendit aliquos modos secunde figure posse reduci ad tertiam et e converso. et tertia facit. nam primo ostendit quartum modum secunde figure posse reduci ad tertiam quartum vero non. Secundo declarat quo aliqui modi tertie figure possunt reduci in tertiam et tertio concludit quandam conclusionem sequentes ex dictis. secunda ibi quoniam autem. tertia ibi. maiorem ergo dicit ergo quod corum sillogorum qui sunt in secunda figura alter quidem resolvitur .s. tertius. alter vero non in tertiam figuram. Nam cum hic quidem privativa fuerit .s. maior tunc resolvitur. si enim .a. nulli .b. .a. autem alicui .c. utrumque convertitur ad .a. idest utraque propositio est conversa sic quod .a. ubique predicatur. ita quod in tertia figura semper subiaceatur. hoc est ergo quod dicit. quoniam .b. quidem nulli .a. hoc est de nullo .a. predicatur. c. non alicui .a. medium ergo erit .a. hoc ergo modo reducetur tertius modus. quoniam autem .a. omni .b. c. autem alicui non inest .i. quoniam maior est universalis affirmativa et minor particularis negativa sicut est in quarto modo tunc non resolvitur. quia neutra propositionum fit universalis ex conversione. Est autem considerandum quod cum in secunda figura .e. modi contineant duo primi universales in quibus concluditur conclusio universalis non possunt reduci ad tertiam figuram in qua semper est conclusio particularis possent reduci ad tertiam figuram. neque quia quartus modus secunde figure constat ex maiori universali affirmativa et minori particulari negativa non poterit perf-

modo reduci ad tertiam figuram per conversionem particularis negative. quia talis non convertitur. sed neque per conversionem universalis. quia talis convertitur solum particulariter itaque ex neutra propositione conversa habetur universalis. bene ergo dicit philosophus quod duorum modorum secunde figure particularium alter reduplicatur .s. tertius. alter vero non .s. quartus autem cum dictum est. Deinde cum dicit qui autem. In parte ista ostendit quo aliqui modi tertie figure reducuntur ad secundam. dicit quod autem ex tertia sunt figura resolvuntur in medium quando universalis fuerit privativa sicut est in secundo et sexto modo tertie figure ut si .a. nulli .c. .b. autem alicui .c. sicut est in sexto modo aut omni sicut est in secundo. Nam in sexto modo minore particulari affirmativa et in secundo vero est universalis affirmativa. Nam .a. quidem nulli .a. per conversionem .b. at alicui inerit .c. ita quod .a. ubique predicatur. si autem particularis fuerit privativa sicut est in quinto modo tunc non resolvetur. quia particularis negativa non suscipit conversionem. Est autem considerandum quod quia in secunda figura semper est conclusio negativa. ideo solum illi modi tertie figure reducuntur ad secundam in quibus est conclusio negativa. isti autem sunt tres .s. quartus quintus et sextus. Quintus autem non potest reduci. quia particularis negativa non convertitur. universalis autem non potest converti quia fierent particulares et tunc essent due particulares. relinquitur ergo quod nisi duo modi .s. quartus et sextus possunt reduci. Deinde cum dicit manifestum ergo. In parte ista concludit quandam correlationem sequentem ex dictis. manifestum est ergo quoniam idem silli non resolvuntur in hiis figuris .s. in secunda et tertia. qui nec sunt resoluti in prima et quoniam sillis reductis in primam figuram isti soli .s. quartus secunde et quintus tertie per impossibile concluduntur. hoc est soli isti duo modi ita reducuntur per impossibile quod non per conversionem. quo ergo oporteat sillogismos reducere et quomodo resolvuntur figure in se invicem ex predictis manifestum est. Circa istam lectionem queritur utrum quod principaliter tertia figura non habeant propria principia que resolvantur preter primam figuram. et videtur quod sic quia sic secunda et tertia figura resolvuntur in primam figuram. ita prima figura resolvitur in secundam et tertiam ut patet ex dictis in littera. sed hoc non esset nisi quelibet figura haberet propria principia. ergo videtur quod quelibet figura habeat propria principia. Preterea omnes silli secunde figure vim probandi per hec principia quod quodcumque reducetur a predicato removeatur a subiecto. eo quod conclusio semper est ibi negativa. sic forte omnes silli tertie figure possent probari per hec principia quod quecumque conveniunt in uno particulari sumpto et convenire inter se quia conclusio semper ibi particularis ideo quia medium semper ibi subicitur. et semper habet rationem partis sub toto. In contrarium est. quia si silli secunde et tertie figure haberent propria principia essent per se perfecti et non reducerentur ad primam figuram cuius contrarium dictum est. Dicendum quod assignare principia sillogorum qui in figuris fiunt est assignare principia scientie de sillis aut principiorum principia et cetera quorum quoniam competit alicui scientie et alicui doctrina esse poterit. Cuilibet autem scientie tamen unum competit ex quibus potius assumitur tres rationes ad ostendendum omnes sillos posse reduci ad sillos universales prime figure.

Prima est quod competit cuilibet scientie est [illegible]. nam indeterminatorum fiunt quod in determinata sunt non potest esse scientia. secunda unitas. Nam scientia que non est una non est scientia. tertia est ordinabilitas. quia scientia de hac ordinem. si ergo silli facti in tribus figuris haberent propria principia non reducta ad aliquod unum principium tunc scientia tradita de sillo non esset determinata quia in pluribus sic quod plura sunt non sistit intellectus semper enim intellectus omnia determinata in scientia reducit ad unum principium. quia in paucioribus via magis utitur ut dicit philosophus in metaphysica. ut ergo intellectus in resolvendo sillos certitudinem habeat et determinet ideo uno principio oportet assignare unum principium omnium sillogorum affirmativorum ut est dici de omni et unum principium omnium sillogorum ut est dici de nullo. amplius si scientia tradita de sillo debet esse una oportet omnium sillogorum assignare unum principium quia scientia est

vna q̄ ē vni⁹ gen̄is sibi partes q̄ntes ɔsid'ans ut d̄r
p̄ p̄rior. vlt'ius si scīa tradita de sill'o d̄r ēē ordiata
ord'iā p̄n̄ reduci ad vnū eo q' scīa ɔtinēs pl'a p̄n̄ nō
reducta ad vnū ī ordiata ē. Tū g° ex p̄te c̄titudinis
ⁱ stabilitatis. tū ex p̄te vnitatis. tū ēt ex p̄te ordi
nabilitatis p̄bare possumus p̄n̄ figār̄ ⁊ sill'or̄ posse
reduci ad vnū p̄n̄ p̄e fig̃e. Ad p'm̄ g° d'd q' ph'e
docet reduc̄e fig̃as ad se inuicē īq̄ᵃ silli sillo⁹ⁱ ī vna
figā assūptas qb̄ȝ dā; ut ɔu'sione ⁊ trāspōne ī alia
sillo⁹ⁱ p̄n̄t. nō aūt loquit' de reductōe eo mō quo
loquit' ph'e ad p̄sens p'ut. s. silli ipsī reducūt' ad
pfactione. Ad .2ᵐ. d'd nō ēē ī ḡn̄is vni⁹ ⁊ eidem
rei ēē pl'a p̄n̄ᵃ reducta tū ad vnū. q'uis g° silli s̄c'e
⁊ t'c'e fig̃e possit p̄bari p' ad sp'ale p̄n̄. hui⁹ tū p̄n̄ᵃ
sp'alia d̄r reduci ad p̄n̄ p̄e figuē.

Infert aūt. postq' ph'e o' q'ualit' silli sillo⁹ⁱ
vni⁹ fig̃e possit sillo⁹ⁱ ī alia fig̃a eo q' fig̃e
ad se inuicē reducūt'. In p̄te ista o' diu'sū
ēē mō' reducendi sill'in fortīȝ ex p̄pōibȝ īsinitē ⁊
neg̃de sūptis. ⁊ hī facit. q' p'o o' ēē dr̄iā īt' p̄pōeȝ
negatiūȝ ⁊ īsinitaȝ. s'c'o declarat q'ualit' p̄dc̄e p̄pōes in
desinite negatiue ⁊ affirmatiue q' ⁊ neg̃ e ad se inuicē ɔ
sequūt'. ⁊ t'o ex oib̄ȝ istis sub īfert diu'sū ēē mō'
sillo⁹di ⁊ reducēdi sill̄ȝ ex p̄dc̄is p̄pōibȝ fortīȝ s'ai'.
hūt a' ordiēȝ. t'cia ī'. q'm a' palā. t'cia p' d'uo fac
nā p'o p̄pōit intentūȝ. s'c'o p̄bat. s'a ī'. nō aūt hī. p'm̄
g° sic. d'm ē q' eedēȝ p̄pōnes affirmatiue ⁊ neg̃ie possūt
sillo⁹ⁱ in diu'sis fig̃is. aūt p' s̄ȝ d'nt ɔstruc̄do et
destruc̄do oparī idē a' diu'sāȝ. sig̃ie nō ēē h' negam
do vbūȝ ⁊ ēē nō h'. ī. ip'ȝ vbūȝ affirmādo ut ēē n̄ alb'
ei q' ē nō ēē albūȝ. b'n d° q' nō ē eadēȝ vna cū alia
q' nō idēȝ sig̃t nȝ ē nego ei⁹ q' ē ēē albū. ea q' ē ēē
nō albūȝ. s̄ȝ ei⁹ nego ē nō ēē albūȝ. Deīn cū d'
rō aūt h'. p̄pōito īt'co. In p̄te ista p̄bat. ⁊ hī facit
s̄ȝ q' adducit tp'ēē roēȝ ad p̄pōi' o'ndā. s'a ibi. neqȝ
ēē nō eq'le. t'cia ī'. amp' ē. In p'a p̄te ph'e intendit
taleȝ rōneȝ. sic̄ se h'et pol'e ambulare ad pol'e n̄ am
bulare. ⁊ scire bonū ad scire nō bo'. ita v'z se h'ēc ēē al
bū ad ēē nō albūȝ. s̄ȝ pol'e ē ambl'are. ⁊ pol'e ē nō
ambulare. ⁊ sciēē ē bonū. ⁊ sciens ē nō bonū ita se
h'nt q' nō possūt ēē eadēȝ nȝ idēȝ sig̃ie. g° sil' iste.
ē nō albūȝ ⁊ nō ē albūȝ nō erūt eedēȝ nȝ idēȝ sig̃būt.
In hac roē ph'e sic p̄cedit. q' p'o ponit maioreȝ. s'c'o s'bsū
git minoreȝ ⁊ t'io sub īfert ɔ'neȝ. s'a ī'. si g° nō est.
t'cia ibi. q'r̄dā; g° ɔ'n g° sic. d'm ē q' iste p̄pōes. ē nō
albū. ⁊ nō ē albū nō sūt eedēȝ. n' sig̃t idēȝ. ⁊ rōe
a' h' ē h'. q' sil' se h't pol'e ambulare ad pol'e n̄ am
bulare ei quē ē ēē albūȝ ad ēē nō albū. ⁊ scit bo'
⁊ scit nō bonū. ēt q' sūt eadēȝ. ⁊ q' sil' se h'eant
ph'e p̄bat. q' ī istis intellig' h' vbūȝ ē. Nā n' diff'e
scit bo' ⁊ ē sciens bonū. nȝ poten' ambl'are ⁊ ē potēs
ambulare. q' ī oppo'ta istis sil' intelliget'. s. h' vbūȝ
est. q' n̄ potēns ambl'are idēȝ ē q' nō potens ambu
lare. Tūc p'ita maiori subiūgit minoreȝ. d'. si g° ē po
tens ambulare idēȝ sig̃t cū ista ē potēs nō ambl'are
tūc ip'a sil' eadēȝ erūt. ī. opposita erūt eadēȝ. Naȝ idē
ē patens ambulare ⁊ potēs ē n̄ ambl'are. ⁊ idē ē sciēs
ē bo'. ⁊ sciēs ē nō bonū. sig̃° nego h' pol'e ē ambu

lare ēē ista. pol'e ē nō ambl'are opt'et illa negatiuaȝ
ēē eandēȝ cū ista. nō pol'e ē ambulare. si g° iste due
possūt se ɔpati ī eodēȝ. pol'e ē ambl'are. ⁊ nō pol'e ē am
bulare. ex q° tūc ualet vna q'ntū reliq'. s̄ȝ h' ē īc̄ōns
q' affir⁹ ⁊ nego nȝ oppo'ta p̄nt ēē sil' ī eodēȝ. p'ita mi
nore cūȝ sua p̄bōne s'b īfert ɔ'neȝ. d'. q'r̄dā; g° n̄ ē
idēȝ nō scire bonū ⁊ scire nō bonū. g° n' nō erit idēȝ ēē
nō bonū ⁊ nō ēē bonū. nā cū p̄pōes ab h'ūȝ sit idēȝ
iudiciūȝ cū ista sūt p̄pōēnabilia ad īuicē. sil'
t'ēȝ ē. ⁊ alt'ēȝ sil' erit. Est a' ɔsid° idēȝ ph'i sup
h' fun'ti sic se h'ent pol'e ē ambulare ⁊ pol'e ē nō
ambl'are. ita se h'ent iste. ē bonū. ⁊ ē nō bo'. s̄ȝ ne
gatio ist' possi'le ē ambl'are nō ē ista. pol'e ē n̄ am
bulare. g° sil' nego ist' ē bonū nō erit ista. ē non
bo'. h' nō fundata ē s'r duas p̄pōes. q' p'a ē q' s'
se h'ent pol'e ē ambl'are. ⁊ pol'e ē nō ambl'are. sic
idēȝ ē. ē bonū. ⁊ ē nō bonū. s'a ē q' nego ist'. pol'e
ē ambl'are nō ē ista. pol'e ē nō ambl'are. maiorē
p̄bat ph'i ī l'rā. Nā oēs p̄pōes ī quibȝ ponit' h' vbū
ē h'nt p̄pōeȝ ⁊ silit' ad īuicē. S̄ȝ cū d̄r sic p̄pt
ambl'are. idēȝ sig̃t cūȝ ista potens ē ambulare. g°
cūȝ ī istis intelligat' h' vbūȝ ē. h'ebūt eandēȝ p̄pōeȝ
⁊ silit' cū istis. s. ē albū. ⁊ ē nō albū ī qb̄ȝ ex
p̄mit' h' vbūȝ ē. minorē aūt p̄bōneȝ sil' ponit
ī l'rā. Nā iste due poss' sil' eadēȝ ī ēē. pol'e ē ambl'a
re. ⁊ pol'e ē nō ambulare. Si g° vna ēēt nega°
r' alti⁹. tē eadēȝ posset sil' ī ēē opposita. s. affir°
⁊ neg° q' ē ī pol'e. Amp' aūt ɔsid° ph'm posuisse
duo s'r'ius de istis p̄pōibȝ. ē nō albūȝ. ⁊ nō ē alb'
p° fuit q' nō sig̃ent idēȝ. s̄ȝ fuit q' vna n̄ ēēt
nega° respc̄u alti⁹. ex eo q' vno s'e alt'eȝ. Nā ex
h' q' negā ist' ē albūȝ. nō ē ista ē nō albū. s̄ȝ ista
nō ē albū. ex h' h'etur has duas p̄pōnes nō idē
sig̃ie. nā affir° ⁊ nego h'nt s'r ēē idēȝ. ⁊ idēȝ vni⁹
sig̃ie. q' idēȝ d̄r negare nego q' affirm̄ē affir° tā ex
p̄te s'bi q' ex p̄te p̄ti. Cū g° ista nō ē alb' sit s'ip'r
nega⁹ de s'bo ⁊ p̄to. ista aūt ē nō albū sit solū ne
gatiua de p̄to. g° nō erūt idēȝ nȝ idēȝ sig̃būt. p̄his
g° p̄bauit solūȝ vnā istar̄ ēē sūp'r neg̃aȝ tū aȝ
q' ex vno s'e a° ut d'm ē. Querēt a' ad utrū
ista sil' eadēȝ ī ēē possit. s. pol'e ē ambl'are ⁊ pol'e est
nō ambl'are. D'd q' s'm ph'i s'o p̄yar'. ⁊ ix. me°
q'dā; sūt po° ad opposita sic sūt po° ītales. po° uō
n̄ales sūt ad vnūȝ aliq'd deti'ate ut ig'ⁱˢ sūp' lo°
s' calefacit. s'tam frigefacit h' ē p'accius. pōe g°
h't po'a ambl'andi ⁊ nō ambl'andi. ita q' ī eodem
s'bo ē po° r' utriusqȝ ɔ'ri. posse tū ambl'are. ⁊ tū posse
ambl'are nūq' h'ent ēē ī eodēȝ sil'. sic n' affir° nȝ
nego sil' h'nt ēē ī eodēȝ. Deīn aūt d'nȝ q'. In
p̄te ista p̄bat h' idēȝ alia roē a'd°. nȝ iste due s'e
eadēȝ ēē equale. ⁊ nō ēē eq'le. nā h' quic' q' n̄ ē
eq'le. subiacet ad h' ī eq'le. ī. huic p̄pōi ēē eq'le
s'biacet ad. ⁊ ad ponit' s'b ip'a. s. ī eq'le. illi nō. s. n̄
ē eq'le n' s'biacet ⁊ nīl sūt s'b ip'a eo q' n̄ ē eq'le
q'd ī ī eq'le n̄ ōe ē. ī. nō d̄r de oibȝ nō eq'le l' eq'le
ēē h' ē de oibȝ d̄r. Est a' ɔsid° idēȝ ph'i ī h' ɔsiste
q'cūqȝ due p̄pōes sic se h'ent ad se inuicē ad quar
vnā s'e a°. ad aliā nō n' s'e. iste p̄pōes nō sūt eedēȝ

sz ad affirmatiam de pdto finito sequitur affirmativa de pdto privato ad negativam vero de pdto finito nullo modo sequitur. g. iste propositiones non sunt eedem. Circa a'ad ut ad affirmatiam de pdto finito sequitur affirmativa de pdto infinito ut ut sequitur e inequale. g. e non equale ut e iniustus. g. e non iustus. Dd q sp mag ule et q e plus se hens se ad id q e mi ule et non eq sicut ad hoie sep sequitur al. no tn e. sic g potterunt onde affirmatiam de pdto infinito ee i plus q affirmativa de pdto privato. et negativa de pdto finito ee i plus q affirmativa de pdto infinito ul privato onfuz eit q iste tres se osequunt ad inuicem. no tn eq. Istud a' sic ondit. na si e inequale. se q sit no equale no tn eq. eo q inequale dicit sb; privatum equalitatis q e aptum natum hre. ideo bn se e inequale g e no equale situ sit aliqd no equale et no se pp hoc q debeat ee inequale. qz forte lapis no e equalis qz no ht equalitatem no tn potist d inequalis. qz no est apt nat hre equalitatem. In plus g se ht ee no equale q ee inequale. Sic se. sic iniust. g e no iust. n tn eq. Na ferrum e no iustum qz n ht hitum iusticie. no tn ferrum d; iniustum. qz no e aptum natum hre iusticiam. hat aut res vz tangit phs i lra. cu d q hinc propositio e no equale subiacet alicui. f. inequale. illud aut q subiacet alti et supponit s e ptiulari illo sicut ho supponit ali et subiacet s no e pticularior illo propositioi equale. g se no equale pp no tn eq. sic ad hoiem se al. n tn eq. s ad istam affirmativam de pdto infinito e no equale se ista negativa de pdto finito no e equale. no tn eq na bn d; dea que sit no equale. ul q sit no iustum. no tn de hente equalitatem ul iusticiam. sz q no sit equale l q no sit iustum no d; dea entem. n dea no entem. g i plus se ht ista q illa. et illa subiacet isti. sic ptinentur subiacet uli. ad affirmativam g de pdto privato se affirmativa de pdto infinito. et ad affirmativam de pdto infinito se negativa de pdto finito et n eq ut p; ex intencione phi i lra. Deinde cu d et amplius aut. In pte ista addit ad hec ide tercia; ide scz. amplius e n album lignum. an e album lignum. no sit ide. ei p q. si e lignum n album. eit tn lignum quis no album. q a no e album lignum. no e nec ee lignum. ita q n eit lignum n album. Tunc odit p n lc propositio. d. q mai e p has tres ides. qm ei q e l no e ne gatio istud q e e no lonu. si g de oi uno l negativa ul affirmativa va. siautem ista e n lo. n e neg. pala qm a lice mo e affirmo. et qz oi affirmacionis e negatio. oz q nego eius q e no lonu sit ista. no e no lonu.

Est aut osido ide istam no differre a sa n rone eior positoz. na si affirmativa de pdto infinito ponit ad. q e ee no equale et ee lignum no album ponit ad sb; et aliqd ens. negativa aut de pdto finito n ponit. na no esse equale. et n ee lignum album. no ponit ad sb;. mai e q iste due propositiones differunt. n iste ides differunt n rone ti nor ut dcm e. Amplius a' osido q cu cuilibz affirmativa d; correspondere sua negatio cu; ista propositio sit ato mo affirmativa e no album. et signe d; ato mo affirmativa qz e solu affirmativa sbi et no pti. io n d; d affirmativa simpl. oz g q s assig nee negativam eit g sua negatio ista. s. n e n album i q no solu negatur ptm. sz q sbz. Deinde cu dic. hnt a' ordinem. In pte ista o ordinem eiusdem istarum propositionum ad inuicem. et dno facit. qz p o huic ordinem i propositionibus

de pdto finito. 2. o ordinem i propositionibus de pdto privato. sa ibi. sili aut hent. Ad euidenciam a' p pris e sciendum q ad affirmativam de pdto infinito se negativa de pdto finito et no eq. s ad affirmativam de pdto finito se negativa de pdto infinito et no ouert. Triag. f. phs. qz p o ordinem istarum propositionum i quadrum figura et i quibz duabus coibz. sdo o ad affirmativam de pdto infinito sequitur negativa de pdto finito et no eq. et tercio declarat ad affirmativam de pdto finito sequi negativam de pdto infinito et no eq. sa i. sig oi. triar. eq aut. Intelligendum g sic. dcm e q iste propositiones e album. et e no album no sunt eedem. aut p se. hi propositiones hent ordinem et osequenciam ad inuicem. sit ei ee qd lonu i quo. a. n e aut lo ei negativa opposita sit i q. b. ee aut n lo q est affirmativa de pdto infinito sit i quo. c. et sit sub. b. h e sub negativa de pdto finito. no ee aut no lo q e negativa de pdto infinito sit i q. d. et sit sb. a. Est aut osido has quattuor propositiones h mo ee ordinandas. na d; ordinari i quattuor angulis qz duo sint superiores. alii n duo sit inferiores. In p g angulo superiori sit affirmativa de pdto finito ut e h propositio e lo. In sco uo angulo superiori d; poni ei negativa. s. ista. n e lo. In tercio n angulo i inferiori sb negativa de pdto finito d; poni affirmativa de pdto infinito. s. ista e no lo. In quarto v angulo inferiori sub affirmativa de pdto finito d; poni negativa de pdto infinito. s. ista n e no lo. p g angulum et primam propositionem affirmativam de pdto finito intelligit phs p hanc lram. a. p uo angulum et negativam ei correspondentem intelligit phs p hanc lram. b. tercium aut angulum et affirmativam de pdto infinito intelligit phs p hanc lram. c. sz quartum angulum et negativam correspondentem ei intelligit phs p hanc lram. d. Deinde cu d. e. g. oi. ponit situs propositionibus i quadrum figura. In pte ista o quo se osequuntur ad inuicem. et dno facit qz p o ad affirmativam de pdto infinito sequitur negativa de pdto finito. sdo o q no sequitur eq. sa i. ei at q e. p g dcm e q. c. e affirmativa de pdto infinito huic g propositioi q e. c. at. a. h e affirmativa de pdto finito at. b. h e ei negativa. et nulli eide. h e hec due propositiones no potuit i ee eidem qz sunt otrie. et sup h propositioi que e. a. de pdto finito. aut i eit. c. h e affirmativa de pdto infinito. aut. d. h e negativa eidem. et nulli eidem. q affirmativa et negativa n potuit ospere eidem. et cu i e. c. nec e a. b. oi i ee. h e cu i e propositio affirmativa de pdto infinito illa i eit negativa de pdto finito. nam si nec e dicere qm e no albu. et qm n e albu. nec e dicere cu ea e. qz i pole e ad sil ee albu et no ee albu. aut ee lignum album. et ee lignum no album. qre si affirmativa no i est negativa i eit. i. si huic propositioi de pdto infinito affirmative e no albu. no i e h affirmativa e albu. qz no pnt sil ee. ee albu. et ee n albu i eit ei negatio. s. no ee albu. qz de qlibz affirmativa ul negativa va pp q. si ad ipm no se affirmativa oz q sequitur negativa. Circa a' as. ut hec sit lo oma. e ho no albus. g no e ho albus. et v; q n. qz qm due propositiones s se hent ad inuicem sic firius et inferius. tunc ad propositionem inferiorem sequitur inferior et no eq. sicut nullus ho currit. bn se. g qdam ho no currit. et n eq. na n se. qdam ho no currit. g nullus ho currit. Cu g s. phs i lra. propositio affirmativa de pdto infinito debeat poni sb negativa de pdto finito. et situari sub ipa sicut pticularis sb uli ad affirmativam de pdto infinito no se negativa. sz potius eq. g no se. e ho n albus. g no e ho albus. sz se mag eq. sicut n se qdam ho no currit. g nullus ho currit. In oium e phs i lra. q d ad istam e ho no albus seq istam. no e ho albus. l ei affirmativa. sz affirmativa no se. qz nl poteit sil ee albu et ee no

album. ergo ad ipsam sequitur negativa. Deinde quod praedicatio una quae est ad implicat. Quaeritur enim utrum ista sit bona consequentia: est homo non albus, ergo non est homo albus. Implicat autem quia una istarum ponitur sub alia, ut sub negativa de praedicato finito ponitur affirmativa de praedicato infinito, ideo videtur quod ad negativam sequitur affirmativa sicut superius ad inferius. Primo ergo declarabitur id quod quaeritur. Secundo declarabitur id quod implicat. Sciendum est ergo praedictam consequentiam habere veritatem in terminis universalibus et eodem modo sumptis. Nam cum philosophus faciat hanc consequentiam in terminis indefinitis qui possunt amplificari tam ad terminos universales quam ad particulares, ideo si praedicti termini accipiantur universaliter semper erit consequentia vera, quia haec non est negativa de praedicato finito semper erit in plus quam affirmativa de praedicato infinito, propter quod semper ad affirmativam sequitur negativa et non econverso. Verbi gratia, si dicatur sic: quidam homo non currit, bene sequitur: ergo non quidam homo currit. Similiter si dicatur sic: omnis homo non currit, bene sequitur: non omnis homo currit. Nam isto modo sumuntur termini universaliter. Sed si acciperetur affirmativa de praedicato infinito in terminis particularibus, negativa vero in terminis universalibus, hoc modo praedicta consequentia posset se habere aliter, quia termini non sumerentur eodem modo. Sed quia affirmativa ponitur sub affirmativa negativa, ex quo ad ipsam sequitur, quod quod implicat est modo declarandum. Propter quod est sciendum quod pars semper ponitur sub toto. Nunc autem ita est quod ista propositio non est homo albus est simpliciter negativa, quia negat totum et nullam ponit naturam: de quolibet potest dici quod non sit homo albus, lapis enim non est homo albus. Sed affirmativa de praedicato infinito est secundum partem negativa et secundum partem affirmativa, quia est affirmativa subiecti et negativa praedicati. Nam cum dicitur est homo non albus, hoc ponit aliquid subiectum, quia ponit hominem, sed negat praedicatum, quia album removetur ab homine. Et quia particularis negativa ponitur sub universali negativa, cum ista non est homo albus sit simpliciter et universaliter negativa, ista autem est homo non albus sit negativa solum particulariter, quia solum ex parte subiecti, ideo sub negativa de praedicato finito sumenda est negativa de praedicato infinito, ut declaratum est. Amplius autem quaeritur adhuc utrum hoc sit contrarium ei quod dictum est supra. Nam philosophus supra dixit ista duo posse simul esse, scilicet possibile est ambulare et possibile est non ambulare, et esse album et esse non album. Dicendum quod contraria possunt considerari dupliciter: primo secundum se, secundo secundum formam contrariam ad se invicem. Primo modo unum contrarium potest esse sine contrario, nam ex quo subiectum non negat plus utriusque contrarii, ideo unum cum altero simul est subiectum utriusque: ideo simul est hominem esse album et hominem esse non album, et hominem ambulare et hominem non ambulare, quia idem subiectum simul remanet affirmatum ad duo contraria. Hoc ergo modo philosophus fuit locutus supra. Sed si considerantur contraria secundum formas, quia contraria et contradictoria numquam possunt esse simul, nam album et nigrum vel album et non album numquam possunt esse simul, et hoc modo locutus est philosophus hic, propter quod non est contradictio in littera, cum alibi loquitur hic quodammodo. Deinde cum dicit et autem quod est. In parte ista ostendit quod ad negativam de praedicato finito non sequitur affirmativa de praedicato infinito. Unde ait: et autem quod est b. non semper inest c. Nam quod omnino non est lignum nec erit album vel non album, id est non sequitur quod si non est lignum album quod debeat esse lignum non album, quod est d. Et quod non est penitus lignum nec sequitur quod sit album nec quod non sit album. Tunc subiungit quod conversio: quod ad affirmativam de praedicato infinito sequitur negativa de praedicato finito et non econverso. Unde ait: consequentiae autem contingunt [illegible] a. de omni autem c. autem d. dicitur hoc affirmativa de praedicato finito inest vel negativa de praedicato infinito vel affirmativa. Quoniam autem non possunt simul esse, scilicet esse non album et esse album, id est quia affirmativa de praedicato infinito non sequitur ad affirmativam de praedicato finito, quia nihil potest esse simul album et esse non album, ideo hoc inest, id est inest dicta negativa. Nam de eo quod verum est dicere quod sit album, verum erit dicere quod non est non album, sed non convertitur. Ideo dicit de d. autem non omnino a. Nam de eo quod omnino non est lignum non est verum dicere quod sit lignum album, quare si d. verum a. similiter est dicere quod non est lignum non album, a. autem non verum, scilicet quod sit

lignum album. Manifestum ergo quod contrarium [illegible] d. particula autem quam a. et c. nulli eidem insunt, id est affirmativa de praedicato finito et affirmativa de praedicato infinito non se consequuntur ad invicem, et si contingit contrarius et b. contingit simul eidem inesse. Est autem considerandum quod ad affirmativam de praedicato finito non sequitur affirmativa de praedicato infinito nec econverso. Nam si est lignum album non sequitur quod sit lignum non album. Similiter si est lignum non album non sequitur quod sit lignum album. Sed ad negativam de praedicato finito sequitur negativa de praedicato infinito, quia si non est lignum album bene sequitur quod non sit lignum non album. Bene ergo ait philosophus quod a. et c. numquam eidem insunt, contrarius et d. simul consequuntur. Deinde cum dicit similiter autem. In parte ista manifestat hanc consequentiam in terminis privatis, et duo facit. Nam primo facit quod dictum est. Secundo verificat hanc regulam in omnibus, scilicet quod affirmativa de praedicato finito et affirmativa de praedicato infinito non sunt oppositae, ibi: et in pluribus. Dicit ergo quod similiter se habent et privationes ad praedicta, sed hic ponitur sic supra propositiones de praedicato finito vel infinito. Sit ergo aequale vel inaequale in quo a., non aequale quod est negatio sui opposita sit in quo b., quod est affirmativa de praedicato privato sit in quo c., non inaequale negatio sui contrarii sit in quo d. Est autem considerandum quod ad affirmativam de praedicato privato sequitur negativa de praedicato non privato, ut si est inaequale, ergo non est aequale, non tamen econverso. Similiter ad affirmativam de praedicato non privato sequitur negativa de praedicato privato: si enim est aequale, ergo non est inaequale, non tamen convertitur. Sicut ergo se habent iste sic ille de praedicato finito vel infinito, et secundum eandem propositionem debent ordinari. Quaeret autem aliquis utrum negativa de praedicato infinito vel privato debeat poni sub affirmativa ad hoc quod sequatur ad ipsam, dicendo sic: est album, ergo non est non album, vel est aequale, ergo non est inaequale. Et videtur quod non, quia negativa de praedicato finito vel de praedicato non privato ponitur sub contrario ad hoc quod sequatur ad affirmativam, ergo similiter erit de negativa praedicati privati vel infiniti. In contrarium est philosophus in littera. Dicendum quod sicut sub negativa de praedicato finito ponitur affirmativa de praedicato infinito vel de praedicato privato, eo quod illa est negativa simpliciter et universaliter, ista autem est negativa non universaliter sed quodammodo, quia est affirmativa ex parte subiecti, licet ex parte praedicati possit esse negativa, sic sub affirmativa de praedicato finito vel non privato, eo quod illa est affirmativa simpliciter et universaliter, istae autem sunt negativae quodammodo et quodammodo affirmativae. Nam si dicatur est album vel est aequale, istae sunt simpliciter affirmativae. Sed cum dicitur non est non album vel non est inaequale, istae sunt negativae, sed veritate consimiliter debent intelligi affirmativae ratione duplicis negationis appositae. Sunt enim praedictae propositiones quodammodo affirmativae eo quod consequuntur ad affirmativam, et sunt quodammodo negativae eo quod in eis negationes intelliguntur. Et quia esse quod est tale secundum quid debet poni sub eo quod est tale simpliciter, ideo negativae de praedicato privato, quae sunt quodammodo affirmativae, debent poni sub affirmativis simpliciter; affirmativae autem de praedicato infinito vel privato debent poni sub simpliciter negativis, cum ipsae sint quodammodo affirmativae, ut declaratum est. Deinde cum dicit et in pluribus. In parte ista verificat istam regulam in omnibus terminis tam universalibus quam non universalibus, dicens et in pluribus autem, quoniam huius quidem idem in aliis. Videlicet non est idem: sunt eius negatio vera quoniam non sunt omnia alba, aut quoniam unumquodque non est album, sunt non alba, aut quoniam non est non album unumquodque similiter. In eodem modo sunt negationes in terminis pluraliter et non pluraliter sumptis, quia hoc sunt alba, negatio sua est ista: non sunt haec alba. Et similiter est quod eius negatio sit ista, scilicet sunt non alba, contrarium eius quod est esse. Haec est similiter in terminis acceptis universaliter, nam esse aliquod album non hoc quod est non album esse aliquod erit negatio, quia ambae sunt falsae, sed eius negatio erit non esse aliquod album, et ambae falsae. Quare similiter est quod una sit negativa alterius et quod alia sit eius affirmativa similiter est falsum. Sive ergo termini sumantur universaliter sive singulariter et particulariter, semper [illegible] erunt dicentes est lignum album et

2a q°.
2a q°.
q°.

est lignu no albu. eo q una no e nego alti. n una sigt ueru q alia. Circa istaz lectoez qr una qo pht ut ad neaz de pto finito seqt affirda de pto infinito ut ne sequitur. n e ho iustus. g e ho n iust et vz q sic. qz ad sup ius sp sequit ifer n negatie vn locus a supiori ad inferius negando sp e ho. dco no e al. g no e ho. qd adz affirndo e malus dco e al g e ho. at g negda de pto fito sit firior et utilior qm affirda de pto ifito. vz q ne seqt no e ho iust. g e ho no iust. R. sic se ht affirda de pto fito ad neaz de pto ifito ul de pto puato. ita vz se hre negda de pto fito ad affird de pto puato. Sz se si e eqle. g no e ieqle. et e albu. g no e no albu. g e sr seqt. n e eqle. g no e ieqle. et no e albu. g e no albu. R. phs ult i fo pyar q ad ista. s. nullus ho e iustus sequitur ista. ois ho e no iust. g vz q ad neaz de pto fito seqt affira de pto ifito q qo p libata ppoit. In oiuz e phs i lra q dicit q ad affira seqt neu. sz no eo. Dd q diffitas ista qo nis i hac vi ofiste q negato supiori. q e i pl negat inferius. ut negato ali negat ho. Cu g neu de pto fito pl neget q affirda de pto ifito. io ad negam mag vz sequi affirm q eo. Dico g declarabim i pcta qone. na po ondetur q no ad affira de pto ifito seqt nega de pto fito et no eo. et ad affiraz de pto puato sequitur negadu de pto no puato et no eo. et ad affir seqt neu. et no o ultie. fo declab q ptis quibzdaz suppoibz. ut q suppoat ostacia sbi cu aptitudie ad ptu. et cu alus ceustacis ose pdce ppones ouablr pnt se hre adinucez. Ppt po e scid q si ppoes fiant i duisis tis quoz aliq sit vler aliq v ptcul es ad negoez vlis ppois se nego ifioris. ut n e al. g no e ho. sz si hu ppoes heret ee i eidez tis te sp ad affira de pto ifito se neu de pto fito. Et ro hu e qz quito nego addit tino spali ou tito magis reddit ipz coez pp q sequit no e al. g no e ho. qz i plus e. no ho q no al. na q no sit al vificat solu de no aiatis. ut de lapide et de fto. sz q no sit ho vificat i de equis et de casis. de quibz no e uez dice qo no sit alia. io ad no al se no ho. sic ad ans se ons ua sic ad hoiez affirde se al. qz al e i pl q ho. io sic e ho e al. ita ad no al se no ho. qz no ho e i plus q no al. to g fo qr ad negdz firioris se negu ifioris e ista. qz i fius negatiu e ons ad negatiu firius et i plus e negatiu ifius q negatiu supius. Cu g neu de pto finito sit i plus q affirdu de pto ifito. nam no e ho iust uelificat de quolibz q no e ho. sz q no sit ho no iust vificat n de eo q no ht hitu iusticie et io ad istaz e ho no iust. se ista no e ho iust. sic io qo e i pl e ons ad id q e i min. hac de ca ad affir de pto puato se nega de pto no puato ut e i iust. g n e it. Naz i plus e n ee iustu q ee iniustu. Naz qd no sit ho iust pt vifit de quoli q no e ho. qd lap n e ho iust. sz q sit ho i iustus. n dz nisi n de hoie puato hitu iusticie. q e apt nat hre. silis et cu e ad affird de pto no puato ul finito se neu ut sic e it g no e no iust. et si e albu g no e no albu. na i pls e n ee no albu q ee albu. et i plus e no ee n iustu

q ee iustu. Et qz ut dcm e sp q e i plus e ons ad id q e i minus et no eo. cu negda pti fiti sit i plus q affira pti fiti. io ad affira de pto ifito se nega de pto fito et no o ultie. et silr e i puatis ex q pate pt mte illi qbi obsam politi i fo pyar. q quatuor ppones posse fi de pto fito et ifinito ita q due sit affire et due neae se heat ad inuice sz omaz ut puacoes due vo mine. Naz ad affiraz pti infiti sequit neda pti fiti. ut e ho no iust. g no e ho iustus. et eo tn mine. qz ad negatiaz pti fiti n seqt affirda pti ifiti. et ad negaz pti ifiti no se affira pti fiti. Due g se hent ad omaz et se ad alias. alie uo due mime. et si ut puacoes. qz i puadis ppoibz coce in te pit talis oma ut declatu e. Oiiso g po uolumus declare sz. s. qualr italibz ppoibz poteit ee ouutiblitas suppota ostaia sbi ad neaz pti fiti se affira pti ifiti. sicut se eo ut si no e albu. et e ad sbz. g no e albu. oa si nulls ho e iust. et e ho. se q ois ho est n iustus. Et si no e eqle. et e ad. g no e eqle. suppota g ostan sbi ad neaz bu se affirda sic eo. et e q dicat phs i. 2o. pyar. na cu dixisst ad istaz ppoez nulls ho e iust sequi hic. g ois ho e no iust subiuxit ime te. d. nat e ei aliq ee. i. nat e poie ostaciaz sbi si ad negaz pti fiti dz sequi affirtia pti i fiti. Sz si ad negatiaz pti no puati dz sequi affirda de pto puato n suffiat poie ceustaz sbi qlicuqz i sit aptitu ne et in alus ostan s appoitis. io si dicat sic. n e ho iustus no seqt g e i iust. Naz suppoito q sit ad. et no sic tn n potit ifern. g e i iustu. qz lap e ad et no e iustus n tn dz d i iust. qz no e apt suscipe iustie. suppoito g q sit ad sbz. et sit aptu natu suscipe iusticiaz. et eo qz quo di hre iusticiaz. te bn se. no e iust. et ad aptu hre iusticiaz g e i iustus. ad h g q ad negaz de pto finito sequitur affirda pti in fiti solu reqrit ostan sbi. sz si ad neaz de pto no puato debeat se qui affirda de pto puato n solu reqrit ostan sbi q hecuqz supa. sz oz q sit i aptitudo cu alus ostacis appoita ut uisu e. Ad po g dd q ad negoez supioris se nego ifioris. qz i fius negatiu e i plus q negatiu supi. sz neda de pto fito e i pls q affir de pto ifito. et io se ad eu ut dcm e. Ad 2m dd q io ad affira de pto ifito se nega de pto ifito. qz e i pl. Ad 3m dd q ad negaz se affira cu ostan sbi ut declatu e. et sic declatu est intellit phs sz q mo i pdcis ppositoibz conutiblitas iueit.

Vomaza pala. pqz phs ot dcam ist ppoez neu de pto fito et affiraz de pto ifito. Inpteista oclut ex pdcis ocludt ouisiu mo sillodi et ueduidi sill ex talibz ppoibz fortuz cca q ta fiat. Naz po fiat q dcm e. 2o pbat qda om itoducaz si i i mltis p loibz. et 3o remouet fliates hi om ipedientez fa ibi. simpl aut. tca 1a. acit at falli. pa ps diuidit i ptes. 3es. na po phs ppoit itentu. 2o ot affira sipl et affira de pto ifito sillo p po figz. et 3o declat q lr sillat nega et affira g oppoita. fa ibi. Si uez quicqz. 3a i. si atco g qm a pelaz e ex pdcis qm aliud sigt e no albu et ad n e albu. qz hec quod. s. e no albu e affir. illa vo. s. n e albu e nego. maifestu qm no e dcz. mo demrandi e sillodi utruqz. ut qm q eqs e al no e albu. i. qm nllz

album est album, quod ad propositionem de inesse negativam. Aut contingit nullum album esse album, quod ad propositionem de contingenti negativam. Et quoniam verum est dicere esse non album, nam hoc est esse non album ut hic quod ad affirmativam de praedicato infinito.

Est autem consideratio quod affirmativa de praedicato infinito et negativa de praedicato finito habent eundem modum significandi in propositionibus de inesse et de modo. Ideo dicit autem philosophus quod sicut istae contingit nullum hominem esse album et contingit hominem non esse album non significant idem, quia una est affirmativa et alia negativa, ita etiam est in modis syllogizandi et concludendi ambarum istarum propositionum. Nam affirmativa syllogizat solum per primam figuram, negativa non per primam et secundam.

Deinde cum dicit: Similiter vero. In parte ista ostendit affirmativam de praedicato infinito syllogizare per primam figuram. Dicit: Similiter vero quod est album sit non album, idest et modus syllogizandi non album scilicet affirmativae convenit per primam figuram. Cuius causam assignat dicens quia verum esse subicitur positum. Nam si verum vel potentiale ponitur affirmativam faciet propositionem modalem affirmativam. Similiter si est ponatur affirmativam faciet propositionem de inesse affirmativam. Nam verum est eius quod est dicere album non esse quod est dicere non album negationem, sed sua negatio est non verum dicere album. Et tenet autem ad hoc ut affirmativa de praedicato infinito possit syllogizare per primam figuram.

Dicit quod propositio affirmativa de praedicato infinito, quamvis non sit simpliciter affirmativa eo quod praedicatum negatur, dicitur tamen affirmativa in eo quod istud verbum est quod remanet semper affirmatum. Nam sicut se habet hoc verbum est in propositionibus de inesse, sicut se habent verum et alia potentialia consimiliter in propositionibus de modo. Quaecumque igitur potentiale est affirmativum in propositionibus de modo dispositiones affirmativae et syllogizant per primam figuram, ut dicebatur, sic in propositionibus de inesse, quando hoc verbum est remanet affirmatum, erunt propositiones affirmativae et syllogizant per primam figuram. Et quia hoc reperitur in propositione affirmativa de praedicato infinito, nam si dicatur sic: homo est non albus, homo est non musicus, sed hoc verbum est semper affirmatur; ideo dicendo omne animal est non musicum, homo est animal, ergo homo est non musicus, praedictus syllogismus fit ex propositionibus de praedicato infinito et syllogizat per primam figuram.

Deinde cum dicit: Sicut autem. In parte ista ostendit qualiter syllogizat affirmativa cum sua opposita negativa. Dicit: Sicut autem volumus syllogizare verum est dicere quod omne quod est homo musicum esse, idest si volumus syllogizare istam veram affirmativam, verum est dicere omnem hominem esse musicum, sumeretur aliquid pro medio aut esse musicum quod ad propositionem affirmativam, aut non esse musicum quod ad propositionem negativam. Et consimili modo conclusio syllogizabit utraque. Nam non esse musicum quodcumque est homo negative concludetur per tres modos, hoc est universalis negativa concludetur per primum modum primae figurae et primum et secundum modum secundae figurae. Est autem consideratio quod affirmativa solum syllogizat per primum modum primae figurae. Ideo ad syllogizandum istam: omnis homo est musicus, sumendum est pro medio aliquid musicum, dicendo: omne aliquid verum est dicere esse musicum, omnis homo est aliquid, ergo verum est dicere omnem hominem esse musicum. Sic non possumus syllogizare affirmativam de praedicato infinito; negativa de praedicato finito opposita affirmativae potest syllogizari tribus modis, sumendo pro medio nullum aliquid esse musicum, et concludetur quod nullus homo sit musicus per primum modum primae figurae et per primum et secundum modum secundae figurae.

Deinde cum dicit: Simpliciter autem. In parte ista philosophus declarat quod consequentiae introductae in multis propositionibus superius positis, et non sunt [illegible]. Nam primo proponit praedictam consequentiam, secundo eam probat, ibi: Primum igitur. Dicit igitur quod consequentiae superius enumeratae verae sunt, quia sic se habent a et b, idest antecedens et oppositum eius, ut si eidem non contingit inesse, alterum ex necessitate alterum, hoc est alterum istorum, scilicet consequens vel oppositum eius, de quolibet verificatur. Et rursus sint c et d, idest antecedens et oppositum eius, similiter quia eidem inesse non possunt. Et tunc ponit consequentiam, scilicet ei quod est a sequitur c et non convertitur, hoc est ad antecedens [sequitur consequens] et non convertitur; ad hoc quod est b sequitur d et non convertitur, idest ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis et non convertitur. Et a quod est d contingeret eidem, idest contingeret consequens et oppositum antecedentis simul esse; b et c non contingeret eidem, idest antecedens et oppositum consequentis simul esse non possunt. Est autem consideratio consequentias philosophi esse tales: quaecumque

ad antecedens sequitur consequens ut ad hominem sequitur animal, tunc ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis ut ad non animal sequitur non homo. Per a igitur intelligitur consequens sicut animal, per c autem antecedens ut homo, per d vero intelligatur oppositum antecedentis ut non homo, per b autem intelligatur oppositum consequentis ut non animal. Et

Simpliciter autem consideratio est quod cum consequens actualiter existat in antecedente, sicut animal actualiter existit in homine, non potest simul esse homo cum opposito alicuius, ut quod homo sit non animal. Sed quia in contrario existit antecedens in potentia, ut homo potentialiter existit in animali, ideo consequens potest simul esse cum opposito antecedentis, quia lapis potest simul esse animal non homo. Nam sic quod est animal et non homo, propter quod simul est animal et non homo. Significat igitur autem philosophus quod a quod est d eidem contingeret, eidem possunt contingere consequens et oppositum antecedentis, ut animal et non homo. Sed c et b nunquam eidem contingunt, quia nunquam potest esse quod sit homo et quod non sit animal.

Deinde cum dicit: Primum igitur. In parte ista probat ea quae dicta sunt. Dicit primo igitur quod cum quod est b sequitur d, idest ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis, ut ubi non est animal ergo non est homo. Istud autem sic manifestum quoniam eorum quae sunt c et d alterum eorum ex necessitate omni inest, hoc est de quolibet verificatur quod sit antecedens vel oppositum eius, ut de non animali ergo vel sequitur homo quod est antecedens vel sequitur non homo quod est oppositum eius. Sed supposito non animali non est verum dicere quod sit homo. Cum autem b non contingat c eo quod simul insint, a et c, idest cum sit oppositum consequentis ut non animal, illi non poterit inesse antecedens ut homo. Quia si est homo poterit inferri quod sit animal, et ita si homo possit stare cum non animali, possunt stare cum animali, quod est falsum, quia res non stat cum suo opposito. A autem et b non contingunt eidem, manifestum quoniam d sequitur b, idest animal et non animal non possunt simul eidem contingere, quia ad non animal sequitur non homo. Idest rursus sit ei quod est a non convertitur c, hoc est ad consequens non sequitur antecedens. Sic ergo quod probat. Nam omni vel c vel d inesse contingit, idest de omni alio poterit verificari quod sit homo vel quod sit non homo, ita quod animal sit in plus quam homo. A autem et d contingit eidem inesse. Sed est animal et non homo possunt simul esse, quod probat quia a sequitur ipsum c, hoc est ad hominem sequitur animal; ideo similiter quamvis propositionaliter contingit idem. Sed est sicut non animal possit stare homo, possunt stare animal quod sequitur ad hominem, sed hoc est impossibile quia idem stabit cum suo opposito, quod est falsum. Manifestum igitur est quoniam neque b ei quod est d convertitur, eo quod simul contingit a et d eidem inesse, idest contingit ut si homo non sequitur non animal, quia idem potest esse non homo et animal sicut equus. Si igitur ad non hominem sequeretur non animal, sequeretur ad suum oppositum, quod est impossibile et superius declarata est omnia quod ad esse eius partes.

Quaeret autem aliquis utrum praedicta consequentia habeat veritatem in omnibus, quia sicut ad antecedens sequitur consequens, ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis. ·90·

Dicendum quod praedicta consequentia habet veritatem in omnibus, sed in aliquibus recipit conversionem, in aliquibus autem non. Istud autem sic declaratur. Nam si ad hominem sequitur animal, ergo ad non animal sequitur non hominem. Hoc autem ratione colligimus, quia quanto negatio additur termino specialiori tanto magis reddit ipsum communiorem, et tanto pro pluribus facit ipsum stare. Quia igitur homo est specialior terminus ipso animali, ideo negatio sibi addita facit ipsum magis communem. Si igitur animal est consequens ad hominem quia est in plus quam homo, ita non homo est consequens ad non animal, quia non homo est in plus quam non animal. Nam de capra verum est dicere quod sit non homo, non tamen est verum dicere de ipsa quod sit non animal. Ad hominem igitur sequitur animal sed non convertitur, et ad non animal sequitur non homo sed non convertitur. In terminis igitur non convertibilibus ad antecedens sequitur consequens sed non econverso, et ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis et non convertitur. Sed si habuerint terminos aequales et convertibiles, tunc ad antecedens sequitur consequens et econverso, et ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis et econverso. Nam sicut ad hominem sequitur risibile, ita ad risibile sequitur homo; et sic si non est risibile non est homo, ita si non est homo non est risibile. Concludamus igitur praedictam consequentiam in omnibus habere veritatem, sed in terminis non convertibilibus non recipit conversionem, in terminis convertibilibus recipit conversionem, ut declaratum est.

Deinde cum dicit: Accidit autem. In parte ista removet falsitatem in praedictis

hic continuatio et ita fiat. Nam prius innuit talem figuram. Secundo probat et eam reducet. Sit verbi gratia figura ibi, hic autem finem continuationis sic. Item est ad oppositum consequentis sequi oppositum antecedentis, non ex eo autem possit accidere falli aliquando in hoc ordine terminorum, scilicet antecedentis et consequentis, eo quod opposita non sumuntur recte, quia necesse est alterum inesse, ut si a et b non contingunt eidem inesse quia sunt contraria, necesse est enim non inesse alterum, inesse alterum et e converso. Sit c et d. Quando igitur a inest c, hoc est antecedens eidem inest a, hoc est consequens. Accidit ergo quod cum inest d, hoc est oppositum antecedentis, eidem insit b, hoc est oppositum consequentis. Hoc autem est falsum, nam non sequitur si non est b quod non sit a. Est autem considerandum quod falli possumus in ordine istorum terminorum, scilicet antecedentis et consequentis. Nam si credamus ad hominem sequi animal, verum opinamur; sed si credimus ad non hominem non animal sequi, fallimur. Debemus igitur ordinare eo modo quo dictum est, scilicet quod ad antecedens sequitur consequens, et ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis. Deinde cum dicit "Sumatur enim", in parte ista probat istam figuram hic quidem apparenter. Sumatur enim negatio eorum quae sunt a b in quibus f, hoc est negatio consequentis et eius oppositi sit f; rursus eorum quae sunt c d, hoc est oppositum antecedentis et oppositum, in quibus g. Necesse est ergo vel a vel idem a, affirmationem vel negationem, et rursus aut c aut g, eo quod una est affirmativa et reliqua negativa. Tunc quod cum omni inest c, a subiacet, id est cum inest antecedens eidem inest consequens. Ergo cum inest f, hoc est negatio consequentis, eidem inest g, hoc est negatio antecedentis, quia si propositum in proposito et oppositum in opposito. Et rursus eorum quae sunt f b omni alterum, id est de omni verificatur oppositum consequentis et eius negatio, et eorum quae sunt g d similiter, hoc est de opposito antecedentis et de eius negatione oportet similiter verificari alterum. Sequitur autem f, hoc est negatio consequentis, est consequens ad negationem antecedentis. Quod si ita est, et b ad d se habet, hoc est ad oppositum antecedentis sequitur oppositum consequentis. Hoc enim sciebamus supra per istam continuationem quod si propositum in proposito et oppositum in opposito. Si ergo a se habet ad c et eodem modo quo est d se habet b, hoc est sicut ad hominem se habet animal et ad non hominem se habet non animal.

Est autem considerandum hic argumentationem in hoc consistere quod sicut negatio se habet ad negationem, ita affirmatio se habet ad affirmationem. Sed affirmatio consequentis se habet ad affirmationem antecedentis, ut se habet si est homo ergo est animal. Ergo negatio oppositi consequentis se habet ad negationem oppositi antecedentis. Sed negatio oppositi consequentis ponitur ad f, negatio vero oppositi antecedentis ponitur ad g. Sicut ergo ad c, quod est antecedens, se habet a, quod est consequens, ita ad g, quod est negatio oppositi antecedentis, se habet f, quod est negatio oppositi consequentis. Similiter ergo ad d, quod est oppositum antecedentis, se habet b, quod est oppositum consequentis. Amplius autem considerandum quod non istam viam accipere ... consequens et sumi oppositum. Nam si f ponitur negatio ipsius a et b, erit negatio consequentis et eius oppositi. Ex hoc ergo innuitur ... nam cum de quolibet verificetur esse vel non esse, vel affirmatio vel negatio, si de opposito antecedentis ut de ipso d, quod est non homo, non verificatur a, quod est animal, verificabitur eius negatio, scilicet f. Sic ergo ad negationem antecedentis, quod est g, se habet negatio consequentis, quod est f. Ita ad oppositum antecedentis, quod est non homo, videtur sequi oppositum consequentis, scilicet non animal. Deinde cum dicit "Hoc autem", in parte ista ostendit per ... assumere ... hoc autem est ... scilicet quod ad non hominem sequitur non animal, quia ... sic se habent ... antecedente ... Non enim fortasse ... inesse a ... f ... b, quia super istam non sunt ... Cum ergo negatio eius ... a, id est consequentis eius, quod probat per simile. Nam negatio boni est non bonum ... negatio non boni non est eadem cum ista non bonum ... super negationem istius est ... ista non est alba et non

sed non album, non non album. Et hoc dicit ex consequente et eius opposito. Similiter autem in c d, scilicet in antecedente et eius opposito. Nam negationes quae sunt supra positae sunt duae; hic enim duae negationes accipiebantur in predicta continentia, quia una erat non album et altera erat non album vel non non album. Una erat de predicato finito, scilicet non album, alia vero erat de predicato infinito, scilicet non non album. Est autem considerandum quod cum diceretur in superiori quod eidem non competit negatio cui non competit affirmatio, intelligendum de una negatione. Cum ergo f, quod ponebatur esse negatio, album et non album non sit una negatio, quia est negatio de predicato infinito non album et non non album, ideo non oportet quod de quocumque verificatur album de illo verificetur non esse album. Nec etiam oportet quod de quocumque verificetur non album quod esse vel negatio alius quod de illo verificetur non esse album vel non album. Probatio ergo non procedit, quia cum sint duae negationes, una de predicato finito, scilicet non est album, alia vero de predicato infinito, ut non est non album, quando autem de quolibet affirmatio vel negatio verum intelligendum de una negatione quae est de predicato finito et non de alia. Circa finem istius primi libri, ut clarius continuationes innotescat ea quae dicta sunt in hoc primo libro, continentur quot partes et quot capitula principalia in isto primo libro continentur.

Sciendum est ergo quod in toto primo libro tres partes principales et partes principales continentur, in quarum prima agitur de sillogismis simpliciter sumptis et de formatione et integratione ex suis principiis materialibus et formalibus. In secunda parte traditur ars de medii inventione per quam conclusio infertur. In tertia vero parte tractatur de reductione et resolutione omnium sillogismorum in sua principia. Incepit secunda pars ibi: "Quomodo autem reducamus". Tertia incepit ibi: "Quomodo autem reducemus". Prima pars continebat tria capitula principalia. Nam sillogismus simpliciter sumptus potest considerari tripliciter: secundum suorum principiorum materialium et formalium ex quibus integratur et formatur; secundum quod formatur ex propositionibus et terminis uniformiter sumptis; secundum quod formatur et integratur ex terminis et propositionibus mixtis et difformiter sumptis; et tertio de sufficientia istorum principiorum materialium et formalium ex quibus sillogismus integratur. In primo ergo capitulo agitur de generatione sillogismi ex suis principiis uniformiter sumptis. In secundo capitulo agebatur de formatione sillogismi ex suis principiis mixtis et difformiter sumptis. In tertio capitulo agebatur de sufficientia et compositione principiorum sillogismi. Secunda incipiebat ibi: "Quoniam autem divisum inesse". Tertia incipiebat ibi: "Quoniam ergo in unaquaque figura". Primum autem capitulum principale continebat sub se tria alia capitula. Nam in primo capitulo ostendebatur uniformis generatio in prima figura, secundo in secunda, et tertio in tertia. Secunda incipiebat ibi: "Quoniam non inesse". Tertia incipiebat ibi: "Si autem eidem". Secundum autem capitulum principale continet sub se tria capitula. Nam in primo determinabatur de generatione sillogismi mixta ex propositionibus de necessario et de inesse. In secundo capitulo determinabatur de generatione sillogismi mixta ex propositionibus de contingenti et de inesse. In tertio capitulo determinabatur de eadem formatione ex propositionibus de necessario et de contingenti. Secunda pars incipiebat ibi: "Amplius autem". Tertia ibi: "Palam autem". Secunda autem pars principalis dividebatur in tria capitula. Nam in primo capitulo docebatur medii inventio in sillogismo ostensivo, in secundo in sillogismo ex hypothesi, et in tertio in sillogismis modalibus. Secunda pars incipiebat ibi: "Eodem autem modo". Tertia incipiebat ibi: "Eodem autem modo in ingeniis". Tertia vero pars principalis istius primi libri habebat in se quattuor capitula. Nam in primo capitulo resolvebantur sillogismi ostensivi. In secundo resolvebantur sillogismi reduplicati. In tertio resolvebantur sillogismi reduplicati facti in una figura in sillogismos factos in alia figura. In quarto autem et ultimo capitulo reducebantur sillogismi facti ex propositionibus de predicato finito et infinito. Secunda pars incipiebat ibi: "Reduplicatum autem". Tertia incipiebat ibi: "Quaecumque autem". Quarta incipiebat ibi: "Differt autem". Sunt ergo in primo libro tres partes principales continentes sexdecim capitula. Cum quibus omnibus declaratis fini istius primi libri finis imponetur.

Explicit [illegible] sententia primi libri priorum. Amen.

I[n] q[ua]ntis g[itur] figuris. Causa finalis est ut ostendatur rei
finis post operatione. Postquam phs in p[ri]mo libro declaravit
de sillo simpliciter supposito ex quibus et qualibus p[ro]ponibus fit et quibus
et in qualibus habet formam et integritatem que pertinet ad substantiam
eius et de inventione medii sillogismi que pertinet ad eius
virtutem. In isto 2o libro, ut dicebatur supra, declarat
de potestate sillogismi que pertinet ad eius operationem. Ostendendo
qualiter aliqui sillogismi possunt ad unam conclusionem, aliqui ad plures
conclusiones, et alia que duo faciunt. Nam primo continuatur ad dicta
2o exequitur de proposito, ibi: Quoniam autem. Dicit ergo in quantis
figuris, idest per quot fiat et per quales propositiones quantum ad eius qualitatem
et per quot quantum ad numerum, et quomodo quantum ad ordinem et modum
in figuris fiat omnis sillogismus quantum ad substantiam eius, amplius autem ad quid
prospiciendum construenti et destruenti, scilicet affirmative vel negative, et
quo oporteat interrogare secundum unamquamque artem de proposito
quantum ad medii inventionem, et cuius virtute quodlibet propositum concludi
potest. Amplius autem per quam viam sumamus que in singulis
sunt principia quantum ad perfectionem conclusionem sillogismi, propositum tamen primum re-
solvendo omnia ista iam in p[rim]o libro declaravimus. Deinde dicit:
Quoniam autem alii. In parte ista phs exsequitur de proposito. Ad cu-
ius scientiam sciendum quod sicut invenimus in operatione et potestate rerum naturalium, ita de-
bemus ymaginari in operatione et potestate sillogismorum. In operatione autem rerum na-
turalium sic invenimus quod aliquid impeditur opus rei naturalis ita quod non
potest consequi debitum finem ratione alicuius defectus materie vel forme
sicut invenimus homines non semper generare homines cum v digitis. Sed
aliquando cum quatuor aliquando cum vi ratione alicuius defectus existentis in semi-
ne cuius virtute habet fieri generatio formalis, vel ratione corruptionis et indispositionis
materie huius seminis recipientis. Nam actus activorum sunt in patiente
et disposito, propter quod aut ratione materie suscipientis corrupte vel indisposite
aut ratione seminis vel ratione forme agentis non potentis vincere materiam
ad debitum effectum, operatio rei debita impediri potest. Sicut ergo in-
venimus de operatione rerum naturalium et de ipsarum potestate, ita debemus ymagi-
nari de operatione et potestate sillogismorum. Nam operatio et potestas alicuius
sillogismorum est perfecta eo quod potest consequi debitum effectum et debi-
tam conclusionem. Operatio vero alicuius non sillogismorum potest impediri vel ratione
forme vel ratione materie. In declarando ergo phs de potestatibus
et operationibus sillogismorum in toto isto libro 2o duo facit. Nam primo
declarat de potestatibus sillogismi perfectis, 2o declarat de potestatibus
10. h sillogismi imperfectis et defectivis, ibi: In primo autem. Circa primum
autem ad eius evidentiam primo sciendum est quod operatio sillogismi attribuitur toti
sillogismo, quia nec agit forma nec materia, sed agit totum compositum. Non est
tamen inconveniens aliquas operationes vel potestates attribui rei ma-
gis ratione materie, aliquas vero magis ratione forme. Omnes ergo potestates
que attribuuntur sillogismo aut competunt ei ratione premissarum in ordine
ad conclusionem, aut competunt ei ratione conclusionis in ordine ad premis-
sas. Premisse autem possunt considerari tripliciter. Primo ratione earum universalitatis, et sic
sumitur una potestas sillogismi que concludit plura. Nam premisse universales
possunt in conclusionem universalem et per particularem eius subalternatam possunt in conclusionem
particularem. Secundo possunt considerari premisse ratione qualitatis ipsarum. Nam
alie sunt vere et alie sunt false, et sic sumitur 2a potestas que est
concludere verum ex falsis. Tertio possunt considerari ratione convertibilitatis
ipsarum, et sic accipitur tertia potestas sillogismi que est concludere circulariter, quia circu-
latio non habet fieri nisi in propositionibus convertibilibus. Ex parte ergo premis-
sarum in comparatione ad conclusionem accipiuntur tres potestates sillogismi: una
potestas sumitur ratione earum universalitatis, 2a ratione qualitatis ipsarum, tertia
ratione convertibilitatis ipsarum. Conclusio vero in ordine ad premissas potest
considerari tripliciter. Primo si sumatur conversa conclusionis sillogismi concludere con-
trarium vel contradictorium cum altera premissarum interimendo reliquam, et sic

accipitur una potestas sillogismi que est concludere conversive. Secundo po-
test considerari accipiendo oppositum conclusionis concludere non directe, concludere autem
premissa vera concludendo oppositum conclusionis planam de esse impossibile, et sic
sumitur 2a potestas sillogismi que est concludere per impossibile. Tertio potest
considerari secundum quod sillogismus concludat opposita conclusionis, et sic accipitur tertia
potestas sillogismi que est concludere opposita. Tota ergo pars prima istius
secundi libri in quo agitur de potestatibus sillogismi perfectis dividitur in huius
sex partes, quia primo declarat de sillogismo concludente plura, 2o declarat
de sillogismo concludente verum ex falsis, tertio de sillogismo circulari, quarto de
sillogismo conversivo, quinto de sillogismo per impossibile, sexto et ultimo de sillogismo
ex oppositis, 2a ibi: Causa autem esse, tertia ibi: Circulariter autem, quarta ibi: Conver-
tere autem, quinta ibi: Per impossibile autem, sexta ibi: In qua autem figura. Secunda pars fa-
cit. Nam primo ex universalitate et particularitate sillogismorum ostendit quod aliquos sillogismos pos-
se concludere plura, aliquos vero non. Secundo manifestat hoc per terminos
et exemplificat quantum ad rationes speciales de sillogismis universalibus, 2a ibi: Ut
si a. Tertia ibi: Eodem autem contingit et sic. Deinde cum dicit: Quoniam sillogismi fiunt
tur et generantur etc. Ideo dicit de modo de eorum operationibus. Dicit autem
quoniam autem aliqui sillogismi sunt universales, aliqui vero sunt particulares, universales
quidem omnes plura sillogizant particularium, quedam premissa plura sillogizant,
negativi vero sola. Nam alie propositiones convertuntur, privativa vero
non convertitur. Cum ergo quod convertitur debeat esse ad terminos ad quos
est et debeat esse affirmativa alicuius particularis, terminos solum. Ideo aliqui quod sillogismi
particulares affirmativi plura sillogizant, sed super negativi non. Est autem
considerandum omnes sillogismos preter particulares negativos posse concludere plura.
Nam sillogismus universalis affirmativus concludit plura, quia concludit conclusionem universalem
affirmativam et plura, quia concludit universalem negativam que convertitur con-
ducit et eius conversam. Sed sillogismus particularis affirmativus concludit plura
quia concludit conclusionem particularem affirmativam et eius conversam. Sillogismus autem
negativus non concludit plura, eo quod particularis negativa non convertitur
ut sit particularis, propter quod ita concludit conclusionem particularem negativam quod
non potest concludere eius conversam. Deinde cum dicit: ut si
a. In parte ista manifestat hoc quod dictum est per terminos, dicens ut si
ostensum sit a omni b vel nulli b inesse, quantum ad conclusionem universalem, aut alicui
quantum ad conclusionem particularem et b alicui a, necesse est inesse a, necesse est
universalem affirmativam converti in particularem et sic particularem in particularem. Et si
nulli b inest a, quantum ad conclusionem universalem negativam et b nulli a in-
erit. Hec est eius conversa que est aliud a priori. Hec propositio conversa est
a propositione precedente. Si a alicui b non inest, non necesse b
alicui a non inesse, quia contingit omni inesse, idest non est necesse particularem ne-
gativam converti, ut si quidam animal non est homo, ergo quidam homo
non est animal, eo quod contingit omni inesse, idest contingit quod omnis homo sit animal. Et
tunc videtur quod hic sit quedam conclusio que est cum conclusione sillogismorum
concludentium plura tam universalium quam particularium. Deinde cum dicit:
Est autem. Ostenso quod omnes sillogismi affirmativi possunt concludere plura, in
parte ista ostendit quomodo speciali ratione sillogismi universales possunt concludere
plura, et tria facit. Nam primo hoc in modis universalibus prime figure, 2o
declarat quomodo hoc habeat veritatem in modis universalibus secunde figure, et
tertio hunc modum concludendi plura negat in sillogismis particularibus, 2a
ibi: In secunda autem figura, tertia ibi: In particularibus autem. Primo ergo sic dicit: est autem
quod eorum concludi plura sillogismorum universalium et particularium est conveniens sermonis
mensurant per se universaliter est autem dicere. Nam quecumque autem sub medio
aut sub conclusione secundum omnes dictos sillogismos. Hec est de omnibus contentis sub
medio vel sub sillogismo conclusionis et eorum sillogismus. Si tamen hec quedam, idest sup-
ta sub maiori extremitate, ponantur in medio, idest ponantur loco medii
illa non. Hec est que sumitur sub medio in conclusione ponatur loco mi-
noris extremitatis, ut si a b hec conclusio sit conclusa per b medium, a
quecumque sub b hec de sillogismo conclusionis, aut sub c hec sub medio
de omnibus necesse est de a, idest de omnibus predicatur maior extremitas. Nam

si .d. i toto .b. i. si sb omis suat .d. .ab. q e tale sbz sic i .a. h e sit sb maiori extre .d. sb .a. icit. et rursuz si e i toto .c. i. si .c. suat sb h me q e .c. et sit sb .a. sic sbz sb pto .c. i .a. icit. Tuc sbiungit q sic dcm e de mo uli p fig. g e euid. a si p'uatiu fuit sill.

2a ro. Est a' 2a ro ronez phi imti uli regle posite i p'us q quale dcale pt ut de sb qcuq3 deco q pt dici ola e de sb dici. ut sial pt de hoie a hō de quoda hoie. tal' de quodam hoie pbit. Cu g me suat sb maiori extre e sb me alia pla suant. si sit me ole de qbz suptu sb me pbit ma extmitas tot g 2nes 2cludet p tale me q minores ex sb ipso sua poterit. sic g .e. al' e sia. ho e al' se q ho sit sia. ista e una 2. Itez si ee al' e sia .i. sor. l' eq e al'. se q sor. 1 eq e sia. Tot g 2nes 2cludz p tale sill. ulis q minores extes possit sua sb ipso me uli supto.

3a ro. Amp a' 2a ro q cu me nuq itret 2 si ca q sumit sb me sp ponente loco me n 2cludet aliq 2o. d3 g talia supta sb me poi loco minoris extri. ve si sb sb omis. ul' sb ma extre d3 pla sua illa 2cludi 2 tale minore extre sua loco me. 2 tunc ma extitas i 2ne pbit de oibz 2tetis sb minori extre acceptā p me 2cludet tot 2nes qt st accepta sb mi extre supta p me. signt g ait ph q sb me l' sub sb omis. ul' sb mi extre pnt sua pla de qbz oibz pbit maior extitas i 2ne dum tn h quecq q sumit sub me ponat i 2ne. h a' .s. minor extitas ponat loco me.

q°. Querere a'as ne ide sill fiat de oibz 2tetis sb me. e v3 q no. qz q sel' dcm e apli sua n d3 sb mo cu g sb mo me posset pla sua ma extas no potit pdi de oibz ill' sil' a sel' i 2ne. q si pius pbit de uno e postea de alio no e una 2 mo q p 2ns no eit ide sill nuo. In 2ua e ph q d q de oibz 2tetis sb me possit fieri ide sill. Dd q i sioza 2tinet potetia sb sriozibz ut eq e hō i ipo itelligunt i ali q fac de dit itellige i e pfiri cu3 dixit q gen 2tinet oes 2tes potate actu no nllaz. Cu g ia sill suat ad me ule. puta i ali po l' sumit oes spes alis de qbz pt al'. e qz ma extitas pt de me optebit q si sba l' qecq a supta p ma extre pt de ali q p di cet de oibz spebz alis. de oibz g pdcis spebz q ponit me eit idez sill. no idez actuali. qz actuali te eret silli qt minores extes poterit sua sb ali. s3 po e idez. ex poli e me. Na me sp remanet idez i oibz pdcis sillis. s. al'. e ille e ppe pterus sill q h idez me

no narratu. Dem cu d. insa a' fig. iuxta ista declar qli h hz v'itate i modis ulibz secde fige .d. i fa aut fia q sb 2ne e e solu sill'are .i. solu eit sill de hus que sumit sb sb omis. ut si .a. in sit nlli .b. e oi .c. ita q .a. sit me 2 eit qm nlli .c. icit .b. sia .d. 2tineit sb .c. h e sb sb omis. mai qm ei q e .d. n icit .b. q e ma extitas. hus a' q sit sb .a. hec e sb me qm .b. h e ma extitas n ie pla no e sill. a si no e ei q e .c. si .c. e sb .a. h eit dato ma extre n i ee ei q suit sb .a. l' sb me no e hec ma p sill. s3 m ee q .b. nlli .c. ouisuz e p sill. i. ouisuz e p sill ma extre pdi de mo n i 2ne. No i ee no .a. i. me h q e .b. q e maior extitas i deminatu suptus sit. h e no e sill 2clusu. q no p sill. ouisuz e .b. i no i ee .c. i. no hz sill q maior extitas no debeat i ee ei q sunt sub me cu ma extre n i ee me no heat sill.

Est a' 2a q si dicat sic nlls lap e al'. ois ho e al'. g nlls ho e lap. ista g sill 2cludz. a si lap debeat remoueri ab hoie e ab oibz 2tetis sb hoie oz q a° suat sub hoie. pp q si sic suit sb hoie sillabit q si nlls lap e al'. e sor. e al'. g no e lap. bene g ait ph q i fa fia i 2ne eit sillare a oia q sumut sub sb omis pnt sill 2cludi. e tot 2nes 2cludet qt 2tiget sumi sub sb omis. Aut 2a q me sp pt i fa fig. ma no extas sbicit i pmissis i 2ne ut pt de minori. id q'uis lap remoueat ab ali dcd nlls lap e al'. e ex hoc heat q debeat remoueri ab oibz 2tentis sb ali. h tn no poterit 2cludi sill. Na ma extas solu3 remouet sill ab ill' i 2ne q sumuntur sb 2ne l' ab sb omis. e qz sb ma extre i fa fia n me in ea q sut sb me sumit. imo ipz me i ptum id n pt hri p sillm q ma extas debeat remoueri a me n p 2ns ab hus q sumit sub me ut d ph i lra.

Querere a'as utru ex acceptis sb me in fa fig. possit fi sill. e v3 q sic. qz si dicam sic n lap e al'. ois ho e al'. se q nlls ho sit lap. s3 al' est mediuz e ho suit sub ali de quo hoie supto sb ali sillab i 2ne q no sit lapis. In 2uz e ph i lra. Dd q aut ppe d3 ad ee sill 2clusuz qm 2cludz p ppa forma silli q suit dici de oi e de nllo. 2o g ne eit 2clusa p sill. i q potit assignari d de nllo. si e 2 a fia e ppe sill 2clusa qm poterit assignari d de oi dici a' de oi e qm n' suit sb sb de q no dicat pdicatu ee g illo q 2cludit sill p d de nllo oz ee suptu sb sb i pmissis s3 dissor dici de nllo i q d e q nl' suit sub sb a q no remoueat pdicatum. Cu g me i fa fia no suat sub sb. n e ea que sumit sub me sumit sb ma extre i pmissis. qz ma extas sp sb iacet i pmissis i fa fig. e n l' suit sub ipa. id no hz pdicatum de nllo q ma extas debeat remoueri ab acceptis sb me i 2ne quadz ipz me fuit suptum i pmissis. dicam g q ma extas i 2ne remoueri ab acceptis sub me i fa fig. s3 hoc no e i differentia p dici de nllo. ita q sic d de nllo hz ee ipsfe i sillis sc fie. 2 e ex hus que sumit sub me i fa fig. hz

fi ipsius sill. ut e psupiora mai. Dein cu d. i pticularibz aut. Iuxta ista negat huc mo 2cludi pla a sillis ptiarbz e duo facit. Na pmo d h i modis ptibz pe fie. 2o declar h idez hz veritatem i modis ptibz a' fig. fa i. 2a aut. 2a g sic i ulibz sillis i hus q sumit sb sb omis. e sb me 2 fit sill 2cludes pla aut. e s. i ptibz sillis i hus q sumit sub 2ne no e nec .i. ex hus q sumit sb 2ne no e nec 2cludere pla. Na no eit sill qm ea sumt supta ptiar h e qm minor eit supta ptiar no eit sill 2cludes pla ex hus q sumit sub ipa. s3 cor q sut sb me eit i oibz uez no p sill. hec e ex acceptis sb me i oibz sillis ptiaribz e sill 2cludes pla q'uis n sil lo. ut si .a. oi .b. e .b. alic .c. tunc ei q e sb .c. potit no eit sill. i. ex eo q suit sb sb omis no potit fi sill. qz cu sit ptiar sb sb n sua poterit ei no q est

sub .b. erit hec e accepto sub me° .b. non fiet sillis. sz non
ppt eum q' fuit prius tertius .i. non p virtute p'ositionis silli. est
a' 9si° meii sillogismi ptirum pre sic esse vle. qz sin vli ppoe
i pa sit non potest fi sillis minor non exitas q e sb 9ms
extiis. qz sb ptinti potest ad sui sb vli non pnt pla
accipi. io phs in mois pticulb p sic quorum me e vle. et
minor exitas e ptiis dicit posse fi sillz ex hus q sumunt
sub me°. Ex hus g° q accipiunt sb 9ne h' e sb minor
extite q e sb 9ms negat posse fi sillz. qz cu sumat ptir
n' potest sui sb ipa. Amp a' 9sid q ex hus q sumu
tur sb minor extite que e sb 9ms potest fi sillis ex vir
tute p'ositionis silli. Na si sba 9cludat sillor de ali. ad oe
aiatu e sba. oe al' e aiatu. g° oe al' e sba. ex virtute isti
silli potest sba 9cludi de oib; 9tetis sb ali. eo q ipz
al' itrat 9ne. q pons oia accepta sub ali potest itire
9nez. sz cu ipz me non itret 9ne n' hoc p sillz fieri q
maior exitas debeat 9cludi l' pdi de 9tetis sb me m
9ne. bn g° accipit phs q ex hus q sumunt sb me° bn et
sillis. sz non ppt eum q' prius fetus e. Sz na p sillz ne fieri
solu hoc q sba debeat pdi de ali et de oib; 9tentis sb
ali. Sz de acceptis sb aiato q erat me n' pt sba per
itm sillz n' fiet alt sillis. Est a' ad into sillis
psit 9clure pla plib; mois. Dd q phs i ltra vz
tangit tres mos qb; vno sillis psit 9clure pla. pms
mo e p 9vsiones. na cu ppo 9vtens sit alia a ppone
9vsa sz situ et sz dispoez eo q sb mutat i pdtz et
eo sillis 9cludet ataz ppoez et ei 9vsa ptires l' in lez
de 9clure pl'es 9nes. Ss mo e p supiore sb me,
na cu me sp sumat vlr cu i sillis vlib; q i sillis ptib;
a sb vli 9tineant multa ptina. io 9 vno ptir p ta
le me vtuali 9cludunt oia ptina directe 9tenta
sb me vli. ut si sumat p me°. de diaz ois ho erit co
dnet de hoie q erat. qz sor e ho g° erit vtuat et con
cludet q oes hoies ptires erit. ideo me potest sillor
pdi de oib; q erit. Tertio no mo e p supiorez sub
sb 9ms. Na cu 9cat minore extitez ee vlez de q pbre
maior exitas i 9ne cu q'q' pt' de pdo pdicet et de so
si maior exitas 9cludit de minori supta vli i 9ne
oz ea 9cludi de oib; 9tetis sb ipa. Js tertiu mo soluz
9petit vlib;. eo q sb sb ptiri cui e sb; i mois ptib;
n' sui potest. Tripli g° sillis potest 9clure pla. p ex
pte 9ms. so ex pte supiois sb me. et tertio ex pte sup
iois sb sb 9ms. Dein cu dt 9l autem In pte ista
ondat h' iterz hec vitates i mois ptib; aae figure .d. se
a' aialius figre. Na ei quaz q e sb 9ne n' erit. alto
non erit. i. ex hus q sumunt sb me° soluz itez ni pp
sillz. eo q i mois vlib; fe fit ex itentativa ppoe q
sumit sub me° onz debent qz fi i n' erit sillis ex tali
b; eis itz h' i ptib; et. Est a' 9sid q maior ppo de
itemptativa i sa figure. qz si d; 9cludi itemptari oz
ea 9miti et oz minore extitez sui loco meii pmanete
tn me° cu minori extite nuq potest 9cludi itz de
minari. et h' e de maiori ppoi ps sic. et n' maior exitas
acci plat loco meii non potest 9cludi itz demonstrari / t
maior cu ppo minor vlium sc fige de itemptativa spa
li. qz non solu e nec minore sui loco meii si d; 9cludi
sz oz ea 9miti. Circa istaz lectionez qr una qo pnt
no uni sillis posset 9clure pl'es 9nes. Et dr q non. qz

vnio mots vni e erit. sz discursus sillor e vno motus
g° oz ipz ee ad una 9nez tanq ad vnu terminu. Pr
vna ea non pt i pl'es [illegible] i mete a pse. sz alie pre
misse sit una ea 9ns tn cendi q i ferri d;. g° d;
ee vna 9°. Pr. eade e ro rei et vni rei. eadez ei
e ro hois et vni hois. ut d; p elencor. sic et erit eade
ro 9ms et vni 9ms. q g° non e vna 9 non e 9°. et q
non e vnio sillis non e sillis. dicere g° sillz 9clure pla
e dicere illa pla non ee. In 9m; e phs q' docet
vnu sillz posse 9clure pla. Dd q ut dictu e
i ardo sillis e quadaz discursus et quadaz motus sicu in
tem i motu rez naliu. ita debems ymaginari i mo
tu discursus sillor ipi itels. motu a' rei nalis tiari
ad pl'es fors posset itelli q'dr. po q tiaret ad pl'es
fors non eode mo. so q tiaret ad pl'es fors eadez
mo. non tn ut pl'es sz ut vna. to q tiaret ad pl'es
n eode mo. nc ad pl'es ut una. q'rto q tiaret ad
pl'es fors ut pl'es sunt. pmi tres modi sunt poles. q'rts
non e ipol. na motu tiari ad pl'es fors eode mo
e pole. uidems ei aliq p eunde motu acqre fora al
bedinis et mgis. sz tn n e eode mo. qz motus de albos
pnr tiat ad albem. ex 9nti vo tiat ad mgis dis
9motu et tiari ad pl'es fors non ut pl'es sz ut vna
et e pol. qz uidems aliq p eande gnatioez. et p eunde
motu acqre foraz hois et foraz h' hois. sz ad istas fors
n tiat eadez gnatio itz idez mot ut sunt pl'es. s; ut
sunt vna. Sr tertio mo motu no tiari ad pl'es fors
diulsite nec ad pl'es ut vna e pole. na uidems huic mo
tuz ptires tiari ad hanc fora. ita q n tiat ad ipaz nt
ut e vna. qz i ptin non potest ee pl'alitas. Sd a' mo
e penit ipol. na q vno mots tiet ad pl'es formas ut
pl'es sunt e ipole. qz tunc sequeret q eadez ma sil' et sel'
posset plib; foris iformari sz q pl'es sunt q e ipole. sic
g° uidems i motu rei nalis. ita debems arbitrari i mo
tois. na discursu sillor tiari ad pl'es 9nes. non eode
mo. h' e bn pole. qz vno sillis tiat ad vna 9nez pnr
ad alia; a' tiat ex 9nti. sicut ad ei 9vsaz. ul' ad eaz que
sub 9ne pnr 9clusa sunt potest ul' ad eaz q i 9ne pnt
ali iter sic e de 9tin et de notio qn utraq; sil 9cludunt
na 9tiges inter iter. sillz e tiari ad pl'es 9nes n ut
pl'es sz ut vna e pole. qz cu ptina itelligunt i vli
aea 9ne vli oz ee initas ptires 9clusas sb illa vli
inter. T'tio mo vnu sillz 9cludere pla diuisite
nec 9clure pla ut vnu e pole qn 9cludit 9° ptiris sb q
n' sui potest. Ss a' mo e oio ipol. na sicut ipole e
nrm itelm sil' et sel' itellire pla. qz sil' et sel' itellige
pla ut pla. qz sil' et sel' n potest iformari plib; formis
itellib; ut pl'es sunt. sc a ipole e vnu et eunde sillz sil'
et sel' 9clure pl'es 9nes ut pl'es sunt 9cludams g° v
nu et eundez sillz 9clure pla illis trib; mois qb; dem
e. Ss a' mo e oio ipole ut declaratu e. Ad rta ara
soluta sunt p ea q dca sunt i core qonis.

Se g° sciedu hec. pp' phs ot q li' sillis psit 9
clure pla q dicebat ee pa potas silli super ex
ex vtilitate ppoiu. naz in ppoes cenit vl'es
illo mo sillis posset 9clure pla. saltez p supoes
sb meo nc sb 9ne. In pte ista deliat de qlte ppoum
Naz sz q ppones sit re ul' fle sz h' diuisite hent

concludetur verum vel falsum. Intendendo igitur philosophus declarare potentiam silli quae est concludere verum ex falsis, tria facit. Primo enim ponit quod cum distinctum sit de propositionibus veris et falsis, solum potest ex propositionibus veris nullo modo posse concludi falsum. Secundo ostendit ex propositionibus falsis bene posse concludi verum. Fiunt primo, primum igitur ex falsis autem contingit sic. Non solum contingit quod si propositiones sunt eorum universalis per quod possunt concludere falsa, sed et eorum qualitas per quam possunt concludere verum vel falsum. Est igitur sic se habent propositiones per quas fit sillogismus ut ambe sint verae et contingit sic se habere ut altera sit falsa, conclusio autem conclusa ex talibus aut erit vera aut erit falsa ex necessitate. Tunc subiungit quod sic se habent praedictae propositiones in conclusione. Ex veris igitur non est sillogizare falsum, ex falsis autem contingit sillogizare verum, non tamen propter quid sed tantum quia. Unde ex quo propter quid non contingit verum sillogizari ex falsis, et obiicit autem causam huius sit in sequentibus dicetur. Contingit autem aliquas ut propositiones possit dicta vere vel false et ideo quod non contingit verum et falsum sit in anima ut dicitur vi metaphysicae. Igitur propositiones non dicuntur vere vel false in quantum complexe. Dicendum quod per magia est exemplum Empedoclis quod recitat philosophus in tertio de anima docet nos imaginari civitatem ex qualitate propositionum evolvunt cum quae dicit ut dicit philosophus quod a principio mundi tempore litis partes rerum naturalium erant divisae quia caput erat sine cervice et cervix sine humeris et sic membra omnium animalium erant divisa et non solum membra animalium erant divisa sed etiam ramus arborum divisi fuerunt. Adveniente autem amicitia omnia haec divisa fuerunt coniuncta. Verumptamen non equaliter aliquando bene et aliquando male. Nam animalia aliquando non coniunxit recte sed aliquando coniunxit caput hominis cum cervice leonis et membra unius alis cum membris alterius. Secundum haec recte fecit in arboribus. Nam aliquando coniunxit ramum olivae cum ramo vitis. Aliquando vero per quod animalia coniunxit recte ut quando coniunxit caput hominis cum cervice hominis et ramum olivae cum ramis olivae. Ea vero quae fuerunt recte iuncta permansit ut salvata quia unumquodque per coniunctionem suo simili salvatur. Quae vero non fuerunt recte coniuncta non potuerunt salvari. Nam ea quae sunt coniuncta realiter mente intellectus separatim ut quoniam panes sunt realiter coniuncte suis sortibus. Propterea cenulia inseparabilia sunt ancera suis sortibus. Intellectus tamen intelligit unum per se et propter quod coniungendo per se sortibus et similia plus potest coniungere recte et non recte. Nam si coniunx est debita panem et debitum per suum debito suo tunc formabitur propositio vera. Si vero talia coniunxerit indebite tunc formabitur propositio falsa. Complexio igitur potest se habere recte in tali coniunctione. Nam cum intellectus aliquando lapidem et sine homine potest coniungere aliquid lapidi et homini recte et non recte. Nam si aliquid coniungatur lapidi et dicatur lapis est aliquid erit propositio falsa. Si vero aliquid non coniungatur homini erit secunda falsa quia quod homo non sit aliquid haec propositio est falsa quia quod homo non sit aliquid. Haec igitur modo ambe propositiones erunt false. Si vero intellectus coniunxit aliquid homini et ecquo tunc alterae propositiones erunt verae. Si autem coniunxit aliquid lapidi et homini tunc una erit vera et reliqua erit falsa. Propterea igitur sic coniungebat animalia coniungere partes rerum naturalium recte et non recte ex quo recta et non recta coniunctione potuerunt animalia salvari et aliqua non. Sic etiam contingit intellectus coniungere per se et alia recte et non recte ex quo coniunctione contingit alias propositiones esse veras et alias falsas. Propositiones igitur non dicuntur vere vel false formaliter quia veritas et falsitas formaliter sunt in anima sed propositiones causaliter per quandam significationem exprimunt veritatem et falsitatem. Et propositio recta vel non recta ex qua causatur veritas et falsitas sic declaratur et forma nostra tunc dicatur propter autem. In parte ista declarat quod vere ex propositionibus veris non possit sillogizari falsum. Intendit talem rationem: quaecumque aliqua duo se habent sic quod antecedens et consequens, tunc posito autem antecedente non necesse est poni consequens verum eo quod consequens includitur in antecedente. Sed sillogismus est quaedam consequentia in qua praemissae se habent sicut antecedens et conclusio sicut consequens. Igitur positis praemissis veris necesse est sequi conclusionem veram. In hac ratione philosophus sic procedit quod primo ponit maiorem secundo probat minorem ut ibi subiecit conclusionem. Fiat maior, ibi notat. Cum ibi. Sit igitur ostendit igitur secundo tamen est quod propositiones possunt aliquando esse vere vel false vel una potest esse vera et reliqua falsa. Probat igitur ex propositionibus veris quam est non sillogizare. Secundo ibi haec est maior, scilicet ex huius quae dicentur. Illa sicut est a. necesse est esse b. consequens. Cum vero non est b. non est necesse non esse a. haec quoniam non est consequens neque antecedens, si igitur verum est a. necesse est verum esse b. aut accidit idem secundum esse et non esse. Haec est maior propositio silli praedicti. Quaeret autem aliquis ut sit in proposito antecedens esse verum sine consequente. Dicendum quod quandocumque aliquod [illegible] de aliquo universaliter et de omnibus quae in illo actualiter includuntur. Cum igitur consequens actualiter includatur in antecedente sic aliquid actualiter existit in homine. Si ad est verum dicere de antecedente oportet id esse de consequente incluso in antecedente. Inquantum igitur antecedens potest esse verum ut quod aliquid erat in eo autem quod consequens potest esse falsum antecedente tamen existente non ut quod homine existente falsum sit aliquid erit et dicere ipsum consequens non esse verum. Similiter igitur accidit id esse verum et non esse verum. Quandoque igitur in propositione est secunda falsa simpliciter vel in situ idem de eodem ita in propositione est consequens esse falsum antecedente existente non consequens tamen bene potest esse verum sine antecedente. Ut bene potest esse verum quod aliquid erat absque eo quod homo erat. Bene igitur ait philosophus quod cum est antecedens necesse est esse consequens sed cum non est consequens non est necesse esse antecedens quia si est verum quod sit homo est et verum quod sit aliquid, et si non est verum dicere quod sit aliquid non erit verum dicere quod sit homo. Deinde cum dicit non autem. In parte ista ponit minorem propositionem scilicet quod duae praemissae habent rationem antecedentis unde ait non a quodam positio est a. dum tamen accipitur consequens ab antecedente existente accidit id ex necessitate non enim potest scilicet ex uno tantum posito propositio potest id sequi sillogistice ex necessitate. Nam quod contingit ex necessitate est conclusio quia igitur est illa in quam dicitur quod necesse est id accidere per quod aliquid sit. Haec est illa per quam concluditur. Contingit idem minimum sit tres termini et duae propositiones vel duo intervalla. Est autem consequens quod cum primum in sillogismo ponatur ad minimum duae propositiones sicut dicitur necesse inferre conclusionem. Et maior propositio sit antecedens respectu primi. Si. Sita me conceptum totum ordinem sillogisticum ad invicem ambe praemissae se habent per modum antecedentis. Et igitur tota habet rationem consequentis respectu praemissarum. Per a. igitur philosophus intelligit duas propositiones et per b. intelligit unam conclusionem propter quod sit b. consequens ad a. ita conclusio est consequens ad praemissas. Et sic probata est minor propositio illius silli. Deinde cum dicit sic igitur. In parte ista subiungit conclusionem scilicet quod ex praemissis veris non sequitur conclusio falsa. Si igitur verum est cum est b. omnino esse a. ut si ista propositio est vera omne b. est a. vel quod omne aliquid sit substantia et a. est c. et b. ita quod si ista sit vera omne c. est b. vel omnis homo est aliquid et c. in quo non necesse est a. esse. Haec est necesse est conclusionem esse veram scilicet quod omne c. est a. vel quod omnis homo sit substantia. Unde non potest haec esse falsum scilicet quod tunc idem simul est et non erit ut probatum est. Sed igitur ut positum est duas propositiones colligit in una maxima sillogistica et una conclusio. Tunc subiungit quod secundum aliquid se habet propria nam in omnibus sillogismis affirmativis et negativis ex veris propositionibus non est concludere falsum. Deinde cum dicit ex falsis autem. In parte ista ostendit quod ex falsis potest sequi verum et tria facit secundum quod triplicem facit ostendit ex falsis sillogizari falsum. Fiat primo. In medio autem fiat. Tertio. Erit. Tunc in prima in parte dividit in partes tres. Nam primo docet ex utraque sillogizari verum in modis universalibus. Secundo docet ex una vera et reliqua falsa propositione existente tota falsa non posse concludi verum. Tertio docet hoc idem in modis particularibus. Fiat.

Si a' alta. e' i'. ip'ticib; a'. p' g' docet ex utraq; flis
sillari ue; i m' affir. s' o i mo negatio. s' a' i'. silr a' p'ti g'
sic. dcm e q' ex ueris no p't seq' flm. 7 ex flis e uer silla
re. cu utraq; ppoib; flis 7 vna. s; hac n' i uclib; i d'inter
s; sa i miou ppone si tota suat' fla. no a' to' fla supta e
uclib; q' no mathia. Insit g' a. oi. c. h' e al' oi hoi. cor
a' q' sc. b. nlli. u; b. i sit. c. accid; ei h'. i. g' h'. na nlli
lapidi i e al'. 7 lapis nlli hoi. Si g' suat' a. oi. b. 7 b.
oi. c. tuc a. oi. c. i ee. q' ex utraq; flis e' g' va. q' ois
ho e al'. sic ois lapis e al'. 7 ois ho e lap'. sequit' q' ois
ho sit al'. Dem docet sillo'ire i mo ne'do. d. si a' 7 p'
uatiu i sit. c. nlli. u; a. u; b. i. lapidi no i sit al'. u;
ho. a. aut' b. oi. h' e de hoie q' ad uitate p'dicet' al' vi
u sale. ut sic isde; eis p'otis me' p'iat' ho. lapidi aut'
u; al' u; hoi nlli i est. hoi in eu i e al'. q' sicut quide
i e oi q' ad vi'tes suat' nlli i ee q' ad fli'tes. e' no no
oi i est 7e suat' i ee tuc ex utraq; flis seq' g' ua. 7 do
sic. nlls ho e al'. ois lapis e ho. sc' q' nlls lap' sit al'.
Et sic sc' g' va ex ppoib; i toto flis. Et' 7 on' det' 7 sim
aliq' h' e ipte suatur utraq; fla. Querit' a' as ut p
posices possit ee ex toto fle. 7 v' q' no. q' sic se h' fls ad
ver sicut se h' bonu ad malu;. s; no e dare ad ex to'
malu. q' malu sp' fundat' i aliq' bono. g' et' n' e dare
ad ex to' flm. In o'u e ph's i lra q' doce; sillare ex ppoib'
i toto flis. Dd q'ue; 7 flm sit i aia. 7 bo 7 malu;
sut i reb; sic vlt ph's vj. me'. malu a' sic exsistit i reb;
no q' sit sepatu a boi'te 7 eu'te rei. s; iq' abq' res p'uat'
a' ea foz e' debita d' ne malu put' io' p'uat'a sic p'
q' res no p't asequ' sua; opac'oe;. tuc d' ipe malu p'
catu;. vn s; ph'i. Ro ph's. pr'm e i huis q' popacoe; -
fine; asequit'. malu a' ut e culpa accidit sup' malu q'
e pem q' ea decordia cor; appetit' itaq; malu put est
culpa sepiu e in his q' h'nt' i te'tu. Malu vo ut e pem
i artificia'b; 7 natalib; p' op'e fie; q'tib; h't ee. s; malu
ut d' malu 7e i reb; opacoe carentib; ee p't. Q'cuq;
g' mo suat' malu sp' fundat' i a'to bono 7 ipse n' ua
l; subsiste. sic g' malu; sp' fundat' i a'to bono. sic
7 flm sp' fundat' i a'to vo. na cu ve; 7 ens q'utant'
sic flm fundat' i a'to ente oz ens fundari i a'to vo. na si
itellc' n' no adeq't se reb; eo m' q' d; d' i te fls
sin' p'tu; no q'iugit' debito s'co ut q' al' q'iugat' la
pidi d; ppo fla. Et sigde; tale p'tu; nllo mo sit ap
tu natu; q'iugi tali s'co dicet' tota ppo fla sic e ista
ho e lap'. Si no aliq' m' l' p' a'to t'p' p'tu; sit aptu na
tu; q'iugi s'co. tuc ppo poteit d' fla s; pte. sic e ista
ois ho e albus. ul' i'ta ois ho e est. si aut' res n' q'iuget'
suis debitis p'ni's. g' d; res fla. sic au; d' fl; q' n'
q'iunctu; debitis p'n's au'. Cu cuq; a' suat' fli
tas. siue q' res dicat' fla cali. siue q' ppo dicat' fla ide
significacois fle. eo q' fla; h'itud'e; exp'mit. io vitas et
flitas dicit' ee i ppone tanq' i re exp'mente h'itud'e; reru
l' fla; siue 7 h' flitas sit i mte' forali. app; sp' flm fun
dari i a'to vo 7 i a'to va. no g' ppoes dic' ex toto fle n'
ro'e h'itudis fle q' si oio repugn; it p'tu 7 s'b; dic' p'
ppones ex toto fle sic dem e. Dem cu d' si a' alta.
In pteista docet sillare ex vna ppo fla. 7 alta va. 7
ta facit. Na p'o o' ex alta fla ma'ri 7 ex va mi'ori no
posse q'cludi ve;. s' o declat ex ma'ri fla s; pte sequ

ua; q'ne. 7 et docet sillare ex ma'ri va. 7 ex mi'ori fla
s' a' i'. No tota aut'. e' i'. si aut'. eta p' ta facit. na p'. ppoit
i tentu; q' appell; fl; s; totu. 2' ma'ri ppo i mo affir
s' o i mo ne'. s' a' i'. Si g'. e' i'. silr aut'. s; ti g' sic. dem e
q' ex utraq; flis p't sillari ve;. aut' p'set. si alta ppo
ponat' fla. p'a q'de; tota fla ut. a. b. no e tuc g' va. b.
c. aut' eit ex mi'ori to' fla. b n' e' g' ue'a. Tuc s' b d'
ex toto flm. d. dico a' me exp'o to ta; fla; q'ria; 7e.
ut siqde; nlli i e. ita q' ne'ia sit va 7 nlli i ee. ita q'
ne'ia sit fla. Est a' q'stio q' cu q'ria aut' q'dcoia
nuq' de eode sil' possit' vifcari. signant' dicat' ph's illa
ppoes ex toto ee fla; cui q'ria e ex toto va. Na ppo q'
e fa s; pte; se copati poteit cu; sua q'ria. na iste due
q'patiutur se ad i uice;. s. q' oe albu sit al'. ul' q' q'da
ul' nllu albu sit al' si h'ec ppones sit fle s; pte. s.
q' ois lapis sit al'. 7 q' nlls lap' sit al' sp' repugnant
ad i uice;. repugnatia g' q' e p'se i'e l'bm 7 p'tu e illa
q' facit ppo; ex toto fla; ut supi' dcm e. Dem cu
d'. Insit g'. In pteista ma'ri ppo i mo neg' d. In
sit g' a. nlli. b. s; vitate. ita q' h' sit va ex toto. nl
lu; al' e lap'. b. a' oi. c. Si g' as sum;. b. c. h' e m
noie ppoe; ua;. a. b. aut' s. maiore sum; tota fa;
7 suat' oi. b. i ee. a. q' e q'ria ne'rie ue. ipo'le e q'ue; ee
ueira;. na si oe al' e lap'. 7 ois ho e al'. n' se q' ua q'
ois ho sit lap'. h' e g' q' dicit'. nlli ei i erat cor; q'
se. a. c. siquide; cu. b. nlli. a. b. aut' oi. c. i. d; q'clu
di q' ne'a. ut q' nllu;. c. sit. a. l' q' nlls ho sit lapis.
Ex q' ma'oz exitas q' ad vitate ne'rie p'bit' de mi'ore
mte o' h'c ve; i mo ne'do. d. silr aut' u; si a. oi. b.
i est q' ad vi'tes ita q' ista sit va. oe al' e s'ba. 7 b.
oi. c. 7 h' q'de; ppo. b. c. q' e mi'oz supta sit va. a. b.
aut' tota fla q' e maioz 7 nlli q'de;. b. i sit. a. ista e
q'ria affir'e 7e. h' mo q' eit fla. na oi. c. i e'a. i. ma'oz
exitas p'bit' de mi'ori affir'e 7e. siqde; cu. b. oi
i e. 7 b. oi. c. h' e si ita sit q' ma'oz exitas p'dicet' af
fir'e de mi'o. Dd sic. nllu; al' e s'ba. ois ho e al'. no
se q' nlls ho sit s'ba. eo q' maior e ex toto fla. q'
p; q' sua q'ria e ex toto va. Q'ritu's e g' q'm pa
ppone supta tota fla siue suat' affir' siue nega
tiua. a'. s. mi'oz suat' va. no e' g' va. Querit' a'
as ut ex ma'ri ex tota fla suat' g' va. 7 v' q' sic.
q' va q'o se ex utraq; ppoib; ex toto flis ut. s. s'
ne e. g' mlto fortius seq' ex vna va. 7 ex reliq' fla
cu due ppoes fle mi' possit' i ppone; ua; q' vna
va 7 i reliq' fla. In q'riu; e ph's i lra q' dic' ex ma
ioz ex toto fla. 7 ex mi'ori va no posse seq' q'ne va;.
Dd q' fle ppoes no p'nt ee ca q'nis i eodo g' p'
q' o s; solu; q' ut. s. dicet'. p'ot int g' duo exa q' dis
poi p' me'u q' q'pata ad me' alte ex'tes erut fle. tn
h' exa q'pata int' se fanet' ua; ppo'e; sic p; de la
pide i' alis 7 i' hois. na ista e fla. ois lap' e al'. 7 et'
ista e fla ois ho e lapis. s; ista e va. s. q' ois ho sit
al'. s; si maioz ppo ponat' ex to' fla 7 mi'oz va no
se tal' q' va. cu' ca e. q' ma'oz exitas d; p'di de mi
nori i q'ne. pp' q' si ma'oz exitas p'bit' fle de me'o i
sic i sillo affir'o ul' remoueat' fle a me' sic i sillo ne
gatiuo oz ca fle p'di i q'ne de me'o. ul' fle ab ca re mo
ueri. Na si dicat' s'c oe al' e lap'. si ho suat' s'b ali

in minori toto omnis homo est animal. oportebit lapidem predicari de homine in
conclusione. Si autem si dicatur sic: nullum animal est substantia, et sub aliquo sumatur
homo oportebit substantiam removeri de homine in conclusione. Cum igitur dicitur quod
due propositiones false possunt inferre conclusionem veram, quamvis dicitur quod quando ambe pro
positiones sint false minor propositio non sumitur sub medio. sicut si dica
tur sic: omnis lapis est animal, omnis homo est lapis. homo enim non contine
tur sub lapide sed magis removetur ab eo. Et ideo conclusio
minore repugnante maiori in conclusione. Nam si dicatur sic: nullum
animal est lapis, omnis homo est animal, homo non continetur sub lapide in
modo continetur sub aliquo lapidi non repugnat in premissis et in
conclusione. Deinde cum dicit non tota autem. In parte ista ostendit quod si
maior non ponatur ex toto falsa poterit sequi conclusio vera et primo
in modo affirmativo. secundo in modo negativo facit ibi. Secundum autem dicit igitur quod
non tota autem supposita falsa erit conclusio vera. nam si a. c. omni et in
ista est conclusio vera quod debet concludi b. autem alicui c. et a. in sit ali
cui b. per quod invenitur maiorem veram sed partem. b. a. omni c. ista
est minor quam debet esse vera ex toto. ut animal cygno omni. hec
est conclusio concludenda. albo autem alicui insit. scilicet animal. et ista est minor vera
sed partem. album vero omni cygno. hec est minor vera ex toto.
si igitur a. sumatur omni b. et b. omni c. et a. omni c. inerit. Nam conclusio
est vera. scilicet quod omnis cygnus sit animal. forma erit igitur sic sillogismus. omne
album est animal. omnis cygnus est albus. igitur omnis cygnus est animal. ex
maiori enim falsa sed partem sequitur conclusio vera. Deinde docet hoc idem
in modo negativo. dicit autem et si privativa sit a. b. Nam propositio
est a. quidem in esse omni b. id est propositio est maior extremitas in esse alicui
medio secundum partem. c. vero b. est minor extremitas nulli. c. a. omni b. hec
est minor in ea minor extremitas omni. ut animal alicui albo. scilicet nivi.
ita quod animal insit alicui nivi non nulli. Si igitur sumatur a. quidem
nulli b. b. autem omni c. tunc a. quidem nulli c. inerit. Deinde sic
nullum album est animal. omnis nix est alba. igitur nulla nix est animal. sequitur
conclusio vera ex maiori falsa sed partem in modo negativo. Est autem
considerandum quod quando maior est falsa sed partem tunc minor extremitas continetur
sub maiori. ideo maior vera poterit predicari de minori in conclusione
nam si dicatur sic: omne album est animal, omnis cygnus est albus. sub aliquo
quod est maior extremitas continetur cygnus. Sed quando maior su
mitur ex toto falsa nullo modo minor poterit contineri
sub maiori. nam cum dicitur sic: omne animal est lapis. omnis homo est animal.
homo nullo modo potest contineri sub lapide quod est maior extre
mitas. ideo lapis non poterit predicari de homine in conclusione. Ex maiori
igitur ex toto falsa non poterit sequi conclusio vera. ex falsa vero sed
partem poterit concludi conclusio vera ut est ex dictis declaratum.
Circa istam lectionem queritur utrum quod probatur ut ex ve
ris possit sequi falsum. et videtur quod sic. Nam omnis causa potest inferre su
um effectum nisi impediatur. sed verum est causa falsi. igitur premisse vere po
terunt inferre conclusionem falsam. probatio assumpte. Nam sicut se habet
bonum ad malum. ita se habet verum ad falsum. sed ipsum bonum est
causa mali. quia omne malum fundatur in aliquo bono. igitur a simili ve
rum est causa falsi. Preterea quanto agens est potentius tanto finaliter
producat effectum. Sed verum fortius est in agendo quam falsum cum
ipsum verum convertatur cum ente. Cum igitur premisse false possint in
ferre conclusionem veram. multo fortius premisse vere poterunt in conclusionem
falsam. Preterea si dicatur omnis homo est species. sortes est homo. igitur sortes est
species. premisse sunt vere in predicto sillogismo. et conclusio est falsa. videtur igitur quod ex
premissis veris possit concludi conclusio falsa. In oppositum est philosophus
in littera qui probat ex veris non posse sequi falsum. Dicendum quod quod
ad presens triplici via probare possumus ex veris non posse sequi
falsum. primo ex parte veritatis. secundo ex parte forme sillogistice. tertio ex
parte falsitatis. Primo vero sic probatur. Nam verum convertitur cum ente. quia unum

quodque sicut se habet ad entitatem sic se habet ad veritatem ut scribitur
secundo metaphysice. ens autem numquam poterit esse causa non entis. nec in essendo nec
in inferendo. igitur et verum numquam poterit esse causa falsi nec in essendo nec
inferendo. Secundo probatur hoc idem ex parte forme sillogistice. Nam sillogismus
est quedam forma in qua premisse retinent locum antecedentis et conclusio reti
net locum consequentis. conclusio autem clauditur actualiter in antecedente sicut animal
actualiter clauditur in homine. antecedens autem solum potentialiter existit in consequente
sicut igitur ad hominem necessario sequitur animal. animali enim supposito homine non ponitur animal
sequeretur quod esset animal et non animal. Nam in eo quod ponitur homo ponitur animal. in eo
vero quod dicitur ad ponendum hominis non sequi ponendum animalis ponitur non esse animal
quod esset implicare contradictionem. Similiter si ad premissas veras non seque
retur conclusio vera. sequeretur quod aliquid simul esset verum et non verum. nam eo
ipso quod premisse ponuntur vere. ponitur et conclusio vera. sicut posito homine
ponitur animal. In eo vero quod ad premissas veras ponitur sequi conclusionem non veram
et sic aliquid simul erit verum et non verum quod est impossibile. Tertio hoc idem
probatur ex parte falsitatis. Nam cum falsum semper fundatur in aliquo vero. et
in aliquo ente. posito falso poterit poni verum saltem partialiter. ideo
positis premissis falsis poterit sequi conclusio vera ut supra declarabitur. sed
verum habet esse per se cum convertatur cum ente. nec presupponit falsum immo
posito vero non debet poni falsum. quia tunc falsum esset aliquo modo de
ratione veri. sicut verum aliquo modo est de ratione falsi. concludamus igitur
ex veris propositionibus non posse concludi falsam conclusionem. Ad primum igitur
dicendum quod bonum non est causa mali per se sed solum per accidens eo quod ipsum
malum non poterit habere causam. ideo reducitur ad bonum. Ex quo
patet quod malum bene infert bonum. quia non habet per se. Sed bonum non in
fert malum. quia potest per se existere. Similiter et positis premissis
veris non infertur conclusio falsa. quia verum non infert falsum. Sed po
sitis premissis vero falsis bene poterit inferri conclusio vera. quia falsum sal
tem partialiter presupponit verum. Ad secundum dicendum quod posse conclu
dere falsum non pertinet ad defectum potentie. Nam sicut malum non
habet causam efficientem sed deficientem. ad formam tamen argumenti cum dicitur
quod si premisse false potuerunt in conclusionem veram. igitur premisse vere po
terunt in conclusionem falsam. Dicendum quod non est simile. quia falsum poterit inferre
verum cum ipsum presupponat. sed verum non presupponit falsum. et propterea
non habet ipsum inferre. Ad tertium dicendum quod si predicata conclusionis referuntur
ad premissas. tunc premisse sunt false sicut conclusio. nam falsum est quod sortes
sic homo ut species predicatur de homine. propositio est in variatione medii. nec
talis conclusio sequitur ex premissis. cum talis sillogismus peccet in forma.
Iam autem a. b. Postquam philosophus docuit sillogizare ex maiori falsa
et ex minori vera. in parte ista docet hoc idem ex maiori
vera et ex minori falsa. et dicit sic. Nam minor potest esse falsa
in toto et in parte. ideo primo ostendit verum sequi ex minori ex toto falsa. secundo
ostendit hoc idem ex minori falsa sed partem. facit ibi. et si non tota. circa
primum duo facit. nam primo docet facere sillogismum ex minori ex toto falsa
in modo affirmativo. secundo docet hoc idem in modo negativo. facit ibi. Secundum autem.
dicit igitur sic. Deinde est ex maiori vera in parte et ex minori vera potest
concludi verum. autem propter si a. b. hec est maior quidem propositio sumatur
tota vera. b. c. autem. hec est minor sumatur tota falsa. erit verus
sillogismus id est concludens verum. Nam nihil prohibet a. et b. et c. omni
inesse. b. autem nulli c. id est nihil prohibet medium et minorem extremitatem con
venire cum maiori medium tamen repugnabit minori extremitati utputa
quecumque eiusdem generis sunt species non subalterne. ut animal homini et
equo inest. non tamen equus nulli inest homini. Si igitur a. sumatur omni
b. et b. omni c. vera erit conclusio. nam tota falsa existente b. c. propositio
forma erit igitur sic sillogismus: omnis equus est animal. omnis homo est equus. igitur omnis
homo est animal. sequitur conclusio vera ex minori ex toto falsa. Queritur autem
quare ut ex minori ex toto falsa sequitur conclusio ex toto vera. et videtur quod
non. quia sicut maior extremitas intrat conclusionem sic et minor. sed maior

existente ex toto falsa non sequebatur conclusio vera. ergo conclusio non sequitur ex minori existente ex toto falsa. In similiter est philosophus in tertia. Dicendum quod quando minor propositio sumitur ex toto falsa, sufficit ad hoc falsitatem repugnantia medii ad minorem extremitatem, quod quidem potest medium absque eo quod minor extremitas repugnet maiori, ut si dicatur sic: omnis equus est animal, omnis equus est homo. Sufficit ad hoc quod ista propositio omnis equus est homo sit ex toto falsa quod homo repugnet equo absque eo quod repugnet animali quod est maior extremitas. Poterit ergo maior extremitas vere predicari de minori in conclusione ex quo premissis sic enim dicebatur esse animal est lapis, omnis homo est animal. Ideo maior extremitas non poterit vere predicari de minori in conclusione. Non tamen est simile de conclusione sillogismi ex maiori ex toto falsa et ex minori vera ut ex dictis declaratum est. Deinde cum dicit "Similiter autem". In parte ista ostendit idem in modo negativo, dicens: similiter autem et cum privativa fuerit a b propositio. Nam contingit a, idest maiorem extremitatem, nulli b, hoc est medio, nulli c, hoc est minori extremitati, nulli inesse, et contingit b nulli c, quantum ad veritatem, quod patet si accipiatur genus ex speciebus ex aliquo genere. Nam animal nulli musice nulli medicine inest, nulli medicina inest musice. Sic ergo sumatur a inesse nulli b, b autem omni c, erit conclusio vera, dicendo sic: nulla medicina est animal, omnis musica est medicina, ergo nulla musica est animal, quod necessario est verum minori existente tota falsa. Est autem considerandum quod in modo negativo accipit species generis non subalternas, sicut hominem et equum in animali, quia animal predicatur de utroque vere; per hoc habetur maior et conclusio vera. Non tamen unum predicatur de altero vere, et per hoc habetur minor falsa. Nam si dicatur sic: omnis equus est animal, omnis homo est equus, ergo omnis homo est animal, maior et conclusio sunt vere, minori existente falsa. Sed in modo negativo non accipit species eiusdem generis, sicut musica et medicina, quarum non est species alterius. Ideo igitur animal predicatur de eis negative, maior et conclusio sunt vere, et convertitur vero una predicatur de altera affirmative habetur minor falsa. Deinde cum dicit "et si non tota". In parte ista docet sillogizare verum ex minori falsa in parte et dicit: nam possibile est hoc in modo affirmativo, similiter in modo negativo. Facit ibi: similiter autem dicendum si non sit tota falsa b c, licet est minor, sed in aliquo sic erit conclusio vera. Nam nichil prohibet a et b et c omni, idest inesse, et prohibet maiorem extremitatem vere predicari de medio et minori extremitate, b vero alicui c, hoc est medium predicabitur de minori sed parte, ut genus inest vere speciei et differentie. Nam animal omni homini et omni gressibili, homo vero alicui gressibili et non omni. Si ergo sumatur a omni b, omni c, sumatur ita omni c inesse, quod erat verum, dicendo sic: omnis homo est animal, omne gressibile est homo, ergo omne gressibile est animal, conclusio est vera et minor est falsa sed in parte. Deinde cum dicit "Similiter autem". In parte ista docet hoc idem in modo negativo, dicens: si vero privativa fuerit, scilicet maior, nam non contingit a inesse c neque b, nulli inesse, idest maiorem extremitatem predicabitur negative de medio et de minori extremitate, b vero alicui c. Nam medium sed partem predicabitur de minori extremitate, ut genus non inest speciei et differentie ex alio genere. Nam animal nec prudentie nec contemplatione inest, prudentia vero alicui contemplationi inest. Si ergo sumatur a nulli b, b autem omni c, a nulli c inerit; hoc autem erat verum. Formando sic sillogismum: nulla prudentia est animal, omnis prudentia est contemplatio, ergo nulla contemplatio est animal, conclusio est vera, minori existente falsa sed partem in modo negativo. Circa autem advertendum ut genus insit speciei et differentie est vere quod non, quia philosophus dicit vi Topicorum genus non posse predicari de differentia. Nam si animal predicaretur sed unamquamque differentiam tunc multa alia predicabuntur de specie, ut idem dicit philosophus. In similiter est idem philosophus hoc quod dicit quod genus insit differentie et speciei, ut animal inest homini et gressibili, et ultimum habet propositionem esse veram, scilicet esse gressibile est animal, unde quando genus predicatur de differentia. Dicendum quod circa propositionem duos textus contrarios propono,

videlicet. Ideo duo declaranda sunt in proposito quodcumque, primum est quod licet genus non predicetur de differentia, et quomodo sequitur hoc quod unum aliquod esset multa alia. Secundum est qualiter genus possit inesse differentie et speciei, quibus declaratis apparebit unum textum non esse contrarium alteri. Propter primum est sciendum quod quantum ad presens tempus debemus possumus probare genus non predicari essentialiter de differentia. Primo ex parte generis, secundo ex parte differentie, et tertio ex parte speciei, de qua genus essentialiter predicatur. Primo sic patet. Nam esse idem quod predicatur essentialiter et directe oportet quod sit formale respectu eius de quo predicatur; unde predicatum quiescit de forma vel sunt a forma, subiectum vero quod subicitur sunt a materia. Si ergo genus directe et essentialiter predicabitur de differentia oportebit quod habeat rationem forme respectu differentie et differentia respectu generis habebit rationem materie et rationem subiecti quod est falsum. Nam secundum commentatorem secundo metaphysice genera sunt a materia et non a forma. Differentia vero econtrario sunt a forma et non a materia. Ratio quia genus sumpta est a potentialitate. Ideo vero differentia sumpta est ab actualitate. Sic ergo actus et quod est hic repugnat potentialitati et potentia repugnat actualitati, ita ratio generis et differentie quod ambo differunt esse opposite, propter quod unum non predicabitur de altero directe. Cum ideo unum nullo modo claudatur in ratione alterius, magis tamen repugnat genus predicari de differentia quam econtrario. Eo quod predicatum respectu subiecti habet rationem actus et rationem forme, differentia hic quod non competit hoc generi, ut declaratum est. Secundo probatur hoc idem ratione differentie. Nam si genus predicetur de differentia essentialiter et directe, cum differentia predicatur de specie oportebit quod multa alia predicantur de specie, vel saltem unum aliquod bis dictum, quod sic declaratur. Nam diffinitio predicatur per se de diffinito, sed in diffinitione ponitur genus et differentia. Si ergo animal predicatur directe de rationali, ut rationale directe essentialiter esse animal. Et quia de homine predicatur animal quod est genus et predicatur de ipso rationale quod est differentia, si sit idem animal quod predicatur de homine ut est genus et quod predicatur de ipso ut est species, dicendo sic: homo est animal rationale, erit dicere bis animal, quia poterit esse idem animal quod est genus et animal quod predicatur de differentia, quod si non est idem animal, sed quod animal predicatur de homine ut genus et tunc differentia, tunc ista diversa alia et de ipsa specie predicabuntur. Nam dicendo sic: homo est animal rationale, animal quod est genus et animal quod est rationale sunt et esse predicabuntur de homine, quod posset esse diversa alia. Hanc rationem videtur philosophus tangere vi Topicorum ubi cum dixit genus non predicari de differentia subiunxit quod si sed unamquamque differentiam animal predicatur, sic multa alia de specie predicarentur. Qui enim subdit: quia differentie predicantur de specie. Et quia multe differentie predicantur de specie, si sed unamquamque differentiam animal predicaretur essentialiter, unum animal esset multa alia, propter quod si diceretur homo est animal rationale sensibile bipes, esset dicere unum animal esse multa alia. Nam ut dictum est non poterit esse idem animal quod predicatur de homine ut genus et quod predicatur de ipso ut differentia, et quare idem non est idem animal quod predicatur ut genus et quod predicatur ut differentia, quia tunc esset nugatio, dicendo homo est animal rationale, eo quod bis predicaretur animal. Propter quod non est idem animal quod predicatur de una differentia et de alia, quot ergo differentie predicantur de specie tot alia oportebit esse in illa specie. Tertio istud idem declaratur ratione speciei. Nam esse idem de quo predicatur genus essentialiter oportet esse speciem vel individuum. Nam cum totum numquam predicatur de parte, nec pars numquam predicatur de toto essentialiter, cum genus per se essentialiter predicatur de specie oportet genus totum dici quod est species, et ad quemcumque predicatur genus per se essentialiter oportet id dicere totum esse compositum quod est species de qua predicatur genus et quod est compositum. Si ergo genus per se et directe predicaretur de differentia oporteret differentiam esse essentialiter compositam et dicere totum essentia rei, sed non est compositum in predicamento nec sit species vel individuum, propter quod si per se et directe genus predicaretur de differentia genus erit species vel

ididuu. hac roc tangit phs i palle li. v. ait q
si quidez duc sit alia. ita q alia pdicent de dia
oes duc l erut spes ul ididua. eoq n e al. n sit spes
al ididuu. ut a seqt h i 9ens si dia sigt totu i
diat totu sit gen ul ut hec io seqt q dia dt ptez
gen uo q sigt totu. io posit i li ita no e psentil spe
aliacois. s si 9 metha 9 nos scle. sup q dino
auxilio medite eto itendim sentie ista q pla alia de
gene et de dia declarabunt. ad pus a sufficiat scie
q gen directe ip se no potest pdi de dia ut phs
conat ondere. vj. top. s q idirecte uno cenli. s
mag denegare g possit pdi de dia sic ondi po
test. na dia supta i 9creto iplicat sbm. q uis ei al
bu sola qlitez sigficet ut d i pdicametis iplicat tn
corpus ul sbm. ita h rale h sigficet sola qlitez iplicat
tn sbz rronale. Et q gen directe ip se pt de spe.
q gen idirecte pdi de dia iplicate spez. ita q uis al
pse pdicet de hoie ex 9niti tn i idirecte pbit de
gsibili iplicante hoiez i q e gsibilitas quo poterit
ex ya ista de gsibile e al. h g mo diaz pdi de ge
ne no e i9ens. ex q pz 9trouersia textus posita hic
i i. vj. top. ¶ Dem cuz dic. i i pticaribz. In pte ista
ondit quo uez seqt ex flis i sillis pticaribz. et duo fa
cit. na p 9posit itentuz suo pbat. sa i n ei pti g
sic. tm e ex flis seq uez i sillis vlibz. ac p sec
i ptibz sillis 9tit pa ppone to fla. alta uo. s. minoz
tota va. et vez 9ne i aliq flaz p alta no va
9l q maiori qdez va. minori at pti fla i utraq flis
Est a qsio quaz 9binacoes posse fi ex sillis p
ticaribz 9cludibz uez ex flis. p e q ambe ppos sit fle
sa e q alta sit fla i alta va. i h dupli. q aut ma
ior erit fla ex toto. i minor erit va. i sic erit sa 9bi
nacio. ac erit fla i pte. i sic erit tcia 9bina. d i uo
minor sit ex toto fla. i maior sit ex toto va. sic erit
qrta. si at sit fla i pte. sic erit qnta. ¶ Dem cu
diat. n ei pbibet. In pte ista pbat ppositu i duo
facit. Na po pbat uez posse 9cludi ex maiori fla
i ex minori va. so ondit uez posse seq ex mio
ri fla i ex maiori va. i te docet uez posse sillozi
ex utraq flis. sa i. i tun suz. tca i. i utraq flis.
pbat g po uez seq ex maiori ex toto fla. so ondit
hec idez ex maiori fla i pte. sa ibi. i si aliqs. po g
bn dico q ex maiori fla ex toto poterit seq uez.
na n phibet a. quidez nlli. b. inee. a. aut alic
c. i b. alic. c. ut al nlli niui iest albo a alic
a nix alicui albo icit. si g nix ponat et albuz
pmu a al. i sumat a. q tota b. icc. b. a alicui
c. tuc a. b. erit tota fla. i b. c. erit va. i 9o erit va
dco sic. ois nix e al. q daz albuz e nix. g q dam
albu e al. Tuc sbiugit hec idez de mo neg. d. sr
at icii pria e. a. b. ppo. 9tit ei. a. q daz toti. b. i
ee q ad vitatez maioris. c. a alic. b. n iee q ad
vitate 9mis. b. a alic. c. iee. a h q ad vitez mi
noris ut al hoi qdez oi iee. ho uo alic albo me.
qr sime 9posito hoie sumat. a. nlli. b. icc. a b. alic
c. et 9o va. cu a. b. ppo sit tota fla dco sic. nlli
ho e al. q daz albu e ho. g q daz albu e al. 9o e
va maiori exnte tota fla. ¶ Dem cu diat. a si i

aliqs. In pte ista ondit uez seq ex maiori fla i pte. et
po ondit hec i mo affirmo. 2o i mo nego. sa i. d aut.
dt g no solu 9tit vez seq ex maiori fla ex toto. aut p
s. si aliqs sit fla. a. b. ppo erit 9o va. na n phibet.
a. i. maiorez exntez iee alicui. b. et. q ad vitez maioris
i 9mis i pte. b. aut alicui. c. q tuz ad vitate minoris ut
al alicui pulco i alicui magno. i pulco alic mago i
est. Si g sumat. a. oi. b. i b alicui. c. tuc. a. b. quidez
ppo erit i aliq fla. b. c. aut. h e maior i 9o erit va. dco
sic. oe pulcru e al. q daz mag e pulcru. g q daz
mag e al. maior e i pte fla i 9o e ua. tuc subdit
h idez de mo nego. d. sili a. i cai pria e. a. b. ppo na
idez erut ti. i sili ponit ad demostracoez formacoes
sillz i eisdez tis. nllu pulc e al. q daz mag e pul
cruz. g q daz mag no e al. Quieret a aas uti i
mois ptibz ex maiori fla ex toto seqt 9o va. i vz q
no. q q no se i vlibz no vz q debat seq i ptibz. In
9niz e plz ibi. Dr q i mois vlibz minor 9ntas
9tinet ubi sbm maiori. io si maior e ibi ex toto fla i ex
toto repugnet minori exnti n poterit seq 9o va. ut
q ve i ubi maior pdicetur de minori i 9ne. s qn mi
ppo sumit ptial. tuc ro maior ex toto repugnat
minori. Na si diat sic. ois nix e al. q daz albu
no e nix. al no repugt albo n i q albu e nix ul
aliq i aiatum. s q adabaz ptez ut i q albu alic aia
to iee pot. al no repugt d. imo pot pdi de ppone
ptiali i 9ne. s cu dicebat i mois vlibz. oe al e lap
ois ho e al. lap repugt hoi ex toto q si sumat talis
tmi uli p minori exnte cu lap no repugt ex toto.
sic e albuz. dco sic. oe albu e al. tuc minor n erit
ex toto va. Na ista ppo e totali fla. s. oe al e lap
s ista oe albuz e al. e fla sm ptez. supposito g q
maior debeat ee ex toto fla. i minor ex toto va in
mois vlibz sequit 9o va. eo q maior exntas sp re
pugt minori q no 9tit i sillis ptibz ut declatuz est
¶ Dem cuz dt i rursus. In pte ista docet sillozare uez
ex minori fla i ex maiori va. i po ot hec ex minori fa i
toto. so ot h idez ex minori fla i pte. sa i. i si aliqs.
adhc po ot hec i mo affirmo. so i mo nego. sa i. d at.
dic g rursuz si. a. b. quidez ppo. h e maior sit va. b.
c. aut. h e minor sit fla erit 9o va. Nu n phibet
a. h e maiorez exntate iee toti. b. q ad vitez maioris
c. aut alicui q ad vitez 9mis. i b. nlli. c. i ee. i h
q ad flitez minoris. ut al quidez cigno oi. nigo a ali
cui. cign uo nlli nigo. si g sumat. a. oi. b. i b. ali
cui. c. erit 9o va. cu sit flm. b. c. i eu seqt va 9o
minori exnte fla. formacio sic sillz. ois cign e al. q d
daz nig e cignus. g q daz nig e al. se 9o va ex mi
nori tota fa. ¶ Dem cuz diat. d aut. In pte ista
declat h idez i mo nego. d at. i si pria. a. b. ppo e
9tit ei. a. i. maiorez exntez. b. quidez nlli iee q ad vitez
maioris. c. a alicui n iee q ad vitatez 9mis. i b. nlli
c. i h q ad flitate minoris. ut gen ex alio gene
spei. i accnti ei spebz. na al quidez nlli nio ine
albo a alicui nlle aut nlli albo i e. Si g nius po
nat ine i sumat. a. quidez nlli. b. aut alic alicui
c. tuc. a. alic. c. no i erit que quidez 9o se ex. a. b. p
pone existente va. b. c. uo fla dco sic. nlle nius e

Reitani g° ad ppo. q dicim sillm dyal no ee ex p
pib veis q nccus oio f q sut ve q neccie sipli. q te
talis sills eet nccius. Nec q potest ee ex ppoib ex
toto flis f q flc. q tuc no eet pbabil. fort g ex
ppoib ptz ueis q pti flis. q sic hebit roes ad utraq
q ptez odictois que oplet roez silli dyale ex p
posicoib ipte flis potest sills dya appellari. An
ph a qret ad ut detiare de isto sillo ex ppoib flis
spectat ad pcristam. q vz q no. q i me dem e q sills
ex flis i pte potest ee sills dyac. sills vo ex flis si
plr vz ee oppo dyaco. s de utqz sillo vz phs detia
re i li°. top. q elencoz. no g spectat ad hc lib detiare
de tali sillo. In oppo° e phs i lia. Dd q ad q
ar li° spectat detiare de sillo simp supto f q talis
sills potest diuisi penes oez talez matiaz. Et q p
misse necie a° in iferut ocnez q pmisse pbabiles
q alio mo ve q flc. io de sillo potete italez ones
q pols penes oes tales pmissas diuisiones ne i fentes
detiare ht hic diuisiones. na quicq artifex detiat
de a° sup q coit supto dz q detiare de oi eo p q
potest i° coe uariari q diuisi sic facit phs i lib°
phi° v detiat de mo coit q sip supto detiat q
rbiaz de oi deuersite mot q de ob ill p q ht di
uisi mot sip. Na n huc mo detiet artifex q
cois i detiando de a° coit supto optet vnu q tide
mltoacs repeti q recitare. vez q de tali sillo ex flis
vz phs detiare i. viij. top. q p elencoz. io oz vide dif
ferenciaz qli h i diuisione detiet. Sed e g° q
no e i cens de vno q de eodez q diuisis li° detiare
sb a tn q a roe. Na de gnacoe q corrupcione q de aug
q de dimucoe phs detiat i. q. phi° q i li° de gnacoe
no tn sb eadez roe. s i. q. phi° detiat de talib s
q talia sut quedaz dcnie q qdaz spes mot sip per
qs mot coit supt diuisi ht. s i li° de gnacoe detia
tur de talib f q sut ocdta ad ma spales ut ad co°
mole q ad formaz. S de sillo ex flis q ex necis q p
bab detiat i h li° q talia sut qdaz moi diuisi
ficates sillz simp supti. Et i li° top. q elencoz de
tiat de tali sillo f q ocdto e ad maz spalez ut f
q a° fla pnt pcedere pbabiliter sic de utqz flis de
tiat i li° top. viij. q n phibet qdaz fla ee pbabi
liora quibzdaz veis ut tibz ad l saltez dya pote
rit uti h sillo ex flis o discoli ren ut ipz ad
lo° bitus reducat. In elencis uo potest detiari de
tali sillo f q talia fla pnt hre qdaz appen e ueri
picoi. q s° no sb eadez roe i pfatis li° de sillo ex flis
detiat ut ueri e. Demu aut de. mai aut i pte
ista docet sillo uez ex flis i sillis pnte dca q ta
sugat. q pd docet sillare uez ex ma° vaz q ex mi°
fla. so docet o° ex ma° vea q ex mi° fla. q tertio
o hic ideo ex utraq flis. fa i. vli quidez. tia i. ma°
g odicit g q ma e ex ddis. qm q i ptib sillis sup
seqt uez ex flis. Na n phibet a. quidez iee oi. b.
q ad vite ma° cui oppom eit fla. c. aut alic m
ee q ad vite minoris q. b. alic. c. n iee q ad vite
ois. ut al oi hoi allo a t alicui lo vo no ierit
alic allo. Si g ponat. a. nlli. b. iee. c. aut alic
iee. tuc ulis quidez posita eit fla. ptic° vo eit
vaz q oseit vaz dd s. nllis ho e al. q dam albu e al
g° q dam albu no e ho. eth tertio mo sefic. tuc
sbiugit qrtu modu d. sili at affir supra a.
b. s. ma pone. Na n phibet. a. qdez nlli. b. iee
q ad vitez ma°. Cui oppita affir e fla. c. at
alic no iee q ad vitate mi° ut al nlli aiato al
bo a alicui pro iee. tuc i aiatu alic allo n iert
Si g ponat. a. b. quidez oi iee. c. aut alic n mee
tuc a. b. quide ppo eit tota fla. a. c. vo. h e mioz
eit vera. q o sili eit va. Fortdo sic sillm. oe in
aiatu e al. q dam albu no e al. g q dam album
n e iaiatu. o e va ex ma° oite tota fla. de
iee aut d ulli qudez. In pte ista o uez seq ex ma
ioz va. q ex mi° fla. vn aut. uli qdez ma° posita
va. mi° a pti° fla sup seqt o va. Na n phi
bet. a. h e me. nz. c. nz. b. nullu seq i. mediu
q ad vi tez no pbit nz de ma° exite nz de mi°
q s b. no iee alic. c. q ad vitez omis. ut al
nlli nuo. nz nlli iaiato i est. q i nuis q al aliqd
i aiatu no seqt. Si g poat. a. q e iee. b. c. at
alic. tuc eit o va qppo ulis eit va. ptic° aut
mioz eit fla. dd sic. nlls nus e al. q da iaiatu
e al. g° q dam iaiatu no e nus. o e va q mi° e
fla. Tuc sbiugit qrtu mo h fig. d. q sili
aceit uli posita affir. Na pot e a. h e me iee
toti. b. q c. hec pri de ma° q mi° exite q ad affir
utrisq. b. at no iee alic. c. q ad vitate omis
ut gen ad spez q ad diam. Na al se oez hoiez
q totu gssile. ho tn no se oe gssile. Si g suatur
. a. b. quidez toti iee. c. aut toti n i ee. tuc ma°
ppo ulis eit va. q o sili eit va. mioz a pti° eit
fla. dd sic. ois ho e al. q dam gssile no e al. g
q dam gssile no e ho. o e va. q mioz e va. s mi
noz e fla. Queret a a utru gen sit ouis
ad dyaz. q vz q no. q q no pt de alio n itelli
i ipo no vz oseq ad i°. s gen no pt de dya
ut ult phs. A. top. g q no oseqt ad ipaz. In
ouiz e phs i lia qui d gen oseq ad spez q ad dif
ferenciaz. Dd q cu qualibz ps diffois pse pdi
cetur de diffito ut dz p posti. oz tn gen q dif
ferencia pse pdi de spe q diffit. qmis ut ali diri
ni gen alit pdicet de spe q dya. q gen pdic
p mo° mo. dya vo p mo° fore. i° a q pt de
aliq q itelli i illo oz q oseqt ad i° ppq ta ge
nus q dya erut onia ad spez deq pnt. Naz
si e ho e al. q si e ho. e roale ul gssile. Ex h g
agueret mag diffitas. q gen no pt de dya
no vz ee ous ad ipaz. Ideo e scd q ut. s. diri
mus dya iplicat spez. Naz cu dya sit ostiva
spez oz q i ipa dya iplicet spes. Ingenere at no
intelli a spes n i potencia. q gen ht oes dif
fias potate. actu vo nllaz. ita q spes ht oes po
tates nllaz iclu actu. Cu g gen sit ous ad spez
oz q sit oue ad oe i° i q° icludit spes. Et q spes
icludit i dya ut dcm e. s i gen oseq ad spez oz
q ipz oseq ad dyaz iplicante. Deinde cu dicit
mai. In pte ista docet sillare uez ex utraq flis
i. d. mai at qm ex utraq flis et o va. s iqe o

a. hoc est medius in c. b. et c. hunc quidem omni affirmative il-
li non nulli negative quantum ad veritatem utriusque premissarum. b.
non inesse sequitur alicui c. quantum ad veritatem conclusionis. Nam supposito a.
quidem nulli b. inesse. c. autem alicui inesse. tunc quidem am-
be propositiones erunt false. et conclusio erit vera. formetur sic sillogismus. nullus
homo est albus. quedam disciplina est alba. ergo quedam disciplina non est homo.
Tunc disponit quartum modum. d. secundum autem. et tunc affirmativa fuit
universalis propositio. particularis autem negativa. Nam possibile est a. hoc est medium
sequi nullum b. quantum ad veritatem maioris quamvis ad negativam falsa
totaliter b. non inesse quantum ad veritatem conclusionis. ut quod disciplinam
ac quedam nullam hominem autem omnem sequitur disciplina autem
non esse hominem. si sumatur a. quidem sequi totum b. c.
autem quoddam non sequi. tunc ambe propositiones erunt false et conclusio
vera. dicendo sic. omnis disciplina est animal. quidam homo non est
.90. animal. ergo quidam homo non est disciplina. Circa istam lecti-
onem queritur una questio primo. utrum sillogismus ex falsis sit bonus
sillogismus. et videtur quod non. quia in bono sillogismo conclusio sequitur de
necessitate ex premissis eo quod sillogismus est oratio in qua positis quibusdam
necesse accidit aliud. sed premisse false non sunt necessarie. ergo
sillogismus ex falsis non potest necessario inferre conclusionem. et per consequens
non erit bonus sillogismus. Preterea sicut est de ydea rei quod habet
alteram veram formam. ita est de ratione eius quod habeat veram
materiam. sed propositiones et termini sunt materia sillogismi. propositiones ergo cum non sunt
vere non erunt vera materia sillogismi. Preterea falsum est privatio ve-
ri. sicut mors est privatio vivi. sed si est homo mortuus ergo non
est homo. ergo sillogismus falsus sillogismus falsus ergo non est sillogismus. Preterea omnis
discursus sillogisticus est generativus opinionis vel scientie. sed sillogismus
ex falsis neutrum istorum est. ergo sillogismus ex falsis non est sillogismus.
In contrarium est philosophus hic et in primo topicorum. nam primo topicorum loquens de
sillogismo ex falsis ait quod sillogismus ex falsis sillogismus est. et sillogismus dicitur
hic autem tractans de potentiis bonorum sillogismorum dicit unam po-
testatem eorum esse sillogizare verum ex falsis. Dicendum quod cum
queritur utrum sillogismus ex falsis sit bonus sillogismus. ista questio potest
habere duplicem intellectum. Nam vel queritur utrum sillogismus ex falsis
sit bonus sillogismus simpliciter. vel utrum sit bonus sillogismus dialecticus.
vel utrum sit bonus sillogismus demonstrativus. sed ergo huic duplici
intellectui quasi duo declarabimus circa propositam questionem
nam primo ostendemus sillogismum ex falsis ordinatum in modo et figura
esse bonum sillogismum simpliciter. secundo declarabimus quod talis sillogismus for-
matus ex propositionibus falsis non est bonus sillogismus dialecticus nec demon-
strativus. Primum autem quantum ad presens spectat tribus viis declarare pos-
sumus. primo ex parte materie sillogismi simpliciter. de cuius ratione non est quod
sit vera vel falsa. secundo ex parte conclusionis que necessario inferri po-
test ex premissis falsis ordinatis in modo et figura. et tertio
ex parte principii per quod omnes boni sillogismi probari possunt. Primum
autem sic patet. nam de ratione materie sillogismi simpliciter non est quod sit vera
vel falsa. eo quod in diffinitione propositionis sillogismi que est materia
eius non ponitur veritas vel falsitas. sed affirmatio vel negatio
unde philosophus supra in principio istius libri diffiniens propositionem sillogismi
simpliciter dixit quod talis propositio est affirmativa alicuius de aliquo vel ne-
gativa alicuius ab aliquo. non autem dixit quod esset vera vel
falsa. dicemus ergo quod sicut necessitas vel probabilitas sunt
quedam habitudines convenientes sillogismo simpliciter ad materiam specialem. ita
veritas et falsitas sunt quedam. hic loquimur de veritate et falsitate
secundum quod sunt habitudines propositionum. Nam cum aliqua propositio dicitur vera
que est in habitudine inter subiectum et predicatum. Et cum dicitur aliqua propositio
falsa quando habitudo unius repugnat habitudini alterius quamquam esse
habitudines huius convenire sillogismo simpliciter vel propositiones simpliciter sup-
tas sic necessitas vel probabilitas. formetur ergo una ratio talis. tamen
et propositiones sunt materia sillogismi simpliciter. sed de ratione talium propositionum est quod nec
sint vere nec false. sed solum quod sint affirmative vel negative sic probatum
est per eorum diffinitionem. propositiones ergo propositiones erunt affirmative vel negative
erunt materia sillogismi simpliciter. quod autem huiusmodi propositiones sint vere vel false de
necessitate aut probabiles non spectat ad propositiones simpliciter. sed magis
spectat ad propositiones contractas. Secundo hoc idem potest probari ex parte
conclusionis que necessario infertur per huiusmodi falsas propositiones ordinatas in
modo et figura. nam ad inferendum conclusionem probabilem vel necessariam non
sufficit quod propositiones sint affirmative vel negative sed oportet esse probabiles
vel necessarias. sed ad inferendum conclusionem sillogismi simpliciter non refert
utrum tales propositiones sint vere vel false. sed sufficit quod sint affirmative
vel negative. ideo philosophus supra dixit sillogismum simpliciter esse perfectum
quando ad illud alterius indiget preter ea que posita sunt ut
sequatur conclusio necessaria. sufficit ergo ponere et ordinare duas propositiones
in modo et figura ut sequatur conclusio de necessitate. ad hoc quod sillogismus simpliciter
sit perfectus. veritas autem vel falsitas aut probabilitas determinat pro-
positionem sint preter rationem sillogismi simpliciter. Tertio potest declarari hoc
idem ex parte principii per quod omnes boni sillogismi probantur. Nam philosophus sicut
in primo libro volens probare bonitatem sillogismorum assumpsit
hoc principium quod quando ex opposito conclusionis cum altera premissarum infe-
rebatur oppositum alterius. tunc erat bonus sillogismus. sed si for-
metur unus sillogismus ex propositionibus falsis potest probari per tale principium
nam si dicatur sic. omnis lapis est animal. homo est lapis. ergo homo est animal. et
sumatur oppositum huius conclusionis cum maiori inferetur oppositum minoris
per quartum modum secunde figure dicendo sic. omnis lapis est animal. quidam homo
non est animal. ergo quidam homo non est lapis. hec conclusio repugnat minori
que dicebat homo est lapis. patet ergo sillogismum ex falsis esse bonum sillogismum simplici-
ter ex parte conclusionis quia ex parte premissarum quia et ex parte principii
per quod perfectus sillogismus simpliciter habet probari. Secundo quod sillogismus ex
falsis non sit bonus sillogismus dialecticus quod secundo dicebatur secundo declaran-
dum relinquitur. Nam de ratione sillogismi dialectici est quod sit ex proba-
bilibus simpliciter. unde philosophus primo topicorum diffiniens sillogismum dy-
alecticum ait quod sillogismus dialecticus est ille qui ex probabilibus sillogi-
zatur. tamen prohibet quod sillogismus ex falsis possit sillogismus dialecticus aliquan-
do alicui quedam falsa sint probabiliora quibusdam veris. ut
quod terra sit maior stella vel celo alicui videtur probabile quod tamen
est simpliciter falsum. sillogismus tamen dialecticus debet esse simpliciter ex propositionibus pro-
babilibus. et non ex falsis ex toto. quod si sillogismus ex falsis non est
bonus sillogismus dialecticus quia spectat contra materiam eius multo fortius non erit
bonus sillogismus demonstrativus. cuius materia sunt propositiones vere et necessarie simpliciter.
Ad primum ergo dicendum quod non oportet premissas esse necessarias ut conclusio necessario
inferatur. sed sufficit quod sit dispositio in modo et figura. Ad secundum
patet solutio. nam falsitas non pertinet ad materiam sillogismi simpliciter. sed pertinet
ad materiam sillogismi dialectici vel demonstrativi. Ad tertium dicendum quod quamvis
falsum sit privatio veri non tamen est privatio cuiuslibet veri. Nam privat
oppositam habitudinem declaratam. falsitas ergo propositionis vel materie sillogismi sim-
pliciter est quod non sit affirmativa nec negativa. sed falsitas materie sillogismi dy-
alectici est quod sit repugnantia subiecti et predicati que falsitas non opponitur
materie sillogismi simpliciter. ideo bene potest inferri. sic est falsus sillogismus. ergo
non est sillogismus dialecticus. sed non potest dici quod non sit sillogismus simpliciter.
Ad quartum patet responsio. Nam arguere opinionem vel scientiam pertinet
ad sillogismum demonstrativum et ad sillogismum dialecticum. non autem pertinet
ad sillogismum simpliciter quia est abstractus ab utroque.
Ratio autem in postrema. Postquam philosophus ostendit ex falsis
sequi verum in secunda figura. In parte ista docet verum
sillogizari ex falsis in tertia figura et tamen facit. Nam primo docet
hoc in sillogismis universalibus. secundo ostendit hoc idem esse in sillogismis particularibus et tertio

pbat qdam dcm supi. fa i. mai at. z a. maiste g. cta
p phs. z faciat. na pa o uez seq ex utisqz flis ex toto
fo o hec idez ex utisqz flis i pte. z z. o h idez ex vna
fla z ex alta va. fa i. z si i aliq. z a. s aut p pmit
tit itentiz. fo exeqt. fa i n at. d g q eit i ptra
fig p flas totas z i aliq utsqz. z alta quide va alta
at fla. z hac quidez. s. vna pone i toto fla. illa aut
s. alta i toto va. z ex. z qt mois oit tussumie poes
i. qt mois oit obuiare poes tot mois oet sillare
uez ex flis. Dein cu dicit. n ei. in pte ista exe
quit de posito. z p o uez seq ex utisqz flis i to i mo
affir. fo facit hec idez i mo neo fa i. s aut d g
q n phibet nz. a. nz. b. nlli. c. i ee. i. n phibet ma
iore z minore ext tez reonei. a mt q ad vi tez pmulla
riuz. a. aut alic. b. i ee q ad pitate emis. ut nz ho nz
gssile nllu i aiatiz sequit. ho a alic gssli i ee. si
g fiat. a. z b. i ee oi. c. affir te tc poes erut ex toto
fle. z z eit va. dico sic. ome i aiatiz e ho. ee i aiatu
e gssile g qdam gssile e ho. q e ueia. z amb pre
misse sut fle. Tuc subiugit mo negatm. d. s at
z cai ulis qdez po fuit puatia. illa a affir. Na po le
e. b. quidez nlli. c. i ee q ad vi tez minoris q dz ee
ne tia fla. z a. alic. b. no i ee q ad vi tez emis ut
mg nlli cigno. al aut oi. z al no oi mg. fig fiia
tur. b. qdez oi. c. a. no nlli. tuc a. alic. b. no ieit. et
o eit va poes a sut fle. formato s sill z nlls cig
nus e al. ois cign e mg. g qdam mg no e al. o est
va z p misse sut fle. Queret a as e opponat
sills ex flis. Dd q tp egen sillo z i qb z forma
sillo ca ht resuai. s. sills simp dyalec z determinatiu
q sut silli octi. Sills a ex flis no oppoit sillo sup
i quo resuat ut supius uisu e. oppoit g sillo dya
z determiatio roe m e. z roe for e. roe m qdez oppoit eis
q z tales silli ctuenit matia z spilez ut maz ne
cessaria z pbales q qs pcat fle poes. Et roe for
eo q sills dia c tinet hitudib z ueris ul salte hitu
dib z pbab ut sut iste de qaiqz pt spes z gen z q
q potest mim potest mai. qs hitu nes pbales ac
cipit dya c p for silli dya q. sills v ex flis sut hitu
dines tioz cpponu flas z mo pbales. io o m z for
spilez taliuz sillo z potest pcare sills ex flis n aut
o m z for silli sipli que i eis resuat. Amp. at
qret as ut sills ex flis debeat dici sills modal z
vz q sic. q z uez z flin hnt mosficare poes sic nec z
ctigeis. s z sills ex necis de modal. g o s sills ex
flis dz modal appellai. In ctuz e q z si pdcis sil
lo m eet modal. tuc sir ph i p lo u detiauit de
alus sillis a de isto sillo ibidez detiasset. Dd qd
uez z flin i poniz posse osi ri dup. p i q sut q
daz hitudies ipaz ponu p opacoez ad ite m. cui fe
sig. na poes z ozoes sit sighie ueri z fli ip ite. s
uez z fls hent mosficare pones sic necitas z ctin
getia. Z. mo pnt osi uez z fls i ponu z tioz
ad i uicez i q excis potest ecludi uez z flin. p mo
uez z f possect ptine ad maifestac silli. s z fo mo
ptinet ad ei potatez i q poes fle hent sic ordiari
ut possit ecludi va z ul flas sinet. Quo a uez z f
sut mosificacoes z q h tes ponuz patebit i fic l coms.

Dein cu d. z si i aliq. in pte ista o uez seq ex ut isqz
flis i pte. z pn ait. z si i aliq utisqz sit fla ee o vi. Na
n phibet. a. z b. alicu. c. i ee q ad vi tez ma ris z mi
noris i pte. z a. alic. b. q ad vitate cmis. ut albu
z pulc alic ali i sut. z albu alic pulc. sig ponat m
ee. a. b. i ee oi. c. uli. tuc poes quide eent i a to fle
z o eet va dico s. oe al e pulc. oe al e albu. g q da
albu e pulc. Tuc subiugit mo nega m. d. z pua
a. c. ma ri poe posita s. Na n phibet. a. q de alic
. c. no i ee. q ad vi tez affir e z. a. no i ee oi. b. pulc
n i e alic ali. albu a alic. s. ali i e. z pulc no oi
albo. sig fiat. a. qde nlli. b. c. i ee. tuc utisqz poes
erut i aliq fle. z o e va. formato sic sill z. nullu
al e pulcru. oe al e albu. g q da albu no e pulc.
Dein cu d s at. In pte ista docet uez seq sillo e
ex vna va z ex reliq fla. z ta fac. Na p o h in
mo neg v. fo i mo affir v. z tio o h idez seq ex vna
va z ex alta fla i pte. fa i. z si utreqz. tia i. rurs
dicit g q s seqt sup uez. z h e quidez. s. minori to
fla. illa a s. sup ta sub minori tota va. na po le est
. a. z b. sequi oi. c. q ad vi tez pmissaz. z a. alic
. b. no i ee q ad vitatez cmis ut al z albu seqit
oez cignu. Na ista duo ceqeit ad cignu. al tn
no oi i est albo. potis g tmis. s. mo opposito. z fiat
. b. qdez toti i ee. a. no toti. c. no i ee. tuc. b. c. que
eit tota va. a. c. a eit tota fla. z o eit va dico sic
nlls cign e al. ois cign e alb. g qdam albu n e al.
Tuc subdit q s accit. z si b. c. h e minor eit to
fa. Na idez tmi ad demrodz opposito mo sumpti. s. m
gru aiatu z cign [illegible] d s. nlls cign e i aiat. ois
cign e mg. g q [illegible] mg e i aiatu. Dein cu
d. z si utreqz. in p[illegible]sta doez h idez i mo affir tio
. d. z si utreqz poes sunt affir tie sup seqt uez ex
alta tota fa. Na n phibet. b. qdez seq oe. c. a.
at toti. c. n i ee q ad vi tez pmissaz. q z vna de e
to va affir a. z reliq to fa. z a. alic. b. i ee q ad
vitatez cmis. ut al i e oi cigno. mg uo nlli cig
no. z mg i eit alic ali. sic g fiat. a. z b. messe
oi. c. affir e te. b. c. qdez e to va. a. c. at eit to
fla. z o e va dico s. ois cign e mg. ois cign
e al. g qdam mg e al. Tuc subdit q s accit
q si. a. b. h e si ma or ponat tota va. na p costr
rios e termio dico sic. ois cign e al. ois cign e
mg. g qda mg e al. Dein cu d rursus. In
pte ista o uez seq ex vna va z ex alta fla i pte.
z p o h i mo affir o. fo o h idez i mo negatio.
fa i. z cu h quidez. d g rursus. s. h qde tota va
illa aut i a to fla sup seqt uez. Na po le e. b. qdez
oi c. i ee q ad vi tez minoris q dz ee va i toto. a. at
alic. c. q ad ma ris q dz ee fla i pte. z a. alicui. b.
q ad vi tez cmis. ut bipes quidez oi hoi i e. pul
criz a no oi z pulc alic bipedi i eit. Sig fiat
a. z b. i ee toti. c. affir e. tuc minor q de po. s. b. c.
eit tota va. a. c. at i aliq fla. z o eit va. form
de sic sillm. ois ho e pulc. ois ho e bipes. g q da
bipes e pulc. Tuc subiugit q s eit si. a. c. q de
s. maior eit tota va. b. c. at. s. minor sit i a to fla z
Na tnssumptis tis ita q mi or ma or fiat. e ead termio.

Dein[de] cu[m] d[icit] et cu[m] h[oc] q[ui]dem. In p[ar]te ista declarat h[oc] id
i[n] p[ri]mo negat[iv]o. q[uo]d fac[it] q[uod] de[m]o[n]st[ratio] e[st] q[ua]n[do] ma[ior] e[st] i[n] aliq[ua]
fa[lsa]. 2[o] o[stendit] h[oc] id[em] q[ua]n[do] ma[ior] e[st] i[n] [ter]tio va[ria]. fa[cit] i[ta]. rursu[m]
d[icit] g[ene]r[al]e q[uod] a[lia] quide[m] e[st] p[ar]ticula[r]i[s] illa vero affir[mativa] sup[er] q[uo]d se
q[ui]t[ur] c[onclusio] v[er]a. Na[m] q[uando] eveni[t] i[n] c[ontrari]o b. toti q[ui]de[m] c. i[n]e[ss]e
q[uo]d ad v[er]i[ta]te[m] m[aioris] sup[ponitur] a. at alic[ui] c. n[on] i[n]e[ss]e q[uo]d ad v[er]i
tate[m] ma[ioris] i[n] p[ar]te. q[ua]n[do] g[ene]r[a]l[ite]r se h[abe]nt. n[ull]i o[mn]i b. i[n]e[ss]e q[uo]d ad
v[er]i[ta]te[m] [con]cl[usion]is. Si g[ene]r[al]e su[m]at b. q[ui]de[m] toti. c. i[n]e[ss]e. a. a[utem] n[ul]l[i]
h[oc] tu[n]c p[ar]ticula[r]i q[ui]de[m] e[ri]t i[n] [ter]tio fa[lsa]. alia v[er]o tota v[er]a.
et g[ene]r[al]e v[er]a d[icitur] sic. n[ul]l[u]s h[omo] e[st] pulch[er]. o[mn]is h[omo] e[st] bipes
g[ene]r[al]e q[ui]da[m] bipes n[on] e[st] pulch[er]. Tu[n]c s[ub]iu[n]git [con]v[er]sa[m]
h[uius]. Rursu[m] q[uo]n[iam] o[mn]i[u]m e[st]. q[uo]n[iam] cu[m] a. sup[ponitur] n[ul]li. c.
i[n]e[ss]e. b. at alic[ui]. c. eveni[t] tu[n]c a. n[on] i[n]e[ss]e alic[ui] b. ma[ior]
e[st] g[ene]r[al]e. q[uo]n[iam] cu[m] a. c. i[n] ma[ior]e sit tota v[er]a. b. c. at[que] i.
m[inor]e sit i[n] [ter]tio fa[lsa]. t[ame]n [con]t[ingi]t [con]cl[usione]m e[ss]e v[er]a[m]. Si g[ene]r[al]e su[m]at[ur]
a. q[ui]de[m] n[ul]li. c. b. a[utem] o[mn]i. c. i[n]e[ss]e. tu[n]c a. c. e[ri]t tota
v[er]a. b. c. a[utem] e[ri]t fa[lsa]. s[ed] [con]cl[usi]o e[ri]t v[er]a. fo[rm]and[o] sic sillo[gismu]m
n[ul]l[u]s h[omo] e[st] i[n]a[n]i[m]at[us]. o[mn]is h[omo] e[st] pulch[er]. g[ene]r[al]e q[ui]da[m] pulchru[m]
n[on] e[st] i[n]a[n]i[m]atu[m]. Est a[utem] [con]si[derandum] q[uod] i[n] ista .3. f[igur]a i[n] mo[di]s
v[er]o vlib[us] p[ossu]nt e[ss]e .g. [com]binac[i]o[n]es p[ro]p[ositio]nu[m] i[n] q[ui]b[us] v[er]u[m]
poteit seq[ui] ex f[als]is. Na[m] u[e]l p[ro]p[ositi]o[n]es s[u]nt utraq[ue] f[als]e u[e]l
alt[er]a t[antu]m. Si utraq[ue] sit f[als]e. a[u]t i[n] toto s[u]nt f[als]e. a[u]t
i[n] p[ar]te. et sic s[u]nt .2. [com]binac[i]o[n]es. q[uod] u[e]l ma[ior] e[st] i[n] to[to]
fa[lsa]. et mi[n]o[r] i[n] p[ar]te. a[u]t e [contrari]o. Si n[on] una sit v[er]a et al
t[er]a fa[lsa]. h[oc] e[st] dupl[icite]r. q[ui]a a[u]t ma[ior] e[st] fa[lsa] i[n] p[ar]te a[u]t i[n]
toto. s[ed] si mi[n]o[r] sit fa[lsa] et ma[ior] sit v[er]a. s[imi]l[ite]r e[ri]t e[ss]e du
pl[ic]it[er]. q[ui]a a[u]t e[st] fa[lsa] i[n] p[ar]te a[u]t i[n] toto. Ex o[mn]ib[us] e[rgo] istis
[com]binac[i]o[n]ib[us] poteit [con]cludi v[er]u[m] ex f[als]is. De[inde]
cu[m] d[icit]. ma[nifestu]m a[utem]. In p[ar]te ista o[stendit] h[oc] id[em] seq[ui] i[n] mo[d]is
p[ar]ticularib[us]. vn[de] a[i]t ma[nifestu]m a[utem]. q[uo]n[iam] i[n] p[ar]ticularib[us] [con]t[ingi]t o[mn]i[n]o v[er]u[m]
sillo[gizari] ex f[als]is. Na[m] eo t[antu]m s[u]nt su[m]endi i[n] istis p[ar]ticularib[us]
sic[ut] i[n] vlib[us]. ita t[ame]n q[uod] q[ua]n[do] p[ro]p[ositi]o[n]es su[m]u[n]t[ur] vl[ite]r i[n] ca
thego[ric]is affir[mativ]is su[m]endi s[u]nt i[n] cathego[ric]is .s. i[n] sillo[gismis]
p[ar]ticularib[us]. In p[ar]ticula[r]ib[us] vero s[u]nt su[m]e[n]d[e]. i[n] p[ar]ticula[r]i. Na[m] n[ich]il
diff[er]t si n[ul]li et erat o[mn]i su[m]e[re] i[n]e[ss]e .i. n[ich]il diff[er]t su
m[er]e t[er]mi[n]os affir[mativ]e et neg[ativ]e v[er]o u[e]l. et si n[ul]li alic[ui] n[on] i[n]e[ss]e
o[portet] su[m]e[re] vl[ite]r. et i[n] p[ar]ticu[lari]b[us] sup[er] o[portet] su[m]e[re] p[ar]ticula[r]i[ter]. Et sic
de[inde] e[st] i[n] affir[mativ]is ita d[ebet] dici i[n] p[ar]ticula[r]ib[us]. De[inde] c[um]
d[icit]. ma[nifestu]m g[ene]r[al]e. In p[ar]te ista p[ro]bat q[ui]da[m] s[upra] d[ic]ta. et duo. s[ed]
fa[lsa] [con]se[quitur] p[er]mittat itene[re] fo[rma] p[ro]bat. fa[cit] i[ta]. cu[m] a[utem] d[icit]
g[ene]r[al]e. ma[nifestu]m g[ene]r[al]e ex d[ic]tis et ex d[ic]is. q[uo]n[iam] si [con]cl[usi]o sit fa[lsa]
nec[ess]e e[st] illa e[ss]e fa[lsa] ex q[ui]b[us] e[st] [con]cl[usi]o. a[u]t o[mn]ia a[u]t reliq[ua]
.i. q[uo]n[iam] [con]cl[usi]o e[st] fa[lsa] o[portet] p[re]missas e[ss]e fa[ls]as. a[u]t ambas. a[u]t
alteru[m]. t[ame]n q[ui]a ex v[er]is n[on] poteit seq[ui] [con]cl[usi]o fa[lsa]. s[ed]
q[uo]n[iam] [con]cl[usi]o e[st] v[er]a. n[on] e[st] nec[ess]e illa e[ss]e v[er]a ex q[ui]b[us] e[st] neq[ue]
o[mn]ia. n[ec] q[ui]da[m]. eo q[uod] cu[m] n[ul]lu[m] e[st] ne[cessariu]m. eo[rum] q[uae] s[u]nt .s. p[er]
missa[rum]. [con]t[ingi]t t[ame]n [con]cl[usione]m e[ss]e v[er]a[m]. n[on] t[ame]n ex nec[essita]te .i. g[ratia]
p[ro]p[ositi]o[nis]. s[ed] t[antu]m q[ui]a. Cu[m] a[utem] a[lia]s u[bi] ex f[als]is seq[ui]t[ur]
ex nec[essita]te v[er]u[m]. et v[ide]t[ur] q[uod] sic. q[ui]a sillo[gismus] ex f[als]is e[st] bon[us]
sillo[gismus] ut s[upra]. p[ro]batu[m] e[st]. s[ed] i[n] o[mn]i bono sillo[gismo] se[quitur] nec[essari]o
[con]cl[usi]o ex p[re]missis q[uod] p[atet] p[er] diffi[niti]o[n]e[m] silli. g[ene]r[al]e ex f[als]is
nec[essari]o seq[ui]t[ur] [con]cl[usi]o ex p[re]missis. u[e]l t[a]l[is] illac[i]o n[on] e[st] sillo[gistica].
In q[ua]ntu[m] e[st] p[hilosop]h[us] i[n] l[itte]ra q[uae] a[i]t. n[ul]la p[re]missa[rum] ex
[con]sist[enti]e v[er]a [con]v[er]sa[rum] seq[ui]tu[r] n[on] t[ame]n de nec[essita]te. D[icen]d[um]
q[uod] q[uia] ad p[ri]m[u]s nec[essari]o poteit accipi dupl[icite]r. p[ri]mo e[ni]m d[icitu]r nec[essari]o
causalit[er] s[ecund]o d[icitu]r nec[essari]u[m] illac[i]o[n]is. diff[er]t a[utem] p[ri]mu[m] nec[essariu]m
ab alio. q[ui]a nec[essitas] illac[i]o[n]is rep[er]it[ur] i[n] h[is] q[ui] v[er]u[m] n[on]
e[st] cu[m] alt[er]ius. posito t[ame]n uno posit[o] a[lter]o sic disposita

[com]posita domo pot[es]t illu[m]i[n]a[ri] ei. q[ui]a disposit[a] p[ar]tib[us] do
mus eo m[od]o quo disponi d[ebe]t. nec[essa]riu[m] e[st] eam illu[m]i[n]ari cu[m] t[ame]n
h[ec] illu[m]i[n]ac[i]o[n]is n[on] e[st] dom[us] nec[essa]rio. s[ed] solu[m] illa[tiv]e pot[es]t
argui. q[ui]a si dom[us] e[st] sic dispo[si]ta sic[ut] d[ebe]t disponi pote
rit recip[er]e lu[men]. In tali g[ene]r[al]e illu[m]i[n]ac[i]o[n]e disp[ositi]o dom[us] q[uae]
e[st] [con]di[ti]o n[on] e[st] ca[usa] nec[essa]ria nec[essita]te causalit[atis]. q[ui]a ca[usa] illu[m]i[n]a
c[i]o[n]is p[ro]p[ri]a dom[us] n[on] e[st] disp[ositi]o. s[ed] solu[m] e[st] ca[usa] illativa. p[oss]u[n]t
t[ame]n tal[is] [con]di[ti]o e[ss]e ca[usa] nec[essa]ria nec[essita]te illac[i]o[n]is. q[ui]a dom[us]
sic dispo[si]ta nec[essa]rio pot[es]t illu[m]i[n]ari sic p[re]misse f[als]e n[on] s[u]nt
ca[usa] nec[essa]ria [con]cl[usion]is v[er]e. nec[essita]te causalit[atis]. q[ui]a f[als]u[m] n[on] e[st] ca[usa] v[er]i
s[ed] v[er]u[m] t[ame]n. s[ed] p[re]misse f[als]e s[ecundu]m disp[ositi]o[n]e[m] sic[ut] d[ebe]t disponi i[n]
m[od]o et fig[ur]a pot[er]u[n]t e[ss]e ca[usa] nec[essa]ria [con]cl[usion]is v[er]e nec[essita]te illa
c[i]o[n]is. q[ui]a si d[ic]te c[aus]e [con]tr[arie]tates viviu[n]t i[n] uno m[edi]o f[als]o m[od]o po
terit v[er]u[m] v[er]i[ficari] i[n] se. Cu[m] g[ene]r[al]e p[hilosop]h[u]s d[ic]it v[er]u[m] seq[ui] ex
f[als]is n[on] de nec[essita]te h[oc] de nec[essita]te p[ri]mo m[od]o d[ic]to. De[inde] c[um]
d[icit]. cu[m] a[utem]. In p[ar]te ista p[ro]bat v[er]u[m] seq[ui] ex f[als]is. n[on]
de nec[essita]te i[n]tendit tale r[ati]o[n]e[m]. q[uae]cu[m]q[ue] a[lia] duo se ha
bent sic[ut] a[n]t[ecedens] et [con]s[equens] et ad po[siti]o[n]e[m] a[n]t[ecedent]is se[quitur] po[siti]o [con]seq[ue]ntis.
et ad destructio[n]e[m] [con]s[equent]is se[quitur] destructio a[n]t[ecedent]is. Ad po[siti]o[n]e[m] t[ame]n
[con]s[equent]is n[on] se[quitur] po[siti]o a[n]t[ecedent]is. S[imi]l[ite]r ad destructio[n]e[m] a[n]t[ecedent]is n[on]
se[quitur] destructio [con]s[equent]is. s[ed] p[re]misse et [con]cl[usi]o se h[abe]nt sic[ut] a[n]t[ecedens]
et [con]s[equens]. g[ene]r[al]e n[on] e[st] nec[ess]e q[uod] si [con]cl[usi]o sit v[er]a q[uod] e[st] [con]s[equens] q[uod] p[re]
misse d[ebe]nt e[ss]e v[er]e q[uae] s[u]nt sic[ut] a[n]t[ecedens]. q[ui]a t[unc] argu[er]et ad po[siti]o[n]e[m]
A[n]t[ecedent]is. n[ec] e [contrari]o. q[uod] si p[re]misse n[on] s[u]nt v[er]e q[uod] [con]cl[usi]o n[on] debe
at e[ss]e v[er]a. q[ui]a t[unc] argu[er]et ad destr[ucti]o[n]e[m] [con]s[equent]is. Na[m] ad
e[ss]e [con]s[equent]is u[e]l [con]t[rari]is n[on] nec[essa]rio se[quitur] e[ss]e p[re]missa[rum] u[e]l a[n]t[ecedent]is
t[ame]n ad v[er]u[m] seq[ui]t[ur] e[ss]e et n[on] e[ss]e. q[uod] e[st] i[m]p[ossibi]le. In ista a[utem]
r[ati]o[n]e p[hilosop]h[u]s sic p[ro]cedit. q[ui]a p[ri]mo po[n]it [con]t[rariu]m. s[ecund]o p[ro]bat eu[m] fa[lsum]
i[bi]. Dico a[utem] d[ic]it g[ene]r[al]e q[uod] ca[usa] q[ui]a ex f[als]is n[on] se[quitur] v[er]u[m] ex
nec[essita]te e[st] ista. q[uo]n[iam] q[ua]n[do] duo s[ic] se h[abe]nt ad i[n]vice[m] ut
cu[m] alte[rum] sit .s. a[n]t[ecedens] de nec[essita]te e[st] alte[rum] e[ss]e .s. [con]s[equens]. h[oc]
t[ame]n .i. [con]s[equens] cu[m] n[on] sit. n[ec] alt[eru]m e[ri]t .i. a[n]t[ecedens]. s[ed] cu[m] sit h[oc]
.s. [con]s[equen]s. n[on] nec[ess]e e[st] e[ss]e .s. a[n]t[ecedens]. Et t[ame]n s[ub]iu[n]git i[n][con]ve[niens]
Na[m] id[em] cu[m] sit et n[on] sit i[m]p[ossibi]le e[st] seq[ui] id[em] .i. i[m]p[ossibi]le est
ad n[on] e[ss]e a[n]t[ecedent]is seq[ui] e[ss]e et n[on] e[ss]e [con]s[equent]is. Cu[m] v[er]o
a[utem] a[lia]s ut ex f[als]is seq[ui]t[ur] v[er]u[m] p[ro]p[ter] q[ui]d. et v[ide]t[ur] q[uod] sic. q[ui]a q[uod]
se[quitur] ex alio de nec[essita]te se[quitur] p[ro]p[ter] q[ui]d. q[uod] nec[essitas] d[icit] ca[usa]m. s[ed]
ex f[als]is se[quitur] v[er]u[m] ex nec[essita]te ut s[upra] p[ro]batu[m] e[st]. g[ene]r[al]e et c[etera].
In [contrariu]m e[st] p[hilosop]h[u]s i[n] l[itte]ra. D[icen]d[um] q[uod] p[ro]p[ter] q[ui]d v[er]o d[icit]
ca[usa]m rei. ca[usa] a[utem] e[st] id ad cui[us] e[ss]e se[quitur] a[lter]u[m] ut d[icitu]r .5. me[taphysice].
id g[ene]r[al]e q[uod] n[on] h[abe]t e[ss]e n[on] pot[er]it e[ss]e ca[usa] ei[us] q[uod] h[abe]t e[ss]e. Cu[m]
g[ene]r[al]e f[als]u[m] n[on] h[ab]eat e[ss]e. na[m] h[oc] id e[st] v[er]u[m] q[uod] h[abe]t e[ss]e. ita
id e[st] f[als]u[m] q[uod] n[on] h[ab]et e[ss]e. nu[m]q[uam] g[ene]r[al]e f[als]u[m] pot[er]it e[ss]e ca[usa] v[er]i
q[uia] q[uo]d n[on] e[st] n[on] pot[er]it e[ss]e ca[usa] entis p[re]misse f[als]e n[on]
pot[er]u[n]t e[ss]e ca[usa] p[ro]p[ter] q[ui]d ip[s]i[us] [con]cl[usion]is v[er]e. ex f[als]is g[ene]r[al]e n[on] seq[ui]t[ur]
v[er]u[m] p[ro]p[ter] q[ui]d n[isi] p[er] acc[iden]s. Amp[lius] a[utem] q[ue]r[itur] a[lia]s ut f[als]u[m]
sit i[n]t[er] q[uod] n[on] ens. et v[ide]t[ur] q[uod] n[on]. q[ui]a q[uod] n[on] e[st] e[ss]e n[on] po
te[st] a[li]q[uo]d i[n]ferre. s[ed] p[re]misse f[als]e i[n]feru[n]t [con]cl[usi]o[n]e[m]. g[ene]r[al]e n[on]
s[u]nt n[on] e[ss]e. In [contrariu]m e[st] p[hilosop]h[u]s q[ui] accipit p[ro] eode[m] n[on] e[ss]e
et f[als]u[m] e[ss]e. a[utem] d[icen]d[um] ei q[uod] n[on] val[et]. n[on] s[u]nt p[re]misse v[er]e sic
p[re]misse f[als]e. g[ene]r[al]e [con]cl[usi]o v[er]a e[st] n[ecess]aria. Na[m] t[unc] argu[er]et po
[con]s[equen]tis a destructio[n]e a[n]t[ecedent]is. sic si dicer[e]t n[on] e[st] h[om]o. g[ene]r[al]e
nec[essa]rio e[st] a[nim]al. D[icen]d[um] q[uod] o[mn]is loq[uen]d[o] de ente et de v[er]o et de n[on]
ente et de f[als]o p[ro]p[ositi]o[n]ali. na[m] e[ss]e q[uod] req[ui]rit[ur] ad v[er]i[ta]te[m]
p[ro]p[ositi]o[n]is n[on] e[st] e[ss]e actuale. s[ed] e[st] h[ab]itudo p[ar]ti[um] i[n]t[er] se. Tu[n]c
g[ene]r[al]e p[ro]p[ositi]o d[icitu]r n[on] e[ss]e q[ua]n[do] e[st] f[als]a h[ab]itudo i[n]t[er] s[u]b[iectum] et p[raedicatu]m.
Na[m] tu[n]c p[ro]p[ositi]o de[m]o[n]st[r]a[tur] a[utem] ei[us] [con]f[ormi]tate[m]. Tu[n]c a[utem] d[icitu]r p[ro]p[ositi]o e[ss]e
q[ua]n[do] e[st] v[er]a h[ab]itudo s[u]bi[ecti] et p[raedica]ti. eo q[uod] tu[n]c notificatur

entitatis rei terminatio cum veritate. Non oportet igitur falsum esse simpliciter non ens si accipiatur ens actuale. Sed si accipiatur ens quod dicit veritatem propositionis tunc verum idem est quod tale ens et falsum idem est quod tale non ens. — Amplius autem quereret aliquis utrum idem sequeretur ad esse et ad non esse si ex premissis falsis sequeretur necessario conclusio vera. — Dicendum quod oportet primo dicere quomodo contingit bene vel male arguere in forma sillogistica. Secundo ex hoc declarabitur quod ad idem sequeretur esse et non esse si ex falsis sequeretur necessario verum quod continet dubitatio proposita. — Propter primum est sciendum quod tripliciter possumus arguere in forma sillogistica a premissis ad conclusionem tamquam ab antecedente ad consequens. Uno enim modo bene. aliis quod duobus modis male. Nam si premisse sunt vere et conclusio necessario est vera bene arguitur est quia tunc arguimus ad positionem antecedentis. Sed si premisse non sint vere, ergo conclusio non est vera. malum arguere est. quia tunc arguimus ponendo a destructione consequentis ad destructionem antecedentis. Similiter non a conclusione ad premissas volumus arguere tamquam a consequente ad antecedens hoc quoque potest contingere tripliciter. Uno modo bene. et duobus modis male. Nam si dicatur sic conclusio non est vera ergo nec premisse. bene arguitur est quia tunc arguimus a destructione consequentis. Si vero dicatur sic conclusio vera est ergo premisse non sunt vere. quia tunc arguimus ad positionem consequentis similiter non sequitur conclusio est vera ergo necessario premisse non sunt vere. eo quod tunc arguimus destructionem antecedentis ad positionem consequentis. — Viso quomodo contingit bene et male arguere in forma sillogistica de levi declarabitur secundum scilicet quod si premisse sint vere quod conclusio necessario sit vera. Si autem conclusio non est vera nec premisse sint vere. Si igitur ad premissas non veras sequeretur conclusio necessario vera. idem ad aliquid quod sequeretur esse verum et non esse verum. Nam cum premissis non veris stat conclusio non vera. sicut antecedens cum consequente. propter quod si ad premissas non veras necessario sequitur conclusio vera tunc de eodem verificabitur esse verum et non esse verum quia de premissis non veris posset utrumque posse verificari quod est impossibile. Bene igitur ait philosophus quod si ex falsis vel ex non veris quod idem est sequeretur de necessitate conclusio vera tunc sequeretur idem esse et non esse quod est impossibile. — Deinde cum dicitur dico autem in parte ista probat quod si ... existens sequeretur falsum et ad idem sequeretur esse et non esse ... autem dico autem me exponendo ut cum sit a. et antecedens tunc necesse est esse b. hoc est consequens. et cum non sit antecedens scilicet a. album b. hoc est consequens esse magnum ex necessitate. et ad antecedens necessario sequitur consequens. Et ad non esse antecedentis potest necessario sequi consequens. quia potest quod ad premissas non veras sequeretur necessario conclusio non vera. Nam cum hoc sit scilicet a. album hoc est antecedens. necesse est esse ipsum scilicet b. hoc est esse magnum quod est consequens cum autem non sit b. magnum. c. vero non esse album necesse est si ita sit quod a. sit album et c. non esse album. ita quod a. et c. sit antecedens est dictum. a. antecedens affirmativum. dictum vero c. consequens negativum vel econverso quando igitur duobus existentibus sic cum altero sit hoc est antecedens. necesse est alterum esse hoc est consequens. hoc tamen hoc est consequens cum non sit necesse est alterum hoc est antecedens non esse. Cum igitur b. quod est consequens non sit magnum. a. quod est antecedens non potest esse album. et cum a. antecedens non sit album necesse est per priorem ypothesim b. quod est consequens esse magnum. accidit esse igitur ex necessitate cum b. magnum non sit idem b. magnum esse. hoc est autem quod cum a. nullo modo quod est antecedens possit stare simul esse b. magnum quod est consequens. hoc autem est impossibile. Nam si b. hoc est consequens non est album. ut a. quod est antecedens magnum non erit album ex necessitate. si igitur cum non sit hoc antecedens album erit b. consequens necessario album. accidit istud inconveniens quod si b. non est magnum erit b. magnum. et hec ... hoc est per tres terminos. — Est autem considerandum quod ... per tres terminos ad non esse a.

album quod est antecedens. scilicet b. esse magnum et b. non esse album magnum. Nam si a. est album necessario est b. magnum sicut hic est antecedens necessario est consequens. si vero b. non est magnum a. non est album quia si non est consequens non est antecedens. si igitur a. est album necessario b. est magnum sed de primo ad ultimum quod b. sit magnum et cum a. nullo poterit stare b. esse magnum et non magnum. primus igitur terminus est antecedentis et consequentis primo. ut si a. est album igitur b. est magnum. sed est antecedentis et consequentis negationis. ut si b. non est magnum et a. non est album. igitur b. necessario est b. necessario est magnum. itaque primum terminum vocat a. secundum b. tertium c. sed quod philosophus posuit in littera. — Contra istam lectionem quod una quod primo videtur verum et falsum sint qualitates et dispositiones propositionum et videtur quod non. quia verum convertitur cum ente sed non omne ens est dispositio vel qualitas. igitur verum et falsum non erunt dispositiones propositionum. — Preterea corrupta re corrumpitur eius qualitas. sed corruptis terminis alicuius propositionis adhuc remanet veritas illius propositionis. ut corrupta rosa et corrupto flore adhuc est ista propositio vera quod rosa est pulcherrimus flos. igitur veritas et falsitas non poterunt esse dispositiones propositionis. — Preterea verum et falsum sunt in mente sed philosophus ... mente. sed autem dicuntur esse dispositiones illius in quo existunt. Cum igitur verum et falsum existunt in mente. igitur veritas et falsitas erunt dispositiones mentis vel intellectus et non propositionum. Non p... aliquando qualitates sed propositiones per comparationem ad verum et falsum et ad necessarium et contingens dicuntur modificari et qualificari. igitur verum et falsum erunt earum dispositiones. — Dicendum quod quia potuit concludi verum ex falsis diximus oportet sillogismo ... proponimus. ideo bene scitur utrum qualiter verum et falsum sint qualitates et dispositiones propositionum. — Sciendum est ergo quod quelibet res considerata simpliciter dicitur esse ens. sed si consideretur per comparationem ad aliud potest sortiri aliquam rationem modi essendi. res autem potest comparari ad duo. primo ad suam causam a qua dependet. secundo ad nostrum intellectum a quo cognoscitur et cum dicitur esse inesse puta autem res comparatur ad suam causam sic habet quod sit necessaria vel contingens. Nam si ponatur a causa determinata ad unum ita ad esse. sic res dicitur necessaria cuius causa semper est determinata ad esse. Si non res ponatur a causa indifferenter se habente ad esse et ad non esse sic dicitur res contingens. per comparationem igitur rei ad causam competit ei necessitas et contingentia. Si autem res comparetur ad intellectum sic dicitur vera vel falsa. Nam si intellectus adequatur rei modo debito tunc dicitur res vera et propositio dicitur vera per quam res pronuntiatur. si non intellectus adequatur rei modo indebito sic dicitur falsa et propositio per quam pronuntiatur dicitur falsa. Veritas igitur et falsitas necessitas et contingentia dicuntur competere rei non absolute sed per comparationem ad aliud. Nam res per comparationem ad intellectum sortitur tales modos quod dicitur vera vel falsa. per comparationem vero ad suam causam sortitur tales modos quod dicitur necessaria vel contingens. Et sic dictum est de re ita dicendum est de propositionibus. nam prout propositiones comparantur ad intellectum sortiuntur tales modos quod dicuntur vere vel false. per comparationem autem ad res sive ad causas in quibus fundantur dicuntur necessarie vel contingentes. Et quia tales modi essendi non competunt rei simpliciter sumpte sed prout comparantur ad aliud. ideo quando tales modi exprimuntur in propositionibus tunc dicuntur propositiones modales. quando vero predicti modi non ponuntur in propositionibus tunc propositiones dicuntur de inesse simpliciter. Ex hoc igitur patet quomodo verum et falsum necessitas et contingentia possunt dici qualitates et dispositiones propositionum. Nam hee modificationes non dicuntur qualitates vel dispositiones ita quod existant in

permixto qualitas eo quod tales modi essendi nihil addunt supra ipsas res. Et dicendum ens non dicit ordinem ad animam. Sed tales modi pro tanto possunt dici dispositiones et qualitates rerum propositionum, quia determinant eas per modum qualitatis et dispositionum in quantum res super quas dicuntur data per tales modos specificantur. Ad primum ergo dicendum quod quamvis verum convertatur cum ente, addit tamen supra ens quendam ordinem ad intellectum, sicut bonum addit ordinem ad voluntatem. Ideo dicuntur dispositiones etiam in quantum ens supponitur sumptum pro talia ad animam ordinatur. Ad secundum dicendum quod corrupta re quantum ad totum suum esse quod habet non remanet ei veritas. Sed corrupta re quantum ad eius esse actuale quod est potentiale adhuc remanet ei veritas, quia res habet ordinem ad intellectum pro esse quod ditatum per cuius ordinem et in loco res dicitur esse vera. Ad tertium dicendum quod licet verum et falsum sit in anima formaliter, sunt tamen significative in propositionibus, quia per illos compositiones significantur veritates rerum. Ideo quantum ad hoc possunt dici modificationes et dispositiones propositionum. Ut autem propositio possit alio modo dici modalis non est [illegible] propter [illegible] determinare. Ad principale autem sufficienter solutum est quia verum et falsum, necessitas et contingentia competunt rebus et propositionibus, sed aliud et aliud modo essendi vel per aliud et aliud ordinem ut est prius declaratum.

Circulo autem et ex alterutris. Postquam philosophus determinavit de potestate syllogismi supra ex qualitate propositionum que est concludere verum ex falsis. In parte ista determinat de potestate syllogismi supra ex conversionibus propositionum que est concludere circulariter et ex alterutris. Nam propositio concludere circulariter in prima figura, secundo in secunda et tertio in tertia facit. In secunda autem tertia in tertia autem. Propter primum sciendum quod syllogismus circularis non potest fieri nisi in terminis convertibilibus. Ideo philosophus determinando de tali syllogismo in prima figura facit. Nam primo ostendit quomodo syllogismus circularis habet fieri in terminis convertibilibus. Secundo ostendit talem syllogismum non posse fieri in terminis non convertibilibus et tertio docet syllogizare ex terminis convertibilibus secundo. In hiis vero tertia ibi in aliis autem. Circa primum tertia facit. Nam primo ponit descriptionem syllogismi circularis. Secundo distinguit eius declarationem et tertio subinfert circa eam dubitationem et responsionem secundo ibi ut si oportet, tertia ibi aliter autem. Dicit ergo quod circulariter autem et ex se invicem ostendere est sumere conclusionem et convertere alteram propositionem sumendo conclusionem religionem quam supponebant in alio syllogismo. Est ergo ista descriptio syllogismi circularis. Syllogismus quo sumitur conclusio cum conversa alterius premisse et concluditur reliqua. Nam si volumus concludere minorem sumenda est conclusio cum conversa maioris. Si non volumus concludere maiorem sumenda est conclusio cum conversa minoris. Consequenter autem ad sciendum quomodo syllogismus possit dici circularis, et videtur quod non, quia syllogismus continet tres terminos. Ideo magis videtur triangularis quam circularis. Propter quod est sciendum quod circulatio proprie reperitur in motu in quo quilibet terminus habet rationem principii et finis sicut est in motu primi mobilis. Ubi est processus ab eodem in idem et per idem. Unde talis motus proprie est circularis. Cum ergo syllogismus sit quidam motus et quidam discursus rationis a premissis ad conclusionem, si in tali motu et discursu syllogismorum potest procedi a premissis ad conclusionem et econverso ita quod idem habeat rationem premisse et conclusionis, potest talis motus syllogisticus circularis appellari. Hoc autem reperitur in syllogismo circulari. Nam si dicatur sic: omnis homo est animal mansuetum natura, omne risibile est homo, ergo omne animal mansuetum est risibile. Si ergo accipiatur conclusio predicti syllogismi cum conversa minoris concludetur maior predicti syllogismi sic: omne risibile est animal mansuetum natura, hoc est conclusio syllogismi prefati, omnis homo est risibilis, sed hec est conversa minoris, ergo omne animal est mansuetum natura. Hec est maior propositio syllogismi quam habet in loco conclusionis. Idem ergo est conclusio et premissa. Sic in circulo idem est principium et finis

propter quod talis discursus et talis motus potest circularis nuncupari. Et amplius autem quod queret aliquis utrum unus et idem syllogismus potest dici circularis. Dicendum quod proprie circulatio vel circularis motus simpliciter est quo unum et idem sic sit principium vel sit terminus a quo et terminus ad quem. Nam si sol movetur ab oriente ad occidentem eodem modo accidens ita est terminus ad quem quod non est terminus a quo et oriens ita est terminus a quo quod non est terminus ad quem. Sed pro tanto hic motus est appellatus circularis quia sicut sol movetur ab oriente in occidentem ita movetur ab occidente in orientem propter quod est processus ab eodem puncto ad idem punctum et redit ad statum circulationis. Sic ergo proprie circulariter motus vel circulationis unum et idem non potest esse terminus a quo et terminus ad quem. Sic in uno et eodem syllogismo simpliciter unum et idem habere rationem premisse et conclusionis ita quod unum et idem sit premissa et conclusio in eodem discursu syllogismorum. Sed quod eadem possunt esse premisse et conclusio et quod a premissis possit procedi in conclusionem et quod a conclusione accepta cum premissa possit concludi altera premissarum, pro tanto et talis discursus dicitur esse circularis. Deinde cum dicit ut si. In parte ista ponit predicte descriptionis notificationem. Unde autem bene dico quod circulatio est sumere conclusionem cum conversa alterius premissarum et concludere reliquam. Ut si oportet concludere istam conclusionem quoniam a inest c. ostendit per hoc medium b. dicendo sic: omne b est a, omne c est b, ergo omne c est a. Rursum si monstret aliquis quod velit syllogizare quoniam a inest b, ita quod deleat syllogismum maioris propositionis sumens a inesse c et c esse b, id est sumendo conclusionem syllogismi cum conversa minoris et tunc a inest b. Id est tunc erit conclusa maior propositio dicendo: omne c est a, omne b est c, ergo omne b est a. Hec fuit maior propositio syllogismi prius facti quam modo conclusa per conversam minoris. Ideo autem prius autem econverso supposuit b inesse c, scilicet in alio syllogismo. Tunc distinguit quod si sumatur conclusio cum conversa maioris concludetur minor. Unde autem at si quoniam b inest c oportet ostendere, sumit autem a de c, quod fuit conclusio, b autem de a, hec fuit conversa maioris. Nam prius sumebat econverso scilicet a de b. Formabit enim sic syllogismus: omne a est b, omne c est a, ergo omne c est b. Hec fuit minor in alio syllogismo. Sic ergo declarata est descriptio syllogismi circularis, quia si sumamus conclusionem cum conversa minoris concludemus maiorem, si non sumamus conclusionem cum conversa maioris concludetur minor. Est autem considerandum quod si volumus accipere terminos speciales ut homines susceptibile discipline et risibile in talibus evidenter apparebit ista circulatio. Nam si sic: omnis homo est susceptibilis discipline, omne risibile est homo, ergo omne risibile est susceptibile discipline, sumendo conclusionem cum conversa minoris et concludetur maior dicendo: omne risibile est susceptibile discipline, omnis homo est risibilis, hec est conversa minoris, ergo omnis homo sit susceptibilis discipline. Ista fuit maior syllogismi prius facti. Tunc si sumatur conversa maioris cum conclusione concludetur minor dicendo sic: omne susceptibile discipline est risibile, omne risibile est susceptibile discipline, ergo omnis homo est risibilis. Hec fuit minor syllogismi prius facti que conclusa est cum conversa maioris cum conclusione ut visum est. Deinde cum dicit aliter vero. In parte ista ponit quandam dubitationem et responsionem. Posset enim aliquis dubitare utrum ex conclusione et tertia propositione extra accepta possit concludi altera premissarum syllogismi circularis. Hanc ergo dubitationem et responsionem philosophus aut quod aliter non est ex se invicem ostendere supposito quod dictum est. Nam sumatur aliud medium scilicet extra non erit circulatio, id est non erit syllogismus circularis eo quod non sumuntur eadem, scilicet premissarum. Et sic enim non esset processus ab eodem in idem sine horum quorum necesse est alterum solum, id est sine quod sumatur conversa unius premisse cum altera premissarum sine conclusione, tunc sic non fit syllogismus. Nam si

ambe assumant. s. una pmissar cum 9usa alterius. et 9o est eadem cum pmissis alia oz ee alia .i. 9o dz ee alia a pmissis. Est a' 9sio q silli ctlrs dz hre duo. Na dz ee sillis et dz ee ctlris. Inquantu g dz ee sillis oz 9clone ee aliam a pmissis. qz i bono sillo nccie e ex pre missis seq' 9o. io no potest sumi una pmissar cum 9 usa alterius ad 9cludendum aliquam 9ncz. qz tunc tal' 9o n differet a pmissis. oz g sumere 9nez cum 9usa al terius pmisse si dz 9cludi reliqua pmissar. Inquantu at tal' sillis dz ee ctlais oz q assumat 9 cum aliqua pmis sar eidem silli cuius e 9o. qz si acciperet cum aliqua alia ppone extranea tunc no pcederet ab eodem i idem. et p 9ns tal' pcessus no eet ctlris. Hz duo ipedimenta que ipediunt silliz ctlrez phs recionet i lra. Deinde cum dic. In hus g. In pte ista ostendit tale silliz no posse fi eri i hus q no 9uertunt. uni aut qui 9cludunt ex pmissis. In hus g q no 9uertunt ex altera ppone i demratiua n fit sillis. Na no e demrare p hos tmos. s. no 9u tibles. Cuius cam sbdit. na i tms 9uertibilibus medius me tram. v minor extrems pt demc. aut p medium. itaq medius ptcipat de maiori extremitate. sup q i alius tms n 9tigit.

Quereret a' aliquis ut sillis ctlris fiat i tmis 9uertibus. et vz q no. qz sic diceret drac potest uti ta li sillo qui no sp assumit tmos 9uertibiles. In 9tu e phs i lra. Dd q sillis ctlris ht fieri i tplia ma nam aut fit i tmis coibz. aut fit i tmis applicatis ad mam pbales ul' ad mam nccaiam nccar. Inquocumq aut tm fiat oz tmos tal' silli ee 9uertibles. Na ut dictu e 9clusio circulat e sume 9us silli p'us fca cum 9usa a lterius pmisse ad i ferendum reliqua. Si g accipiat tmi n 9uertibles. tunc 9o ex talibz tmis no 9uertibz no pt sumi cum 9usa alterius pmisse ad 9cludendum reliquam. qz posito q tmi no sint 9uertibles no fieret sillis ex i demratiua ppone ut dicit phs i lra. qz ex quo altera ppo no potest 9uerti no potest 9cludi cum 9usa alterius ex 9clone. et remanebit i demrata ex quo no potest 9cludi et demrari. De inde cum dic. In aliis vo. In pte ista docet sillos cir culat i tmis 9uertibz. et ta facit. Na po ostendit hoc i mo uli affirmatiuo. Scdo ostendit hoc idem i mo negatiuo. et tcio declarat hoc idem i mois ptibz. Sca'. In p'ua vris at. Tcia ibi. In pticularibz at. Sdo sciendum est a' p' ptis e scd q si volumus facere pfectum ctlum de oibz 9tentis i mois vlibz pe fie ri oz p' ex 9ne silli cum 9usis pmissar utriusq pmissar sillo'. Scdo oz ex 9ne cum pmissis utriusq 9usar 9clusiones. et tcio ostendit ex pmissis ostendere 9usa 9 nis. et tunc erit pfca ctlat. ta g facit ut q ostendit ista ta pordie. Sca' oz at. e ibi. In utrisq at. dic g dem e i tmis no 9uertibz no posse fi silliz ctlrez. Sdo p scd. in hus q 9uertunt cum oia nmare ex se inuicem. ut hic .a. b. et b. et c. 9uertunt sibi inuicem. i. si maior et minor ppo 9uertit. sup 9tr cas ostendere ctlo. ostendatur g .a. c. p me. b. i. 9cludat ista 9o. oe .c. e .a. p istud me. b. dico 9c omne .b. e .a. oe .c. e .b. g oe .c. e .a. Rursum g 9cludat .a. b. q e maior ppo sil logismi ut sca p .a. c. et p .b. c. ppones 9usar. dico sic. oe .c. e .a. hz fuit 9o. oe .c. e .b. ista fuit 9usa mi noris. tunc sic 9o. s. q oe .b. sit .a. q fuit maior i alio sillo. Sr a' 9cludet .b. c. q fuit minor p 9ne. ex .a.

.b. 9usar ppones. dico sic. oe .a. e .b. ista e 9usa maioris. oe .c. e .a. ista fuit 9o. sc q omne .c. e .b. que fuit minor alterius silli. et sic pz q ambe ppones 9cluduntur ex 9ne et 9usis ipar. Et si volumus hec tmos spales assu mat ei supius positi. s. hoi risibile et susceptiuum disciplie. Scdo ut docet 9clusionem ex 9clone cum pmissis 9usis ipar vni aut oz aut .c. .b. et c. ista fuit 9usa minoris et b. et c. .a. q e 9usa maioris. ppones. s. 9usas demrare. na hus usi sum i demratis solum i sillis scis. si g su mat .b. i ee oi .c. et c. oi .a. erit sillis et q e .b. ad .a. dico sic. oe .c. e .b. oe .a. e .c. g oe .a. e .b. hz fuit 9usa maioris ppois i alio sillo. Rursum et si sumatur .c. oi .a. p maiori. et .a. oi .b. p minori. nccie e .c. i ee oi .b. dico sic. oe .a. e .c. omne .b. e .a. g oe .b. e .c. ista fuit 9usa minoris. Deinde cum dic. In utrisq aut. In pte ista docet 9clusionem 9usar 9ncz ad. In utrisq at sillis scis. a .c. ppo q e 9usa 9nis sup ta e i demrata. Na oes ac pbate sut et 9cluse. qz si potimus hec pbare oes alie erunt pbate p se in uicem. Si g sumat p maiori .c. oi .b. et b. i ee oi .a. p minori. na tunc utraq ppones fuerunt demratie qz nccie e .c. i ee .a. dico oe .b. e .c. oe .a. e .b. g oe .a. e .c. ista fuit 9usa 9nis 9clusit g q mai e g qui solum i hus tmis et ppoibz q 9uertunt cir culo et p se inuicem ostendere 9tr fi demracoes. s. ctlres 9tra 9 pinum pius. ex q se q accidit i hus sillis circulabz eode mo demrat et 9cludit uti ad de monstrat. et accidit q eadem sit pmissa demracois et 9o demratiua. Na .c. de .b. et .b. de .a. sumit. sup to .a. dici de .c. i. ambe pmisse 9cludant p ista 9nez .a. c. cum 9usis ipar. .c. a' de .a. q e 9o per has ppones ondz q 9ne utimur ad demrando cum tn ipa 9cluderet et demraret.

Quereret a' aliquis utrum sillis ctlris sit tm pbans ul' iferens. et vz q sit tm iferens. qz cum 9o plet p pmissas. et pmisse pletur p 9nez ut dicit phs i lra. si talis sillis eet p bans et n i ferens. idem pbaret p idem q e petere pncipium. Dd q aliqui dnt sine distictoe silliz ctlrez ee solum i ferentez et no pbantem. sz istud no e bn dem na ut ondetur i fine. drac demrator pnt uti ta li sillo. cum g de roe utror sillor. s. dra et demra tiui sit pbare 9nez pbabli ul' demratiue. oz ta lez silliz 9sideratum a dra et a demratiuo no solum ee i ferentez sz et pbantez. Sdo a' e dd q cum sillis ctlris 9sideret a p' ista tanq ab arte tificie coi et a dra et a demratiuo tanq ab artificiabz spalibz si 9sideretur sillis ctlris coit supius scus i tmis coibz. de eius rone no e q sit plus imp' ul' plat sz tm q sit i ferens 9nez ex pmissis ordiatis in mo et in figa. sz si acci piatur p'cius sillis 9tctus ad tmos spales pbables ul' nccios. tunc no solum dz ee i ferens sz et pbans. cum de roe silli 9ti sit no solum i ferre sz et pbare. Quo a' idem possit ee pbans et pbatum sic 9tr i sillo circulari infius hz io soluet. Amplius a' quereret aliquis utrum sillis ctlris debeat 9stui a p'ista. et vz q non. qz sillis ctlris no fit n' i tmis 9uertibz ut s. dem e. sz tmi 9uertibles 9ueniunt mre spalez cum solum fi ant i demone potissima. cum g adhuc log' n sp'ect

descendere ad aliquos terminos speciales. nec ad aliquam materiam specialem
determinatam. non videtur quod de syllogismo circulari determinans secundum materiam specia-
lem debeat tractare. In contrarium est philosophus qui facit mentionem
terminorum specialium de tali syllogismo. Dicendum quod ut pluries dictum est
ad logicum huiusmodi spectat determinare de omni diversitate syllogismi modo
et quia syllogismus circularis potest diversificari secundum quod comparatur ad aliquam et
ad aliquam materiam necessariam vel probabilem. ideo ad istum logicum spectat de-
terminare de predicto syllogismo secundum unam rationem communem sed quod habet reperiri
in diversa materia. ut in diversis terminis specialibus. hec autem ideo concludit sed
quod determinat de syllogismo circulari in hiis scilicet in terminis communibus abstrahendo
ab omni materia speciali comprobare premissas per conclusionem et conclusionem per pre-
missas. vel unum inferre per aliud. quia talis syllogismus ut hic determina-
tur de ipso proprie non probat sed aliquid hac dicte rationes artifi-
ces speciales utuntur syllogismo circulari. Nam demonstrantes syllogismo
circulari inferunt conclusionem per premissas et premissas per conclusionem. Nam
de ideo est perfecta circulatio quia est motus ab eodem in idem.

Deinde cum dicit in privativis. In parte ista docet ar-
guere circulariter in modo negativo et dicit duo facit. Nam primo docet syllogizare
maiorem ex conclusione minoris. secundo ostendit qualiter concludatur mi-
nor. secunda ibi Syllogizat autem. Dicit ergo quod in syllogismis privativis hiis modo determinantur
propositiones ad se invicem. si quod b quidem omni c inesse. hic est
minor propositio. a autem nulli b. hec est maior. ex quibus sequitur conclusio
vera quoniam a nulli c. si igitur oportet rursum concludere
maiorem huius syllogismi ut quoniam a nulli b. id est quod fuit maior
in syllogismo iam facto. sumptum quidem fuit prius in conclusione quoniam a
nulli c. c autem omni b. nam sic propositio fit conversio minoris
et vocatur cum conclusione prius conclusa. et sic concludetur maior
dicendo sic. nullum c est a. omne b est c. ergo nullum b est a. ista
est maior alterius syllogismi terminis specialibus sic. Nulla adequatio
humorum est egritudo. omnis sanitas est adequatio humorum
ergo nulla sanitas est egritudo. tunc sumatur conclusio cum conversa
minoris et concludetur maior dicendo. nulla sanitas est egri-
tudo. ista fuit conclusio syllogismi iam facti. omnis adequatio humorum
est sanitas ista fuit conversa minoris. sequitur quod nulla adequatio
humorum sit sanitas que fuit maior syllogismi iam facti. et secundum
hoc quomodo concluditur maior. minor autem que est affirmativa concluditur
alio modo ubi tangitur lectio. Circa istam lectionem
queritur una questio primo utrum syllogismus circularis sit bonus syllogismus. et videtur
quod non. quia in quocumque syllogismo assignatur aliqua falsitas ille non est
bonus syllogismus. quia omnes tales syllogismi sunt inmodificati ut
scribitur in primo elenchorum. sed in syllogismo circulari assignatur petitio
principii. que est una de xiii fallaciis. ergo talis syllogismus non est
bonus. preterea assumpte quia in syllogismo circulari premisse probantur
per conclusionem et conclusio per premissas. et sic idem probatur per idem quod est
petere principium. Preterea syllogismus circularis aut est probans aut est infe-
rens. sed non est probans quia tunc peteret ut dictum est. nec est
inferens tantum. quia syllogismus inferens determinat secundum aliquam materiam specialem
syllogismus autem circularis determinat secundum materiam communem. ergo non solum est
syllogismus inferens. Preterea quod non est unus syllogismus non est syllogismus. eo
quod eadem est ratio syllogismi et unius syllogismi. sicut eadem est ratio hominis
et unius hominis ut dicitur primo elenchorum. sed syllogismus circularis non est unus
syllogismus. quia quantum ad processum non est circularis sed tantum quantum ad
sed ergo non erit syllogismus. cum non sit unus syllogismus sed sit syllogismi
plures. In contrarium est philosophus qui de syllogismo circulari determinat tamquam
de bono syllogismo. Dicendum quod quantum ad presens spectat bonitatem
syllogismi circularis tripliciter considerari possunt. primo ex parte eius materie. secundo ex
parte sue forme. et tertio ex parte sue operationis. vel ex parte sue
potestatis. hec enim tria competunt perfecto syllogismo simpliciter. primo quod non peccet

et in materia. secundo quod non peccet in forma. et tertio quod non peccet in potestate
vel in operatione. Nam nulla perfecta res frustratur propria operatione.
Dicendum ergo potius quod secundum hec tria comparando syllogismum circularem. talis syllogismus
habebit bonitatem syllogismi simpliciter. Primum autem declaratur. nam ut supra di-
cebatur de ratione materie syllogismi simpliciter est quod propositiones sint affirmative vel nega-
tive. hoc propositiones sint vere vel false. vel si sint convertibiles vel non.
hec est preter rationem materie syllogismi simpliciter sumpti. Cumque ergo syllogismus
assumit propositiones simpliciter affirmativas quecumque propositiones assumpte addunt
supra propositiones affirmativas vel negativas simpliciter vel convertibiliter tenentur
non peccat contra materiam syllogismi simpliciter. sicut forte non peccat contra materiam hominis
ex hoc quod addit super materiam hominis simpliciter signatam. Cum ergo
syllogismus circularis assumat propositiones affirmativas vel negativas quecumque
tales propositiones sint convertibiles non peccabit contra materiam syllogismi simpliciter
maxime cum tales propositiones convertibiles assumantur in terminis convertibilibus
non determinatis ad aliquam materiam specialem. sed quod hic determinatur de syllogismo
circulari. Secundo patet hoc idem ratione forme. Nam forma syllogismi sim-
pliciter consistit maxime in duobus. primo in dici de omni et de nullo
que sunt prima forma syllogismorum. nam nisi medium sumatur sub maiori
et sub minori extremitate et minor sub medio non posset in syllogismo per-
fecte exprimi forma syllogistica. ideo ad formam syllogismi requiritur necessario
universalis propositio sine qua non potest esse talis processus in syllogismo. Secundo
requiritur ad formam syllogismi unitas medii. quia si medium te-
neatur uniformiter. et in maiori et in minori extremitate talis variatio
medii habet impedire formam syllogismi. immo omnes syllogismi sophistici di-
cuntur ex hoc modificari. quia accipiunt medium diversificatum et
non uniformiter sumptum. Cum ergo syllogismus circularis assumat propositiones
universales. quia in particularibus non habet esse circulatio et accipiat medium uni-
formiter. quia semper medium in tali syllogismo convertitur cum utraque extremitate
hic syllogismus non peccabit in forma syllogistica. Tertio istud idem de-
claratur ex parte potestatis syllogismi. nam potestas syllogismi circularis est
concludere circulariter aliquam conclusionem. hanc autem circulationem reperimus
in nostra cognitione ad cuius rectificationem est syllogismus principaliter
inventus. nam cum omnis nostra cognitio incipiat a sensu. oportet nos
prius cognoscere accidentia. et deinde oportet nos devenire in cog-
nitionem substantie. cognito tamen accidenti sive cognitione substantie. iam
accidentia plus cognoscimus in perfectione quam substantiam. sed substantiam cognoscimus
prius per formam quam accidentia. eo quod perfecta cognitio accidentis
eius dependet a cognitione substantie. unde non possumus perfecte
cognoscere accidens nisi cognoscamus substantiam. Est ergo in cogni-
tione nostra quedam circulatio. quia in principio nostre cognitionis quando cognos-
cimus imperfecte procedimus ab effectibus ad causas et a cognitione
accidentium ad cognitionem quod quid est substantie. Nobis autem iam
perfectis in sciencia est ordo conversus ei quod fuit a principio quoniam ut scri-
bitur primo metaphysice. eo quod causa determinant accidentia et illum
effectus per causas. Patet ergo tam ex parte materie quam ex parte forme tam
etiam ex parte potestatis syllogismi syllogismum circularem esse perfectum syllogismum.

Ad primum ergo dicendum quod in syllogismo circulari sumpto simpliciter non appli-
cato ad hanc materiam nec ad illam non est petitio principii eo quod
de ratione talis syllogismi non est comprobare. sed solum inferre. Vel potest
dici quod comprobare idem per idem non tamen eodem modo non est petitio
principii. Nam effectus probatur per causam et causa per effectum. et sic idem
probatur per idem. non tamen eodem modo ut ostendetur in fine. Ad
secundum dicendum quod syllogismus circularis est probans. ut sit in materia necessaria
applicatus. est autem inferens ut fit in terminis communibus et in materia simpliciter
sumpta. quia quedam materia licet possit dici specialis respectu materie consideratione
simpliciter de cuius ratione non est convertibilitas terminorum. respectu tamen materie
necessarie vel probabilis ad quam potest applicari hec materia communis di-
citur. Ad tertium dicendum quod syllogismus circularis est unus syllogismus. nec tamen dicitur

circularis ratione conclusionis principalis conclusae. Et patet illa quia cum conversis premissarum potest inferre utramque premissarum. Et ideo hic appellatur circularis.

In autem quam. Postquam philosophus ostendit qualiter ex conclusione cum conversa minoris concluditur maior in modo negativo circulariter. In parte ista declarat quando ex conversa maioris concluditur minor circulariter. Et duo facit. Nam primo facit quod dictum est. Secundo concludit syllogismum posse dici circularem quantum ad premissas et quantum ad conclusionem, ibi quando autem sit. Ad evidentiam primae partis est sciendum quod si in modo negativo ex conclusione cum conversa maioris debet concludi minor, oportet maiorem propositionem alio modo converti quam superius in terminis. Nam cum conclusio sit negativa, si maior propositio quae est negativa convertatur simpliciter, sequeretur conclusio ex puris negativis in prima figura. Hoc est ergo quod dicit philosophus: quando autem b in c oportet concludi, id est si debet concludi minor propositio, non convertendo est similiter a b propositionem, non eadem est propositio b nulli a et a nulli b, id est ita est negativa ista propositio nullum b est a sicut eius conversa nullum a est b. Nunc sumendum est cum nulli inest a, huic omni inest b, et quia c nulli a inest, quae fuit conclusio, sequetur ergo conclusio necessario b omni c inest, quae fuit minor. Est autem considerandum quod philosophus in hac consequentia nunquam affirmativa poterit concludi ex negativis. Cum ergo maior propositio sit tamen convertens quam conversa sit negativa, minor autem quae debet concludi sit affirmativa, nunquam quod talis minor affirmativa poterit concludi ex conclusione negativa et ex maiori tamen convertente quam conversa existente negativa, nisi maior propositio negativa convertatur in affirmativam. Convertantur ergo sic: cum nulli inest egritudo, illi omni inest sanitas; haec fuit maior negativa quae conversa est in affirmativam; sed nulli adequationi humorum inest egritudo; ista fuit conclusio negativa alterius syllogismi. Sequitur ergo quod omni adequationi humorum inest sanitas; ista fuit minor propositio quae est modo conversa in affirmativam ex conclusione negativa et ex maiori negativa conversa in affirmativam. Queret aliquis utrum syllogismus quem facit philosophus sit bonus. Dico quod sic: cum nulli inest egritudo, huic omni inest sanitas, sed nulli adequationi humorum inest egritudo, ergo omni adequationi humorum inest sanitas. Et videtur quod non, quia ex maiori negativa in prima figura nihil sequitur. Ad quod dato quod ex minori negativa aliquid sequatur, non tamen sequi poterit conclusio affirmativa, cum affirmativa non possit concludi nisi per ambas affirmativas, ut fuit probatum superius in primo libro. Dico quod perfectus syllogismus circularis non potest esse nisi in primo modo prime figure, ubi omnes propositiones sunt universales affirmative. Ideo cum in terminis convertibilibus universales affirmative convertantur in universales affirmativas, in tali modo ex conclusione cum conversis premissarum et ex premissis cum conclusione poterunt inferri conversae premissarum, et conversa conclusionis poterit concludi ex conversis premissarum. Propter quod perfectus syllogismus circularis habet esse in primo modo prime figure. In modo autem negativo dico quod quantum ad presens perfectus syllogismus circularis non poterit esse. Nam cum in tali modo negativo minor propositio sit affirmativa, si huiusmodi minor propositio debet concludi circulariter, oportet quod concludatur ex conclusione cum conversa maioris. Et quia tamen conversio quam maior propositio convertens et conversa sit negativa in modo negativo, ideo sequeretur conclusio ex puris negativis in prima figura. Amplius si maior convertatur in affirmativam sicut facit philosophus, et minor quae est conclusio negativa non haberet in se virtutem affirmative, non posset sequi conclusio affirmativa, cum non sequatur ex negativa in prima figura. Ex propositionibus ergo assumptis in modo negativo non poterit esse syllogismus circularis perfectus concludens affirmativam. Sed si tales propositiones convertantur in affirmativas, tunc bene poterit concludi minor circulariter, ut si dicatur sic: omnis egritudo non est sanitas; omnis adequatio humorum non est egritudo;

ergo sequitur quod omnis adequatio humorum sit sanitas, quae erat minor propositio in syllogismo negativo. Sed talis syllogismus non est in ipso modo negativo, sed est in primo, cum assumat propositiones affirmativas de termino infinito. Nam ista est affirmativa de termino infinito. Patet ergo quod si propositiones assumptae in syllogismo negativo, non poterit esse perfectus syllogismus circularis concludens minores propositiones nisi huiusmodi propositiones convertantur in affirmativas. Amplius attendere debemus ut conversa conclusionis in modo negativo possit concludi circulariter. Dico quod ad concludendum conversam conclusionis oportet assumere conversam utriusque premisse, ita tamen quod conversa maioris fiat minor et conversa minoris fiat maior, ut si dicatur sic: omnis homo est risibilis, omne animal mansuetum non est homo, ergo omne animal mansuetum non est risibile. Conversa ultime conclusionis concluditur ex conversa minoris accepta pro maiori. Dico sic: omnis homo est animal mansuetum non; ista est conversa minoris; omne risibile est homo, haec est conversa maioris; ergo quod omne risibile sit animal mansuetum non, quae est conversa conclusionis conclusae in secundo syllogismo. Sic ergo conversa conclusionis debet concludi in modo negativo, ut quod conversa maioris fiat minor. Et si conversa minoris in modo negativo necessario sit talis, posset fieri per minorem; tamen sequeretur conclusio in prima figura ex minori negativa, quod fieri non poterit. Ideo philosophus non docuit concludere maiorem et minorem circulariter in modo negativo, sed conversam conclusionis per rationes iam dictas. Deinde cum dicit quando. In parte ista concludit syllogismum posse dici circularem quantum ad omnia, id est quando tamen sit super inquilibet syllogismo, scilicet duae premissae et una conclusio, unumquodque istorum sunt et terminum est quod circulo demonstrat. Hoc est conclusionem sumendo reciproce alterius propositionum. Hoc est sillogizare unam premissarum cum conversa alterius. Est autem considerandum quod istud quod philosophus hic concludit referendum est ad primum modum prime figure. Vel omnia ista tria, scilicet duae premisse et una conclusio, possunt concludi perfecte circulariter ex assumptis propositionibus. Si non referuntur ad secundum modum negativum, hic enim imperfecte, quia non ex propositionibus acceptis sed ex aliis propositionibus in quas propositiones negative convertuntur. Hic tamen premissa scilicet et conclusio concluduntur circulariter ut dictum est.

Deinde cum dicit In particularibus autem. In parte ista ostendit quomodo contingat demonstrare circulariter in modis negativis particularibus, et duo facit. Nam primo ostendit hoc in modo tertio, secundo in quarto. Sicut autem primo ergo premittit intentum quod universalis non poterit concludi circulariter per particularem; secundo probat, ibi: Nam universalem. Dictum est ergo sic: dictum est quod contingit omnia tria concludi circulariter in modis universalibus; autem per se in particularibus syllogismis non contingit demonstrare universalem propositionem sed alias, scilicet per conclusionem cum conversa premissarum particularium, scilicet particularem premissam; concludetur tamen circulariter, et quando non est demonstrare universalem maiorem est scilicet ex dictis. Deinde cum dicit Nam universalem. In parte ista probat propositum et duo facit, quia adducit duas rationes ad propositum; secunda ibi amplius. Dicit ergo: bene dico quod universalem non contingit circulariter in modis particularibus. Nam universale monstratur per universalia, sed conclusio non est universalis in syllogismo particulari. Oportet autem alteram premissarum ostendi circulariter ex conclusione. Ista est ergo prima ratio: omnis conclusio universalis concluditur ex ambabus universalibus; sed conclusio syllogismi particularis est particularis; ergo ex tali conclusione particulari cum altera premissarum non poterit concludi propositio universalis. Deinde cum dicit amplius autem. In parte ista ostendit hoc idem alia ratione, et quod facit hoc secundo declarat quod particularis concludi poterit. Particulares autem dicit ergo: amplius per rationem dictam non fit syllogismus ex conversa propositione, nam utraque propositiones fuerint particulares. Est autem considerandum haec ratio consistit in. In

ylla fig(ur)a seq(ui)t(ur) aliq(ui)s sillo(gismu)s ex pu(ri)s p(ar)ti(culari)b(us). s(ed) si ex (con)(clusio)ne p(ar)ti(cu)l(ar)i (et) ex (con)u(er)sa mi(n)oris que e(st) a p(ar)ti(cu)l(ar)is (con)cluderetur u(n)i(uersa)lis tu(n)c seq(ue)ret(ur) ad ex pu(ri)s p(ar)ticularib(us) q(uod) e(st) i(m)p(ossibi)le.

.q°. Dein(de) cu(m) dicat. p(ar)ti(cu)larez aut(em). I(n) p(ar)te ista o(stendi)t posse (con)cludi p(ar)ti(cu)larez. Dicit aut(em) est a. (con)tingit demo(n)strare p(ar)ticularez. Na(m) si o(stend)it a. de a(li)q(u)o c. p(er) me(dium) b. dico (quod) b. e(st) a. q(ui)da(m) c. e(st) b. ergo q(ui)da(m) c. e(st) a. si ergo su(m)at b. o(mn)i a. i(n)e(ss)e q(uod) e(st) (con)u(er)sa maioris (et) (con)ti(n)uat i(n) se (et) (con)cludet mi(n)orez. q(uia) b i(n)erit alic(ui) c. na(m) fit h(oc) mo(do) p(ri)ma fig(ur)a (et) a. erit me(dium) dico s(ic) o(mn)e a. e(st) b. q(ui)da(m) c. e(st) a. ergo q(ui)da(m) c. e(st) b. ista fuit mi(n)or i(n) a(liqu)o sillo q(ue) e(st) (con)clusa ex (con)u(er)sa ma(io)ris cu(m) (con)(clusio)ne.

.q°. Dein(de) cu(m) d(icit) si a(utem). I(n) p(ar)te ista o(stendi)t quo(modo) (con)cludit(ur) circula(riter) i(n) mo(do) nega(ti)uo. Si a(utem) sit p(ri)uatiu(us) sill(ogismu)s. vel e(st) q(ui)de(m) no(n) e(ss)e ondere p(ro)p(ter) q(uod) p(ri)us dictu(m) e(st) i(n) mo(do) affir(matiu)o. na(m) seq(ue)ret(ur) aliq(ui)d ex pu(ri)s p(ar)ti(culari)b(us). p(ar)ti(cu)larez aut(em) e(st) si(mi)li(ter) (con)u(er)tat(ur) a.b. i. mi(n)or neg(atiu)a q(uia) ad mo(dum) neg(atiu)u(m) i(n) u(n)i(uersa)lib(us). n(on) e(st) a. alicui n(on) q(ui)c(qu)e(m) b. alic(ui) i(n)e(st). s(ed) c alic(ui) a. n(on) i(n)e(st). ergo c alic(ui) b. i(n)e(st). h(ec) fuit ma(ior) i(n) sillo nega(tiu)o q(ui)ta mo(dus) na(m) alit(er) no(n) fit sill(ogismu)s. eo q(uod) ne(cessari)a e(st) p(ar)ti(cu)l(ar)is. p(ro)p(ter) q(uod) si ma(ior) no(n) (con)u(er)tet(ur) q(uia) e(st) ne(gatiu)a (et) affir(matiu)a sic p(ri)us (et) ex pu(ri)s p(ar)ti(culari)b(us) seq(ue)ret(ur) (con)(clusio).

.q°. Queret(ur) a(utem) a(liqui)s ut(rum) in sillis p(ar)ti(culari)b(us) sit p(er)fecta circulatio. Dico q(uod) i(n) quolib(et) sillo requirunt(ur) duo t(er)mini s(cilicet) t(er)minus a quo (et) t(er)minus ad que(m). na(m) premisse tenent locu(m) t(er)mini a quo. (con)(clusio) no(n) tenet locu(m) t(er)mini ad q(uem). Sic(ut) ergo i(n) motu locali n(on) e(st) p(er)fecta circulatio q(uan)do u(n)us (et) idem t(er)minus no(n) potest e(ss)e p(ri)mo t(er)minus a quo (et) t(er)minus ad q(uem). sic (et) i(n) mo(do) sillo(gism)o no(n) e(st) p(er)fectus circul(us) q(uan)do u(n)us (et) idem t(er)minus no(n) pot(est) e(ss)e p(re)misse (et) (con)(clusio). Cu(m) ergo i(n) mo(d)is p(ar)ti(culari)b(us) mi(n)or p(ro)p(ositi)o sit u(n)i(uersa)lis (et) u(n)i(uersa)lis nu(m)q(uam) possit (con)cludi n(isi) p(er) a(m)bas u(n)i(uersa)les. Io i(n) sillis p(ar)ti(culari)b(us) u(n)i(uersa)lis p(ro)p(ositi)o sic e(st) p(re)missa q(uod) no(n) poterit e(ss)e (con)(clusio). q(uia) si (con)cluderetur oporteret ea(m) (con)cludi ex (con)(clusio)ne (et) ex (con)u(er)sa mi(n)oris. (et) q(uia) ambe iste sunt p(ar)ti(cu)l(a)res tu(n)c u(n)i(uersa)lis (con)cluderet(ur) ex ambab(us) p(ar)ti(culari)b(us). amp(lius) no(n) poterit e(ss)e circulatio i(n) sillis p(ar)ti(culari)b(us) q(uo) ad p(re)missas (con)i(unct)as. Na(m) ut su(pra) dictu(m) e(st) (con)u(er)sa (con)i(unct)is (con)cludit ex (con)u(er)sis utriusq(ue) p(re)misse. ita t(ame)n q(uod) (con)u(er)sa mi(n)oris fiat ma(ior). Cu(m) ergo i(n) mo(d)is p(ar)ti(culari)b(us) p(rim)e fig(ur)e mi(n)or p(ro)p(ositi)o sit p(ar)ti(cu)l(ar)is si h(ec) p(ar)ti(cu)l(ar)is (con)u(er)sa acciperet(ur) p(ro) ma(io)ri ad (con)cluden(dum) (con)u(er)sa(m) (con)i(unct)is (et) seq(ue)ret(ur) ad i(n) p(rim)a fi(gur)a ex ma(io)re existe(n)te p(ar)ti(cu)l(ar)i q(uod) e(st) f(als)u(m). In sillis ergo p(ar)ti(culari)b(us) p(rim)e fi(gur)e no(n) pot(est) e(ss)e circulatio eo q(uod) n(ec) ma(ior) n(ec) (con)u(er)sa (con)i(unct)is h(abe)ret (con)cludi circul(ariter).

.q°. Amp(lius) a(utem) q(ue)ret a(liqui)s ut(rum) sill(ogismu)s factus i(n) q(uesti)o(n)e m(ihi) sit bon(us) v(e)l q(uod) no(n). q(uia) e(st) ex p(ar)ticularib(us) d(ic)o sic cu(m) alic(ui) n(on) i(n)e(st) egritudo huic alicui i(n)e(st) sanitas s(ed) alic(ui) ad eq(ui)co(n)di(tio)n(em) hu(m)oru(m) i(n)e(st) sanitas. h(oc) mo(do) formatur plu(res) sill(ogism)i i(n) ista q(uesti)o(n)e m(od)o p(rim)e fi(gur)e uolendo (con)cludere mi(n)ore(m) affir(matiua)m p(er) q(uo)da(m) mo(do). Dico q(uod) o(mn)es silli q(ui) s(unt) facti p(er) ex p(ro)p(ositi)o(n)ib(us) (con)u(er)sis mag(is) s(unt) y(po)thetica q(uam) cathe(gori)ci. Na(m) ista d(icitu)r p(ro)p(ositi)o y(po)thetica cu(m) n(u)lli i(n)e(st) egritudo huic o(mn)i i(n)e(st) sanitas. q(uia) h(abe)t duas cathe(gori)cas p(ri)ncipales p(ar)tes su(as). (et) cu(m) alic(ui) n(on) i(n)est egritudo huic alicui i(n)est sanitas. ista ergo d(icitu)r y(po)thetica. (et) ergo sillos factos ex h(uius)mo(d)i p(ro)p(ositi)o(n)ib(us) e(ss)e y(po)theticos. (et) silli y(po)thetici cu(m) no(n) accipiat u(n)i(uersa)les p(ro)p(ositi)o(n)es i(n) p(rim)a figura no(n) (con)cludunt directe p(er) d(ici) de o(mn)i (et) de nullo. s(ed) (con)cludunt plus ex virtute me(dii) (et) ex (con)u(er)si(one) dispo(sitione) p(re)missaru(m) ad (con)(clusion)e(m).

Na(m) v(er)u(m) e(st) (con)(clusio) p(ar)ti(cu)l(ar)is i(n) a(liqua) p(re)misse d(icitu)r e(ss)e p(ar)ti(cu)l(ar)es. u(e)l no(n) (con)(clusio) est p(ar)ti(cu)l(ar)is i(n) a(liqua) p(re)misse d(icitu)r e(ss)e u(n)i(uersa)les. (et) id(e)o signat plu(res) doceri i(n) isto mo(do) u(e)l (con)(clusio) e(st) u(n)i(uersa)lis p(ro)p(ositi)o(n)es u(n)i(uersa)les cathe(gori)cas tra(n)sfor(ma)ri i(n) u(n)i(uersa)les y(po)theticas ut h(an)c n(u)lla sanitas e(st) egritudo d(ic)it (con)u(er)ti i(n) h(an)c. n(u)lli cui i(n)e(st) sanitas huic o(mn)i i(n)est egritudo p(ri)mo mo(do) i(n) q(ue)sito ne(gatiu)o. v(e)l (con)(clusio) p(ar)ti(cu)l(ar)is docuit u(n)i(uersa)les (con)u(er)ti i(n) p(ar)ti(cu)larez ut h(an)c. n(u)lla egritudo e(st) sanitas d(ic)it (con)u(er)ti i(n) h(an)c cu(m) alic(ui) n(on) i(n)e(st) egritudo. huic alic(ui) i(n)e(st) sanitas ut h(oc) mo(do) fit u(n)i(uersa)l(ita)s (con)paratio me(dii) ad ext(re)ma. (et) p(re)missaru(m) ad (con)(clusio)nez ex q(ua) u(n)i(uersa)lit(a)te p(re)d(ic)ti silli (con)cludu(n)t. Et sic p(atet) h(oc) sill(ogismu)s no(n) e(ss)e bonu(m) p(er) d(ici) de o(mn)i (et) de nullo q(uia) requirit u(n)i(uersa)les p(ro)p(ositi)o(n)es. s(ed) mag(is) ex u(n)i(uersa)lit(a)te me(dii) ad ext(re)ma (et) p(re)missaru(m) ad (con)(clusio)nez s(ed) q(uia) no(n) e(st) i(n) (con)(clusio)nes o(mn)es p(ro)p(ositi)o(n)es existe(n)t(es) p(ar)ti(cu)l(a)res i(n) tali sillo ut d(ic)tu(m) e(st).

Dein(de) cu(m) d(icit) In s(ecund)a a(utem) fi(gur)a. I(n) p(ar)te ista docet (con)clu(den)s circul(ariter) i(n) s(ecund)a fig(ur)a (et) q(uo)mo(do) facit. Na(m) p(ri)mo facit hec i(n) mo(d)is u(n)i(uersa)lib(us). s(ecund)o facit hec ide(m) i(n) mo(d)is p(ar)ticularib(us). s(ecund)a i(bi). s(ecund)a a(utem) no(n) u(n)i(uersa)lis e(st) ca(usa) q(uomod)o ita facit. q(uia) p(ri)mo p(ro)bat no(n) posse (con)cludi circulat(er) u(n)i(uersa)lez affir(matiu)az i(n) s(ecund)a fig(ur)a. s(ecund)o o(stendi)t qual(ite)r (con)cludi(tur) circulante(r) u(n)i(uersa)lis neg(atiu)a i(n) s(ecund)o mo(do) s(ecund)e fig(ur)e. (et) t(er)tio declarat q(uomod)o (con)cludi(tur) circulat(er) u(n)i(uersa)lis nega(tiu)a circulat(er) i(n) p(ri)mo mo(do) ei(us)de(m) fi(gur)e. s(ecund)a i(bi). p(ri)uatiua u(er)o. t(er)tia i(bi). si aut(em). (con)ti(nue) ergo sic. Dein(de) e(st) q(uomod)o (con)t(ingi)t arguere circulat(er) i(n) s(ecund)a fi(gur)a. aut(em) p(ro)p(ter) sec(unda)m i(n) s(ecund)a fig(ur)a no(n) e(st). i. no(n) (con)t(ingi)t o(stend)ere u(n)i(uersa)lez affir(matiu)az h(oc) mo(do) s(cilicet) circulat(er). p(ri)uatiua a(utem) e(st). i. (con)t(ingi)t sill(ogiz)are. ergo p(ri)ua q(ui)de(m) no(n) o(stend)it eo q(uod) utreq(ue) p(ro)p(ositi)o(n)es no(n) su(n)t affir(matiu)e. Na(m) i(n) s(ecund)a fig(ur)a (con)(clusio) e(st) p(ri)ua(tiu)a. id(e)o si s(upe)r si accipiat(ur) cu(m) alt(er)a p(re)missa nega(tiu)a. tu(n)c ambe p(re)misse erunt nega(tiu)e. s(ed) (con)(clusio) affir(matiu)a o(stend)ebat(ur) s(ed) ex utrisq(ue) affir(matiu)is. id(e)o affir(matiu)a no(n) poterit o(stend)i i(n) s(ecund)a fi(gur)a. Est a(utem) (con)t(ra)rio q(uod) cu(m) u(n)i(uersa)lis affir(matiu)a no(n) h(abe)at (con)cludi n(isi) ex u(n)i(uersa)lib(us) si h(ec) u(n)i(uersa)lis affir(matiu)a posset (con)cludi i(n) s(ecund)a figura. tu(n)c (con)cluderetur i(n) s(ecund)a fig(ur)a ex pu(ri)s affir(matiu)is. (et) sic e(ss)et f(als)a (con)t(ra) p(ro)p(ositi)o(n)e a(nte)rioris. Si aut(em) (con)cluder(et)ur ex (con)(clusio)ne (et) alt(er)a p(ro)p(ositi)o(n)e cu(m) utraq(ue) sit neg(atiu)a. tu(n)c (con)cluderet(ur) affir(matiu)a i(n) s(ecund)a fig(ur)a ex utrisq(ue) nega(tiu)is.

Dein(de) cu(m) dicit p(ri)ua(tiu)a u(er)o. I(n) p(ar)te ista o(stendi)t u(n)i(uersa)lez ne(gatiu)az posse (con)cludi i(n) s(ecund)o mo(do) (con)u(er)tat. p(ri)ua(tiu)a u(er)o s(ic) o(stend)it(ur). p(ro)p(ositi)o sit e(nim) a. q(uod) e(st) me(dium) o(mn)i b. (et) n(u)lli c. (con)(clusio) a(utem) erit q(uod) n(u)lli b. n(u)lli c. i(n)erit. s(ecund)o fit p(er) sill(ogismu)s. o(mn)e b. e(st) a. n(u)llu(m) c. e(st) a. ergo n(u)llu(m) c. e(st) b. Si ergo su(m)at(ur) b. o(mn)i a. i(n)e(ss)e que e(st) (con)u(er)sa ma(io)ris. (et) b. n(u)lli c. q(uod) e(st) neg(atiu)a p(ri)us (con)clusa. tu(n)c ne(cess)e e(st) a. n(u)lli c. i(n)e(ss)e q(uod) e(st) mi(n)or p(ro)p(ositi)o alt(er)ius silli. dico s(ic). o(mn)e a. e(st) b. n(u)llu(m) c. e(st) b. ergo n(u)llu(m) c. e(st) a. ista fuit mi(n)or i(n) a(liqu)o sillo. (et) iste sill(ogismu)s fit i(n) s(ecund)a fi(gur)a i(n) eo(dem) mo(do) i(n) q(uo) fuit s(ecun)d(u)s p(ri)m(u)s. n(isi) q(uia) mutatur me(dium). q(uia) a. erat me(dium) i(n) p(ri)mo mo(do). s(ed) a(utem) e(st) b.

Dein(de) cu(m) d(icit) si a(utem). I(n) p(ar)te ista declarat q(uomod)o (con)cludi(tur) nega(tiu)a i(n) p(ri)mo mo(do) s(ecund)e fi(gur)e. d(icit) (er)go. si aut(em) a.b. p(ro)p(ositi)o sit su(m)pta p(ri)ua(tiu)a que e(st) ma(ior) p(ro)p(ositi)o. alt(er)a u(er)o s(cilicet) mi(n)or sit affir(matiu)a erit p(rim)a fig(ur)a i. (con)cluderet(ur) neg(atiu)a p(er) p(rim)a(m) fig(ur)a(m). na(m) c. q(ui)de(m) o(mn)i a. h(oc) est (con)u(er)sa mi(n)oris. b. a(utem) n(u)lli c. ista e(st) (con)(clusio) p(ri)us (con)clusa ex quib(us) seq(ui)t(ur) q(uod) n(u)lli a. i(n)sit b. q(uod) e(st) (con)u(er)sa ma(io)ris n(u)llu(m) c. e(st) b. h(ec) e(st) (con)(clusio) i(n) p(ri)ma for(ma) su(m)pta. o(mn)e a. e(st) c. ista e(st) (con)u(er)sa maioris. ergo p(re)cedere(n)s su(m)ptaz i(n) p(ri)ma for(ma) (et) p(er) (con)u(er)sa(m) v(er)o p(ro)p(ositi)o(n)is s(cilicet) mi(n)oris no(n) fit sill(ogismu)s i(n) s(ecund)a fig(ur)a (con)cludens nega(tiu)e (con)u(er)sa(m) maioris i(n) p(ri)mo mo(do). s(ed) assu(m)pta alt(er)a i. assu(m)pta (con)u(er)sa (con)(clusio)nis erit sill(ogismu)s. s(cilicet) i(n) s(ecund)a figura dico s(ic). Nullu(m) c. e(st) b. ista e(st) (con)u(er)sa (con)(clusio)nis. o(mn)e a. e(st) c. h(ec) e(st) (con)u(er)sa maioris seq(ui)t(ur) nullu(m) a.

sit b. que est conclusio maioris. Ecce aliud quod ex conclusione
sumpta in propria forma cum conclusione minoris non concludit conclusio ma-
ioris nisi per petitionem principii. Nam si dicatur sic: nullus lapis est risibile,
omnis homo est risibile, ergo nullus homo est lapis; ex hac conclusione cum con-
versa minoris concludetur conclusio maioris per syllogismum in primo sic:
Nullus homo est lapis, omne risibile est homo, ergo nullum risibile est lapis.
Ista est conclusio maioris conclusa ex conclusione sumpta in propria for-
ma. Hec conclusio maioris debet concludi in primo modo secunde fi-
gure concludetur assumpta quadam alia propositione, scilicet conclusio conversa que
debet esse alia a propositione convertente dicendo sic: Nullus lapis est homo, hec
est conclusio conversa, omne risibile est homo, ergo nullum risibile sit lapis,
que est conclusio conversa. Et sic patet quod ex conclusione sumpta in propria forma
non concludit conclusio maioris in secunda figura sed assumpta alia, scilicet
conclusio conversa talis propositio potest concludi in secunda figura. Deinde
cum dicit: Si autem. In parte ista docet syllogizare circulariter in
syllogismis particularibus. Et primo facit hoc in quarto modo, secundo facit hoc
in tertio secunde figure, ibi: si autem. Dicit ergo quod si syllogismus non sit universalis quoniam
toto quidem est propositio universalis non ostendetur propter eandem causam quam
prius diximus. Que autem in parte, id est particularis ostenditur. Tamen maior
quam universalis propositio est affirmativa sicut est in quarto modo. In sic ergo a
omni b, c autem non omni, et conclusio quod a de c non est. b non
sumatur b omni a, que est conversa maioris, c autem non omni a, que est conclusio
quod a alicui non inest per hec media b concludit c minorem ex
conclusione cum conversa maioris dicendo sic: c est b, c est a, hec est conversa
maioris quedam c non est b, hec est conclusio conclusa in tertio syllogismo, scilicet
quod quoddam c non est a, que erat minor propositio. Deinde cum dicit
Si autem. In parte ista ostendit minorem affirmativam non posse conclu-
di in tertio modo secunde figure. Dicit ergo quod si universalis maior sit privativa et
superior minor sit affirmativa sicut est in tertio modo non ostendetur a
c. Propositio minor conclusio b, id est ex conclusione maioris cum conclusione. Nam
hoc modo accidit utramque aut alteram propositionem fieri negativam. Quia
cum conclusio sit negativa si assumatur cum maiori negativa ad conclu-
dendum minorem affirmativam tunc ambe propositiones erunt negative. Si non
maior convertatur in affirmativam sicut fieri fuit in modis prime figure tunc
una erit negativa quia ipsa conclusio que non erit syllogismus si ambe
propositiones erunt negative. Sed si et sic aliter in universalibus, scilicet quod negativa con-
vertatur in affirmativam, ut si sumatur c in b alicui non inest hoc
alicui inest a, sed c alicui a non inest, ergo c alicui b. Ista fit
minor propositio que conclusa est ex maiori conversa in affirmativam cum
conclusione negativa sicut etiam est in modis prime figure. Circa istam
lectionem queritur utrum aliquis possit uti syllogismo
circulari, et videtur quod non, quia syllogismus dialecticus est ex probabilibus syllogizatus,
ut dicitur primo Topicorum. Sed syllogismus circularis non assumit unum probabile
alio, cum probet conclusionem per premissas et premissas per conclusionem.
Preterea nullus syllogismus dialecticus petit principium, quia tunc peccaret
in forma saltem in forma syllogismi dialectici. Sed syllogismus circularis semper petit
principium, cum probet idem per idem. Ergo iste dialecticus non potest uti
tali syllogismo. Preterea non omnes propositiones sunt convertibiles in syllogismo
dialectico. Sed syllogismus circularis solum habet fieri in propositionibus convertibilibus
ut supra probatum est. Ergo talis syllogismus non pertinet ad dialecticum.
In contrarium est quia in quocumque syllogismo premissa potest esse
conclusio et econverso, ille est syllogismus circularis. Sed in syllogismis dialecticis premissa
potest esse conclusio et econverso. Ergo in talibus syllogismis habet fieri circulatio.
Dicendum quod triplici via potest ostendi dialecticum posse uti
syllogismo circulari. Primo ex parte terminorum in quibus arguit dialecticus, secundo
ex eius modo arguendi, tertio ex hiis quibus arguendo proponit.
Prima via sic patet, nam termini in quibus arguit dialecticus
non sunt omnino fixi nec sunt omnino necessarii, sed solum habent quandam proba-

bilitatem, ut si dialecticus dicat medicam diligere, hec erit probabilis quia
mater considerat eam odire. Hec erit improbabilis, quia mater fecunda
[?]; ergo erit probabile apud dialecticum et non probabile. Nam in eo quod
medicamentum mater erat magis probabile quod diligat quam quod odiat
in eo vero quod est infecunda est magis probabile quod odiat quam quod dili-
gat. Et sic unum et idem potest esse premissa et conclusio. Nam
secundum quod aliquid sumptum secundum unam rationem est magis probabile secundum
hoc erit premissa in syllogismo dialectico, secundum vero quod idem secundum aliam rationem
acceptum est minus probabile erit conclusio, et faciet quandam circulum
prout probabit idem per idem aliter et aliter acceptum. Secundo
patet idem ratione eius modi arguendi, modus enim arguendi dialectici
est per omnes intentiones et per habitudines locales que quandam habitudines
secundum quod alius et alius applicantur secundum hoc sunt alie et aliter probabiles.
Nam cum dialecticus arguat ex quibusdam communibus non est conveniens modo
eius arguendi unum et idem esse magis et minus probabile vel probari in
tantum idem per idem secundum aliam et aliam habitudinem. Tertio declaratur hec
idem ratione eorum quibus arguit. Nam dialecticus assumit probabilia per
comparationem ad nos quibus arguitur, propositio quod patet per diffinitionem probabilis
positam primo Topicorum, ubi dicitur quod id dicitur probabile quod videtur omnibus vel pluribus
vel sapientioribus vel maxime notis. Cum ergo aliquid videatur
probabilius uni quam non uni probabilia alteri dialectico potest sumere
unum et idem probabile et non probabile vel magis et minus
probabile secundum quod aliter et aliter videtur uni quam alteri. Nam quod terra sit
maior quam aliqua stella hoc erit magis probabile quam quod sit
minor, eo quod hec videtur pluribus non potentibus transcendere sen-
sum. Quod autem terra sit minor minima stellarum hoc erit magis
probabile quam quod sit maior, quia hoc videtur sapientibus considerantibus
rationem. Et sic unum et idem potest assumere pro premissa et
conclusione secundum quod est magis et minus probabile quod spectat ad syllogismum di-
alecticum. Ad primum ergo dicendum quod unum et idem potest esse
magis et minus probabile sumptum secundum diversas rationes, et propter hoc
hoc modo probare idem per idem non est inconveniens. Ad secundum patet
solutio, quia probare idem per idem eodem modo est petitio principii, quod
non facit syllogismus dialecticus. Ad tertium dicendum quod quamquam quelibet
propositio contradictionis potest esse equaliter probabilis in terminis invenitur conversi-
bilitas in syllogismis dialecticis, non oportet quod hic convertibilitas reperiatur
in eis secundum rem. Sic multi homines tamen sibi sic dicimus omnis
homo est risibilis, omne risibile est homo. Ita possemus dicere: omnis mater
diligit, et omne diligens est mater. Sed hic propositiones dialectice magis
convertuntur in oppositam qualitatem, quia fortificantur in eis arguentibus
vel probabilibus in differentes se habentibus ad utramque partem contra-
dictionis. Unde sicut ista est probabilis: omnis mater diligit, ita
et ista potest esse probabilis, scilicet omnis mater non diligit, que est eius
conversa in oppositam qualitatem.

In tertia autem figura. Postquam philosophus docuit syllogizare cir-
culariter in prima et in secunda figura, in parte ista docet hoc idem
in tertia, et ita facit. Nam primo proponit intentum, ex quibus
modis habeat esse circulo in tertia figura. Secundo manifes-
tat propositum per ordinem, et tertio concludit quandam correlariam sequentem
ex predictis, secundum ibi: In sit enim. Tertium ibi: Manifestum autem. Dicit ergo
sic: Tertium est quo fiat syllogismus circularis in prima et in secunda figura
autem perfecte in tertia figura quando utreque propositiones sumuntur universales
sicut est in primo modo. Tunc enim contingit ostendere ex se invicem predictas
propositiones circulariter. Quod autem assignet declarat. Nam ubi quare
non ostenditur per unum sed super conclusionem ex qua cum premissa debet con-
cludi reliqua universalis propositio in hac figura. In primo ergo modo tertie
secunde ubi utraque propositio est universalis non potest esse syllogismus circularis.
Si a et b quidem sit universalis illa non particularis sicut est in modis

particularibus quandoque quidem erit sillogismus, quandoque autem non erit. Nam
quando utraque sumuntur affirmative, scilicet universalis et particularis, universale quidem sit
ad maiorem extremitatem sicut est in tertio modo, tunc erit consequentia. Quando vero ad
·qo· alteram, ita quod universalis sit ad maiorem extremitatem sicut est in quarto modo,
tunc non erit consequentia. Queret aliquis utrum universalis affirmativa possit
concludi circulariter in tertia figura. Et videtur quod sic, quia ut dictum est supra,
sillogismus circularis habet fieri in terminis convertibilibus. Sed particularis potest
converti et transsumi in universalem in terminis convertibilibus. Ergo conclusio particularis con-
clusa in tertia figura poterit converti et transsumi in universalem, et sic
universalis concludetur in tertia figura. Nam sillogismus qui concludet particularem tertie
figure, scilicet quod quidam homo sit risibilis, in terminis convertibilibus, et in maiorem,
scilicet quod omnis homo sit risibilis. Intentum est philosophus in littera. Dicendum
quod de ratione boni sillogismi unum est duo, scilicet materia et forma, sicut ad per-
fectionem cuiuslibet rei ista duo requiruntur. Ergo universalis nun-
quam poterit concludi circulariter in tertia figura eo quod medius semper ibi
subicitur, cum dispositio medii faciat esse conclusionem particularem tantum
vel etc. Ideo universalis propositio non poterit sillogizari formaliter in tertia figura
cum conclusio semper existat in particulari. Sed gratia materie non est inconveniens
concludi universalem propositionem in tertia figura. Nam cum in materia convertibili
particularis fiat universalis in tertia figura et econverso, si concluditur particularis
concluditur et universalis. Dicendum quod materia sillogismi super quod non est quod non
sit convertibilis vel quod sit convertibilis, sed solum quod sit affirmativa vel
negativa. Ideo possumus dicere quod in tertia figura nec materialiter
nec formaliter locum habet concludi universalis conclusio. Nam de ratione sillogismi
circularis est ut hic de ipso determinatur, non est quod eius materia sit
convertibilis vel non, cum assumantur termini communes. Sed docet hic quod habet
fieri in tali materia, et ostendit hic aliquis qualiter habet constitui talis
sillogismus. Et sic patet hic ad obiecta. Amplius autem queret aliquis
utrum in tertia figura habeat esse perfecta circulatio. Dicendum quod si posi-
tum videatur quod requiritur ad perfectam circulationem, immediate
apparebit quod in tertia figura non poterit esse perfecta circulatio. Perfecta
autem circulatio ut dictum est prius invenitur in modo sillogismorum quando
unumquodque potest esse premissa et conclusio, quia tunc ipse est motus
ab eodem in idem. Quando ergo ex conclusione cum conversis premissarum
concluditur neutra premissa, ut ex conclusione cum premissis quibuslibet
ipsarum conversa sillogizatur, tunc ipse appellatur sillogismus circularis. Hoc
viso patet sillogismum circularem non posse esse perfectum in tertia figura.
Nam in tertia figura vel ambe premisse sunt universales sicut est in modis
universalibus, vel una est universalis et altera particularis sicut est in modis
particularibus. In modis ergo universalibus tertie figure nullo modo reperitur
sillogismus circularis eo quod ex conclusione cum altera premissarum non po-
terit concludi reliqua, cum semper conclusio sit in particulari et universalis
non habeat concludi nisi ex utrisque universalibus. In modis autem
particularibus reperitur quedam circulatio quantum ad propositionem particularem
sed non quantum ad universalem. Sic ergo patet quod nullo modo poterit esse cir-
culatio in tertia figura vel si est circulatio est imperfecta. Deinde
cum dicit: Manifestum est. In parte ista docet arguere circulariter
per terminos et duo facit. Nam primo ostendit hoc in modis affirmativis,
secundo ostendit hoc idem in modis negativis, ibi: Et cum fuerit. Primo ergo de-
clarat ex maiori universali et ex minori particulari que est dispositio quarti
modi non concludi minorem in propria forma. Secundo ostendit propositionem
particularem sillogismi in tertio modo in propria forma, ibi: Si autem.
·qo· [P]onatur ergo. In sit ei a. omni c. b autem alicui c. erit conclusio
a. b. Iste sillogismus est in quarto modo, dicendo sic: omne c est a. quod-
dam c est b. ergo quoddam b est a. Sic ergo sumatur c omni a. in-
esse, que est conversa maioris, et a. super alicui b. que est conclusio. Et b.
c. quidem alicui conversa est. Sed b alicui c. non est conversa, id est
bene concluditur conversa minoris propositionis per primam figuram. Sed ipsa non

ostendit in propria forma quoniam sit necesse b. alicui c. et c. alicui b.
inesse, quoniam scientia nostra quod si concluditur conversa minoris quod
est concludatur ipsa minor. Sed quia particularis simpliciter convertitur ideo si con-
cluditur una et reliqua. Sed tamen non est idem esse hoc illi et illud huic
inesse, non est eadem propositio convertens et conversa. Sed assumendum
est sillogismus esse huic et alterum alteri. Si concluditur conversa alicuius
propositionis debes assumere conclusam esse convertentem quod supra non
fit ex conclusione et altera propositione. Hec est minor propositio non concluditur
in propria forma ex sillogismo facto. Sed assumitur esse conclusa per conversionem
eius conversa. Est autem considerandum quod in isto quarto modo habente ha-
bente maiorem universalem minorem propositionem que est particularis dupliciter conclu-
ditur imperfecte. Primo quia non concluditur in propria forma sed ex conclusione cum
conversa maioris concluditur conversa minoris dicendo sic: omne a est
c. quoddam b est a. ergo quoddam b est c. Hec est conversa minoris con-
cluse in alio sillogismo qui concludit ex conclusione et ex conversa maioris
eiusdem sillogismi. Secundo hec minor propositio concluditur imperfecte, quia non sillogiza-
tur per tertiam figuram sed per primam. Deinde cum dicit: Si autem.
In parte ista declarat particularem propositionem posse concludi directe
in tertio modo. Dicit: Si autem b. omni c. ita quod minor sit universalis, a. autem
inest alicui c. tunc erit ostendere a. c. inesse, tunc concludetur directe
conclusio particularis que sumitur, nam c. quidem omni b. inesse c. autem alicui a. di-
cendo sic: quoddam c est a. omne c est b. ergo quoddam b est a. Si
ergo sumatur conclusio cum conversa minoris concluditur directe maior
in propria forma per eundem modum, dicendo sic: quoddam b est a. ista est
conclusio prioris sillogismi. Omne b est c. ista est conversa minoris universalis.
Sequitur quod quoddam c sit a. ista fuit maior propositio que modo conclu-
ditur per hoc medium b. Deinde cum dicit: Et cum fuerit. In
parte ista docet qualiter possit fieri sillogismus circularis in modis ne-
gativis, et duo facit. Nam primo docet hoc in modo quinto. Secundo do-
cet hoc idem in modo sexto, ibi: Cum autem. Dicit ergo quod cum fuerit hec
que est scilicet minor particularis alia autem scilicet maior particularis ita quod universalis
sit affirmativa sicut est in quinto modo, tunc ostendetur altera scilicet ma-
ior. Sit ergo b. omni c. a. autem alicui c. non inesse, erit conclusio quando a.
alicui b. non inest. Tunc si sumatur conclusio cum conversa minoris conclu-
detur maior dicendo sic: quoddam b non est a. omne b est c. ergo
quoddam c. non est a. ista est maior propositio conclusa ex conclusione et
ex conversa minoris alterius sillogismi. Deinde cum dicit: Cum autem.
In parte ista ostendit minorem propositionem in sexto modo. Dicit cum
autem particularis fuerit universalis non ostendetur altera scilicet minor affir-
mativa nisi sicut in prioribus, si sumatur cum alicui non inest a. huic
alicui inesse b. sed c. non inesse alicui a. ergo c. inest alicui b.
ista enim fuit minor affirmativa. Aliter autem non est ostendere convertentem
universalem propositionem. Alteram autem ex conversa maioris cum conclusione non est
ostendere minorem. Nam hoc modo non fit sillogismus quia cum conversa ma-
ioris sit negativa et similiter conclusio sit negativa, si concluderetur minor
ex utrisque que est affirmativa, tunc concluderetur affirmativa ex utrisque ne-
gativis quod est falsum. Est autem considerandum quod cum sit sextus modus iste
tertie figure in premissis duobus universalibus non poterit esse circulatio, quia
cum ambe premisse sint universales non possunt sillogizari per particu-
larem conclusionem. In duobus vero modis particularibus affirmativis potest conclu-
di propositio particularis in uno modo perfecte et in propria forma. In quarto autem
modo imperfecte. In modis autem particularibus negativis semper concluditur
conclusio particularis. Sed in quinto modo perfecte et in propria forma. In sexto autem
modo imperfecte, quia omnes propositiones possunt transsumi in universalem sicut in modis
negativis secunde figure. Deinde cum dicit: Manifestum autem. In parte ista
concludit quandam correlationem ex tribus figuris differentiam, scilicet ibi
In medio autem, tertia ibi: In tertia autem. Dicit ergo quod manifestum est ex dictis
quando in prima figura ex se invicem conversio fit et per primam et per tertiam.

figura .i. circularis demonstratio sillogismorum prime figure fit per propositionem et per conclusionem. Nam cum conversio est per contrariam ostenditur per propositionem figure sic est in prima figura. Sic ergo et particularis tunc ostenditur per posteriorem. Nam particularis prime figure sunt sibi ista dispositione cum nulli b. et est alicui c. quod est dispositio prime figure. \ Tunc concluditur a. convertere de omnibus sicut fit .d. in medio a. figura cum universales quidem fiunt sillogismi tunc ostenditur necessario per priorem figuram. Sic est in prima modo et per propositionem sic est necessario sicut modi et per tertiam sic quidem concludit affirmativa quare tunc oportet convertibiles universales in negativa habet cum nulli inest b. hunc omni alicui inest quod est dispositio prime figure ut dictum est. Figura sillogismi universalis ostenditur et particularis. In secunda figura cum a. est particularis tunc ostenditur et per precipuam posteriorem. Nam tunc per precipuam quidem concludit particularis negativa quoniam modi per tertiam aut quando concluditur affirmativa tertii modi. \ Tunc subiungitur ad convertere pertinens ad circularis. Inductiva uero per ipsum omnes .s. sillogismi fiunt. Ex quo est patet quod minima est quoniam in medio et in tertia figura aut non per ipsas ostenditur sillogismi aut dato quod ostendantur non tamen ostenduntur circulariter aut oportet circularem esse ipsarum.

Est autem considerandum quod cum philosophus dicat sillogismi universales negativos prime figure ostendere circulariter minorem affirmativam ad sillogismos universales prime figure sive per tertiam figuram hoc ipso est intelligendum super utrumque sillogismi qui fiunt in predictis modis ubilibet possit et fit per minores tunc figure. Cum ergo ipsi sit particularis in tertia figura et predicta modi habeant conclusiones universales. Sed per tantum dictum est tales minores fit per tertiam figuram quare ad hoc quod in dictis sillogismis negativis possit circulariter concludi propositio affirmativa oportet propositiones negativas convertibiles aliquos propositiones propositionibus habentes dispositionem tunc fit sicut hic propositio nullum .b. est .a. convertitur in hanc cum nulli inest .b. hunc omni inest .a. quod quidem propositiones convertens est universalis in eo quod potest concludere universalem conclusionem minor tamen conversionis est dispositio tertie figure. Nam sic minor semper sequitur in tertia figura et extremis predicationibus sicut ex hoc quod ultimis propositionibus nulli .b. et omni .a. premittuntur et sequitur hoc quod dico cum aliquam tales propositiones dicit hic dispositionem tertie figure. Quia circa istam relationem quod una quidem prima autem demonstrator utitur sillogismo circulari et quare non. Quia philosophus per precedentes quod in propositione est omnia posse circulo demonstrari et in hiis rationibus apprehendit illos qui hoc probabant. Propter omnis demonstratio procedit ex prioribus et notioribus conclusione. Cum unum demonstret per alterum ergo demonstrator non poterit uti sillogismo circulari. Inquirendum est quare sillogismus circularis fit in tres conclusiones. Sed in potissima demonstratione omnes termini sunt convertibiles ergo circularis pertinet ad demonstrationem. Dicendum quod philosophus potest probari quod demonstrator utatur sillogismo circulari. Primo ex parte demonstrationis secundo ex parte consequendi. Prima via secundo patet. Nam conclusio demonstrationis est quarum effectus demonstrationis eo quod quilibet conclusio est effectus premissarum effectus autem aliquando est convertibilis cum sua causa. Sic propria passio cum proprio subiecto ut habere tres convertitur cum triangulo et risibile cum homine. Aliquando autem effectus non propter sine causa non convertitur cum sua causa. Sic enim effectus calidum habet in fumo non propter suus causas sic sibimet separatas. Eo quod ex conversione istorum effectuum qui sunt similes et equales non possumus pervenire in cognitionem illarum causarum que talibus quilibet caret. Atque in potissima demonstratione omnes termini sunt convertibiles oportet effectus propter esse convertibiles cum suis causis ergo possumus ex causis demonstrare effectus et tales propter et per effectibus possumus devenire in cognitionem causarum et in cognitionem premissarum. Unde demonstratio causis ad effectus vocatur demonstratio simpliciter quando sed demonstratio ab effectibus ad causas vocatur demonstratio quia. Igitur in talibus demonstrationibus erit quidam circularis per inde demonstratam effectus per causam et causas per effectus per effectus.

Secundo patet hoc idem ex parte consequendi. Nam non modo consequendi demonstratio talis est quod non sit certior nota nobis et nota simpliciter ut dicitur primo posteriorum. Nam cause sunt simpliciter notiores effectibus. Effectus autem sunt nobis notiores causis. Sic patet maxime in naturalibus ubi per effectus quos percipimus in ipsa actione et passione oportet nos devenire in cognitionem causarum. Cum autem notitia causarum aliquando effectus nobis noti possumus investigare tunc ex cognitione illarum causarum demonstramus effectum ut si sit nobis notum solem eclipsari et tali effectu nobis cognito et manifesto possumus ei causam demonstrare esse causam. Cum autem invenimus cognitionem eius causam ut quare causa talis effectus est interpositio terre. Tunc eclipsatur sol propter lunam propter interpositionem terre. Ergo in talibus quidem circulus sed quod ad demonstrationes conveniunt ad demonstrationem propter quod et ad demonstrationem propter quod faciunt demonstrationes quare patet igitur demonstratorem posse uti sillogismo circulari immo magis proprie est dicendum quod aliquando alteri artifici cum ipse assumat terminos convertibiles in demonstratione potissima in quibus proprie locum habet talis circulatio ut dictum est probatum est. Ad primum ergo dicendum quod aliqui posuerunt omnia posse sciri per eam demonstrative ita quod omnia ostendebantur ex se invicem secundum eundem modum cause ut sic causa est simpliciter cum consequendi effectum ita effectus erat simpliciter causa consequendi causam secundum eundem modum. Et sic conclusiones consequebantur simpliciter per premissas ita volebant premissas simpliciter consequi per conclusiones. Et hoc modo dicebant omnia simpliciter sciri et volebant omnia circulo demonstrari quo modo philosophus improbat demonstrationes esse circulares. Quod autem est impossibile omnia circulo demonstrari simpliciter et secundum eundem modum. Sed quod conclusiones demonstrentur per premissas propter quid et quod premisse demonstrentur per conclusiones demonstratione quia. Sed quod aliqua sunt nobis magis et minus nota. Hoc philosophus non reprobat immo hoc est necessarium sed enim cum ipse distinguat multos modos demonstrandi. Ad secundum patet solutio quare non omnis demonstratio est ex notioribus simpliciter sed aliquando est ex notioribus quo ad nos. Et sic nichil est inconveniens unum per alterum notificari sed quod est magis et minus notum uel secundum alium et alium modum demonstrandi.

Ostenso autem etc. Postquam philosophus determinavit de tribus proprietatibus sillogismi que sumuntur ex propositionibus in ordine ad conclusiones quarum una sumitur ex propositionum uelitate secunda ex propositionum qualitate et tertia ex propositionum convertibilitate. In parte ista intendit determinare de aliis proprietatibus sillogismi que sumuntur ex conclusionibus in ordine ad premissas. Et primo determinat de proprietate conversionis que accipitur ex conclusione contradictorie sumpta cum altera premissarum in destruendo reliquam. Et quod philosophus ita facit. Nam primo determinat de hiis conclusionibus in prima figura secundo in secunda et tertio in tertia secunda ibi Inde secunda autem et cetera. In tertia autem. In determinando autem philosophus de sillogismo conversivo in prima figura ita facit. Nam primo ponit sillogismi conversivi descriptionem secundo ponit dicte descriptionis expositionem et tertio docet sillogismum conversivum facere per terminos secunda ibi differt autem tertia ibi sicut enim omnis sillogismus. Dicit ergo sic ad propositum. Dicit quod est qualiter fiat sillogismus circularis aut patet conversio est transpositio conclusionis facere sillogismum hoc est facere sillogismum conversivum est ex opposito conclusionis cum altera premissarum destruere aliam et sic est facere sillogismum conversum. Et hoc est quare uel extremum. Hoc est maior extremitas non inest medio uel hoc est medium non inest postremo id est minori extremitati. Hoc ex tali opposito conclusionis cum altera premissarum oportet interimi maiorem uel minorem propositionem. Unde subdit necesse est enim conversa conclusione et altera manente propositione interimere reliquam quod probat. Nam si erit id est si manebit altera propositio ita quod non interimitur et conclusio erit id est si erit conclusio et sunt ei opposita. Est ergo ista descriptio sillogismi conversivi quod conversio est sumere oppositum conclusionis cum altera propositione

·90·

rtitime telinq;. Queret a'as ut h' debeat de
tiari de sillo ɔusiuo τ ve q'n'o. q' eadez ɔ° debet
ɔusioi q' debetur ppoibz. s; supi i p° lib° detiatu e
de ɔusione ppoum g° h' n'o d; detiari de ɔusioe
silli. Dd q' possum' distigue tplicez ɔusio
Na un' mo' ɔusiois e qn de pro fit sbz. τ de sbo
pcuz. ut ois ho e al'. qda al' e ho. τ sic de a'is. q'
qde ɔusio debet ppoibz de iee. τ de tali ɔusioe detia
tuz fuit i p'mo p'im lib'. al' aut mo' ɔusiois e qn
aliq' ppo ɔutit i oppo'tez q'li'ter ut affi'ua i ne'ua τ
eo. hoc tn eit dup'r. Naz alia tal' ɔusio i oppoitaz
q'li'ter iest ppoi ex na tioz ex quibz ɔstat ppo. τ
to' mo ppoes deyti'a do ut lib; ɔutiue i oppoitaz
q'li'ter eo q' na tioz ppoum ɔtigetiu h' reqrit ut
affir'tia i cludat nega'tiaz τ eo°. τ de tali ɔusione
fuit deiatuz i p° li° i sillo ea. de ɔtigeti a'. alio
mo potit ppo ɔuti i oppo'tez q'li'ter qn ex tali ɔue
poteit pbari ɔma sillo'ca tuc ei. tuc ei eloa ɔse
qntia sillo'ca qn oppoitu ɔutis repugt an'ti. Qui;
g' sill's sit quedaz ɔma i q' p'misse sut an's τ ɔ° ɔns
si ex opposito ɔns cu altera p'missaz intimat al
tera erit bonus sill's. fm g' ista suppoe q' ɔma
sillo'ca debeat ee bona oz ɔclom ɔuti i oppoita
q'li'ter. τ de tali ɔusione detiat i ulto so li°. ex
q° pz no' ee iɔueiens h' detiari de ɔusioe cu h'
alit demitet q' i p li°. ut p p'ta declaui e. Am
pli a' qret aliqs ut tal' ɔusio spectet ad potatez
silli. Dd q' de i° ex quo possum' p'pe boi'tez
alicui' poteit ptine ad potatez ei'. Naz tuc possu
m' scire boi'tez alic' hois sactus qn videm' ip; sua
saz manifestare. vn phs ait p° me'te. q' oio signu
sactuts e posse docere. Cu g' ex oppo'to ɔns cum
vna p'missaz i timedo aliaz q' e face sill; ɔuer
suu boi'tez ɔme sillo'ce scire possum'. Dd e q°
tal' ɔusio ut hic de ipa detiat ad potatez silli de
Dictaut tiare spectat. Deinde cu d'r differeat. i pte
ista exponit p'dcaz descriptoz. Naz dein e q' face sil
lo' ɔusiuu e tn spone ɔclom. siu sucie oppo' ɔns
cu vna p'missaz itimedo a'az exponit g' quo debeat
itelli q' suat oppo' ɔns. d. differt a' oppoite a'r
ɔue aut ɔdcoue. na no fit idez sill's utrilibz ɔ
usiua. i. lz sill's ɔusiui fiat ex opposito ɔns. n' tn
fit idez sill's ex oppo'ta ɔns supta ɔue a'r ɔdcoue
h; tn e'r pala p'sequa. q'li' s. fiat deinde ex oppo'to
ɔue ul' ɔdcoue. d. dico aut me exppo'to sup oppo
in ɔdcoue oi quide iee n' oi τ alic'. Naz no oi
τ alic' eqpollet. ɔue aut. s. dico oi iee τ nulli iee
τ alic' τ no alic' iee. Queritur a'as ut ex op
po'to ɔns ɔue ul' ɔdcoue possit fi sill's ɔusi
uus. Dd q' si fiat tal' sill's. ois ho e asin'. de
risi'le e ho. g' de risi'le e asin'. ex oppo'to h' ɔns
ɔue aut ɔdcoue cu minori ppone. ill' aut ei' ɔu
sa itimet ma'oz. Naz si suat oppo' ɔue for bit
sill's i s° mo p' fi'e. dd sic. nullu risi'le e asin'. ois
ho e risi'l'. g' nulls ho e asin'. Si a' suat oppoitu
ɔns ɔdcoue. tuc for bit sill's i q'rto mo' τ fig'e
dd s'. qdaz risi'le no e asin'. de risi'le e ho. g'
quida ho ne e asin'. ista τ intimit ma'tez silli

p'us fi'a. Ex quo pz ee ue; q' dicit phs. q' no' sit ide
sill's ex opposito ɔns ɔue ul' ɔdcoue. Naz cu sumit
oppoituz ɔns ulis ɔue. tuc fit sill's ulis i s° mo
p'e fi'e. sig' ɔ° fuit affir'ua ei' ɔria erit ne'ua. Si ue°
suat oppoituz ɔdcoue tuc fit sill's p'ti'lis p'ginuz
mo' ɔtie fi'e. Et q; sill's ulis τ p'ti'lis no e vn' τ idez
sill's. io ex oppo'to ɔns ɔue ul' ɔdcoue no h' fieri
idez sill's. Deinde cu d'r. Sicut. In pte ista docet
formare sill; ɔusiuu p'tios. τ p'o i mois ulibz. s° i
mois p'ti'lbz fa'i. In p'ti'bz a't. dicit p° phs tn facit
Na p'o docet for'e sill; ɔusiuu sumdo oppo' ɔns
ɔue i mo' affir'uo. s° ondit hoc idez i mo' neg'uo. fa
v'. τ t'tio docet formare h'i sillm sumdo oppo' ɔns
ɔdcoue i utq; mo fa'r. τ si p'uatis. tu q' s. si aut
oppoite [illegible] g° sic. dein e. a. de. a. p'a p me. b. dd
sic. de. b. e. a. de. c. e. b. g° de. c. e. a. Sig° suat. a. ul'
li. c. i ee. i. si suat ɔria ɔns oiat. b. ista e ma'oz
silli p'dca seqt' q' nlli. c. ieit. b. q intimit mi
noz ppo'nez p'; mo' s'e fi'e. dd s'. de. b. e. a. nlliz
. c. e. a. g° nlliz . c. e. b. ex ɔria g° ɔns cu ma'ri
itimit minoz p'; mo' s'e fig'. tuc sbiugit q'li'r
ex ɔria ɔns cu minori itimat ma'oz p t'ciaz fig'az
. d. τ si. a. quidaz nlli. c. ista e ɔria ɔns. b. a' oi.
. c. ista e minoz ppo' sequet q' . a. no' oi. b. isit. i. se
q't p'ti'lis neg'ua τ no oio nlli. i. no' s'e ɔ° ulis. au
[illegible] n' ei ondebat p p'az fi'az postremu vle
vn' oio ea q' e ad ma'tez ex'i'ter ppoz n' e destitue
vli pp'usice. Naz sp' itimit p t'ciaz fi'az eo q' nec'e
ad postremz ex'i'ter utq; sumit ppoes. i. nec'e e me
sbia i utsq; ppoibz q' e dispo' t'cie fi'e. Queritur
a'as ut ex ɔria ɔns cu minori possit itimi ma'oz
p p'az fi'az. Dd q' ex ɔria ɔns cu mi'ri supta
i p'pa for' n' potit intimi ma'oz n' p t'ciaz figam.
cui' ro e q' i° idez sbicit i minori ppone q' sbicitur
i ɔue. sig' suat ɔria ɔns cu minori i p'pa for'a
erit dispo' t'cie fig'. fiat g' talis sill's. ois ho est
eq'. de risi'le e ho. g' de risi'le e eq'. sumdo g' ɔ
naz ulis ɔns cu mi'ri i p'pa for'. fiet sill's n'cio in
t'cia fi'a. dd s'. nlliz risi'le e eq'. ista e ɔria ɔns
de risi'le e ho. ista e mi'oz supta i p'pa for'. se p ter
ciaz fi'az q' quidaz ho no' sit eq'. big' aut phs q' ex
ɔria ɔns cu minori no' e intime ma'tez vli'. Et
soluz p'ticul'r p t'ciaz fi'az. s; si fuerit ɔria ɔnsetiz
ɔusa minor'. tuc bn intimet ma'oz p p'a fig'az sic
feciam' i alia q'ae. Naz si dicat sic. nlliz risi'le est
eq'. ois ho e risi'l'. ista e ɔusa mi'ris. se p'; p'me
fi'e q' nll's ho sit eq'. τ sic itimit ul'r no' quide ul'r
ex minori supta i p'pa for'. s; ex ei' ɔusa ut visu e.
Deinde cu dicat. τ si. In pte ista ondit h' idez i
mo' neg'uo. d. τ si p'uatis e sill's e'r g'r. Na ondet. a.
nlli. c. i ee p me'. b. dd sic. nlliz. b. e. a. de. c. e. b.
g° nlliz. c. e. a. sig° suat. a. oi. c. i ee q' e ɔria ɔns
nlli a'. b. ita q' suat cu ma'ri ppone. tuc nlli. c. i e'r
. b. p p'mu mo' s'e fi'e. dd s'. Nullu. b. e. a. de. c. e
. a. g° nlliz. c. e. b. h' itimit minoz ppo'ez. τ si. a.
τ. b. oi. c. i. si suat ɔria ɔns cu minori seqt' a. ali
cui. b. i ee. s; nlli i erat. i. seqt' p t'cia fi'az ɔ p'ti'lis
affir'ua q' itimit ma'tez ul'ez neg'uaz. Et a' ɔsid°

·90·

secundo in modo negativo sicut in modo affirmativo. Nam si dicatur sic: nullum animal est lapis, quidam homo est animal, ergo nullus homo est lapis. Sumatur contraria conclusionis cum maiori, interimet minorem, dicendo sic: nullum animal est lapis, ista est maior propositio; omnis homo est lapis, ista est contraria conclusionis. Sequitur per tertiam figuram quod nullus homo sit animal, quod interimit minorem, que dicebat omnis homo est animal. Sumendo vero contrariam conclusionis cum minori, interimet maiorem particulariter, formando sic sillogismum in tertia figura: omnis homo est lapis, omnis homo est animal; sequitur particulariter quod quoddam animal sit lapis, quod interimit maiorem particulariter, que dicebat nullum animal est lapis. Deinde cum dicit: Sicut autem. In parte ista docet sillogizare conversive ex opposito conclusionis sumpto contradictorie et non contrarie. Nam primo docet hoc in modo affirmativo, secundo docet hoc in modo negativo, ibi: Similiter autem. Dicit ergo quod si conclusio sumatur opposite, id est si sumatur oppositum conclusionis contradictorie, tunc oppositum non universales erunt sillogismi, eo quod altera propositio sit particularis, id est contradictoria particularis est contradictoria conclusionis universalis. Quod si sumatur per unam propositionem, conclusio sequens erit particularis. Verbi gratia, quod conclusio est particularis. Si ergo convertatur particularis sillogismus sic: contradictorie si a non est c, ista est contradictoria conclusionis universalis affirmative; b autem omni insit, sequitur quod b non insit omni c per tertium modum, sic fit dicendo sic: omne b est a, ista fuit maior; quoddam c non est b, ista interimit minorem particulariter, non contrarie. Sicut autem accipiatur hic contradictoria conclusionis cum minori vel interimet maiorem. Verbi gratia: si a quidem non omni c, b autem insit omni c, sequitur per tertiam figuram quod a non omni b inerit, ut quoddam c non est a, hec opposita conclusionis; omne c est b, ista est minor; sequitur per quintum tertie quod quoddam b non sit a, que interimit maiorem. Deinde cum dicit: Similiter autem. In parte ista declarat hoc idem in modo negativo, dicens: Similiter autem et si privativus fuit sillogismus. Nam si a alicui c inest, ista est opposita conclusionis universalis negative, b autem nulli insit, sequitur per secundam figuram quod alicui c non inerit b, dicendo sic: nullum c est a, ista est maior propositio prioris sillogismi; sic per tertium modum sic fit quod quoddam c non sit b, quod interimit minorem propositionem sillogismi negativi. Et si quidem a alicui c, b autem omni c, id est si sumatur opposita conclusionis cum minori, sequitur quod a alicui b inerit per tertium modum tertie figure, dicendo sic: quoddam c est a, omne c est b, ergo quoddam b est a; ista interimit maiorem que dicebat nullum b est a. Est autem considerandum quod superius locutus de oppositis non reservat nisi in contradictoria, eo quod solum inter ea habet reservari ratio affirmationis et negationis, et solum ipsa numquam se compatiuntur in veritate et falsitate. Ideo philosophus per quandam antonomasiam et per quandam excellentiam contradictorie opposita appellat simpliciter opposita sine distinctione.

Circa istam lectionem queritur unum, quo probatur utrum sillogismus conversivus sit bonus sillogismus. Videtur quod non, quia quod seipsum destruit et non conservat, ipsum est malum. Sed sillogismus conversivus destruit seipsum, quia ex contraria conclusionis cum una premissarum destruit et interimit aliam. Ergo videtur talis sillogismus non est bonus. Preterea vel est bonus sillogismus conversivus vel conversive non conversivus, quia si esset bonus, non probaret per convertentem. Similiter non conversive est bonus, quia quod corrumpit aliud in se corruptum erit. Cum ergo talis sillogismus corrumpat aliquam premissarum sillogismi conversi, videtur quod sit corruptus in se et malus sillogismus. In contrarium est, quia ille est bonus sillogismus qui potest probare et ostendere bonitatem sillogismi, sed sillogismus conversivus est huiusmodi, ergo et cetera. Dicendum quod bonitas sillogismi conversivi potest ostendi tripliciter: primo ex parte principiorum sillogismi, secundo ex parte conclusionis cui talis sillogismus innititur, tertio ex parte effectus quem facit. Prima via sic patet. Nam sillogismus est bonus in materia et forma qui concludit unam conclusionem ex duabus propositionibus ordinatis in modo et figura, et ex materia non ... sed sillogismus conversivus facit sic, quia assumit contrariam vel contradictoriam cum una premissarum, ex quibus concludit contrariam alterius premisse, alias sillogismus per primam et tertiam figuram. Secunda patet sic idem: ex contraria sillogismus cui innititur premissis sillogismi fundatur et illa ...

conversiva super hanc conclusionem, quod si aliquis se ad ambas oppositas contradictionis receptas repugnat antecedenti. Si ergo premisse sunt ambas et secundo est conclusionis oppositum, ergo sequitur ad premissas, et oppositum conclusionis repugnat alicui premissarum. Tanto ergo erit melior et verior sillogismus ex contraria conclusionis cum una premissarum interimit reliquam, que est sillogismus conversivus, quanto minori innititur principio. Nam hoc principium: si ad antecedens se habens oppositum conclusionis repugnat antecedenti, fundatur immediate super hoc principium: de quolibet dicitur affirmatio vel negatio. Tertio patet hoc idem ex effectu quem facit talis sillogismus, nam totus effectus sillogismi conversivi est bonitatem aliorum sillogismorum probare, quibus mediantibus possumus scire an conclusio sillogismi sequatur ex premissis, quando oppositum illius conclusionis repugnat alicui premissarum. Nam cum impossibile sit duos effectus contrarios simul existere cum eadem causa, si oppositum conclusionis cum premissis que sunt causa conclusionis non poterit stare, quia repugnat eis, oportet ipsam conclusionem sequi premissas et cum eis posse stare, eo quod cum quocumque non stat affirmatio, cum illo stat negatio et econverso. Ad primum ergo dicendum quod sillogismus conversivus non destruit seipsum, sed ostendit conclusionem sequi ex premissis, eo quod oppositum conclusionis non potest stare cum premissis, immo interimit premissam. Ad secundum dicendum quod sillogismus conversivus est bonus sillogismus, non obstante quod probet per sillogismum convertentem; quomodo autem sillogismus conversivus est probans et quomodo non, inferius patebit.

In particularibus autem. Postquam philosophus docuit sillogizare conversive in modis universalibus, in parte ista docet hoc idem in modis particularibus, et tria facit. Nam primo ostendit ex contraria conclusionis interimere utramque propositionem in modo affirmativo. Secundo declarat ex contradictoria conclusionis neutram propositionem interimi. Tertio adaptat ad modum negativum. Secunda ibi: Si vero contradictoria; tertia ibi: Similiter autem. Dicit ergo quod in particularibus sillogismis qui conversive convertuntur opposite, scilicet contrarie, tunc utraque interimuntur; qui vero convertuntur contradictorie, tunc neutra, scilicet interimuntur, eo quod hoc non accidit quemadmodum in universalibus interimere deficiente conclusione, sed conversione subcontraria. Ostendatur ergo a de omni c per b, dicendo sic: omne b est a, quoddam c est b, ergo quoddam c est a. Si ergo sumatur a nulli c, que est contraria conclusionis, b autem a non inest alicui c per tertiam figuram, dicendo sic: nullum c est a, hec est contraria conclusionis; quoddam c est b, ista est minor propositio; sequitur quod quoddam b non est a, que interimit maiorem propositionem. Si vero a nulli c, b autem omni a, id est si sumatur contraria conclusionis cum maiori, interimetur minor per secundam figuram. Nam nulli c inerit b, quod interimit minorem affirmativam, dicendo sic: omne b est a, ista est maior propositio; nullum c est a, hec est contraria conclusionis; sequitur per primum modum secunde figure quod nullum c sit b, quod interimit minorem affirmativam, et sic interimit utramque propositionem ex contraria conclusionis. Deinde cum dicit: Si autem. In parte ista ostendit ex contradictoria conclusionis neutram propositionem interimi posse. Si autem conclusio convertatur subcontrarie, neutra propositio interimetur. Nam si a non inest alicui c, hec est contraria conclusionis particularis vel subcontraria. Nam sicut universalis contrariatur universali, ita particularis contrariatur particulari; ideo philosophus appellat subcontrariam contrariam. b autem insit, tunc b non inerit alicui c, sed non dicit quemadmodum interimit, quod est ex primo, id est ex subcontraria conclusionis particularis affirmative sumpta cum universali affirmativa non concluditur universalis negativa, sed particularis negativa, non interimit affirmativam, eo quod contingit alicui inesse et alicui non inesse, id est contingit utrasque particulares esse veras. Si autem sumatur subcontraria conclusionis cum propositione particulari, scilicet non alicui a b, tunc omnino non fit sillogismus. Si ergo a non inest alicui c, hec subcontraria conclusionis particularis affirmative; b autem alicui inest, ista est altera propositio particularis; tunc neutra propositionum est universalis et propter hoc non fiet sillogismus. Deinde cum dicit: Similiter autem. In parte ista adaptat ea que dicta sunt ad modum negativum, dicens: Similiter autem et si privativus est sillogismus. Nam si sumatur a inesse omni c, id est si sumatur contraria conclusionis

ex contraria

particularis, tunc intimet utramque propositionem. Si autem alicui, idest si sumatur ei sub contraria, tunc neutram propositionum interimet. Demonstratio autem est eadem in modo negativo sicut tamen est in modo affirmativo.

2ª q°. — Est autem considerandum ex subcontraria conclusionis particularis non interimi aliquam premissarum. Nam premisse in sillogismo particulari una est universalis et reliqua particularis. Si igitur accipiatur subcontraria conclusionis particularis cum propositione universali, non interimet propositionem particularem, quia particularis non interimit particularem, cum utraque tam affirmativa quam negativa possit esse vera. Si igitur hec subcontraria sumatur cum propositione particulari, tunc non fit sillogismus, quia ex puris particularibus non fit sillogismus. Bene igitur ait Philosophus quod ex contradictoria conclusionis sillogismi particularis interimitur utraque propositio, sed ex contraria, per quod intelligitur subcontraria, ei neutram interimi licet.

q°. — Queritur autem adhuc utrum sillogismus conversivus differat a sillogismo circulari, et videtur quod non, quia uterque sillogizat ex conclusione cum altera premissarum. — Dicendum quod inter sillogismum conversivum et circularem duplex differentia assignari potest. Prima ex parte termini a quo, secunda ex parte termini ad quem. Prima differentia sic patet. Nam terminus a quo incipit processus sillogismi est ipsa conclusio. Non tamen uterque istorum sillogismorum eodem modo incipit ab ipsa conclusione, sed sillogismus conversivus incipit sillogizare ex conversa conclusionis contraria vel contradictoria supposita. Sillogismus vero circularis sillogizat ex conclusione supposita. Sillogismus vero circularis sillogizat ex conclusione supposita ipsa forma vel eius conversa, non in contraria vel contradictoria, sed solum mutata de predicato in subiectum et e contrario de subiecto in predicatum. Secundum igitur differunt isti duo sillogismi differentia prima ex parte conclusionis a qua uterque istorum sillogismorum incipit sillogizare. Secundo differunt ex parte termini ad quem tendunt. Nam terminus ad quem tendit sillogismus conversivus est interemptio vel corruptio alicuius propositionis, eo quod ipse ex contraria vel ex contradictoria conclusionis cum altera propositione interimit alteram. Terminus autem sillogismi circularis est generatio propositionis, quia ex conclusione vel eius conversa sillogizat alteram. — Posset et tertia esse differentia assignari, quia sillogismus circularis non probat conclusionem sillogismorum, sed sillogismus conversivus probat ipsam. Sed tamen tertia differentia quia in secunda differentia includitur, ideo quicumque intelligit bene secundam differentiam et intellexit tertiam.

q°. — Amplius autem queritur adhuc utrum iste sillogismus conversivus differat a sillogismo ex falsis, et videtur quod non, quia contraria vel contradictoria conclusionis est falsa. Si igitur talis conversa contraria sumatur cum altera propositione, hic sillogismus erit ex falsis vel ex altera falsa. — Dicendum quod in sillogismo ex falsis oportet ambas propositiones esse falsas vel saltem unam. Et hoc tam in sillogismo affirmativo quam in sillogismo negativo, alias non diceretur sillogismus falsus. Sed sillogismus conversivus non semper habet propositionem falsam, sed quando conclusio est vera in sillogismo quidem probante, conversive tunc eius contraria vel contradictoria conversa est falsa. Sed si predicta conversa assumatur pro premissa, tunc erit sillogismus ex altera falsa. Sed quando conclusio conclusa est falsa, tunc eius conversa contraria erit vera, et sic sillogismus qui assumit pro premissa talem contrariam conversam veram erit ex neutra falsa. Patet igitur quod non est universaliter idem sillogismus ex falsis et conversivus, cum ille semper consistat ex reliqua falsa, iste autem non.

In tertia autem. — Deinde cum dicit In tertia autem. In parte ista docet sillogizare conversive in tertia figura, et tria facit. Nam primo ostendit dispositionem istius tertie figure circa sillogismum conversivum. Secundo docet tales sillogismos formare in modis universalibus. Tertio ostendit hec idem in modis particularibus. Secunda ibi In sit ei. Tertia ibi Sicut in parte. Dicit igitur quod eam quidem propositionem que est ad maiorem extremitatem in tertia figura non est interimere conversive, quibus modo conversione secunda, idest contrarie, nec aliquo modo conversive. Nam semper erit conclusio in tertia figura particularis, ideo non fit universalis sillogismus, sed alteram propositionem, scilicet minorem, contingit interimere conversive, tunc exponit sed dico autem me exponere conversionem. Contingit si conclusione

interimitur minor premissa. Sicut autem interimitur opposite contradictorie interimetur quam prima premissa. — Est autem considerandum quod si fiat talis sillogismus: nullus lapis est animal, omnis homo est animal, igitur nullus homo est lapis, ex contraria vel contradictoria istius conclusionis cum minori supposita universaliter numquam interimetur maior universaliter, quia semper fiet sillogismus in tertia figura, in qua semper est conclusio particularis. Sumatur igitur primo opposita huius contrarie dicendo sic: omnis homo est lapis, hec est contraria conclusionis; omnis homo est animal, ista est minor propositio. Sequitur per tertiam figuram quod quoddam animal sit lapis, quod interimit maiorem propositionem que dicebat quod quoddam animal est lapis solum particulariter et non universaliter. Si autem sumatur opposita conclusionis contradictorie, sequitur hec idem. Nam dicendo sic: quidam homo est lapis, ista est opposita contradictorie; omnis homo est animal; sequitur ut prius quod quoddam animal sit lapis. Bene igitur ait Philosophus quod quolibet modo conversa conclusione non interimitur universaliter, sed solum particulariter, ut visum est.

— Deinde autem dicit In sit ei. In parte ista docet formare hunc sillogismum in modis universalibus, et primo docet per conversam conclusionis interimere minorem per primam figuram, secundo docet interimere maiorem per tertiam figuram. Secunda ibi Sicut. Dicit igitur: in sit a omni c, b autem nulli c, erit conclusio b c in secundo modo, dicendo sic: omne b est a, nullum c est a, igitur nullum c est b. Si igitur sumatur b omni c, que est contraria minoris per primam figuram, dicendo sic: omne c est b, igitur omne c est a.

— Deinde autem dicit Sicut. In parte ista docet ex conversa conclusionis interimere maiorem cum minori, et primo docet hec ex conversa contraria, secundo docet hec idem ex conversa contradictoria. Secunda ibi Sicut opposite. Dicit igitur: b omni c, hec est contraria conclusionis; a autem nulli c, ista est minor propositio. Sequitur quod a non insit alicui b per quartam figuram, dicendo sic: nullum c est a, omne c est b, igitur quoddam b non est a. Hec conclusio interimit maiorem particulariter que dicebat omne b est a. Si autem b alicui c convertatur opposite, hic est sicut convertatur contradictorie a b, quoddam convertetur, idest maior propositio, sed interimetur. Nam si b alicui c, ista est opposita contradictoria conclusionis universalis negative; a autem nulli c, ista est minor propositio; sequitur sicut prius quod a non inerit alicui b, verum sic si contradictoria conclusionis ponatur pro minori, a autem omni b, sequitur quod a alicui c insit, et sic fiet sillogismus oppositus, idest concludens opposita negative per primam figuram, dicendo sic: omne b est a, quoddam c est b, igitur quoddam c est a. — Tunc distinguit quod semper ostenditur, et si conversio se habeant oppositiones, ita quod maior sit negativa et minor affirmativa, sicut est in primo modo.

— Deinde autem dicit Sicut autem. In parte ista docet sillogizare conversive in modis particularibus, et duo facit. Nam primo premittit intentum, secundo prosequitur. Secunda ibi Ponatur ei. Dicit igitur quod si in modis particularibus fiat sillogismus, contraria quidem conversa conclusionis neutram propositionum interimet, quemadmodum dicebatur in prima figura de modis particularibus; opposite autem, idest contradictorie conversa, interimet utramque.

— Est autem considerandum hic duas regulas, quarum veritas in omni figura. Nam in omni figura ex puris particularibus nil sequitur. Item in omni figura ambe particulares non possunt simul esse vere. Si igitur contraria vel subcontraria conclusionis particularis sumatur cum altera propositionum particulari, tunc ambe erunt particulares. Si autem ambe subcontraria assumatur cum propositione universali ad interimendum particularem, tunc bene fiet sillogismus, sed una particularis non interimit aliam, propter quod sicut in prima figura ita in tertia ex contraria conclusionis particularis neutra propositionum interimitur.

— Deinde cum dicit Ponatur ei. In parte ista docet propositum, et duo facit. Nam primo ostendit quod ex contraria conclusionis nulla premissarum interimitur. Secundo ostendit quod ex contradictoria conclusionis utraque premissarum habet interimi. Secunda ibi Sicut opposite. Dicit igitur: ponatur ei a quidem inesse nulli b, c autem alicui. Erit conclusio b c in tertio modo [illegible] figure, dicendo sic: nullum b est a, quoddam b est c, igitur quoddam c non est b.

Sic igitur ponatur b. alicui c. inesse. Hec conclusio sequens a. b. in maiori propositione maneat, est conversio quoniam a. non inest alicui c. sed non intimitur quod est ex primo. Vel non intimitur minor propositio propositionis particularis affirmativa eo quod conversio alicui inesse et non inesse. Hec negativa et particularis affirmativa simul esse possunt. Nec una intimit aliam. Tunc igitur ex conclusione cum maiori non intimitur minor. quia tunc alie essent particulares. Unde aliter rursum si b. alicui c. ista est conclusio particularis negativa a. alicui c. ista est minor propositio particularis non est sillogismus eo quod neutra est universalis ex qua sumpta est. quare non intimitur a. b. vel non intimitur maior. Patet igitur ex conclusione conversa neutram propositionem intimi. Deinde cum dicit: si autem opposite. In parte ista ostendit ex contradictoria conclusionis particularis utramque propositionem intimi. et contraria fiat. Nam primo ostendit ex contradictoria conclusionis cum maiori intimi minorem. secundo ex eadem contradictoria ostendit intimi maiorem. et hoc ubi fiat. Ostendit ista de quarto in se sic: si autem rursum. et contra ibi eodem autem modo. Dicit igitur quod si conclusiones particulares opposite contradictorie intimantur intimitur utraque. Nam si b. omni c. ista est contradictoria conclusionis particularis negative. a. autem nulli b. ista est maior propositio. sequitur quod a. nulli c. per primam figuram dicto de nullo. sic nulli b. et a. b est maior. omne c. est b. ista est opposita conclusionis. igitur nullum c. est a. ista intimit minorem que dicebat quoddam c. est a. Tunc eodem intimitur maior. Deinde rursum si b. omni c. hoc est contradictoria. a. autem alicui c. ista est minor sequitur per tertiam figuram quod a. inest alicui b. dicto de omni. sic omne c. est b. quoddam c. est a. igitur quoddam b. est a. ista intimit maiorem que dicebat nullum b. est a. etc.

Deinde cum dicit: eodem autem. In parte ista ostendit omnia ista de quarto modo sic fieri. eodem autem est tertio et si universalis sit particularis sic est in quarto modo se habet. Nam ubique ex conclusione sillogismus nulla premissarum habet intimi. ex contradictoria vero utraque premissarum intimitur. Circa istam lectionem queritur una questio primo utrum sillogismus conversivus probet sillogismum simpliciter. Videtur quod non. quia illi sillogismi sunt perfecti nec indigent probari nec roborari per aliquid aliud quod habent in se principia dici de omni et de nullo. sed omnes sillogismi prime figure per conversiones utiles includunt in se principia dici de omni et de nullo. igitur tales sillogismi non probantur per sillogismum conversivum. Preterea unumquodque probatur per principia sua propria. sed sillogismus conversivus non assumit propria principia sillogismi simpliciter eo quod principium propriorum est in sillogismo conversivo et ad omnia applicatur. Nam de quibus inveniuntur conclusiones vel eius opposita vel ad quamcumque in se opposita contrarias se habent ad ipsum applicari potest. quare de quolibet dicitur esse vel non esse. igitur per istud principium non magis probabitur sillogismus simpliciter quam quelibet alia res. In contrarium est quia philosophus volens probare conclusiones sequi ex premissis sillogismorum per conversus hoc principium in hoc libro quod si oppositum conclusionis repugnat antecedenti consequentia est bona. cum igitur sillogismus conversivus assumat hoc principium videtur quod habet probare consequentiam sillogismorum. Dicendum quod sillogismum conversivum probare consequentiam sillogismorum esse bonam dupliciter ostendi potest. primo ex parte principiorum que habent probare bonitatem sillogismi. secundo ex parte repugnantie et repugnantia inter premissas et conclusionem. Primo autem sic ostenditur. Nam ad manifestationem cuiuslibet rei videmus concurrere tria genera principiorum. scilicet propria et communia. sic ad probandum hec tria de tanto concurrunt et principia communia sicut ipse dignitates sicut de quolibet affirmatio vel negatio vera. et de toto est maius sua parte que quidem principia cum sumantur ex terminis et ex partibus earum habent inveniri in omnibus habentibus eas. Concurrunt etiam propria principia ut habere angulos extrinsecos vel alia propria principia per que habent probari de triangulo. sic igitur ad ostensionem et manifestationem consequentie sillogismorum duo principia erunt necessaria. scilicet propria et communia. principia autem communia ad ostendendum consequentiam sillogismorum esse bonam est illud

quod assumit sillogismus conversivus. nam si oppositum conclusionis repugnat antecedenti oportet sillogismum esse bonum. quia cum quecumque non potest stare negatio cum illo stabit affirmatio. sic de quolibet est verum dicere esse vel non esse. cum igitur sillogismus sit quedam consequentia in qua premisse sunt sicut antecedens et conclusio sicut consequens. Si oppositum conclusionis sive contrarium vel contradictorium repugnat premissis oportet consequentiam sillogismorum esse bonam. Non tamen oportet oppositum conclusionis repugnare utrique premissarum sed alteri tantum eo quod neutra per se sumpta est causa inferens conclusionem. ideo si repugnat uni tota consequentia sillogismorum dicitur esse bona. sillogismus igitur conversivus probat convenienter bonitatem consequentie sillogismorum eo quod principium quod assumit ad omnem consequentiam et ad omnem compositionem sillogismorum vel non sillogismorum poterit applicari. propria autem principia probandi consequentiam sillogismorum esse bonam sunt dici de omni et de nullo. nam hec de omni et de nullo possunt dici principia communia quia sillogismi dialectici et demonstrativi. sed tamen propria quia sillogismi simpliciter quia non requiruntur plura ad bonitatem sillogismi simpliciter nisi quod sit perfectus per ista principia. Et dicimus dici de omni et de nullo propria principia sillogismi. quamvis principia ista applicentur ad consequentiam sillogismorum quod non possunt applicari ad consequentiam non sillogismorum cum dici de omni et de nullo ut supra diximus totam conditionem sillogismorum importet. Dicimus igitur sillogismum conversivum probare consequentiam sillogismorum per principia communia. dici autem de omni et de nullo probat hanc consequentiam tamquam principia propria. Secundo patet hoc idem ex repugnantia premissarum ad conclusionem. nam quando aliquis effectus producitur immediate ab aliqua causa ad destructionem illius effectus oportet sequi immediate destructionem cause producentis illum effectum. Cum igitur conclusio sit effectus immediatus premissarum. oportet quod contrarium destruit ipsam conclusionem quod destruat aliquam premissarum. et si destruit aliquam premissarum destruit totam causam conclusionis. quia una premissarum non sufficit ad inferendum conclusionem. Cum igitur sillogismus conversivus ex contraria vel contradictoria conclusionis destruat ipsam conclusionem oportet quod destruat alteram premissarum que fuerunt causa talis effectus ut puta ipsius conclusionis. Cum igitur oppositum effectus repugnet cause oportet effectum immediate sequi ad ipsam causam propter quod si oppositum conclusionis non stet ad premissas oportet ipsam conclusionem sequi ad ipsas. et per consequens oportet consequentiam sillogismorum esse bonam. Ad primum igitur dicendum quod non est inconveniens eidem rei esse plura principia. non eodem modo se habentia. dici autem de omni et de nullo sunt propria principia sillogismorum ut probatum est. sillogismus vero conversivus ad probandum sillogismum assumit principia communia. ideo non est inconveniens ipsi sillogismo assignare hec duo genera principiorum. Ad secundum patet responsio. quia ad ostensionem rei non solum concurrunt principia propria sed etiam concurrunt principia communia.

Nota autem figura. Postquam philosophus docuit sillogismum conversivum in prima figura et in secunda figura. In parte ista ostendit hoc idem in tertia fiat. nam primo premittit dispositionem tertie figure in sillogismo conversivo. secundo prosequitur dictam dispositionem. et tertio est ibi: quia tertia se de sillogismo conversivo. secundum ibi: sicut in tertia ex hiis. Dicit igitur quod in tertia figura quando conclusio quidem est universalis conversus neutra propositionum intimitur per nullum sillogismorum. Sed quando conclusio opposita contradictorie tunc utraque habet intimi. et hoc in omnibus modis tertie figure. .2. sol. Est autem conversio quod cum in tertia figura semper conclusio sit particularis oportet eius contrarium semper esse particularem. sed in tertia figura talis opposita particularis sumet cum altera vel ad intimendum aliam universalem sic est in modis illius. et esset inutilis coniugatio per primam et secundam figuram ut statim patebit. sicut sumeret cum altera particularis sicut est in modis particularibus tunc oportet ambas premissas esse particulares. Deinde cum dicit: Similiter. In parte ista prosequitur de sillogismo conversivo in tertia dispositione et circa hoc duo facit. Nam primo ostendit ex contraria conclusionis particularis non intimi aliquam premissarum in modis universalibus. secundo

declarat hoc idem in modis particularibus. Et dicit quod maior in utrisque modis ex contradictoria conclusionis interimitur utrisque premissarum, et quod ita adaptantur omnia ista ad modos negativos, facta ibi: Similiter autem ostendetur et tertia, ibi: Si autem opposite constituta fuerint. Similiter autem dicit ergo: sit ei omni in primo modo tertie figure a inesse alicui b, privative c, et sint propositiones universales. Dico sic: omne c est a, omne c est b; ergo quoddam b est a. Sumatur ergo a non inesse alicui b, que est contradictoria conclusionis, b autem omni c, id est sumatur cum minori universali; tunc non fiet sillogismus eius quod est a c, id est non fiet sillogismus ad interimendum maiorem propositionem, quia tunc maior esset particularis negativa in prima figura. Nec etiam fiet sillogismus si a non insit alicui b, a c autem omni, id est si sumatur contradictoria conclusionis cum maiori, non fiet sillogismus eius quod est b c, id est non interimetur minor propositio, quia tunc similiter negativa esset particularis in secunda figura. Est autem considerandum quod in prima et secunda figura est inutilis coniugatio ex maiori existente particulari negativa. Sic igitur dicitur secundum propositum modo tertie figure: omnis homo est substantia, omnis homo est animal; ergo quoddam animal est substantia. Ex contradictoria conclusionis cum maiori ad interimendum minorem fiet sillogismus in secunda figura. Dico sic: quoddam animal non est substantia, hoc est sub contradictoria conclusionis; omnis homo est substantia, ista est minor; non sequitur alia conclusio, quia maior est particularis in secunda figura. Similiter si sumatur predicta sub contradictoria cum minori non interimetur maior, quia tunc maior propositio esset particularis in prima figura. Dico sic: quoddam animal non est substantia, omnis homo est ~~animal~~, non sequitur aliquid, quia talis modus sillogizandi in utraque est ~~utraque~~ inutilis coniugatio.

Deinde cum dicit: Similiter autem, in parte ista ostendit hoc idem in modis negativis, dicens: Similiter autem ostendetur et si non universales sint propositiones. Nam aut necesse est utrasque propositiones esse particulares per conversionem aut universalem ad minorem contrarietatem fieri, sed sic non fiet sillogismus neque in prima neque in secunda figura. Est autem considerandum quod si sumatur sub contradictoria conclusionis cum minori propositione particulari, tunc ambe propositiones erunt particulares. Si igitur sumatur cum universali, tunc contradictoria conclusionis que est particularis erit maior et minor propositio erit universalis, (in propositione nam in nulla figura ex puris particularibus fit sillogismus) secundo modo in prima et secunda figura non potest esse sillogismus, ut dictum est.

Queritur autem utrum sillogismus conversivus fiat in omni figura. Dicendum quod cum sillogismus conversivus consistit in hoc quod ex opposito conclusionis cum altera premissarum interimetur altera, opposita autem conclusionis est duplex, quia alia est contraria, alia est contradictoria: ex opposito igitur conclusionis contraria in tertia figura non potest fieri sillogismus conversivus, eo quod sequitur conclusio particularis, cuius contraria est particularis, que si sumatur cum universali erit inutilis coniugatio in prima et in secunda figura; si vero sumatur cum particulari erit sillogismus ex puris particularibus. Ex opposito autem conclusionis contradictorio in qualibet figura et in quolibet modo potest fieri sillogismus conversivus. Patet igitur quod non in qualibet figura fit sillogismus conversivus si sumatur contraria conversa, sed si sumatur conversa contradictoria, tunc habet fieri in qualibet figura.

Interius autem quereret aliquis utrum sillogismus conversivus sit unus sillogismus. Dicendum quod in sillogismo conversivo sunt duo processus: unus est ad probationem conclusionis illius sillogismi quod dicitur probari conversive, sicut si dicatur sic: omne animal est substantia, omnis homo est animal; ergo omnis homo est substantia. Iste est unus processus. Tunc sumendo oppositum istius conclusionis cum altera premissarum ad interimendum aliam fiet alius processus. Formaliter igitur sillogismus conversivus non est unus sillogismus sed duo, sed materialiter potest dici unus, quia uterque sillogismus tamen continens quod conversivus habet fieri de eisdem terminis et eisdem propositionibus.

Deinde cum dicit: Si autem opposite, in parte ista ostendit ex contraria conclusionis utramque premissarum interimi, unde ait: Si autem opposite convertantur propositiones, interimitur utraque. Nam si a nulli b, ista est opposita contraria conclusionis particularis affirmative, b autem omni c, ista est minor, tunc a nulli c inest per primam figuram. Dico sic: nullum b est a, omne c est b; ergo nullum c est a. Hic interimitur maiorem quod dicebat: omne b est a. Rursum si a b quidem nulli, c autem omni, c nulli b inest, id est si sumatur contraria conclusionis cum maiori, interimetur minor per secundam figuram. Dico sic: nullum b est a, omne c est a; ergo nullum c est b. Tunc subiungit quod si alia propositio non sit universalis sic est in modis particularibus: tunc sicut ex contraria conclusionis cum minori interimetur maior, et ex eadem contraria cum maiori interimetur minor, sic similiter est in modis universalibus.

Deinde cum dicit: Si autem, in parte ista adaptat ea que dicta sunt ad modos negativos, et duo facit: nam primo ostendit ex contraria conclusionis neutram premissarum interimi; secundo declarat quod ex contradictoria conclusionis utraque premissarum habet interimi, facta ibi: Contradictorie autem. Dicit igitur quod si sillogismus sit privativus, similiter fiet sicut in affirmativis. Ostendatur igitur a alicui b non inesse, sit autem b c, id est minor sit predicativa, a c autem negativa; nam hoc modo fiebat sillogismus negativus in tertia figura. Dico sic: nullum c est a, omne c est b; ergo quoddam b non est a. Si igitur sumatur contrarium conclusionis non erit sillogismus eius quod est a c, id est si sumatur contrarium conclusionis cum minori non erit sillogismus ad interimendum maiorem, quia tunc maior esset particularis in prima figura. Dico sic: quoddam b est a, ista est contraria conclusionis; omne c est b, ista est minor propositio. Nec etiam si a alicui b, nulli autem c inest, erit sillogismus eius quod est b c, nec etiam si sumatur contraria conclusionis cum maiori interimetur minor, quia tunc fiet sillogismus ex maiori particulari in secunda figura. Dico sic: quoddam b est a, nullum c est a, non sequitur aliquid, propter quod maior est particularis. Concludit igitur quod non interimuntur propositiones.

Deinde cum dicit: Contradictorie autem, in parte ista declarat ex contradictoria conclusionis interimi utramque premissarum. Unde ait: quando autem sumetur oppositum conclusionis interimetur. Nam si a omni b, ista est contradictoria conclusionis particularis negative, et b omni c, ista est minor propositio, sequitur per primam figuram quod a inest omni c. Dico sic: omne b est a, omne c est b; ergo omne c est a. Ista interimit minorem que dicebat quod nullum c est a. Rursum si a omni b, nulli autem c, et b nulli c inest, sed inerat omni, id est si sumatur contradictoria conclusionis cum maiori negativa, interimetur minor affirmativa. Tunc subiungit quod similiter interimuntur si non universales sint propositiones, sicut est in modis particularibus. Nam si a c sit universalis negativa sicut est in sexto modo, altera autem sit particularis privativa, tunc sequitur conclusio negativa. Sit igitur a quidem omni b, id est si sumatur opposita conclusionis contradictoria, b autem alicui c, ista est minor affirmativa; sequitur per primam quod a alicui c inest, sed nulli inerat in alio sillogismo. Formabitur enim sic sillogismus: omne b est a, quoddam c est b; ergo quoddam c est a. Hic interimit minorem que dicebat nullum c est a. Rursum a omni b, c autem nulli, a et b nulli c inest, id est si sumatur contradictoria conclusionis cum maiori interimetur minor affirmativa per secundam figuram. Dico sic: omne b est a, nullum c est a; ergo nullum c est b. Ista interimit minorem que dicebat quoddam c est b. Ex contradictoria enim conclusionis in modis particularibus utraque propositio interimitur. Sed si a alicui b, id est si sumatur sub contraria, et b alicui c, ita quod sumatur cum minori particulari affirmativa, tunc non fiet sillogismus, quia ambe erunt particulares; nec etiam si a alicui b, nulli autem c, id est non fiet sillogismus si sumatur sub contraria conclusionis cum maiori universali negativa, quia tunc maior esset particularis in prima figura. Concludit igitur quod in illo tertio modo ex contradictoria conclusionis interimuntur propositiones, sicut et sub contraria non interimuntur.

Deinde cum dicit: Manifestum autem, in parte ista exemplificat ea que dicta sunt, et ita facit. Nam primo exemplificat ea que conveniunt omnibus figuris; secundo resumit ea que conveniunt sillogismis tertie figure, facta ibi: Et quoniam. Tertia ibi: In prima parte dicit igitur quod manifestum est ex hiis que dicta sunt quando ex conversa conclusionis in unaquaque figura fiet sillogismus, non tamen eodem modo in qualibet figura fiet sillogismus conversivus, sed quandoque contrarie, quandoque autem opposite, id est quandoque fit sillogismus ex contraria conclusionis sicut est in modis universalibus prime figure, quando autem

ex contradictoria alterius in qualibet figura et in quolibet modo. Hoc est igitur commune omnibus figuris quod in eis fiet syllogismus conversivus. Sed non eodem modo. Consequenter distinguit primo quod est proprium syllogismis prime figure. Dicit enim quod in ipsa figura per mediam et per postremam fiunt syllogismi. Sed maior propositio interimitur per tertiam figuram, minor autem per secundam. Et Deinde ponit secundo quod est proprium secunde figure. In secunda autem figura fiunt syllogismi sicut per primam et per postremam figuram. Sed minor extremitas interimitur per primam figuram, maior autem per postremam. Deinde illud quod competit tertie figure. Nam in tertia figura fiunt syllogismi per primam et per secundam figuram. Sed que est ad maiorem extremitatem interimitur per primam figuram, minor autem interimitur per mediam. Concludit ergo quod quid est convertere et quomodo fiat syllogismus in qualibet figura manifestum est ex dictis. Circa istam lectionem queritur una questio principaliter utrum syllogismus conversivus fiat in omni materia et videtur quod non. Quia in syllogismo conversivo fit conversio in oppositam qualitatem. Sed talis conversio solum habet fieri in materia contingenti. Ergo non in omni materia invenitur syllogismus conversivus. Preterea in illa materia tantum invenitur syllogismus conversivus in qua talis syllogismus consideratur. Sed syllogismus conversivus consideratur et diffinitur in materia dialectica. Nam in viii topicorum dicitur quod convertere est cum sumitur conclusionem cum reliquis interrogationibus et interimere unum eorum que data sunt. Ergo videtur quod talis syllogismus solum in materia dialectica inveniatur. In contrarium est quia syllogismus simpliciter est applicabilis ad omnem materiam. Sed syllogismus conversivus ut determinatur de ipso in hoc libro est syllogismus simpliciter. Ergo est applicabilis ad omnem materiam. Dicendum quod ad veritatem istius questionis oportet videre tria. Primo est quomodo diffinitur syllogismus conversivus hic et in viii topicorum. Secundo qualiter reperiatur in materia necessaria et in materia contingenti. Et tertio qualiter reperiatur in omni figura.

Propter primum est sciendum quod ut pluries est dictum hic determinatur de syllogismo simpliciter non contracto ad aliquam materiam specialem. Verum quia syllogismus simpliciter potest variari multipliciter ideo ad hunc librum spectat determinare de omni via diversificante syllogismum simpliciter. De syllogismo autem conversivo determinatur hic et in viii topicorum. Hic autem determinatur de ipso ut est potestas probans bonitatem syllogismi simpliciter non applicati ad aliquam materiam specialem. Unde diffinitur per ea que respiciunt syllogismi continentiam. Nam quod convertere sit transpositive facere syllogismum et non determinare que sit illa propositio vel conclusio que convertitur vel transponitur spectat ad syllogismi considerationem simpliciter. In viii autem topicorum agitur de tali syllogismo secundum quod est potestas probans bonitatem syllogismi dialectici. Convertere enim conclusionem et contradictoriam cum aliis interrogationibus et interimere reliquam, secundum quod ibi diffinitur, est proprium syllogismo dialectico eo quod talis syllogismus est proprie in interrogatione alterius partis contradictionis.

Concesso igitur quod alio modo agitur hic de syllogismo conversivo et alio modo in viii topicorum, restat nunc ostendere quomodo reperitur in materia necessaria et contingenti. Secundo est igitur quod predictus syllogismus habet efficaciam in omni materia. Nam quod ex opposito conclusionis infertur oppositum antecedentis et quod oppositum conclusionis non possit stare cum antecedente quia ipsum consequens possit stare in omni materia tam necessaria quam contingenti veritatem habet. Verum quia alio modo sunt opposita conclusionis in propositionibus necessariis quam in contingentibus. Nam opposita isti propositionis: omne c est b, omne c est a, non est ista: contingit nullum b esse a, quia una includit aliam. Nam propositiones de contingenti convertuntur in oppositas qualitates et se invicem includunt ita quod affirmativa includit negativam et econverso. Una autem opposita debet excludere reliquam. Propter quod opposita isti propositionis contingentis: omne c est b, vel ad dictum simul non contingit. Et si fuerit recte opposita fiet syllogismus conversivus in materia contingenti sicut in materia necessaria. Nam in omni materia ex opposito conclusionis cum altera premissarum interimitur altera dummodo opposita recte accipiatur. Tertium autem quod dicebatur declaratum debet esse per ... Nam syllogismus conversivus inventus est ad probandum continentiam syllogismorum. Ubi ergo invenitur perfecta continentia syllogismorum, ibi et reperitur perfectus syllogismus conversivus. Et quia continentia syllogismorum perfecte reperitur in prima figura maxime in modis universalibus ideo talis syllogismus perfecte reperitur in prima figura ex contradictoria, autem habet reperiri in aliis figuris. Ad primum ergo dicendum quod conversio in oppositam qualitatem ex natura propria competit propositionibus de contingenti solum. Sed conversio in oppositam qualitatem ad probandum continentiam syllogismorum debet habere locum (?) circa omnibus propositionibus. Ad secundum patet solutio per ea que dicta sunt in corpore questionis.

Per impossibile autem etc. Postquam philosophus determinavit de potestate syllogismi sumpta ex opposito conclusionis cum altera premissarum interimente aliam, in parte ista determinat de potestate syllogismi sumpta ex opposito conclusionis probante cum alia propositione vera ostendendo ex eis oppositum conclusionis esse impossibile. Et tria facit. Nam primo determinat de syllogismo per impossibile secundum quod reperitur in prima figura. Secundo docet ipsum fieri secundum quod reperitur in secunda et tertia figura. Et tertio ostendit differentiam syllogismi conversivi et per impossibile. Secunda ibi: In media autem et postrema. Tertia ibi: Differt autem. Circa primum philosophus tria facit. Nam primo ponit descriptionem syllogismi per impossibile. Secundo ponit convenientiam et differentiam inter syllogismum conversivum et per impossibile. Tertio declarat qualiter syllogismus per impossibile habet fieri in ipsa figura et qualiter non. Secunda ibi: Similis est. Tertia ibi: Si aliter ... Dicit ergo sic. Deinde est quomodo fiat syllogismus conversivus. Autem per se syllogismus per impossibile ostenditur quando quidem ponitur contradictio conclusionis et assumitur aliqua propositio scilicet vera supra ex quibus probatur oppositum conclusionis esse impossibile. Et subiungit quod iste syllogismus fit in omnibus figuris. Deinde cum dicit: Similis autem. In parte ista ponit convenientiam et differentiam inter syllogismum conversivum et per impossibile. Et duo facit. Nam primo ponit convenientiam. Secundo differentiam. Secunda ibi: Tamen vero. Dicit ergo quod syllogismus per impossibile similis est conversivo. Et syllogismus conversivo decerpit (?) differunt ad invicem quia syllogismus conversivus fit quando convertitur secundum syllogismum et sumptis utrisque propositionibus et syllogismus conversivus fit ex contradictoria conclusionis conclusae ex syllogismo perfecto per duas premissas. Deducitur autem ad impossibile non prius sillogizato quod positum est prius. Sed manifesto quidem quando verum est. Et deductio ad impossibile non fit ex opposita conclusionis syllogizate per aliquas premissas. Sed ad manifestandum quando verum est id quod ponitur.

Queret autem aliquis utrum syllogismus conversivus differat a syllogismo per impossibile et videtur quod non. Quia uterque assumit oppositam conclusionis ad ostendendum conclusionem esse veram que posita est. Dicendum quod inter syllogismum conversivum et per impossibile quantum ad presens spectat tres differentias assignare possumus. Prima differentia sumitur ex parte forme. Nam formaliter loquendo syllogismus conversivus non potest fieri nisi iam perfecto aliquo syllogismo duabus propositionibus et una conclusione ut si debeat probari conclusio ista: omnis homo est ... non sufficiat accipere oppositum conclusionis qualitercumque, sed oportet fuerit oppositum predicte conclusionis syllogismi conclusae per duas propositiones. Nam si omne animal est substantia et omnis homo est animal, sequitur quod omnis homo sit substantia. Tunc si sumatur oppositum istius conclusionis perfecti syllogismi cum aliqua premissarum ad interimendum reliquam dicetur fieri syllogismus conversivus. Syllogismus autem per impossibile non oportet fieri iam facto aliquo syllogismo ut quod fiat ex opposito conclusionis syllogismi conclusae. Sed qualitercumque assumatur aliqua veritas si accipiatur oppositum eius cum aliqua vera propositione dicetur fieri syllogismus per impossibile ut si debeat probari per impossibile quod omnis homo sit animal non oportet hanc propositionem prius ex aliquibus premissis syllogizare. Sed oportet assumere immediate eius oppositum cum aliqua vera propositione ex quibus sequitur aliquod impossibile quo recepto concluditur propositionem esse veram. Nam si quidam homo non est animal, quod est oppositum conclusionis concludende per impossibile, assumatur cum ista: omnis homo est substantia. Quidam homo non est animal. Ergo quedam substantia non est animal. Hoc est impossibile. Ergo aliqua premissarum. Non maior, ergo minor. Ergo propositio prius fuit vera, scilicet quod omnis homo est animal. Formaliter igitur distinguuntur isti syllogismi quia unus fit ex opposito conclusionis semper syllogizate ut conversivus, alter autem fit ex opposito alicuius qualitercumque propositionis. Hanc differentiam tangit philosophus in littera. Secunda principalis syllogismi differentia sumitur ex fine. Nam ut dictum est syllogismus conversivus

assumitur ad plurium conclusionum sillogismorum ostensivarum. Nam si oppositum
conclusionis non poterit stare in sillogismo cum premissis acceptis in
sequitur quod conclusio sequitur ex predictis premissis. sed sillogismus per impossibile non
assumitur ad plurium conclusionum sillogismorum ostensivarum. Sed
assumitur ad ostendendum id quod propositum est esse verum quocumque sit
propositum. patet quod non in eisdem terminis sunt sillogismus conversivus et per im-
possibile. Tertio predicti sillogismi possunt differre isto modo. Nam
sillogismus conversivus non fit ex opposito conclusionis cum propositione indifferen-
ter sumpta. sed oportet sumere illud oppositum cum altera premissarum
sumpta in sillogismo. sillogismus vero per impossibile potest fieri ex opposito ali-
cuius cum propositione indifferenter sumpta. vel in sillogismo vel extra sillogismum etc.
Deinde cum dicit. Etiam vero. posita differentia sillogismi conversivi
et per impossibile. In parte ista ponit convenientiam dicendo quod licet isti duo
sillogismi differant tamen aliquo modo conveniunt. quia termini in utroque se
habent. et eadem fit assumptio utrorumque. tunc ponit qualiter
fit sillogismus ex quo habebitur quod sillogismus conversivus fit in eisdem terminis
d. ut si a. inest omni b. medio a. c. l. fit conclusio. a. inesse b.
per c. dando sic. omne c. est a. omne b. est c. ergo omne b. est a. et suma-
tur. a. l' non omni. l' nulli. b. inesse. hec est sumatur oppositum huius conclusionis
contradictorie. cum non ponatur omni inesse que sunt vere. id est si sumatur pre-
dicta opposita cum maiori que ponitur esse vera. tunc necesse est. c. b.
aut nulli. aut non omni inesse per quartum modum secunde figure. dando
sic. omne c. est a. ista fuit maior quedam. b. non est a.
sequitur quod quoddam. b. non sit. c. hec autem est impossibilis. ergo falsum est quod
assumptum est. ergo verum erit eius oppositum. scilicet quod est suppositum. Et sicut
probatur est iste sillogismus per impossibile factus in prima figura ita secundum contradictionis
figure. ut in secunda figura et in tertia. Et quia in istis eisdem terminis
in quibus factus est sillogismus per impossibile potest fieri sillogismus conversivus. Si
opposita conclusionis sumatur cum una premissarum ad interimendum al-
teram. unde dicit. quecumque recipiunt conversionem. hoc est sillogismi conversi-
vi recipiunt et sillogismi per impossibile. id est in quibuscumque terminis et figuris fit
sillogismus conversivus in eisdem potest fieri sillogismus per impossibile. Ostendit
consequenter sillogismum conversivum et per impossibile posse fieri in eisdem terminis. Nam
si dicatur sic. omne animal est substantia. omnis homo est animal. ergo omnis homo est substantia.
si sumatur opposita conclusionis cum minori interimetur maior per quin-
tum modum tertie figure. et sic fiet sillogismus conversivus dando sic. quidam
homo non est substantia. omnis homo est animal. ergo quoddam animal non est substantia. si ergo ac-
cipiatur opposita predicte conclusionis cum maiori vera probabitur
predicta conclusio esse vera per impossibile. dando sic. omne animal est substantia. ista est
maior vera. quidam homo non est substantia. hec autem est impossibilis. ergo altera pre-
missarum est impossibilis. non maior quia illa ponitur esse vera. ergo minor.
scilicet ista. quidam homo non est substantia. si ergo ista falsa opposita eius
prius conclusa est vera. ut quod omnis homo sit substantia. et sic termini sic
se habent in utroque sillogismo. et eadem fit assumptio utrorumque. ut
dicit philosophus. Amplius autem ostendit non esse in terminis prioris sillogismi
per impossibile sed fieri in predicto aliquo sillogismo. ut quod non possit ad pro-
bandum per impossibile nisi id fit prius sillogismo sillogizatum. nam hic est
propter sillogismum conversivum. et in hoc distinguitur unus sillogismus ab
alio ut. s. dictum est. sed volendo ostendere convenientiam utriusque sillogismi
ostendit quod in eisdem terminis sillogismorum suprascriptis potest fieri uterque
sillogismus. Circa autem ut in quocumque inveniatur sillogismus per impossibile in
eodem inveniatur sillogismus conversivus et econverso. Dicendum quod ut ostensum est
supra in hoc differt sillogismus conversivus a sillogismo per impossibile quia sillogismus
conversivus fit [illegible] iam predicto aliquo sillogismo. eo quod per
dictus sillogismus habet plurales conclusiones sillogismorum. unde nisi sumatur oppositum
conclusionis sillogismorum conclusionis. non videtur fieri sillogismus conversivus. sillogismus autem
per impossibile habet fieri ex opposito alicuius qualitercumque accipiatur. sive illud
sit conclusio sillogismi sive non. Nam si propono concedendum ut

ista sit vera. omnis homo est animal. sive. si negabitur ab eo poterit
probari absque eo quod concludatur sillogismus. isti vero duo sillogismi ha-
bent se sicut genus et species. et sicut superius et inferius. Nam sicut in quocumque
invenitur homo in illo invenitur animal in quo non invenitur homo sicut in quo-
cumque in quocumque reperitur sillogismus conversivus in illo reperitur sillogismus per im-
possibile. quia si alia conclusio sillogismi concludatur probatur conversive poterit
et probari per impossibile. non tamen econverso. nam aliquid potest probari per im-
possibile quod non potest probari per sillogismum conversivum sicut animal invenitur
oppositum in quo non invenitur conclusio sillogismorum. Deinde autem sillogismi per
impossibile est solum sumere oppositum eius quod negatur. sed non oportet illud
prius sillogismo esse conclusum. Deinde autem sillogismi conversivi
est ostendere conclusionem sillogismorum ideo ubi non reperitur talis conclusio ibi
non habet reperiri sillogismus conversivus. patet ergo quod in quocumque reperitur sillogismus
conversivus in illo reperitur sillogismus per impossibile non tamen econverso. unde philosophus
hoc intelligens dicit. quod quecumque recipiunt conversionem re-
cipiunt et per impossibile. sed non dicit hoc fieri econverso. Deinde cum
dicit. figura. In parte ista docet docet qualiter fiat sillogismus in se-
cunda et tertia figura. nam primo proponit quod conclusiones omnes possunt
probari per impossibile in omnibus figuris excepta universali affirmativa que
non potest ostendi in prima figura. secundo probat universalem affirmativam non
posse ostendi per impossibile per primam figuram et tertio declarat omnes alias conclusio-
nes posse probari per impossibile in prima figura. secunda ibi. ponatur enim. tertia
ibi. aliam autem. Dicit ergo quod conclusiones ex predictis quod omnes alie pro-
positiones ostenduntur per impossibile in omnibus figuris. sed universalis affirmativa in se-
cunda et tertia figura monstratur per impossibile. in prima figura autem non monstratur. Est
autem considerandum hec philosophus que ex precedentibus concluduntur. nam si sumatur
oppositum universalis affirmative erit particularis negativa. que sive sumatur prima
sive sumatur pro minori in prima figura erit inutilis coniugatio. secundum eundem
ponatur enim. In parte ista probat universalem affirmativam non posse ostendi
per impossibile in prima figura. Ad cuius evidentiam est sciendum quod oppositum conclusionis
universalis affirmative dupliciter potest sumi. per contrarietatem. sive contradictorie. probat ergo
ostendit hoc universalem affirmativam non posse probari ex opposito contradictorio
secundo ostendit quod non ostenditur ex opposito sumpto contrarie. secunda ibi. si autem
nulli. Dicit ergo breviter quod universalis affirmativa non ostenditur per impossibile
in prima figura. Nam si ponatur. a. non omni. b. ~~esse~~ nulli inesse. id est si
sumatur oppositum conclusionis universalis affirmative contrarie vel contradictorie. et sumatur altera
propositio vera vel ex illis vel in neutra. sive. a. omni. c. sive. b. omni. d. in-
esse. id est sive sumatur maior affirmativa sive minor. Nam si sup-
ponatur. a. non omni. b. inesse non fit sillogismus in quolibet modo pro-
positione sumpta. hoc autem est si accipiatur opposita conclusionis
universalis affirmative contradictorie que est particularis negativa non fiet sillogismus
in prima figura sive huic opposita sumatur pro maiori sive pro minori.
Deinde autem dicit. Si autem. In parte ista probat quod non
ostenditur universalis si accipiatur eius opposita contraria. d. Si autem nulli. hec
est opposita contraria. sive. b. c. vel. d. quidem assignatur. id est si sumatur
contraria affirmativa erit sillogismus falsus in prima figura hic est concludens falsum.
sed non ostendet propositum supponens esse verum. nam si. a. nulli. b. b. autem
omni. d. tunc. a. nulli. d. inerit. hoc autem est impossibile. ergo falsum est nulli
b. inesse. a. que erat maior propositio. sed non sequitur quod si est falsum
nullum. b. est. a. quod omne. b. est. a. sit verum. Si autem. a. c. as-
sumatur non fit sillogismus. id est si accipiatur contraria universalis affirmative cum
affirmativa itaque maior sit affirmativa et minor sit negativa non fit
sillogismus. eo quod minori existente negativa nil sequitur. Et contraria ergo universalis
affirmative non ostenditur nisi contrarium supponit non. b. inesse. hoc est contrarium sumitur
secundum quod manifestum est contrarium omni inesse. id est universalis affirmativa non os-
tenditur per impossibile in prima figura. Queritur autem utrum sillogismus
ex universali affirmativa possit ostendi per impossibile. Et videtur quod sic. Nam si
dicatur sic. omne animal est substantia. sumatur contraria huius universalis affirmative. contraria

propositione vera. concluditur ad impossibile ex cuius interemptione ostenditur propositionem esse veram. Dico sic in primo modo secunde figure. nullum animal est substantia. ista est sua universalis affirmativa. omnis homo est animal. hec est vera propositio. scilicet quod nullus homo sit substantia. hoc autem est impossibile. ergo altera premissarum est impossibilis. non minor quia illa ponitur esse vera. ergo maior. scilicet ista nullum animal est substantia. si autem ista est falsa. ergo sua contraria est vera. scilicet quod omne animal sit substantia quod fuit propositum. ergo verum quod saltem ex opposito conclusionis universalis affirmativa per impossibile probari possit. In secunda autem et tertia similiter. Dico quod predicta dubitatio videtur implicare duo. unum est quid sit probare per impossibile. secundum est quod universalis affirmativa non poterit ostendi per impossibile in prima figura. ista ergo duo in hac divisione declarabuntur. Propter primum est sciendum quod probare per impossibile est sumere oppositum conclusionis cum altera premissarum concludendo ad impossibile. quo impossibili interempto oportet propositionem esse veram. Sunt ergo in sillogismo per impossibile tres reductiones. quarum prima est sumptio ex opposito conclusionis supposito cum altera propositione deducere ad impossibile. secunda deductio est impossibile conclusum interimere. tertia est id quod prius propositum fuit manifestare et ostendere esse verum. Iste autem deductiones sic se habent quod prima ordinatur ad secundam. et prima et secunda ordinantur ad tertiam. Nam ad ostendendum aliquod propositum esse verum assumuntur alie deductiones ad impossibile. Ex quo patere poterit quod deficiente ultima deductione utputa quod illud quod propositum est non possit ostendi esse verum deficiunt esse alie deductiones. ut deficiente ultimo fine deficiunt omnes alii fines ordinati ad hunc finem. Ostenso ergo primo scilicet quid sit probare per impossibile. restat declarare secundum quod universalis affirmativa non poterit ostendi per impossibile in prima figura. Propter quod sciendum quod si universalis affirmativa probatur per impossibile aut ex opposito contradictorio supposito aut ex opposito contrario. quia contradictoria opposita universalis affirmative est particularis negativa. que si sumatur ad concludendum ad impossibile in prima figura erit inutilis coniugatio. una ex maiori vel minori existente negativa in prima figura vel secunda. si autem opposita huius universalis affirmative sumatur contraria. tunc bene fiet sillogismus in prima figura ducens ad aliquod impossibile. sed interempto illo impossibili non ostenditur propositum esse verum. eo quod ambe propositiones. scilicet universalis affirmativa et eius contraria in materia contingenti possunt esse false. Sic ergo concludatur in prima figura quod nullus homo currit. hoc autem sit impossibile. sequitur quod altera premissarum sit impossibilis. sed non sequitur ergo eius opposita est vera. scilicet universalis affirmativa utpote omnis homo currit. nam ita est ista falsa. scilicet omnis homo currit sicut ista quod nullus homo currit. quia ergo alie propositiones possunt esse false in materia contingenti. ideo universalis affirmativa non potest ostendi per impossibile ex eius opposito contradictorio. et cum sic neque ex opposito contradictorio neque ex opposito contrario non poterit ostendi in prima figura ut dictum est. ideo concludimus aliquid probando universalem affirmativam non posse probari per impossibile in prima figura. argumentum autem solutum est per iam dicta. nam licet contrarie in materia naturali particularis negativa esset falsa. et eius contraria. scilicet universalis affirmativa esset vera. quia tamen hoc non tenet in omni materia. ideo non oportet hoc simpliciter universaliter esse verum. Deinde cum dicit alie autem. in parte ista ostendit omnes alias propositiones posse probari per impossibile in prima figura. et tria facit. nam primo ostendit hoc de particulari affirmativa. secundo de universali negativa. tertio ostendit hoc idem de particulari negativa. secunda ibi rursum. tertia ibi ad ostendendum. Dicit ergo secundum quod universalis affirmativa non ostenditur per impossibile in prima figura. sed aliquando et nulli et non omni. supple ostenduntur in prima figura ista talem propositionem. Supponatur ergo a nulli b inesse. que est contradictoria particularis affirmative. et b supponitur sit omni c. aliquando sumatur hec opposita cum altera affirmativa vera. nulli ut patet ex quibus sequitur a nulli aut non omni c inesse. hoc autem sit impossibile. aut vero sit notum quoniam a insit omni c. quare si hoc est falsum. scilicet oppositum contradictorium propositi. necesse est a inesse alicui b. et necesse est propositum esse verum. scilicet quod particularis affirmativa sit vera. Tunc subiungit quod si ad a b hoc est ad maiorem extremitatem ponatur altera propositio non erit sillogismus. quia tunc minor esset universalis negativa que est opposita universalis affirmative et esset inutilis coniugatio in prima figura. neque etiam est sillogismus quando sumitur contrarium oppositum conclusionis particularis affirmative ut aliquid non inesse. quia nec maior nec minor poterit esse particularis negativa in prima figura. Concluditur ergo quod magis est ergo quando oppositum contradictorium est suppositum. Deinde cum dicit rursum. in parte ista docet universalem negativam probare per impossibile et duo facit. nam primo docet eam probare per suam contradictoriam. secundo docet eam non posse probari per suam contrariam. secunda ibi si vero. Dicit ergo rursum supponatur a alicui b inesse. hec est contradictoria universalis negative. suppositum autem sit c omni a. tunc necesse est c alicui b inesse. hoc autem sit impossibile. ergo falsum est id quod suppositum est. et si falsum est id quod est suppositum eius oppositum erit verum. scilicet quod nulli c sit a. formabitur ergo sic sillogismus in tertio modo prime figure. omne a est c. quoddam b est a. ergo quoddam b est c. hoc est impossibile. ergo altera premissarum non maior quia illa ponitur esse vera. ergo minor falsa. ergo opposita vera. scilicet quod nullum b sit c. tunc subdit quod similiter fiet sillogismus in quarto modo quando a c erat privativa. id est quando maior propositio fuit privativa. Deinde cum dicit si vero. in parte ista ostendit universalem negativam non posse probari per eius contrariam. Dicit si autem supponatur contrarium erit quidem sillogismus impossibile et erit sillogismus ducens ad impossibile. non tamen ostenditur quod propositum est. ponatur ergo a inesse omni b. ista est contraria universalis negative et c sit suppositum omni a inesse sicut prius. ergo necesse est c omni b inesse. hoc autem est impossibile. ergo altera premissarum erit falsa. scilicet quod omne b sit a. que est contraria negative. sed non dum necessario nulli inesse. id est non est necessaria. quia alie possunt esse false in materia contingenti ut dictum est. Tunc subiungit quod si accipiatur si ad b hoc est ad minorem extremitatem ponatur altera propositio. ita quod contraria universalis negative ponatur pro maiori et altera propositio vera cum qua sumitur pro minori. nam hoc modo fiet sillogismus ad impossibile sic. si ponentur propositiones econverso. non tamen interimetur ypothesis. id est propter hoc non ostenditur universalis negativa que est ypothesis probanda. ideo concluditur quod ergo est sumendum oppositum contradictorium supple ad ostendendum universalem negativam. Deinde cum dicit ad ostendendum. in parte ista docet quomodo particularis probatur per impossibile. et tria facit. nam primo ostendit quomodo probetur ex opposito contradictorio. secundo ostendit eam non posse probari ex opposita contraria. et tertio recolligit huius ea que sunt dicta in sillogismo per impossibile. secunda ibi si autem. tertia ibi manifestum. Dicit ergo quod ad ostendendum a non omni b inesse. id est ad probandum particularem negativam per impossibile suppositum est omni inesse. hec est universalis affirmativa. ut omne b est a. ista est contradictoria particularis negative. a autem omni c. ergo c inerit omni b. hoc autem est impossibile. ergo illud quod suppositum est. scilicet quod omne a sit b. hoc est falsum. ergo eius oppositum. scilicet particularis negativa esse verum. Tunc subiungit quod similiter fiet sillogismus si ad b. id est ad minorem extremitatem ponatur altera propositio cum qua sumpta est supple contradictoria particularis negative. nam cum ambe sint universales affirmative sive ponatur una pro minori et altera pro maiori vel econverso. semper fiet sillogismus concludens oppositum particularis negative. si autem a c sit privativa. hoc est maior propositio. tunc fiet sillogismus in secundo modo. sed si a b fuit negativa. hoc est minor tunc nil ostenditur. quia tunc minor esset negativa in prima figura. Deinde cum dicit si autem. In parte ista probat quod non ostenditur particularis negativa ex opposita contraria. et duo facit. sed quod dupliciter addiciat ad propositum ostendendum. secunda ibi amplius. Dicit ergo si fiat non omni sed alicui inesse supponitur. id est si non sumatur opposita contradictoria. sed contraria ostenditur quoniam non omni. hoc est non ostenditur particularis negativa. sed quoniam nulli b. id est probabitur universalis negativa. sit ergo a alicui b. id est minor sit particularis affirmativa que est contraria negative. c autem omni a. ista fuit maior universalis cum qua assumitur predicta particularis contraria. ergo alicui c inerit b. sed hoc est impossibile. ergo falsum est quod alicui b insit a. que erat minor propositio contraria particularis negative. et sic particularis affirmativa est impossibilis. verum erit nulli inesse. id est vera est universalis negativa et eius contradictoria. sed aliud ostenditur verum. id est ex hoc particularis negativa non ostenditur esse vera. eo quod a alicui quidem b inesse et alicui autem non. hec est particularis affirmativa et particularis negativa possunt simul esse in materia contingenti. ideo non sequitur quod si particularis affirmativa non est vera ergo negativa est vera. quia utraque potest esse vera. Tunc ponit alias rationes

·d· amp̄ nō ꝑ ꝓpothesiȝ accıt ı̄ ꝑ ıp̄o^le. nā utꝛ'q;. s. ꝓpothe
sis cͤ fl̄a si ita ē q' ex utꝛ'q; nō ꝯ^it fl̄m sillare. ne at
ꝓp̄o^lis ē vā. nā q. me aliᵉ. b. i. pti^us affir^a ꝯia neg^e
que sūt ꝑ ꝓp̄o^ti ē vā. ⁊ sup alia ꝓpō ē vā cū q̄ sūt
ex quibȝ nō seq̄t fl̄m. q̄ā ambe ꝑmisse ponat ee ve
⁊ nūq̄ ex ueris seq̄t n̄ ueꝝ. īō ꝯclu^t q' n̄ ē sumēd
alıc ī ee. s; oī. i. ad ꝯcludⁿ ptīꝛ ne^ua nō ē sumēdā ei
ꝯia. s; ei ꝯ^tdīa. s̄; ꝯiugit a' ī fi. q. ꝯ ondet alic nō ī ee
sic nō oī ī ee. nā tm̄ valȝ nō ee. b. ē. a. q' ꝯ^tdī. b. n̄
ē. a. īō eadē de ꝓ^mo ē de utꝛ'q;. Circa istā lāonē
q' vna q̄ō p̄m^t. ut sillᵉ ꝑ ıp̄o^le sit bon^ sillᵉ sip^l ⁊
vr̄ q' nō. q; illᵉ ē simpl^r tale q' ē sine additamēto
tale ut scribȝ ꝑ^s top. s; sillᵉ ꝑ ıp̄o^le ē sillᵉ ex ꝓp̄o^ti g^e
nō vr̄ q' sit bon^ sillᵉ sip^l. ꝯ^o. ille nō ē bon^ sillᵉ
q' nō h̄et formā silli. s; sillᵉ ī ēūdo aliq' fl̄ȝ ⁊ ꝯ
cedo cuiꝰ oppō^m ee uerū. q' ē ei^ ꝓp^ius effcus nō facit
sillare ī mō ei fi^a g^e nō vr̄ ee bon^ sillᵉ simp^l. Jn
ꝯ^tm̄ ē q; sillᵉ ꝓcedēs ex ꝑmissis ad ꝯ^nem ē bon^ sillᵉ.
s; sillᵉ ꝑ ıp̄o^le ē hm̄^i. g^e ⁊c̄. Dō q' cū ī sillō ꝑ ıp̄o^le
sit mlt̄e illacōes oȝ p^o uidē que illaꝝ sit sillo^ca ⁊ q. nō.
Amp̄. q; sillᵉ ꝑ ıp̄o^le dr̄ sillᵉ ex ꝓp̄o^ti. oȝ uidē quō d̄r̄
ē sillᵉ ex ꝓp̄o^ti sillᵉ ꝑ ıp̄o^le ⁊ sillᵉ ad cū sūptū. ꝓ
p^o ē sciēd q' ī sillō ꝑ ıp̄o^le ut s^a dicebat' sct̄ ꝯ illacōes
vna ē ex oppo^ta alic uerı ꝯclu^re ad ıp̄o^le cū a^ra vā ꝓpō
ne. Tc̄ia ē id q' ē ꝓpō^m ꝑ ıs ondēe ee uerā. sola a' p^a illa
cio ē sillo^ca. q; solꝰ ille ꝓcessus ē a ꝑmissis ad ꝯ^nem
ꝑ ꝑm^a forma silli. declato g^e ꝑ^s quis ꝓcessus ē sillo^cꝰ
ī sillō ꝑ ıp̄o^le ⁊ quis nō. restat ondēre quō dr̄ sillᵉ
ē sillᵉ ex ꝓp̄o^ti ⁊ ad cū sūptū ꝑ ıp̄o^le. ꝓpt' p^o ē sciēd
q' sillᵉ ex ꝓp̄o^ti ad sillm̄ cū sūptū declarᵉ ꝯ^t materiā
spālē. nā q' ex a^ra ꝓpō^ne ꝑticu^e ꝯcessa ī fert' vlis. ut
ꝯcesso q' aīa pōt sit ī morl^is. g^e aīa oīm hoīm ē ī mor
talis. mā^a spālē ꝯducunt. s; sillᵉ ex ꝓp̄o^ti sic ē ꝑ ıp̄o^le
q' n̄^a m̄^a ꝯ declarat. nā si nō ē ueꝝ q' ē ꝓpō^m. dēt ei oppō^m
q' suppō ꝑ ꝓp̄o^ti si ꝯcludat' ad ī oī m^t h̄t vi^tm̄ sic deq̄
libȝ v̄ificari ee l' nō ee potest d' de oī m̄. ꝯ^rius ꝑ d̄c̄ia
sit d̄c̄a. pōt assignari s̄a d̄c̄ia mag^e forlis. nā sillᵉ ꝑ ı
ꝑo^le sic ē ex ꝓp̄o^ti q' ex illa ꝓp̄o^ti o^t ꝯ^nem ꝯclusā ee
ıp̄o^lem. s; sillᵉ ex ꝓp̄o^ti ad cū sūptū ex illa ꝓp̄o^ti q^o
assūit' tāq^e ꝯcessā. ꝯ^dit ꝯ^nē ee uerā absq; eo q' ō
dat' ad ee ıp̄o^le. Ad p^m g^e dō q' ī sillō ꝑ ıp̄o^le reser
nat' sillᵉ simp^l. s; addit ꝯ ipm̄ q'dā spāle m̄ arg^di
q' addicō nō d̄iuuit roȝ silli sip^l. Ad. 2^m. p; solō. nā
q' ad p̄ꝛ illacōnē sillᵉ ꝑ ıp̄o^le fit ī mō ⁊ ī fi^a. ⁊ fo^r
ꝯclu^t ꝑ d' de oī. l; nō q' ad alias.

Manifestū g^e. p^s q' p^s docuit sillare ꝑ ıp̄o^le oīa ge
nera ꝓblēmatū excepta vli affir^a ī p^a fi^a. Jn p^te
ista recolligit b'uit' ea q' s̄t nc̄ia ī sillō ꝑ ım
ꝑo^le. ⁊ duo facit. nā p^o facit q' d̄c̄m ē. 2° ex^nat de ꝓpōib'
q' ondūt' ꝑ ıp̄o^le ī p^a fi^a. ſa^t mai' ē at. ꝯ^t g^e mai' ē
g^e ex hiꝰ que d̄c̄a sūt q' nō ꝯ^tm̄ s; oppō ꝯ^tdīc sup
tū ē p^o d^u ī oībȝ sillis ꝑ ı ꝑo^le. nā sic sūpto erit axi
oma ꝓbale. h' ē id q' ꝓpō^m ē. ⁊ q' ꝑ suppō^es oppō^ti ondā
ꝓpō^m ꝓbat' ıp̄e. Naȝ q; de oī affir^e ul' neg^o uā ondo de a^co
quō neg^e n̄ ē vā nc̄e ē affir^e dēē ee uerā. rursū si at
ponat affir^es nō ee uerā. ꝯstat negā^es ee vāz. sic g^o
ex oppō^to ꝯ^tdīo ꝯ^it axioma ꝓpō^m fi ꝓbale. s; ex opposito
ꝯ^trio uerit' mō rar fac'e. ē id q' ꝓpō^it. nā nō ē neuȝ rȝ

vatū · si nō ı̄capit ꝯ^tdictorum
nō ꝯ^tingit ꝓbare ul' vero facere
q' ⁊ 3 ꝯ^t est si incapit ꝯ^tra
. . . ꝯ^tingit vero facere

ꝓbale. si nlli ē fl̄m oī ueꝝ ē. ut si alter ē fl^s. puta affir^e
⁊ reliq^a sit veꝝ puta neg^o. eo q' ambe ꝯ^tie ules pnt ee fl̄e
in ꝯtig^ti ⁊ sb ꝯ^tie pnt ambe ee ve. Est a' ꝯsid' l; vli
ee obsuandum ī oī sillō ꝑ ıp̄o^le ⁊ q̄cūq; m̄ fiat. s. oppō ꝯ^tdīo
nā cū ıp̄o^le opponat n̄āio si oppō alic ꝓpōti ē ıp̄o^le. oȝ ıpꝛ ꝓ
pōitū ee ncīum. h' aut' solū repit' in ꝯ^tdīs oppositis. s. q' si
affir^o ē ıp̄o^l q' nego ē n̄āa. ⁊ si neg^e ē ıp̄o q' affir^o sit ne
cessā ⁊ vā. Jn ꝯ^triis a' h' n̄ h̄et v'itꝛ salteꝝ vli. nā ī t'is
ꝯ^tibȝ vlēs pnt sil' ee fl̄e ⁊ sb ꝯ^tie pnt sil' ee ve. īō si sillᵉ ꝑ
ıp̄o^le dȝ ꝯclu^re n̄āio oȝ sp' accipe oppō ꝯ^tdīo ut d' p^s ıllm̄.
Circa a' ad ut fac'e axioma sp' sit assūpō difficili
ꝯius. Dō q' tūc faciui' axioma s; ꝓp'etatē vocali q̄ñ
ex aliq^o argu^to q' facim^ rēn^ti videm' cū anxiare ⁊ labora
re ī r̄ndēdo. s; a' ꝯ^it dup^r. p^o si nos trāsferim' ad ad q' ē
mag^e difficile q' id q' ē p^us ꝓpō. ⁊ ex illo diffici^li assūpto
facim' r̄n^tes anxiare ⁊ laborare. de i^to mō faci^di axio
ma declarat ph's ī. viij. top. 2° mō potest r̄n^s anxiare
ī r̄n^do q̄ñ oȝ eū n̄āio accipe alteꝝ pte' ꝓpōe dubitacōis ⁊ h'
ꝯ^it ī oībȝ ꝯ^tdīe oppō^tis ī q̄bȝ si r̄n̄s dicat affir^ā ee fl̄aȝ oȝ
n̄āio ei' oppō^tā. s. ne^iā dice ee uerā ⁊ eq^o. ⁊ de isto m̄ faci^di
axioma lo^r ī ph's. Tūc epilo^at de ꝓpōibȝ ꝑ fi^c. d. q' mai'
ē g^o q' ī ꝑ fi^a ꝯ^es alic ꝓpō^es ondūt' ꝑ ıp̄o^le. sola a' vlis
affir^a nō ondit'. Deīn cū d'. Jn m̄e^a at. Jn pte i^ta ꝯ^t
quō ondūt ꝓpō^es ꝑ ıp̄o^le ī s̄a ⁊ t'c̄ia fig^a. ⁊ t'a facit. nā p^o
docet sillare ꝑ ıp̄o^le ī s̄a fi^a. 2° docet hoc idē ī t'c̄ia. ⁊ 3° ꝯ
cludit ꝓpōitū. s̄a t'. ꝯ^r at. 2^a i. mai' g^o. circa p^m ph's q̄tuor
facit. nā p^o docet ꝯclu^re ꝑ ıp̄o^le ulēs affir^as ī s̄a fi^a. 2° do
cet ꝯclu^re ulēs neg^as. ⁊ q' 3° docet ꝯclu^re ptı^les ne^uas. s̄a
ibi. q̄m at. t'c̄ia i'. rursū. q̄rta i'. q̄m a'. ꝯti g^o ꝯ^i deīn
ē q' vlis affir^a nō ondȝ ꝑ ıp̄o^le ī p^a fig^a. s; ī m̄e ⁊ ultia fig^a
h' ē. s. vlis affir^a ondit' ꝑ ıp̄o^le. Nā si ponat. a. nō oī. b. ī ee
ista ē ꝯ^tdīo vlis affir^e ⁊ tūc. supꝑ^m a' sit oī. c. ī ee. a. seq̄t' ꝑ
q̄rtū mō s̄e fi^e nō oī. b. ī ee. c. dō g^e. ee. n̄ ē. a. q' dā
b. nō ē. a. g^o q' dā. b. nō ē. c. h' a' ē ıp̄o^le. g^e a^ra ꝑmissaꝝ
n̄ mā^or. q; illa pōit' ee vā. sic g^o n̄āi ē. b. ī ee oī. c. supꝑōi
q' uēꝛ ē fl̄m. ⁊ si ulis affir^a ē vā. tūc m̄or supꝑō^ta ē f^a. s.
pti^us ne^ua ⁊ ueꝛ ē oī ī ee. i. uā ē ulis affir^a. si at' suppōat'
ꝯ^tm̄ sillᵉ ꝯ^tēꝛ erit. s; ī ıp̄o^le sup ꝯcludet'. nō tn̄ ondet
q' pōitū ē. i. nō ondet q' vlis affir^a sit vā. nā si. a.
nlli. b. b. aut' ī sit oī. c. seq̄t' q' nlliꝛ. b. sit. c. dō sic.
ee. c. ē. a. nlliꝛ. b. ē. a. g^o n'. b. ē. c. h' a' ē ıp̄o^le. g^e fl̄ȝ
ē nlli ī ee. i. fl̄a ē ulis ne^ua q' ē ꝯia n̄li . . . s; nō se
si h' ē fl̄a. s. ne^ua g^o ueꝛ ē oī ī ee. eo q' ambe pnt ee fl̄e m
ī m̄ ꝯti^ti ut s' d̄c̄m ē. Deīn cū d'. q̄m at. Jn pte i^ta
o^t quō ondȝ pti^us affir^a. d. q̄m at. ⁊ alic ī est. a. po
nat^e. a. nlli. b. ī ee q' ē ei ꝯ^tdīo. c. a' ī sit oī. a. nc̄e ē g^o
c. nlli. b. ī ee ꝑ s̄aꝛ fi^e. dō ꝯ^e. nlliꝛ. c. ē. a. h' ē ꝯ^tdīo ⁊
pti^us affir^e. ee. b. ē. a. g^o nlliꝛ. b. ē. c. h' a' ē ıp̄o^le. g^o
nc̄e ē. a. alic^e. b. ī ee. tūc subdit q' assuīat' alic nō ī ee
i. si accipiat' pti^us ne^ua q' ē sb ꝯ^tia affir^e eadē ē^t demō
strācio q' ī p^a fi^a. nā l; possit fi sillᵉ ducēs ad ad ıp̄o^le
ex sb ꝯ^tia. n' tn̄ ondȝ q' a' sb ꝯia sit vā. q; ambe possunt
ee re ī m̄a ꝯtig^ti ut d̄c̄m ē ī p^a fi^a. Deīn cū d'. rur
sū. Jn pte ista docet q' l' ꝓbat' vlis ne^ua. ꝯ. rursum
si ponat. a. alic^e ī ee q' ē ꝯ^tdīo vlis ne^e. c. a' nlli ī sit. ⁊c̄
nc̄e ē. c. alic^e. b. nō ī ee ꝑ t'ciū mō s̄e fi^e. dō s^c. n'. c. est
. a. ad. b. nō ē. a. g^o aliq'. b. nō ē. c. s; ī erat oī. a. s; h' ē
fl̄a. ⁊ ıp̄o^le. s. ad. c. nō ē. b. ⁊ ista ē vā. s. oē. c. ē. b. q; est

eius contradictoria. Et hoc sic, hec est vera: omne c est b, oportet istam esse impossibilem, scilicet omne c non est b. Ergo oportet istud quod supponitur esse falsum, scilicet particularem affirmativam. Et si particularis affirmativa est falsa, universalis negativa que est eius contradictoria est vera. Ergo erit nulli b inesse a. Demum cum dicit: Quo autem. In parte ista ostendit quomodo probatur particularis negativa, dicens quod quoniam autem ostenditur non omni b inesse a, ponatur omni inesse, et ad probandum particularem negativam sumatur universalis affirmativa que est eius contradictoria. C autem nulli insit a. Tunc necesse est c nulli b inesse per primum modum secunde figure, dicendo sic: omne c est a, nullum b est a, ergo nullum b est c. Sed hoc est impossibile. Ergo maior propositio supposita erat impossibilis. Ergo verum erat non omni inesse, id est verum erat particularis negativa. Ergo demonstrata est propositio ostensa per secundam figuram. Ideo concluditur quod manifestum est quoniam omnes sillogismi fiunt per mediam figuram. Queritur autem adhuc utrum omnes sillogismi possint probari per impossibile per secundam figuram. Dicendum quod probare aliquid per impossibile est sumere eius oppositum contradictorium cum alio vero concludendo et sillogizando ad impossibile, ex cuius interemptione ostenditur oppositum esse verum. Omnis ergo propositio cuius opposita contradictoria potest esse premissa in secunda figura in sillogismo potest probari per impossibile in secunda figura. Sed opposita contradictoria universalis affirmative, que est particularis negativa, non ostenditur in prima figura, sed particularis negativa potest esse premissa in secunda figura sicut in quarto modo. Ideo universalis affirmativa potest probari per impossibile in secunda figura. Universalis autem negativa potest ostendi per impossibile in secunda figura, quia particularis affirmativa que est eius contradictoria potest esse premissa sicut in tertio modo. Particularis autem et negativa ostenduntur per eandem figuram, quia universalis affirmativa eius contradictoria opposita premissa est maior in secunda figura. Ultimus autem affirmativa sic probatur, quia universalis negativa eius opposita est maior in primo modo. Sic ergo ideo omnes sillogismi vel sunt universales vel particulares, vel sunt affirmativi vel negativi, sed omnes tales possunt ostendi per impossibile in secunda figura. Ergo omnes tales sillogismi ad impossibile fiunt per secundam figuram, ut dicit Philosophus in littera. Amplius autem queritur adhuc utrum sillogismus per impossibile possit ita fieri ex opposito falsi sicut ex opposito veri. Dicendum quod oppositum contradictorium falsi oportet esse verum, quia impossibile est duo contradictoria simul esse vera vel falsa. Oppositum ergo falsi oportet esse verum. Si ergo oppositum falsi sumatur cum aliquo vero, ex eis non potest concludi ad impossibile, quia ex veris nunquam sequitur nisi verum. Non potest autem dici quod oppositum alicuius falsi possit assumi cum alio falso, quia respondens non concedit tale falsum, oportet autem supponi verum cum quo assumitur oppositum eius quod negatur a respondente esse ab ipso concessum. Si ergo verum quod est oppositum falsi accipiatur cum vero, cum eis sequitur semper verum, et nunquam sequitur falsum vel aliquod impossibile. Supposito ergo quod non sequitur nisi verum vel aliquod impossibile, supposito ergo quod ex veris non sequitur nisi verum, sillogismus ducens ad impossibile non potest fieri ex opposito falsi. Amplius autem queritur adhuc utrum differant sillogismus per impossibile et ad impossibile. Dicendum quod ut dictum est in sillogismo per impossibile sunt multi processus et secundum diversitatem diversorum processuum in ipso repertorum potest nominari sillogismus per impossibile et ad impossibile. Nam prout ex opposito alicuius veri negati ab ipso respondente assumpto cum alia propositione vera concluditur ad impossibile, hic processus dicitur esse sillogismus ad impossibile. Sed prout ex illo impossibili concluso interempto interimitur altera premissarum et ostenditur propositum esse verum, dicitur esse sillogismus per impossibile, quia per illud impossibile quod est conclusum probatur propositum esse verum. Idem ergo sillogismus secundum diversa dicitur per impossibile et ad impossibile, sed dicitur ad impossibile quia ducens ad impossibile quoad primum processum, dicitur autem per impossibile quoad secundum processum, quia per impossibilitatem conclusionis ostenditur propositum esse verum. Demum cum dicit: Differt autem. In parte ista docet probare propositiones conclusas per impossibile in tertia figura, et facit sic quod omnes propositiones per impossibile. Nam primo ostendit universalem affirmativam, secundo particularem affirmativam, tertio universalem negativam, quarto particularem negativam. Et ad ostendendum, secundo ibi: quoniam autem; tertio ibi: sed ad non omni. Dicit ergo quod ostenduntur propositiones per ultimam figuram. Ponatur ergo a alicui b non inesse, que est contradictoria universalis affirmative, c autem omni. Ergo a non inerit alicui c in quinto modo tertie figure dicendo sic: quoddam b non est a, omne b est c, ergo quoddam c non est a. Hoc est oppositum universalis affirmative: omne c est b. Hoc est propositum cum quo assumitur predicta oppositio. Sed quod quoddam c non est a, si ergo hec est impossibilis, falsum fuit maior

scilicet alicui non inesse. Ergo verum est omni inesse. Sic ergo ostensa est universalis affirmativa ex opposito contradictorio. Si vero sumatur eius contraria, tunc erit quidem sillogismus ducens ad impossibile, non tamen ostendetur propositum quod oppositum est esse verum. Nam si ponatur contrarium erit eadem determinatio que in prioribus, quia ambe potuerunt esse false. Et queritur adhuc utrum similiter propositio est impossibilis quia eius opposita sit vera. Et videtur quod sic, quia Philosophus dicit in littera quod sillogismus potest esse ad impossibile, non tamen oportet oppositum illius impossibilis esse verum. In contrarium est, quia impossibile et necessarium opponuntur. Si ergo aliquid est falsum et impossibile, oportet eius oppositum esse verum et necessarium. Dicendum quod propositio universalis potest verificari pro uno solo particulari. Si ergo dicatur sic: omne animal est homo, ista propositio dicitur esse falsa et impossibilis solo equo non existente homine. Sed ista est falsa: nullum animal est homo, si solus homo sit. Alie propositiones ergo, scilicet universalis affirmativa et universalis negativa, possunt accipi in tali materia quod ambe possunt esse false, sed ex falsitate recepta in particularibus ambe propositiones universales tam affirmativa quam negativa potest nuncupari falsa. In talibus ergo propositionibus universalibus habentibus falsitatem in particularibus bene tenet argumentum Philosophi quod si ad sillogismum concluditur falsum et impossibile non oportet eius contrarium esse verum et necessarium, ut ista propositio: nullus homo est asinus. Demum cum dicit: Sed ad ostendendum. In parte ista docet sillogizare universalem negativam, dicens quod ad ostendendum alicui inesse ponenda est eadem propositio, id est contradictoria universalis affirmativa ponenda est ad ostendendum universalem affirmativam. Nam si nulli b inest a, c autem alicui, tunc a non inerit alicui c per sextum modum dicendo sic: nullum b est a, quoddam b est c, ergo quoddam c non est a. Hoc autem est falsum. Ergo verum est a inesse alicui b. Demum cum dicit: Quoniam autem. In parte ista declarat quomodo ostenditur universalis negativa, dicens quod quando nulli b inest a, oportet concludi per impossibile. Ergo ponatur alicui inesse, et sumatur eius opposita contradictoria, suppositum autem sit a c omni b inesse. Hec enim sumatur cum ea universalis ex quibus sequitur a inesse alicui c per tertium modum dicendo sic: quoddam b est a, omne b est c, ergo quoddam c est a. Sed nulli inerat, id est hec ergo: quoddam c est a, est falsa et impossibilis. Ergo sua contradictoria erit vera et necessaria, scilicet nullum c est a. Et si hec est vera, tunc propositionis que fuit supposita, scilicet particularis affirmativa, fuit ex toto falsa. Unde dicit quod falsum est a alicui b inesse. Si autem supponatur b inesse omni a, id est si sumatur contraria universalis negativa, quamvis fiat sillogismus non tamen ostenditur propositum sicut dictum est in aliis. Demum cum dicit: Sed ad non omni. In parte ista declarat quomodo ostenditur particularis negativa. Unde dicit quod ad ostendendum non omni inesse sumenda est eadem propositio, id est sumenda est universalis affirmativa que erat contradictoria negative. Nam si a omni b et c omni b, tunc a inerit alicui c per primum modum dicendo sic: omne b est a, omne b est c, ergo quoddam c est a. Hoc autem non potest esse falsum et impossibile. Ergo falsum est omni inesse, id est falsa est propositio universalis affirmativa, et si hec est falsa, verum est non omni inesse, hec est vera particularis negativa. Si autem supponatur alicui inesse, id est si sumatur contrarium, eodem modo ostendetur sicut in prioribus, quia non ostendetur propositum quamvis fiat sillogismus. Tunc concludit propositum, dicens quod manifestum est ex hiis que dicta sunt in omnibus sillogismis per impossibile esse sumendum oppositum contradictorium, quia universalis affirmativa ostenditur per impossibile in secunda et tertia figura. Circa istam lectionem queritur primo utrum aliquis artifex possit uti sillogismo per impossibile. Et videtur quod non, quia demonstrator qui est artifex specialis non potest uti tali sillogismo, eo quod demonstratio est ex principiis veris ut scribitur primo Posteriorum. Sillogismus autem per impossibile semper est ex altera propositione falsa supposita cum alia vera ex quibus concluditur impossibile. Ergo demonstrator non potest uti tali sillogismo. Praeterea non videtur quod metaphysicus possit uti tali sillogismo, quia est artifex generalis, et oppositum principiorum que considerat metaphysicus nullum est magis falsum, sed sillogismus per impossibile deducit ad impossibile. Ergo non videtur quod metaphysicus possit uti tali sillogismo. In contrarium est quia omnis conclusio demonstrativa ostenditur conclusione demonstrativa per impossibile, ut dicit Philosophus in primo libro. Sed omnes artifices utuntur sillogismo ostensivo. Ergo et poterunt uti sillogismo per impossibile. Dicendum quod sillogismus per impossibile innititur huic principio de quolibet affirmatio

ul' neg° ui. cu g° oes artifices utant' tali p'n° u3 q' q'
omes potesit uti sillo p i i pole. Sed° e g° tale sillin
alit' ptare ad me aut ad disp. et ad temtatore
na meth' q'siat ens i q' ens. io ad ip3 spectat q'side ista
p'n a coia q de ipso ente et de ptibz eis forme. sic de qlibz
ee ul' no ee. qe totu3 e mai' sua pte. et cetra talia q sut
ita nota ite si sic lec iamie i domo ut ult q'. 2° me
talia g° p'n a sup' no poteit p bare me' p sill3 p i i pole
si negent. q sic n' e ueri q pbal' talibz p'n is i'ta oppo
talu3 p'n n' e flius et i possibili p q q ex oppoitis p'n
supti cu aliqbz ueris. no posst mecha deduci ad ad
mai' i pole. cu3 n' sit i possib' eis ut dem e. sup' g° lo
me' no poss3 uti sillo ad i pole q negate p'n a s3 eletic
b e r' odictis me' utit' tali sillo. na l3 sup' lo nl
sit i possib' oppo tis p'or p'n no tn e i q'ens q'duti ul'
negari aliqd ee mag i pole q oppo ta talu3 p'n. io
ex oppitis i p'n supti cu3 aliqbz ueris potent
me' q'clure ad mai i pole q sit ista. no sup' s3 r' q'dice
tis. vn phs ait q'to me' q' elenice q'de3 q' temtare p'n
q'ia' no q'siat sillin coit q pbabli. na cu p'n a silli q'ra
sit pbabilia si s' negent poteit ex oppo tis illo3 p'n p
ba accepti cu3 aliqbz ueris q'clu re ad mai i pole qm
sit oppota p'n q s' negat. s3 temtator ipe poteit uti
tali sillo. na si p'n a ueri a ui a q assu'it temtator si
s' neget poteit ex oppo to p'n deduce ad ad i pole na
ui q sit oppo ta s'n o3 p'n q'riu3 q3 oppo ta sit sup'
i pole. sic g° me' utit' sillo ad i pole s3 q p. s. r. q'dictis
q' p' no coit q pbabli. s3 temtator ht uti tali sillo p
e simpl'. Ad p° g° dd q i temtacone ousiua o3 p'o
nes ee uas et necias. s3 i temtacone ducete ad i possib'le
h no expedit. Ad 2° p3 solo p ea q dca sut i corpe

Iffert aut. postq' ph° ot' quo q' q'onis.

sillare i oi fig a p i pole. i pte ista poit q'enciaa q
drias silli ousim et p i pole. et ta facit. na p°
poit drias ... silloz. 2°. s'iungit ... q'en. et 3°. p'lut
illa q'en. 2. i' differ at. 3. i'. Na q'n. ...
s3 q' assigr du ... drias i tc utrq3 sillin. q3 una sumt
ex pte p'missar. s'a sumt ex pte q'nu3. s'a i' ibi. et hinc.
Dicit g° q temto ad i pole differ a demra ne ousiua
eo q' sill's ad i pole poit p p'missas q' ult' intimie ex
q' p'missa sup' e duce ad dubitale. ousiua u' icipit
ab i dubitatoibz p'oibz ueris. vtrq3 g° demrones sumt
duas p'oes i temtales. et qre3 demra° ousiua sumt
ea ex qbz e sill's sup' ua. p'lla uo. s. ad i pole ht alteza
hac uaz. altera3 uo flaz q'deone3 q'nis sut q' o3 ee
flaz. in sillo g° ousiuo amb p'ones st ue. s3 i sillo ad
i pole una e ua et reliq e fla. Deinde cu d' et hinc. In
pte ista poit s'a3 dria3. d. et hic q'de3. s. i sillo ousiuo
no e uere q'nez ee notaz n3 o3 p'us oppiari quod est
a' ue a. no o3 p'us oppian. ut q' debeat ee ua ul' fla
antequ' q'cludat ex p'missis s3 illic. h' ei sillo ad i pole ne
cesse e oppiari sup' qm q° no e ua. s. anteq' q'cludat.
Querer' a' aliqs ut' sill's ad i pole fiat sp' ex p'oibus
ueis et i dubitabz. et u3 q' no. q3 ille d3 ee sill's ousiuo
q' i fer q'ne3 ex p'missis. nulla p'oi fca. s3 sill's ex flis
facit hec. et tn no assu'it p'oes uas et i dubitales? In
q'ui e ph' i ltra. Dd q' sill's ousiuo poteit q'siderari
dupl'. p° q'e s3 q' due p'misse ordiate i mo et fig a ex ear

situ et dispone ht ut i ferat q'ne3 q'lescuq3 p'da p'misse
sumt siue ue siue fle. et hoc mo ois sill's d3 dia ousiu. eo
q' ois sill's q'cludes silloe ot' q'nez seq' ex p'missis p'oins
alio aut mo poteit sill' ousiu mag p'pe q' solu q'clu
dit' q'° ua ex p'missis ueis. et h mo o3 ambas p'missas ee
ueras. na cu uez no ondat' ex flis p p'od s3 tm q' ut sut
pbatu3 s. sic g° pbat' ousiue q' seq' ex p'missis p quod o3 i as
p'missas ee uas. de tali g° sillo ousiuo lo phs. na p'd us
sill's no differ a sillo p i pole. cu et talis sill's ondat sillo se
qui q'ne3 ex p'missis. sic g° p'da silli debeat differre q' ad
p'missas. q' drias assigr phs. o3 utrasq3 p'oes existe uera in
sillo ousiuo. i sillo ad i pole alte3 tn. eo q' oppo ta q'nis q'
assig et p alta p'missar o3 ee flaz. Deinde cu3 dicit differ
aut. In pte ista pbat q'en' p'dco3 silloz. d. differ a ult.
sup' un' sill's ab alio s3 affir ul' neg' q'ne3. s3 s' ie het
sill's i utrsq3. na p utrq3 sill3 q'cludit affir et neg un aut
ome ei q' q'cludit ousiue q'cludit et p i pole. et q' q'cludit' p
i pole q'cludit ousiue et p cosecr ... ut ... Querer' aliqs
ut h sit uez. q'd ee id q' demrat' ousiue q' et demra p i
pole et eo. et u3 q' no. q3 p'da p'n a q'et demra p i pole ut s'
dem e no tn pnt ousiue demra ex aliqbz p'oibz cum
nl sit eis p'us n3 noci. In q'ui3 e ph' i ltra. Dd q'
si p'da silli sua't' ulr. tc ee id q' q' demra p i pole q'
et demra ousiue et eo. na si q'cludat a q' p i pole si p'ea
sua' oppo ta q'nis i pole cu ua p'one sup' ta i sillo p i pole. q
fiet ex eis sill's ousiu i q° alte p'oes se ue ut s' dem e. si at
oppo ta q'nis ue q'cluse p sill3 ousiu i uez sua' cu aliqua
ua p'one fiet sill's p i pole i quo una p'missar e ua et reliq
e fla. Et isto mo q'cq3 uerat ousiue. uerat et p i pole. et eo
p cosecr ... ut dic phs i ltra. s3 si huiui silli no accipiant
eode3 mo. s3 un' accipiat p'pe. alt' uo accipiat coit' et large
tuc aliq ondit p i pole q no ondit ousiue. q'a si sumedo
large sillin p i pole p p'n a pnt pbari p i pole. s3 tn et
p'pe sumedo sillin p i pole p'da p'n no ondut p i ps. q3 p'ora
et noci ora eis simpl' no req'sat p q q'cludat. Deinde
dic. na q'n. poita q'en a utrsq3 silli. in pte ista pbat hic
q'en a. q'en a p'dco3 silloz stat i hoc. q3 q' q' demra ousie
q' et demra p i pole et eo. io phs plenad h ta facit. na
p° pbat h' gnal'r. 2° ptractat hic pbone3 sp'r p unaq'q3
fig a. et 3°. q'clu' p'o. s'a i'. Dicit. 2. i'. Mai at. q'ti g° q'. hu.
da3 e q' p cosecr ... fit sill's ousiu et p i pole. na qm3 p
i pole fit i p' fi a q' uez e. i. sill's ousiu q' fit exiuens
eit i me. at i pxima fi a. na q'n p i pole ondit' neg a in
p' fi a. sill's ousiu fiet i s'a q'n ousiu e' affir i tra. s3
cu sill's ad i pole e i me fi a. tc q' uez e et i p' fi a. et i euez
doibz p'oibz. q'n uo p'dus sill's ad i pole eit i tra fig a
tc q' uez e sill's ousiu eit i p'a et me. ua affir a eit in p'a
fi a. neg a a' i s'a. Deinde au3 d'. sicut. In pte ista p'se
hic pbone3 i spali. et q' ta facit. na p° ondit sillos fac
tos in p'a fi a p i pole fi ousiuos p s'a3 et tcia3. 2° decla
rat q' silli p i pole fci i s'a fi a fiut ousiu p tcia3. et 3°
maiat quo silli p i pole fci i tcia fi a fiut ousiu p p'a
et s'a3 fi a. s'a i'. rursu3 i me. 3. i'. rursu i tcia. In p'a
aut' fi a ondit' p i pole ulis neg a et ptic neg a et ptic
affir a. io phs duo fac. Na p° declarat ul'e3 et ptic neg
demratas p i pole i p' fi a sillari ousiue p s'a3 fig a. 2° de
clat ptic affir demrata3 p i pole i p'a fi a sillari ou
siue p tcia3 fi a. s'a i'. rursu3 sit p° g°. sit ousiu p i pole

a. nulli b. et a. non omni c. per primam figure propositionis autem erat a. alicui
b. in esse. propositionis per quam probatur universalis negativa per impossibile erat particularis
affirmativa. que ipsa est contradictoria ei cum qua propositio c. quedam a. omni inesse
id est sumebatur universalis affirmativa. nam si fiebat sillogismus talis per impossibile in prima
figura dicendo sic. omne a. est c. quoddam b. est a. ergo quoddam b. est c. hoc est
impossibile. ergo altera premissarum non maior ergo minor. sua autem minor est falsa.
sua contradictoria est vera. scilicet ista nullum b. est a. sumatur ergo ista universalis
negativa in medio figura cum altera affirmativa et sillogizabitur universalis negativa conclusio. nam
si a. quidem omni c. hoc est maior omne a. est c. et b. at nulli in esse. ista
est minor nullum b. est c. sequitur conclusio per primum modum secunde figure quod nullum
b. sit a. Tunc subdit quod similiter erit et si conclusio sit non omni in-
esse. id est si concludetur particularis negativa. nam propositionis ad probandum eam per im-
possibile in prima figura est omni inesse. id est est universalis affirmativa. nam sic sumebatur
a. quidem omni b. non non omni. id est opposita particularis negative sumebatur universalis
affirmativa in primo modo prime figure. dicendo sic. omne a. est c. omne b. est a. ista
est contradictoria particularis negative scilicet quoddam b. sit c. hoc est impossibile. ergo minor
est falsa. et sua contradictoria est vera. scilicet quoddam b. non est a. sumatur ergo
particularis negativa cum altera universali et sillogizabitur conclusio in secunda figura dicendo sic.
omne b. est c. quoddam b. non est c. ergo quoddam b. non est a. Deinde cum
dicit rursum. in parte ista declarat particularis affirmative demonstrationem per im-
possibile in prima figura sillogizari conclusione per tertiam figuram. dicens. sit rursum pro-
positione sub per impossibile. a. inesse alicui b. que est ei contradictoria. b. autem sume-
batur in esse omni c. id est affirmativa cum qua sumebatur contradictoria particularis affirmative
erat omne c. est b. dicendo sic in secundo modo prime figure nullum b. est a. omne
c. est b. ergo nullum c. est a. hoc est impossibile. ergo minor … propositionis
et premisse eius contradictoria est vera. scilicet aliquod b. est a. sumetur ergo particularis af-
firmativa et concludetur per tertiam particularis affirmativa conclusio. dicendo sic. quoddam
c. est a. omne c. est b. ergo quoddam b. est a. Deinde cum dicit rur-
sum in medio. in parte ista docet sillogizare per impossibile in secunda figura conclusio in-
per primam figuram. et quatuor fuerit sed quatuor genera probationum sillogizata
per impossibile in secunda figura docet sillogizare conclusione per primam figuram. primo ei docet
sillogizare universalem affirmativam. secundo particularem affirmativam. tertio universalem negativam
quarto particularem negativam. … secundum autem tertium … si autem quartum … et
si non universaliter. dicit ergo rursum conclusionis sit in medio figura a. in esse
omni b. propositionis autem per quam concludebatur fuit non omni b. inesse a. si
ergo sumatur. a. omni c. per maiorem et c. omni b. ista est contradictoria conclusionis
dicendo sic in quarto modo secunde figure. omne c. est a. quoddam b. non est a. ergo
quoddam c. non est b. hoc est impossibile. ergo sua contradictoria erit vera. scilicet ista
omne c. est b. sumatur ergo ista per maiorem et sillogizabitur universalis affirmativa
in prima figura dicendo sic. omne c. est a. omne b. est c. ergo omne b. est a. etc.
Deinde cum dicit. si autem. in parte ista docet quod sillogizat conclusionem
particularis affirmative. nam propositionis ad concludendum ipsum fuit nulli inesse.
sumatur ergo particularis affirmativa ei opposita cum universali affirmativa et concludetur
conclusio in tertio modo prime figure. dicendo sic. omne c. est a. quoddam b. est
c. ergo quoddam b. est a. Deinde cum dicat. si autem. in parte
ista ostendit hoc idem de universali negativa. dicens. si autem privativum
sit sillogismus super probatur per impossibile in secunda figura propositionis autem ad proban-
dum hoc fuit alicui inesse. scilicet particularis affirmativa cum qua sumebatur universalis
negativa. accipiatur ergo opposita particularis affirmative. que est universalis cum
universali affirmativa et concludetur universalis negativa in secundo modo prime figure dicendo sic
nullum c. est a. omne b. est c. ergo nullum b. est a. Deinde cum
dicit et si non universalis. in parte ista docet quod similiter concludetur particularis negativa
id est quod si sillogismus non sit universalis. ut si conclusio sit per impossibile a. non
inesse alicui b. propositionis ad hoc concludendum fuit omni inesse. sumatur ergo
universalis negativa cum particulari affirmativa et concludetur particularis negativa per quartum
modum prime figure. dicendo sic. nullum c. est a. quoddam b. est c. ergo quoddam b.
non est a. Deinde cum dicat. rursum. in parte ista docet quomodo
sillogismi demonstrativi per impossibile in tertia figura probantur ostensive per primam

et per secundam figuram et dupliciter fiat. nam primo ostendit qualiter probatur affirmativa
in prima figura. secundo docet qualiter ostenditur in omni negativa per secundam figuram. secunda
ibi. si autem privativum. dicit ergo rursum conclusio sit per impossibile in tertia figura.
a. inesse omni b. et est universalis affirmativa. propositionis autem ad hoc probandum fuit
particularis negativa sumpta cum universali affirmativa in quinto modo. si ergo sumatur
opposita particularis negative cum altera universali affirmativa sillogizabitur universalis af-
firmativa in primo modo prime figure. Tunc subdit quod similiter concludetur par-
ticularis affirmativa. Nam propositionis per quam concludebatur fuit universalis negativa
si ergo hec. scilicet opposita particularis sumatur cum universali affirmativa sillogizabitur particularis
affirmativa in tertio modo prime figure. Deinde cum dicat. si autem.
in parte ista docet quomodo negative fiunt per secundam figuram. dicens. quod si sillogismus
fuit privativus propositionis ad concludendum universalem affirmativam per impossibile in figura tertia
erit alicui inesse que est particularis affirmativa. sumatur ergo opposita hec que
est universalis negativa. concludetur universalis negativa in secundo modo secunde figure. Tunc
subiungit quod similiter erit de particulari negativa. quod concludebatur per universalem affirmativam.
si ergo sumatur opposita ei. scilicet particularis affirmativa cum universali negativa concludetur
conclusio particularis negativa per tertium modum secunde figure. formatio autem sillogismorum
in omnibus predictis relinquitur iudicio legentis. Deinde
cum dicit. manifestum autem. in parte ista concludit propositum. dicens. quod manifestum est ergo
ex predictis quod per eosdem terminos contingit demonstrare ostensive unamquamque
questionem propositarum … cum sit sillogismus ostensivus contingit eos reducere
ad impossibile in suppositis terminis accipiendo oppositam conclusionis … nam
ex opposito conclusionis sillogismi per impossibile supposito cum altera propositione va-
contingit sillogizare sillogismum ostensivum. Ex quo patet predictos sillogismos esse
similes hiis que fiunt per conversiones. et habemus eorum diversitates
per figuras per quas fit unusquisque sillogismus. nam ut dictum est sillogismus per
impossibile per figuras fiunt ostensivi per secundam et tertiam figuram. palam ergo est quod
omnis propositio tam affirmativa quam negativa ostenditur secundum utrosque modos et per
impossibile et ostensive. nec contingit alterum ab altero separari. Circa
istam lectionem queritur una questio primo. utrum sillogismus per impossibile differat qo
a sillogismo ostensivo. et videtur quod non. quia si differrent. aut differrent
materialiter. aut formaliter. materialiter autem non differunt. quia materia sillogismi sunt
termini et propositiones. sed utrique sillogismi fiunt in eisdem terminis et eisdem propositionibus
ergo non differunt materialiter. nec formaliter differre possunt. eo quod una et ea-
dem forma reperitur in omnibus sillogismis peccantibus in forma. Cum ergo predicti
sillogismi alter non peccet in forma. ergo ambo eandem formam
habebunt. Preterea diversitas sillogismorum fuit penes diversitatem
medii ad quod concluditur. sed ad quecumque medium concludit sillogismus per impossibile
ad eandem habet concludere sillogismus ostensivus sicut ad impossibile. et econverso.
ergo predicti sillogismi non differunt. In contrarium est philosophus. qui fa-
cit specialem rationem de generatione et comparatione istorum sillogismorum ad invicem.
Dico quod quantum ad presens spectat tripliciter contingit possumus assig-
nare differentiam sillogismi ostensivi et sillogismi ad impossibile. una sumitur ex comparatione
et specialiter … sillogismi. nam sillogismus ostensivus [illegible] est sillogismo
ad impossibile. Et hoc non habetur quia esse quod sillogizat ostensive potentialiter
sillogizari ad impossibile et econverso. ut dicit philosophus in littera saltem actu unum
est prior alio. quia hoc modo sillogismus ostensivus erit prior sillogismo
ad impossibile. nam in omni sillogismo actualiter concludente per impossibile reservatur
sillogismus ostensivus sicut omni homine reservatur animal. eo quod omnis sillogismus con-
cludens aliquod concludens per impossibile … quod ostendit predictam conclusionem se-
quitur ex premissis. de ratione enim sillogismi ostensivi non est … nisi
illatio unius contrariorum ex duabus premissis ordinatis in modo et
figura. Cum ergo talis illatio reperiatur in sillogismo ad impossibile … in
ipso esse sillogismum ostensivum. sed in sillogismo ostensivo actualiter concludente
conclusionem non reperitur sillogismus ad impossibile. eo quod sillogismus ad impossibile non
concludit nisi altera propositione falsa vel concessa. sed sillogismus ostensivus sim-
pliciter ex premissis infert conclusionem nulla propositione concessa. differ-
unt ergo isti duo sillogismi sicut magis commune et minus commune vel sicut superius

aut fieri. sed ista sunt ex parte premissarum. nam in sillo ad im-
possibile necessario requirit alteram propositionum esse falsam. eo quod semper ex opposito
propositionis uere habet fieri ut dictum est probatum fuit. quia propositionem falsam accipit pro
una premissarum ex qua concludit conclusionem impossibilem per quam conclusionem interimit
premissam falsam et concludit propositionem contradictoriam esse ueram. sed sillogismus ostensi-
uus contingit fieri ex propositionibus ueris uel falsis
in demonstratione. quia sillogismus ex falsis potest dici sillogismus ostensiuus nec tamen in fe-
rat conclusionem ex premissis ordinatis semper. ostendo tamen conclusionem sequi
ex premissis. propter quod requirit quod in sillo ostensiuo ambe propositiones sint
necessarie et indubitabiles. Tercia differentia potest sumi ex parte conclusionis
quia ipsum nomen ostendit. quia sillogismus ad impossibile appellatur quia ad impossibile conclu-
dit. sed in sillo ostensiuo aliquando est uera et aliquando est falsa conclusio
at iste differentie habent ortum ex prima. nam eo ipso quod sillogismus ostensiuus
claudit in se sillogismum ad impossibile. quare est communior et ulterior ipso. sillogismus
autem ad impossibile includit in se sillogismum ostensiuum. addit tamen super ipsum
unam premissarum sumptam ex ypothesi. propter quod non dicitur sillogismus ostensiuus
simpliciter sed dicitur sillogismus ex ypothesi. ex hoc scitur quod illa premissa sumpta
ex ypothesi sit falsa et quod ex ea concludatur conclusio falsa et impossibilis. ideo
ex prima differentia alie due habent ortum quas tetigit philosophus in principio
huius capituli. Ad primum ergo dicendum quod quamuis ambo isti silli possint
fieri eisdem terminis. non tamen ad actum sillare ostensiue materialiter et for-
maliter ostensiue quod non contingit ad sillatur esse non tamen est. propter quod quia
ad hunc unus est communior alio ut prehabitum declaratum est. Ad se-
cundum dicendum quod licet utrique sillogismus ad impossibile dicatur esse specialior sillo ostensiuo
non obstante quod in quibuscumque terminis et in quibuscumque terminis fiat unus sillo-
gismus in eisdem terminis fiat et alius. propter quod sciendum quod aliud una ratione dicitur
esse communius alia quia reperitur in pluribus sicut animal est communius homine. quia in
animali reperitur aliud in quo non reperitur homo. aliud uero unum est communius al-
tero modo consideratur. sicut licet naturalis considerat ea que considerat metha-
physicus. naturalis tamen dicitur specialior artifex methaphysico. quia addit super
ipsum specialem modum considerandi eo quod non considerat nisi entia ut sunt in
quantum sunt entia simpliciter. sed in quantum sunt entia coniuncta motui. sic et licet
sillogismus per impossibile possit fieri in eisdem terminis in quibus fit sillogismus ostensiuus et econuerso
addit tamen super ipsum specialem modum sillogizandi in quantum sillat ex ypothesi.

In quarta figura declaratus quibus potentibus silli. In parte ista
philosophus declarat de sexta que concluditur ex oppositis et diuiditur.
nam primo premittit intentionem suam. secundo prosequitur. prima in ipsa dicit
ergo quod in qua figura est ex oppositis sillare et in qua non. et manifestum est ex hiis
que dicentur. Et quia nominauit oppositas propositiones. ideo exponit sic quod
sit oppositio propositionum. Dico autem me exponendo oppositas propositiones
secundum locutionem quatuor. quomodo ut omni nulli quod ad contrarias. et omni non
omni quod ad contradictorias. et alicui nulli quod dicitur sunt contradictorie. et alicui
et non alicui in esse quod ad subcontrarias. licet sint quatuor propositiones
opposite secundum locutionem tamen secundum ueritatem sunt tres. nam alicui
et non alicui sunt solum opposite secundum locutionem. harum autem id est aliarum
trium oppositarum quidem appello uniuersales omni et nulli in esse. ut omnem
disciplinam esse studiosam et nullam disciplinam esse studiosam.
alias uero duas super appello oppositas contradictorias. Est autem
considerandum philosophus hic appellare oppositas secundum locutionem que opponuntur secundum af-
firmationem et negationem. et quare priuatiue et relatiue opposite non opponuntur secundum
affirmationem et negationem. ideo de talibus modis oppositionis philosophus non facit
hic mentionem. Amplius autem considerandum licet omnes propositiones solum
opponantur secundum affirmationem et negationem non autem secundum ueritatem. nam aliquis homo
currit. et aliquis homo non currit secundum ueritatem non opponuntur. quia op-
positio uera est unius et eiusdem. quando particulares propositiones subcontrarie non
opponuntur cum possint uerificari pro diuersis. ideo bene dicit philosophus
eas opponi tamen secundum modum loquendi. Amplius autem considerandum tres esse
combinationes propositionum oppositarum secundum ueritatem. nam si consideramus

oppositas contingit sicut et duplex oppositio. una est propositionum uniuersalium contrariarum.
ut omnis disciplina est studiosa. nulla disciplina est studiosa. alia
est propositionum uniuersalium contradictoriarum ut omnis homo currit. quidam homo non currit
si non consideramus oppositas magis specialiter. sic erit triplex combinatio
nam omnis homo currit. nullus homo currit et una combinatio. et omnis homo
currit. et quidam homo non currit est secunda. et nullus homo currit. et quidam homo currit
sic est tercia. ita quod distinguendo oppositas contradictorias specialiter et contrarias est du-
plex secundum ueritatem ut dicit philosophus. Deinde cum dicit. ergo in parte
ista exsequitur propositum. et tria facit. nam primo dicit sillogismum ex oppositis
non posse fieri in prima figura. et quare non sit ibi. in media autem. tertia. In
tertia uero. etiam per duo. fit. nam primo proponit quod in prima figura. secundo declarat
per quem modum talis sillogismus habet fieri in secunda figura et tertio probat
quare idem sillogismus habet fieri in tertia figura et qualiter non. secunda ibi. In
media autem. tertia ibi. In tertia uero. etiam per duo facit. nam primo proponit
quod in prima figura non possit fieri sillogismus affirmatiuus ex oppositis. secundo ostendit
quod nec sillogismus negatiuus possit fieri in eadem figura. secunda ibi. priuatiuus
autem. In prima parte intendit talem rationem. omnis sillogismus affirmatiuus factus in
prima figura constat ex duabus propositionibus affirmatiuis. sed sillogismus ex oppositis
constat ex una propositione affirmatiua et ex reliqua negatiua. ergo nullus sillogismus
affirmatiuus ex oppositis potest fieri in prima figura. In ista ratione philosophus primo ponit
conclusionem. dicens. ergo in prima quidem figura non est sillogismus ex oppositis nec af-
firmatiuus nec negatiuus. non affirmatiuus. quoniam in sillo affirmatiuo oportet utrasque pro-
positiones esse affirmatiuas. oppositas autem id est in sillo ex oppositis affirmatiua et negatiua
una est affirmatiua et reliqua negatiua. Deinde cum dicit priuatiuus autem. In
parte ista ostendit quod non possit fieri sillogismus negatiuus ex oppositis in prima figura
et intendit talem rationem. omnis sillogismus negatiuus concludens ex oppositis
affirmat et negat idem de eodem. sed in sillo negatiuo facto in prima figura
non negatur nec affirmatur idem de eodem. quia medius subicitur in maiori
et predicatur in minori. ergo sillogismus negatiuus ex oppositis non poterit fieri
in prima figura. dicit ergo quod priuatiuus autem non fiet. quoniam opposite propositiones
idem de eodem affirmant et negant. primum autem affirmatiuum et negatiuum. In prima
autem figura medium non dicitur de utroque sed dicitur de alio quidem hoc de ma-
iori extremitate autem negatur. id est medium. idem autem medium super dicatur hoc est
de minori extremitate predicatur. sed iste propositiones non opponuntur. ergo super ex
eis non potest fieri sillogismus ex oppositis. Querere autem aliquis utrum
sillogismus ex oppositis possit dici bonus sillogismus. Dicendum quod difficultas
ista questionis uidetur in hoc consistere. nam bonus sillogismus constat ex tribus
terminis. sed in sillo ex oppositis non ponuntur nisi duo termini ut si dicatur
sic. nulla disciplina est studiosa. omnis disciplina est studiosa. ergo
nulla disciplina est disciplina. hic est sillogismus ex oppositis in quo non po-
nuntur nisi duo termini. nam disciplina ponitur ex parte subiecti et studiosa
ponitur ex parte predicati. Ideo sciendum quod non semper exiguntur tres termini
secundum rem. sed sufficiat quod sit dispositio trium secundum rationem in modo ut in prima. studiosum
diuisum ergo prout predicatur et sumitur pro medio habebit rationem unius
termini. sed disciplina prout subicitur habebit rationem duorum terminorum
scilicet maioris et minoris extremitatis et talis dispositio facit sillogismum in secunda
figura. Si uero disciplina sumatur pro medio et subiciatur habebit rationem unius
termini. et studiosum semper habebit rationem duorum terminorum. et talis dispositio
faciet sillogismum in tertia figura. nam medium dicitur habere unitatem in prima figura sed
extrema plurificantur aliquando quidem secundum rem. aliquando non solum sed rationem
ut dictum est. sed si dicemus quod extremum esse bene dictum erit
nobis difficultas non modica. nam si ad diuersitatem extremorum sufficit
diuersitas rationis cum ipsum medium sit aliquid ut subiciatur. et aliquid prout pre-
dicatur secundum rationem. sicut in sillo sunt duo extrema diuersa ratione. ita
erunt et in ipso duo media ratione diuersa. Ad quod dici poterit quod
sillogismus ex oppositis solum fit in secunda et in tertia figura non autem in prima. sed medium
in secunda et in tertia figura non recipit diuersitatem nec secundum rem nec secundum
rationem quia uel semper subicitur sicut in tertia figura uel semper predicatur sicut in secunda

sz i pa fig^a ht diuisi^tes q^a subiciat^r et p^tur. et io h^z de se
sit vnum ex dispone tn si c ht q^d sit diuisum. in ^3a aut^r fi^a
ul' i^a tcia n^e de se n^z ex dispone figurarum ht q^d sit d^us
si ex^a ma hent de se q^d sit diuisa. q^uis ex dispone fig^ae
heant q^d sit eade. Amp^ius aut^e gret^r ad ut^m sillus ex op
po^tis possit fi^e i pa figura. Dd q^d na oppo e eiusde
pti de eodem s^bo. Si g^o dicat^r s^c ois disci^na e studiosa
h^c respuat^r ista oppo. q^a studiosum q^d e ptum affir^r et ne
gatur de eodem s^bo. puta de disci^na. sz tal' oppo no repit^r
i pa figa. eo q^d ide me^m affir^r de vno ex^mor et negat^r
de altero. na si dicat^r s^c nullus al' e lap^s. ois ho e al'
q^uis vna ppo sit affir^a et alia ne^a no tn negatur
n^z affirmatur idem de eodem. q^a al' negat^r de lapide et af
fir^r de hoie. Qd si dicat^r idem s^bica i ma^ri et i mino
ri^e no erit oppo. q^a q^uis studiosum neget^r a disci^na
no tn affir^r de ipa. Suppo^to g^o q^d ide de eodem affir^ri et
negari q^d req^rit^r ad uerum oppo^ez sill^s ex oppo^tis n^o pote
rit fi^e i pa f^a. Amp^ius aut^e gret^r ad ut^m ex oppositis
possit fi^e sill^s affir^s. Dd q^d dic^e sillm ex oppo^tis
ee affir^m e i pli^te dictionem. na^z sill^s affir^s req
rit utramq^z ppo^em affir^ez. q^a g^o affir^a no poterit
concludi n^i ex ambabus affir^is. oppo a^m req^rit affir^ez
et neg^ez eiusdem pti de eodem s^bo. Dicet^r g^o q^d ad
sill^s sit affir^s et q^d sit ex oppo^tis e dic^e oppo i adiecto
ut declaratum e p^ius dicta. Deinde cum d^t. in me^a aut^e.
In pte i^sta docet sillare ex oppo^tis i ^3a fi^a. et ita facit
na p^o o^t hec i ^3o mo vl^e se fi^e. ^2o o^t h idem i p^o mo
eiusdem fig^e. et ^3o ma^ri^at hec idem i mois ptic^lbz. Sa ibi
Si aut^e tcia. et si no sit vl^is. Dicat g^o i pa fig^a no fit sill^s
ex oppositis. sz i me^a fia g^ot fi^e sill^s ex oppo^tis contio^c ul'
contrarus. sit g^o b^o. hec e me^a i q^uo. a. disci^na a^m i q^o b.
a. e. i. sit ma^or ext^itas. sig^o q^o ti^at oem disci^a ee studi
osam ut bonam. na studiosum et b^o accipit p eodem sup
sit aut^e et nullam disci^nam sup ee studiosam quibz suptis
a. h e me^m m e o^i. b. et nulli. e. i ^3o mo se fi^c. dedo sic
ois disci^na e studiosa. et nulla disci^na e studiosa. Aut^e
s^bingit^r q^d s^r accit^r. et si accipiat^r ad sub disci^na puta
medi^na. Vn^m aut^e s^r aut^e. et si oem disci^nam sumes studi
osam mi^nam a^m no sup sit studiosam. na sic p^us. a. q^d
dem i est o^i. b. b. aut^e nulli. et seq^t q^d quedam disci^na pu
ta me^na q^e quedam disci^na no sit studiosa. dedo s^c ois
disci^na e studiosa nulla medicina e studiosa. g^o nulla
medi^na e disci^na. ista q^o tn ualet q^a ista. q^d quedam
disci^na no sit disci^na. Deinde cum d^t. et si ~~sine~~ in pte
ista docet fo^re sill^z ex oppo^tis i ^2o mo. d. et si. a. e. q^d
dem hec e minor ppo sit o^i ita q^d sit affir^r. b. a^m nulli ita
q^d ma^or sit ne^at^a. tuc. b. quedam h e ma^or ext^itas sit dis
cip^na. c. aut^e. i. minor ext^itas sit me^na. a. uo q^d e me^m
sit oppo^o. sumat^r g^o p ma^ri nullam disci^nam ee oppi^ez su
mat^r a^m p minori q^uedam disci^nam ee oppio^nez. puta me^nam
dedo s^c i p^o mo. nulla disci^na e oppio. ois me^na e oppio
g^o n^a me^na e disci^na. Tuc s^bdit q^d iste sill^s differt
a p^ori in q^ualitate. i. penes q^ualitatem et t^ermio^rum ordinem. na p^us
affir^r tuc fuit positum ad. b. h e ad ma^rem ext^item. nunc
a^m i sillo iam f^co poi^t ad. e. i. ad minorem ext^itez. Est
a^m q^o sit ddes sillos f^cos ee fortos ex ^3pibz ^3ius et no
ex ^2^ddictoriis. io cu^uiq^z e^et cos^ire formare ex oppo^tis
^3ddic^c ita possz sic fuit fo^rti ex oppo^tis ^3rie. Naz si di

catur sic. ois disci^na e studiosa. quedam disciplina no e stu
diosa. g^o quedam disci^na no e disci^na. iste sill^s e ex op
positis contio^c. verum q^a sill^s ex oppo^tis contio^c ht fieri i ppoibz
ptibz. io ph^s no fecit mencionem de oppo^ne contio^a i mois
vlibz. Deinde cum dicat. et si no sit. In pte ista docet
q^d eodem^o possit silla^ri ex oppo^tis i mois ptibz sic dictum
e i mois vlibz. et dico facit. q^a p^o facit q^d dictum e. ^2o. ro
net quedam dubium. Sa i^a. verum no s^p. Dicat g^o q^d si n^o sit
vl^is altera ppo. sz sit pti^cis sup^e. g^r fiet sill^s. na me^m
e q^d s^p d^z ne^re de altero ex^mo. et de altero no ex^mor
d^z affir^re. q^a si affir^o et neg^o fuit oppo^ta oz ex p^ris
q^d q^z vna e affir^a et reliq^a ne^a concludi oppo^ta i mois p
ticu^lbz sicut dictum e i mois ulibz. Deinde cum dicat
verum q^d no s^p. In pte ista remouet quedam dub^m. q^d ei ^3ue
rat sillm ex oppo^tis fi^e ex ^3pibz q^z vna e^et affir^a et
reliq^a ne^a. io possz aliq^s e^e i mp^r ee uerum q^d affir^a et
neg^a faciat sillm ex oppo^tis. io ph^s h remouet aut^e. verum
no s^p. n^z o^io sup^e fit sill^s ex oppo^tis ex aliq^bz de q^z
vno me^m affir^r. a de altero negat^r. sz si sic se hent q^d se
sub me^o. ul' ut sit eadem ut disci^na et disci^na de quibz
hec me^m studiosum. ul' sic totum ad ptem. sic medi^na
et disci^na. ali^r aut^e e i p^ole sup^e fi^e sill^z ex oppo^tis. na a^r
no erunt ppo^es n^z contie nullo mo. Est a^m consid^o q^d cu
rea oppo s^p sit vni^s pti de a^to s^bo sicut p^tum p^dicet^r
de diuobz s^bis. ita q^d de uno affir^re et de altero ne^re oz t
neq^o illa duo s^ba ee eadem rea^l^r. sic cum dicimus ois disci^na
e studiosa. oz ista duo s^ba de quibz me^m affir^r et neg^r
vnum contineri subalterno. sic spes s^b genere ut me^na conti
net^r sub disci^na tamq^m sub suo genere. na cum idem sit ge
nus et spes p se loq^ndo q^dq^d oppo^it^r generi oz q^d opponatur
spei. io bn uult q^d si nulla disci^na e studiosa. et ois me^na
e disciplina. q^d nulla me^na sit studiosa. bn g^o aut^e ph^s
q^d illa de quibz p^t me^m. ul' se eadem reali^r. ul' hnt se
sic ps ad totum. Circa istam lectionem q^r vna q^o
p^ral. ut^m aliquis artifex spalis possit uti sillo ex op
positis. et vi^z q^d no. q^a null^s artifex conclu^t oppo^m ei q^d
dicit. sz sill^s ex oppositis s^p conclu^t contrarium i pl^icatez
oppo^ta. g^o null^s artifex spalis poterit ipo uti maxie
cum ex ppoibz oppo^tis optet sillare contrarium oppo^ta i pli
cantem. P^ro. ois sill^s f^cus ab a^to artifice spali ul'
aggn^at oppi^ez ul' scia^m ul' decep^ez. sz sill^s ex oppo^tis n^o
aggn^at oppi^ez. q^a no e ex pbl^bz no sciam. q^a no e ex
necus. n^e et decep^ez. q^a no p^cat i for^a cum conclu^at sillo^e
g^o sill^s ex oppo^tis no erit alic^s artificis spalis. In ^3
rium e. q^a i^d e i utile q^d no e ordiatum i aliq^m finem. Si
g^o null^s artifex spalis uteret^r sillo ex oppo^tis ad aliq^m
finem. tunc talis sill^s e^et frust^a et i util'. Dd q^d no
e i conveniens eidem artificis ee pla i scia no tn p^r eius
dem fis. Cu^m g^o sill^s sit i sciam q^o ad utit^r docendo et
dispu^do no e i conveniens vnum artificem ut dya^c^um docendo
sciam^re uti diuisis mois ar^di et sillo di^r p^r cu altius
et alte^r mois. Ad cuius i^tel^ntem e sciendum q^d cum disputatio
sit quedam pugna. sic uidem^us i bello co^rali q^d aliis armis
et aliis i str^is utim^ur ho i aggrediendo i inimicos et aliis in
s^tris utit^r i resistendo aduersis et uolentibz nocere. Sz debe
mus arbitrari de bellis disputacois. na ipe dya^c cum m
uenit r^onem tan^ter bonum et bn dispo^tum utit^r sillo sillato ex p
babilibz. sz q^n i uenit ipm p^ruum. nullum pl^ale uolente conce^re

q°.

c

q°.

c

q°.

nulla medicina e studiosa

c

q°.

ut sacere sic istracar 9 pbale gclusiz . tuc dmus oppoens
potest uti sillo ex oppo tis faciendo s ut resns cogitur
oppota 9cedere . ul q 9dicat sinis dcis . l q sequitur
oppota ex sua pone . 9tr ei alii ut ait phs . viij . top .
resntez ee pcuuz q nesciat 9 argue 9 9nez oppo tis n
poterit ferre i stantias a tn pcimyt pdaz 9nez pbat
sillo taz 9cer . i tali casu dyac poterit uti sillo ex op
positis n qdem ut ips recipiat q e pprus soph . s ut resns
ei pcimtes recognoscat . aut eu ad bonu hitu reducat .
Et sic deuz e de dyam ita itellid e de temptatore . naz
lz temptator n itroget 9nez . sic nz dyac . cu ipse n ic
rogat . s sunt qui temptant . 9tr tn alii temptatorez i ueni
re resntes ita pcuu volentez . a ipa necia cauillare ut
ipa no 9cedat . s pocius ea utit negare i quo cum li
citu e temptatorem uti sillo ex oppo tis . s c g pz dyac
a temptatore no simplr . s i tali casu posse uti sillo ex op
po tis . Ad p g dd q n artifex 9cluit oppo ei q dt
s facit ut ali s . adusari 9cludat oppo ei q dic . ul
saltez q oppo ta ex ei dcis sequnt . Ad . 2 . dd q sills
q utit dyac i docendo aggnat oppi es ul fidez . a sillus
q utit temptator i temptando aggnat sciam . s silli
quibz utunt pdci artifices i reducendo pcimentes et
cauillat es resntes no e nce q aggnent oppi oez ul sciam
q no sunt ordi ti ad tale fine sic sunt silli ex oppositis
ut e p hita declaratu .

Tercia at figa . p q phs docuit sillo re ex oppo tis
i sa figa . In pte ista docet hec idez i tcia . a tca facit
Na p o ondit quo fit sills ex oppo tis i tcia fi a a quo
no . s o docet fozie tale sillm i mois vlibz a ptialibz
a tcio sbiugit qt mois ht fi pdcus sills . sa r . si em
. tciaz . oz aut . dt g q i tcia figa nllo mo eet sills af
fir ex oppoitibz oppo tis pp eam q dixim i p a fi a . nega
tiu a vlibz a no vlibz exntibz tis . Est a 9sido q
ut dixim s . sills ex oppo tis i plicat affir ez a nie nez . Et
q i q cuiqz sillo aliq premissaz e neia oz 9nez ee ne iaz
io dic sillm ex oppo tis ee affirm e dice oppo i adicto . pp
g o eadez cam deaz i p fi a n 9tr facit sillm ex oppositis
i tcia fi a . na ta i pa figa q i tcia oz sills affir ius hec v
tuq pp oez affir az q no i ueit i sillo ex oppo tis . In sa at
figa sp e sills ne . io de sillo affir no fecit i phs mcoez
Deni cu z o . sci . In pte ista docet fozie sillz ex oppo tis
i sa fi a i mois ulibz a ptibz a tca facit . Naz p o h m
mois ulibz a ptibz a tca facit . s o facit hec idez i mo
ptialibz . a tcio assigt diusu mo oppo is int tios uli et
ptiaus acceptos . sa r . s aut . tcia r si aut . doit g o sic
ei disciplia i q o . b . a . c . disciplina sit ma or a minor extitas
me a sit i q o . a . ita q . a . sit me . si g fiat oez medici
ee disciplia sillo do i s o mo t e fi e ddo s . nlla me na
e disciplia . ois me na e disci na . g o se q q da disciplia
no sit disci na . Tnc sbiugit mo pti s . d . s r a si non
vlr sumpta sit . a . b . pp . na si qda me na e disci na . a mi
nus nlla me na e disci na acut p sextu mo qda disci na
no ee disciplia . ddo s . nlla disci na e disciplia . q da
i me na e disciplia . g o quedaz disci na no e disci na .
Deni cu d . scat . In pte i ta declat diusu mo oppo dis
ait . sunt aut quedaz ulibz tis sumptis 9tie pones . si at
alta pp o sit ptis . no e g eadez oppo i tis ulibz a ptibz
a i tis ulibz a ptibz sil sumptis . na i tis vlibz solu fuit

oppo 9ia . s i tis ulibz a ptibz sil sunt oppo 9dcozia . a
Deni cu d . oz aut . In pte ista o t qt mois ht fieri
pdictus sills . a tn facit . naz p o o t fi sillm ex oppo tis 9ius
a 9dcozus . s o declat qt mois pnt 9binari pdce ppoes
a tcio maiat quo dnt fiat sills ex ppibz falis a ex oppo
sitis a sills ex falis declatu e s . sa r . qm at . 3 . r mai
Cato dt g oz aut scire qm 9t quidez sic opposita suere q
admo dix imus . s . p in duis mo oppo di ut oez disci naz esse
studiosaz . a nllaz disci naz ee studiosaz q ad oppo es 9ia
am . aut aliq disci naz no ee studiosaz q ad oppo z 9dc
toziaz . a h no dz late . naz erit palaz itroga es sillare al
tez oppo toz at q adz dcm e i top . oz suere vnu a sillare re
liquu . s sup hec no eet sillare ex oppo tis . Est a 9sid q su
mendo vnuz oppo toz a u z reliq alia ppone bn 9tr sillare
a oppo a h ul p ppoes positis ul palas itroga es ul p sil
lo o maioze a minoze sic docet . viij . top . s isto mo n sillat
ex oppositis n una pmissaz sit 9ia ul 9dcdo a alteius . a hec
eidez sbi a eidez pti . na alias ppo es no ecnt i eis . De
mde e d . qm at . In pte ista declat qt mois 9tr 9binari
ppo es oppositedo . qm a oppo es assumendo sit h . sex aute sue
re . i . sex mois pnt 9binari ppo es i q s e oppo aut oi aut
nlli . ista e pma oppo . a t oi a t no oi . i ta e sa oppo . aut
alic a nlli . ista e tcia . a q libz istaz poterit sim dupr . q a
a t neg o ppoit a t affir . vn aut qz dz 9uti i tis . s . affir
ppo do nega de a 9 o . ut a . oi . b . a nlli . c . a tnc ppoit affir
a t nlli . b . a oi . c . a tnc ppoit neg . a sic 9tie 9binant
dupli . ita a 9 dco e . io sbdit . a t h q dez oi . illi uo n oi . a
rursuz h 9uti i tis . s . ppo do neg ta affir de . a s r nlli a
alic . l 9 o ita q a isit ta gna opponu oppoitaz . sex mo
9tr eas 9binari ppo do affir neganis ul 9 o . Et q phs de
dit istaz 9binacoez i sa fi a io ait . q s r a ai tcia fig a
h 9tr . vn mai e quotiens a i qbz fig s 9tr fi sillz ex op
positis . q solu z i sa fi a a i tcia . a h sex mois s z q ppo es
oppo te sex mois 9binari pnt ut declatu e . Deinde
cu d . mai a . In pte ista declat quo dnt dicit sill
ex oppo tis a sills ex falis . a ille sills de quo declatu e . a e
q ta facit . na p o facit q dictuz e . 2 o declat qua in
sillo ex oppo tis repiat 9cio . a tcio maiat qm dnt ex p
missis diusi te assumptis 9tr sillare oppo ta sa r . pular at .
tcia r . oz aut . d t g o q mai e exhis q dca sunt . qm quidez
ex falis 9tr sillare ue z . eo q sp sills fit 9tius rei . i . fit 9
rius p recepti u malu . ut si e bonuz a no e bonu . a si e al a
no e al . i . si 9cludat q sit al . 9cludet a q no sit al . a sic
cludit q sit bo sil a 9cludet q no sit bo . a h q r e sillus
ex 9dicone . i . h 9tr . io q z sills e ex 9dco is ul ex 9tus . s
sbi ei . i . ma oz a mi oz extitas . a t sit ice a t sehnt ut do u
a ps ut disci na . Queret a a s ut sills ex oppo tis dif
ferat a sillo ex falis . Dd q i t utqz sillm dup r dici
possit assignari vna ex pte pmissaz . a a ex pte 9 ms .
p dcia s pz . na i sillo ex falis ambe pnt ee fale . uno
si appellat sills ex falis oz ambas pmissas ee falas . s in
sillo ex oppo tis oz neco altaz pmissaz ee vaz . a altez falaz
na cu sit i ppo e affir es a neg ez de code verifi ri i sillo ex
oppo tis itez affirmet a neget de eodez ddo sit . nlla disci na
e studiosa ois disci na e studiosa . oz neco q si affir ri est
va q ne ia sit fala . a e 9 o . g o i altro uno silli dnt ex pte pre
missaz . q i uno ambe pmisse st fale . s i alio vna est
va . a reliq e fala . 2 dcia s ondit . na 9 o 9clusa ex p

missis falsis potest esse verum, sed non propter quid; conclusio in eo quod falsa non poterit esse cum veris saltem ut ergo sequitur. Contrarium ut superius probatum fuit, sed in sillogismo ex oppositis oportet necessario conclusionem esse falsam. Cuius ratio est quia sicut nulla propositio est verior illa in qua idem predicatur de seipso, dicendo sic: homo est homo et disciplina est disciplina; ita nulla propositio est impossibilior et falsior illa in qua idem removetur a seipso dicendo sic: nulla disciplina est disciplina. Nam si dicatur sic: omnis medicina est disciplina, quedam medicina non est disciplina, ergo quedam medicina non est medicina, in ista conclusione idem manifeste removetur a seipso. Hanc igitur differentiam tangit philosophus in textu ubi ait quod in sillogismo ex oppositis simpliciter sillogizatur contrarium rei, id est sillogizatur contrarium sui ipsius per contradictionem, sillogismorum idem removetur a seipso destruitur proprietas realis.

Amplius autem queret aliquis utrum sillogismus ex oppositis differat a sillogismo ignorantie. Dicendum quod isti duo sillogismi videntur specialiter differre in tribus. Primo ex parte sillogismorum vel utriusque eis. Nam uterque sillogismus ex oppositis bene congregat propositiones quas assumit esse impossibiles, scilicet quod una sit vera et reliqua falsa, et quod una sit affirmativa et reliqua negativa et congregat ex eis debere sequi impossibilem conclusionem, ut quod idem removeatur a seipso; procedens tamen sillogismo utitur propositione per contrarietatem et contradictionem ut dictum est supra; sed uterque sillogismus ignorantie nescit propositiones quas assumit esse falsas et quod ex eis sequitur conclusio falsa. Nam aliquis putaret congregare quod est scientia et quod est qualitas, et quid est quantitas, ignorat tamen quod scientia convenit cum quantitate vel cum qualitate, contrahit falsitatem. Unde si dicat sic: omnis quantitas est qualitas, omnis scientia est quantitas, ergo omnis scientia est qualitas, dicitur facere sillogismum ignorantie, quia congregat signa, ignorat tamen comparationem eorum ad invicem, contrahit falsitatem. Secundo differunt quantum ad premissas in utroque sillogismo assumptas. Nam in sillogismo ignorantie aliquando assumuntur utraque propositiones false sicut patuit in sillogismo prenominato, sed in sillogismo ex oppositis semper una propositio est vera et reliqua est falsa cum assumat propositiones contrarias quas impossibile est de eodem verificari. Tertio differunt predicti sillogismi quantum ad conclusionem per utrumque sillogismum conclusam. Nam in conclusione conclusa in sillogismo ex oppositis idem removetur a seipso, ideo semper est conclusio negativa; sed in sillogismo ignorantie aliquando est conclusio affirmativa ut si concludatur quod omnis scientia sit qualitas, aliquando vero est negativa ut si concludatur quod nulla scientia sit alia vel quod nulla alia sit scientia.

Amplius autem queret aliquis utrum predictus sillogismus ex oppositis differat a sillogismo per impossibile. Dicendum quod inter istos duos sillogismos triplex differentia potest assignari. Prima differentia sumitur ex premissis ex quibus aliquid concluditur. Nam sillogismus ad impossibile concluditur ex una premissa non supra assumpta sed ex ypothesi concessa, propter quod sillogismus ad impossibile dicitur sillogismus ex ypothesi; sed sillogismus ex oppositis infert conclusionem ex premissis simpliciter sumptis nulla concessione premissa. Secunda differentia sumitur ex ordine sillogismorum. Nam multi sunt processus in sillogismo per impossibile. Nam primo concluditur contrarium impossibile; postea ex eius interpretatione revertimur ad premissarum quam interpretata ostendit propositionem esse veram, hos autem processus non assignamus in sillogismo ex oppositis. Nam cum predictus sillogismus assumatur ad testificandum per interrogationes respondentis sufficit per statum sillogismi concludere opposita ad hoc quod respondens redarguatur. Tertia differentia potest sumi ex conclusione utriusque sillogismi. Nam conclusio est falsa in sillogismo ad impossibile, quia prius repugnat scientie, vel quia removetur a scientia, aliquando non dicitur removeri. Ideo nullus sillogismus affirmativus et negativus potest esse ad impossibile; sed in sillogismo ex oppositis concluditur conclusio continens sillogismi opposita ut affirmativa et negativa quod sunt opposita, ut si dicatur sic: quedam medicina non est medicina. Ideo ut dictum est supra talis sillogismus numquam potest esse affirmativus sed semper erit negativus cum implicet in se negationem. Deinde cum dicit palam autem. In parte ista declarat qualiter reperiatur contradictio in sillogismo ex oppositis dicens: palam autem quoniam in paralogismis, id est in sillogismis ex oppositis nichil prohibet contradictionem fieri ypothesios, id est ex propositionibus sumptis per ypothesim. Ut si est par non est impar. Nam ex propositionibus contrariis vel ex oppositis contrariis fit sillogismus sic igitur aliquis supponet hic contradictionem, scilicet conclusionem continentem implicite contradictionem erit contradictio ypothesios, id est erit contradictio in premissis sumptis per ypothesim. Est autem considerandum quod philosophus sillogismum ex oppositis appellat paralogismum, non quia hic sillogismus sit paralogismus peccans in forma sicut sunt paralogismi sophistici, sed sicut esse paralogismus videtur ducere respondentem ad metam redargutionis; ita sillogismus ex oppositis concludens conclusionem implicantem opposita et concedendo respondens redarguitur, quamvis sub alio sit hanc redargutionem faciat sillogismus ex oppositis et paralogismus sophisticus ut dictum fuit superius et ipsi istam sillogismi receptam in utroque sillogismo utrumque potest paralogismus nominari. Amplius autem considerandum quod cum contrarietas et contradictio contineatur in premissis non potest esse contradictio in conclusione nisi contradictio sit in premissis. Ideo philosophus signanter ait quod nichil prohibet contradictionem esse ypothesios, id est nichil prohibet contradictionem esse in premissis que dicuntur ypotheses vel quia ponuntur in sillogismo aut prius interrogatur utrum sit vere vel false, quibus concessis suppositis per ypothesim infertur conclusio. Vel specialiter in sillogismo ex oppositis ipse premisse dicuntur ypotheses, quia cum sit contrarie vel contradictorie oportet necessario concedere alteram illarum, ergo una propositione concessa sunt per ypothesim, contrarium quod assumitur eius contraria vel eius contradictoria et tunc dicitur contradictio esse ypothesios, id est tunc esse contradictio in premissis ut dictum est ex quibus concluditur conclusio continens opposita. Deinde cum dicit oportet autem. In parte ista ostendit quomodo differunt contrarie sillogizare opposita, dicens quod est considerandum quod sic quandoque non est concludere contraria ex uno sillogismo ut sit hoc quod non est bonum bonum aut aliquid quidem tale supra opposita continens, nisi statim sumatur eius opposita, id est nisi festinatur sit copulata ad invicem illa duo contraria, scilicet bonum et non bonum in maiori propositione, ut omne animal est album et non album, omnis homo est animal, ergo omnis homo est albus et non albus; sed si talia contraria non sint copulata ad invicem in maiori propositione, tunc duo contraria non poterunt concludi per unum sillogismum, sed quodlibet illorum contrarium concludatur per unum sillogismum. Unde ait oportet autem assumere contradictionem, ut dato quod omnis disciplina sit oppinio et non sit oppinio dictum sumatur quoniam quedam medicina est disciplina et nulla sit oppinio et supra existentibus propositionibus concluderetur tamen unum contrarium dicendo sic: nulla medicina est oppinio, omnis medicina est disciplina, sequitur per se quod quedam disciplina non sit oppinio; que est contradictoria istius: omnis disciplina est oppinio. Et si debeat concludi ista conclusio scilicet quod omnis disciplina sit oppinio concluderetur per alium sillogismum, quare contradictiones vel redargutiones fiunt ex duobus sillogismis concludentibus opposita sillogismi, scilicet affirmativam et negativam; non concluditur per unum sillogismum nisi illa contraria sit copulata ad invicem in una propositione, ex quo sic quod sunt opposita sed videntur id est opposita eidem parti et ubi quod sunt opposita sed rei veritatem ut quedam medicina non est medicina non contra aliud non concluditur nisi sic prius dictum est. Est autem considerandum quod philosophus tangit duplicem modum quo aliquis potest concludere opposita: primus est per copulationem, ut si ambo contraria copulentur in maiori propositione dicendo sic: omne animal est album et non album, homo est animal, ergo homo est albus et non albus; iste est sillogismus sed sit ad opposita quia concludit conclusionem continentem opposita; non tamen est ex oppositis, quia minor propositio non opponitur maiori, sed tota oppositio sunt in maiori propositione continente contraria sub copulatione. Secundus modus est quando utraque pars contradictionis sillogizatur non tamen per unum sillogismum ut supposito quod omnis disciplina sit oppinio et non sit oppinio utraque pars istius oppositionis potest concludi per unum sillogismum qui est elencus. Nam elencus sillogismus dicitur sillogismus redargutionis quia potest concludere utramque partem contradictionis, non tamen per unum processum, sed per processum affirmativum concludit affirmativam, per negativum negativam. Unde elencus non est unus sillogismus, sed est sillogismus plex. Iste autem sillogismus non est ex oppositis quia conclusionem concludit opposita et per opposita non est tamen

vn sill' sz duo. 3ᵐ mo e ille de q° dem e p'us q̄m
vna ppo e oppo^ta alti^us eiusdem sbi. ⁊ eidem pti. ut si
diceret s^a n̄ discina e studiosa. g° nulla discina e disci^na
iste sill's e ex oppo^tis sz virtute. q2 i p'missis e oppo ei'
dem de eodem. i 9ne v° e oppo. q2 idem remouet a seipso
bn̄ g° ait phs q' sillare ex oppo^tis no 9^ti sz vi^rtute n' q'
ad' dem e p'us. q2 at^t no 9cludunt oppo^ta p vnu sill;
n' stati copulent oppo^ta i ma^n ppone. ⁊ tunc n̄c oppo i
ambab; p'missis. aut si 9cludunt no e^t p vnu sill;
sz p duos sic redarguuntur fuit p duos elencos. Cir
ca istam l'conem q' vna qo pn^t. ut sillare ex oppo^tis
ptineat ad potentem silli. ⁊ v2 q' no. q2 potencia eiulib;
stat i eius saluacone no i ei' deo cone. neq3 i ei' destr^c
cone. sz p sill; ex oppo^tis idem remouet a seipso. g° h n'
spectat ad potentem silli. p'. artificialia imitant
nalia. sz nulla res nalis potest sil' i duo oppo^ta. g° null'
9cept' sillo' 9duct' artificiali ab mte potest sil' in
duo oppo^ta. In 9m e. q2 vn' 9sp p po^a q' ht acq'
rit meto^rs de i innicas. sz p sill; ex oppo^tis oppones h'et
aliu incto^rs de 9n^te pcrio. g° sillare ul' 9clu^re ex oppo^tis
spectabit ad potentem silli. Ad h' dd' q' ad declandu
vi^tem h' qois oz p° vide qd sit id q' spectat ad cenciam
silli. ⁊ quid ptineat ad potentem l' ad opacoem ei'. so ex
h' ondet' q' sillare ex oppo^tis ul' ex flis a^t 9lusiue. ⁊ oia
q̄ sunt detiata i pa pte isti' si lib' dnt ptinc ad pota
tes sillo2. Ppt pmu e sco q' ista ta se hent p
ordinem i oi re creata. s. cent^ia potenci. ⁊ opacio no potet
a^ta cen^a exire ab a^ta opacoe. n' medi^te po ul' vtute
q' po e supaddita ipi cen^e. na nulla res cata potest ee
i mediat^e pn^m actois. sz oz cem rem cata age ⁊ exire i opa
cone mediate a^ta po s' supaddita. ut ig^is calefacit me
caloze. ⁊ ho itellit me^te itell^c. de rde g° po^a alic ⁊ opa
conis e q' sit pp q'dite ⁊ cen^a ei' ⁊ q' sit qda accncia
si addita ipi cen^e. q2 q'ditas ⁊ cen^a alic no i notescit
nob n' medi^b2 accntib2 eo q' accn^a p° offerunt se sen^u
aq° ois nra 9gco ht ortu ⁊ pn^m. io oz po^a alic ⁊ eius
opacone tanq' ei' accn^a extima maifestare ⁊ declare e
cen^a rei' quidi^tem pp q' bn dt phs p° de aia q' accn^a mag
na pte 9ferut ad 9gscendu q' q' e. De rone g° cen^e
silli n' e a^o n' hre duas ppes affir^tas ul' ne^vas ordiatas
i mo ⁊ fi^a q' spectat ad m^a et p dici deoi ⁊ de nullo q̄ sunt
pn^a forma eius. ⁊ totu a' a^o q' supaddit s' l' ex pte pre
missa2 l' ex pte 9nu p q' addita nob i notescat boi
tas silli potest ptine ad potentem silli. h a' 9^t sex mo^is
ut dicebat i pn^o. tb2 ex pte p'missa2 i ordie ad 9ne. ⁊
trib2 ex pte 9nu2 i ordie ad p'missas. na potas ppo
nu i 9ne 9clu^do plr's 9nes sunt ex ea2 ulitate. q2 si p
posicoes sint vles pnt i 9ne vlem ⁊ p ti^cem. potas q' ppnu
i 9clu^do 9ne va2 ul' fla2 sunt ex ea2 q'li^te. q2 p'misse
fle pnt s' ordiari. ut no sola2 fla2. sz ⁊ va2 9nes co
cludant. sz potas ppnu i 9clu^do eculant q'lib2 p'mis
sa2 sunt ex ea2 9uribli^te. q2 si p'misse assumat co
uti^les potest q'lib2 p'missa2 9cludi eculant. g^r
potas silli maifestabit trib2 mois ex pte 9nu i or
die ad p'missas. na potas 9nis i ondendo 9ne2 9clu
sa2 sillo^te seq' ex p'missis sunt ex 9usione 9nis in
oppo^ta q'li^tem. na2 si 9ucsa 9nis no potest stare cu2 p'
missis. tunc 9° p'us 9clusa seqbat' ex p'missis prectas.

potas a' 9nis i ondedo 9ne ppo^a ee vam sunt ex 9
ne ul' 9dco^e i possibili^te. na si oppo^tu 9nis ppo^te e i pole
oz ppo ee ue2. Potas v' silli i ondedo 9ne2 aliam
i plicare 9diem sunt ex pte 9nis 9cluse i possibili^te ut q2
ex p'missis oppo^tis 9cludit 9° i plicas oppo^ta. Di
cam' g° ee sex potates sillo2 q2 tres sumunt ex pre
missis p ordiem ad 9nes. alie vo tres sumunt ex 9
nib2 i ordie ad p'missas ut e p'bita ma^n. Ad p' g°
dd' q' sill's ex oppo^tis no 9^dit 9clone2 i plicante opposita
ul' q' rem remoueat a seipso ut i h' sillatis sz p h' ondit dic
tu2 2^ntis ee flm ⁊ i plicare 9dcione2. Ad 2^m dd'
q' p sill; ex oppo^tis no 9cludunt duo opposita ut affir
⁊ ne. q2 tc n' eet vn' sill's. sz p ipm 9cludit aliq' ppo i
q' id pti repugnat sbo sic i p'missis maior extias re
pugnat minori. ⁊ p tanto appellat' sill's ex oppo^tis. Ecto 2

In pn^o aut p'te. sic dicebat i pn^o h' si li' iste
s^i lib 9minabat i ptes d. q2 phs i dcelando de
potate sillo2 de quib2 agit spr' i h' li° duo facie
ebat. na p° detiabat de hi' potatib2 p fas maifestatib2
boitate silli. so detiabat de p'dcis potatib2 ipsas et
tesig^b2 a boi^te sillo2. Ex pdcta g° pa pte phs nuc
exse d' sa. Ad cui' cuicias e sco q' sic assign' sex
tas potates silli tres ex pte 9nu. ⁊ tres ex pte p'mis
sa2. ita possum' assignare tres defect' i tidentes cu p'fri
ones sillo2. tres pertantes 9 9nes. ⁊ tres ptes 9 p'mis
sas. Na 9° 9sc ex ptr ex p'missis. p ei 9 d2 ee a^d a p'mis
sis. sic effcus d2 ee a^d a sua ca. So 9° d2 accide ⁊ seq' ex
p'missis ita q' si 9° e va ⁊ p'misse d2 ee ve. ⁊ si 9° est
fla ⁊ p'misse d2 ee fle. salte lo^do pp quod. ⁊ tio exei
de2 p'missis eode2 mo sumptis no debem' oppiari seq'
oppo^ta. 9p' g° q' 9° 9sequit ex p'missis p'cat pe
ticio pn^li. 9 sz p'cat a fallat. s. no pp h' accide siju. 9
tium2 p'cat falla oppi^ois p'misse at 9clu^des a^ta 9nes.
sili d2 hre ca. na p° no d2 ees ee pti^rex so illa ppo
q' assunt n' solu2 d2 ee vna pti^rls. ⁊ tio ad minus
d2 ee duc. 9 p' p'cat i pncto q' e p'ssit ab oib2 p
tioib2 ad vle. 9 sm p'cat ex q' 9clu^t solu2 p vnu
pti^rle ad a^d. 9 tciu p'cat enti^ma q' ex vna ppe pla
ta ⁊ a^a retecta i mte 9ne2 i fert. Nota g° ista sa po
pn^t iste si h' 9tdie i has sex ptes. Na po phs de
tiat de peticoe pn^li. so detiat de fla no pp h' accide
flm. ⁊ tio de falla oppiois. e. de i ductoe. q°. de ex. 6°.
de enti^me. sa i°. no pp h'. 3. ibi. gencit aut. e. ibi. qm
aut no solu2. q. ibi. ex at. 6. ibi. vcos a' ⁊ sig. p'
g° phs detiat de peticone pn^li. cu q' ta fiat. na p'
uenat' mos q'b2 potest 9mitti hi' falla. 2°. mast' mos
p fi^as quo hnt si i p si^a. ul' i sa fig^a. 3°. ondit dif
ferent' h' ⁊ i alus hi^s ee detiand de peticoe pn^li. sai^a
sig° as. 3. i^a. e aut. p po ondit' i ptes tres. na p' sa
git mltos mos hi' falle. so post epdam dione2 de
his i quib2 comitti taliss pecin. ⁊ tio ex dcis diui
sioib2 itelligit duos mos 9pletos peticois pn^li. sa i^a.
sz h' quide. t^a i^a. h' aut. dic g° q' ~~[illegible]~~ q' e i pn^o igne
ut sit fuere i h' q' no ondit ppo^a istis cu. s. no ondc
ppo^m accar' nilis p^a. na si no oio sillat. i. si no 9cludit
ppo^m. ⁊ si p postiora deuinet q' p'us e sic ⁊ no ondit
ppo^m q' pbat. q2 de i mo e ex p'oib2 ⁊ notioib2 pp q' n'
q' e p'us ⁊ noci' potest declari p id q' e ignocius aq' e

postius. oib; g' hui mois no ostendit ppoitu. io nlls
hoz moz facit pete q e i pn°. Est a° ?si° i° ee d°
tu; vli q no e specifica p sias drias. pete g pn° vli
t i gene e no onde ppo°. s; ills no onde ppo° ?it p mltas
drias t p mltos mos demracois. io phs poit duisos mos
qb; no ond; ppo°. ad h' ut i° q'tam e vli t i gene i ppa
for t distincte heat. Amp' aut ?si° phm tange tri
plice mo' qbz no ond; ppo°. pm' mo' e qn nllo mo sillo
ppo° q ?it maxie q do idez pbat p idez. q; tuc assumit t co
cludit idz p ide. q si no ondit ppo°. q;z d; ee a° a pre
missis. scs mo' e qn pbat a° ?° p ata pn' ignoziora ipa
ut eq ignota. tci mod' e q do poza mrant p posteriora.
Et q; nllu diceds euacuat totu disiu. si ?it oibz mois
ondi ppo° nlls istoz moz dicedu p se supt euacuabit
totuz hec q e no onde ppo°. pp q si pete pn' e no ondere
ppo°. nlls istoz moz sufficiet ad peticoez pn' sic t
nlls eoz p se supt sufficit ad ondd ppo°. Quet
at ad utr peticio pn' possit co[m]itti oibz huis tribz
mois t v; q sic. q; si pbat p'us p posterius. tuc petit
pn° i sillo demratio degu' rone e q sit ex p'oz ibz et
ex ncciozbz. Si no pbat ignotu p ignociu. tuc petit
pn° i sillo dyat° de cui' rone e q sit ex pbablib; . si
a° idez ?cludat p idez. tuc petit pn° i sillo simp' de c
ro e e q ?° sit ad pmissis oib; g' pdcis mois het ?mitt
i peticio pn'. In ?riu; e phs i lio q dic n' hoz ee pe
tere q e i pn°. Dd' q peticio pn' poteit accipi du'. p°
ut e quidaz defcus pcans ?illm coit supti. s° pnt e q
dam defcus spalis pcans ? sill; ?ctu; . ut ? sill; dyat
ul' demratiuu. na sic sill's simp' ?tinet sub se sill; dya°
t demratiuu. sca defcus cois ?tinet sb se defcus ptiales
pdcoz sillor. Et sic q'cq' repugt ali i° repugt hoi ad
tn poteit repugnare hoi q no repugt ali. s° q'cq' repugt
sillo simp' i° idez repugt sillo dya° t sillo demratiuo
ad tn defcus poteit repugnare talibz sillis q no repugt
sillo simp' supto. sig° accipiat peticio pn' p° mo ut e
q'dam defcus cois. tuc oibz istis tribz mois ?mitit pe
ticio pn' ut i argumto dicebat. si no sumat spal' i q' pcat
spal' ? sillm dyat t demrat. te ul hoz e pete pn' sic
nlls defcus ptical' supt e defcus coit supt. na defec
tus ptiis no exclut aliu defectu q' possit i alio repi
ri. s; defcus cois icludit i se oez defcus i q'cuq; repia
tur. maxie qn talia sb illo coi ?tinet. t hec mo lo
phs i lra. Dein cu dicat. s; B quidez. In pte i° po'
qdam diones de hus i quibz no ostendit ppo°. d. bn
dico q petit pn° qn no ondit ppo°. na si h quede sc
nata p se ?gsci. illa a° palia sic pn° qdez ?gscut
p se q a° se sb pn' cognoscut p a°. qn g' ad id qd
no e p se notu conatur onde ee p se notu. tc pe
tit id q e i pn°. Est a° ?si° pn° ee p se nota. q a
no ?gnoscim ipa p a° poza s; solu lune ide agentis
?gtis ts i mete talia ?gnoscim/ ?nes n' ?gscunt
p a° p'ora ut p pn°. sig° ad d' pn° ee va n petit pn
cipiu. q; no sut nata p alia ?gsci. s; si ?nes nolunt
onde p se ipsa. tuc petunt pn°. q; ?nes hnt ?gsca p
pn°. Dein qu d° h aut. In pte i° recolliit duos
mos peticois pn'. t ita facit. na p° poit p° mo°. s° s;
t z°. mat illuz s; mo° p ex°. sa t. ?it aut. trai'. ut si
a. t ?d' g° q h at. i. no onde ppo°. sup vno mo e facere

q'dez ut statu pbet q e ppo°. i. ut statu pbet idez p idem.
ut dcd sic. ho e uit. g° ho e uit. tuc sbiugit s; mo° d.
g° ?it at sup s° mo no onde ppo° differentes se ad alia
q sc nata ondi p i° p h demrare q e ex pn°. i. si ad pbet
p i° p q e aptu natu pbari. tc hec mo petit pn° s° m°
Dein cu dic. ut si a. In pte ista pbat hec q e ?nt e per
duo ex°. p° ut si ondat a p b. t b p c. potitur a q c
sit aptu natu ondi p a. tuc accit idez a. p se inferre
eis q' g' sillant. ua ex q° no ondit a p c s; poti' ex°
se q a pbet p seipz. tuc poit a° ex i mathicas. d. q
sic faciut illi q conat palellas scribe. i. h accit illis
q uolut pbare l'as ee eq distates p h q n ?curit i a°
vno pucto. q; mag' d; face ex°. q; ex h' due l'e n ?ce
rut in vno pucto q; distat eqlr ad i uice. vn at. la
tent ei seipos talia sumetes cu no ualeat demrare
q n sc palelle. i. no pnt demrare q n sut l'e eq dis
tantes. q; si h ondat p h q n ?curut i uno pucto sit
aptu natu demrari p hec q e eqlr distare. tuc idem
demrabit p idez io subdit q accit sic sillantibz dice
singlm ee sic singulu. ut sic ho. g° e ho. t vnuq'q;
eit p se notu isto m° q e i pn°. Queret a° ad ut
sit ples moi peticois pn' q ista duo q poniit i lra.
Dd' q de mois peticois pn' possumus loqui dup'. p°
ut sut moi peticois pn'. pnt pete pn° e defcus
cois ? sillm coit suptu. t icludes oez defcu. t d sic
duo moi peticois pn'. ooes h assigti. q; pm° e qn
statu petit q e ex pn°. h tn ?it dup'. vno mo si petat
sb eodez noie. ut dcd sic ho e uit. g° ho e uit. s° mo
?it h' ide sb duiso noie. ut dcd sic. tunica e g° uestis
2° mo e qn no petit statu q e ex pn°. t hec a poteit
ee dup'. p° mo si ma° ppo° sit mag ul' eq dubia q'm
sit ipa ?°. 2° m° si mioz ppo° sit eq ignota ul' magis
q sit ipa ?° q ?z pbari. Na; si ma° ul' mioz sit eq
ignota q sit ipa ?°. tc si tim sit ?uti les ex ?ne t ex
?usa ma' ?cludet mioz. t ex ?ne t ex ?usa mio
ris ?cludet ma°. pp q si ma° pbabit ?clone; et
?° ma° ide pbabit idez. differut g° isti duo moi
t ?ut. diuit q de. q a i p° mo statiz petit q ex pn°.
s; i s° mo no statu petit q e ex pn°. q; ex ma' cu
mioz oz pbare ?ne; . t itez ex ?ne cu mioz oz pbari
maioze. t sic no statu. s; p oia ista me' nos tusfere
do poteit pbari idez p idez. ?uit at. q; qu p utq; mo
no onditur ppo°. s; idez petit t pbat. Si aut sumat pe
tico pn'. ut e defcus spalis pcans ? sillm ?ctu; ut
? sillm dyat sic sut v. moi peticois pn' poiti a
pho. viij. top. na sill's dya° fundat sr hitudies lo
cales s'm h uariant moi peticois pn' pcantis ?t
tales hitudies. pm' mod' e qn diffitu pbat p diffi'nez
na h diffi° t diffitu sic idez aliq' tn pratu eiudeus
?petit diffinicoi q diffito. ad vo° ex°. In hus g° q eiu
dencius i sut diffinicoi q diffito si pcedat a diffini
coe ad diffitu. tuc e lo' ar°. t uacat loc' a diffone
s; si fiat tal' pcessus i hus q no ita euidet i sut dif
finicoi sic diffito. tuc pbare diffitu p diffonez est
peticio pn'. 2° mo e qn ptile pbat p vle. ut si
ad uelit pbare oiu ?rioz ee eandez disciplina; petit s'
concedi ab adusario q oiu oppo° sit eadez disci°. t
oiu ?rioz eadez ee disci° t g° oiu oppo°. Cit'

modus est quando petit dignum quod ultimo probatur conclusio vel econverso. ut si petat sibi concedi medicinam esse scientiam sani et esse scientiam egri. et tunc inferat conclusionem medicinam esse scientiam sani et egri. Quintus modus est quando aliquis vult probare unum relativorum petit sibi concedi aliud, ut volens probare diametrum esse incommensurabilem coste petat sibi concedi quod costa sit incommensurabilis diametro. Et secundum predictam, quod si accipiatur petitio principii ut est quidam defectus communis sic sunt duo modi, quia quilibet [illegible] sunt quinque modi per eos non ostenditur propositum. Si autem accipiatur ut est quidam defectus specialis sic possunt esse plures modi. Impossibile autem querit aliquis utrum modus petitionis principii impediat sillogismum simpliciter. et videtur quod non. quia petitio principii necessario infert conclusionem. sed hec non sufficit ad rationem sillogismi simpliciter, ergo etc. Preterea de ratione sillogismi simpliciter est non probare conclusionem sed solum inferre, quia tunc sillogismus dyalecticus esset sillogismus simpliciter. ex hoc convincitur petitio principii, quia idem probatur per idem, cum ergo de ratione sillogismi simpliciter non sit probare, ideo talis defectus non peccabit contra sillogismum simpliciter. In contrarium est philosophus qui determinat de petitione principii tamquam de defectu sillogismi simpliciter. Dicendum aliqui sillogismum negant petitionem principii non peccare contra sillogismum simpliciter et contra sillogismum inferentem, sed solum contra sillogismum probantem. Sed isti dicunt male tripliciter. primo quia destruunt rationem sillogismi simpliciter, secundo quia loquuntur contra intentionem philosophi, et tertio quia contradicunt se ipsis in suis rationibus. Primum sic patet, quia ratio sillogismi simpliciter consistit in hoc ut sit quedam oratio in qua positis quibusdam, idest premissis, necesse est aliquid accidere, idest conclusionem, et conclusionem ergo debet esse aliud a premissis positis. sed hoc non facit petitio principii, cum secundum aliquem modum idem sit per se et eventualiter idem probetur per idem, et ideo quod probatur per se locutio non est aliud ab eo quod petitur sed idem, quod dissonat diffinitioni sillogismi simpliciter ut dictum est. Secundo isti loquuntur contra intentionem philosophi. nam cum philosophus determinavit de potentiis (?) perfectionibus sillogismorum subiunxit immediate tractatum de petitione principii tamquam de defectu peccante contra hunc sillogismum. nisi ergo petitio principii peccaret contra sillogismum simpliciter philosophus non determinasset de ea. nec determinat de tali defectu ut peccat contra sillogismum contentiosum ut isti dicunt, nec forte potuit in sillogismo contentioso includit sillogismum simpliciter. nam sic solum ad hunc librum spectat determinare de defectibus qui directe tali sillogismo opponuntur. si ergo petitio principii secundum aliquem modum non peccaret directe contra sillogismum simpliciter, sic etiam non determinaret hic de tali fallacia. dicere ergo petitionem principii non peccare contra sillogismum simpliciter est intentionem contemnere philosophi ut visum est. Tertio isti apparent dicentes se sibi ipsis in suis rationibus. nam dicunt petitionem principii necessario inferre conclusionem, dicentes hanc rationem peccare per fallaciam consequentis ab insufficientia. nam plus requiritur ad hoc quod aliquid concludatur sillogistice quam quod ad necessario inferatur ex aliquo. sic enim necessario quod sillogismo est [illegible] ergo homo currit, non tamen virtute istorum necessario infertur ex alio sillogistice. ideo bene dixit philosophus super in primo libro quod in plus se habet necessarium quam sillogismus. Non obstante ergo petitione principii infertur conclusio de necessitate, adhuc peccabit contra sillogismum simpliciter eo quod in ista inferuntur ex aliis necessario non tamen habent formam sillogisticam. Ad secundum dicendum sillogismum simpliciter non probare conclusionem, et quod ex probatione peccat petitio principii, ideo ut dicunt talis defectus non peccat contra sillogismum simpliciter, nam ideo non est ulterius verum. nam licet de ratione sillogismi simpliciter non sit habere premissas probabiles vel necessarias, de ratione tamen eius est probare conclusionem sequi ex premissis et ipsam esse aliud a premissis. dicimus ergo petitionem principii peccare contra sillogismum simpliciter, non tamen quantum ad omnes suos modos sed solum quantum ad illum modum secundum quem non ostenditur propositum esse aliud ab eo quod petitur sed est idem. secundum quem modum hic determinat de petitione principii, ut est defectus communis oppositus sillogismo simpliciter. Deinde cum dicit Si igitur aliquis. In parte

ista ostendit quomodo modi petitionis principii habent fieri per figuras. et tria facit. nam primo determinat qualiter est petitio principii in prima figura, secundo manifestat eam dubiam conclusionem. secundo ostendit quomodo hec idem se determinat, et tertio adaptat omnia ista ad secundam et tertiam figuras. secunda ibi Similiter autem. tertia ibi In media autem. Dicit ergo si aliquis dubitaret quod a insit c, similiter autem quod b, idest si ista conclusio est dubia omne c est a, tunc si aliquis petit sibi concedi maiorem ad ostendendum conclusionem nondum manifestum est similiter petit quod est ex principio, eo quod non statim probat idem per idem, sed quod non demonstrant manifestum, idest bene est manifestum quod non ostendit propositum ex quo maiorem propositionem et conclusionem ponit equaliter incertam et ignotam. Unde subdit non est enim demonstrationis principium quod est similiter incertum. sed si b ad c sic se habeant quod sit idem aut palam quod sic convertatur aut quod unum insit alteri, tunc quod est ex principio petit, idest si enim minoris propositionis sumantur convertibiles tunc manifeste petet principium. nam per ista demonstrabit quod a inest b si convertatur, idest ex conclusione cum conversa minoris concludet maiorem. et sic si conclusio demonstrat maiorem et minorem, tunc demonstrabit idem per idem. Nunc autem hoc prohibet sed non modus, idest talis convertibilitas terminorum minoris propositionis, ut quod conclusio sumatur cum conversa minoris propositionis et demonstret maiorem et maior demonstret conclusionem, et per consequens idem demonstret idem prohibet, si nec fiat sillogismus similiter manifesta petitio principii sed non modus sumendi maiorem equaliter ignotam conclusioni. super illud non prohibet ut dictum est. Si igitur aliquis faciet quod dictum est [illegible] et petet principium manifeste convertentur per tres terminos, quia cum conclusio ex conversa minoris ostendet maiorem et ex maiori cum conversa minoris ostendet conclusionem, et sic conclusio ostendet conclusionem et per consequens ostendet idem per idem.

Est autem considerandum quod cum minoris propositionis termini possunt se habere convertibiliter, scilicet quod cum sit idem essentialiter, et tunc convertuntur sicut diffinitio diffinito, secundo quod sit idem accidentaliter inseparabiliter tamen, et sic convertuntur sibi proprium preter quod est accidens convertibile speciei, tertio quod sit idem solum individualiter et materialiter, et sic convertuntur accidentia inseparabilia cum subiectis que contrahuntur naturam in individuo sicut nigredo corvo et albedo cigno. [illegible] convertibilitatis cum suis subiectis determinat philosophus in hac de conversione terminorum minoris propositionis. nam qualitercumque convertatur [illegible] ex conclusione cum conversa minoris ostendet maiorem et item ex maiori cum conversa minoris ostendet conclusionem. et sic idem ostendetur per idem. Deinde cum dicit Similiter autem. In parte ista ostendit hic idem sequi si minor propositio ponatur equaliter dubia conclusioni. Dicit Similiter autem et si b supersit inesse c [illegible], idest si sumatur incerta minor propositio sicut est conclusio nondum manifestum est talem petere quod est ex principio, sed manifestum est eum non demonstrare, idest ostendere propositum. Si vero idem sit a et b aut in eo quod convertuntur aut in eo quod a sequitur b, tunc petet quod est ex principio. idest si termini maioris propositionis sumantur convertibiles tunc petet principium propter eandem causam superius dictam. nam ex conclusione cum conversa minoris ostendet maiorem et ex minori cum maiori ostendet conclusionem, et ideo conclusio ostendet conclusionem et idem demonstrabit idem, quod est petere principium. nam ex principio hoc capitur demonstratio nobis petere principium quando per se manifestat quod non est per se manifestum. Cum ergo hic sit propter petere principium, idest monstrare per se quod non est manifestum per se, si conclusio et maior propositio vel conclusio et minor propositio sint equaliter dubia, tunc id quod demonstrat et id per quod demonstratur aut sunt eadem sicut maior et minor quando sunt equaliter ignote conclusioni vel idem eidem supposita inesse sicut conclusio est similiter ignota premissis.

Queretur autem aliquis utrum secundum primum modum vel secundum alium philosophus doceat petere principium in prima figura. Dicendum quod primus modus erat quando statim petebatur quod erat ex principio ut si dicatur sub eodem nomine homo currit ergo homo currit, vel sub alio nomine ut si dicatur Marcus currit ergo Tullius. Secundus modus erat quando non statim petebatur principium. philosophus

ergo docet qualiter committitur petitio principii secundum secundum modum et sic
secundum modum. nam supponitur quod premisse sint eque ignote sicut et conclusio; et
ostendere conclusionem per tales premissas non ostenditur propositum, quia non ostendi-
tur per id quod est eque ignotum. Sed ex hoc non habetur statim quod petatur principium,
quia non dicitur esse magis quod idem ostendatur per idem. Sed si transferamus
nos ad conversam minoris propositionis cum conclusione, tunc concludemus ma-
iorem. Similiter si sumamus conclusionem cum conversa maioris concludemus mi-
norem. Similiter ex maiori cum minori ostenditur conclusio. Propter quod si conclusio sump-
ta cum conversa minoris ostendat maiorem et maior cum minori
ostendat conclusionem, tunc conclusio ostendit conclusionem et maiorem. et quia omnia ista sunt
eque dubia, sequitur quod idem ostendatur per idem et eodem modo. Sed ergo istum
modum non statim probatur idem per idem nec statim petitur principium. Sed oportet
nos transferre ad conversam minoris cum conclusione ad ostendendum maio-
rem et econverso sicut dictum est. Ex quo patet quod philosophus secundum istum modum
ostendit qualiter committitur petitio principii in prima figura et non secundum primum modum
quod dubitationem propositam querebat. Deinde cum dicit In media autem.
In parte ista adaptat ea que dicta sunt in prima figura ad secundam et ad ter-
tiam figuram, dicens quod in media et in tertia figura utroque contingit quod est ex principio
petere, id est sicut in prima figura petitur principium secundum maiorem et minorem propositionem
secundum utramque contingit petere principium quod eodem modo convertuntur. Sed quando ne-
gativus syllogismus removetur ab eodem sicut est in mediis negativis
tunc non petitur eodem modo sicut in affirmativis eo quod propositiones non similiter
convertuntur. Et sic propositiones non convertuntur similiter in prima et in tertia figura,
similiter in secunda figura non convertuntur in syllogismis negativis sicut in syllogismis
affirmativis. nam propositiones negative convertuntur sub ista forma: nullum B est
A, ergo nullum A est B, ut dicebatur. Similiter in syllogismo demonstrativo est hic modo
et in eis petere principium. Deinde cum dicit Est autem. In parte ista
ostendit quomodo diversimode determinatur in aliis libris de petitione principii
dicens quod est autem in principio petere in demonstrationibus que secundum veritatem quando se
habent ut si premisse secundum veritatem sint eque dubie conclusioni et
econverso; in dyalecticis autem secundum opinionem. Est autem considerandum quod in syllogismo de-
monstrativo premisse debent esse notiores conclusione simpliciter et secundum veritatem,
sed in syllogismo dyalectico tales premisse debent esse notiores conclusione solum-
modo secundum opinionem et secundum probabilitatem. Si ergo premisse simpliciter et secundum ve-
ritatem sint equaliter dubie conclusioni, tunc erit petitio principii in demon-
strationibus. Si vero sint eque dubie solummodo secundum opinionem, tunc erit
petitio principii in dyalecticis. Et quia ea que dicuntur in hoc libro sunt
applicabilia ad syllogismum dyalecticum et demonstrativum, ideo de tali defectu potest
inveniri in utroque istorum syllogismorum, habet hic determinari. Circa istam
lectionem queritur unum, quod primo videtur in isto libro debeat determinari de
petitione principii. videtur quod non, quia petitio principii est una de xiii
fallaciis; sed hic non determinatur de aliqua istarum fallaciarum; ergo nec de
ista debet hic determinari. Preterea quod determinatur in uno libro non debet
determinari in alio; sed de petitione principii determinatum est in viii topicorum;
ergo superfluit de ipsa determinare in hoc libro. Preterea secundum philosophum ita
petitio principii secundum veritatem reperitur in demonstrationibus sicut secundum opinionem
vero in dyalecticis. ergo sicut de petitione principii secundum opinionem determinatur in
topicis, ita secundum veritatem debet determinari de ipsa in posterioribus, quod tamen non
videmus philosophum fecisse. In contrarium est philosophus qui specialem tractatum
facit de petitione principii in isto libro. Dicendum quod ad declarationem
huius questionis oportet primo videre quomodo hic determinatur de petitione principii.
Secundo ex hoc erit manifestum quod hic non determinatur de tali defectu eodem
modo sicut in libro topicorum et in libro elenchorum. Propter primum est sciendum quod ad eun-
dem artificem pertinet determinare de recto et de obliquo, ut illi
recto opponitur ut est defectus ipsi recto proveniens contra dispositionem. Cum
ergo in hoc libro determinetur de syllogismo simpliciter sumpto, ideo ad hunc
librum spectat determinare de defectibus qui tali syllogismo simpliciter oppo-
nuntur vel qui proveniunt contra eius dispositionem. Et quia petitio principii secundum quod

hic de ipsa determinatur opponitur syllogismo simpliciter eo quod provenit contra eius diffi-
nitionem. nam petitio principii non facit ad accidere per ea que posita
sunt, quod pertinet ad diffinitionem syllogismi simpliciter, sed facit accidere ex
eis que posita sunt. ideo secundum quod est defectus communis opponitur syllogismo
communi vel syllogismo simpliciter sumpto. Sed hoc habet determinari de petitione
principii. verum quia syllogismus simpliciter habet reservari in syllogismis contractis ut in
syllogismo dyalectico et demonstrativo, ideo defectus qui opponuntur syllogismo
simpliciter debent esse oppositi syllogismo dyalectico et demonstrativo. petitio ergo principii
de qua determinatur hic secundum quod provenit contra syllogismum simpliciter, quod et provenit contra syllogismum
dyalecticum et demonstrativum. Et sicut syllogismus contractus addit aliquid
supra syllogismum simpliciter, ita petitio principii ut est specialis defectus syllogismi dyalectici
et demonstrativi addit aliquid supra petitionem principii ut est defectus
syllogismi simpliciter. Sed sicut rectum addit supra rectum, ita obliquum
debet addere supra obliquum. Ex hoc ergo potest esse manifestum quod philosophus
hic aliter determinat de petitione principii, aliter in libro topicorum et aliter
in libro elenchorum. nam hic determinat de ea ut est defectus communis proveniens
contra syllogismum communem, qui defectus communis habet reservari in syllogismis particularibus.
In viii autem topicorum determinatur de tali petitione ut provenit specialiter
contra syllogismum dyalecticum et ut est specialis defectus opponitur huic syllogismo
dyalectico. unde quia hic syllogismus dyalecticus roboratur per diversas habi-
tudines locales contra quas provenit predicta petitio principii. In libro
vero elenchorum determinatur de tali petitione ut est defectus vel obli-
quitas syllogismi dyalectici non simpliciter, quia ut est defectus syllogismi dyalectici
simpliciter sic determinatur de ipsa in topicis ut dictum est. Sed ut talis
defectus habet causam apparentie per quam potest decipere et deceptionem
adgenerare, cum ista additione sic determinatur de ipsa in libro elenc-
orum. unde petitio principii ut de ipsa determinatur in libro elenchorum ponitur
quedam fallacia et est una de xiii fallaciis. Ad primum ergo dicendum quod
alie fallacie speciales proveniunt contra syllogismum dyalecticum eo quod fundantur
super speciales habitudines locales, quibus habitudinibus vero modo supposi-
tis innititur syllogismus dyalecticus. Sed ut petitio principii est defectus communis
et ut non facit ad accidere ab hiis que posita sunt, hoc modo
provenit contra syllogismum simpliciter. ideo petitio principii et alie fallacie debent
computari inter alios defectus provenientes contra syllogismum simpliciter. Ad
secundum patet solutio, quia aliter determinatur hic de petitione principii et aliter in libro
topicorum. Ad tertium dicendum quod in libro posteriorum non fit specialis tractatus de
petitione principii eo quod hec petitio principii fit uno modo contra ta-
lem syllogismum demonstrativum, quando premisse secundum veritatem sunt eque igno-
te conclusioni. ideo per ea que dicta sunt in hoc libro potest haberi petitio
principii ut habet esse in demonstrationibus. Sed ut talis petitio provenit
contra syllogismum dyalecticum, sed hoc habet fieri multis modis secundum quod habitudines
locales habent variari multipliciter contra quas provenit hec petitio,
ideo oportuit in topicis de ea specialem tractatum compilare.

Omnino autem hoc. Postquam philosophus determinavit de petitione principii que
ut dicebat provenit contra syllogismum, nunc consequenter sit ad a pre-
missis positis. In parte ista determinat de non propter
hoc accidere falsum, quod provenit contra conclusionem syllogismi, nec conclusio dicatur falsa
ex falsitate premissarum, ita quod positis vel remotis premissis non
propter hoc minus sequitur quod conclusio sit falsa. In determinando ergo philosophus de
tali defectu tria facit. nam primo ostendit non propter hoc accidere falsum tunc
propter committi quando positis vel remotis premissis vel al-
tera aliqua premissarum non propter hoc sequitur conclusionem esse falsam. Secundo declarat
conclusionem falsam debere sequi ex premissis. tertio ponit quedam docu-
menta ad cognoscendum ne propter mediam propositionem sequatur falsum.
Secunda ibi: Falsum autem. Tertia ibi: Accidit autem. Circa primum duo facit. nam primo
ostendit non propter hoc accidere falsum proprie reperiri in syllogismis per impossibile. secundo
ponit diversos modos huius defectus; secunda ibi: Ergo manifestissimum.
Prima dividitur in partes tres. nam primo ostendit non propter hoc accidere falsum

ppe repiri i sillo ad ipole ro͞e supta ex sillo ad ipole. Pro
posit no͞ pp hec accide͞ flm inueni i sillo ad ipole ro͞ne
supta ex ppecate silli onsiui rectio ocluꝫ oñez pnat
itentaz. sa i m ea. ma i. mai g ondiat go q n pp
hec accide flm q sepe solent dre i disputacoibꝫ. pp
quez tale pcim repit i sillo ad ipole qn ad ocluoez
hi q deminatꝫ e. i. qn id ipole q e oclusu e ad ite
cptae ei q e demiratꝫ e supta p rpoi. nai q no
otdiat no dicit pp hec accide falsu. i. ille q n de
tiate itimit aliq pmissaꝫ. pp h no dic deriuate ac
qrere ad flm. ꝫ soluꝫ q aliq pmissaꝫ sit politu flꝫ
q pus st posite. Est a osidiones phi i hec osis
tere oppoita hent fi dca. ꝫ sille p ipole. qn pp h
accide flm qdamo opponut. go utqꝫ istoꝫ fiet da
ideꝫ. Qꝫ a sille p ipole. eno pp h accide flm fiant
et ide mai e. na ce e sill p ipole. qn ro duc ad
ad ipole mai flm, q itepto as iedic alic pmissaꝫ
deriuate ex q pmissa tanq pp cāꝫ seqbat flm. ꝫ i no
pp h accide flm e co q e ipꝫ n ondit. na qn co
clut ad flm q negato ul intepto as no odicit
deriuate alic pmissaꝫ. ut tanq pp ipaꝫ accidat ad
flm. ce ppe dꝫ pp h no accide pꝫ. Dein e dic
nꝫ ica. In pte ista decat h idez roe supta ex
sillo onsiuo cono fac. ꝫ q adduat duas roes ad
ppo ondendu. sa i. amp at do g q nꝫ iueit n pp
hec accide i ea q ondit. i. i ofne oclusa onsiue. no
poit q odic. i. i sillo onsiuo no poit odcio alicu
ppois ex q ofne supta p rpoi ocludat ad ipole. ꝫ
ius reqrit. i. n pp h accide. na si dꝫ seq no pp h acci
dere flm. oꝫ q ponat odcio alic ppois re ex rpoi.
ex q tn no pp h. i. no pp pmissas acit flm. Se
aut osid hac roez fundam sit h q sp n pp hec accidere
flm. tnc acit qn ex odcione alic ppois q otessa l
negata no pp hec acit mini flm. ꝫ sille onsiuus
no fit ex odcione alic. qꝫ no poit q odꝫ. go n pp
h accide no fit i sillo onsiuo. De ista roe ut mel
poit in lra cu di no ei poit q odicat. Dein cu
dicit. amp at. In pte ista poit sca roez q tal e. tnc
ppe dꝫ no pp hec accide flm. qn intepta aliq pmis
saꝫ ex q dꝫ illd flm seq. ꝫ i sillo onsiuo no itimit
aliq n intimat totis. go no pp hec accide flm no
repit i sillo onsiuo do g amp at qn intimit
ad onsiue. p a. b. i. qn intimit ad i sillo onsiuo
fco itbꝫ tes no e dic q pp h q politꝫ e fcus est
sill. qꝫ sup intepto ad i sillo onsiuo itimit to
tus sill. io no dicim i accide no pp h flm. naꝫ
tnc ppe dms no pp hec accide flm. qn intempto
h. i. intepta ata pmissaꝫ nlo ocludit sill q n fit
i sillis onsiuis. naꝫ itepta ata ppone in sillo onsi
uo no erit sill ad hac. i. no erit sill ad aliq o
fnez. Dein cu dicit. mai at. In pte ista oclut
ofnez pri itentaz. s. h defcm iueni i sillis ad i
pole qn ait mai g e qm i hus q ad ipole sc oces
di no pp h accide flm. qn sic se hent silli ad im
pole ut qn rpoli q poit i pn ex q dꝫ seq flm af
firmat ul negat nlo pp hec seqt ipole. Circt
at as ut no pp hec accidere flm iueiat i sillis ad
ipole. Dꝫ q tnc ppe dꝫ accide no pp h accidere

flm qn as ducat ad aliq redargucoez ul ad ad ipole
pp rpois politaz i pmissis cui redargucois ul cui ipol
illa pmissa no e ca pp q eueniat id ipole. h iuso appet
no pp h accide flm ppe repiri i sillis ad ipole, et p iueit
i sillis ad ipole, a p iueit i sillis ad ipole. na id dece
p cui alteri pipm uno ipi p alterꝫ ut scribit po posterioꝫ
ꝫ ducit ad aliq redargucoez. et ad aliq flm id p repit
i sillis ad ipole. et i qbꝫcuqꝫ alus sillis repit h e ics pn
cipaut ronez sill ad ipole ut i q ocludit ad flm l aliq
redargucoez q e ppiuꝫ silloꝫ ad ipole. g no pp hec accidere
flm ul ipole p iueit i sillis ad ipole. na qncuqꝫ ocludꝫ
ad flm ul ad ipole ex ata ppoi ul pmissa. et illa pmissa
no e ca illi fli oclusi. tnc dꝫ comitti tal defcus. s. no
pp h accide flm q maxie iueit i sillis ad ipole ut dcm
e. na si sill ad ipole e qn supta ata ppoi. et ex illa con
cludat ad ipole ut tanq p illaꝫ rpoli ocludit id flm. et
id ipole. tnc ppe hec ee no pp hec accide flm qn ocludꝫ
tale ipole. no tn pp hec. i. no tn pp politaz rpoli ita qd
posita ul remota tali pmissa nlo sc flm. Amp at
qret as ut no pp hec accide flm iueiat i sillis onsiuis
a veq no. qꝫ phs ptut i lra mltas roibꝫ hi defcm no
posse iueni i sillis onsiuis. Dꝫ aliqs asserere sipr
huc defcm no here locuꝫ i sillo onsiuo sumetes niuum
inetiꝫ ex hus q phs poit i lra. na phs mit ptnre du
abꝫ roibꝫ n pp hec accide flm soluꝫ iueni i sillis ad im
pole. et no i sillis onsiuis. qꝫ p a e. qꝫ no pp hec accidere
flm e qn sumit odco alicu ppois p rpoi ex q ocludit
ad flm cui fli illa rpoli assupta no e ca ꝫ talis odco
n iueit i sillis onsiuis g talis defcus no repit in
sillis onsiuis. 2a ro e ista na no pp h accide flm
tnc dms qn itepta illa rpoi ex q dicebat seq flm et
adh sillat id flm. ꝫ itepta ata pmissaꝫ silli onsi
ui no e amp sill ad aliq ofnez. g tale pcctm in
sillo onsiuo no e amp sill ad atꝫ ofnez. go tale p
cctm no het locuꝫ i sillo onsiuo. ꝫ i ti no bndnt. naꝫ
pp hec accide flm ut iaꝫ dcm e cc dms qn sumit aliq
pmissa cu oppota alic oms fle. cui tn falsitatis i a pre
missa n e ca. n cu ca sit id ad cui ee sc ad. si g
arguac onsiue id p q fiut oia mala. id e ca om
maloꝫ. ꝫ cuutas e id p cui fcione oia mala fiunt
g cuutas e ca oiuꝫ maloꝫ. ista o e fla. et sc ex a
pzemissa q vꝫ ee ca ilti oms fle. et tn no e ca ei
cu g iste sill sit onsiu. ai sit n pp hec accide flm. g
vꝫ q talis defcus het locuꝫ i sillis onsiuis. Scd
e g huc defcuꝫ i utqꝫ sillo ta i onsiuo q ad ipole in
ueni. ꝫ mag ppe repit i sillo ad ipole. na tnc dms
no pp hec accide flm qn assumit a ppois q dꝫ ee ca a
licui redargucois. no tn e ca ei. qꝫ illa itepta nlo
accidit illa redarguco. h ppe repitur i sillo ad ipole
cui ppe e duce ad redargucoez. ꝫ ad ms h repi
ri in sillo onsiuo i q ocludit ad flm q poteit ee ca
illi redargucois l no ducat i mete ad redargucoez sic
facit sill ad ipole. q qde flm e oclusuꝫ ex a a pre
missaꝫ q vꝫ ee ca illi fli. et tn no e ca ei. Roes at
phi arguut q no ita ppe et no po iueiat i sillis on
siuis sicut i alus sillis vn signt aut. q no pp hec acci
dere flm p iueiat i sillis ad ipole. no aut negat qn
ad mo iueiat i alus. Amp a qret as ut no pp

hec accid' elenchum preter syllogismum simpliciter. Dico quod cum hic
detinetur de non propter hec accidere elenchum. ut est quidam defectus
et quedam obliquitas syllogismi non potest hic declarari de tali obliqui
tate pertinet obliquitas syllogismi dupliciter et demonstratiuum. quod sicut declara
tum est de ipso in libro top. uel in hoc posito. oportet ergo hic defectum
oppositum syllogismo simpliciter quod hic modo declaratur de ipso hic. Post
sciendum quod syllogismus simpliciter potest considerari dupliciter. primo scilicet ut simpliciter in
fert conclusionem ex premissis. et sic non propter hec accidere elenchum
non peccat contra syllogismum simpliciter eo quod syllogismus in modo et figura existen
tibus premissis affirmatiuis uel negatiuis conclusionem inferat que est debita syllogismi
simpliciter. sed si consideret syllogismus simpliciter in quantum debet plurium propositionum
ut assumuntur alique premissarum que debent esse causa conclusionis concluse impossibilis.
quod tamen non est causa eius. quia illa premissa remota nichilominus sequitur impossibile
sed ista ratione bene peccat contra syllogismum simpliciter. nam de ratione syllogismi simpliciter
est quod conclusio inferatur per ea que posita sunt. id est propter premissas. si igitur pre
misse non ordinentur in modo et figura non sunt causa conclusionis nec in essen
do nec in inferendo. si uero ordinentur in modo et figura. tunc licet pos
sit esse bonus syllogismus illatiuus non est tamen syllogismus ad propositum. quia assum
untur alique premissarum preter causam conclusionis concluse impossibilis. que tamen non est
causa eius. ideo propter eam non accidit ad elenchum. ut ergo syllogismus simpliciter pluri
um propositionum sic non propter hec accidere elenchum peccat contra ipsum ut iam patet.
Deinde cum dicit. ergo. In parte ista ponit diuersos modos istius de
fectus. et tria facit. nam primo ponit unum modum manifestum eius quod est non propter
hec accidere elenchum. secundo subiungit unum alium modum non ita ma
nifestum. et tertio ostendit quomodo propter aliquam propositionem potest accidere elenchum
sed in libro alius autem tamen in libro. sed oportet ponit ergo sic. dicitur non propter
accidere elenchum propter esse extra propositionem positam uel remotam. non
propter hoc inuenitur accidit elenchum. ergo modo manifestissimus non propter ponitur
esse elenchum est quando syllogismus ad impossibile est coniunctus syllogismo ab ypothesi ta
men ipsi ypothesi ita quod in illo sit sententia totius ypothesis tan
tis syllogismi ducentis ad impossibile. nam ut dicitur est in .viij. top.
arguere ex medius in coniunctis est arguere per non causam ut causam po
nere. ut si uolens ostendere quod assumitur est diameter
id est incommensurabilis. tunc sumat pro ypothesi oppositum oppositi eius quod
est diametrum esse symmetrum uel incommensurabilem coste. tunc conetur
adducere rationem zenonis quod non est moueri. et deducat
ad hoc impossibile. supponens per eam rationem quod non contingat esse motum
istud ergo elenchum patet quod non sit motus nullo modo est continuum
locutionibus que est ex principio. id est tale impossibile nullo modo habet inconuenientiam
cum ypothesi supposita ex principio ut quod diameter sit simmetrum uel incommen
surabilis coste. Est autem considerandum quod si aliquis accipiat pro ypothesi hanc
propositionem quod diameter sit symmetrum uel incommensurabilis coste. tunc
ducat ad hoc impossibile ex zenonis ratione quod non contingit moueri ar
guendo sic. In quolibet spatio sunt infinita puncta. sed infinita non contingit
pertransire. ergo non contingit moueri. istud autem est impossibile. scilicet non esse mo
tum. quia ad sensum uidemus multa moueri in rerum natura. hoc tamen im
possibile non sequitur ex ypothesi posita uel ex hoc quod diameter sit commensurabilis
coste. immo hoc impossibile nullam conuenientiam habet cum ypothesi posita. et tamen
talis ypothesis sunt posita in coniunctis cum tis locutionibus posite ex principio
id est ex ypothesi prius supposita. Amplius autem considerandum huiusmodi modo
non propter hec accidere elenchum esse manifestissimum. quod cum tamen motus
sit in coniunctis cum tis diametris. tamen conclusio autem cum eis deducen
tem ad hoc impossibile quod non contingat moueri. ex hoc quod diameter
est incommensurabilis coste. manifeste apparet per causam impossibile non sequi uel
ex tali ypothesi. ergo uerum est quando tamen impossibile conclusum sunt coniuncti
cum tis ypothesis manifestum est quod impossibile non accidere propter hoc. id est propter ypo
thesim suppositam. Deinde cum dicit alius autem. In parte ista
ponit alium modum non ita manifestum. et duo facit. nam primo ponit

unum modum sum quod impossibile potest sumi. scilicet supra ypothesis. secundo ponit
alium modum prout potest sumi supra ypothesis sed in libro aut
rursus. dicit ergo quod alius modus supra non ita manifestus est
si continuum quidem sit impossibile ypothesi. id est quando impossibile conuenit alico
modo cum ypothesi. non tamen accidit elenchum propter id impossibile. nam hoc
est impossibile. et in hoc quod supponitur. id est accidit impossibile. scilicet supra ypothesis. et
in hoc quod sumitur continuo. id est impossibile continuatur cum alico accepto
ypothesi ypothesis. ut ponatur. a. in esse. b. id est hoc sit ypothesis sed
b. a' sumatur. c. et sed. c. sumatur. d. arguendo sic. omne. b. est. a.
ista est ypothesis supposita. tunc sumatur. c. d. sed. b. deducit sic.
omne. c. est. b. omne. d. est. c. ergo omne. d. est. b. sit autem istud elenchum.
hoc autem non erit propter ypothesim prius positam. nam ablato. a.
id est ablata ypothesi. nichilominus sequitur elenchum. Deinde cum dicit. aut
rursus. In parte ista ponit alium modum secundum quod impossibile continu
atum cum ypothesi potest sumi supra ypothesis eius. aut rursus sic.
deinde in supponi potest continuum supra impossibile. ut si. a. quidem
sit. b. ista sit ypothesis facta sicut prius. et contra. a. id est
ponatur sub. a. et supra. e. f. deducendo sic. nullum. e. est. f. omne. a.
est. e. ergo omne. a. est. f. istud autem sit elenchum. scilicet f. inesse. a.
tunc intercepta ypothesi que est ex principio. nichilominus accidit elenchum.
Circa autem aliquis ut sciatur duo modi eius non propter hec acci
dere elenchum. Dico quod talis defectus potest committi dupliciter
uel manifeste uel non manifeste. si primo modo tunc est unus modus eius quod est
non propter hec accidere elenchum. nam quando impossibile conclusum non habet
conuenientiam cum ypothesi supposita. tunc apparet manifeste tale impossibile
non accidere propter suppositam ypothesim. si uero talis modus non sit
ita manifestus sed sit aliqua conuenientia inter impossibile et ypothesim ex quo
dicitur sequi tale impossibile tunc erit duplex modus huius defectus. nam uel
accipietur impossibile conueniens et continuatum cum ypothesi sub ipsum
uel supra ipsum. si ergo tale impossibile accipiatur supra ypothesim sic erit
unus modus. ut si accipiatur pro ypothesi quod esse aliquid sit arbor.
tunc accipiatur homo sub aliquo arguendo sic. omnis homo est aliquid. omnis
lapis est homo. ergo omnis lapis est aliquid. hoc autem est impossibile. istud tamen
impossibile non sequitur propter ypothesim prius positam ut propter hec quod esse aliquid
sit arbor. nam hac propositione posita uel remota adhuc sequitur
quod omnis lapis sit aliquid quod est elenchum. Si uero sumatur impossibile
supra ypothesim sequetur hoc idem. nam supposita illa y
pothesi sicut prius. scilicet quod esse aliquid sit arbor. si sumatur
supra ypothesim. scilicet supra arborem sumatur hec quod est lignum
deducendo sic. esse corpus est lignum. esse aliquid est corpus. sequitur quod esse aliquid sit
lignum. hoc est est impossibile. non tamen sequitur propter ypothesim positam. ut quod
esse aliquid sit arbor. licet uideatur habere magis conuenientiam cum illa
nam posita uel remota tali ypothesi semper sequitur impossibile. si autem
distinguamus modos huius defectus per manifestum et non manifestum
sic erunt duo modi eius sicut dicit philosophus in littera. si uero accipiat
predictus defectus formaliter. quia distinguitur per manifestum et non ma
nifestum est distinctio materialis. sic erit tamen unus modus. nam quando
posita uel remota aliqua ypothesi nichilominus sequitur elenchum propter causam ut dictum
est. tunc propter hoc dicitur committi talem defectum. scilicet non propter
hec accidere elenchum. ideo est unus modus sub ista ratione formali.
Deinde cum dicit. sed ad ~~tempus~~. In parte ista declarat
qualiter accidit elenchum propter ypothesim circa quod quattuor facit. nam
primo ostendit quod requiritur ad hec quod sequatur elenchum propter ypothesim quia
requiritur copulatio terminorum impossibilis cum ypothesi. secundo ostendit hoc non
sufficere. tertio ponit complementum eius quod est elenchum sequi ex y
pothesi. et quarto declarat hec per exemplum. sed in libro aut non sic. tertio in libro
aut cum non. quarto in libro ut palellas. concludit ergo sic. deinde est quod accidit
accidit elenchum non propter ypothesim. aut per hoc. ad eos quod sunt ex principio

hec est qui sunt ex propositione posita ex principio oportet copulare impossibile super si falsum debet sequi propter propositionem. non autem isto modo ut si impossibile copuletur cum propositione super sequitur falsum propter propositionem falsam. et in huius quidem summa continue ad partem earum. i. si sumatur ad impossibile superius terminum propositionis propter illa concludetur impossibile. verbi gratia ut si est impossibile a. in esse ipsi d. ita quod d. sit sub a. tunc inceptio a. non est amplius falsum in superiori a termino. nam si sumatur impossibile super eo quod praeterit. ut si f. sit impossibile inesse ipsi b. tunc inceptio b. non erit amplius impossibile. Et sic demum est infinitum. ita superius hec cum ei sit negatum. Tunc concluditur d. quod maior est ergo cum impossibile non est copulatum ad eos terminos qui sunt ex principio tunc accidit falsum propter positam propositionem. et super quam impossibile est continuatum cum terminis hypothesis tunc propter eam accidit falsum. Est autem considerandum quod si debeat probari per impossibile quod nullum animal sit lapis sumatur ergo oppositum scilicet animal ut homo. deinde sumatur omne animal est lapis. omnis homo est animal. ergo omnis homo est lapis. hic est impossibile conclusum de a termino supposito sub secundo propositionis ut sub animali. si non accipiatur ad secundum posito superpositum ei ut sub lapide. et sequitur hoc idem. deinde sic. omnis lapis est inanimatus. omne animal est lapis. ergo omne animal est inanimatum. hoc est impossibile. et est conclusum ex a termino supposito super positum hypothesis. sumatur ergo ad sumatur sub propositionis vel in propositione dummodo quod sumitur sit copulatum cum terminis propositionis per se impossibile propter positam propositionem. Amplius autem considerandum impossibile copulari cum propositione dupliciter posse intelligi. primo quod habeat convenientiam et continuationem cum ea vel quod sit sub vel super ipsam. ita tamen quod ipsa propositio non ponatur in sillogismo per quem concluditur impossibile sed ponatur id quod habet convenientiam cum propositione. et de tali copulatione locutus est philosophus in illa parte quam dixit itaque propter propositionem sic sumptam non sequitur falsum licet videatur sequi. Secundo impossibile potest copulari cum propositione ita quod ipsa propositio sit altera premissarum posita in sillogismo per quem concluditur tale impossibile. et secundum propter talem propositionem bene sequitur falsum et impossibile. nam conclusio per se debet sequi ex hiis que posita sunt in sillogismo.

Deinde cum dicit autem non. In parte ista ostendit non sufficere copulare impossibile cum propositione in eodem sillogismo ad hoc quod propter propositionem sequitur falsum. unde ait. at vero non sic semper propter propositionem erit falsum. nam si non esse quod e. b. sed d. positum sit inesse a. et d. sic et cetera impossibile. i. si non sumatur propositio in sillogismo sed sumatur aliud loco eius. adhuc sequitur impossibile. et in sursum et in deorsum similiter dicitur. nam si sumatur ad posterum super positum propositionis. et si sumatur ad secundum contra ei sub ex quibus fiat una propositio. et ponatur loco propositionis semper vere sequitur impossibile.

Est autem considerandum quod si loco propositionis ponatur alia propositio ita impossibilis sicut est ipsa propositio. tunc bene concludetur idem impossibile ut si loco istius propositionis que est omne animal est lapis ponatur ista. sic omne corpus est lapis concludetur idem impossibile quod concludebat ex illa deinde sic. omne corpus est lapis. omnis homo est corpus. ergo omnis homo est lapis. non ergo sufficit copulare propositionem cum impossibili in sillogismo nisi [vb.] alia coniungatur cum eo quod possit sumi loco propositionis ex quo sequitur idem impossibile. Deinde cum dicit at cum non est. In parte ista post complementum eius quod sequitur falsum propter propositionem. Deinde at cum non est hec. i. cum non est propositio illo sequatur falsum non est sic sumi causa. i. non esse propositionem ut alio impossibili posito loco eius accidat idem impossibile. sed quando ablato hoc. i. ablata propositione idem impossibile clauditur per reliquas propositiones. quod dicit idem impossibile poterit sequi per propositionem vel per alias propositiones similes. ideo non differt utrum ipsa propositio sumatur vel aliqua alia loco eius ad hoc quod sequitur falsum. unde ait. quod idem falsum accidere per plures propositiones fortassis non est inconveniens. Deinde cum dicit ut parallelas. In parte ista manifestat hoc idem per quod dicit quod si parallelas concurrere. i. istud impossibile quod linee equidistantes concurrant poterit concludi si angulus interior sit maior angulo exteriori. et etiam si triangulus habet plures rectis duobus. nam per quemlibet istorum poterit declarari parallelas non concurrere ut habetur declaratum in geometria. Est autem considerandum quod sicut non est inconveniens unam conclusionem variam concludi per multa media et per multas propositiones. ita non est inconveniens unum falsum et unum impossibile concludi per multas propositiones falsas. dum tamen tales hypotheses sint copulate cum impossibili in eodem sillogismo ut declaratum est.

Deinde cum dicit falsa autem. In parte ista ostendit quomodo falsum debeat sequi ex premissis falsis. unde ait quod falsa oratio. i. falsa conclusio fit propter primum falsum. i. propter premissarum falsam. nam quia sillogismus omnis est ex duabus propositionibus vel ex pluribus sillogizantibus premisse. oportet quod si conclusio est falsa aut utramque esse falsas aut alteram. eo quod ex veris numquam fit falsus sillogismus. Si non fiat sillogismus ex pluribus propositionibus ut dato quod hec conclusio .c. sit clausa per .a.b. hec est per duas propositiones et hec. i. quelibet istarum propositionum prosillogizetur per duas propositiones. ut .d. sit una et per f. g. alia. tunc necesse est aliquam superiorem esse falsam .i. oportet aliquam de istis propositionibus prosillogizantibus esse falsam. nam si conclusio est falsa oportet premissas esse falsas et per consequens contingit prosillogizantes esse falsas. Est autem considerandum quod cum sillogismus sit oratio in qua positis quibusdam ut premissis necesse accidit aliud ut conclusio per ea que posita sunt. i. propter premissas. oportet ipsam conclusionem accidere propter premissas secundum formam sillogismi. ita quod si conclusio est falsa oportet ambas premissas vel saltem unam premissarum esse falsam maxime cum falsum non possit sillogizari ex veris. bene ergo dicebatur supra quod falsum non propter hoc. i. non propter propositionem positam vel premissam accidere peccat contra omnem. ut ipsa conclusio debet sequi per ea que posita sunt. ideo philosophus signanter postquam ostendit falsum non propter hoc accidere. i. propter propositionem positam quod est secundum rationem contingens. in hac particula declaravit falsum debere sequi propter premissas falsas vel saltem ex altera falsa.

Circa istam lectionem queritur una questio primo utrum non propter hoc accidere falsum sit idem quod non causa ut causa. et videtur quod sic. quia philosophus ultimo .v. metaphysice et thopicorum quod propter quod dicitur causa. si ergo ad accidit non propter hoc vel quod accidit non propter causam. et si sic. ergo idem erit non propter hoc accidere falsum cum non causa ut causa. Preterea premisse sunt cause conclusionis in omni genere cause. s. in genere cause efficientis et materialis. sed tunc contingit non propter hoc accidere falsum quando concluditur ad falsum ex aliqua premissa supposita falsa cuius tamen falsi illa premissa non est causa. ergo idem quod prius. Preterea non accidere falsum propter hoc solum fit in sillogismis ad impossibile. ut patet per philosophum in littera. sed non causa ut causa dicitur fit solum in sillogismis ad impossibile ut dicit philosophus in elenchis. Iniungitur est quia si non propter hoc accidere falsum esse idem formaliter et realiter. et sic hic declarat de non propter hoc accidere falsum. ita et declararet hic de non causa ut causa. quod tamen non facit philosophus. immo in diversis libris declarat de hiis duabus. Dico quod inter non propter hoc accidere falsum et non causa ut causam quantum ad presens explicare differentiam assignare possumus unam ex parte forme. nam formaliter non propter hoc accidere falsum consistit quando posita aliqua propositione non propter eam accidit aliquid falsum. sive talis propositio videatur esse causa huius impossibilis conclusi sive non. sed non causa ut causa formaliter est quando posita aliqua propositione concluditur ad impossibile cuius impossibilis illa propositio habet apparentiam quod sit causa eius. quamvis tamen non sit eius causa. formaliter ergo ista duo differunt. quia non propter hoc accidere falsum dicitur absolute et obliquitate super sumpta. sive cum apparentia sive sine apparentia. sed non causa ut causa dicitur absolute et obliquitate cum latentia

Cum non est possibile peralellas idest lineas equidistantes concurrere et impossibile sit [illegible] quod angulus [illegible] angulis [illegible] interiori sibi opposito [illegible] quod angulus [illegible] valet plures rectis duobus [illegible]

accidentium quedam apparentia. — Secunda differentia sumitur ex parte materie. nam in
quibuscumque invenitur sed non causa ut causa. in illis invenitur non propter hoc
accidere finem sicut utrobique reperitur defectus syllogismi. sed non eo
convertitur. nam in aliquibus syllogismis et propositionibus invenitur defectus syllogismi suppositus
in quibus non reperitur defectus cum latentia vel cum quadam apparentia.
propter quecumque igitur materia reperitur sed non causa ut causa in eadem reperitur non propter
hoc accidere finem. sed in aliqua materia poterit inveniri non propter hoc ac-
cidere finem in qua non reperitur sed non causa ut causa. — Tertia
differentia sumitur ex parte modi considerandi. nam consideratio de sed non causa
ut causa pertinet ad hunc electorum. eo quod cum finem non causa ut non
causa dicatur defectum cum latentia et apparentia quadam. et talis de-
fectus ad generationem deceptionis. et propter eius facit fallaciam ideo
ad illum librum spectat proprie declarare de tali defectu ad quem
spectat tradere notitiam de fallaciis. Sed consideratio de non propter hoc
accidere finem dicit defectum communiter sumptum. sive cum apparentia sive
sine apparentia. propter quod cum priora tradat notitiam de syllogismo communiter
sumpto tanquam de eo sub quo competit tradere notitiam de obligationibus
et de defectibus que opponuntur syllogismo simpliciter vel communiter accepto de qua
in eo est non propter hoc accidere finem ut prius fuit declaratum. et cetera.
Ad primum igitur dicendum quod licet non propter hoc accidere finem dicatur non causa
sit non causa ut causa. ibi alia tamen ratione accipitur unus defectus quam
alter. et quamvis materialiter et formaliter unus sit unus defectus in possit
et assignari alius. — Ad finem autem et ad tertium patet solo per
ea que dicta sunt in corpore questionis.

Ut autem non sillatur. Cum philosophus dixerat immediate quod
finem sequitur ex premissis falsis vel saltem ex altera
falsa. ideo in parte ista ponit quedam documenta ad cog-
noscendum utrum propter istam propositionem accidat finem. — Ad cuius
intellectum est sciendum quod ex propositionibus concessis aliquando concluditur finem et
aliquando non concluditur elenchus sive contradictio. ideo philosophus tria facit. quia
primo ponit quedam documenta ex parte respondentis ut per ea ypo-
thesim sequitur finem. secundo ponit quedam documenta ex parte op-
ponentis. tertio ostendit qualiter potest concludi electus syllogismus
et qualiter non. secunda ibi. Oportet autem. tertia ibi. Quoniam autem. prima dividitur in
partes duas secundum quod ponit duo documenta. secunda ibi. Quoniam autem.
Dicit igitur sic. Cum est finem sequi ex premissis falsis. vel ex al-
tera falsa. ut igitur non silletur finem ex arte opponentis con-
tra respondentem observandum est quando opponens sint confessus. hoc est an
quoniam concludat conclusionem interroget sibi concedi conclusionem vel premis-
sas. in tali casu debet respondens sibi cavere ne idem bis concedat
in propositionibus. nam cum syllogismus fiat sine medio. et medium sit id quod pluri-
mum de propositionibus sine debet ipsum medium bis. non potest fieri
syllogismus contra respondentem. — Est autem considerandum istud documentum con-
sistere in hoc. omnis syllogismus fit ex duabus premissis convenientibus
in uno medio. sed ad hoc quod medium conveniat utrique extremi oportet quod conce-
datur de maiori et de minori. quia ipsum medium debet bis in propositionibus
Si igitur medium concedatur a respondente de una extremitate tamen non de alia
ita quod concedat ipsum semel et non bis. tunc non potest fieri syllogismus
contra eum. quia syllogismus non potest esse sine medio. — Amplius
autem considerandum cum hoc documentum sit utile sciendum quod quoniam op-
ponens debet concludere contra respondentem est igitur respondenti nam [illegible]
conclusio concludatur contra ipsum quia si iste ingeret non debet concedere bis medium
hoc est utrique de maiori et minori extremitate. quia tunc sillaretur contra
ipsum. — Deinde cum dicit. Quoniam autem. In parte ista ponit secundum do-
cumentum. dicens quod oportet observare super respondentem medium ad
utramque conclusionem id est respondens debet observare dispositionem medii in
quibuslibet conclusionibus et debet scire qualiter conclusio concluditur in quibuslibet figuris
hoc autem non latebit nos. quia sciemus quomodo habemus conclusionem id est bene

possimus scire quod non debet concludi quia habemus specialem dispositionem
omnis et medii in qualibet figura. — Est autem considerandum quod quamvis falsa
non quod opponens velit concludere contra respondentem et non ipsi respondenti
tamen respondens debet uti hoc documento. quia si illa conclusio falsa est
vel si affirmativa tunc non debet sibi concedere talem dispositionem medii ut
possit ipsam concludere. nam cum talis propositio non concludatur nisi per
primum modum prime figure non debet subici in prima medium vel supponi.
Et sicut dictum est de universali affirmativa ita intelligendum est de aliis
nam iste poterit hoc scire et non latebit eum considerando dis-
positionem cuiuslibet figure. — Deinde cum dicit. Oportet autem. positis do-
cumentis ex parte respondentis. In parte ista ponit documenta
ex parte opponentis et duo facit secundum quod ponit duo documenta quia
primo ponit unum secundo ponit aliud. secunda ibi. Amplius. Dicit igitur quod oportet cavere
id quod proponimus respondentes custodire conantes temptare la-
tere. id quod precipimus respondentes observare. quia non debet concedere
talem dispositionem medii per quam possit concludi contra eos. et hoc
idem nolumus facere et temptare conantes vel opponentes
nam debent latenter inferre conclusionem ne respondentes possint preavidere
hoc maxime est tempus si opponentes non prius syllogizent conclusionem. id est si
non prius interrogant conclusiones quas volunt concludere sed suppositis
premissis necessariis super immediate inferunt conclusionem. et isto modo
non sunt manifeste. id est conclusiones hoc modo non erunt manifeste respondenti.
Est autem considerandum quod cum in disputatione sit quedam pugna con-
tentionis quod unus affirmat alter negat oportet negocium opponentis
et respondentis quodammodo esse oppositum propter quod sicut respondens debet cavere quod
concedat talem dispositionem premissarum ut non inferat contra ipsum
contra opponens debet facere econtrario. quia debet temptare sub vito et la-
tenter concludere conclusionem ex premissis necessariis contra respondentem. — De-
inde cum dicit. Amplius. In parte ista ponit secundum documentum. Amplius
autem si iste opponens non interrogat propinqua media. sed que maxime
longe et maxime distantia sumit tunc poterit concludere contra re-
spondentem ut si sit optimum concludere a. de f. et ad hanc
conclusionem concludendam sint quatuor media ut b. c. d. et e. non igitur oportet
interrogare si a. debeat concludi per b. vel per c. que sunt media
propinqua. sed opponens debet interrogare si a. debeat concludi
per d. e. que sunt media multum distantia. et sic deinde de b.
c. hoc est de mediis propinquis. et sic de reliquis. nam quando fit syllogismus
per unum medium oportet maxime a medio remoto. et per ea sillare
propinquum. nam hoc modo latebit respondentem propositio. — Est autem
considerandum quod cum in generibus et maxime communibus lateat equivocationes
ut dicit philosophus in vii. physicorum. si opponens petat sibi concedi a
respondente media multum communia et multum distantia ut quod omnium
oppositorum sit eadem disciplina latebit respondentem quod concesso
hoc oportet ipsum concedere quod albi et nigri sit eadem disciplina debet igitur
opponens incipere a mediis multum remotis et multum communibus
et tunc concludere propinqua. quia hoc modo latebit propositio respondentem.
Queretur autem ad istud ut iste syllogismus debeat instruere oppo-
nentem et respondentem. et videtur quod non. quia una pars dyalectice videtur
esse ad hoc ordinata ut dyalectica obviativa de qua determinat in
viii topicorum. Cum igitur talis dyalectica non contineat sub se scientiam
huius libri videtur quod in hoc libro non debeat determinari de talibus do-
cumentis. — Dicendum quod huic questioni dupliciter potest satisfieri
primo per communia dicta. nam communiter dicitur quod philosophus non determinat hic artem
de opponente et respondente ex propria intentione qualiter debeant se habere
in disputationibus. quia per se hec documenta pertinent tractare pertinent
ad viii topicorum. ut in argumento dicebatur. sed hic philosophus pertractat
talia incidenter et parentis. cum enim sibi dixerit finem sequi
ex premissis falsis. vel saltem ex altera falsa. ideo oportuit

hec autem dicta documenta ad cognoscendum ne accidant fallacie propter mutationem positionis. Et licet hec non sit identicum documentum potest tamen aliter dici. Nam ut philosophus dicit in primo huius tradit notitiam documentorum que traduntur in aliis libris in speciali. Cum ergo in topicis ponantur documenta de oppositis et de contrarietate qualiter debeant investigari necessitate probabili, et in elencis ponantur talia documenta propter gloriam vel victoriam acquirendam, oportet talia documenta petere in scientia communi sicut in secundo huius libri. Deinde cum dicit Quoniam autem. In parte ista ostendit quomodo potest fieri elenchus et quomodo non. Et duo facit: nam primo ostendit fieri elenchum ex propositionibus affirmativis et ex una affirmativa et ex altera negativa eo modo quo fit sillogismus. Secundo declarat non fieri elenchum ex propositionibus negativis. Secunda ibi Sine. Dicit ergo quoniam autem habemus per ea que dicta sunt quomodo et quibus se habentibus terminis fit omnis sillogismus, manifestum est ex hoc quando fit et quando non fit elenchus sillogismus. Nam supponentibus omnibus propositionibus affirmativis a respondente fit elenchus. Dum tamen prius concedat que postea negat vel commutatis responsionibus ut ad hec quidem affirmative ad illa vero negative isto modo contingit fieri elenchum. Nam hoc modo et illo contingit sillogismus utrisque modo existentibus terminis. Quare si id quod positum est a respondente sit contrarium secundum quod concluditur necessarium est fieri elenchum eo quod elenchus est sillogismus contradictionis. Est autem considerandum quod omnis sillogismus fit aut ex utrisque propositionibus affirmativis vel ex una affirmativa et ex reliqua negativa. Nam utroque modo se habentibus terminis fit sillogismus. Cum ergo elenchus non addat supra sillogismum nisi contradictionem, sic ergo conclusio a respondente sit contraria ei quod prius concessit oportet fieri elenchum. Deinde cum dicit Sicut autem. In parte ista ostendit elenchum non posse fieri ex puris negativis. Et dicit quod si nichil sit affirmatum, id est si nichil sumatur affirmative in sillogismo, impossibile est fieri elenchum. Nam non est sillogismus cum omnes termini sunt negati; ex premissis negativis nichil sequitur. Ergo non fieret elenchus, quia si est elenchus necesse est esse sillogismum. Licet non convertatur: quamvis enim est sillogismus non est necesse esse elenchum. Et sic non fit elenchus ex premissis negativis. Ita non fit si positum est a respondente universaliter, id est si non sumatur aliqua propositio universalis, eo quod eadem est dispositio sillogismi et elenchi. Est autem considerandum quod ut iam dictum est elenchus nichil addit super sillogismum nisi contradictionem, ita quod conclusio per elenchum sit contraria ei quod est concessum. Sic ergo hoc implicat aliud, et quicquid peccat contra sillogismum peccat contra elenchum. Cum ergo sillogismus non possit fieri ex premissis particularibus nec ex puris negativis, ergo elenchus qui est quidam sillogismus non poterit fieri ex talibus. Deinde cum dicit Accidit autem. In parte ista ut dicebatur determinat de falsa opinione que peccat contra terminos in opinando simul sequi contraria. Et tria facit. Nam primo ostendit qualiter non potest opinari vel sequi contraria sine implicatione contradictionis. Secundo manifestat contraria non posse simul opinari absque implicatione contradictionis. Tertio ponit quasdam regulas per quas alie species argumentationis habent reduci ad sillogismum. Secunda ibi Sed utique. Tertia ibi Quoniam autem continuatur. Circa primum philosophus tria facit. Nam primo ponit unum modum opinandi contraria sumptum ex hiis que sunt diverse coordinationis vel que non continentur in recta linea. Secundo ponit alium modum sumptum ex hiis que continentur sub eadem linea predicamentali. Tertio declarat qualiter in talibus simul opinari contraria implicat contradictionem. Secunda ibi Rursus. Tertia ibi Ideo quod prius. Dicit ergo quod accidit quandoque quemadmodum fallebamur in positione terminorum, scilicet male ordinando terminos, et sic opinionem fieri fallacem, ut si contingit idem predicatum supponi inesse pluribus subiectis, et hoc scilicet predicatum lateat aliquem, ita quod putet ipsum nulli inesse, alterum scire, scilicet omni inesse. Ut si hoc predicatum a. insit b. et c. per se, et hec duo insunt d. omni, id est universaliter. Si ergo aliquis putet vel opinetur b. inesse omni a., ita quod a. predicetur universaliter de b., et hoc scilicet b. predicetur universaliter de d. affirmative, et iterum opinetur c. inesse nulli a., ita quod a. predicetur de ipso c. universaliter negative,

et hoc predicatum a. predicetur de ipso d., tunc eadem scilicet idem habebit dispositionem plenam et ignorantiam, quia simul opinabitur quod omne a. sit d. et quod nullum d. sit a., que sunt contraria. Est autem considerandum hec verba de fallacie posita communiter sed omnia dicta triplici esse exposita. Nam primo hec referuntur ad petitionem principii, et tunc exponetur sic: quod sicut fallebamur in positione terminorum propter esse equivoca secundum sic in petitione principii, ita contingit nos falli in opinando simul et equaliter contraria. Alio modo referuntur ad hoc quod est non propter hoc accidere fallaciam, et tunc exponetur sic: quod sicut fallebamur in positione terminorum propter quos non sequebatur conclusio, sic contingit nos falli in opinando simul contraria. Tertio referuntur istud idem ad sillogismum ex oppositis, et tunc exponetur sic: quod sicut fallebamur in positione terminorum oppositorum vel contrariorum in premissis ex quibus sequebatur conclusio opposita, sic contingit nos falli in opinando simul contraria. Sed philosophus loquitur de terminis universaliter, ideo possumus dicere quod sicut fallebamur in positione terminorum suppositorum universaliter in sillogismo, ita contingit fieri sed falsam opinionem. Nam termini possunt ita disponi in sillogismo quod faciant inutilem coniugationem, et possunt etiam sic disponi quod faciant utilem coniugationem. Sic etiam propositiones possunt tales sumi quod simul possumus opinari contrarias propositiones, ut quod omnis mula sit sterilis et quod hec particularis mula habeat ad inveniendum; non est inconveniens ut iam patebit. Sed accipi vel opinari contrarias propositiones non est inconveniens universaliter. Ergo philosophus dicit quod sicut fallebamur in positione terminorum in sillogismo, ita contingit nos falli circa terminos secundum opinionem. Queret aliquis utrum idem predicatum possit inesse pluribus subiectis principaliter. Dicendum quod sicut quibus predicatum dicitur inesse potest accipi dupliciter: vel in eadem linea predicamentali, sicut corpus predicatur de animali et de homine, quia per se predicatur de utroque; vel quod non sunt in eadem linea. Et hoc contingit dupliciter, quia vel non sunt in eadem linea recta sed tamen in eodem predicamento, vel non sunt in eadem linea nec in eodem predicamento. Si autem sunt in eodem predicamento non tamen in recta linea, sicut hoc predicatum corpus predicatur per se de animali sed ipsi equivoce predicatur de spirituali vel de diversa coloris in quo genus implicatur in diversa poterit spetie dicere. Si vero non sunt in eodem predicamento sed sunt in diversis predicamentis, sicut hoc predicatum quod est coloratum predicatur de albo et de nigro que existunt in diversis predicamentis. Cum ergo queritur utrum predicatum possit inesse pluribus subiectis principaliter, sic quod de subiectis que existunt in recta linea dicendum est quod sic. Si vero sit quod de hiis que existunt in diversis predicamentis, vel que non existunt in eadem linea recta, tunc unum predicatum principaliter et per se non poterit inesse pluribus subiectis. Loquendo de principali prout sonat idem quod primo vel secundum quod primum, sed loquendo de principali prout sonat idem quod inesse alicui secundum veritatem sive substantialiter vel accidentaliter quodlibet sit, tunc unum predicatum poterit inesse pluribus subiectis secundum quod modo loquitur philosophus in littera. Nam cum ipse loquitur de subiectis diverse coordinationis, oportet quod unum predicatum non equaliter principaliter insit cuilibet illorum subiectorum secundum quod unius sed tamen veritate cuilibet illorum inesse possit.

Amplius autem queret aliquis utrum quis opinetur contraria simul eidem inesse si unum predicatum insit pluribus subiectis. Dicendum quod corpus predicatur de animali et de spirituali que non sunt in eadem linea predicamentali, quia aliud est materiale licet spirituale vero est animatum. Propter ambo ista predicata aliquid spirituale predicatur de homine. Tunc si quis opinetur omne animal esse corpus et simul enim hoc opinetur nullum spirituale esse corpus, cum ista duo insint homini sed unitatem oportebit opinari de homine esse corpus et non esse corpus. Nam in quantum quis opinatur omne animal esse corpus opinatur et omnem hominem esse corpus eo quod positum est tale corpus quod animal predicatur de homine. In quantum vero opinatur nullum spirituale esse corpus opinatur et nullum hominem esse corpus, quia spirituale et corpus simul predicatur de homine. Ergo simul opinatur omnem hominem esse corpus et nullum hominem esse corpus, et propter omnes de eodem, ut de homine habebit simul scientiam et ignorantiam ut dicit philosophus in littera. Deinde cum dicit Rursus. In parte ista ponit alium modum opinandi contraria sumptum ex hiis que sunt eiusdem coordinationis

-dinationis. d. rursus sicut fallacia circa ea que sunt ex eadem coordinatione. ut si a. inest b. et b. insit c. et c. iterum insit d. nec opinetur a. inesse omni b. et rursus opinetur a. nulli c. inesse. tunc faciet sillogismum et non opinabitur inesse. ergo talis non aliud probat ex hiis que opinabitur inesse quam id quod consistit hec non opinari. nam iste quod sciat a. inesse b. per b. sic contrario modo sciat per b. a. inesse c. quia quicumque scit ad universali sciat contrario modo particulare contentum sub illo universali. si ergo non opinetur aliquo modo a. inesse c. est impossibile. quia simul de eodem habebit scientiam et ignorantiam. Est autem consideratio quod si sciat plures de corpore et corpus de alio tale de homine quod omnia sint in eadem coordinatione. si aliquis opinatur esse corpus substantiam quam animo et opinabitur esse aliud esse substantiam. nam quicumque scit universale quando animo cognovit particulare contentum sub illo universali. sicut cum aliquis opinatur nullius aliud esse substantiam simul habebit scientiam et ignorantiam. nam scire esse corpus esse substantiam tale existat sub corpore. sciet contrario modo aliud esse substantiam et cum opinatur nullius aliud esse substantiam totaliter ignorat aliud esse substantiam. simul ergo sciet et ignorabit quod est impossibile. Queretur autem ad verum sit impossibile de eodem habere scientiam et ignorantiam. Dicendum quod contrario simul habere scientiam et oppinionem est impossibile ad sciat tamen habere tres per animalitatem extremitatis. habet ex hoc scientiam. quia scientia est per causam necessariam et immediatam. sed in quo sciat tamen habere tres per animalitatem extremitatis probabiles. utique quod competit generi dicitur competere speciei. vel per argumentum probabile ut quia hoc dicitur euclides quod est ex parte ignorantia. et utrumque ex parte in arte eadem est habebit de hoc probabili oppinionem. ergo de eodem habere scientiam et oppinionem non est inconveniens. sed cum habere scientiam de eo scit id consistere habere autem ignorantiam sit id petit ignorare eo quod ignorantia dicitur negatio. si aliquis habet contrario simul scientiam et ignorantiam simul ad sciret et non sciret. Et quia hoc implicat contradictoriam sit impossibile est contradictoria de eodem verificari. ita est impossibile de eodem esse scientiam et ignorantiam. Deinde cum dicitur. in eo autem. In parte prima ostendit in talibus modis oppinandi contraria implicare contradictionem. In eo autem quod plures autem est si inmediate vel subiecta non sit ex eadem coordinatione. et sed utique medium terminorum non contingit aliquas proprie oppinari. id est oppinari unum predicatum inesse duobus subiectis diverse coordinationis ita quod uni affirmative et alteri negative. si hoc non contingit fieri in consequenti. ut si a. dicatur inesse omni b. et nulli c. et ista ambo insint d. tunc accidit contrarias simpliciter aut contrario contrarias fuerit propositiones. id est accidit fuerit contrarias vel contradictorias istis propositionibus. scilicet esse b. et c. a. nam si cum inest b. aliquis opinatur esse a. cum notum sit b. inesse d. est notum d. inesse a. per parem figuram dicto scilicet esse b. est a. omne d. est b. ergo esse d. est a. si ergo rursum cum nulli c. putat a. inesse. id est si aliquis iterum opinetur nullius c. esse a. cum b. inest huic non putabit a. inesse. id est quod si b. potest de c. de ipso non sciebit a. sciebit enim sic sillogismus nullum c. est a. quoddam c. est b. ergo quoddam b. non est a. ita est simpliciter contradictorio propositionis per sillogismum. ideo dicitur quod quod putat a. inesse omni b. et rursum per alium sillogismum aliquod b. non putare simpliciter inesse aut simpliciter aut in aliquo contrarium est. propter quod dicit non contingit oppinari contraria ut dictum est. Est autem consideratio quod si ad hoc volumus fuerit terminos speciales immediate apparebit in talibus esse contradictionem. nam si ponatur corpus inesse animali et substantiali et animo ponatur inesse homini. sicut est in veritas. tunc si aliquis opinabitur esse aliquid esse corpus cum aliquid predicetur de homine cogetur ad dicere hominem esse corpus. sillogizet ergo sic. esse aliquid est corpus omnis homo est aliquid. ergo omnis homo est corpus. rursum si aliquis opinetur cum hoc id est nullius substantialis esse corpus cum aliquid predicetur de ipso substantiali necessario habebit corpus de aliquo predicari. sillogizet ergo sic secundum istam oppinionem. nullius substantialis est corpus quoddam substantiale est aliquid. ergo quoddam aliquid non est corpus. hec

est contradictoria prioris propositionis per sillogismum. Non ergo contingit hec modo oppinari contraria cum in talibus modis oppinandi contradictio implicetur. Amplius autem consideratio quod universalis negativa est simpliciter contraria universali affirmative. particularis vero non est simpliciter contraria sed contrario. si ergo aliquis opinetur omne animal esse corpus et opinabitur contraria simpliciter. sed si opinetur omne animal esse corpus et quoddam animal non esse corpus. tunc non opinatur contraria simpliciter sed contrario. ideo autem philosophus quod contingit fuerit contrariam propositionis que simpliciter contrarie contrario sunt tales modos oppinandi. Amplius autem consideratio philosophi hoc adducte inconveniens circa subiecta diverse coordinationis licet particular non quando contingat quod non habeat veritatem in hiis que sunt in eadem linea predicamentali. immo in talibus potissime habet veritatem quod oppinari ad plura medie duobus subiectis. et non inesse extremitatibus in eadem linea predicamentali implicat contradictionem. sed quia iam posuerat exemplum de subiectis diverse coordinationis. ideo modo de talibus est exsequitur. nam si habet veritatem in istis ostendit quod in illis habere veritatem. Circa istam lectionem queritur utrum quod prima ut aliquis possit simul oppinari contraria. et videtur quod sic quia ab eo quod res est vel non est dicitur oratio vera vel falsa. ut dicitur in predicamentis. sed nulla mutatione facta in oppinante sorte sedente vera est ista oppinio quod sortes sedet. eo non sedente est falsa. idem ergo intellectus non mutatus potest contraria oppinari. quia potest orationem falsam oppinari esse veram. Et quia verum et falsum sunt contraria simul modo largo contraria. simul ergo oppinabitur duo contraria. Preterea aliquis potest dicere habere simul scientiam et oppinionem ut supra probatum est. ergo et simili aliquis potest habere dicere simul ignorantiam et oppinionem. sed ad oppinari est id credere esse. ignorare vero est credere id non esse. ergo simul potest credere aliquid esse et non esse. In oppositum est philosophus quod probat esse inconveniens simul oppinari contraria. Dicendum quod simul dicere esse oppinari contraria simul et secundum eundem modum hoc possibilitatis possibilis intelligi tripliciter. primo ex parte oppinantis secundo ex parte rei oppinate. et tertio ex parte ipsius oppinionis. sed ergo hoc triplici ratione non esse possibile simul et secundum eundem modum oppinari contraria. prima ratio sumitur ex parte oppinantis. secunda ex parte rei oppinate. et tertia ratio sumitur ex parte oppinionis. Prima ratio sic patet. nam intellectus qui oppinatur recipit intellectum mediante actu ad intellectum vel mediante aliqua consideratione. sed impossibile est intellectum simul informari diversis considerationibus. Cum ergo oppinari contraria. utrum homo sit albus et non sit albus dicat diversos actus et diversas considerationes. nam non potest esse intellectus actualiter in eadem consideratione quando aliquis oppinatur hominem esse album et non esse hominem. quia cum isti actus sint diversi et contrarii. tunc intellectus esset simul contrariis actibus informatus quod est impossibile sicut impossibile est materiam simul contrariis formis informari. ergo impossibile est intellectum simul et secundum eundem actum vel secundum eandem considerationem contraria oppinari. Secunda ratio sumitur ex parte rei oppinate. nam ex contrarietate rei oppinate contrarietas in intellectu oppinante. ut si intellectus oppinetur sortes sedere eo sedente erit oppinio vera sed ipso surgente erit oppinio falsa tamen ipso intellectu eodem modo permanente. iterum ergo intellectus manens sed secundum idem sola mutatione facta in re oppinata oppinabitur simul contraria. quia oppinabitur idem esse verum quod est falsum. nam quando dudum sortes sedebat erat vera oppinio quando aliquis oppinabatur ipsum sedere eo surgente est falsa. ergo idem intellectus oppinabitur contraria. sed hoc est propter mutationem factam in re oppinata. ut quia non existit secundum eundem modum permanet intellectus semper habet eandem oppinionem de ipsa re. Sed supposito illa re quam oppinatur intellectus eodem modo existere ita quod nulla mutatio sit facta in ipsa cum intellectus intellectu existat semper secundum eundem actum intellectus nullo modo oppinabitur contraria nec habebit de ipsa contrarias oppiniones. Tertia ratio accipitur ex parte oppinionis. nam modo contrarietatis sumuntur contrarietates ex parte intellectus. nam necesse est ... ergo est impossibile

hic 9rias et diuisas oppi^es de ipa re sz eundem actum
ite^di. intelligens enim s^m eundem mo^m p^mu^m di^t l' p^fe^di diuisas
et 9rias oppi^oes sil' p unitate et p^fectione potentie g^o intellectus
p unu^m actum ite^di oppiari maiorem p^p^oem et uniu^m et p aliud
act^m minorem ee falsam sz q sil' et s^m eundem act^m ite^di et p^mu^m di
actus s duo 9cludat et 9ferat s duo sil' ad 9cludendum e
oio i^po^le. Dicamus g^o q supposita uniformitate ex
pte oppi^oes. et supposita receptione ex pte actus ite^di et
oppi^di. aliter p^supposita uniformitate ex pte rei oppiate i
po^le e sil' actuali^r et s^m eundem mo^m oppi^ri 9ria. quo a' sit
po^le oppiari 9ria i a^l q^e patebit ad p^us a' tamen dicitur
sit q suppositum q supponim^s n e i^po^le 9ria oppiari.
Ad p^m g^o dicendum q oppiari multa 9ria n e i9ueniens for^s.
a' sedes et n sedes e eadem res n^ra^r. sz n e eadem res
for^lr. q n refer^t ad ite^m eo de n^r. n^ s^m eundem mo^m
eendi p^ut sedet et put no sedet. q^d a' m^ai 9tra ur^r
sic po^le oppi^ri 9ria s^m eundem mo^m mali et for^s. ad
s^m dicendum q no e sile de oppiari et de scire. et de oppi^ne et de
ignorantia. q^r tu oppio q^ scia poit ad e^o de eodem
potest h^ri scia et oppio q^uis no s^m eundem 9si^nez s^z
ignoran^a n^l potest. io si ais oppiat^r ad scire no potest
oppiari i^d ignorare. et dato q possz no ee tn sz
eundem mo^m oppi^di. n^ s^m eandem 9si^nez et io argu^m
no e ad p^positum.

Cum utrum a^t. p^q^m p^s o^t ee i po^le oppiari
9ria sz eundem mo^m. In pte i^ta ult manifesta
re no ee i9ueniens oppi^ri 9ria s^m aliu^m et aliu^m mo^m
oppi^di. Ad cuius eui^dentia^z 9sci^d q oppi^ri ad ee nec
i uli et ignorare id ee nec i pti^ri sil' se 9patiunt^r.
Et q^r pti^ra 9tinet^r s^b uli. io q^cumq^z scit ille ul'e
scire p^ar^e. Si g^o a^d sciat ul'e ignoraret tn pti^ra ul'
sil' ad scire et ignorare. et p 9n^s ul' sil' 9ria oppiari.
cu ip^z pti^ra 9tineat^r sub uli. uerum p^ti^m h^ no e sz
eundem mo^m oppi^di q^r oppi^ri ad i uli et ignorare id
i pti^ri no e idem mo^s oppi^di. Tota g^o uirtus ul^is sci
oni^s 9sistit i h q^d e po^le scire ad i uli et ignora
re i^d i pti^ri. io ph's i declarando istud ta^m facit. na^m
p^o declarat h p mo^m oppi^di l' ite^di q^ h'emus i mathe^cis.
s^do o^t h idem p mo^m oppi^di q^ h'emus i nalibus. et t^o
ma^ie h idem p mo^m ite^di q^ h'emus i moralibus. s^a
i. s^a a^t. et tu ibi. q^a oppiat^r. et p^ph's ta^m facit. na^m
p^o declarat i^tetum p ea q oppiam^r i mathi^cis. 2° ondit
hec idem p p^oz p^lonis ponentis ueniam addiscere ee q^u
dam reusca. et t^o 9clu^t p^p^o^s. s^a i^. g^ra a^. z. i. g^o
q^dce i uli. Ergo g^o s^c. dicendum e q no 9t^r oppi^ri 9traria
sz eundem mo^m. aut p^z. sz utrumque silli^z una a^t s^m
alteram utrumque n^r p^hibet. i. oppi^ri una p^p^oem. p^p^oem u^m
silli ignorare p^p^oem alt^ius silli ul' oppi^ri utrumque i
eodem sillo. ut oppiari ma^rem et no minore nichil
p^hibz. i^mo e po^le ut dato q. a. i sit. b. et b. i sit
.d. i eodem sillo. Et c^u iu^su. a. nulli. c. i sit. ita q n
i sit aliem pti^ri 9tento s^b ipo. a. na^m hec m^a sil' est
h^s falsa. i. hec i^mo 9t^r pos sil' falli q potuisse
eueire eam pti^res. ut si ais sciat. a. i ee. b. no p^pit
e qui i e ipi. c. cu ip^z. c. 9tineat^r s^b ipo. b. sz n p
hibet ignorare ip^z. c. qui e suple no obstante q^d 9
tineat^r s^b ipo. b. ut si. a. quidem sit h^re duos rec
tos. i q^o a. b. sit tan^lo. i q^o uo. c. sit sil' tan^o desc

tus i puluere. hui^s g^o sic dispositis oppicet a^d du
os rectos h^re n i ee ipi. c. h e ipi tan^lo pti^ri sciet et
cu h^c quod oi tan^lis h^t duos rectos g^o iste q^ sic
oppiabit sil' sciet idem et ignorabit. h' tn no e sz eundem
mo^m. ut uniat. na scire ee tan^lum h're duos rectos n
e scire simp^r. i. no e scire distincte. sz h' quidem ulem
h^t disci^nam p^o no^t. s. alterius h^et pti^rem ut h^e ulez
sciam de tan^lo s^z h^et sciam pti^rem de h^c tan^lo pti^ri
sz q^ mo^s a^s nouit i uli. c. h e huic tan^lo pti^ri
h^re duos rectos. sz n nouit h' i pti^ri i p^p^a for^a. et sic
n h'ebit 9rias oppi^oes cu no sit idem mo^s oppi^di i
uli et i pti^ri ul' mo^m distincto et mo^s 9fuso ut maius
est. Circa a' a^s u^t 9sti^at ad sciri i uli et ignorari
i pti^ri et ut^r q no. q^r pti^ria 9tinet^r s^b ulibus satis g^o
i ulibus sciunt et pti^ria 9tenta s^b ulibus. In 9^m e p^h's
i li^m. Dicendum q sic unu^mq^o q^o se h^et ad ee. ita se
h^et ad 9g^sci. uic a^t uidem^s ulia et pti^ria sic se h're
ad ee q pti^ria existunt i ulibus solum potenciali^r. na h^o
9tinetur potenciali i ali. et al' 9tinet^r potenciali^r i corpore
et cor^s i s^ba. et uli i inferioribus 9tinet^r potencia^r s^z ite
oribus. et ipa pti^ria existunt i seipis i p^p^a for^a. si g^o
s^ic h'ent se eodem mo^m ad 9g^sci oz ip^a pti^ria 9gni
ta i ulibus soluz ee 9gta potencia^r et no i p^p^a forma
p^p^ q^ bn ait ph's q si 9g^sceim^s ee tan^lum h^re tres
an^los eq^les duobus rectis 9g^sceim^s et huic triangulu^m
pti^rem descriptum i puluere h^re tres no tn simp^r et i
p^p^a for^a. sz tm i p^o et tm ul'r. g^o ite^s potest ad oppi
nari i uli ut ee tan^lum h^re tres. et tn ignorare dis
ticte et i p^p^a for^a huic tan^lum pti^rem h^re tres q q^d
p^onebat. Dem cu d^r. s^ait. In pte ista ma^i
festat h^at ui^ter p^sile ex r^one p^lonis. s. q 9^at ad
sciri i uli et ignorari i pti^ri. et i p^p^a for^a. uni a^t q
s^a a' se h^t et 9° p^lonis q scia i monere. i' ei sc
tu e quida discipli^na a scia nra e q^dam rememora^o et
q^dam reminiscentia. h a^t sile e p p h'. q^r nunq^a aciat
scire q e sim^re. [illegible] p^p^a forma q^m 9g^scit i uli
sz oz sep i inductione fuerit disci^nam pti^rium p^p^iaz
et distinctam l' ut recognosceretes. i. p^p^e 9g^sceim^s ip^a
pti^ria i p^e i ulibus. et i^mo 9fuso oz iterum ip^a i duce
i ulibus et ip^a recog^sce i p^p^a for^a q^r reminiscentes eorum q
p^us sciebam^s. na q^dam scientes statim scim^s quia tri
an^lus h^et tres eq^les duobus rectis ut si scim^s i duce
de huic tan^lum pti^rem s^b uli quia e tan^lus scim^s in
me^te quia h^et tres. Et sic dicendum e de istis. ita intel
ligendu^m e de aliis. na i oibus h^t ui^tem q 9^t ad sci
ri i uli et tn ignorari i pti^ri. Tunc 9^t 9^a p^posita. d.
g^o i uli q^dam spectaculam pti^ria. s. i p^o. p^p^e a. i. i p^p^a
for^a ea no scim^s io 9^tc falli eam ea i uli possum^s
ea scire i pti^ri a' ea ignorare. sz h no e h^re 9rias
oppi^oes sz de eis h^re sciam i uli et ignoran^a i pti^ri et
Est a' 9^sti^o i p^oti^s p^lonis fuisse tale. ad p^o^d m^m
discere ee reminisci. nunq^a a^s monet ad discendu^m i^d q
p^enit^e ignorat. q^r q^cumq^z mo^m ad ad h'endu^m oz q i^d
9g^scat. a^ls ei no crederet illa q p^p^onit^e s' q^cumq^z g^o i
mo^m a^t ad discendu^m oz i^d p^us 9g^scere. sz multos mo^
mus studere et moueri ad discendu^m. g^o oz istos p^us h^re
sciam. et s^c eorum discere n e^t a^d n^i q^dam reinsci. q^r q p^us
sciebant p^ea obliuiscunt^r p^p^ i pedimenta s^pmi corporis p

excitacōez g° cor̃is ꝙ p debitam formacōnez organoꝝ re
miniscit' eoꝝ q̃ oblita erat ⁊ uult addiscere nō ē aᵈ nrm
2 q° n' q̃dam reminisci. Ampl' at' ꝯsid' ꝙ s3 coez mō ddi
p̃lo libros q̃s fecit suis discipl' sp̃ intitulauit noīe
suoꝝ disciploꝝ. ad peticōez g° menonis sui discipli fe
cit q̃dam librum q̃ appellauit noīe illi' in q° li° tedo
modū ⁊ uiam q̃ualit' fiet ī nob̄ scia. hāc ꝯnceīi ī posi
q° it. q̃ nrā scia ⁊ nrā discipl'na erat q̃dam rememoracio. q̃
reiteratus ut p̃o p̃lois heat ꝯcīa cū vitate q̃m
poit ph̃s ī hā. Dd' q̃ ut dcm ē p̃lo uoluit supp̃o-
sciam ī nob̄ existē a p̃nº nr̃e creacōis. ⁊ uoluit ee uez
sciam nob̄ ꝯcreatam q̃z corp' ⁊ s̃sus corp'is īpediunt
aīam ne possit exire ī debitas op̃acōes ꝓp̃ q̄ īpedimē
ta aīa uel obliuisci eoꝝ q̃ p'ius nouit. p exercitiū
at' ⁊ p q̃dam reflexiōez ad s̃sus corp'is vel acquire sciaz
q̃ p'ius hūit. aīa g' s' p̃lonez sp̃ hūit sciam ī uli ⁊ in
q̃dam ꝯfusione s3 p exercitiū ⁊ p q̃dam reflexiōez ad
corp' h̃t sciam ī actu ⁊ ī ꝓp̃a for' eoꝝ q̃ ꝯgnoscebat p'
vlr ⁊ indistincte. h' g° ꝓ magis p̃lonis h̃t mag' silitu
dīez cū vitate tradita ab aph̃o ī hūi. nā sic ꝯgnoscim' oez trian
gulum h̃re tres ꝯgnoscim' ī uli ⁊ ī mō ꝯfuso hūc trian
gulum p'tirez existentez sub illo vli. Cū g° īduci m'
postea illū p'ticularē triangulum sub illo vli ꝯgnoscim' eum
distincte ⁊ ī ꝓp̃a for' videm' h' ꝯgnoscentes q̃i remi
niscentes eoꝝ q̃ p'mus sciebam'. nā sic s' p̃loz aīa
sciebat p' oīa ī p̃o s3 p̃ea p exercitiū h̃t sciam ī actu sic
ē s3 istam vitatez p'ius hem' sciam ī uli ⁊ postea acq̃
rim' sciam ī actu ⁊ ī ꝓp̃a for' eoꝝ q̃ p'ius sciebam' ī potentia
q° Ampl' at' q̃rendum ut ꝓ magis p̃lonis sit vā ⁊ uel q̃d
sic. q̃z ph̃s inducit hāc ꝓ magis p̃lonis q̃ hūit de scia
ad ꝯfirmatōez vitatez q̃ ipse tradidit de ꝯgnicōe scie q̃ nō
facit n' ei' p̃ncō eet vā. Dd' q̃ silitudo nō dat oīo equi
tatez nō oz g° si p̃o p̃lonis q̃ hūit de scia ⁊ vitas
tradita ab aph̃o heat ī aliq° silitudinez q̃ ꝯueniant p'tinea ad
inuicez ī uno. tn̄ silitudine repta ī eis mag' dña īuenit
2 q° ꝓp̃ q̃ scdm p̃lonez posuisse actualit' ī nob̄ sciam exis
tere. ita q̃ sine hēo sciam de rosa an p'dcam sciam
hūi. ⁊ ī actu ip̃az hūi. s3 s3 eum nō potuim' actu ꝯsiderare
ꝓp̃ īpedimēta corp'is. sp̃es tn̄ rose ⁊ oīum rez q̃z īt'cē po
terit hr̃e notitiā hūit a p̃nº. tn̄ p has sp̃es nō potest
actualit' ꝯsiderare n' p exercitiū organoꝝ corp'is. ph̃s aūt
posuit q̃ n' eet de scia ī aīa nr̃a. īmo dix' eam ee sic
tablam rasam ī q̃ n' ē depictū nec figuratū. dixit tn̄ aīaz
hr̃e sciam oīum potentialit'. q̃z p'ntē poitē ē oīa fi' ⁊ po
terit oīa recipe p īntellcm̄ agentē ē oīa facē ⁊ oīa ꝯg
noscē. sig° nō obstante silitudine repta īt' p̃oz p̃lonis
⁊ m' vitatez traditam ab aph̃o. mag' tn̄ silitudo reperit'
eo q̃ p̃lo posuit actualit' ī nob̄ existē sciam h3 nō pos
sim' actu ꝯsiderare n' mediante exercitio corporali. s3 ph̃s dix'
ī nob̄ existē sciam solū ī p̃oa. p̃roz at' ⁊ declaratā possu
sciē ī actu q̃ p'ius sciebam' ī p̃o sic declaratū ē. Dem
cum dt' ꝯ' aūt. īn p'te ista declarat hr̃e vitatez p mō
intendit q̃ hem' ī nalibz. ⁊ dico sciē. nā p sciē q̃dem
ē. s3o g'a illi' distinguit q̃t modis dicit' sciē. s3 ibi.
nā scire dat' g° q̃ sic dcm ē declarat' q̃ possum' cū ꝯg
noscere ī uli nō at' ī p'ticl'i. sup' ē ꝯsidare p'tem ad media
g't se h3 ī p'dicatis. h' ē ī nalibz. nā illa q̃ ē me' n' est
ꝯclusa ei disciplie q̃ ē s' silim. nec ea q̃ ē s' alterum me'

.i. ignorant' ip̃oꝝ me' nō ē ꝯtrīa distinctione vli q̃ h3ē
p silit. nā n' ꝓhibet aliq̃s sciente q̃m .a. toti .b. ī
est ⁊ rursus putare q̃m h' .s. b. n' īē ip̃i .c. nec .a.
īēē ip̃i .c. sup' ut aliq̃s potest scire q̃m oīs mula
ē sterilis. ⁊ tn̄ putare hāc mulā p'tirez ad h̃re in nō
uētrem. nā s' sciat q̃m .a. .c. .i. q̃m h' mula p'ticl'e ē ste
rilis. nō intendi' q̃ si alterum .i. nō p'cipit ip̃az p'ticl'e q̃ ē
alterum ab uli si intēcat ip̃az ad s̃sum ꝓp̃ q̃ mat' ē. q̃m
si h' q̃dez nouit .s. ule i° uo .s. p'ticl'e nō nouit. fal
les ille q̃ h̃t n'les discl'nas. q̃z nō p'cipit ip̃az p'ticl'e n'
p s̃sum. vn̄ at'. nullum ei p'ticl'iū s̃sibilium scim' cū sit ext'
s̃sum. ⁊ ip̃a s̃sibilia cū sit ext' s̃sum nō sciunt' q̃z p'cipiunt'
solo s̃sum. ⁊ dato q̃ ea ꝯgnoscim' p s̃sum nō oz ea actu
scire n' ī vli ⁊ ī eo q̃ hūit ꝓp̃az discl'nam. s3 n' ī eo q̃
agit. .i. nō oz ea actu ꝯsiderare. Est at' ꝯsidāndū ph̃i in
hac ꝯsiste. īcē opponat' actualit' s' q̃ illa ꝯgnoscat. s3 aliq̃s pote
rit ꝯgnoscere ad ī uli ignorando tn̄ id ī p'ticl'i ut poterit
ꝯgnoscere oēz mulaz ee sterilez. tn̄ credendo hāc mulā p'tirez
hr̃e ad uētrem. silr' g° potest ad opp'm ī uli. ⁊ tn̄ id igno
rare ī p'ticl'i. Ampl' at' ꝯsid° q̃ ut dcm ē s° opponi
ꝯtrīa s' eundez mō ē ī ꝯrens ut q̃ aliq̃s opponet' ad scire
ī uli ignorando tn̄ id ī p'ticl'i n' ē opp'm ꝯtrīa. io ph̃s signt
dt' q̃ falsa q̃ ē s3 alterum me' sup' p'ticl'in n' ē ꝯtrīa. q̃
ret at' aliq̃s ut ex inductoe heat' discipl'na p'ticl'ium q̃ ī
ph̃s supposuit ī aª p'te. Dd' q̃ dl' potest ꝯdidis
tinguere p'ticl'ium cam ex inductoe p̃o ex p'te īntellc' ē est
recipe discl'nas. s3o ex p'te rez a q̃ibz h' discl'na cāt'.
p° ꝯ p3. nā s' ph̃m .3. de aīa s' ⁊ p̃ncipl'e obiectum ip̃i'
īntellc' ē ip̃m ule. ⁊ ip̃z q̃ q̃ ē ita q̃ dirco aspectu ī t'c nō
terit ad n' ip̃z ule. verz q̃z ip̃z vle nō ē sepatū a p'ticl'ibz
io p q̃dam reflexiōez ipse īntellc' induat id ule p'pa p'ticl'aria
ī q̃bz id ule existat. ut si īntellc' s' īntellc' hoīez dirco
aspectu p extēsioez ⁊ p q̃dam reflexiōez ad fantasma pote
rit īntellcē hūc hoīez p'tirez. ⁊ s' ꝯsido ip̃z ule ī p'ticl'ibz īntellc'
poterit de ip̃is hr̃e discl'nam. 2° p3 h' idez ex p'te rez
a q̃ h' discl'na cāt'. videm' eīn q̃ q̃dam res s'c ī s̃sus
cadit tantū s'c ī p̃o. s3 p t'nsmutacōez ⁊ motū for' q̃
erat ī p̃o m' educat' ī actu. ⁊ s̃c q̃dam īntelligunt' p'ticl'aria
ī n'libz tantū q̃ solū sciunt' eoꝝ cae ī p̃o. necessario h̃re
discl'na actualr' s3 tn̄ potentia. s3 p q̃dam t'nsmutacōez ⁊ motum
applicando n'lia ad p'ticl'aria de eis potest h̃ri discl'na s' ꝓp̃a
for'. bn̄ g° dixit ph̃s s' q̃ ex inductoe oz accipe discl'nas
p'ticl'ium q̃i recognoscentes ip̃a p'ticl'aria q̃ p'ius scim' ī p̃o ī n'libz
postea ꝯgnoscim' ea ex inductoe s' ꝓp̃a for' ut dcm est.
Ampl' at' q̃ret aliq̃s ut aliq̃s possit scire oēz mulā esse
sterilez. ⁊ credo hāc mulaz p'tirez hr̃e ad uētrem. Dd'
q̃ istud dcm heat vitatez s3 potest īntelli dupl' p̃o ex p'te
īntellc'. s3o ex p'te s̃sus. p° at' sic ondr. nā ut dcm est
.s. ipse īntellc' dirco aspectu īntellc' ule n' at' īntellc' p'ticl'e n' p re
flexioez ⁊ ut ī dict' dcz s̃s'. Et q̃z glibz p̃o potest sistē
ī ꝯgnic̃e ot' p'ncl' īntellc'. potest ⁊ sistē ī ꝯgnic̃e ot' vlis ⁊ s̃sus
ī ꝯgnic̃e p'ticl'is. g° īntellc' poterit īntellgere oēz mulaz esse
sterilez nulla ꝯsidatione s'ca de hāc mula p'ticl'i. Et s̃s' potest
iudicare hāc mulā p'tirez q̃ ē ꝓp̃ez ob3 ei ⁊ p heat
ad uētrem remanente hāc oppone in īntellc' .s. q̃ oīs
mula sit sterilis. 2° p3 h' idez sp̃alr' ex p'te
s̃sus. nā s̃sus nō p'cipit n' ip̃a accn̄t'. q̃z s̃s' nō po
terit ꝯgnoscē q̃ q̃d ē s3c. Et q̃z accn̄t' uni' rei extus

appetitus ducitur aliu i 9g co alti rei . ¬ alii denominat in
reg cuius actus no existit sic actus aurificia ducit i 9g
cone aurei . ¬ ideo ad sensum q sit actus auri cu tn n sit
sic ¬ necessitas inflata videtur ee actus mule pregnantis ul habentis
pullum in ventre . cu tn no sit . qz hi inflata potest 9ti
p expte pigue l' ex a i fir / sensus g videns a mu
lam inflatam potest errare p tale actus hre pullum in ve
tre nulla relone facta ad hanc pponem ules notam in intelle
ctu . s . q omnis mula sit sterilis . q' a' sit q omis mula sit ste
rilis no spectat ad pns declarare . sufficiat a' ad pns scire q
dem ph hanc veritate. — Jnp a' quer a's utrum sciētes
heant ppriam distinctionem . n tn agunt. — Dd q sic dem est
qz ps potest siste i 9gne p'n l' obi absq eo q' una
9g ferat i a . Cu g sensus sentiat ¬ pcipiat ipz ptiare i
te ul 9g fert ipz ule . id itē potest siste i 9gne ulis
¬ sic potest scire ipz ptiare no referendo nec applicando una
9g ad a . ¬ q3 9g re ad i uli e de ipo hre ules distinctionem
9gnere vo i ptin e hre ppriam distinctionem . id q diu itē sistat
i 9gne ulis . ut q omis mula sit sterilis ht 9g nes i uli . de
hac mula ptin . s3 cu postea reflectit se sensu ¬ ad fan
tasiam p sensu hanc mula pticularem tunc ht 9g ppriam hen
do tn hanc duas 9g s . ules ¬ pplar . no e necesse agē
ut q actualiter referat l' iudicat 9g i uli . s . 9cludendo actu
ipz ule i ee ptin . Vn g' ait phs q' ullius ptiarium sen
sibilium ex sensu exiuit 9gsciam p itē sup dicto assensu
ne a si scientes fuerim . ita q sciam ea p fantasia p sensum . et
tl 9gsciam i eo q agit . i . n oz ea 9clud re ac ¬ i di
cere sb ulibz . na no oz statim cu 9gsciam maiorem ex
tare q ¬ 9gsciam minore . na oz p' vicari ut ptire 9
tineat sb uli ¬ cum fuit notu ptire existe sb uli et
potest ule actu 9cludi de ptin. — Dem ed°. nam
scire . In pte ista distingt g' mois dicit scire ut ex h
bēat g' mois 9tr decipi . Dicit g' sic . hn dico q possu
scire ad in uli ¬ hre ei ppriam distinctionem . no tn 9sido
ipz ac n3 9cludendo ule de ptin . na scire dz tripl a' i uli
aut i ptin . s . hendo ei ppriam distinctionem ul applicando actu
ule ad ptire q ' ¬ decipi tot g' mois . na n' p lnbz
aliq scire ¬ deceptu ee eta iter . nec n 9trie . i . n pp
h' oppiabz 9tria . h a' accit ei ds sciat s3 utrinq ppone
n a' pectaunt pus . i . h accit ei potissime qn sciat ules
ppones aptiores n tn ptractaunt pus . s . i ducendo i a
ptires i uli ul actuar 9cludendo unu i a° . na oppinat
hanc mulam ptires hre ad i uetre ¬ ma te s' oppinione
uli i mete . s . ista q ois mula sit sterilis . n pp hac h3 9t
nas oppiones . qz n ht distinctionem s3 ac de hac mula q' he
at ad i uetre eo q n i duat eaz actu sb uli 9cludendo
unu de a° . na sille e 9tra fla i uli . i . decepto 9tra
e tuc i sillo . qn ppo ulis e 9tra ppoi uli . ut si a's
cedat oez mula ee sterile . ¬ nullam mula ee sterile . S3
q a's sciat i uli oez mula ee steriles . ¬ tn cedat hac
hre ad i uetre n e oppian 9tra. — Quer a' a's
utrum sit tres modi sciendi . Dd q ois 9gto exns i nob
ul e sensitiua ul itellectiua . In qlibz a' istarum 9gtonum mu
ti g' dus i ueniunt de qbz no sit nob cure ad pns decla
re . sufficiat a' scire ad pns hiis duas 9g nes i nob exis
te . Iste a' due 9gtoes g' se hent q 9g intellectiua & ee
p'ncipaliter e ipi' ulis . si aut e ipi' ptinis h e p quanda reflex
ione ¬ p 9uisionem ad fantasiam . Cog° a' sensitiua p'n est

ipi' sin lis n e ipi' ulis . n i 9g ulia hnt ee i ptibz . Sed u
hic mo g' du' scire . qz ul sciam ad i ulia p intellectu
ul sciam ad ¬ appa fantasiam ¬ p sensum . rursum qz ptire potest actu
idonei i sum ule . ¬ ipm ule potest actu 9cludi de ipo ptin
id oz adde tertium modum sciendi q' sunt s ac l' s age qn 9g
cim actuar ptire existe sb uli ¬ 9cludimus ac unu de
alio . Est g' tripx scire ut i uli . s . qn 9gscim p itē oez
mulas ee steriles . ul i ptin qn p sensum 9gscim ad ptire
existe sub illo uli . ut si ucem ad sensum hanc ee mula
ul i° ule actuar 9cludendo de ptin . Vn qn ac 9cludimus
hac 9ne . s . q h mula e sterilis p'm mo refere ad ma
iore ppone . s° ad minore tertius uo potest referri ad 9ne
Aduertendum tn q no sp 9gsciam maiorem ppone pus
tpz ¬ p'ea 9cludim actuar maiorem de minori . s3 9g ma
ioris ppois ¬ actualis pcta° maius de mi i 9ne e ali
sil' tpz . id ait phs p° post q alie ut maius ppois
hens pus 9gnere . s . tpz q de ipa 9ne alie a' ut m
noris n sp p' tpz hens distinctionem s3 sil' i ducendo minorez
sb maiori 9gsciam minore ¬ 9ne. — Jnp a' quer
a's ut illi tres modi sciendi possint sumi ex pte cuilibz
9gnis tam sensitiue q itellectiue. — Dd q istos tres modos
sciendi possim accipe ex pte cuilibz 9gnis . na q'uis
sensus 9gscat ptiaria s3 tn a ¬ a distinctionem potest de ipis
ptibz hēre couz ¬ ppriam 9gne . na si sensus respiciat ad al
a remotis ht de ipo p' 9gne ules ¬ coez . ut q e aial.
Dem mag appinquando 9gscat q e aial ad h ipo magis
appinquante ht 9gnem ppriam ¬ distictam . ut q e tale al
puta ho ul capra . Sensus g' potest pus 9gscere ad i uli
postea i ptin ¬ appa fantasiam . dem ptrahere actuar has 9g es
ad inuice . ¬ sic hebit 9gne s age l' s ac . Ex pte aut
itē no e difficile accipe hos modos 9g di . na itē ut itē est
sum obm p'ncipale sp itē le ule . ¬ ht de re 9g es ules . Sed
si reflectat se fantasiam ¬ 9sidet id ule i ptin et hebit
de re 9g e ppriam ¬ distinctam . Vltio si talē 9g es ule ¬ ap
plicet ¬ i duicat i 9g es ptires actuar 9cludendo unu de alio
ex h hebit 9g es s3 ac . p3 g' quo isti tres modi sciendi
possunt sumi ex pte 9gnis sensitiue ¬ itellectiue. — Dem aīd
q oppiat . In pte ista declat hic duas ter p mo oppi di
q hem i moribz ¬ d . f . na p° ot quo quis oppiet
9tra si oppiet bonum ee malu . Sedo ot 9uiz h . s . quo
potest oppian bo ee malu / qz ei oppiabz bo ee malu
. i . idē oppiabz bo ee bo ¬ bo ee malu q se 9tra . et
pbat p tioso dicit ei qaz bo i q° . a . ma a' i q° . b .
rursus bo ee sit i q° . c . ita q . a . sit maius extris . b .
me ¬ c . minor . Di g' a's oppiet . b . ee . c . ¬ . c . ee . a .
. b . i . si a's oppiet bo ee malu ¬ malu ee bo q ad
minore ppoez . ¬ rursus oppiabz . b . ee . a . i . oppiabz ma
lu ee bo q ad maiore ppoez . oz g' oppi n . c . ee . a . i .
oz oppian bo ee bo p ppriam fi a ad 9° . ee malu e bo
ee bo e malu . g° ee bo e bo . na p' missa q idē sit
bo q malu . ¬ i 9ne se q bo sit bo . g° fort q 9tra
sil' ee possit . s . q bo sit bo . ¬ q bo sit malu . ¬ sic
ponit ee q ad ex is rei ita 9tigeret sil' oppian 9tra
qz sic se ht ad ac ee ita se het ad oppian . g° oppian
bo ee malu e oppian 9tra. — Deinceps dicit . g° h .
In pte ista o' quo potest oppian bo ee ma sin 9tric
. d . g° h q de e nctm . s . oppian 9tra . siqs dz p° . 2 . siqs
9cedat sup bo ee malu . si fortasse h e ssm oppiat

.s. oppinari simpliciter bonum esse malum non forte sed accidens. nam multi ponunt simpliciter quod sit possibile oppinari bonum esse malum id est presciendum est hec melius quam illa consequentia quam illa non. Est autem considerandum quod malum in quantum malum simpliciter non potest esse bonum. sed malum in aliquo casu potest habere rationem boni ut pro tempore necessitatis in mari est malum simpliciter. est tamen bonum quia tempestatis ne navis submergatur. oppinari ergo malum simpliciter et in quantum malum esse bonum est falsum. quia tunc aliquis similiter oppinaretur contraria ut quod bonum esset bonum et quod bonum esset malum. sed oppinari malum secundum quod est in aliquo casu esse bonum bene est possibile. quia hoc modo non est oppinari contraria. quia bonum et malum hoc modo non sunt contraria. Circa istam lectionem queritur utrum quod primo ut potentia possit esse intellectus et videtur quod sic. quia proprie sentire fit potentia vel ut vult philosophus in principio. sed taliter sentire fuit maxime congruens intellectui. ergo intellectus cognoscit singularia per potentias maxime cum omnia alia sunt in primis. Primo non est in intellectu nisi prius fuit in sensu ut dicitur prius posterius esse ergo cognitum ab intellectu oportet prius fuisse in sensu. sed particularia singularia potissime sunt in sensu ergo possunt cognosci ab intellectu. In contrarium est philosophus quod dicit quod non particularium singularium cognoscitur cum est extra sensum. Dico quod propositum duas difficultates implicat nam primo implicat hanc difficultatem quomodo sentire cum sit extra sensum et non percipiatur a sensu quia per sensum non cognoscimus nisi accidentia singularia possunt cognosci per intellectum cum nihil sit cognitum ab intellectu quod prius fuit in sensu. Secundo implicat istam difficultatem cum intellectus non cognoscat nisi universalia quia non sunt singularia intellectus non potest cognoscere ad particularia singularium ut dicit philosophus in littera. Remotis ergo istis difficultatibus apparebit veritas questionis. Propter primum est sciendum quod duplex potest considerari singularis sive extra sive intra. non obstante quod sensus non percipiat huiusmodi singulares. primo ideo sunt ex actione rei. videmus enim quod tota res agit. quia non forma agit nec materia patitur sed totum compositum agit per formam et patitur per materiam. dicimus ergo quod tota res multiplicat se usque ad sensum sit per speciem similiter in sensu cum ipsis accidentibus et ex remotis talibus accidentibus singularis sive percipit per vices usque ad hoc intellectum sine talibus accidentibus nam cum talia accidentia sint materialia non possunt facere motum in intellectu. singularis ergo sive bene potest esse in sensu et esse in sensu et similiter cum accidentibus sensibilibus. quia ut tamen est tota res se multiplicat sed sensus non est perceptivus singularis huius sive. eo quod cum sit virtus organica sentit solum in specificali cognoscere accidentium. hoc non potest habere singulare minus ex deo communis in 2. de anima. vel ulterius nobis est sensus quod cognoscit in diversa omnium per terram. Secundo poterit hoc idem declarari similiter ex virtute sive intellectus agentis nam sicut videmus in formis realibus ita suo modo est in formis intentionalibus. videmus enim quod forme reales accidentium in virtute formarum substantialium possunt inducere formas in materia. ut calor qui est forma accidentalis ignis agens in virtute ignis calefaciendo aquam potest inducere in materia aque formam substantialem ignis. sic forme intentionales accidentium existentes in sensu in virtute forme intentionalis sive potentie cause in intellectu singularis sive non obstante quod tales singularis non fuerint in sensu maxime cum tales forme intentionales que sunt in sensu ipsorum accidentium agant in virtute. scilicet in virtute intellectus agentis quod ad hoc possunt movere intellectum possibilem et in virtutem forme substantialis. et quod ad hoc possunt inducere singulares sive in intellectu possibili. Secunda autem difficultas de facili tollitur. nam ut dicebatur sed licet intellectus directe aspectu non percipiat nisi universale per reflexionem tamen et per conversionem ad fantasmata potest cognoscere ipsa particularia. et hoc modo intelligit philosophus quod nullum particularium singularium cognoscimus cum sit extra sensum. sed quod particularia singularia cognoscantur in intellectu ab ipso sensu philosophus non negat. Argumenta autem in contrarium facta soluta sunt in corpore questionis.

Quando autem convertitur. In parte ista ut dicebatur superius philosophus postquam consideravit regulas per quas ipse argumentationes habent reduci ad syllogismum. etiam quomodo ea facit. nam primo ostendit ex convertibilibus terminorum converti ipsum medium et extrema. secundo ostendit qualiter antecedentia convertibilia se consequuntur adinvicem quod ad terminos extremorum. et hoc ostendit quia antecedentia se consequuntur quod ad electionem et fugam. secunda ibi. iterum. tertia ibi. quoniam autem duo etiam per duo etc. nam primo ponit unam regulam de convertibilibus medii et extremorum in modo affirmativo. secundo adaptat ipsam ad modum negativum secunda ibi. et in non esse. dicit ergo quod quando convertuntur extremitates necesse est et medium converti ad utramque extremitatem. ut si a. concludatur de c. per medium b. dico sic. omne b. est a. omne c. est b. ergo omne c. est a. tunc convertitur conclusio quod esse cum a. omne c. id est si fuerit minor cum conversa extremis dico sic. omne c. est b. omne a. est c. ergo omne a. est b. ista est conversa maioris conclusive per medium c. secundo et c. b. convertitur per medium a. id est secundo ex conversa conclusionis cum maiori sequitur conversa minoris dico sic. omne a. est c. omne b. est a. ergo omne b. est c. patet ergo istam regulam esse veram. scilicet quod si extrema convertuntur et medium cum utroque extremitatum convertetur. Est autem considerandum quod si sumantur duo extrema convertibilia ut homo et risibile contingit quod unum istorum extremorum concludatur de altero convertibiliter oportet sumere medium convertibile cum utroque extremorum. quia si non esset convertibile cum utroque extremitatum tunc non possit unum extremorum convertibiliter de altero concludi. ergo per susceptibile disciplinae quod est convertibile cum homine et cum risibili potest unum de altero convertibiliter concludi ut dicatur sic. omnis homo est susceptibilis disciplinae omne risibile est homo. ergo omne risibile est susceptibile disciplinae / ex conversa istius conclusionis cum conversa minoris concluditur conversa maioris. dico sic. omne risibile est homo. omne susceptibile disciplinae est risibile. ergo omne susceptibile disciplinae est homo. ista est conversa maioris iterum ex conversa conclusionis cum maiori concluditur conversa minoris dico sic. omne susceptibile disciplinae est risibile. omnis homo est susceptibilis disciplinae. ergo omnis homo est risibilis. ista est conversa minoris.

Circa autem considerandum ut sit necessarium medium esse convertibile cum extremis sicut extremitates convertuntur inter se. Dico quod oportet extrema eodem modo esse disposita in conclusione quo disponuntur in medio in premissis. sicut ergo se habent equaliter in conclusione. ita quod minor extremitas possit concludi de maiori sicut maior concluditur de minori. oportet quod hoc fiat per medium equale. nam si medium esset in plus et non converteretur cum ea oportet maiorem extremitatem esse in plus quam minorem non converteretur cum ea quod est contra ypothesim. nam extrema ponuntur esse convertibilia. preterea si medium sumptum cum minori extremitate est in minus ipsa maiori extremitate sub qua sumitur oportet et minorem extremitatem esse in minus ipsa maiori. et sic non erunt convertibilia. supposito ergo extrema esse convertibilia et quod maior concludatur de minori et minor de maiori oportet necessario medium convertibile cum utraque extremitate ut declaratum est. Deinde cum dicit et in non esse. In parte ista adaptat hanc convertibilitatem ad modum negativum dicendo. nam primo facit quod dictum est. secundo ostendit conversam huius scilicet quod si medium convertatur cum extremis quod oportet et ipsa extrema converti. Secunda ibi. et si c. ad a. convertitur. dicit ergo quod sed hoc convertibilitas convertitur in non esse. hoc est in modo negativo. ut si b. inest c. per minorem propositionem. a. non inest per maiorem. tunc inest c. in conclusione. si ergo b. convertitur cum c. et c. secundo convertitur cum a. id est ex eo versa maioris et minoris sequitur conversa conclusionis dico sic. isto modo sic fit. omne c. est b. ista est minor. nullum a. est b. ista est conversa maioris ex quibus sequitur quod nullum a. sit c. quod est conversa conclusionis. secundo si b. convertitur et a. c. secundo ex conversa minoris cum conversa maioris concludetur conversa conclusionis. dico sic. nullum a. est b. omne c. est b. ergo nullum a. est c. nam et quod b.

a.c. 1. cu c. a b. sit quti^{ta} a q̃libet reducet vnu ad re
lus. Tunc o^{r} cõisaz ista d. q si c. q̃utit ad a.
a b. q̃utet ad a. 1. si extrema q̃utant in se a me^{o} q̃
uat cu ex^{o} a eo. Naz si me^{o} q̃utat cu ex^{o} oz ex^{m}
ma ee q̃uti^{ta} int se. na cu i e c. illi a i e^{t} b.
1. c^{d} i e me^{o} illi q̃ i e^{t} mio^{r} extremitas q̃ s^{t} sbiciat
c^{t} cu i e c. n̄ e nec^{e} s^{t} a. i e^{e}. 1. c^{t} in e^{t} mio^{r} ex^{tas}
s^{t} nō i e^{t} ma^{oz} sic i sillo ne^{v}. v^{t} me^{o} poteit co
uti cu mio^{r} a repugnare ma^{ri} q̃uit g^{o} solu m h^{o}
sill^{s} affir^{vo} a neg^{vo} q̃ utrq; i capit a q̃ne. na i utz
sillo ex q̃utibi^{te} tioz i q̃ne arguit q̃utibi^{tas}
me^{o} cu ex^{o} i p̃missis. a^{d} a^{t} n̄ s^{t} ut i p̃uatio
sillo. 1. alia n̄ se hnt s^{t} i sillo affir^{vo} sup̃ sicut
i sillo ne^{vo}. Et a^{t} q̃si^{o} q si dicat s^{t}. nll^{s}
ho e himbil. oe risi^{le} e ho. g^{o} nllu hinbi^{le}
e risi^{le}. g^{t} ex q̃uisa maioris a minoris q̃cludet q̃
uisa q̃nis. dicit s^{t}. oi^{s} ho e risi^{t}. n^{t} hynni^{le} e ho
g^{o} nllu hinni^{le} e risi^{le}. na cu ti sit q̃utabi^{les} itapo
teit me^{o} sbici i sa fi^{a} saltez g^{o} matie. si g^{o} ti
sit q̃uti^{les} i mo affir^{vo} a ne^{vo} utrq; icipit a q̃ne
q̃ tu affir^{o} q neg^{e} ex q̃uisis p̃missaz q̃cluditur
q̃uisa q̃nis q^{o} cu ad a^{d} nō se hnt s^{t} i utroq; sillo
na i sillo affir^{vo} me^{o} q̃utit cu utrq; ex^{te} vis^{or}
q̃ q̃utat cu utrq; affir^{te}. s; i sillo ne^{vo} me^{o} q̃uti
cu vna ex^{tate} affir^{e} a cu alia ne^{e}. io nō se h̃t
s^{t} i vno sic i a^{o}. Q̃ret a^{t} a^{s} ut h^{t} declrat
declaran de q̃utibi^{te} tioz. a v^{z} q nō. q̃ s^{t} i sillo
clu^{ri} de tali q̃utibili^{te} sup̃fluu g^{o} e itez h^{t} de
ipa declare. D^{o} q ista declaco differt i duob^{s}
ab illa. differt eni p^{o} q̃ i^{t} declabat de q̃utibi^{te}
tioz p ee sillu clu^{ris} q nō h^{t} fi n^{t} ex q̃ut^{bz}. Ha^{t}
declat de tali q̃utibi^{te} p ee reductois argumta
cu^{nt} i p̃fcm ad sillm. a q̃ reductio n̄ h̃t fi si q̃
utibi^{te} io opetuit hic dare q̃dā reg^{la} de q̃utibi^{te}
tioz. 2° differt ista declaco ab illa. q̃ i^{t} docz
sillare eiulare ex q̃uti^{te} tioz ita q p^{o} i redit de
sillo clu^{ri}. s; q̃ eiula^{o} nō potit ee fi q̃uisioe tioz
io ex q̃utit declat de q̃uisi^{ne}. h^{t} at declat sip^{r} q̃li
ti q̃uti^{les} ad i uice q̃ sequnt. na cu ist itendit hic
dare q̃sda reg^{la} q̃li a^{ta} se h̃at ad rez ex^{ris} co
vtibli. a ad elacz ul ad fuga opetuit dare sup^{r} vna
reg^{la} de q̃utibi^{te} tioz ad i uice. Deni q dicat
rursu. In pte ista o^{r} q̃li a^{ta} se q̃sequnt q^{o} ad rez
ex^{ris} a ea fiat. na p^{o} ponit vna reg^{la} ad ondd
quo a^{ta} se q̃sequnt q^{o} ad rez ex^{tis} uler. scd^{o} ponit
ea ul ponit q̃uisaz ei^{o}. a tcio ponit q̃dā a^{t} reg^{la} quo
s^{t} a p^{ti}u pnt se hre q̃utibli. s^{a} i^{t} rursu. 3^{t}
q̃ui at. p^{o} g^{o} ponit ista reg^{la} q si a^{ta} duo q̃utat
a alia duo s^{t} dicet de oibz. a duo fiat. p^{o} g^{o} ponit
ea i tcis coibz. sco ponit eaz i tcis spalibz. s^{a} i^{t}. aut
igenitu. d^{t} g^{o} rursu si a. a b. q̃utit a s^{t} c. a d.
tuc nece e a^{t} a. a^{t} c. oi i ee s^{t} q̃ se h̃bit b. a d.
aut oi alter eor i sit. a ista sil' eidez i ee nō posse
vn aut q̃ui at. cu a. b. a c. d. i se sup̃ q̃utibi^{t}. oi
a i e a^{t} a. aut c. a n sil. mai^{o} q̃ui. b. a d. oi i sit
a n sil. Tunc ponit tios spales. d. ut si e igei
tuz e i corrupti^{le} reg^{o}. corrup^{le} geitu l' fcm esse
duo ei sil' q̃stituti se. i. h^{t} ondit p duos sillos

Et a^{t} q̃si^{o} reg^{la} phi i h^{t} q̃sistit q^{o} a^{ta} duo q̃utat
a a^{d} duo s^{t} q̃utat. tunc si illa duo dicu^{r} de oibz. a sill
alia duo de oibz dicet. ut si oe igeitu e i corup^{le}. a oe
i corrupti^{le} e i geitu. ita q si ista duo q̃utant oz q
oe geitu sit corrupti^{le}. a oe corrup^{le} sit geitu. a si de
oibz vificat q igeitu sit corrup^{le} a i corrup^{le}. eo q m
geitu a i corrupti^{le} q̃utat a geitu a corrupti^{le} s^{t} q̃uite
tur. Q̃ret aut a^{s} ut h^{t} reg^{a} sit onsa p duos
sillos. D^{o} q ista reg^{a} fim dicta e s^{t} q̃dā q̃ma
q̃ tal' e. oe q e geitu ul igeitu. ul e corrup^{le} ul
i corrupti^{le} a nlli eidez h^{t} duo sil' i ee pnt q̃ma
g^{o} ps istius q̃me ondit i ee vno sillo. a^{d} n ps
ondit i ee alio. p̃m^{o} sill^{s} tal' e. oe q e geitu
l igeitu l' e corrup^{le} ul i corup^{le}. s; oe q e a^{t} e
geitu ul igeitu. g^{o} oe q e a^{t} e^{t} corrup^{le} a^{t} i corrup^{le}
ali^{t} a^{t} sill^{s} tal' e. oe q e geitu ul igeitu l' e cor
rupti^{le} l' i corrup^{le} a nlli eide h^{t} duo sil' i ee pnt. s;
oe q e oz ee geitu l' igeitu. corrup^{le} l' i corrupti^{le}
g^{o} geitu a igeitu corrup^{le} a i corrup^{le} nlli eide sil'
i ee potut. g^{o} duo silli q̃stituti sut ad ondd utrq;
ptez q̃me ut e ex dcis ma^{tus}. Deni cu d^{t}. rur
su. ppter ista pbat h^{t} reg^{la}. d. rursu. si oi q̃de
a. l' b. i. si de q̃li vificat q sit geitu ul igenitu
a c. ul d. h^{t} e oz de quolibz vifi^{ri} corrupti^{le} a i cor
rupti^{le}. sil aut ista duo eidez n pnt i ee. tc si
q̃utat a. a c. ita q geitu q̃utat cu corrupti^{li}. a s^{t} b.
d. q̃utent. 1. eode mo q̃utet igei^{tu} a i corrupti^{le}
a h^{t} pbat. na si alic^{t} i e^{t} d. e nō i e b. 1. si geitu
h^{t}at se i p^{l}s q^{o} corrupti^{le}. ita q alic^{t} possit i ee
geitu e n p̃sit i ee corrup^{le}. tc pala q^{ui} a. i e^{t}
d. 1. pala e. q̃ui illi cui i e geitu n i e corrup^{le}. q̃
ex q^{o} s^{t} n i e corrup^{le} oz s^{t} i ee i corrup^{le} cu ista duo
de q̃libz vificent. a si e s^{t} i corrupti^{le} a igeitu. q̃
ista duo q̃utat. io d^{t}. s^{a} a. a c. q̃utat ei sup̃. i^{ta}
duo. s. igeitu a i corrup^{le} q̃^{e} sil' erut. c. a d. sil' e^{t} gei
tu a i geitu q e i p^{o}le. Q̃ret a^{t} a^{s} ut oe geitu
sit corrup^{le} a oe igeitu sit i corrup^{le}. a v^{z} q nō. q̃ ce^{n}
ponit ee fcm l' geitu sumedo ge^{tu} large p oi pdc
tione. a tn nō dims q ce^{u} sit corrup^{le}. D^{o} q^{i} i^{ta}
q̃o i nget alcoz p̃scrutacoe. q̃ tn ad p̃ns sp^{e}ctat
dic p̃sum^{o} q suppoitis fundamtis phi. oe geitu e
corrup^{le} a e q^{o}. phs ei credit s^{o} i^{d} ee geitu q acci
pit ee p^{o} n ee. vlei^{t} edit q n^{l} h^{t}at v^{t}tute ad es
sendu sep i futo q n̄ hnt v^{t}tute essendi sp i p^{t}ito
hui^{t} ei duabz p^{o}oibz suppoitis apz q̃niaz phi ee vaz.
Naz si i^{d} e ppie geitu q accipit ee p^{o} nō ee a q
n h^{t} v^{t}tute essendi sp i futo. eo q n fuit sp m p
tito. se q q sit corrup^{le}. na corrup^{le} e i^{d} q n h^{t} v
tute sp essendi. Et sic deni e de geito a corrup^{li} ita
i telligdu e de igeito a i corrup^{li}. na s^{m} itencoz phi i^{d}
ppe e igeitu q n accipit ee p^{o} nō ee. a q hnt v
tutez sp essendi in futo eo q hnt vir^{tez} sp essendi
i p^{t}ito. Et q tale igeitu e i corrup^{le}. io oe igei^{tu}
e i corrup^{le} a e q^{o}. s^{r} s^{m} istu mo oe ge^{tu} e corrup^{le}
a e q^{o}. ill^{d} a^{t} q arg^{t} de celo n e ad p^{o} s; i tencoez
phi. q^{r} s^{m} eu celu sp fuit. n^{t} accipit ee p^{o} nō esse
ita q p^{l}us fuit i p^{t} essendi a postea i ac n^{t} hnt a^{ta}
p^{t}s i futo q^{o} nō hnt i p^{t}ito. io s; cu sic e igeitu

2m io.
q̃o.
q̃o.
2m io.
q̃o.
2m io.
q̃o.
2m io.

ita e i compl'e. verum aut' p° phi sic va no e p'sentis
speculationis decl'are. Suffi'at a' ad p'sens scire q' sup
positis ei' fundam'tis reg'e hic posita h'e veritate. Deinde
cu' dic' qm' at'. In p'te ista ponit q'dam reg'am quo s'bz ex
p'ticip' possit se h're 9v'tibl'r. z duo facit. na p' ponit p'
dictam reg'am. s'o ponit q'dam aliam reg'am q' e 9firmacio
ult'e sa ibi. Rursu. d'c g° qm' a. toti b. i e c. i. ponit
q' b' p'tic. a. i'sit toti. b. z c. z nullo alio p'dicet. n' de his
duob'. Insit z b. ol. c. ita q' b. p'dicet de ol. c. tunc
sic se h'entib' nec'e e. a. z b. 9verti. i. 9v'tiblit'
p'ca. na qm' de solis b. z c. dr. a. z b. i. b p'tic de
s'cp'o. z de. c. tunc manifestu' q' a de quib' cumq' d' a. de
ill' dicet' z b. Est a' 9si' ista reg'a phi si b' su
da' q'cumq' ad p'tic i'est duob' s'bis q' p'tic ta' de ill'
z no de alus sunt oz cuicumq' vni i'e 9vertibl'r z re
liquu' 9v'tit' i ee z de q'cumq' dr vnu' de illo eode' d'z
z reliquu' ut si susceptiv'le discipline p'e de risi'li z de ho'
tm' ita q' p'dicet de nullo alio z risi'le p'dicet solu
de ho'ie z de nullo alio. tunc oz susceptiv'le disci'ne z ri
si'le se h're 9v'tit'. Cui r'o e q' suscep'le disciplie tm'
p'e de risi'li z risi'le p'e solu' de s'cp'o z de ho'ie z'n de a'lis
oz g° de q'cumq' d'r suscep'le disci'ne de eodem dicit' e ri
si'le z e 9v'tit'e ad i'uice. Deinde cu' dicit. Rursu'sig'n.
In p'te ista ponit aliam reg'lam q' e 9firmaco regle p'ce'tis
z d'. Rursu qm' a. z b. toti. c. i e. b e q' duo p'ta i'st vni
s'bo 9v'tib'r at' b. z c. i. si 9v'tit' vnu' p'tic cu' s'bo nec'e
e. a. i ee ol. b. i. nec'e e nuu' illo' p'dicto' cu' alt'i i ee 9v
tibl'r. na qm' ol. c. i e. a. z c. at i e b. q' 9v'tit' ad i'uice
oz q' a. i'sit ol. b. Est a' 9si' q' si suscep'le disciplie
z risi'le p'nt de ho'ie z no de alus z si risi'le 9v'tit' i e ho'i
oz q' ol risi'li i'sit suscep'le disci'ne 9v'tibl'r. q' q'c'q'd
p'tic 9v'sit de vno 9v'tibili oz 9v'sit p'ca de a° ip'o 9d
si suscep'le disci'ne p'e 9v'tit' de ho'ie oz risi'le z suscep
tiv'le disci'ne 9v'tit' p'ca. z cuicumq' i e vnu' oz eide' alteru'
i ee. Deinde cu' d' qm' at'. In p'te ista declarat q'l'r a'ca
se 9seq'ntur ad elect'oem ul' fugam. z duo facit. na p' ponit
q'dam reg'am de elect'oe ul' fuga i t'is g'n'alib'. s'o mai'e
d'eclarat p' tres s'pil'g'. z tercio i'fert q'dam correla'm seq's ex
p'tis. Sa'i. sig' eligat' z tra i'. g' dilig'e. Circa p'° duo f'.
na p° ponit reg'am. s'o p'bat eam. S'cd' ac' d' g' q' qm' a'ca
duo sumit oppo'ta ut a. sit mag' eli'd q' b. z c. s'
se h'ntib' t's erunt mag' eli'da ista duo s'l' aggregata
s. a. z c. q' h' duo. b. d. oz q' a. sit mag' eli'd qm'
d. Est a' 9si' reg'a istam si b' fundam' q'cumq'
a'ca duo s'c oppo'ta si vnu' illo' 9iunctu' cu' cu' alio
e mag' eli'd q' i'd 9iunctu' cu' q'dam a'°. tunc oz i'd p'se
sumptum ee mag' eli'du' q' a'd oppo'e. ut si velle s'un
re alic' e mag' eli'd q' s'uire z no velle ex una p'
te. ex alia v'o p'te sit mag' eligendu' velle s'uire q'
s'uire. oz q' si velle s'uire z s'uire s'l' 9iuncta sunt
mag' eli'da q' nolle s'uire z s'uire. oz q' velle sit
mag' eli'd q' nolle. Deinde cu' d' s'r aut. In p'te
ista p'bat p'cedente' reg'am. z duo fac'. na p' p'bat q' p'ma
duo no p'nt ee eq'l'r eli'da. s'o ot' q' ip'm nolle n' pos
sit ee mag' eli'd q' velle. Sa'i. Si a'tem d' g° b'n d'o
q' a. e mag' eli'd q' d. na s'r seq'ndu' e. a. z fu
giend' e. b. cu' ista duo sic oppo'ta. s'r z eli'd e. d.
z fugi'd e. c. q' h' oppo'uit' s'r. sig' a. ei q' e. d.
s'r eliged'. z ei q' e. b. c. s'r fugiendu'. i. si ista duo
a. d. s'c eligenda oz oppo'ta eo' q' sunt. b. c. s'r ee
fugi'da. na ut'q' fugi'd ut'q' seq'nd' s'r se h'ent ex q°
se q'. a. c. z b. d. sup' sit eq'l'r eli'da q' e 9tra positi
supp'oit' ei q'. a. d. sit sup'ra sit mag' eli'da q' b. c.
i'd aut' q' e mag' no e p'ole ee. s'r g° b. c. q' ponunt' s'r
eli'da no erunt. s'r sic. a. d. i'mo oz q' illa sit magis
eli'da. s. a. d. Deinde cu' d'. et a'. In p'te ista ot'
ip'i. d. n' ee mag' eli'd q' a. z i'tendit tale for'ma
si bonu' z mi'n' malu' e mag' eli'du' q' mi'n' bonu'
z mai' malu. s; a. e mai' bonu' z mi' malu' q' d.
g' no e i p'ole ip'm a. ee mag' eli'd q' d. b' e g' q' d
dicat. si a'tem. d. mag' eli'd q' a. z b. q' c. erit mi'n'
fugiendu. na q' mi'n' e oppo'ite mi'n'. i. s'cp' mi'n'
fugi'd mi'n' eli'd s; mag' eli'd e mai' b'o' z mi'n' ma
lu' q' mi'n' b'o' z mai' malu. g' b. d. mag' eli'd q'
c. a. sup' ex quo sunt mag' bona. al' no e'ent ma
gis eli'da. ne aut' no e. i. no sunt mai' b'o'. b. d. q'
a. c. i'mo mi'n' z p' 9ns mi'n' eli'da ex q° se q' a. sit
mag' eliged' q' d. z p' 9ns. cu' q' e oppo'e ip'i. d. sit mi'n'
fugi'd q' b. q' e oppo' ip'i. a. Deinde cu' d' sig'
eligat. In p'te ista mai'e p'cede'te reg'am i t'is s'pil'ib'
z d'. sig' eligat oi's amas s'z amore ip'm. a. d' se h're
ut a. sit velle 9cede' b. aut' sit nolle 9ced'e. i g° at'
c. 9cede'. i q° at' d. no 9cede'. tunc mai' e q' m hi' e
mag' eli'd q' 9cede'. i. mai' e q' m mag' e eliged'
velle 9cedere z no 9ced'e q' nolle cu' ta' 9cedat.
oz q' s'e'q' q' mag' e eli'da bona volu'tas s'n actone
q' actio sine b'na volu'tate. z p' 9ns velle ag'e s'ip'r
ee mag' eli'd q' ag'e z ta' nolle ag'e. Est a' 9si'
q' a's pot dilig'e alique' p'a'ca utili'te z tali dilec'tone
no e'et i 9ueniens q' a tali amate e'et mag' eli'da ac
tio ul' opac'o q' bona volu'tas eo q' sic p'o i'tendit
utili'tem z copi'es ita ip'm p'° eligit. s'z amas s'z amo
re' p'° eligit b'na' voli'tem s'n actoe q' e'e° eo q' a
mor z dilig'o e i'd q' i'tedit p'° h're ab amico. i'o p'h'e
signat aut' q' oi's amas s'z amore p'oti' eligit vel
le s'ervire z ta' no h're volu'tatem s'uiendi. amp'
at' 9si' q' 9sil'r nominat oe' actoe' p' q' ad i'pedit
aliqu' p' amore' h'ntem z h'oestu'. h'i ta' 9cede' n'
e p'o i'tentu' ab amate s'z amore i s'z amas s'm
amore' amicicie p'° i'tedit amore' l' h're volu'tate
amici. 9cede're at' ul' a'ca opa'° e i'd q' p'o tenit seq' ad
tale' volu'tem. oz q' p' p'e eligi z e mag' eligendu'
q' p'oste'a. i'o amas s'z amore' mag' eligit velle sui
9cede're q' n' 9cede're sui opari s'n velle. Deinde cu'
dicit g° dili'e. In p'te ista 9clu't q'dam correla'm seq's
ex dictis z'n a't q' ex p'ca reg'la seq'ur' q' dili're sit
magis eliged's q' coit'. na amas s'z amore sup' e'e
mag' eli'd z mag' e ea dil'c'ois q' coit' ul' coeundi. si
at' max' h' z h's. i. si amor e s'b' p'n'le ip'i dil'c'onis
amacis g° e h's p'ce'e dil'c'onis. et a' q' e coit'. at'
no e oio i'tentu. s. ab amate. aut' dato q' i'tedat'
h' e g'ra dili'di. na talis 9cupi'e z ar'tes sic sunt
q' p' 9p'nat' i'tend'z sic i g'ra finis i'tendu't ea que
sunt ad fine'. Tunc cp'm'nt eam declarata. d. quo g°
se h'ent ei s'z 9usi'ei 9tu' ad p'ncipale' p'te' h' cap'i. q'
eo q' sunt mag' eli'di ul' fugi'di q' ad s'm p'te' mai' e

ex predictis. Est autem considerandum istud correlarium sequi ex predictis rationibus, nam amare et diligere nominant bonam voluntatem. Sed coire dicit aliquam operationem. Si ergo amor vel dilectio est magis diligenda secundum amorem amatis quam coire, sequitur quod bona voluntas sit magis eligenda sine actione quam actio sine bona voluntate vel sine amore. Circa istam lectionem queritur una questio, primo utrum potius sit eligenda bona voluntas sine actione quam actio sine bona voluntate. Et videtur quod non, quia aliquis magis eligit scire quam velle scire, et tamen non scire sed scire dicit actum, velle non dicit voluntatem sine actu. Ergo potius est eligenda actio quam voluntas. Preterea id est magis eligendum quod habet rationem magis boni, sed actio habet talem rationem magis boni quam voluntas. Preterea id quod innotescat per aliud est minus eligendum quam id per quod innotescat, sed exhibitio operis est probatio dilectionis; ergo operatio per quam probatur dilectio est magis eligenda quam voluntas vel dilectio. In contrarium est philosophus in littera. Dicendum quod oportet hic dare intellectum questionis secundum quem predicte rationes procedunt, et philosophi [illegible] verificare secundum datum intellectum. Propter primum est sciendum quod quedam sunt que operationem includunt velle, sicut scire includit in se velle scire, quia omnes homines naturaliter scire desiderant, et esse felicem includit in se velle felicitatem. In omnibus ergo talibus in quibus operatio semper est coniuncta voluntati, eo quod contrarium non potest esse coniunctum, nam nullus poterit velle non scire, et nullus poterit velle non esse felix, non oportet querere utrum ista voluntas sine actione sit magis eligenda quam actio sine voluntate, cum talis actus, puta velle scire vel velle esse felix, semper in se includat velle, cum nullus possit appetere contrarium. Sed in aliquibus velle potest separari ab actione et actus a voluntate, et in talibus velle semper est magis eligendum quam operari. Cuius ratio potest assignari duplex. Prima ex parte obiecti voluntatis, nam obiectum voluntatis est bonum in quantum bonum; operatio autem in agibilibus que ex nostra voluntate procedit non dicitur bona nisi procedat a voluntate recta, et nisi tali actui sit coniunctum ipsum velle, nam actus non dicitur liberalis nisi fiat per voluntatem liberam. Velle ergo bonum aliquid habet semper rationem boni, sed actus vel operatio non semper habet rationem boni, quia si talibus operationibus vel actibus est coniunctum ipsum velle, tunc habent rationem boni; si autem eis sit coniunctum nolle, tunc non habent simpliciter rationem boni, sed forte secundum quid in quantum tales actus possunt esse de genere bonorum, sed eo ipso quod non procedunt a libera voluntate, a qua actus morales trahunt originem, non dicuntur boni simpliciter. Cum igitur bonum simpliciter sit magis eligendum quam bonum secundum quid, oportet quod velle bonum aut velle operari sit magis eligendum quam operari sine velle vel sine voluntate. Secundo sumitur ex parte eligentis, nam sicut diligentis et amantis est diligere et amare, et ipsum diligentem et amantem amari et diligi ab eo, ideo ergo operatio magis propter concupiscat et quod propter diligit, id est amor ipsius dilecti, quia sicut amans propter bonum quod desiderat amico vel amato est sic velle bonum vel amorem sibi impendere, eo quod amor est primum bonum in quo alia bona donantur. Ita recipere amans vel diligens aliquid, sed amorem propter desiderat et eligit amorem ipsius amati et dilecti, et quod ipse dilectus velit suum bonum et sibi suum amorem impendere. Operatio autem vel actus est quid posterius ex parte eligentis, et quod prius potest absolvi a posteriori, non eligitur posterius non existente priori. Ideo amans secundum amorem prius eligit velle bonum sine operatione quam eligat aliquam operationem sine velle aut sine voluntate, et prius eligit amorem aut velle sine amore quam coire et coitu quam eligat coitum

vel aliquem alium actum. Licet enim amoris qui procedit intendit hac ratione tangit philosophus in littera. Dicendum quod rationes concupiscentie et alias intenduntur propter finem, actus vero et operationes non intenduntur, et si intenduntur hoc est secundum quod finis vel gratia finis. Ad rationes. Ad primam dicendum quia primo et secundum soluta sunt per ea que dicta sunt in corpore questionis. Nam probatio dilectionis est exhibitio operis, quia voluntas et dilectio cognoscitur per opus, nam ex liberalitate vel exhibitione operis cognoscitur dilectio, quia signum generati habitus est delectationem fieri in opere. Operatio ergo per se includit dilectionem et velle; ipsa voluntas est magis eligendum quam velle solum, sed velle bonum et operari est magis eligendum quam operari sine velle aut sine voluntate, ut est prius declaratum.

Quoniam autem non solum. Postquam philosophus determinavit de defectibus syllogismi suppositis ex parte consequentie, in parte ista determinat de defectibus syllogismi suppositis ex parte premissarum. Et circa hoc duo facit, nam primo determinat de inductione que assumit omnes premissas singulares; secundo determinat de quibusdam oppositionibus in inductionibus et cetera. Secunda ibi: Deductio autem. Ad evidentiam autem prime partis est sciendum quod inductio, enthymema et exemplum sunt quedam diminuti syllogismi. Inductio tamen magis convenit cum syllogismo et facilius potest reduci ad syllogismum quam alie due species argumentationis. Ideo philosophus primo docet reducere inductionem ad syllogismum quam exemplum vel enthymema. Tria igitur facit philosophus, nam primo dat necessitatem inductionis huius capituli; secundo docet inductionem reducere ad syllogismum; tertio ponit differentiam inter syllogismum et inductionem. Secunda ibi: Inductio. Tertia ibi: Ostendit autem. Dicit ergo quod per figuras supra positas non solum fiunt syllogismi dialectici et demonstrativi, sed et rhetorici et quecumque fides simpliciter, id est quecumque argumentatio, et secundum quamcumque artem nunc est dicendum, nam omnia credimus aut per syllogismum aut per inductionem. Circa autem [illegible] queritur utrum omnis argumentatio fiat per tres figuras. Et videtur quod non, quia modo et figura pertinent ad formam syllogismi, sed multe sunt argumentationes carentes forma syllogistica; ergo non omnis argumentatio fit per figuras supra positas. Dicendum quod omnem argumentationem posse fieri per has tres figuras potest dupliciter intelligi, vel directe vel indirecte. Directe autem in predictis figuris solum habet fieri argumentatio syllogistica formata in terminis et debitis propositionibus secundum debitam compositionem. Sed indirecte omnis argumentatio facta secundum quamcumque artem, sive hec argumentatio arguat fidem sive opinionem sive scientiam, habet fieri in tribus predictis figuris. Hoc autem possumus accipere per simile repertum in realibus, nam esse ens creatum reperitur in aliquo predicamento, non tamen omnia etiam existunt in suis predicamentis per se, sed principiata et ipsa tota per se habent esse in predicamento, sed partes et principia non habent esse in predicamento nisi per reductionem et indirecte. Ergo esse ens vel in predicamento directe vel indirecte. Directe quidem ipsa res composita et completa existit in predicamento, sed indirecte et per reductionem partes et principia rei composite existunt in predicamento. Sicut ergo dicimus de rebus existentibus in predicamento, ita dicimus de argumentationibus que fiunt in tribus figuris, nam omnis argumentatio habet fieri in aliqua trium figurarum, sed aliqua argumentatio habet fieri per predictas figuras directe et per se, sicut syllogismus, aliqua autem indirecte et per reductionem, sicut inductio, enthymema et exemplum, que quidem sunt quasi partes syllogismorum et sunt quidam syllogismi imperfecti. Sicut ergo imperfectum reducitur ad perfectum et pars ad totum et principium ad principiatum, ita omnis argumentatio habet reduci ad syllogismum et habet fieri per tres figuras supra nominatas. Amplius autem queritur utrum credamus omnia et cognoscamus per syllogismum vel per inductionem. Et videtur quod non, quia multe sunt alie species argumentationis, scilicet exemplum et enthymema; ergo philosophus male dicit quod omnia credimus per syllogismum et per inductionem. Dicendum quod dupliciter potest ostendi quod istud dictum habeat veritatem. Primo ex parte eorum que inveniuntur in syllogismo et

i ductoez. ad entima red'. sō ex pte ɔclue ꝓpoz. p'
a' sic p3. nā sill's ⁊ i ductio sūt istrumta loica arguens
i sciis n̄alib3 ⁊ mathe'. ex' vō ⁊ entima sꝫ istrā re
thoca ꝑsuatis i sciis moraꝫ ⁊ agiblib3. dr̄ūt g° sill's
⁊ iducto ab ex' ⁊ entime q̄nd3 dr̄ūt artifices q3 ista
sūt istrā. nā sic dr̄t rethoca ab ipā loica. q3 rethoca
ē q̄dā ꝯssa loyca. ita q' dyra'ta arguit i sciis sꝑalib3
⁊ speculatis. rethoca vō arg't i sciis ꝯssis ⁊ agiblib3. sc3
sill's ⁊ i ductō sūt istrā sꝑaliora ⁊ efficaciora ad argu
q° ex' ⁊ entima. dicam' g° q' oīa q' scim' aut q' credim'
i sciis speculatis aut moralib3 (naturalib3). aut scim' ꝑ sillm a' ꝑ
iductoez. s3 ea que credim' ul' scim' i sciis moralib3
ul' i sciis agibilib3 nō o3 credē ul' scire ꝑ sill3 ul' ꝑ in
ductoez. q3 ista istrā nō sūt applicata ad tal'e mate
riā. Ex dc̄a g° recepta i talia istrā p3 h' dcm̄ hr̄e vitas

Sō p3 h' idez ex pte ɔclue. nā ex' ē q̄dā iductō ⁊ co
tinet' sub ipā sic ps sub toto / eo q' iductio accipit
mlta sinria. ex' nō sūt tn̄ vnū. Entima vō ē q̄da
sill's dimut'. q3 sill's accipit duas ꝓpōes. entima s3
accipit tn̄ vnā ⁊ aliā retinet i mēte sic g° ps in
telligit i toto ita ex' ɔtinet' i iductoē ⁊ entimē in
sill'o. qn̄ g° dic' ph's q' oīa credim' a' ꝑ iductoez a'
ꝑ sill3 n̄ exclu't ex' nec entima. q3 totū nō exclud't
ptes. ɔsequēs g° mō dicit' sꝑ dcm̄ ph'i vz hr̄e vitas
ut declaratū ē ꝑ pdc̄a. Dein cū d'. g' iductō. In p
te ista docet reducē entima i sill3. et q' ca fac'. nā
p° post distiōnez iductōis sō explanat illā distiōnem
ꝑ terios ex q° a' het' ei' reductō i sillm. ⁊ tcio plat h' per
reg'az supi' positaz de ɔ'iusione terioz. sꝑa i'. ut si coz. et a
i'. si g° ɔūtit'. ꝓti g° sic. dcm̄ ē q' oīa scim' ꝑ sill3 ul' ꝑ
iductōnez. g° ad ɔcludē ex iductōne ē. qn̄ sillam' v
nā extrītez de me° ꝑ altā extrītez. Caret a' a's vt°
iductō ɔcludat vnā extrītē de me° ꝑ altā extrītē
⁊ vz q' nō. q3 me' nō intrat ɔnez ut dicebat' s' i p°
li°. s3 si ꝑ iductōez ɔcludāt' vna extitas de me° ꝑ
altā extītez tūc me' heret rōez minoris extitis ex
q° intrat ɔnez ⁊ mōr extitas h'et rōez me'i ex q°
n' i'ret ɔnez q' oīa vnū i dcn̄'. In ɔūz ē ph'o q'
poit hāc descriptionez. Dō q' ꝑ iductio ē ꝓcessus a si
gularib3 ad vl'e. ut si dicat' s°. soz. currit. plo currit.
⁊ s' de sin'lis. g° oīs hō currit. i hac ei' iductoē ē ɔclu
dit' de oī hoīe ꝑ ꝑtira ⁊ ꝑ i'diduā ipē hoīs q' q̄dez i
ductio si reducat' ad sill3 erit ɔp°. q3 h' ptu q' ē
cīre ɔcludet' de ptib3 i diduis ipē hoīs ꝑ hec me'
hō dco s'. i° q' ē hō. ul' oīs hō currit. s3 oē q' soz. ē
ul' plo ⁊ s' de sin'lis ē oīs hō. g° oē q' ē soz. ul'
plo. ⁊ s' de sigl'is currit. g° i iductoē ꝑdc̄a ɔcludebat'
mōr extitas de me° ꝑ altā extītez ut ētē ɔclude
bat' de hoīe ꝑ ꝑtra i diduā hoīs. q̄ q̄dez iductō si re
ducat' ad sill3. tūc illd' q' hēbat rōnez me'i hēbit rōz
minoris extitis ⁊ ɔ°. cū g° dcm̄ q' me' nūq̄ itēt ɔnem
dcm̄ ē i sill'o i q° ꝑfcē recipit rō me'i. nō pt' reducā
ad sill3. Dein cū dicat. ut si coz. In pte ista ex
planat hāc distiōnez iductōis ꝑ terios ꝓ. ut si coz q'
l't. a. c. me' sit. b. i. si hec ꝑtiz. a. deleat ɔcludi
de. c. ꝑ hec me°. b. te fiat ex°. ita q'. a. ɔcludatur
de. b. ꝑ h' me°. c. isto mō faciens iductoēz. Et ut
manifestius appeat q' dcm̄ ē sit. a. logeuū i q° a' b. n̄

hr̄e colerā i quo uō. c. sit sinria logeua. ut hō eq's ⁊
mulus. g° a. i e toti. b. nā oē q' ē sn̄ colerā sic eq's
⁊ mul's ⁊ sic de singulis q' itelligūt' ꝑ. c. sūt logeua.
s3. b. hec ē nō hēre colerā i ē oī. c. i. nō hr̄e colerā eo
petit oib3 ptib3 sup'tūt i ducet' dic. eq's ē al' logeuū
mul's ⁊ hō. ⁊ sic de sin'lis alib3 nō hēntib3 colerā. g° oē
al' nō hēns colerā ē logeuū. Dein cū d'. si g° eo
ūtat'. I pte ista ꝓbat hāc iductoēz eē bōā ꝑ reglā
sup'° positaz. d. si g° ɔūtit'. c. ei q' ē. b. i. si ɔūtat' i
sinrie ut eq's mul's ⁊ sic de a'lis cū3 hec q' ē nō hēre
colerā. tūc nc̄cā ē. a. i eē. b. i. nc̄ce ē q' oē logeuū
ɔcludat' de nō hēre colerā. nā prius ɔn̄suz ē q' m
si a'ta duo i sit eīde me'. si i° me' ɔūtit' ad alterz
ex'mōz o3 q' alterz ꝑtoz i sit ɔūtent'. i. o3 alterz
ex'mōz i eē ipi me'. Ex quo p3 q' iductō ꝑri' sc̄a
sūt bōā. nā sinre ɔūtit' cū hec q' ē nō hēre cole
rā. g° o3 q' oē logeuū ɔcludat' de hec q' ē nō hē
re colerā. dn̄ bn̄ sē. eq's ē al' logeuū ⁊ mul's ⁊ s' ⁊
sic de sin'lis alib3 nō hēntib3 colerā. g° oē al' n̄ ha
bens colerā ē logeuū. Est a' ɔsid° q' i i'ta iducne
maior extitas ɔcludē de me° ꝑ minorē extitez q' p3
si h' iductō reducat' ad sill3. nā oē logeuū con
cludē h' de hec q' ē nō hēre colerā ꝑ ꝑtira ipius
alis. reducat' g° ꝑdc̄a iductio ad sillm appebit
h' q' dico nō hr̄e colerā eē me' ⁊ minor extitas
erit ptira ipi' alis. dō sic. oē al' nō hēns colerā
ē logeuū. s3 oē q' ē ul' eq's ul' mul's ⁊ sic de sin'lis
alib3 ē nō hēns colerā. g° oē al' ē logeuū. Cō
tereta a' a's ut iductō reducat' ad sill3. Dō q'
iductō reducat' i sill3 dup'r poterit itelli ꝑ° for'alit
⁊ tūc ē intelle'ꝯ fls. nā for' iducōis nō reducatur
i for'az silli. q3 for' silli ē ɔclu're maiorē extitez de
minori ꝑ me' i mō ⁊ i fig'a. for' uō iductōis ut dcm̄
ē s'. ē ɔcludē vnā extitez de me° ꝑ alterā extitez
Cū g° iste due for'e sūt destruetes ⁊ q̄dāmō op
posite. vna nō poterit reducā i a'az. for'a g° iduc
nō poterit reducā i sill3. nā sill'i ei q' sūt sb for'
iducōis trāsponāt' ⁊ ordient' a'° mō pn̄t eē sb for'
silli sic patuit i t'is positis sup'ius. Dein ē
dicat. o3 aut'. In pte ista post dcm̄ me' sill3 ei
ductoez ⁊ c°. faciat s3 q' assignat. ē. dc̄ias. sꝑa
i'. est a'. 3. ibi. ⁊ q̄dāmō. qrta i'. g° vā quide
d'r g° q' o3 a' itelligē. c. q' ē ɔp° ex oib3 singu'lr3
nā iductio ē ꝑ oīa sinria. Est a' ɔsid° q' i hec
ꝑ° differt iductio a sill'o. nā cū sill's sꝑ assūat a'az
ꝓpōnez vl'ez. nō o3 ipm accipē oīa ptira ad h' q'd
ɔcludat ɔnez vl'ez. s3 cū iductō assūat oīa ptira
vn̄ cū vl'is ꝓpō posset fl'ificari ꝑ quolib3 ptīri fl'i
ficato. o3 iducē3 fi' i oib3 ꝓ oib3 sinb3 ad hec q'd
vl'is ɔ° ꝑ iducē3 ɔcludat'. vn̄ signat' aut ph's q' o3
ip3. c. hec ē minorez ꝓponez eē ɔpoitā ex oib3 sinr3
ad h' q' vl'is ɔ° ɔcludat' ꝑ iducē3 eo q' iductō sꝑ ē
ꝑ oīa sinria. Caret a' a's ut optent sꝑ in
ducē i oib3 sinb3 ad ɔclud° vl'ez ꝓpōez. Dō q'
hic ē nc̄cia dup'r distiō ꝑ ē q' ad ꝑtiz ꝑ eandē
rōez i sit vni sinri ⁊ oib3 sinb3 ɔtentis sub illo ut
aīa3 hūanā eē i mortale ⁊ ꝑ eandē rōz ⁊ s'p ꝑ eāde
rōz ɔpetit soz. ⁊ hōi. ⁊ q' oib3 ɔtētis sb hoīe ⁊ in

talibus non oportet inducere in omnibus ut concludatur universale propositio · verbi gratia in talibus anima sortis est immortalis, ergo omnis anima est immortalis. Tertia distinctio est quia aliquando pars semper est indifferens non in sic sicut scibilis · sed aliquando unum tale aliud ut patet in contrariis · Et in talibus non oportet inducere in omnibus singularibus ut tantum dicunt quod dum non invenitur instantia et tunc non data instantia in aliquo singulari ut dicto quod non sit inductum in omnibus bene potest concludi propositio universalis. — Deinde cum dicit · Est autem in parte ista ponit suam differentiam · Est autem hoc · scilicet inductio syllogismus per extremum in medio · sed non sub eadem ratione inductio est syllogismus et inductio · Nam quia propositum est medium · et per medium est una · sic extremitas conclusa de altera est syllogismus · quia non non est medium talium propositionum est inductio · Est ergo sua differentia quia inductio est propositum sine medio sed syllogismus est propositum cum medio. — Queritur autem ad istud utrum inductio fiat in immediatis propositionibus. — Dicendum quod propositiones immediate quibus non sit altera prior · et isto modo loquitur philosophus de propositionibus immediatis per posteriora · et isto modo inductio non est in propositionibus immediatis immo etiam propositiones universales sint simpliciter priores aliis sicut patet de dignitatibus que sint simpliciter priores aliis cum inducto semper accipiunt propositiones particulares sed isto modo inductio numquam est propositio immediata · sed isto modo potest accipi propositiones immediate hec est sine medio · et hoc modo inductio est in propositionibus immediatis quia concluditur una propositio de alia sine aliquo medio vel concludit partem in esse suo sine medio inductionis ergo potest accipi dupliciter vel sed se et sic concluditur maior extremitas de minori sine medio vel potest accipi secundum quod est syllogismus vel reducta in syllogismum et sic semper concluditur partem de suo per ad medium · ideo philosophus signanter ait quod inductio est syllogismus extremi in medio per propositionis · sed quia propositum est medium et per medium syllogismus quia non non est inductio · quia sine medio est inductio.

Deinde cum dicit et quodammodo · In parte ista ponit tertiam differentiam · que inductio quodammodo opponitur syllogismo · nam hic · scilicet syllogismus ostenditur extremum in esse tertio per medium · id est ostenditur maiorem extremitatem de minori per medium · sed illa · scilicet inductio ostenditur extremum de medio per tertium. — Queritur autem ad istud utrum in inductione possit assignari medium et extrema. — Dicendum quod maior et minor propositio sunt extrema syllogismi · medium autem est quod claudit in ista duo · et quod unum extremum concluditur de altero · sumendo ergo medium et extrema ut dictum est talia non reperiuntur in inductione eo quod in non invenitur medium habens veram rationem medii nec extrema que habeant veram rationem extremorum · sed pro tanto dictum est in inductione ostenditur extremum de medio per tertium quia ille terminus quod habet rationem minoris extremitatis in inductione habebit rationem medii in syllogismo et e contrario habens rationem medii in inductione est minor extremitas in syllogismo · medium ergo et extrema non habent esse in inductione nisi per comparationem ad syllogismum · Et quia habent esse opposito modo in inductione et in syllogismo · ideo dicitur quod inductio reducitur ad syllogismum sicut oblique reducitur ad rectum · et sic imperfectum reducitur ad perfectum. — Deinde cum dicit ergo natura · In parte ista ponit quartam differentiam concludens eam ex omnibus predictis · Dicit autem ergo natura quidem prior et cognitior est syllogismus qui concluditur medium simpliciter quam sit inductio · sed inductio est nobis manifestior. — Et si aliquis contra quod hec quarta differentia potest elici ex omnibus predictis · nam dictum est quod inductio est per omnia singularia · sed syllogismus accipit semper aliquas propositiones universales · Et quia universalia sunt notiora nature et secundum naturam priora singularibus · singularia vero cum sint sensibilia sunt nobis magis manifesta · ideo dictum est in hac quarta differentia quod syllogismus est prior et evidentior inductione · sed inductio est nobis manifestior et notior secundum sensum. — Queritur autem ad istud utrum syllogismus sit ex probabilibus evidentioribus secundum naturam quam sit inductio. — Dicendum quod utrum etiam dictum est syllogismus procedit ex universalibus vel saltem ex aliquo universali · sed inductio semper est ex omnibus singularibus · Et universalia duplici ratione possunt esse ea ex quibus constat syllogismus esse evidentiora et priora secundum naturam singularibus ex quibus constat inductio · primo ex parte nature cognite vel intellecte · secundo ex parte nostra cognoscentis vel intelligentis. — Primum autem sic patet · nam de natura quam res prius producatur secundum esse universale quam secundum esse particulare · unde commentator ait super secundum methaphysice · quod prius introducitur in materia forma universalis et postea forma particularis · quia ipsa materia prius debet esse sub · Et philosophus ultimo in libro de animalibus quod embrio prius vivit vita plante quam vivat vita animalis · prius vita animalis quam vita hominis · nam licet eadem res sit universalis et particularis ut homo et animal · prius tamen ordine nature producatur res secundum esse universale quam secundum esse particulare. — Secundo patet hoc idem ex parte nostra cognoscentis · nam quilibet cognoscens existens in nobis prius informatur secundum rei sub esse universali quam sub esse particulari ut species prius informatur species alicuius visibilis sed quod est corpus quam sed quod est hoc corpus · similiter intellectus prius percipit universale quam particulare · immo intellectus non cognoscit particulare nisi per reflexionem ad fantasmata ut superius dictum est · natura ergo omnis nostra cognitio prius cognoscit universalia et cognita magis propter quod universalia sunt priora et evidentiora secundum naturam quam singularia sive hoc quod dico secundum naturam referatur ad naturam rei cognite sive referatur ad naturam rei cognoscentis · singularia vero sunt nobis magis manifesta in primordio nostre cognitionis · nam si debemus cognoscere aliquod universale per intellectum oportet tale universale prius fuisse in sensu · in sensu autem non potest esse nisi inquantum est quedam singularia cum sensus non recipiat universalia · ideo singularia pro nunc cognitionis sensitive ad intellectum sunt nobis prius manifesta quam universalia. — Amplius autem queritur ad istud utrum hic debeat declarari de inductione vel non · quia syllogismus et inductio sunt propria istius logica · sicut ergo est unus liber declarans de hoc instrumento quod est syllogismus · ita et debet esse unus liber specialis qui declararet de hoc instrumento quod est inductio. — In contrarium est philosophus qui in isto libro et in primo topicorum de inductione declarat. — Dicendum quod propter argumentum due sunt species argumentationis · scilicet inductio et syllogismus · non tamen dupliciter utitur syllogismo et inductione · primo rationes · sed utitur syllogismo tanquam instrumento perfecto utitur vero inductione tanquam instrumento imperfecto · nam cum logica habeat rectificare et regulare actus et conceptus rationis in illum ex perfectum per quod habent rectificari hii actus et conceptus rationis syllogismus autem perfecte habet regulare conceptus rationis · inductio vero hoc non potest facere nisi inquantum reducitur ad syllogismum · ex quo patet quod hic debet declarari de syllogismo tanquam de perfecto instrumento logica de inductione non debet hic declarari tanquam de imperfecto instrumento et tanquam de eo quod potest perfici et reduci ad syllogismum · nam ad eundem artificem spectat declarare de perfecto et de imperfecto inquantum habet reducere imperfectum ad illud perfectum · alias de isto imperfecto esset aliqua scientia specialis que esset inconveniens · ergo hic declaratur de inductione ut deficiat a syllogismo · et ut reducatur ad syllogismum et ut perficiatur per ipsum · argumentum autem solutione patet per iam dicta.

Deinde cum dicit exemplum · In parte ista prius declarat de defectu syllogismi sumpto ex parte premissarum · scilicet de exemplo et tertia facit · nam primo ponit ipsius exempli diffinitionem · secundo manifestat illam diffinitionem per terminos · et tertio ponit differentiam inter exemplum et inductionem · Secunda ibi · manifestum autem · tertia ibi · manifestum autem · Dicit ergo sic · dictum est quid est inductio sed exemplum est quando extremum ostenditur inesse medio per id quod est simile tertio · sed medium oportet inesse tertio · et primum simile contineri in esse quam tertio. — Queritur autem ad istud utrum per exemplum ostendatur primum in esse medio per ad simile

simili

tercio. Dicendum quod diffinitio hic posita de exemplo declaratur si sua ante-
cedentia [illegible]. nam apparebit qualiter ostenditur primum inesse medio per aliquid simile
tertio. et quomodo oportet medium tertio et primum simili tertio evidentius inesse quam
ipsi tertio. sit igitur primum extremum malum. affines autem contra affines pugnare
sit medium. athenienses autem contra thebanos pugnare sit tertium. oportet
thebanos esse contra focenses sit simile tertio. tunc hiis terminis sic
dispositis. si volumus ostendere primum extremum de medio per aliquid simile tertio
scilicet quod affines contra affines pugnare malum est. quia malum fuit the-
banos pugnare contra focenses. ad hoc tamen quod istud exemplum sit verum oportet
quod hic quod dico thebanos pugnare contra focenses quod est simile tertio
magis sit evidens primum scilicet malum esse ita quod evidentius sit thebanos
pugnare contra focenses fuit malum. oportet iterum esse notum affines
contra affines quod est medium inesse athenienses contra thebanos quod est tertium ita
quod oportet esse notum quod athenienses et thebani sint affines. tunc omnibus
hiis existentibus. scilicet quod medium insit tertio et primum extremum insit primo. et
primum extremum insit simili tertio. exemplum erit verum et poterimus probare
quod affines pugnare contra affines malum est. quia thebanos pugnare
contra focenses malum fuit. et hec modo consimili est primum de medio per
id quod est simile tertio. ut ex declaratione diffinitionis exempli manifestum est.

Deinde cum dicit ut si a. in parte ista ostendit et declarat istam
diffinitionem per terminos. dicens ut si a. hoc est primum extremum sit malum
b. autem hoc est medium sit affines contra affines inferre bellum in quo
autem c. hoc est athenienses contra thebanos in quo vero d. hoc est simile tertio
sit thebanos contra focenses. si igitur volumus ostendere superius per exemplum quod
thebanos contra forenses pugnare malum est. sumendum est quod
affines contra affines pugnare malum est. huius tamen fides erit
ex similibus. Tunc subdit planiorem hic dicens. ut quando the-
banos contra focenses pugnare malum est thebani autem et foce-
nses sint affines. ideo sequitur quod thebanos contra focenses pugnare
est malum. quia hoc quod est esse affines inest thebanis et foren-
sibus ex quo sequitur quod malum sit pugnare contra thebanos. Tunc
applicat istos terminos communes ad invicem dicens quod a. et b. c.
et d. inerunt manifeste idest quod ista tria possunt ostendi de se invicem
ut esse malum contra confines et confines. et thebanos contra focen-
ses. nam verum est scilicet confines contra confines inferre bellum malum est
a quo a. d. ut quod thebanis non convenit pugnare contra focenses
similiter est verum. inerit etiam quando a. inest b. per d. ostenditur idest
quod malum sit pugnare confines contra confines ostenditur per hoc quod
malum est thebanos pugnare contra focenses. Et sic dictum
est de uno sillogismo eodem modo erit et si per plura similia fiat fides
medii ad extremum. nam quando sunt plura similia facilius est exemplum.

Est autem considerandum quod exemplum est quedam diminuta inductio. Nam
inductio est ex omnibus singularibus. exemplum autem tamen ex uno singulari in-
fert aliquid. quanto igitur plura singularia similia invenire possumus
tanto efficacius est exemplum. ut si volumus ostendere exemplum quod ma-
lum sit athenienses committere bellum contra thebanos quia sunt
eis confines. quanto plura exempla similia ad hoc invenire possumus
tanto efficacius est exemplum. ut si volumus ostendere exemplum
quod malum sit athenienses committere bellum contra thebanos
quia sunt eis confines. quanto plura exempla similia ad hoc invenire
possumus tanto efficacius hoc ostendemus. Amplius autem considerandum
quod licet tamen est unum exemplum particulare ostenditur per aliquid itaque primum ostenditur
inesse medio per id quod est simile tertio ut malum ostenditur inesse affini-
bus per hoc quod thebanis non convenit pugnare contra focenses. tunc
si medium sumatur universaliter. tunc poterit reduci ad sillogismum. dicendo sic
omnes affines contra affines pugnare malum est. sed athenienses sunt
affines cum thebanis. igitur athenienses pugnare contra thebanos
malum est. medium igitur supponitur in exemplo si sumatur universaliter poterit ipsum

exemplum reduci ad sillogismum. Deinde cum dicit manifestum igitur. in parte
ista ostendit esse differentiam inter inductionem et exemplum. et duo facit. nam primo
ostendit esse differentiam inter sillogismum et exemplum. secundo subiungit differentiam inter inductionem
et exemplum. secunda ibi. et differt. dicit igitur quod manifestum est quod exemplum non habet
se sicut pars ad totum. neque sicut totum ad partem. sed sicut pars ad
partem. scilicet quando ambo sunt sub eodem. evidentius autem alterum ut con-
fines contra confines pugnare esse malum ambo possunt inesse at-
theniensibus contra thebanos. sed hoc evidentius inest thebanis
contra focenses. quare per hec patet propositum autem. Et super in hac differt
sillogismus ab exemplo. quia in sillogismo una propositio habet se sicut totum. alia
sicut pars quod non invenitur in exemplo. Queret autem aliquis utrum exemplum
differat a sillogismo. Dicendum quod quantum ad presens inter sillogismum et exemplum
triplex differentia potest assignari. una formalis et due materiales.
prima autem differentia formalis talis est. nam exemplum est instrumentum rethoris
persuadentis populo. ideo non assumit nisi singularia que sunt sensibilia
eo quod populares homines et grossi ymaginationem transcendere non
valentes. non nisi sensibilia percipere possunt. sed sillogismus est instrumentum logi-
ci arguentis et investigantis veritatem in scientiis speculativis. Et
quia speculabilia sunt insensibilia nec aliquibus percipiuntur nisi ab intelli-
gentibus. ideo sillogismus assumit universalia. eo quod talia sunt maxime
speculabilia. Cum igitur consideratio dialectici et rethorici differunt formaliter
et quia dialecticus considerat speculabilia a sensibilia. rethor vero considerat
sensibilia et materialia oportet quod eorum instrumenta formaliter differant. Secundo
patet hec duo differre materialiter. et hoc dupliciter. primo quia semper in sillogismo
una propositio se habet sicut totum. sicut est maior. alia vero habet
se sicut pars sicut est minor. sed in exemplo ~~minor se habet sicut totum~~
~~sicut est maior. alia vero habet se sicut pars sicut est minor.~~ sed in exemplo
minor se habet sicut totum. sed maior se habet sicut pars. nam
cum exemplum de uno singulari inferat aliquid. ideo utraque tamen inferens
quam illatum habent se sicut partes. hanc autem differentiam tangit aristoteles in
littera. Secunda differentia materialis potest sumi ex parte propositionum
nam sillogismus semper procedit ex duabus propositionibus. sed exemplum tamen ex
uno singulari infert conclusionem quamvis possit assumere plura
similia. Deinde cum dicit et differt. in parte ista ponit tertiam
differentiam inter exemplum et inductionem. dicens autem quod differt exemplum ab in-
ductione quam hoc concedit. scilicet inductio ex omnibus individuis ostendebat
extremum inesse medio et copulat sillogismum ad extremum. sed autem scilicet exemplum
non copulat medium ad extremum. et non ostendit conclusionem sequi ex omnibus.
Est autem considerandum quod ut superius dicebatur in inductione unum extre-
mum ostenditur inesse medio per aliud extremum. ita quod nunc quando in induc-
tione extremum copulatur ad extremum. nec extremum preter-
de extremo per medium. nisi forte post inductio reducatur ad
sillogismum. sed cum exemplum ex uno singulari inferat aliquid potest ostendere
extremum inesse extremo per medium simile tertio. ita quod extremum osten-
dere inesse tertio per medium copulatur. Amplius autem considerandum
quod iste tres differentie que sunt assignate inter exemplum et sillogismum possunt
et assignari inter inductionem et exemplum. nam inductio est instrumentum
logici. exemplum vero est instrumentum rethoris. propter quod habent primam differentiam formalem
vero quia inductio concludit universalem propositionem ex omnibus singularibus. et quia
[illegible] singularis ideo ipsa [illegible] in inductione
se habet ut pars. quod non universalis potest se habere ut totum
et propter hoc habent secundam differentiam. amplius inductio est ex omnibus singularibus
sed exemplum tamen est ex uno singulari. vel saltem non est ex omnibus. et propter
hoc habent tertiam differentiam inter exemplum et inductionem. Circa
istam lectionem queritur una questio principaliter. utrum sillogismus expositorius
sit verus sillogismus. et videtur primo quod non. quia talis sillogismus est ex propositionibus singularibus
sed inductio est ex propositionibus singularibus. cum igitur inductio non sit
sillogismus. videtur quod sillogismus expositorius cum procedat ex eisdem propositionibus

ex quibus procedit inductio non sit bonus sillogismus. Item philosophus dixit super in primo libro quod non fiat sillogismus sine universali propositione. Sed in sillogismo expositorio non sumitur aliqua propositio universalis. ergo non videtur quod sit bonus sillogismus. Item videtur non esse dici de omni quod est principium formale sillogismi vel non reperitur in sillogismo. sed in sillogismo expositorio non reperitur dici de omni quod patet ex diffinitione eius. nam dici de omni est quando nichil est sumere sub subiecto de quo non dicatur predicatum. cum ergo in sillogismo expositorio omnes propositiones sint singulares non poterit sub eis aliquid sumi et per consequens non erit sillogismus. In contrarium est aristotiles. sicut quando omne quod infert necessario conclusionem ex premissis suppositis videtur quod sit bonus sillogismus. sed si dicatur sic per sillogismum expositorium. sortes est homo. sortes est albus. ex talibus premissis sequitur quod homo sit albus. ergo videtur quod sillogismus expositorius sit bonus sillogismus. Dicendum quod ideo hanc questionem reservavimus usque ad partem istam. quia sillogismus expositorius videtur esse sillogismus diminutus eo quod non habet omnia que requiruntur ad perfectam rationem sillogismi ut statim patebit. propter quod in ista parte in qua agit de ipsis speciebus argumentationis ista questio habet locum. In ista ergo questione duo sunt declaranda. primum est que sint illa que requiruntur ad perfectam rationem sillogismi. secundo ostendetur quod aliqua illorum possunt adaptari ad sillogismum expositorium aliqua vero non. ex quo habetur quod sillogismus expositorius aliquo modo est bonus sillogismus aliquo vero modo non.

Propter primum est sciendum quod duo sunt illa que videntur esse necessaria ad integritatem sillogismi. Primum est universalitas propositionis. nam cum dici de omni sit principium formale sillogismi. oportet in omni sillogismo perfecto istud principium reservari. cum omnis perfectio et omnis actualitas sumatur ex parte forme. dici autem de omni non habet esse in aliquo sillogismo sine propositione universali. nam nisi predicatum in premissis dicatur de eo quod sumitur sub subiecto in premissis conclusio non habet esse dici de omni. cum igitur quod sumitur sub aliquo requirat universalitatem terminorum eo quod sub termino singulari non possit sumi oportet in omni sillogismo perfecto esse aliquam propositionem universalem sicut in omni sillogismo perfecto requiritur dici de omni tamquam principium formale ex quo sortitur actualitatem et perfectionem. unde philosophus dicit in primo libro hec considerans concludit quod in omni sillogismo esset necessaria aliqua propositio universalis. Secundum quod requiritur ad perfectionem sillogismi est receptibilitas medii respectu extremorum. nam nisi medium sit idem et habeat unitatem cum utroque extremorum numquam ipsa extrema possent habere receptibilitatem. nam ex hoc esse sillogismi sophistica dicuntur in modo figurali (?) quia non sumitur medium uniforme. sed semper peccat ex variatione medii. propter quod si non requireretur uniformitas extremorum in sillogismo sillogismi sophistica non dicerentur in modo figurali. nam eo ipso quod in talibus sillogismis variatur medium. et non sumitur idem medium realiter ut dicitur de maiori et de minori extremitate. ideo oportet in sillogismo esse quatuor terminos quia medium sumitur pro alio pro uno dicitur de uno quam pro quo dicitur de alio. Viso ergo que sint illa que requiruntur ad perfectam rationem sillogismi. ideo est secundo sciendum quod unum istorum perfecte reperitur in sillogismo expositorio. nam uniformitas medii ad extrema potissime habet esse in talibus sillogismis eo quod tales sillogismi numquam accipiunt medium variatum. ut si dicatur sic. petrus est homo. petrus est albus. ergo homo est albus. quia hic medium quod est petrus accipit uniformiter respectu hominis et respectu albi. sed universalitas propositionis que dicebatur requiri in sillogismo tamquam principium formale quod est dici de omni non invenitur in sillogismo expositorio eo quod cum in tali sillogismo non sumatur aliqua propositio universalis ideo non poterit in ipso aliquid sumi sub alio. adhuc quod in tali sillogismo possit inveniri dici de omni. patet ergo quod universalitas propositionis et per consequens dici de omni non invenitur in sillogismo expositorio. sed si dicatur uniformitas et receptibilitas medii ad extrema perfecte invenitur in tali sillogismo dicendum quod dici de omni magis videtur pertinere ad formam sillogismi. sed receptibilitas medii respectu extremorum magis videtur pertinere ad materiam eius. Nam materia sillogismi dicuntur esse termini qui sunt medium et extrema. sed dici de omni cum dicatur tertium ordinem sillogismorum secundum substantiam quod sunt propositiones istorum terminorum ad invicem videtur dici forma ipsius sillogismi. ex hac forte trahit originem illud commune dictum. scilicet quod sillogismus expositorius non concludit gratia forme. sed solum gratia medii quod quando res sit potest esse maior et minor (?).

Ad primum ergo dicendum quod inductio non concludit extremum de extremo per medium sicut facit sillogismus expositorius. ideo quamquam in utroque sillogismo sint propositiones singulares. non est tamen simile de uno et de alio. Ad secundum dicendum quod sine universali propositione non fit sillogismus concludens gratia forme et per dici de omni. sed quod non fiat sillogismus concludens gratia materie et ex unitate medii respectu extremorum philosophus non negat. Ad tertium dicendum sicut quod in sillogismo expositorio non reperitur dici de omni. quia in ipso non invenitur propositio universalis. ideo quod adhuc videtur deminutus est sillogismus expositorius circa perfectionem sillogismi. Sed quia argumentatio in oppositum videtur dicere quod sit perfectus sillogismus ex eo quod concludit de necessitate. ideo gratia huius est sciendum quod in plus se habet necessarium quam sillogismus ut dictum fuit supra in primo libro. nam multa concluduntur ex aliquibus de necessitate que non concluduntur sillogistice non gratia forme sed concluduntur ex receptibilitate medii et cetera.

Reductio autem. In parte ista sic dicebatur philosophus determinat de quibusdam oppositis inductionibus (?) circa inductionem et exemplum. et sunt circa alias species argumentationis. Ad cuius evidentiam est sciendum quod in omni argumentatione procedimus a magis notis ad minus nota eo quod omne quod concludit et probatur de aliquo per aliquod quod probatur per notiora et evidentiora. dupliciter ergo possumus facere argumentationem in talibus. primo si assumeremus aliquam propositionem incognitam vel magis ignotam ipsa conclusione quam intendimus concludere. alio non propositionem assumeremus que per se nota est. et ex talibus premissis argumentando et concludendo ad faciendum quamdam reductionem. Secundo possumus intelligere in talibus fieri argumentationem si faceremus instantiam contra aliquam propositionem acceptam in aliqua argumentatione. et tunc faceremus instantiam vel sillogismum instantivum. In declarando ergo philosophus de istis oppositis duo facit. nam primo declarat de reductione secundo declarat de instantia. ibi instantia autem. circa primum duo facit. nam primo tangit duplicem modum per quem habet fieri reductio. secundo exequitur de illis modis ibi ut sicut a. Dicit ergo sic. reductio autem est quando sit in ducto (?) et quod sit extra quod sunt species argumentationis aut per se. reductio quedam est quando palam est primum medio inesse. sed dubium est medium inesse postremo. et hoc autem similiter credibile aut magis conclusione. id est tunc est reductio quando quis assumit maiorem propositionem per se notam sed minorem propositionem accipit aut magis aut similiter credibilem conclusione. Tunc videlicet aliquo modo dicitur amplius aut si media sint pauciora pertico (?). nam hic modo erit omnino propinquius scientie. id est quando media minoris extremitatis sunt pauciora quam sint media conclusionis. tunc minor extremitas erit propinquior scientie quam conclusio. Quereret aliquis utrum reductio opponatur inductioni vel aliis speciebus argumentationis.

Dicendum quod tunc est proprie reductio quando ex maiori propositione simpliciter nota et ex minori equaliter vel magis nota conclusione. hic non ideo dictum differentia poterit assignari (?) vel duplex oppositio inter reductionem et alias species argumentationis. Prima differentia est quia reductio est ex omnibus propositionibus singularibus (?) ex quibus concluditur aliqua propositio universalis sicut fit per inductionem. secunda autem habet duplicem oppositionem respectu propositionis universalis. primo quia universale est prius et notius secundum naturam. singularia autem sunt posteriora secundum naturam. secundo universale opponitur singularibus. quia universale est magis propinquum scientie. quia scientia est ipsorum universalium. singularia autem remotiora a scientia. quia particularium non est scientia nisi diffinitio (?). Cum ergo medium sumatur universale per reductionem per se non vel per inductionem sumatur medium singulare sicut ergo singularia in duobus opponuntur universali. ita et in inductio in duobus opponuntur reductioni. nam ut patebit reductio semper est ex tali medio quod est notius secundum naturam et est propinquius scientie quam

to quod concluditur per talem deductionem. sed per inductionem fit econverso quia
inductio fit ex medio simili per quod concluditur ad ultimum quod est magis
notum sed non est magis propinquum scientie quam sit ipsum significatum ex quo
procedit. ideo bene dixit fiunt quasi quod hic deviabat de quibusdam
oppositionibus in adventibus circa inductionem et exemplum. Qualiter autem deductio
distinguatur a sillogismo infra patebit. Amplius autem ostendit ad ultimum
sint tantum duo modi deductionis. Dicit quod deductio numquam
potest esse ex propositionibus nimis notis conclusione. sed oportet propositionem maiorem
propositionem esse simpliciter notam. et quantum ad hoc non est differentia inter primum
modum et secundum ipsius deductionis. sed quantum ad minorem propositionem distinguuntur
duo modi. nam vel minor propositio est equedubia ac est magis
credibilis conclusione. et quantum ad hoc primus modus vel minor propositio per
pauciora media probatur quam conclusio itaque est magis immediata vel propinquior
scientie quam sit ipsa conclusio. et quantum ad hoc est secundus modus. Deinde
cum dicit Est autem, In parte ista exequitur de illis modis et declarat.
nam primo exequitur de primo modo. secundo exequitur de secundo modo
et secundo ostendit quod non est possibile fieri deductionem secundum aliquem alium modum
ibi autem rursum. tertio ibi quando autem. dicit ergo bene dictum quod maior
propositio debet esse simpliciter nota. et minor propositio debet esse equaliter ultima
vel ignota conclusione. ut sit a. maior extremitas doctrinabile/in
quo b. medio sit disciplina. c. vero minor extremitas sit dis-
ciplina vel virtus. si erit ei sit deductio. omnis disciplina est
doctrinabilis omnis virtus est disciplina. ergo omnis virtus est doctrinabilis. ergo
manifestum est quod disciplina sit doctrinabilis. i. maior propositio est manifesta
quod autem virtus sit disciplina hoc est dubium. si ergo similiter aut
magis credibile b. c. quam a. c. deductio est. i. si minor propositio
sit equaliter credibilis vel sit magis credibilis quam conclusio tunc est deduc-
tio. nam medium quod assumitur est propinquius scientie eo quod assumpserit
a. c. disciplinam prius non habentes i. medium quod assumitur deductio
est propinquius scientie quam conclusio et facit nos habere scientiam de conclusione de
qua non habebamus ante disciplinam. Ostendit autem quod maior
propositio istius deductionis sic quod omnis disciplina est quasi per se nota
eo quod ideo potest includi in rationibus sibi. sed minor propositio est equaliter in-
credibilis sicut conclusio. nam ista conclusio scilicet virtus est disciplina ita est
dubia sicut ista conclusio scilicet virtus est doctrinabilis. tamen minor propositio est
propinquior scientie quam sit ipsa conclusio eo quod est magis propinqua notitie
maioris propositionis que debet esse per se manifesta. Amplius autem
ostendit quod cum scientia sit de conclusione quia conclusio est illa que scitur
non potest esse quod medium vel minor extremitas esset propinquior scientie
quam conclusio quia non est magis propinqua quam quod ideo est ipsum. Dicit Philosophus ideo
de scientia prius est autem circa notitiam sed quia modus maioris propositionis est
clarior conclusione et quia medium vel minor extremitas est propinquior
ista maiori extremitati quam conclusio ideo sequitur quod sit magis propinqua scientie.
Deinde cum dicit autem rursum. In parte ista exequitur de
secundo modo ipsius deductionis. dicit ergo rursum si media ipsius b. c.
sint pauciora i. si media minoris propositionis sint pauciora
quam quod sint media conclusionis. nam isto modo est propinquius scientie scilicet
medium vel minor extremitas quam conclusio. ut si d. sit quadrangulare
in quo vero e. sit rectilineum in quo autem f. sit circulus. forte ergo ei
sit deductio. esse equale recte lineali potest quadrari. et
omnis circulus est equalis lineali recte. ergo omnis circulus potest quadra-
ri. si ergo ei quod est e. f. sit unum solum medium i. si minor propositio
habeat tantum unum medium ut si ostendatur per hoc medium quod propositiones
lunulares circumferentie sit equales lineis rectis. sequitur quod cir-
culus sit propinquior scientie. hoc est minor propositio erit propinquior
scientie quam conclusio quia probatur per pauciora media. Ostendit autem ostendit
quod maior istius deductionis est per se nota. nam esse equale
recte lineali posse quadrari probatur demonstrative in geometria

sed minor non est vera nec scita hac suppositione quod circulus et recte li-
nee sint equales lineis rectis. hoc medium non habet veritatem nec scita habetur
suppositione quod hec circulus et recte sint equales. et tamen bene sequitur quod pro-
ponens circumferentie circuli quod sit circulus sit equales rectis.
Amplius autem ostendit quod quanto aliqua propositio probatur per pauciora
media tanto illa propositio est magis immediata et magis propinqua propositioni
per se note. unde si minor propositio non probatur nisi per unum medium
et conclusio probatur per multa media sequitur quod minor propositio sit propinquior
scientie quam ipsa conclusio. Deinde cum dicit quando autem. In parte ista
ostendit quod non est possibile alio modo fieri deductionem. dicit autem quando
a. b. c. non est credibilius quam a. c. i. quando minor propositio non est magis
ignota conclusione vel equaliter sed minor propositio probatur per pau-
ciora media quam conclusio non dico deductionem hoc est quando aliquod ar-
gumentum non habet ista que nunc diximus non inveniet deduc-
tionem tunc est deductio quando ista propositio est immediata quod est b. c. i.
quando minor propositio est penitus immediata tunc non est deductio. eo quod
disciplina talium propositionum immediatarum non est deductio. Que
autem dicta sunt ut deductio differat a sillogismo. Dicendum quod
Philosophus videtur tangere tria in hac deductione in quibus differt a sillogismo
primum est quia deductio debet habere maiorem propositionem simpliciter no-
tam. et debet habere minorem vel equaliter vel magis notam conclusione
hoc autem non est de ratione sillogismi simpliciter sumpti. nam de ratione sillogismi
simpliciter est non habere propositiones hoc modo dispositas. Secundum est
quia deductio debet habere minorem propositionem probatam per pau-
ciora media quam sit ipsa conclusio. et debet esse magis immediata et magis
propinqua scientie vel notitie maioris propositionis quam sit ipsa conclusio quod
quidem non est de ratione sillogismi simpliciter considerati. Tertium est quia
deductio non potest esse in immediatis. quia talium est disciplina
a vero. cum tales propositiones immediate statim se offerunt intellectui
ex notitia suorum terminorum. sed ex talibus potest esse sillogismus
demonstrativus vel dialecticus. nam si ex talibus propositionibus immediatis
probabitur conclusio erit demonstratio. si non ipsa sillogismus per aliqua
probabilia aliud erit sillogismus dialecticus. Deinde cum dicit
instantia autem. In parte ista declarat de instantia circa quod
tria facit. nam primo ostendit quid sit instantia et quot modis et quibus
figuris habet fieri. secundo manifestat quedam que dicuntur per eos et
declarat de instantia magis particulari sed diversas ei acceptiones
tertio ibi ut si a. tertio ibi perspiciendum autem. circa primum duo facit
nam primo ostendit quid sit instantia. secundo declarat quot modis dicatur
et quibus figuris habet fieri. secundum ibi. fertur autem. dicit ergo quod instantia
est contraria propositioni. sed instantia differt a propositione quoniam quidem in
stantia contingit esse particularem propositionem vero. autem non contingit omnino esse par-
ticularem vel saltem non est particularis in sillogismis universalibus. Ostendit
autem ostendit quod alio modo notificatur respective et opposita
quam absoluta. nam absoluta diffinitur per se et per conditionem
suorum. sed opposita et respectiva diffinitur per comparationem
ad aliud. Cum ergo instantia opponatur ei quod sit instantia propositioni
oportet quod diffiniatur per comparationem ad illud. instantia autem opponitur
aut propositioni contrarie aut contradictorie. ideo bene diffinitur instantia
quando dicitur quod est contraria propositioni. Amplius autem ostendit quod licet instan-
tia opponatur propositioni contrarie aut contradictorie differt tamen ab
ea quia in pluribus se habet instantia quam propositio. nam instantia
potest esse universalis et particularis ita quod in sillogismis universalibus potest
esse instantia particularis quia ad contradictorium potest autem esse instantia
universalis quam ad contrariam. sed propositio possit esse particularis ut
in sillogismis particularibus. in sillogismis tamen universalibus numquam potest esse propositio
particularis. bene ergo ait Philosophus quod differt instantia a propositione
quia instantia contingit esse particularem propositionem autem non contingit omnino

esse particularem aut saltem non contrariam esse particulari in illis ulibus (?).

Deinde cum dicit: fertur autem. In parte ista declarat quot modis et per quot figuras habet fieri instantia. Unde fertur autem instantia duobus modis et per duas figuras. Duobus quidem modis quoniam omnis instantia aut est universalis aut particularis. Fit autem ex duabus figuris, quoniam esse propositiones ferunt opposite; sed propositiones opposite solum concluduntur in prima figura aut tertia. Nam qui probat omni inesse per syllogismum vel affirmativum, et instantiam per universalem negativam et per particularem negativam, ut quoniam nulli aut quoniam non alicui inesse. Sed horum, scilicet harum propositionum, universalis quidem negativa concluditur ex prima figura, particularis autem negativa concluditur ex postrema figura. Videtur autem quod sint tantum duo modi instantie... potest accipi. Dicendum quod modi instantie possunt accipi dupliciter: uno modo per comparationem ad diversitatem instantiarum, et tunc sunt solum duo modi instantie, scilicet universalis et particularis; nam hec distinguuntur secundum genera propositionum, scilicet universalis et particularis et indefinita et singularis; tamen ad istas quatuor propositiones non fertur instantia, scilicet universalis et particularis, eo quod sub propositione particulari comprehenduntur indefinita et singularis. Si vero sumantur modi instantie per comparationem ad eam contra quam instatur, tunc respectu alicuius erunt duo modi, respectu vero alterius non erit nisi unus. Nam respectu propositionis universalis erunt duo modi instantie, eo quod propositio universalis potest dupliciter falsificari, scilicet ex contraria universali et ex contradictoria particulari. Nam hec est falsa: omnis homo currit, et similiter nullus currit, et quidam non currit; ad universalem igitur propositionem dupliciter fertur instantia, scilicet universalis et particularis. Sed respectu propositionis particularis non erit nisi unus modus, scilicet universalis. Nam una particularis non falsificatur ex altera, eo quod ambe possunt esse vere. Unde ad hanc propositionem particularem, scilicet quidam homo non currit, non potest ferri alia instantia nisi quod omnis homo currit. Nam si fertur instantia contra id contra quod fertur instantia, potest esse contraria in virtute, quod est contra rationem instantie. Quo autem instantia habeat fieri in duabus figuris statim patebit.

Deinde cum dicit: ut si a. In parte ista manifestat ea que dixit per terminos, et tria facit. Nam primo ostendit quomodo fertur instantia universalis et particularis per primam et per tertiam figuram. Secundo probat hec quod dixit, et est quod in secunda figura non fit instantia saltem affirmativa, ibi: secundum autem. Tertio ibi: medium (?). Primo duo facit. Nam primo ostendit qualiter infertur instantia contra propositionem universalem affirmativam. Secundo declarat hoc idem contra universalem negativam, ibi: rursum in privativis. Primo igitur dicit quod instantia potest fieri per primam et per tertiam figuram, ut sit a maior extremitas, unam esse disciplinam, in quo b medium sit contrariorum. Supponatur igitur omnium contrariorum unam esse disciplinam; et contra istam propositionem universalem affirmativam potest fieri instantia universalis per primam figuram et particularis per tertiam; per primam sic: nullorum oppositorum est eadem disciplina, sed omnia contraria sunt opposita, igitur nullorum contrariorum est eadem disciplina. Per tertiam vero sic: noti et ignoti non est eadem disciplina, sed notum et ignotum sunt contraria, per tertiam figuram; igitur sequitur quod aliquorum contrariorum non sit eadem disciplina. Sed verum est quod notum et ignotum sunt contraria; quod autem eorum sit eadem disciplina non est verum, immo est falsum.

Deinde cum dicit: rursum. In parte ista ostendit hoc idem de propositione negativa universali. Dicit autem rursum secundum in propositione privativa: nam si probatur omnium contrariorum non esse unam disciplinam, aut omnium oppositorum, aut quoniam aliquorum contrariorum est eadem disciplina, ut sanativum et egrotativum, id est, contra hanc propositionem nullorum contrariorum est eadem disciplina potest esse instantia universalis et particularis, universalis quidem ex prima figura, particularis autem ex tertia; per primam figuram sic: omnium oppositorum est eadem disciplina; per tertiam figuram sic: sanativum et egrotativum est eadem disciplina, sed sanativum et egrotativum sunt contraria, igitur aliquorum contrariorum est eadem disciplina.

Deinde cum dicit: contrarium autem. In parte ista probat tantum in hiis duabus figuris fieri instantiam, et duo facit. Nam primo ostendit quomodo debet sumi medium ad inferendum instantiam. Secundo concludit propositum principaliter, ibi: nam ex quibus. Dicit igitur quod superius quesitum est quibus propositionibus volentem instare universaliter necesse est pervenire ad universale contra propositionem. Nam si aliquis velit instare, debet sumere medium universalius subiecto illius propositionis contra quam debet fieri instantia, ut si probat non omnium contrariorum esse eandem disciplinam, sumptum ad instandum contra istam negativam, debet accipi pro medio omnium oppositorum esse eandem disciplinam, et sic fiet syllogismus per primam figuram. Nam hoc medium est universalius eo quod est ex parte subiecti; sic omnium oppositorum est universalius quam omnium contrariorum. Sed volenti instare particulariter per tertiam figuram sumendum est medium particularius subiecto illius propositionis contra quam debet fieri instantia, ut si contra istam propositionem debet fieri instantia particularis, scilicet quod omnium contrariorum sit eadem disciplina, sumendum est pro medio notum et ignotum, ut sic fiet syllogismus per tertiam figuram.

Deinde cum dicit: nam ex quibus. In parte ista concludit propositum, scilicet quod instantia fiat tantum in hiis duabus figuris, tamen tendit tales rationes. Instantia est tantum syllogismorum oppositorum, ut affirmativorum et negativorum; sed syllogismi oppositi contradictorii fiunt tantum per primam et per tertiam figuram, quia syllogismi affirmativi non fiunt per secundam figuram; igitur tantum in hiis figuris contingit instantia. Hoc est ergo quod dicit quod ex quibus est syllogizare contraria, ex hiis conamur dicere instantias; quare ex hiis solis figuris afferimus, scilicet instantias, quia in solis hiis figuris fiunt oppositi syllogismi.

Deinde cum dicit: per medium autem. In parte ista ostendit quod in secunda figura non fit instantia, dicens quod per medium autem non fit affirmativa instantia. Amplius si sit ratione indiget pluribus, hoc est quod est per medium, id est si instantia fiet per mediam figuram indiget conversione, ut si aliquis non concedit a inesse b eo quod non sequitur c; hoc enim patet per propositiones manifestas, id est si quis velit instare contra istam propositionem omne b est a per secundam figuram, sumendo pro medio ipsum c, dicendo sic: nullum a est c, omne b est c, igitur nullum b est a; tunc propositio huius syllogismi non contradicit propositioni per se sed conversa. Hec autem non requirit instantia. Nam neque affirmativa conclusio adhuc adheret quod infertur instantia; sed statim ex hac propositione opposita manifestatur. Tunc ex hoc concludit propositum, dicens quod argumentum superius assignatum non est ex hac sola secunda figura, quare argumentum assignatum semper est affirmativum; secunda figura non syllogizat affirmativum.

Queritur autem utrum instantia possit fieri per secundam figuram. Dicendum quod duo videntur esse de ratione instantie: primum est oppositio et contradictio. Et quia affirmativo non opponitur affirmativa sed negativa, ideo affirmativa et negativa requiruntur ad instantiam. Secundum est quod ipsa instantia contradicat directe oppositioni contradictorie. Ista duo non reperiuntur in secunda figura simul directe. Nam per secundam figuram non potest syllogizari affirmativa; ideo per ipsam non potest fieri instantia contra negativam, quia nulla opponitur negative nisi affirmativa. Rursum licet negativa concludatur in secunda figura, et ex hoc habeat instantiam contra affirmativam, non tamen directe affirmative opponitur negativa prout fit, sed oportet tales negativas converti ad hoc quod directe opponantur, ut si fiat talis syllogismus affirmativus: omnium oppositorum est eadem disciplina, omnia contraria sunt opposita, igitur omnium contrariorum est eadem disciplina. Si debet fieri instantia contra maiorem propositionem huius syllogismi per secundam figuram, hec non potest fieri directe nisi convertatur negativa. Nam syllogismus instantie formabitur sic contra istam in secunda figura: nulla disciplina est oppositorum, omnia contraria sunt opposita, igitur sequitur quod nullorum contrariorum sit eadem disciplina. Maior autem propositio huius syllogismi non contradicit directe minori alterius syllogismi, sed si convertatur, erit directe instantia contra ipsam. Nam nullorum oppositorum est eadem disciplina; ista directe opponitur huic: omnium oppositorum est eadem disciplina. Ex quo patet quod in secunda figura non fit instantia affirmativa et si fit negativa

Hic tamen non est directe, sed per eius conversionem. Deinde cum dicit: Perspiciendum autem. In parte ista ostendit esse diversas acceptiones et modos instantie. Unde ait: perspiciendum autem est et de aliis instantiis, ut de hiis que sunt ex contrario. Perspiciendum est et de aliis et de hiis que sunt ex sillogismis, scilicet oppositorum, et multum est videndum si particularis instantia possit fieri per primam figuram et negativa, sic universalis possit fieri per secundam figuram. Summa: ad omnia ista est perspiciendum si volumus sumere omnes acceptiones et omnes modos instantie. Est autem considerandum quod loquendo de instantia in communi secundum quod non dicit contrarietatem propositionis nec oppositionem vel contradictionem eiusdem de eodem, dicitur per aliquas figuras universales vel particulares. Sed si volumus loqui de instantia in particulari, oportet facere diversos modos et diversas acceptiones. Nam contingit instare per locum ab opposito, per locum a contrario, item per locum ab auctoritate. Amplius possibile est fieri instantiam particularem non solum per primam figuram sed etiam per tertiam figuram, et negativa potest fieri per secundam figuram. Et ideo si quis vellet determinare de omnibus istis, adhuc oporteret omnia perspicere etc.

Deinde cum dicit: Verisimile autem. In parte ista, ut dicebatur, philosophus determinat de tertio defectu sillogismi supposito ex parte premissarum, scilicet de enthimemate. Et circa hoc duo facit. Nam primo investigat partes positas in diffinitione enthimematis, secundo diffinit ipsum enthimema ex talibus partibus, ibi: Enthimema. Primo ergo propter primum est sciendum quod in diffinitione enthimematis ponuntur duo, scilicet verisimile et signum. Ideo ostendit quid sunt ista duo, dicens verisimile autem et signum non idem est, sed verisimile est propositio probabilis. Nam quod aliqui sciunt in pluribus sic esse vel fieri, vel non fieri, aut sic esse aut non sic esse, hoc appellatur verisimile, ut odire invidentes, ut in pluribus contingit, et diligere amantes, sic se habet etiam in pluribus. Signum autem vult esse demonstrativa propositio vel necessaria vel probabilis. Hoc enim signum habet apparere ut sit propositio necessaria vel probabilis. Nam quo existente vel quo non existente, vel quo facto prius vel posterius factum est res, hoc est signum, nam aut esse aut fuisse aut quando erit, super istorum sunt signa.

Est autem considerandum quod signum habet se in plus quam verisimile. Nam signum dicitur tam de propositione probabili quam de propositione necessaria, sed verisimile non dicitur nisi de propositionibus probabilibus. Qualiter tamen distinguantur verisimile et signum, et quomodo ponuntur in diffinitione enthimematis, in alia lectione patebit. Circa istam lectionem queritur utrum quod ponitur verum elenchus sit idem quod instantia sillogismi. Et videtur quod sic, quia illa que diffiniuntur per eandem diffinitionem sunt eadem, etiam diffinitio et diffinitum dicunt unam et eandem rem. Sed contradictio et oppositio ponuntur in diffinitione elenchi et in diffinitione sillogismi instantivi. Ergo videtur quod unum non differat ab alio. Preterea isti duo sillogismi differunt materialiter aut formaliter; non materialiter, quia in eisdem terminis et in eisdem propositionibus potest fieri elenchus et sillogismus instantivus; non formaliter, quia partes posite in diffinitione sunt forme. Cum ergo predicti sillogismi conveniant in una diffinitione, cum elenchus sit sillogismus contradictionis et etiam sillogismus instantivus, ergo videtur quod formaliter conveniant. In oppositum est, quia elenchus est proprie sillogismus dyalecticus, sed sillogismus instantivus pertinet magis ad demonstrationem. Unde in libro Posteriorum determinatur de instantia. Dicendum quod circa duo declarare oportet propositam questionem. Nam respondetur quomodo isti duo sillogismi, scilicet elenchus et sillogismus instantivus, differunt ad invicem; secundo ex hoc declarabitur quomodo differunt in isto libro et quare hic solummodo determinetur de sillogismo instantivo. Propter primum est sciendum quod inter elenchum et sillogismum instantivum quantum ad presens due differentie assignari possunt, quia una sumitur ex parte materie et alia ex parte forme. Prima declaratur sic: nam ratione elenchi proprie competit opponenti. Nam opponens proprie ducit respondentem ad redarguitionem. Cum ergo elenchus sit sillogismus redargu-tionis vel contradictionis, ad ipsum spectabit uti tali sillogismo ad quem spectat ad redarguitionem vel ad contradictionem deducere. Et quia tamen hoc pertinet ad opponentem, ideo ratione ipsius elenchi forma spectabit ad opponentem. Ratione autem sillogismi instantivi magis pertinet ad respondentem. Nam respondens habet instare, et instantia fit contra opponentem. Ad quemcumque ergo pertinet instare, ad illum eundem pertinet uti sillogismo instantivo. Et quia hoc spectat ad respondentem, ideo sillogismus instantivus sumitur respectu respondentis. Ergo formaliter ideo utriusque sillogismi est alia et alia ratio. Ideo ista differentia est sumpta ratione forme. Secunda sumitur magis ratione materie. Nam elenchus est sillogismus contradictionis tantum respectu conclusionis, quia cum talis sillogismus fiat contra respondentem, ideo respondens non dicitur duci ad contradictionem nisi concludatur contradictorium propositi contra eum datis. Sed sillogismus instantivus vel ipsa instantia non solum est contradictio respectu conclusionis sed etiam respectu premissarum. Nam respondens non solum potest instare contra conclusionem sed etiam contra premissas. Unde cum philosophus diffiniat hic instantiam, posuit contradictionem, ideo diffinitionem diffinivit eam per comparationem ad propositionem, dicens instantiam esse contrariam propositionem propositioni. In plus ergo se habet instantia quam elenchus. Nam deductio que est instantia potest fieri respectu plurium quam contradictio que est elenchus. Sed hec autem ratio dicitur esse sumpta ratione materie, quia in propositionibus contra quas potest fieri instantia [illegible] ex contradictione fit elenchus. Unde spectare ad materiam sillogismi, sed diversa consideratio istorum pertinet ad formam eius, ut iam dictum est.

Et hoc patere potest quomodo diversimode determinatur de instantia hic et in aliis libris logice. Nam in octavo Topicorum determinatur de instantia ut est utilis in dyalectica exercitatione, quomodo potest fieri instantia contra rationem opponentis. Alio vero Posteriorum fit mentio de instantia secundum talem modum ut contingit instare ulterius. Unde idem dicitur quod non est instantia pertinens in doctrinalibus vel in scientiis demonstrativis. Et in isto libro Priorum determinatur de instantia in communi, ut potest applicari tam ad sillogismum dyalecticum quam ad demonstrativum. Ad rationem autem in contrarium: satis soluta sunt per ea que dicta sunt in corpore questionis. Nam alio modo sumitur contradictio in uno sillogismo quam in alio, sicut determinatum fuit in prima ratione, per quod solvitur prima. Rursus patet differentia materialiter et formaliter, ut dicebatur in secunda ratione, per quod solvitur argumentum finale.

Enthimema ergo. Postquam philosophus investigavit que sunt ille partes que sunt posite in diffinitione enthimematis, in parte ista diffinit ipsum enthimema ex predictis partibus. Et tria facit. Nam primo facit quod dictum est. Secundo docet quomodo enthimema habet fieri per omnes figuras. Tertio assignat differentiam inter signum et prodigium et verisimile, ibi: Accipitur autem; tertia ibi: Differt autem. Primo ergo dicit: Deinde est quod sit signum et verisimile, sicut que sunt partes enthimematis, et quia quodlibet totum componitur ex suis partibus, ergo enthimema est sillogismus constans ex verisimilibus et ex signis. Queret autem aliquis utrum enthimema sit sillogismus constans ex verisimilibus et ex signis. Et videtur quod non, quia quod non est sillogismus non habet esse ex verisimilibus neque ex signis, sed enthimema non est sillogismus, cum sibi deficiat una propositio, ergo etc. In oppositum est philosophus. Dicendum quod ad declarationem istius questionis duo videnda: primo quomodo enthimema sit sillogismus, secundo quomodo constet ex verisimilibus et ex signis. Propter primum est sciendum quod hic determinatur de enthimemate, scilicet quod reducatur ad sillogismum, et quia aliter habet differentiam eo modo quo determinatur de ipsa, ideo oportet quod hic diffiniatur enthimema secundum quod reducatur ad sillogismum, quia sub ista ratione determinatur de ipso in isto libro. Et quia enthimema ut reducitur ad sillogismum est perfectus sillogismus, ideo diffinitur hic tamquam brevis sillogismus, vel possumus dicere quod enthimema

ut habetur videlicet sillogismi in prima diffinitione, et quia ideo deficit una
propositio. Unde est sensus quod enthimema est sillogismus imperfectus constans
ex ycotibus et ex signis. Propter quod est sciendum quod enthimema
est instrumentum rethoris, proponentis aliquam materiam in populo. Et quia
populus non potest percipere nec attendere extensa, ideo oportet enthimema
quo utitur rethor cum sermonatur in populo esse formatum ex quibus-
dam signis extrinsecus apparentibus. Hec tamen signa distinguuntur,
quia aliqua sunt sicut probabilia vel sunt significativa aliquorum probabilium
et ad hec talia signa ycotes appellantur. Aliqua vero talia
signa sunt quandoque necessaria vel expressiva alicuius necessitatis et
quantum ad hoc vocantur demonstrativa. Ideo hec duo ponuntur in dif-
finitione enthimematis cum dicitur quod enthimema est sillogismus ex ycotibus et
ex signis, ut per ycotibus solum accipiantur probabilia, per signis
vero accipiantur accidentia in convenientia quadam necessitatis. Nam sicut
diximus supra et adhuc dicetur, signum habet se in plus quam ycos,
dicit solum probabilia. Signum vero dicit probabilia et quantum ad hoc conve-
nit cum ycotibus, dicit et necessaria, et quantum ad hoc convenit aliquo
modo cum demonstrationibus. Unde quandoque signum vult esse demonstrativa
propositio vel probabilis vel necessaria ut dicitur in littera. Amplius autem quecumque
ad ... solum poriste habent declarare de exemplo et de enthimemate
et utrum quod non. Quare et rethor declarat de hiis argumentis. Ergo
non solum poriste de talibus declarabit. Dicendum quod aliud
est declarare de aliqua re per se et ex propria consideratione et aliud
est declarare de illa re ex consequenti et per accidens. Nam sicut philosophus
vi. topicorum, quibus diffiniuntur contraria et consignificata. Cum enim cognitio
unius contrarii dependeat ex cognitione alterius et cognitio obliqui
dependeat ex cognitione recti, eo quod obliquum habet rationem pri-
vationis respectu recti, et unum contrarium habet rationem privacionis respectu
alterius. Et quia privatio non cognoscitur nisi per habitum, oportet cum quis habet
cognitionem de re perfecta et habere cognitionem de imperfecto
ut ab illa perfectione deficit. Cum ergo porista tradat ar-
tem de sillogismo perfecto, ad eum spectabit declarare de exemplo
et de enthimemate ut deficiunt a perfectione sillogismi. Cum ergo
queritur utrum solus porista debeat declarare de exemplo et de en-
thimemate, dicendum quod declarare de talibus per se et ex propria consi-
deratione solum pertinet ad rethorem. Sed declarare de ta-
libus ut deficiunt a ratione a ratione sillogismi simpliciter, sic perfecta
spectabit ad poristam, quia non spectabit ad aliquam aliam arti-
ficem, nec ad aliquam aliam librum nisi ad istum. Nam sicut decer-
minare de sillogismo simpliciter consideratio solum pertinet ad po-
ristam, ita declarare de defectibus qui per se conveniunt huic
sillogismo opponuntur solum spectat ad eius tractatum notitiam.
Deinde cum dicit accipitur. In parte ista ostendit in quibus figuris habet fieri
enthimema et quomodo fiat. Nam primo facit quod dictum est. Secundo declarat
quomodo contingit enthimema habere fieri in tribus figuris, ibi sapiens ergo cum
una quidem. Circa primum tamen facit quod in tribus figuris docet concludi
enthimema. Nam primo docet hoc in prima figura, secundo in tertia, tertio
in secunda, ibi quoniam autem. Tertia ibi peperisse autem. Dicit ergo quod signum
quod ponitur in diffinitione enthimematis accipitur tripliciter, quia sic accipitur
medium in figuris. Nam aliquando medium accipitur in prima figura, aliquando in media,
aliquando in tertia, ut ostendit quidem peperisse ex hoc medio quod est habere lac
fieret per primam figuram. Apparet hoc, est maior extremitas in quo a. lac
vero habere quod est medium est in quo b. mulier autem que est minor extremitas
est in quo c. Formabitur ergo sic enthimema: hec mulier habet lac,
ergo peperit. Maior enim propositio retinetur in mente tamen non profertur.
Unde si feratur maior propositio reducetur ad sillogismum dicendo sic: omnis
mulier habens lac peperit, sed hec habet lac, ergo peperit. Et
autem considerandum quod signum est medium in enthimemate, nam ut dictum est signum

videlicet in se probabilia et necessaria vel saltem est signativum talium. Ideo
docet consequenter variari ipsum signum in figuris quoties variatur ipsum medium.
Medium autem variatur triplex secundum triplicem figuram, ideo oportet signum tripliciter dici.
Amplius autem considerandum philosophum hic declarare de enthimemate sed quomodo redu-
catur ad sillogismum, ideo magis docet formare sillogismum quam enthimema.
Deinde cum dicit quoniam autem. In parte ista docet declarare in tertia figura
dicens quoniam autem sapientes sunt studiosi, id est hec conclusio, scilicet quod sapientes
sunt studiosi, id est hec conclusio concluditur per hoc medium Pittacus est stu-
diosus, hoc fiet per tertiam figuram. Sit ergo in quo a. studiosum
maior extremitas, in quo b. minor extremitas sit sapiens, in quo c.
sit Pittacus. Tamen ergo est a. et b. de c. medio predicatum, sed hoc quidem
non dicunt eo quod palam est, id est notum, sumunt id est omittunt maio-
rem extremitatem quod faciunt enthimema. Minorem vero accipiunt, sed si
enthimema reducatur ad sillogismum tunc utraque propositio exprimetur per
tertiam figuram dicendo sic: Pittacus est studiosus, Pittacus est sa-
piens, ergo sapiens est studiosus. Deinde cum dicit peperisse
autem. In parte ista docet quomodo enthimema reducatur ad
sillogismum per secundam figuram. Dicit autem peperisse autem quoniam pallida vult
esse per mediam figuram. Nam quoniam parientes sequitur pallor, secundum autem et hanc,
nam arbitrantur esse ostensum quoniam mulier peperit. Pallor
in quo a. peperisse in quo b. in quo vero c. sit mulier, dicendo sic per
secundam figuram: Quecumque peperit est pallida, hec mulier est pallida,
ergo hec mulier peperit. Est autem considerandum preter sillogismum forma-
tum in secunda figura non concludit necesse fore sillogismum, eo quod in secunda figura
ex puris affirmativis non sequitur formaliter. Sed si autem sillogismus fiat ex puris
affirmativis in secunda figura habebit aliquam apparentiam. Hic est ergo multa argu-
tiora in quibus arguitur. Cum ergo autem a signo de quo loquitur philosophus hic
habeat omnes affirmativas non potest fieri per secundam figuram formaliter. Ideo
unde philosophus dixit supra argumentum a signo non posse fieri ex hoc
sola figura. Hec tamen est dat intelligere hic. Nam non dicit hic sillogismum
simpliciter esse in secunda figura, sed dicit quod vult quidem esse, id est habet aliquam ap-
parentiam. Nam si pallor sequitur omnes parientes, oportet quod quecumque se-
quitur hunc parientem. Unde habet aliquam apparentiam quod si quecumque pe-
perit est pallida, et hec est pallida, quod hec mulier peperit. Convenit
autem ad hoc ut parientes sequitur pallor. Secundo quod pallor
videtur contingere per regressum sanguinis ab extremis. Unde videmus
homines timentes pallescere eo quod natura conciliat se
in precordiis trahit sanguinem ad magis necessaria ut ad cor,
quatenus corde calefacto possit homo magis viriliter aggredi
bellorum pericula, ut se non timeat, sed se in pavide habeat
contra inimicos. Signum pallor contingit ex regressu sanguinis ab exterioribus
exterioribus, oportet quod pallor sequatur parientes. Nam in mulieribus pre-
gnantibus et parientibus sanguis convertitur in cibum et in lac. Nam
lac non est aliud nisi sanguis dealbatus in mamillis. Hanc videlicet
videtur tangere philosophus in nono de animalibus ubi ait quod mulieres post
impregnationem non emittunt sanguinem sed transit in cibum et va-
dit ad mamillas et fit lac. Et si impregnatio fuit mas-
culus apparebit motus in dextera mamilla in xl. diebus. Si
vero impregnatio fuit femella apparebit hic motus in sinistra
mamilla in lxxx. diebus. Et sciendum quod hec de causa mu-
lieres post impregnationem gravantur nimis et oculi eorum obstru-
untur et pallescunt. Deinde cum dicit ergo si una. In parte
ista ostendit quomodo contingit fiat enthimema in pluribus figuris et duobus. Sed
nam primo ostendit quomodo contingit fiat enthimema et sillogismus. Secundo declarat quomodo
contingit fiat unum enthimema in hiis tribus figuris, ibi. Unde per
primam. Dicit ergo quod si una quidem propositio dicatur signum est, id est si proferatur
tantum una propositio erit enthimema. Si autem assumatur altera erit sillogismus,
ut si dicatur sic: Pittacus est ambitiosus, ergo est liberalis. Est en-

thimema. Sed si dicatur sic: omnes ambitiosi sunt liberales, Pittacus est ambitiosus, ergo est liberalis, erit sillogismus. Et hoc modo est dictus iste sillogismus enthimema per primam figuram. Si vero dicatur sic: Pittacus est sapiens, ergo sapientes sunt studiosi, erit enthimema cui non fiat altera propositio, et dicatur sic: Pittacus est studiosus, Pittacus est sapiens, ergo sapientes sunt studiosi, erit sillogismus qui erit dictus medius utique per tertiam figuram. Deinde cum dicit: nec per primam. In parte ista declarat quod licet unum enthimema differat ab alio per partes figurarum, unum autem verum quod fit per primam figuram insolubile est, id est enthimema quod fit per primam figuram est insolubile neque eo quod assumat alteram propositionem universalem; quod autem fit per tertiam figuram est solubile quamvis conclusio possit esse vera, eo quod non est universalis, nec ad rem, id est enthimema factum in tertia figura est solubile et non necessarium eo quod non est ex universalibus et ultimo non est ad rem, quia concludit particulare per premissas singulares. Nam si Pittacus est studiosus et sapiens, non propter hoc sequitur alios sapientes esse studiosos, et sapiens, non propter hoc sequitur alios studiosos esse sapientes. Et non fit per mediam figuram ipsum, quoniam est solubile eo quod sic existentibus terminis nunquam fit sillogismus, id est nunquam fit sillogismus in secunda figura ex puris affirmativis. Unde sumatur in secunda quod quecumque peperit est pallida, hec autem est pallida, ergo peperit. Est autem considerandum quod si fiat enthimema sive sillogismus in quo reducatur enthimema [illegible] istis terminis signorum sumendo signum per medium, sillogismus factus in prima figura habebit istum ordinem terminorum sillogismorum factorum in secunda et tertia figura, quia sillogismus factus in prima figura dicitur esse insolubilis [illegible], quia cum accipiat universalem propositionem precise habet quandam necessitatem. Sed sillogismus factus in tertia figura licet possit habere conclusionem veram, non tamen habet eam ex necessitate nec est ad rem; non habet enim necessitatem quia non assumit aliquam propositionem universalem, ut patet in sillogismo superius facto. Nec dicitur esse ad rem quia ex premissis singularibus concludit conclusionem particularem, ut si ex hoc signo: Pittacus est studiosus et est sapiens, concludatur quod omnes sapientes sunt studiosi. Sed sillogismus factus in secunda figura nullo modo concludit quamvis habeat quandam apparentiam ratione terminorum in quibus arguitur, sed non concludit, sed fallit cum procedat ex puris affirmativis. Deinde cum dicit: [illegible]. In parte ista ponit differentiam inter signum et prodigium et duo facit. Nam primo facit quod dictum est, secundo docet cognoscere ipsum prodigium, secunda ibi: naturas autem cognoscere. Dicit ergo quod [illegible] signum proprie reperitur in prima figura, et talis ex quibus concluditur sic dicitur esse signum quod horum signorum medium prodigium dicitur esse. Nam dicit esse prodigium quod facit scire tale aliquid quod facit scire et maxime medium; quod autem sunt ex extremitatibus signum dicitur esse, id est ipsa extrema possunt appellari signa communi nomine, sed id quod est ex medio dicitur prodigium, eo quod est maxime probabilissimum et maxime verum in hoc fit per primam figuram. Queret aliquis utrum conveniant ista tria, scilicet ycos, signum et prodigium. Dicendum quod ex predictis illa tria [illegible] possunt eligi in ista tria; vero ei possunt differre quantum ad communitatem et specialitatem, secundo quantum ad necessitatem et quantum ad probabilitatem, et tertio quantum ad medietatem et quantum ad extremitatem. Primo ergo differunt quantum ad communitatem et quantum ad specialitatem, nam ycos dicitur solum de probabilibus et de hiis que habent quandam probabilitatem apparentem; prodigium vero dicitur tamen de necessariis et de hiis que inducunt quandam necessitatem. Signum autem dicitur communiter de prodigiis et ycotibus. Sed quia non habent nomen quo possunt sic appellari ut dicitur de uno et de alio, optinuit quod non esse vocatur signum. Differunt ergo signum a prodigiis et ycotibus sicut commune a speciali. Nam ut dictum est signum videtur esse quoddam commune ad ista duo.

Secundo differunt quantum ad necessitatem et quantum ad probabilitatem. Nam prodigia non dicuntur quecumque signa, sed dicuntur signa evidentia et inducentia quandam necessitatem. Sed ycos appellatur solum signum probabile. Non tamen signum videtur se magis tenere cum probabilibus et communibus quam cum evidentibus et necessariis. Unde Themistius talia facta que sancti faciebant signa et prodigia, ut per signa intelligerent quedam communia et probabilia, per prodigia vero intelligerent quedam ardua et quedam necessaria et tamen quedam evidenti necessitate facta. Nam sicut habetur nomen proprium dicitur de differentia et de accidente speciei, magis tamen nomine proprio intelligimus accidens speciei ut risibile quam intelligamus differentiam sicut rationale, sic et signum possit dici de necessariis et de arduis et de probabilibus et de communibus et de evidenter factis. Magis tamen nomine signorum intelligens quedam communia et quedam probabilia, nomine autem prodigiorum intelligimus quedam ardua et quedam necessaria et tamen quedam magis evidentia facta. Tertio differunt quantum ad medietatem et quantum ad extremitatem. Nam prodigium dicitur habere medium. Nam medium est quod facit necessario sequi aliud, quia posito medio necessario ponitur extrema, quia medium participat de utroque extremorum. Ita positis mediis que sunt prodigia necessario evenit aliquid. Sed signa communiter sumpta dicuntur extremitates. Nam positis extremitatibus medio non invento non de necessitate sequitur aliud. Ideo quod invenire medium est quod positis signis communiter acceptis non de necessitate sequitur aliud sed probabiliter tamen. Hec ergo de eo philosophus dicit prodigia habere rationem medii. Sed signa communiter sumpta dicuntur habere rationem extremorum. Quod licet autem possumus ista cognoscere ex naturis rerum, infra declarabitur. Deinde cum dicit: naturas autem. In parte ista docet cognoscere ipsa signa que sunt prodigia, et hoc quomodo fiat. Nam primo proponit naturales passiones posse cognosci per aliqua signa, secundo distinguit de ipsis passionibus, et tertio adaptat ipsa signa inventa et prodigia cognita ad demonstrationem. Secunda ibi: signum; tertia ibi: est ergo. Dicit ergo quod naturales passiones cognoscere per hec signa est possibile, si quis concedat huiusmodi passiones simul transmutare corpus et animam, et tales passiones dicunt esse totius coniuncti. Nam si aliquis dicat musica inmutavit animam secundum quod et secundum partem et hoc immutatio secundum non eorum que nobis naturales insunt passiones, sed ut ire et concupiscentie sunt passiones naturalium motuum. Est autem considerandum quod secundum philosophum primo de anima nulla passio est ita propria ipsi anime quin competat toti coniuncto. Nam non solum ira, gaudium, concupiscentia et huiusmodi competunt anime et corpori, sed quod intelligere maxime videtur esse proprium ipsi anime, aut est fantasia aut non est sine fantasia. Totum quod aliquo modo ipso intelligere [illegible] corporeum, per tales passiones naturales communes toti composito et transmutantes ipsum compositum possumus cognoscere signa, quia tales passiones relinquunt aliqua signa et aliqua indicia post se et post earum immutationem que possunt appellari signa. Deinde cum dicit: signum. In parte ista distinguit de ipsis passionibus, nam aliquibus competit una passio, aliquibus autem plures. Propter hoc docet cognoscere signum per unam passionem, secundo per plures. Secunda ibi: si vero habet duo. Dicit ergo quod si quis dicit esse signum unius speciei et poterit sumere propriam unius generis passionem et signum, hoc modo poterimus per naturas, id est per passiones naturales, cognoscere, ut dato quod aliquod genus in individuo vel aliqua species existat aliqua passio, ut leonibus fortitudo, necesse est eam inesse ad signum. Nam hec duo compatiuntur ad invicem, quia si est aliqua passio, oportet quod sit aliquod signum quo cognoscatur per aliquam passionem. Sit ergo hoc signum scilicet fortitudinis habere magnas summitates. Et licet hoc signum reperiatur in aliis aliquibus a leone, non tamen convertitur, id est non convertitur universaliter. Nam signum proprium est sic quod competit toti generi, sed proprie est alicuius speciei. Sicut eo modo solemus loqui de passione. Ergo ista passio que est fortitudo est in aliis aliquibus, quia erit fortis homo, fortis equus, et per consequens hec

sig° q° e hic mag^is simitates poterit ... alius alibi. istas eni passiones debemus i unu colligere et unumquodque sua ppria parte et singula gen^is attributione ... ppias esse partes potuim^s ei sig° cocludere. Est autem ... q° quauis fortitudo sit ppria passio leonis, tamen ipsa fortitudo poterit competere alius alibi. Na leone videm^s competere ... quia sicut ignis est p se calidus, ita leo videtur esse animal p se forte. Et sicut dictum est de parte ita est intelligendum de signo. Na sicut fortitudo que est i leone no est i homine, et fortitudo que est i uno animali no est i alio, ita similitudines hic que est signu fortitudinis no competit omnibus alibi eodem modo. semp ergo potuim^s concludere signa p pprias passiones, quia sicut ipse passiones distinguuntur alibi, ita et distinguuntur signa. Queret autem aliquis utrum signa et pdigia cocludantur p naturas rerum. Dicendum q° secundum philosophum p° de anima accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quid est. ergo a posteriori ex cognitione accidentium maxime ppriorum puenimus i cognitione substantie et concludimus ipsa accidentia. na secundum commentatorem 2° de anima membra leonis no conueniunt membris ceruorum vel quia anime eorum differunt. Inspicientes ergo ab accidentibus dicimus q° aliqua accidentia conueniunt i cognitione rei ... ut est genus, quedam conueniunt i cognitione rei ... pprie q° distinctam, ut est h° i diuiduis, putativa sorte et platone. quedam vero conueniunt i cognitione ppria ... signo concludimus p accidentia ... et conuenientia i cognitione rei communiter sumpte, et dicimus concludere res p signa. Unde silli dicuntur ... arguere p signa qui arguunt p quedam communia. Si vero concludimus res p accidentia ppria et p se ... naturales secundum concludimus res p pdigia que dicuntur esse ex necessitate, quia ipse passiones ... Sic p naturas rerum potuim^s concludere distinctionem signorum et pdigiorum. na sicut ex distinctione animarum et ex distinctione forme sensibilis accipimus distinctionem membrorum et passionum et operationum naturalium, ita et q° ex distinctione ppriorum naturalium sumimus distinctionem signorum et pdigiorum. Patet ergo q° siue arguamus a priori siue a posteriori semp potuim^s concludere signa et pdigia p naturas rerum.

Deinde cum dicit. Si vero. In parte ista declarat quomodo possumus concludere signa p plures passiones. Unde ait si non totum genus sibi habet duo ppria ut leo habet forte et ... i. si hoc animal quod est leo habeat istas duas pprietates, s. q° sit forte et liberale, quomodo tunc poterimus concludere utrumque signum utriusque passionis. tunc si esset que species ... et no toti i. no i sint alio ... sed habet quandoque quidem habet quandoque vero no habet, ut si ad animal ut homo est fortis non autem liberalis habet tamen ... i. habet alterum istorum ... que signa fortitudinis que est i tali animali et i leone. Est autem ... solutionem ... consistit i hoc. nam querit quomodo possumus ... signa ... ut signa fortitudinis et liberalitatis leonis. Respondet philosophus q° debemus respicere ad alia animalia i quibus iste due passiones separantur, ut si i quodam alio est tantum fortitudo, i alio vero sit tantum liberalitas. Et signum q° concomitatur fortitudinem i tali animali ... est signum fortitudinis i leone et signum q° consequitur liberalitatem i tali animali ... est signum liberalitatis i leone. na magis similitudines hic videtur esse signum ... fortitudinis i ... ergo tale signum ... est fortitudinis i leone. Si vero no curamus de similitudine ... ad signum liberalitatis ... i homine ... est p signo fortitudinis i leone. Deinde cum dicit ... In parte ista ...

quomodo ... que ... de sillogismo p signa ... est ergo natura concludere i pma signa si medium conuertitur cum maiori extremitate et non ut signa habeat se i plus minori extremitati, ita q° non conuertatur cum eo, ut a sit fortitudo, b sit hic magis similitudines et sit medium, c autem sit leo. si ergo b. cum c. i e cum ... et no pluribus ita q° conuertatur ... fiet demonstratio p p'am figuram ... omne animal habens magis similitudines est forte. leo est animal habens similitudines. ergo leo est animal forte. nam hec signa que est habere magis similitudines ut reperitur i leone conuertitur cum ipso. alias unum signum non esset unius rei. Circa finem istius secundi libri ut habemus i summa ea que dicta sunt poterit dici q° partes principales et contemplabiles i isto secundo libro continentur. Quod est ergo q° in toto isto secundo libro continentur due partes principales. In quarum prima determinat de potestatibus sillogismorum p se et exprimentibus et declarantibus pfectionem sillogismorum. In secunda parte agitur de hiis potestatibus sillogismorum ipsis et deficientibus a pfectione prima. secunda ibi. In prima autem p se agit de potestatibus sillogismorum, que accipiunt ex parte premissarum p conuersionem ... vel ex parte conclusionum p conversiones ad premissas. Et p° i nouo h' est tripliciter, quia hic potestas aut accipitur ex parte ueritatis premissarum vel ex parte qualitatis premissarum vel ex parte quantitatis premissarum. Si uero sumatur ex parte conclusionum hec est similiter triplex, quia uel concludet opposito conclusionis pbandu p ipso sillogismo vel concludet contradictionem opposito silogismo. tota ergo ps prima istius secundi libri diuiditur i sex capitula. nam i p° capitulo ponit p° potestas que est concludere plura. In secundo capitulo ponit secunda potestas que est concludere uerum ex falsis. In tertio capitulo ponit tertia potestas que est concludere circulariter. In quarto capitulo ponit quarta potestas que est concludere conuersive. In quinto capitulo ponit quinta potestas que est concludere p impossibile. In sexto capitulo ponit sexta potestas que est concludere ex oppositis. 2a ibi. Est ergo ... tertia ibi. circulo quoque. quarta ibi. conuerte autem. quinta ibi. p impossibile autem. sexta ibi. In quibus autem figuris. Secunda autem ps principalis istius secundi libri diuiditur i sex capitula. nam deficiens p fectionem sillogismorum poterit contingere dupliciter, p° ex parte conclusionis, alio modo ex parte premissarum. nam uel conclusio non est alia a premissis uel non concludit ad propositum premissas, ut ad sillogismum oportet posse concludi ... scilicet eundem modum. Secundo poterit esse defectus ex parte premissarum, quia aut non ponuntur in similitudine aut non ponuntur in unum similiter, aut quia in una premissarum profertur, altera uero in mente retinetur. In prima ergo capitulo ... partis principalis istius secundi libri agitur de petitione principii. In secundo de non propter hoc accidere falsum. In tertio de fallacia ... oppositionis. In quarto de inductione. In quinto de exemplo. In sexto de enthimemate. In toto ergo isto secundo libro continentur iste due partes principales et xii capitula, in quibus omnibus determinat de potestatibus sillogismorum p se et imperfectis. Illi ergo sit laus et gloria in quo nulla imperfectio inuenitur, sed eius potestas est talis que nunquam auferetur et regnum eius non corrumpetur, qui cum patre et filio et spiritu sancto unus est deus benedictus in secula seculorum amen.

Explicit scriptum super librum priorum editum a fratre Augustino de Ancona doctore egregio fratrum heremitarum ordinis sancti Augustini.

Isti sunt tituli questionum super librum priorum expositoris eiusdem secundum partem quo.

Utrum sillogismus simpliciter sit subiectum in tota logica.

Utrum sillogismus simpliciter sit subiectum in libro priorum.

Utrum sillogismus simpliciter sit genus ad dialecticum et ad demonstratiuum.

Utrum demonstratio habeat rationem finis.

Utrum prius sit determinandum de sillogismo simpliciter quam de demonstratiuo.

vtrum oratio differat a propositione.
vtrum debeat fieri mentio de propositione singulari
sit dealiis propositionibus.
vtrum propositio dimidia differat a propositione determinata.
vtrum propositio componatur ex terminis sicut resolvitur in terminos.
vtrum propositio sit ex eis apposito esse vel dicto.
vtrum sillogismus sit oratio vel orationes.
vtrum conclusio sit a praemissis.
vtrum conclusio sit de essentia sillogismi.
vtrum per omnem modum sit idem esse in toto et
dici de omni.
vtrum esse in toto impertet totum ordinem sil
logisticum sicut dici de omni.
vtrum in quolibet sillogismo est propositio universalis in illo debe
at esse dici de omni.
vtrum dici de omni sit principium formale sillogismi vel principium
materiale. [divisio]
vtrum conversio fiat in terminis vel in propositionibus sicut in
vtrum una propositio possit converti in aliam.
vtrum ex parte sit necessarium quod nulla voluptas sit
bonum.
vtrum universalis negativa convertatur universaliter in terminis.
vtrum universalis affirmativa convertatur universaliter.
vtrum particularis negativa convertatur.
vtrum hic sit declarandum de conversione propositionis
indefinite.
vtrum sit bona consequentia quando oppositum consequentis
repugnat antecedenti.
vtrum sit bona consequentia quando oppositum consequentis
oppositi antecedentis.
vtrum particularis negativa possit converti secundum aliquem modum.
vtrum propositiones de inesse convertuntur secundum aliquem modum quam
de necessario.
vtrum convertatur universalis negativa de necessario.
vtrum contingens accipiatur duobus vel tribus modis.
vtrum contingens possit esse necessarium.
vtrum per necessarium non esse intelligatur negativa de conti
gentis necessario.
vtrum contingens ad utrumlibet habeat notitiam per esse
in pluribus et per esse in natura. [terminis]
vtrum conclusio sillogismi possit concludi in magis quam ex ter
vtrum maior extremitas habet in se totum terminum medium.
vtrum comparatio duplex convertibilitatis cum nulla earum sit necessaria.
vtrum sequatur ad ipsa forma ex premissis negativis.
vtrum sequatur ad ipsa figura in omni extremitate necessaria.
vtrum sequatur conclusio in prima figura ex maiori particulari affirmativa.
vtrum terminum debeat sumi per minorem extremitatem ad in
veniendum dici de omni et nullo in esse.
vtrum hic sit necessarium quod prima secundum ad antecedentem sicut ad consequens.
vtrum ex terminis particularibus possit fieri sillogismus.
vtrum differunt medius extremitas ut constitu
unt primam et secundam figuram.
vtrum ex ambabus negativis sequatur ad ista figura.
vtrum possit inveniri sicut in omni ex maiori extremitate
nota universali negativa.
vtrum per particularem negativam possit accipi universalis.
vtrum sillogismi fiunt in secunda figura sicut perfecti.
vtrum oportebat ad sciendum secundum medium in quo conveniunt
extrema ut conveniunt in se.
vtrum oportebat ad sciendum fiat sillogismus ex maiori
universali affirmativa et minori negativa in tertia figura.
vtrum modi particulares tamen sicut perfecti per impossibile.
vtrum in tertia figura sumi debeat esse conclusio particularis.
vtrum modi tertie figure debeat esse sex.
vtrum modi universales secunde figure possit reduci per impossibile.
vtrum modi particulares prime figure sit perfecti per se et
per universales.
vtrum omnes sillogismi imperfecti habeant perfici per modos
universales prime figure.
vtrum ex divisione propositionis sequatur divisio sillogismi.
vtrum particularis negativa possit reduci per universalem.
vtrum modi ex propositionibus necessariis reducuntur
per impossibile.
vtrum ex maiori de inesse et minori de necessario sequatur
conclusio necessaria.
vtrum ad sillogismum possit dici mixtus.
vtrum ex assertione necessaria et minori de inesse sequatur conclusio necessaria.
vtrum mixtio huius locum in quarto in prima figura.
vtrum in tertia figura ex universali negativa de necessario et ex
universali affirmativa de inesse sequatur conclusio necessaria.
vtrum ex parte sit necessarium quod esse aliquem sit susceptivum
sompni et vigilie.
vtrum conclusio debeat esse similis alicui premissarum.
vtrum post necessarium sit declarandum de contingenti.
vtrum contingens diffiniatur per non necessarium et per non impossibile.
vtrum necessarium dicatur equivoce contingens.
vtrum propositiones de contingenti convertantur in oppositum qualitatis.
vtrum contingens dicatur pluribus modis. [conversio.]
vtrum ex contingenti nato vel ut in pluribus fiat demonstratio
vtrum ad veritatem propositionis requiratur actualis extrema
tionem. [sillogismus.]
vtrum ex universalibus propositionibus de contingenti fiat verus
vtrum medium possit esse in plus quam maior extremitas.
vtrum ex propositionibus de contingenti ad utrumlibet fiat sillogismus.
vtrum ex maiori de inesse et minori de contingenti seque
tur conclusio contingens.
vtrum sillogismi habentes maiorem de inesse dicantur imperfecti.
vtrum aliquo modo extrema sequatur ad. [sesunt]
vtrum conclusio sit necessaria vel per se sicut premisse [necessarie.]
vtrum possibili posito in esse id quod sequitur sit impossibile.
vtrum maior propositio de contingenti possit esse falsa non
tamen impossibilis.
vtrum mixtio sit habenti contingentem. [conclusio contingens.]
vtrum maior debeat esse de inesse simpliciter ut sequatur
vtrum sillogismi habentes maiorem de inesse et minorem de con
tingenti perficiantur per impossibile.
vtrum ex maiori affirmativa de necessario et ex minori de
contingenti sequatur conclusio de inesse. [de omni.]
vtrum probatio per impossibile sit per deductionem illam quae est per de
vtrum ex maiori necessaria et minori de necessario sequatur
conclusio de inesse. [simul de necessario cum illa de contingenti]
vtrum ex maiori concludatur conclusio necessaria.
vtrum ex premissis contingentibus fiat sillogismus in secunda figura.
vtrum sit impossibile universalem affirmativam converti in terminis.
vtrum universalis propositio de contingenti possit duplex falsificari.
vtrum universalis negativa de contingenti convertatur in terminis.
vtrum sillogismus factus ex premissis contingentibus in secunda figura possit re
duci ad primam figuram. [possit probari per impossibile.]
vtrum sillogismus factus ex ambabus de contingenti in secunda figura.
vtrum oportebat necessariam esse de inesse ut sequatur conclusio in secunda figura.
vtrum extremitate necessaria de inesse affirmativa non conversa sequatur
conclusio in secunda figura.
vtrum si universalis negativa de contingenti converteretur in terminis
posset fieri sillogismus ex premissis contingentibus in secunda figura.
vtrum ex oppositis contingentibus necessaria de inesse possit inferri oppo
nitorum affirmativa de contingenti. [et extremitatis de contingenti]
vtrum conclusio necessaria de inesse possit sequi ex minori de necessario.
vtrum oportebat naturam semper esse universalem necessariam ut sequatur conclusio.
vtrum particularis negativa contingens ad utrumlibet convertatur in terminis.
vtrum in utraque contingentibus possit fieri sillogismus in tertia figura.
vtrum quilibet modus tertie figure reducatur per impossibile. [maior]
vtrum ista propositio sit necessaria omnis equus aliquis necessario est sompnus
vtrum determinatio vel divisio possit uti sillogismo mixto.
vtrum omnis sillogismus sit ostensivus vel ex hypothesi.
vtrum affirmatio et negatio universalis et particularis faciat
diversitatem in figura.
vtrum ordo sillogisticus necessario requirat duas propositiones.
vtrum primum consequens solum in medio extremitatis concludatur conclusio.
vtrum per medium propria utriusque extremitatibus possit concludi ex
extremitas de extremitate.
vtrum sint tantum tres figure.
vtrum nullum impossibile sit contrarium secundum naturam pluribus.
vtrum unum particulare possit concludi per ad.
vtrum in pluribus equalitatis dicatur aliquid convertatur per propria propositio.
vtrum conclusio universalis requirat duas premissas universales.
vtrum possit fieri sillogismus sine propositione universali.
vtrum unica conclusio possit concludi per plura media.
vtrum sit aliqua propositio preter necessarias.
vtrum conclusio habeat rationem necessitatis per premissas.
vtrum per additionem unius termini propositiones prosillogismi sunt infinite.
vtrum conclusio sit plures propositionibus et terminis.
vtrum omnis sillogismus habeat formam tantum in tribus terminis.
vtrum ista sit probatio principii album esse [illegible]
vtrum genera generalissima sit aliquid prius.
vtrum veritas sit conclusionis sicut vel principii.
vtrum figura universalis possit addi ad principium.
vtrum extrema conveniunt in medio debeat convenire inter se.
vtrum medium ad concludendum particularem affirmativam sit antecedens ad principium
tum et ad sibi. [negationes]
vtrum in figura de inventione medii inveniantur nove conclusiones
vtrum figura universalis possit addi terminus singularis.
vtrum ens et unum possint esse medium ad concludendum aliquid per se.
vtrum ex medio convertibili ad principium et ad sibi fiat sillogismus.
vtrum in omni sillogismo medium sit similiter idem vel diversum.
vtrum debeamus invenire medium convertibile ad necessariam.
vtrum convertibile sit sicut pluries antecedentem.
vtrum esse quod convenit ostensive demonstrari per impossibile et cetera.
vtrum medium sumatur eodem modo in omnibus sillogismis.
vtrum omnis sillogismus ostensivus habeat alias propositiones veras.
vtrum medium hic invenitur possit esse medium in sillogismo demonstrativo.
vtrum in sillogismis in quibus sit [illegible] medium sicut in sillogismis demonstrativis.
vtrum sit dare unam plurium artem de inventione medii in omnibus scientiis.
vtrum quelibet scientia habeat propria principia.
vtrum principia astronomie sit experimentalia inventa

vtrum omnia predicta pertineant ad istas species primi sillogismi.
vtrum omnia ... ad eductionem diffinitionem.
vtrum diffinitio sit principium sillogismi
vtrum sit inquirens medium esse ultimum maioris extremitate.
vtrum sillogismus ... concludat ad sillogismum
vtrum ... pertineat ... in sillogismo ...
vtrum medium sillogismi ... differat ... medium sillogismorum
... [illegible]
vtrum ueritas sit manifestatio. dicens.
vtrum reductio sillogismorum in prima figura sit necessaria ...
vtrum sillogismi debeant per reductionem ...
vtrum reductio sit ...
vtrum possit reduci in plures ...
vtrum debeat ... in sillogismo secundo in tertia.
vtrum ...
vtrum sillogismus debeat potius reduci ...
vtrum sit ... [illegible]
vtrum ... figura.
vtrum ... in sillogismo secundo in tertia.
[illegible]

vtrum ... sit ...
vtrum ... ex maiori ... sequitur ...
vtrum sit possibile aliquem sillogismum esse ex falsis
vtrum ex maiori ex toto falsa sequitur conclusio uera in secunda figura.
vtrum sillogismus ex propositionibus falsis in parte sit sillogismus ...
vtrum spectet ad posteriora declarare de sillogismo ex falsis.
vtrum ... sit ... ad ...
vtrum sillogismus ex falsis sit bonus sillogismus.
vtrum sillogismus ex falsis ... alicui sillogismo ...
vtrum sillogismus ex falsis possit dici sillogismus ...
vtrum ex falsis sequitur uerum.
vtrum ex falsis sequitur uerum propter quid.
vtrum falsum sit ... consequens.
vtrum ad ad ... sequitur ...
... sequitur ... sit ...
vtrum ad ad sequitur ...
vtrum ... sillogismus possit dici circularis.
vtrum ... sillogismus possit dici circularis.
vtrum sillogismus circularis fiat solum in ...

vtrum sillogismus ... ab ... sillogismo ex oppositis.
vtrum ... arte ... sillogismo ex oppositis.
vtrum sillogismus ex oppositis differat a sillogismo per impossibile.
vtrum sillogismus ex oppositis differat a sillogismo ...
vtrum sillogismus ex oppositis ... sillogismi.
vtrum ... tempore ...
vtrum sit plures modos ... in ...
vtrum ... modos ... sillogismi simpliciter.
vtrum ... in prima figura
vtrum ...
vtrum ...
vtrum ...
vtrum ...
vtrum ...
vtrum ... possit ... sillogismus ...
vtrum ad ... sillogismus ... possit ...
vtrum sit ... sillogismus ...
vtrum aliquis possit sillogismus ...
vtrum ...
vtrum ... ab aristotele.

vtrum solum posteriora debeat declarare de ...
vtrum ... sequitur ...
vtrum ... differant ...
vtrum ... per ...

Explicit tituli questionum libri priorum ... quas tota summa ... libri edita a fratre Augustino de Ancona doctore egregio fratrum heremitarum ordinis sancti Augustini. Laus sit deo patri omnipotenti filio ... sancto. amen.

Abbas Othmarus [illegible] clarus
Canonicus Guarinus gaudet [illegible]

Et nos Othmari fiamus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

V III

Cella [illegible]

hic liber est [illegible] [illegible] collegii [illegible] [illegible]

[illegible] mundus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet

VII

